Şaizeci şi patru cuvinte sau predici ale celui dintru Sfinţi, părintelui nostru Ioan Hrisostom

ŞESE-DECI ŞI PATRU CUVINTE

SAŬ

PREDICE

ALE CELUI DINTRU SFINŢI PĂRINTELUI NOSTRU

IOAN CHRYSOSTOMUL

Extrase din operile acestui mare Părinte şi Dascal al Bisericei creştine primitive,

de

DOCTORUL CARL JOSEPH HEFELE

Profesor de Teologia la Tubingen

BUCUREŞTI

TIPOGRAFIA „CĂRŢILOR BISERICEŞTI"

34, Strada Principatele-Unite, 34.

1893.

Spre a deştepta şi nutri în păstorii noştri sufleteşti sacra datorie a predicării cuvântului lui Dumnezeu, prin cartea prezentă propun mai multe modele de predică bisericească, luate din predicele celui mai mare predicator al Bisericii

noastre ortodoxe, şi carele a fost şi va fi dascălul tuturor predicatorilor Bisericii creştine din toate veacurile. Acesta este Sfântul Ioan Hrisostomul sau Gură de aur.

Extrase din operele acestui mare Părinte şi dascăl
al Bisericii creştine ortodoxe de
doctorul Carl Joseph Hefele,
professor de teologie la Tabingen

Traduse româneşte şi orânduite după
Duminicile şi Sărbătorile anuale
ale Bisericii ortodoxe
de episcopul de Roman Melchisedek

Bucureşti - Tipografia "Cărţilor bisericeşti",
strada Principatele Unite, 34 anul 1893

Index

Prefață 6
I. Cuvânt la Învierea Domnului nostru Iisus Hristos - Învierea lui Iisus Hristos se dovedeşte prin minunile apostolilor 11
II. Cuvânt la Duminica Slăbănogului 16
III. Predică la Înălțarea Domnului Iisus Hristos 22
IV. Cuvânt la Sâmbăta morților despre Înviere 27
V. Cuvânt la Duminica Cincizecimii sau a Pogorârii Sfântului Duh 33
VI. Cuvânt la Duminica Cincizecimii, ziua Sfintei Treimi - Egalitatea Fiului cu Tatăl 38
VII. Cuvânt la Duminica tuturor Sfinților 45
VIII. Cuvânt la Duminica a 3-a după Cincizecime - Bogatul nu trebuie să se semețească întru bogăția sa 53
IX. Cuvânt la Duminica a 4-a după Cincizecime - Despre împăcare şi despre iubirea vrăjmaşilor 57
X. Cuvânt la Duminica a 5-a după Cincizecime - Despre rugăciunea cea nedemnă şi păcătoasă 62
XI. Cuvânt la Duminica a 6-a după Cincizecime – Tâlcuirea rugăciunii Tatăl nostru 66
XII. Cuvânt la Duminica a 7-a după Cincizecime - Dreapta şi reaua întrebuințare a limbii 73

XIII. Cuvânt la Duminica a 8-a după Cincizecime - Despre binefacerea către săraci 76
XIV. Cuvânt la Duminica a 9-a după Cincizecime - Privirea nenorocirilor celor multe pot întări credința noastră în Pronia dumnezeiască 81
XV. Cuvânt la Duminica a 10-a după Cincizecime 87
XVI. Cuvânt la Duminica a 11-a după Cincizecime - Despre darea de seamă ce are să ni se ceară şi despre împăcare 92
XVII. Cuvânt la Duminica a 14-a după Cincizecime - Numai nebunul preferă bunurile pământeşti celor duhovniceşti 100
XVIII. Cuvânt la Duminica a 15-a după Cincizecime - Pavel, ca model al adevăratei iubiri către aproapele 106
XIX. Cuvânt la Duminica a 16- a după Cincizecime - Creştinul este asemenea unui schimbător de bani 112
XX. Cuvânt la Duminica a 18- a după Cincizecime – Comportarea creştinului către greşelile aproapelui 117
XXI. Cuvânt la Duminica a 19- a după Cincizecime - Despre şi împotriva laudei de sine 122
XXII. Cuvânt la Duminica a 20- a după Cincizecime - Creştinul nu este fără mângâiere la moartea celor de aproape ai săi 126
XXIII. Cuvânt la Duminica a 21-a după Cincizecime - Bogăția nu face norocit, nici sărăcia nenorocit 132
XXIV. Cuvânt la Duminica a 22- a după Cincizecime 136
XXV. Cuvânt la Duminica a 25- a după Cincizecime – Adevăratul samarinean este cel care se îngrijeşte şi de sufletul cel bolnav al aproapelui 144
XXVI. Cuvânt la Duminica a 26- a după Cincizecime - Despre două feluri de beții: a vinului şi a viciului 148
XXVII. Cuvânt la Duminica a 27- a după Cincizecime - Ne este de folos să fim dojeniți...152
XXVIII. Cuvânt la Duminica a 28- a după Cincizecime - La fapta bună nu se caută rangul, starea şi neamul 158
XXIX. Cuvânt la Duminica a 29- a după Cincizecime - Despre binefacerea către cei săraci 164
XXX. Cuvânt la Duminica a 31- a după Cincizecime - Vindecarea orbului din Ierihon - Răbdarea în suferințe 168
XXXI. Cuvânt la Duminica dinaintea Înălțării cinstitei Cruci - Propovăduirea învățăturii dumnezeieşti este adevărata doctorie a sufletului 173

XXXII. Cuvânt la 26 octombrie, ziua Sfântului marelui mucenic Dimitrie - Nenorocirea ne duce la Dumnezeu 178
XXXIII. Cuvânt la 8 noiembrie, în ziua Sfinţilor Arhangheli - Pentru ce păcătoşii sunt amestecaţi la un loc cu drepţii? 182
XXXVI. Cuvânt la Naşterea Domnului, în 25 decembrie 185
XXXV. Cuvânt la 25 decembrie, ziua Naşterii Domnului nostru Iisus Hristos 194
XXXVI. Cuvânt la 26 decembrie, a doua zi de Crăciun - Dumnezeu este ajutătorul nostru întru nevoi 202
XXXVII. Cuvânt la 27 decembrie, în ziua Sfântului Arhidiacon Ştefan - Cugetare asupra morţii Sfântului Ştefan şi întoarcerea Sfântului Pavel..........208
XXXVIII. Cuvânt la 1 ianuarie, ziua Anului nou 215
XXXIX. Cuvânt la 1 ianuarie, Tăierea împrejur a Domnului - Despre creşterea copiilor..221
XL. Cuvânt la Duminica dinaintea Botezului - Cea mai bună pregătire pentru o sărbătoare bisericească este împăcarea cu vrăjmaşii.......................................227
XLI. Cuvânt la 7 ianuarie, ziua Sfântului Ioan Botezătorul - Nu sărăcia, ci pofta podoabelor este piedica faptei bune...231
XLIII. Cuvânt la 30 ianuarie, în ziua Sfinţilor 3 Ierarhi - Tot creştinul, şi mai ales propovăduitorul, trebuie să fie osârdnic întru învăţarea celor rătăciţi.......234
XLIV. Cuvânt, ziua Întâmpinării Domnului - Pentru ce cei cucernici şi drepţi se cercetează cu suferinţă? 238
XLV. Cuvânt Duminica Vameşului şi a Fariseului - Ideea şi vrednicia smereniei 243
XLVI. Cuvânt la Duminica Fiului celui pierdut - Omul nu trebuie să deznădăjduiască pentru păcatele sale, dar nici să nu fie leneş şi uşuratic la minte 246
XLVII. Cuvânt la Duminica lăsatului de carne - Gândirea la iad şi la Împărăţia Cerului trebuie să ne ferească de păcat 250
XLVIII. Cuvânt la Duminica lăsatului de brânză - Omilia despre profetul Iona şi despre post...255
XLIX. Cuvânt la Duminica întâi a Sfântului şi marelui Post - Nu arunca vinovăţia păcatelor tale asupra satanei..262
L. Cuvânt la Duminica a 2- a Sfântului şi marelui Post - Folosul mărturisirii si al cercetării conştiinţei în toate zilele..268
LI. Cuvânt la 9 martie, ziua pomenirii Sfinţilor patruzeci de mucenici - Contra lăcomiei de avere 273

LII. Cuvânt la Duminica a 3-a Sfântului şi marelui Post - Conştiinţa noastră ne pârăşte pe noi..278
LIII. Cuvânt la Duminica a 4-a Sfântului şi marelui Post - Despre post şi despre patima defăimării...282
LIV. Cuvânt la Duminica a 5-a marelui Post - Puterea rugăciunii..................288
LV. Cuvânt la Duminica Stâlpărilor - Păcătosul este cel mai nenorocit, când are pe pământ numai norocire...292
LVI. Omilie (Cuvântare) asupra Evangheliei de la Matei, care se citeşte în Sfânta şi marea Luni, la Liturghie...296
LVII. Cuvânt în Sfânta şi marea Marţi - Împotriva lenevirii de a veni la Biserică...302
LVIII. Cuvânt în Sfânta şi marea Joi - Despre Sfânta Cină...........................312
LX. Cuvânt în Sfânta şi marea Joi - Despre vânzarea Iudei............................316
LIX. Cuvânt în Sfânta şi marea Vineri...322
LXI. Cuvânt la 23aprilie, în amintirea Sfântului mare mucenic Gheorghe - Nenorocirea celor drepţi şi bunăstarea păcătoşilor nu trebuie să ne facă să rătăcim de la credinţa în Dumnezeu 330
LXII. Cuvânt la 29 iunie la serbarea Sfinţilor apostoli Petru şi Pavel - Cuvânt de laudă apostolului Pavel...335
LXIII. Cuvânt la 1 august la pomenirea Sfinţilor mucenici şapte fraţi Macavei - Despre statornicie şi despre creşterea copiilor..339
LXIV. Cuvânt la 6 august, Schimbarea la Faţă 344

Prefaţă

Cele ce ziceam acum 25 ani în urmă elevilor seminarişti, ca profesor de Teologia Pastorală, le zic acum tuturor preoţilor români în genere: «Cea mal întâi şi mai esenţială datorinţă a păstorului spiritual este luminarea minţii parohienilor săi cu adevărata învăţătură despre credinţa şi purtarea creştină. Acesta se vede din esemplul şi din învăţătura Mântuitorului Hristos. El anume întru acesta pune misiunea Sa: Duhul Domnului peste mine, zice El despre Sine, a binevesti săracilor ne-a trimis, a vindeca pe cei zdrobiţi la inimă, a predica robilor intrare şi orbilor vedere (Luc IV,18) şi umblând cu predica prin sate şi politif, zicea că anume pentru aceea a venit (Marc 1, 38; Luc IV, 43).

Această misie de învăţător al oamenilor Mântuitorul o a încredinţat apostolilor: «Precum m-a trimis pe mine Tatăl şi eu vă trimit pe voi» (Ioan XX, 21); drept aceea mergând învăţaţi toate neamurile ……învăţându-l să păzească toate câte am poruncit vouă» (Mat. XXVIII, 19, 20). Apostolii au împlinit porunca dată lor de Iisus Hristos, cu predica lor au răspândit creştinătatea în toată lumea, şi pe elironomii servirii lor, pe păstorii Bisericilor de el întemeiate, i-au învăţat a face aceeaşi.

Apostolul Pavel, cugetând la datorinţa cea mare de a predica Evanghelia, zice: «Amar mie, de nu voi binevesti, că nevoie zace asupra mea, dregătoria îmi este încredinţată» (1 Cor. IX, 16, 17).

Şi în epistolele sale pastorale către episcopii Timotei şi Tit pune cele mai puternice îndemnări şi înfricoşate ameninţări, privitoare la datorinţa păstorului de a învăţa poporul credinţa şi cucernicia creştină. «Predică cuvântul, zice el lui Timotei, stăruieşte pentru acesta cu timp şi fără timp, mustră, ceartă, îndeamnă cu toată răbdarea şi cu învăţătura» (II Timot. IV, 1, 2), şi descriind calităţile păstorului celui bun, pune între dânsele şi pe acea de învăţător.

Se cuvine episcopului şi preotului, zice el, să fie învăţător (I Tim. III, 2). Şi în alt loc: Acestea toate de le vei spune fraţilor, bună slugă vei fi lui Iisus Hristos hrănindu-te cu cuvintele credinţei şi ale bunei învăţături, căreia ai urmat (I Tim. IV. 6). Porunceşte acestea şi învaţă. Nimenea tinereţele tale să nu le defaime; şi le dă pildă credincioşilor, cu cuveniţii, cu petrecerea, cu dragostea, cu duhul, cu credinţa, cu curăţia. Păzeşte citirea şi mângâierea şi învăţătura. De acestea să gândeşti, întru acestea să fii, ca procopsita ta să fie arătată întru toate (acelaşi. vers 11, 12, 13, 15). Şi iarăşi: «Cele ce ai auzit de la mine prin multe mărturii, acestea le încredinţează la oameni credincioşi, care îndestulaţi vor fi a învăţa şi pe alţii.

Nevoieşte-te să te arăţi pe tine însuţi lămurit înaintea lui Dumnezeu, lucrător neruşinat, drept îndreptând cuvântului adevărului. Iar de cuvintele deşerte cele spurcate te fereşte, că spre mai multă necucernicie vor spori. Şi slugii Domnului nu i se cade să se sfădească, ci blând să fie către toţi, învăţător, suferitor, cu blândeţe certând pe cei ce stau împotrivă (II Tim. 11, 2, 14, 15, 24, 25). Iar tu priveghează întru toate, pătimeşte rău, fă lucrul evangelistului, slujba ta fă-o deplin.

Lui Tit îi recomandă a se ţinea "de cuvântul cel credincios al învăţăturii, ca puternic să fie şi a îndemna cu învăţătura cea sănătoasă, şi pe cei ce grăiesc împotrivă a-i certa. Că sunt mulţi nesupuşi, grăitori în deşert şi amăgitori, mai vârtos cel dintru tăierea împrejur, cărora trebuie a le astupa gura, care răzvrătesc toate casele învăţând cele ce nu se cuvine, pentru câştigul cel urât. Toate sunt curate celor curaţi, iar celor necuraţi şi necredincioşi nimica nu este curat, ci li s-a spurcat lor şi mintea şi ştiinţa. Pe Dumnezeu mărturisesc că îl ştiu, iar cu faptele îl tăgăduiesc, urâţi fiind şi nesupuşi, şi spre tot lucrul bun netrebnici» (I. 9-11, 15, 16).

De la apostoli această datorinţă a predicării cuvântului lui Dumnezeu, împreună cu servirea apostolică, a trecut la urmaşii lor - păstorii Bisericii creştine din toate timpurile; şi atât de strâns este legată cu chemarea lor pastorală, încât pe ea se întemeiază putinţa fiinţării Bisericii creştine în neamul omenesc. Căci biserica se alcătuieşte din oameni, care de la natură toţi se nasc neluminaţi şi depărtaţi de Dumnezeu. Prin urmare trebuie să fie în Biserică un mijloc de a lumina pe cei neluminaţi, de a apropia de Dumnezeu pe cei depărtaţi de la dânsul. Acest mijloc este predicarea învăţăturii celei sfinte.

"Cum vor crede, întru acela de carele n-au auzit? Întreabă apostolul, şi cum vor auzi fără predicatori"? (Rom. X. 14). Pentru aceea Biserica ecumenică, prin anume legiuiri şi cu mare ameninţare deşteaptă pe păstori la această neînlăturată datorinţă de a predica cuvântul lui Dumnezeu. Aşa canonul apostolic al 58-lea declară nevrednic de sfinţită servire pe păstorul, carele nu învaţă pe păstoriţii săi buna cinstire de Dumnezeu; iar canonul 19-lea al Sinodului VI-lea ecumenic porunceşte păstorului a predica în toate zilele, iar mai cu seamă Duminicile, învăţătura creştină, clericilor şi poporului, pentru ca ei să cunoască cele de folos şi să-şi îndrepte viaţa.

«Cărţile sfinte din punctul de vedere al acestei datorinţi pastorale, daţi preotului astfel de numiri, care toate arată caracterul lui de învăţător şi luminător. Aşa sunt numirile de:

a) profet, care arată că preotul trebuie a fi inspirat de cunoştinţa lucrurilor celor dumnezeieşti şi a le vesti oamenilor;
b) părinte spiritual, fiindcă el împlineşte datorinţa părintească, de a renaşte şi educa pe oamenl în ale religiei;
c) păstor, pentru că el hrăneşte pe turma cea cuvântătoare cu învăţătura adevărului;
d) servitor al lui Dumnezeu şi iconom tainelor lui Dumnezeu; împreună lucrător al lui Dumnezeu;
e) lumină a lumii şi sare a pământului; fiindcă el luminează minţile şi fereşte inimile de corupţie prin învăţătura lui Hristos, ş. a.».

«Precum predica a lăţit în toată lumea credinţa creştină, o a întărit şi păstrat; de asemenea lipsa de predică împuţinează, slăbeşte şi stinge credinţa. Poporul necunoscând dogmele credinţei şi ale moralului sau auzindu-le fără a le înţelege, cade în credinţe rătăcite şi în superstiţii, uită datorinţelc către Dumnezeu, către sine şi către aproapele, se demoralizează; şi aşa, lipsit de lumina, care luminează pe tot omul ce vine în lume, cade în întunericul spiritual, care aduce veşnica pieire sufletească şi toate nenorocirile temporale. Cu Biserica acelui popor se întâmplă ceea ce a zis oarecând Domnul despre Biserica Efesului: "fiindcă ai părăsit dragostea .... drept aceea vin la tine curând şi voi mişca sfeşnicul tău din locul său" (Apocalip. II. 4, 3). Adică: te voi şterge din rândul popoarelor, voi da mărirea ta altora, te vor stăpâni alţii, pentru ca întunericul şi corupţia ta să nu se răspândească. Iar această mare nenorocire asupra Bisericii unei naţiuni provine de la neîngrijirea sau necapabilitatea păstorilor spirituali de a predica lumina adevărului şi a virtuţii.

Pentru aceea cuvântul lui Dumnezeu ameninţă cu cele mal cumplite pedepse pe nişte asemenea păstori: Fiul omului, zice Dumnezeu prin profetul Iezechil, stejar te-am dat casei lui Israil; vei asculta deci cuvântul din gura mea, şi-l vei înştiinţa din partea mea. Când voi zice că celui fără de lege: cu moarte vei muri; iar tu nu-i vei vesti, nici vei grăi celui nelegiuit, ca să se întoarcă de la căile sale, şi să fie viu şi va muri nelegiuitul întru fărădelegea sa, sângele lui îl voi cere din mâna ta (Iezek III. 17; 18; XXXIII 8).

O păstorii lui Israel au păscut pe sine păstorii! Au nu pe oi le pasc păstorii? – Iată laptele mâncaţi, şi cu lâna vă îmbrăcaţi, şi ce este gras junghiaţi, iar oile mele nu le paşteţi; pe cea slabă nu o aţi întărit, pe cea bolnavă nu o aţi vindecat, pe cea zdruncinată nu o aţi legat, pe cea rătăcită nu o aţi înturnat, pe cea pierdută nu o aţi căutat. Iată că asupra păstorilor, şi voi cere oile mele din mâinile lor, şi îi voi opri ca să nu pască oile mele, nici pe sine nu se vor mai paşte păstorii (Iezec. XXXIV. 3, 10). Şi iarăşi: „Amar păstorilor celor ce pierd şi risipesc oile păşunii mele" (Ierem. XXXIII. 2; XIII, 18. ş. m. d.).

Prin profeţii Osia şi Malachia de asemenea depărtează Dumnezeu de la sine şi ameninţă cu blestem pe păstorul ce negrijeşte a învăţa poporul: pentru că ai lepădat ştiinţa, şi că te voi lepăda ca să nu preoţeşti mie; şi pentru că ai uitat legea Dumnezeului tău şi că voi uita pe fiii tăi (Os. IV. 6). De nu veţi asculla, şi de nu veţi pune întru inimile voastre, ca să daţi mărire numelui meu, zice Domnul Atotţiitorul, voi trimite peste voi blestem şi voi blestema binecuvântarea voastră; căci buzele preotului vor păzi ştiinţa, şi legea vor cerca din rostul lui: că îngerul Domnului Atotţiitorului este el (Malachia II. 1, 7).

Iar Domnul Hristos zice în Evanghelie: Veni-va Domnul slugii aceea în ziua, în care nu se aştepta, şi în ora, în care nu ştie, şi-l va despica pe el în două, şi partea lui cu făţarnicii o va pune. (Mat. XXIV. 50. 51).

Unor asemenea păstori răi Sfânta Scriptură le dă numiri foarte defăimătoare. Apostolul Iuda [v. 12] îi numeşte: izvoare şi nori fără de apă, arbori neroditori; de două ori morţi. Iar profetul Isaia (LVI. 10, 11) îi numeşte orbi şi câini muţi.

Spre a deştepta şi nutri în păstorii noştri sufleteşti sacra datorie a predicării cuvântului lui Dumnezeu, prin cartea prezentă propun mai multe modele de predică bisericească, luate din predicele celui mai mare predicator al Bisericii noastre ortodoxe, şi carele a fost şi va fi dascălul tuturor predicatorilor Bisericii creştine din toate veacurile. Acesta este Sfântul Ioan Hrisostomul sau Gură de aur.

Predicele acestea au fost estrase şi alese din operile Sfântului Hrisostom şi traduse în limba germană de Dr. Cari Iosef Hefele, profesor de Teologie la Tubingen; iar eu le-am tradus româneşte şi le-am rânduit după Duminicile şi Sărbătorile anuale ale Bisericii noastre ortodoxe.

Vă rog deci primiţi-le cu dragoste, citiţi-le prin Biserici spre edificarea simţului religios al românilor noştri, şi învăţaţi-vă după dânsele a predica şi voi înşivă în Biserică, dezvoltând talentele voastre naturale şi zelul pastoral, de care trebuie să fie însufleţit fiecare preot carele voieşte să fie adevărat apostol şi ucenic al lui Hristos.

Vremile sunt grele, duşmanii Bisericii noastre sunt mulţi. Noi nu avem alte arme, decât pilda cea bună în viaţa noastră prin fapte bune, şi Cuvântul lui Dumnezeu, pe carele trebue să-l învăţăm noi înşine prin necontenita citire a Sfintelor Scripturi, şi să-l spunem şi altora prin predica în Biserică şi în tot locul.

De-a Dumnezeu ca această dorinţă a inimii mele să devină o dată realitate în iubita noastră Românie!

Roman 1883, iunie 23
Melchisedek, episcop Romanului.

I. Cuvânt la Învierea Domnului nostru Iisus Hristos - Învierea lui Iisus Hristos se dovedeşte prin minunile apostolilor

„Domnul a înviat cu adevărat” (Lc. 24, 34)

Mulţi pun întrebarea: ***pentru ce Hristos nu S-a arătat iudeilor îndată după învierea Sa?*** Dar aceasta este o întrebare de prisos şi nefolositoare. Dacă Hristos ar fi nădăjduit că ei prin aceasta s-ar fi întors la credinţă, negreşit El n-ar fi pregetat, după învierea Sa, a Se arăta tuturor.

Cum că ei n-ar fi crezut nici când El li S-ar fi arătat după învierea Sa, o dovedeşte învierea lui Lazăr. Acesta murise de patru zile, aşa că puţea şi trecuse în putreziciune. Dar Hristos 1-a rechemat la viaţă înaintea ochilor iudeilor, şi iarăşi i-a deşteptat; însă cu toate acestea, El n-a putut a-i aduce la credinţă; dimpotrivă, i-a făcut mai mari vrăjmaşi ai Săi. Căci ei au venit şi voiau pentru aceasta a-L omorî.

Dacă ei n-au crezut în El când a sculat din moarte pe un altul, nu s-ar fi înfuriat ei oare asupra Lui mai tare, când El li S-ar fi arătat iarăşi ca înviat ? Ei prin aceea negreşit nu s-ar fi îndreptat, ci necucernicia şi osânda lor ar fi sporit. ***Aşadar pentru ca El să-i scape de o tulburare de prisos, nu S-a arătat lor, ci numai ucenicilor Săi; căci El i-ar fi expus la o mai mare pedeapsă, dacă după răstignire S-ar mai fi arătat lor.***

Aşadar, El S-a retras de la ochii lor, pentru ca să-i cruţe, dar S-a arătat lor prin minunile Apostolilor Săi. ***Era totuna ori să fi văzut pe Cel înviat, ori să fi auzit pe Petru grăind slăbănogului:*** „***în numele lui Iisus Hristos, scoală-te şi umblă***” (F.A. 3, 6).

În adevăr, aceste minuni ale Apostolilor, săvârşite în numele lui Hristos, erau dovada cea mai puternică despre învierea Domnului, convingând despre învierea Sa mai mult decât arătarea Sa personală. Aceasta se adevereşte din următoarele: Hristos a înviat şi S-a arătat ucenicilor Săi, dar totuşi şi între aceştia s-a găsit unul, care nu voia să creadă în învierea Domnului, adică Toma. El dorea chiar ca, înainte de a crede, să pună degetul său pe semnele rănilor şi cu mâna sa să poată pipăi coasta Domnului. Acest ucenic petrecuse cu Domnul în curgere de trei ani, mâncase cu Domnul de-a pururea la o masă, văzuse cele mai mari semne şi minuni, auzise pe însuşi Domnul vorbind, iar şi acum, când el a văzut, pe Domnul înviat, nu voia să creadă, până ce mai întâi nu a văzut semnele cuielor şi rana cea pricinuită de suliţă! Spune-mi mie, în asemenea împrejurări

ar fi crezut oare toată lumea, dacă ar fi văzut pe Cel înviat ? Cine ar putea cuteza să afirme aceasta ?

Dar noi putem încă şi din o altă împrejurare a dovedi că minunile Apostolilor ne conving despre învierea lui Hristos mai puternic decât privirea însuşi a înviatului. Când poporul a auzit cum a zis Petru către slăbănog: „***în numele lui Iisus Hristos, scoală-te şi umblă***”, au crezut mai multe mii (F.A: 4, 4). Acel Apostol, Toma, a văzut pe Cel înviat, şi totuşi nu voia să creadă; dar aceşti vrăjmaşi ai lui Hristos au văzut minunea lui Petru, şi pentru ea au primit credinţa.

Aşadar, această minune a trebuit să-i fi convins despre înviere mai lămurit si mai puternic decât însăşi privirea. De aceea minunile şi semnele Apostolilor sunt dovada cea mai puternică despre învierea Domnului. De aceea zice El însuşi: „***Adevăr, adevăr zic vouă, cel ce crede în Mine va face aceleaşi, lucruri, pe care Eu le fac, ba încă şi mai mari va face***” (In. 14,” 12). Căci fiindcă între acestea urmase răstignirea si mulţi prin aceea se scandalizaseră, de aceea acum era trebuinţă de minuni mai mari.

Dacă însă Hristos, după repausarea Sa, ar fi rămas întru mormânt, şi întru moarte, precum afirmă, iudeii, şi n-ar fi înviat, nici s-ar fi înălţat la cer, atunci nu numai că minuni mai mari nu s-ar fi putut face în numele Lui, dar nici una.

Luaţi aminte, că în cele zise se cuprinde dovada cea mai îndestulătoare a învierii lui Hristos. Repet încă o dată: ***Hristos, în cursul petrecerii Sale pe pământ, a săvârşit semne şi minuni, a sculat morţi, a vindecat leproşi, a alungat duhurile cele rele, după aceea a fost răstignit şi, după cum afirmă iudeii, nu a mai înviat. Ce trebuie să răspundem noi acum iudeilor?*** Noi trebuie să le zicem: Dacă Hristos nu a înviat, cum după răstignirea Lui au putut să se facă în numele Lui încă mai mari minuni decât acelea pe care le-a făcut El însuşi? Niciodată n-a făcut cineva după moartea sa lucruri mai mari decât în viaţa sa; însă după moartea lui Hristos, numele Său a lucrat minuni care, după fel şi însuşire şi în tot chipul au fost mai mari, căci niciodată în timpul vieţii Domnului umbra Sa n-a sculat morţi, dar umbra Apostolilor, prin puterea lui Hristos, a făcut aceasta de mai multe ori.

Şi iarăşi minunile după înviere au fost mai mari, căci la minunile cele de mai înainte era însuşi poruncitorul, iară după răstignirea Sa, chiar slugile Lui numai cu numele Lui au făcut minuni încă şi mai mari şi mai înalte, aşa că prin aceasta puterea Sa a strălucit şi mai tare şi mai slăvit. Căci aceea, că un altul numai prin chemarea numelui lui Hristos a făcut minuni, este mult mai mare decât când El singur ar fi săvârşit minunile.

Vedeţi, iubiţilor, că minunile Apostolilor după învierea Domnului au fost mai mari decât minunile lui Iisus Hristos însuşi? Nu este oare aceasta o îndestulătoare dovadă despre înviere? Căci precum am şi zis, mai adeverez o dată: ***dacă Hristos a murit şi nu a înviat iarăşi, atunci ar fi trebuit să înceteze şi minunile Lui; dar în fapt ele nu numai n-au încetat, ci au urmat încă şi mai mari şi mai slăvite, adică acele săvârşite prin Apostoli. Iară dacă Hristos nu-ar fi înviat, atunci nici Apostolii nu ar fi putut săvârşi în numele Lui astfel de minuni; căci era una şi aceeaşi putere a Domnului, care lucra minunile atât înainte, cât şi după răstignire, unele prin însuşi Domnul, altele prin Apostoli.*** Dar pentru ca dovada învierii să fie cu atât mai clară şi mai adevărată, de aceea a trebuit ca minunile cele de după înviere să fie mai presus decât cele dinainte.

Dar de unde ştim noi, întreabă cel necredincios, că Apostolii au săvârşit astfel de minuni în numele lui Iisus? Din Sfânta Scriptură, răspund eu. Dar tu nu voieşti a primi această dovadă şi tăgăduieşti că Apostolii au făcut minuni; atunci recunoşti tu într-înşii o putere a lui Dumnezeu încă mai mare, căci ei atunci fără minuni ar fi întors tot globul cel mare al pământului la cunostinţa dumnezeieştilor adevăruri, în adevăr, aceasta ar fi fost cea mai mare şi mai extraordinară minune, ca nişte oameni săraci, neînsemnaţi, neînvăţaţi şi nevoiaşi, în număr numai de doisprezece, să facă următori ai lor, fără minuni, aşa de multe cetăţi şi popoare, aşa de numeroase provincii, principi şi domnitori, învăţaţi şi oratori, ba mai tot globul pământului!

Dar poate tu ai dori să vezi şi astăzi săvârşindu-se minuni ? ***Ei bine, eu îţi voi arăta nişte lucruri asemenea, ba încă şi mai mari decât cele de mai înainte, nu numai un înviat, nu numai un orb au făcut să vadă, ci tot pământul, care s-a eliberat din întunericul amăgirii, îţi voi arăta nu numai un lepros care s-a curăţit, ci atâtea popoare întregi care s-au curăţit de lepra păcatului, prin baia renaşterii. Ce minune mai mare doreşti, tu, omule, când vezi o schimbare atât de mare şi aşa de repede urmată? Voieşti tu să ştii cum a făcut Hristos tot globul pământului să vadă?*** Iată: mai înainte oamenii priveau lemnul nu ca lemn şi piatra nu ca piatră; ei numeau dumnezei aceste lucruri fără de viaţă, dar **credinţa i-a învăţat cine este Dumnezeu; căci numai prin credinţă poate fi pricepută această fiinţă veşnică şi fericită.**

Voieşti tu să mai ai încă o dovadă despre înviere ? Prefacerea cea mare, care s-a săvârşit în duhurile Apostolilor după înviere; această prefacere este o dovadă pentru învierea Domnului, încă mai mare decât faptele cele minunate ale Apostolilor. Este îndeobşte constatat că chiar omul care în cursul vieţii sale a fost iubit, după moartea sa adeseori nu se mai pomeneşte. Dar dacă cineva nu a fost cu

destulă inimă bună către un om în viaţă, şi încă 1-a şi părăsit, cu atât mai sigur îl va uita după moarte. De acolo vine că nu este nimeni care în curgerea vieţii părăsind pe prietenul sau pe învăţătorul său, după moartea lui să-1 prefere la orice alta şi să-1 pună mai presus de toate, şi mai cu seamă când ar vedea că din această dedare şi din această râvnă a sa ar ridica asupră-şi mii de primejdii. ***Dar vezi că, aceea ce aiurea niciodată nu se face, s-a făcut la Hristos şi la Apostoli. Ei, pe când El încă trăia, s-au lepădat de El şi L-au părăsit, la prinderea Lui ei au fugit şi s-au depărtat, iar acum, după ce El a suferit nenumărate batjocuri şi defăimări, ba chiar şi moartea pe cruce, acum ei îl preţuiesc şi-L înalţă mai presus de toate, încât pentru mărturisirea numelui Lui ei cu bucurie jertfesc însăşi viaţa lor.***

Însă, dacă Hristos după moartea Sa nu ar fi înviat, cum ar fi fost cu putinţă ca aceia, care în timpul vieţuirii Lui fugiseră de primejdie, acum, după moartea Lui, de la sine să se arunce în primejdii nenumărate ? ***Toţi odinioară fugiseră, iar Petru se lepădase de Domnul de trei ori, chiar cu jurământ. Şi acest ucenic, care în timpul vieţuirii lui Hristos se temea de o biată slujnică, încât de trei ori se lepădase de Domnul său, la urmă chiar prin jurământ, acum, după învierea Domnului, aşa de neobişnuit s-a schimbat, încât el nu se înspăimântă nici de toată lumea, ci public, în mijlocul a tot poporul, predica, despre Cel răstignit şi îngropat, că a înviat a treia, zi din morţi şi S-a înălţat la cer.***

Aceasta o face el acum fără de nici o frică şi această schimbare a sa ne dovedeşte nouă, în faptă, că într-adevărat el a văzut pe Cel înviat.

De unde a dobândit Petru această bărbăţie ? De unde decât de acolo că el era deplin convins despre învierea lui Hristos ? Că el L-a văzut, a vorbit cu El şi L-a auzit vorbind de cele viitoare, de aceea înfruntă el acum toate ostenelile; ştiind că este vorba despre un Mântuitor viu, a dobândit acum un curaj mai mare şi o putere mai tare, încât chiar a si murit pentru Hristos, şi de voia sa a lăsat a se răstigni cu capul întors spre pământ.

Aşadar, când tu vezi că, după moartea lui Hristos, încă mai mari minuni se fac în numele Lui decât mai înainte şi că ucenicii Lui acum îi sunt mult mai devotaţi decât înainte, că ei acum îndeobşte vădesc o mai mare siguranţă şi în toate ocaziile se arată o schimbare atât de măreaţă şi aşa de admirabilă, fă singur încheierea din aceste fapte şi întâmplări, că prin moartea lui Hristos n-a fost totul isprăvit, că mai vârtos El a înviat, trăieşte, şi că El, Cel răstignit, pururea rămâne Dumnezeu cel viu şi nemuritor.

Căci dacă El n-ar fi înviat, ucenicii lui n-ar fi putut, după moartea Sa, să facă minuni încă mai mari decât înainte. Cândva îl părăsiseră chiar Apostolii Lui, iar acum toată lumea aleargă la El, nu numai Petru, ci mii şi mii de alţii, care au vieţuit mai târziu şi nu au văzut ei înşişi pe Cel înviat, şi-au dat viaţa lor pentru Dânsul, au fost decapitaţi şi au suferit nenumărate patimi, spre a rămâne statornici în mărturisirea credinţei lor întru Dânsul şi a putea muri întru ea.

Dar cum putea Acela, care după socotinţa ta, o, necredinciosule, a rămas în mormânt şi nu a mai înviat, cum putea acest mort a Se arăta aşa de tare şi aşa de puternic în următorii Săi, îndemnându-i să-L adore, şi mai bucuroşi a suferi şi a răbda toate decât a lăsa credinţa întru El ? Vezi tu cum toate acestea dovedesc nesmintit învierea Lui ? Minunile, care după moartea Lui s-au săvârşit şi încă şi astăzi se săvârşesc, dăruirea cea mare a ucenicilor, pe care au arătat-o ei atunci şi pe care o arată şi astăzi, primejdiile cărora s-au supus credincioşii, toate acestea sunt dovezi despre învierea Domnului.

De aceea, iubiţilor, să nu încetăm niciodată a lăuda şi a proslăvi pe Cel înviat, ca să putem să ajungem la bunătăţile cele veşnice şi negrăite, prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl şi cu de viaţă făcătorul Duh se cuvine cinstea şi puterea, acum şi pururea şi în vecii vecilor! Amin.

II. Cuvânt la Duminica Slăbănogului

„Şi era acolo un om, care era bolnav de treizeci şi opt de ani"(Ioan 5, 5)

Când vorbim despre slăbănogul care pătimea de treizeci şi opt de ani şi zăcea pe patul său la scăldătoarea oilor, aflăm la el o comoară mare.

Această comoară nu o găsim atunci când săpăm în pământ, ci o aflăm dacă cercetăm sufletul acestui bolnav. Găsim o comoară care nu constă în aur, argint sau pietre scumpe, dar care este mult mai preţioasă decât aurul şi decât toată bogăţia.

Ea constă în răbdare, în înţelepciune, statornicie şi o neclintită nădejde în Dumnezeu.

Bogăţia obişnuită este expusă la pânda jefuitorilor, la mâinile tâlharilor, la viclenia slugilor necinstite, şi dacă ea scapă de toate aceste primejdii, totuşi, adeseori, aduce proprietarului ei tot felul de nenorociri, prin faptul că ridică asupra lui zavistnici, şi pricinuieşte furtuni şi neplăceri de tot felul.

Bogăţia duhovnicească este scutită de toate aceste năpădiri; este mai presus de toate aceste pândituri. Ea nu se teme nici de tâlhari, nici de furi, nici de zavistnici, nici de clevetitori, ba chiar nici de moarte. Prin moarte, ea nu se răpeşte de la proprietarul ei, ci, mai mult, ea tocmai prin moarte se face proprietatea lui cea mai sigură şi îl întovărăşeşte în cealaltă viaţă; ea se face pentru acela căruia îi urmează un mijlocitor însemnat şi îi agoniseşte îndurarea Judecătorului ceresc.

Această bogăţie o aflăm în sufletul celui slăbănog, care zăcea bolnav de treizeci şi opt de ani.

Şi găsim încă o mare comoară de felul acesta în sufletul lui. Să observăm acum mai de aproape pe acest rob răbdător, precum şi pe Domnul cel milostiv.

Treizeci şi opt de ani s-a luptat cu o boală nevindecabilă şi neîncetat a fost chinuit de ea; cu toate acestea, el n-a pierdut răbdarea, n-a lăsat să treacă prin limba lui nici un cuvânt de hulă, şi nici nu s-a tânguit împotriva Făcătorului său, ci mai vârtos a suportat pătimirile sale cu multă şi nobilă statornicie şi supunere.
Poate veţi întreba de unde ştim noi acestea, fiindcă Sfânta Scriptură nu ne spune nimic despre viaţa sa cea de mai înainte.

Este adevărat că ea ne spune numai că el a fost bolnav timp de treizeci şi opt de ani, dar nu adaugă lămurit, că el ar fi fost necăjit, că n-ar fi mulţumit ş.a.

Totuşi, Scriptura arată aceasta oricui ia aminte îndeajuns la cuvintele ei şi nu le priveşte numai pe deasupra, în treacăt.

Când vezi cu cât de multă umilinţă vorbeşte el către Hristos, deşi nu-L cunoştea şi-L socotea un simplu om, poţi chiar de aici să deduci însuşirea cea bună a vieţii lui de mai înainte. Când Hristos a zis către dânsul: „Voieşti să fii sănătos?", el n-a răspuns, precum cineva ar putea presupune: „Tu vezi că eu de un timp aşa de îndelungat zac de slăbănogie, şi mă mai întrebi, dacă eu voiesc să fiu sănătos? Ai venit poate ca să-ţi baţi joc de nenorocirea mea?". El nu numai că n-a vorbit şi nici n-a cugetat nimic de felul acesta, ci a răspuns cu toată blândeţea şi umilinţa: „Aşa, Doamne, voiesc să fiu sănătos".

Dacă el, după treizeci şi opt de ani, a fost aşa de blând şi cumpătat, când puterile trupului şi tăria duhului îi erau zdruncinate de boala cea îndelungată, poţi judeca dintru acestea ce caracter blând şi bun a trebuit să aibă el la începutul bolii sale şi înainte.

Ştiţi cu toţii că bolnavii, la începutul suferinţei, nu sunt aşa de cârtitori ca atunci când boala durează un timp îndelungat, când se fac îndărătnici şi adeseori nesuferiţi.

Dar cine, după aşa de mulţi ani de boală, răspunde încă cu aşa de multă blândeţe şi răbdare, învederat este că şi mai înainte de patima sa a răbdat cu plăcere şi cu supunere lui Dumnezeu.
Aceasta trebuie să o socotim cu mintea noastră şi să urmăm răbdarea acestui rob asemenea nouă. Ologirea trupului său trebuie să dea o nouă putere sufletului nostru. Nimeni nu este atât de neputincios şi atât de bolnav, încât, socotind patimile cele înfricoşate ale slăbănogului nostru, să nu sufere cu bărbăţie şi cu curaj toate nenorocirile, până şi pe cele mai grele. Nu numai vindecarea slăbănogului, dar chiar şi boala sa ne aduce un mare folos.

Vindecarea lui îndeamnă pe toţi cei ce aud de ea a proslăvi pe Domnul; iar boala şi neputinţa lui ne întăreşte şi pe noi în răbdare şi ne îndeamnă la aceeaşi râvnă.

Totodată este ca o dovadă a îndurării lui Dumnezeu, că El l-a lăsat să cadă într-o asemenea boală, şi a lăsat ca ea să dureze timp îndelungat, din multa grijă pentru mântuirea acelui om.

Precum aurarul aruncă aurul în topitorie şi-l lasă a se încerca şi curăţi prin foc, tot aşa şi Dumnezeu lasă sufletele oamenilor a fi încercate de nenorocire, până ce se curăţă şi se lămuresc, şi din această încercare trag mult folos.

De aceea, o astfel de cercetare a lui Dumnezeu este o mare binefacere pentru suflet.

Deci, ***dacă vine asupră-ne vreo cercetare a lui Dumnezeu, nu trebuie să cădem în nedumerire.*** Căci dacă aurarul ştie cât de mult trebuie să lase aurul în foc, şi nu-l ţine acolo prea mult, ***Dumnezeu ştie încă mai bine cât de mult trebuie să lase pe oameni în focul curăţiei.***

Şi îndată ce El vede că noi ne-am făcut mai curaţi şi mai buni, încetează cu încercarea, ca nu prin mulţimea chinurilor noi să ne împiedicăm şi să cădem.
De aceea, să nu ne necăjim şi să nu fim mici la suflet când ne ajunge vreo nenorocire neaşteptată, ci mai vârtos să ne lăsăm în voia Domnului Dumnezeu, Care pe toate le ştie mai bine, ca să lămurească sufletul nostru în foc până când va binevoi.

El, desigur, face aceasta numai pentru binele şi câştigul nostru. De aceea ne sfătuieşte înţeleptul Sirah cu următoarele cuvinte: „***Fiule, de voieşti să slujeşti lui Dumnezeu, găteşte-te de ispite; smereşte-te întru inima ta şi rabdă***”(Sirah 11, 1).

El zice prin aceasta: „Lasă-te cu totul în voia Domnului, căci El ştie bine când trebuie să ne scoată din focul necazurilor”. De aceea, toate trebuie a le lăsa Lui şi toate a le primi cu supunere şi cu mulţumire, fie fericire, fie nefericire. Căci şi aceasta din urmă este un fel de binefacere.
Încă şi doctorul vindecă nu numai prin băi, mâncare bună şi plimbări prin grădini desfătătoare, dar şi prin tăiere şi prin ardere. Şi un tată este cu adevărat tată nu numai atunci când sărută pe fiul său şi-l laudă, ci şi când îl mustră, îl dojeneşte şi-l pedepseşte.

Deci, fiindcă ştii că Dumnezeu este mai iubitor către noi decât toţi doctorii, de aceea nu cârti şi nu cere de la El socoteală, spunând că pentru ce te vindecă tocmai în felul acesta, ci, fie plăcute sau neplăcute cele cu care El ne ceartă, noi să le primim pe amândouă cu aceeaşi supunere.

Pe amândouă căile ne readuce Dumnezeu la sănătatea sufletului şi la reunirea cu Dânsul. El ştie de ce are nevoie fiecare şi ce este potrivit fiecăruia; cum şi pe ce cale trebuie să ne mântuim, şi apoi ne duce pe acea cale.

De aceea, noi să urmăm calea pe care ne-o arată El, şi să nu cercetăm cu teamă de este netedă şi plăcută, sau grea şi zgrunţuroasă, precum era cea pe care El ducea pe slăbănogul nostru.

Precum am spus, aceasta era cea dintâi binefacere pentru slăbănog, că Dumnezeu în timp aşa îndelungat a curăţit sufletul lui, ca într-o topitorie şi în foc.

Dar o altă binefacere pe care Dumnezeu i-a arătat-o lui nu era mai mică decât aceasta, că El i-a ajutat în această încercare, şi în timpul încercării i-a insuflat curaj şi mângâiere.

El Însuşi era Cel care îl întărea şi îl ţinea drept, îi întindea mâna şi nu-l lăsa să cadă. Când eu îţi spun că Dumnezeu l-a întărit pe slăbănog, tu nu trebuie, pentru aceasta, să răpeşti lauda de la bolnav; şi nici pe el, nici pe oricare altul, care rămâne tare cu sufletul în încercări, să nu-l lipseşti de slava sa cea meritată.
Dar oricât de înţelepţi, oricât de tari şi puternici am fi noi, dacă ne lipseşte ajutorul dumnezeiesc, nu putem rezista nici la cea mai mică încercare.

Ce trebuie să vorbesc eu despre noi, oamenii cei mici şi slabi? De ar fi cineva încă şi un Pavel, sau un Petru, sau Iacob, sau Ioan, şi i-ar lipsi ajutorul dumnezeiesc, uşor ar fi învins, s-ar împiedica şi ar cădea.

Spre a întări aceasta, vă voi aduce numai cuvintele lui Hristos ce le-a zis lui Petru: „***Iată satana v-a cerut să vă cearnă ca grâul; Eu însă M-am rugat pentru tine, ca să nu piară credinţa ta***” (Luca 22, 31-32). El vrea să spună că, dacă nu l-ar fi ajutat pe Petru, nu ar fi rămas statornică nici chiar credinţa acestui Apostol.
Deci, dacă Petru, care iubea aşa de înfocat pe Hristos, şi după Invierea Domnului cuteza de mii de ori a-şi pune viaţa pentru Dânsul, dacă acest principe al Apostolilor, pe care însuşi dumnezeiescul învăţător l-a fericit şi pentru credinţa lui cea tare l-a numit piatră, dacă acesta, fără de ajutorul dumnezeiesc s-ar fi clătit şi ar fi căzut din credinţa sa, cine ar mai putea rămâne statornic fără de ajutorul dumnezeiesc?

Dumnezeu ne dă într-adevăr ajutorul Său, de aceea zice Apostolul Pavel: „***Credincios este Dumnezeu, Care nu vă va lăsa să vă ispitiţi mai mult decât puteţi, ci împreună cu ispita va aduce şi scăparea din ea***” (I Corinteni 10, 13).
Pavel vrea să spună că Dumnezeu, nu numai că nu lasă să fim ispitiţi peste puterile noastre, dar că ne ajută chiar în ispită, ne sprijină şi ne întăreşte, dacă noi facem ce se cuvine din partea noastră, şi nu ne lipseşte bunăvoinţa, nădejdea spre Dânsul, supunerea şi răbdarea.

Nu numai când suntem ispitiţi peste puterile noastre, ci încă şi în altfel de încercări, care nu covârşesc puterile noastre, avem nevoie de ajutorul dumnezeiesc, dacă voim să rezistăm.

De aceea, zice Apostolul Pavel în alt loc: „***Pe cât prisosesc pătimirile lui Hristos întru noi, cu atât prisoseşte prin Hristos şi mângâierea noastră***" (II Corinteni 1, 5). ***Acela care lasă să vină pătimirile asupra noastră, tot El este Care ne şi mângâie şi ne ajută în ele.***

Dar socoteşte mai departe cât de mult se îngrijea Hristos pentru slăbănog încă şi după vindecarea lui. El nu l-a slobozit ca şi cum nu s-ar mai fi interesat de dânsul, ci după ce l-a găsit în templu, a zis către el: „***Iată, te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuieşti, ca să nu-ţi fie ceva mai rău***" (Ioan 5, 14).

Dacă Dumnezeu nu i-ar fi trimis boala cu un scop bun, nu l-ar fi slobozit din ea şi nu l-ar fi întărit pentru viitor. Când El îi zice: „ ***ca să nu-ţi fie ceva mai rău***", prin aceasta înseamnă că pe slăbănog şi în viitor îl ameninţă nenorociri, dacă el nu va birui păcatul.

Aşadar, El l-a slobozit din boală, dar nu l-a slobozit din luptă, l-a izbăvit din pătimire, dar nu i-a luat frica şi grija, şi tocmai prin aceasta a făcut ca binefacerea arătată lui să fie permanentă şi statornică.

Un doctor grijuliu nu numai că scapă pe bolnavi de suferinţele momentane, dar caută a-i apăra şi de întâmplările viitoare. Tot aşa a făcut şi Hristos, când a întărit şi a împuternicit sufletul slăbănogului prin amintirea pătimirilor ce le-a suferit. Şi fiindcă Hristos voia ca această amintire să fie permanentă, de aceea a zis: „***Să nu mai păcătuieşti, ca să nu-ţi fie ceva mai rău***".
Hristos a arătat binevoitoarea Sa prietenie către bolnav şi în altă privinţă, adică tocmai în vorba care la prima vedere cuprinde o dojană. El i-a zis numai atât: „***Să nu mai păcătuieşti***".

Aşadar, nu face cunoscute păcatele lui, dar observă că i s-a întâmplat acea boală pentru păcatele lui. Dar ce fel de păcate a săvârşit el n-a arătat, nu i-a zis: „Tu ai făcut cutare şi cutare nelegiuire, ai păcătuit întru aceasta sau în cealaltă", ci i-a zis simplu: „***Să nu mai păcătuieşti***".

Deci, i-a zis numai atât cât era trebuitor, spre a-i aminti şi a-l face pe viitor mai râvnitor şi mai cu luare-aminte.

Din contră, răbdarea lui, aşteptarea şi înţeleapta lui statornicire le-a făcut cunoscute în public, prin aceea că l-a făcut să-şi povestească toată istoria sa şi să vorbească despre răbdarea şi aşteptarea sa, cât de des venise la scăldătoare, ***cum nu avea pe nimeni care să-l arunce acolo şi cum totdeauna alţii intrau înaintea lui*** (Ioan 5, 7).

Deci, Hristos nu a arătat păcatele lui.

Precum noi dorim ca păcatele noastre să fie tăcute, aşa şi Dumnezeu mai vârtos face aceasta. ***El l-a vindecat în prezenţa tuturor, dar observaţia şi sfatul cel bun i le-a dat personal.***

Folosul pe care noi îl tragem de la slăbănogul din Evanghelie trebuie să fie acela, ca în toate lucrurile să ne lăsăm în voia Domnului şi toate pătimirile să le suportăm cu supunere şi cu mulţumire către milostivul Dumnezeu, pentru ca atât sarcina vieţii prezente să o uşurăm, cât şi pentru ca să ne facem părtaşi ai bunătăţilor viitoare, prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia este slava şi cinstea, acum şi în vecii vecilor.

Amin.

III. Predică la Înălţarea Domnului Iisus Hristos

„Deci, Domnul Iisus, după ce a grăit cu ei, S-a înălţat la cer şi a şezut de-a, dreapta lui Dumnezeu” (Marcu 16, 19)

Ce sărbătoare este astăzi? Este o sărbătoare înaltă, şi mare, care covârşeşte mintea omenească, şi vrednică de marea bunătate a Aceluia ce a aşezat-o, adică a lui Dumnezeu. ***Astăzi neamul omenesc iarăşi s-a împăcat cu Dumnezeu***. Astăzi vrăjmăşia cea îndelungată s-a ridicat, războiul cel îndelungat s-a sfârşit. Astăzi s-a încheiat o minunată pace, care mai înainte niciodată nu se putea aştepta. Căci cine ar fi nădăjduit că Dumnezeu iarăşi se va împăca cu oamenii? Nu pentru că Domnul era vrăjmaş al oamenilor, ci pentru Că robul era uşuratic la minte; nu pentru că Stăpânul era aspru, ci pentru că robul era nemulţumit.

Voieşti să ştii cum noi am întărâtat asupra noastră pe acest Domn plin de dragoste şi de prietenie? Este neapărat trebuitor să cunoaştem fondul vrăjmăşiei de mai înainte, pentru ca atunci când vedem că noi, care eram vrăjmaşii lui Dumnezeu, iarăşi am fost cinstiţi, să ne minunăm de dragostea Aceluia. Şi să nu credeţi că acea schimbare s-ar fi făcut în urma propriilor noastre merite, ci mai vârtos să nu încetaţi a recunoaşte mărimea harului dumnezeiesc şi de-a pururea să mulţumiţi Lui pentru mărimea darurilor Sale.

Aşadar, ***voieşti să ştii cum am întărâtat asupra noastră pe acest Domn iubitor de oameni, plin de dragoste, bun, care toate le-a întocmit spre binele nostru?*** Dumnezeu hotărâse odinioară a stârpi tot neamul nostru, şi aşa de tare Se mâniase asupra oamenilor, încât voia să-i stârpească împreună cu femeile, cu copiii, cu dobitoacele şi cu tot pământul. El chiar spusese: “***Voi pierde de peste tot pământul pe omul pe care l-am făcut! De la om până la dobitoc şi de la târâtoare până la păsările cerului, tot voi pierde, căci îmi pare rău că le-am făcut***” (Facerea 6, 7). ***Dar nu omenirea în sine ura El, ci răutatea ei.***

Şi noi, care păream nevrednici de pământ, astăzi ne-am înălţat la cer. Noi, care nu eram vrednici de nici o cinste pe pământ, ne-am înălţat la împărăţia cea de sus şi am trecut peste ceruri şi am ajuns la tronul cel dumnezeiesc; şi acea natură, care fusese alungată din Rai de către heruvimi, astăzi s-a ridicat mai presus de heruvimi. Dar cum s-a săvârşit această mare minune? Cum ne-am ridicat noi la această înălţime, noi care am mâniat pe Domnul şi nu păream vrednici nici de pământ? Cum s-a înlăturat acel război? Cum s-a îmblânzit acea mânie? Cum? Căci aceasta este de mirare, că nu noi, ci El, Care cu dreptate Se mâniase pe noi, ne-a chemat la

pace şi a întemeiat pacea. Cum, El a fost atacat şi El cheamă la pace? Negreşit, căci El este Dumnezeu şi de aceea ne cheamă pe noi, ca un Părinte plin de dragoste.

Să vedem, cum se face aceasta? ***Mijlocitorul păcii este Fiul Aceluia Care ne cheamă la pace; nu un om, sau înger, sau arhanghel, ori vreun altul dintre slujitorii lui Dumnezeu, ci Insuşi Fiul lui Dumnezeu este mijlocitor.*** Şi ce face Mijlocitorul? Ceea ce se cuvine mijlocitorului. Precum atunci când doi sunt învrăjbiţi se pune între dânşii un al treilea şi potoleşte mânia unuia şi a altuia, aşa a făcut şi Hristos. Dumnezeu Se mâniase pe noi, şi noi ne abătusem de la Dumnezeu, dar Hristos a intervenit între noi şi a împăcat amândouă părţile. Dar cum S-a făcut El mijlocitor? ***Pedeapsa pe care noi o meritam de la Tatăl, El a luat-o asupra Sa; din partea lui Dumnezeu El a suferit pedeapsa, din partea omenirii celei învrăjbite cu Dumnezeu – ocara.***

Voieşti să ştii cum le-a luat pe amândouă asupra Sa? "***Hristos, ne-a răscumpărat din blestemul legii, făcându-Se pentru noi blestem***" (Galateni 3, 13). Acum vezi că El a răbdat pedeapsa cea pusă din partea lui Dumnezeu? Dar iată cum a luat asupra Sa şi ocara ce vine de la oameni. Zice psalmistul: "***Ocările celor ce Te ocărăsc pe Tine au căzut asupra mea***" (Psalmul 68, 11). ***Aşa a ridicat El vrăjmăşia şi n-a încetat a face şi a suferi toate, până ce iarăşi a împăcat cu Dumnezeu pe vrăjmaşul lui Dumnezeu. Şi ziua de astăzi este pricina acestor bunătăţi.***

El a luat pârga naturii noastre (adică natura omenească în a ei desăvârşire) şi a dat-o iarăşi Tatălui, făcând ca un lucrător de pământ care aduce lui Dumnezeu pârga roadelor, ca prin aceasta Dumnezeu să binecuvânteze tot câmpul. El a adus Tatălui pârga naturii omeneşti, şi Tatăl a admirat jertfa, şi pentru vrednicia Celui ce a adus jertfa, şi pentru însăşi curăţia jertfei. Aşa că Tatăl a luat-o cu mâinile Sale şi a pus-o lângă Sine, zicând: "***Şezi de-a dreapta Mea***" (Psalmul 109,1).

Dar cărei naturi a grăit Dumnezeu? Către natura cea omenească, ori către natura cea dumnezeiască a lui Hristos? Arătat este că aceleia căreia îi spusese odinioară: "***Pământ eşti şi în pământ te vei întoarce***" (Facerea 3, 19).

Nu era destul că natura omenească, prin Hristos, s-a ridicat la cer? Nu era destul că ea a ajuns în lăcaşul îngerilor? Nu era, oare, această cinste negrăită? Insă ea a trecut mai presus de îngeri, s-a înălţat peste arhangheli, peste heruvimi şi serafimi, şi nu s-a oprit până ce a şezut pe tronul lui Dumnezeu. Socoteşte cât de jos stătea înainte natura omenească şi cât de sus s-a ridicat! Nu se putea să cadă mai jos decât căzuse omenirea, şi nici mai sus nu putea a se ridica decât a ridicat-o Hristos. Căci

natura omenească prin Hristos s-a ridicat la cer. Şi ce însuşiri avea această natură mai înainte?

Eu mă opresc bucuros la înjosirea naturii noastre, pentru ca să recunosc mai bine uimitoarea ei înălţare, prin bunătatea Domnului. Noi eram pulbere şi cenuşă. Dar cel puţin aceasta nu era urmare a vinovăţiei noastre, ci din cauza slăbiciunii naturii noastre, că oamenii se făcuseră mai fără de minte decât dobitoacele, după cum zice şi psalmistul: "***Alăturatu-s-a dobitoacelor celor fără de minte şi s-a asemănat lor***" (Psalmul 48, 12). A se asemăna cu dobitoacele cele fără de minte înseamnă a fi încă mai înjosit decât ele. Adică, la dobitoace, lipsa de minte este ceva natural, nevinovat, dar o fiinţă înzestrată cu minte a se pogorî până la lipsirea de minte, aici este vinovăţia voinţei. Aşadar, oamenii au căzut mai jos decât dobitoacele, s-au făcut mai nemulţumitori, mai nebuni, mai vârtoşi, mai înjosiţi, mai nesimţitori decât pietrele.

Ce trebuie să zic? Cum să mă exprim? Această nevrednică omenire, cea mai fără de minte decât toate, s-a ridicat astăzi peste toate. Astăzi îngerii au văzut ceea ce de mult doreau să vadă. Astăzi arhanghelii privesc cele pe care de mult aşteptau să le vadă. Ei au văzut natura noastră strălucind de pe Tronul cel împărătesc, strălucind în slava şi frumuseţea cea nemuritoare. Căci acum, când natura omenească i-a covârşit cu cinstea, ei totuşi se bucură, aşa cum mai înainte jeleau înjosirea noastră. Deşi heruvimii alungaseră omenirea din Rai, totuşi jeleau soarta ei.

Dacă oamenii simt compătimire pentru alţii, cu atât mai mult îngerii au simţit compătimire pentru noi, căci ei sunt mai plini de iubire decât oamenii. De aceea se arată îngerii pretutindeni unde se vorbeşte despre reînălţarea omenirii, atât la Naşterea lui Hristos, cât şi la învierea Sa din mormânt.
Astăzi, la înălţarea Mântuitorului la cer, iată ce se zice în istoria Apostolilor despre îngeri: "… ***doi bărbaţi au stat înaintea lor în haine albe, care au şi zis: Bărbaţi galileeni, ce staţi căutând spre cer? Acest Iisus, care S-a înălţat de la voi la cer, aşa va veni, precum L-aţi văzut mergând la cer***" (Fapte 1, 10-11).

Ascultaţi acum cu luare aminte. Pentru ce vorbesc ei aşa? Nu aveau oare ucenicii ochi? Nu văzuseră ei înşişi ceea ce s-a petrecut? Nu spune evanghelistul că ***S-a înălţat înaintea ochilor lor***? (Fapte 1, 9). ***Pentru ce, oare, s-au înfăţişat atunci îngerii şi le-au spus că El S-a înălţat la cer?*** Pentru două pricini:

Întâi, fiindcă ucenicii erau întristaţi pentru despărţirea de Hristos, Cum că ei în adevăr erau trişti, aflăm din cuvintele Domnului: "***Nimeni dintre voi nu mă***

întreabă: Unde Te duci? Ci, fiindcă v-am spus acestea, întristarea a umplut inima voastră” (Ioan 16, 5-6).

Când noi ne despărţim de prieteni şi de rude, ne pare rău. ***Cum ar fi putut acum ucenicii să nu jelească şi să nu simtă durerea, când vedeau că se desparte de dânşii Izbăvitorul lor, Dascălul şi Sprijinitorul cel plin de dragoste, cel blând şi bun? De aceea li s-au arătat îngerii; ei trebuiau să aline durerea ucenicilor pentru ducerea Domnului de la dânşii, prin făgăduinţa revenirii Lui.*** “***Acest Iisus, care S-a înălţat de la voi la cer, aşa va veni, precum L-aţi văzut mergând la cer***”. Vă pare rău că El se ia de la voi, însă nu vă întristaţi, El iarăşi va veni. Aceasta este întâia pricină a arătării îngerilor.

Pentru a doua pricină, nu mai mică decât prima, îngerul a adăugat: “***El S-a înălţat***”, adică S-a înălţat, S-a ridicat la cer. Distanţa era prea mare şi ochii omeneşti nu puteau să privească trupul ce se înălţa până a ajuns la cer; Precum o pasăre, care se ridică la înălţime, se ascunde tot mai mult de ochii noştri, aşa şi trupul lui Hristos, cu cât mai sus se ridica, cu atât mai mult se depărta de ochii ucenicilor, fiindcă slăbiciunea vederii nu putea să urmărească lungimea distanţei. De aceea ***s-au înfăţişat îngerii, spre a încredinţa pe ucenici despre înălţarea Sa la cer, ca ei să nu creadă că El a fost luat la cer ca Ilie.***

- *Ilie a fost luat ca un rob al lui Dumnezeu, iar Iisus ca Domn;*
- *Ilie cu o căruţă de foc, Iisus a fost luat de un nor, căci şi Tatăl, precum zice Isaia, “**şade pe nor**” (Isaia 19, 1).*
- *Ilie, la înălţarea sa, a slobozit cojocul său asupra ucenicului său Elisei; dar Iisus, după ce S-a înălţat, a făcut să se pogoare asupra ucenicilor Săi darurile Harului şi a făcut nu numai un prooroc, ci mii de prooroci, care au fost cu mult mai mari şi mai slăviţi decât Elisei.*

Aşadar, iubiţilor, să priveghem şi să îndreptăm ochii duhului nostru la a doua venire a Domnului. Apostolul Pavel zice: “***Însuşi Domnul întru poruncă, la glasul arhanghelului, Se va pogorî din cer, şi cei morţi întru Hristos vor învia întâi. După aceea, noi cei vii, care vom fi rămas, vom fi răpiţi împreună cu ei în nori, întru întâmpinarea Domnului***” (I Tesaloniceni 4, 16-17). Insă nu toţi.

Ascultă ce zice Hristos: “***Atunci vor fi două măcinând la moară, una se va lua, alta se va lăsa; în noaptea aceea vor fi doi într-un pat, unul se va lua, altul se va lăsa***” (Matei 24, 41; Luca 17, 34). Ce înseamnă aceste vorbe neînţelese? Cele de la moară sunt săracii şi chinuiţii (la iudeii antici, slujnicele sau roabele erau datoare să macine făină în râşniţă), cei din pat sunt bogaţii, care au şi comoditate, şi prisosinţă. ***Domnul voieşte aşadar să spună că atât dintre săraci, cât şi dintre***

bogaţi, numai unii se vor mântui, alţii însă vor pieri. Drepţii vor fi răpiţi în nori, spre întâmpinarea Domnului, iar păcătoşii vor fi lăsaţi şi daţi osândei.

Când un rege vizitează o cetate, obişnuiesc a ieşi înaintea lui cei ce îi sunt favoriţi; iar criminalii se ţin în cetate, spre a aştepta pedeapsa lor. Tot aşa va fi când Domnul va veni la judecată. Vom fi, oare, şi noi atunci duşi spre întâmpinarea Lui? Ah, eu cunosc păcatele mele şi nevrednicia mea!

Deci, să nu se laude bogatul întru bogăţia sa şi săracul să nu se creadă mizerabil şi nenorocit. Mai vârtos fericit, şi sigur fericit, şi de trei ori fericit este cel care se va arăta vrednic în ziua aceea a ieşi întru întâmpinarea Domnului, de ar fi el şi cel mai sărac decât toţi. ***Iar noi, păcătoşii, să ne tânguim pe noi înşine, şi nu numai să ne tânguim, dar să ne îmbunătăţim, să ne schimbăm, pentru ca toţi să primim cu vrednicie pe împăratul îngerilor şi să putem gusta acea sfântă fericire întru Hristos Domnul nostru, Care fie proslăvit împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, în vecii vecilor.***

Amin.

IV. Cuvânt la Sâmbăta morţilor despre Înviere

„ Vine ceasul în care toţi cei din morminte vor auzi glasul Lui. Şi vor ieşi cei ce au făcut cele bune, spre învierea vieţii, iar cei ce au făcut cele rele, spre învierea osândirii" (Ioan 5, 28-29)

Ce este moartea altceva decât despărţirea sufletului de trup. Fiindcă sufletul, care trăieşte veşnic, nu poate muri, căci este suflare din suflarea lui Dumnezeu. Sufletul părăseşte trupul, de aceea moare numai acesta, căci o parte din noi este muritoare, iar alta nemuritoare. Sufletul, care se desparte de trup neobservat de ochii omeneşti, se ia de către îngeri şi se duce în sânul lui Avraam, dacă este drept, sau în temniţa iadului, dacă este păcătos, până ce va veni ziua cea hotărâtă a Judecăţii de apoi, când sufletul iarăşi se va uni cu trupul şi va trebui să dea socoteală înaintea scaunului Judecătorului Hristos.

Eu zic că sufletul iarăşi se va uni cu trupul pentru că viaţa viitoare nu înghite şi nu nimiceşte trupul. Putrezirea trupului şi moartea n-au fost legate de la început de trup, fiindcă trupul este lucru al lui Dumnezeu, iar putreziciunea şi moartea lui au venit în lume prin păcat. Totuşi, trupul iarăşi se va dezbrăca de această haină trecătoare şi se va îmbrăca în cea netrecătoare; el va lepăda ceea ce vine de la păcat şi va lua iarăşi în stăpânire ceea ce îi dăduse harul lui Dumnezeu, adică nestricăciunea.

Învăţătura despre învierea trupului este însă de cea mai mare însemnătate; ea ne dă o pătrundere mai deplină în adevărurile credinţei, orânduieşte viaţa noastră şi apără pronia dumnezeiască de orice învinovăţire. Necredinţa întru înviere răzvrăteşte toată viaţa noastră, o umple cu mii de răutăţi şi duce totul în neorânduială. Din contră, credinţa întru înviere întăreşte convingerea noastră despre o providenţă care cârmuieşte lumea, ne dă o mare râvnă pentru fapta bună, ne îndeamnă a fugi de rău cu toată îngrijirea, şi toate le umple cu linişte şi pace.

Cine nu crede că va învia şi că va da socoteală de faptele sale, ci gândeşte că toată fiinţa sa se mărgineşte numai în viaţa aceasta, aceluia nu-i va păsa mult pentru fapta bună. Şi cum ar putea el face altfel, când nu nădăjduieşte la nici o răsplătire? Dar el nu se va înfrâna nici de la fapte rele, fiindcă el nu aşteaptă nici o pedeapsă pentru nelegiuirile sale, ci se va deda poftelor şi patimilor şi va propăşi în toate felurile de păcătoşenie.

Dimpotrivă, cine este convins despre judecata cea viitoare, şi totdeauna are înaintea ochilor săi această judecată înfricoşată, împreună cu neînlăturata dare de

seamă şi hotărârea judecăţii, care nu se poate schimba, acela va încerca în tot chipul a se îndeletnici în înfrânare, în blândeţe şi în toate celelalte fapte bune şi a fugi de desfrânare, de îndrăzneală şi de toate celelalte răutăţi.

Credinţa în înviere este totodată şi cea mai mare mângâiere în suferinţă, în lupta cu ostenelile şi cu greutăţile vieţii. Pentru aceasta, Apostolul Pavel vorbeşte deseori despre înviere, spre a încuraja pe luptătorii lui Hristos în ostenelile şi în pătimirile lor, spre a-i mângâia şi îmbărbăta. De aceea, el zice: „în toate pătimind necaz, dar nefiind striviţi; lipsiţi fiind, dar nu deznădăjduiţi; prigoniţi fiind, dar nu părăsiţi; doborâţi, dar nu nimiciţi… Ştiind că Cel ce a înviat pe Domnul Iisus ne va învia şi pe noi cu Iisus… pentru aceea nu slăbim" (II Corinteni 4, 8-9, 14, 16). Şi: „Noi ştim că, de se va strica casa noastră cea pământească a cortului acestuia, zidire de la Dumnezeu avem, casă nefăcută de mână, veşnică, în ceruri" (II Corinteni 5, 1). Aşadar, apostolul socoteşte nădejdea la viaţa cea viitoare după înviere ca fiind cea mai mare mângâiere în luptele şi pătimirile vieţii.

La înviere, iubiţilor, fiecare om este părtaş, căci apostolul zice: „Toţi vom învia, fiecare întru a sa rânduială" (I Corinteni 15, 22-23). ***Ce înseamnă aceasta?*** El vrea să spună că şi păgânul, şi iudeul, şi cel rătăcit în credinţă, şi cel drept-credincios, fiecare om, va învia în ziua aceea.

Deci, dacă toţi oamenii vor învia, păcătoşii ca şi drepţii, necucernicii ca şi virtuoşii, pentru aceasta nu trebuie să crezi tu că Dumnezeu este nedrept şi nu trebuie să te întrebi: „Ce este aceasta? Eu, care am fost aşa de râvnitor şi aşa de mult am răbdat, voi învia negreşit, dar tot aşa va învia păgânul, necucernicul, închinătorul la idoli, încă şi ei vor fi părtaşi de aceeaşi cinste a învierii?" Pentru ca să nu te rătăceşti cu asemenea vorbe, ascultă ce zice însuşi Iisus Hristos: „Vine ceasul întru care toţi cei din mormânturi vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu; şi vor ieşi cei ce au făcut cele bune întru învierea vieţii, iar cei ce au făcut cele rele întru învierea osândirii" (Ioan 5, 28-29).

Vedeţi ce deosebire între înviaţi? Deşi toţi oamenii vor învia, însă cel drept va învia spre viaţă, iar păcătosul, din contră, spre a primi osânda. Deşi trupurile păcătoşilor sunt netrecătoare, această cinste va fi pentru ele un izvor de osândă şi de ticăloşie, căci trupurile lor vor învia spre a suferi necontenitele chinuri ale focului.

Căci nu aceasta este vrednic de dorit, ca noi îndeobşte să înviem şi să ne îmbrăcăm întru neputreziciune, ci ca noi, la înviere, să nu ne aflăm fără de slavă şi fără nădejdea bucuriei; ca soarta noastră să nu fie focul cel gătit pentru păcătoşi.

„Dar cum vor învia drepţii?”, întrebi tu. Ascultă ce zice Însuşi Domnul: „Atunci vor străluci drepţii ca soarele întru împărăţia Tatălui lor” (Matei 13, 43). Dar ce vorbesc eu de strălucirea soarelui? Drepţii vor fi aşa de luminoşi, ca slava lui Hristos însuşi, precum dovedeşte apostolul Pavel, când zice: „Cetatea noastră este în ceruri, de unde şi aşteptăm Mântuitor, pe Domnul nostru Iisus Hristos, Care va schimba trupul smereniei noastre ca să fie asemenea trupului slavei Lui” (Filipeni 3, 20-21).

Aşadar, trupul nostru cel muritor se va preschimba şi se va face asemenea slavei lui Hristos; muritorul se va îmbrăca întru nemurire, şi ceea ce s-a semănat întru slăbiciune va învia întru putere. Carnea nu se va mai teme de putreziciune, nu se va mai teme de foame, nici de sete, nici de boală, nici de vreo nenorocire, ci în locul lor va intra o pace sigură şi o statornică odihnă a vieţii.

În adevăr, slava cerească, pe care la înviere o va dobândi cel drept, covârşeşte cu mult oricare altă slavă şi este fără de sfârşit.

Dar cel ce se îndoieşte şi cel necredincios întreabă: „Oare, vor învia trupurile cu adevărat?”. Eu răspund prin cuvintele apostolului Pavel: „Nebun ce eşti! Tu ce semeni nu înviază dacă nu va muri. Şi ceea ce semeni nu este trupul ce va să fie, ci grăuntele gol, fie de grâu, fie de altceva” (I Corinteni 15, 36-37), care este mort, uscat şi fără suc. Dar după ce putrezeşte, el iese mai rodit, face boabe şi se înarmează cu ţepi. Deci Acela, Care pentru tine înviază iarăşi sămânţa de grâu, nu va putea, oare, pentru Sine să te învieze? El, Care în toate zilele scoală soarele din mormântul nopţii, şi, de asemenea, adeseori readuce luna din pieirea sa şi recheamă spre folosul nostru timpurile anului dispărute, Acela, zic, nu va putea să ne înnoiască şi pe noi, pentru care El înnoieşte toate acestea? Putea-va El suferi ca aceia pe care El i-a creat cu suflarea şi cu răsuflarea Sa, să se stingă în veci? Cum, omul, care singur pe pământ poate cunoaşte şi cinsti pe Dumnezeu, trebuie, oare, să piară în veci?

Dar tu te îndoieşti că este cu putinţă ca trupul tău să se restabilească după moarte, când el este prefăcut în cenuşă şi oasele tale în pulbere.

Omule, spune-mi, ce erai tu înainte de a te fi zămislit în pântecele maicii tale? Nimic, curat nimic. Dar Dumnezeu, Care te-a făcut din nimic, nu va putea, oare, mai uşor să te restabilească pe tine din ceva? Crede numai. A restabili ceva ce fiinţează este mai uşor decât a face ceva ce nu fiinţează. Acela care te-a plăsmuit în pântecele maicii tale, poate iarăşi să te plăsmuiască din sânul pământului. Dar te temi, poate, că oasele tale cele uscate nu se vor putea iarăşi îmbrăca cu carne.

O, încetează de a măsura atotputernicia dumnezeiască cu neputinţa ta! El, Plăsmuitorul tuturor lucrurilor, Care în fiecare an îmbracă iarăşi cu frunze arborii cei goi, câmpiile cele uscate cu flori şi cu iarbă, El iarăşi va îmbrăca şi oasele tale în primăvara învierii.

Încă şi proorocul Iezechiel se îndoise odinioară de aceasta, însă Dumnezeu i-a arătat într-o vedenie cum au început oasele a foşni, „…iată s-a făcut un vuiet şi o mişcare şi oasele au început să se apropie, fiecare os la încheietura sa… Şi crescuse carne şi pielea le acoperea pe deasupra, iar duh nu era în ele… şi a intrat în ei duhul şi au înviat, şi mulţime multă foarte de oameni s-au ridicat pe picioarele lor" (Iezechiel 37, 7-10). Aşa a convins Dumnezeu pe proorocul despre înviere, prin arătare duhovnicească, iar el a însemnat această arătare, pentru ca un adevăr aşa de însemnat să fie cunoscut şi urmaşilor.
Iar Isaia strigă cu dreptate: „Morţii Tăi vor trăi şi trupurile lor vor învia!… Căci roua Ta este rouă de lumină şi din sânul pământului umbrele vor învia" (Isaia 26, 19). Precum ierburile pământeşti udate de rouă încolţesc şi înviază, aşa şi oasele credincioşilor vor învia, prin roua cea duhovnicească a lui Dumnezeu.

Dar tu ai nedumerire, dacă se poate iarăşi restabili omul întreg din părticelele cele multe de pulbere, în care s-a sfărâmat trupul după moarte. Iată, tu însuţi poţi, dintr-o scânteie foarte mică, să produci un foc mare; dar Dumnezeu nu va putea să restabilească iarăşi trupul tău din puţină cenuşă?

Dar dacă tu zici că din acesta sau din alt trup n-a rămas nimic, pentru că el a fost mistuit de foc sau mâncat de fiare; dacă voieşti a zice acestea, gândeşte însă îndată, că toate acestea iarăşi în pământ se întorc, cenuşa celui ars, fiara care a mâncat pe un om, toate iarăşi se fac pământ, iar din pământ poate porunca cea atotputernică a lui Dumnezeu iarăşi a te scula.

Uită-te numai la tine însuţi. Când nu se vede nici o scânteie de foc, atunci întrebuinţezi o bucăţică de piatră şi oţel şi scoţi dinlăuntrul pietrei cât foc îţi trebuie. Focul era ca şi îngropat în piatră, dar tu l-ai scos la lumină. Deci, ceea ce tu faci cu mintea ce ţi-a dat-o Dumnezeu spre a aduce la fiinţă ceea ce este ascuns şi îngropat, adică scânteia, ar trebui, oare, să nu poată face însăşi mărimea şi atotputernicia dumnezeiască? Ea, să nu poată chema iarăşi la viaţă ceea ce este ascuns şi îngropat? Crede numai; Dumnezeu este atotputernic!

Numai aceasta trebuie să întrebi: „Oare, a făgăduit Dumnezeu învierea trupului?". El a făgăduit aceasta, şi tu ai mărturie că Dumnezeu a făgăduit-o; ai chiar mărturia lui Hristos. De aceea, crede tare şi nu te teme de moarte! Hristos

zice răspicat: „Vine ceasul, întru care toţi cei din mormânturi vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu; şi vor ieşi cei ce au făcut cele bune întru învierea vieţii, iar cei ce au făcut cele rele, întru învierea judecăţii” (Ioan 5, 28-29).

Însuşi Hristos ne făgăduieşte învierea. Iar apostolii au propovăduit că Hristos S-a sculat din morţi, şi că prin El vor învia încă şi toţi ceilalţi morţi întru nădejdea învierii. Apostolii nu se temeau nici de moarte, nici de chinuri, nici de răstignire; ei au pecetluit mărturia învierii prin vărsarea sângelui lor.

„Dacă nu este înviere a morţilor, zice apostolul Pavel, nici Hristos n-a înviat…; dar Hristos a înviat…, căci precum printr-un om a venit moartea (adică prin Adam), tot printr-un om (adică prin Hristos) a venit şi învierea morţilor. Căci precum în Adam toţi mor, aşa şi în Hristos toţi vor învia” (I Corinteni 15, 13, 20-22). Şi la acestea el adaugă: „Dacă morţii nu înviază nicidecum… de ce mai suntem şi noi în primejdii în tot ceasul? Mor în fiecare zi, dar care îmi este folosul, dacă morţii nu înviază?” (I Corinteni 15, 29-32). Şi în alt loc zice, că în toate zilele este expus la moarte, şi totuşi, nu se lasă de propovăduirea Evangheliei, având puternica convingere „că Cel ce a înviat pe Domnul Iisus ne va învia şi pe noi cu Iisus” (II Corinteni 4, 14).

Dar ce trebuie să zicem noi despre Sfinţii Mucenici? Avut-au ei, oare, o nădejde tare întru înviere sau nu? Dacă ei nu ar fi avut-o, în adevăr, ei n-ar fi socotit a fi câştig o moarte plină de atâtea chinuri şi schingiuiri. Dar ei nu gândeau la muncile prezente, ci la răsplătirea cea viitoare.

Trebuie, oare, să vă vorbesc de nenumăraţii bărbaţi şi femei, de tineri şi de tinere care au dispreţuit moartea cea pământească? Ei ar fi putut să-şi scape viaţa lor dacă s-ar fi lepădat de Hristos. Însă ei au voit mai bine a jertfi viaţa cea pământească, şi prin aceasta a dobândi pe cea veşnică; a fi alungaţi de pe pământ, şi prin acesta a se face locuitori ai cerului. Ei, ca şi apostolul Pavel, au fost întăriţi într-o asemenea vitejie prin credinţa întru înviere.

Deci, cum putem noi să ne temem de moarte? Dacă noi suntem urmaşi ai Sfinţilor mucenici, şi voim vreodată a ne uni cu dânşii, nu trebuie să ne plângem nici de moartea noastră, nici de moartea celor apropiaţi nouă.

Când simţi că se apropie moartea ta, stăpâneşte lacrimile şi suspinurile tale, şi fă ca în locul acestei jeliri să vină în inima ta tânguirea cea sfântă, despre care zice apostolul că este plăcută lui Dumnezeu (II Corinteni 7, 10), acea tânguire care lucrează vindecarea noastră cea statornică, adică pocăinţa de păcatele săvârşite. Cercetează inima ta, ispiteşte conştiinţa ta, şi dacă vei afla ceva de care să-ţi pară

rău - şi negreşit vei afla - suspină întru mărturisirea păcatelor tale, plângi întru rugăciune, îngrijeşte-te de moartea cea adevărată, adică de osânda sufletului tău, şi jeleşte păcatele tale. Atunci nu te vei înspăimânta de desfacerea trupului tău, căci acela, după voia lui Dumnezeu, se va restabili mai slăvit.

Însă, pentru ca să nu tremurăm la gândirea despre înviere, să ne sârguim la faptele cele bune şi la viaţa cea îmbunătăţită.

La fiecare privire a unui cadavru, să punem din nou în mintea noastră această gândire şi să nu amânăm vindecarea noastră, cât este încă timp. Să aducem roade bune de pocăinţă şi să îndreptăm ceea ce am greşit, ca să nu ne apuce ceasul morţii şi să nu ne lipsească timpul de a face destulă pocăinţă pentru greşelile noastre. Amin.

V. Cuvânt la Duminica Cincizecimii sau a Pogorârii Sfântului Duh

"Eu voi ruga pe Tatăl şi alt Mângâietor vă va da vouă ca să fie cu voi în veac, Duhul Adevărului" (Ioan 14, 16-17)

Slăvite sunt, iubiţilor, darurile pe care ni le-a împărtăşit astăzi Dumnezeu Cel plin de dragoste, daruri a căror mărime nu o poate descrie nici o gură omenească. De aceea, să ne bucurăm toţi, să mărim şi să proslăvim pe Domnul nostru, căci ziua de astăzi este o sărbătoare de bucurie şi de desfătare.

Precum anotimpurile anului urmează regulat unele după altele şi se schimbă unele cu altele, aşa şi în Biserică cu totul regulat o sărbătoare urmează alteia şi, de asemenea, se trece de la una la alta. Cu puţin mai înainte am serbat ziua morţii lui Hristos, apoi învierea Sa, după aceea înălţarea Sa. ***Astăzi am ajuns la vârful tuturor darurilor harului lui Dumnezeu, am ajuns la împlinirea făgăduinţei date de Hristos:*** "***Când Mă voi duce, voi trimite vouă alt Mângâietor…, şi nu vă voi lăsa orfani***" (Ioan 16,7; 14, 18).

Cunoaşteţi grija cea mare a Domnului? Vedeţi negrăita Lui bunăvoinţă către oameni? înainte cu câteva zile S-a înălţat la cer, a luat în stăpânire Tronul împărătesc şi a şezut de-a dreapta Tatălui; iar astăzi El ne dă cu milostivire Sfântul Duh, şi cu aceasta dă omenirii nenumărate bunuri cereşti. Sau, spune-mi, ***nu ni s-a transmis, oare, prin Sfântul Duh tot ce se înfăptuieşte spre fericirea noastră?***

- ***Prin El ne-am mântuit din robia păcatului, am fost chemaţi la slobozenie, ne-am făcut fii ai lui Dumnezeu şi ne-am transformat în oameni cu totul noi.***
- ***Prin El putem arunca de la noi sarcina cea grea şi înfricoşată a păcatelor.***
- ***Prin Sfântul Duh dobândim preoţi şi păstori sufleteşti.***
- ***De la El se revarsă descoperirile şi darurile cele de tot felul ale harului; şi tot ce serveşte de podoabă a Bisericii lui Dumnezeu, Curge din acest Izvor, adică de la Sfântul Duh.***

Aceasta ne-o vesteşte Sfântul Pavel în cuvintele: "***Toate acestea le lucrează unul şi acelaşi Duh, împărţind îndeosebi fiecăruia precum voieşte***" (I Corinteni 12, 11). El zice "precum voieşte" nu "cum I S-a poruncit", căci Sfântul Duh este însuşi împărţitorul, nu împărţitul; El lucrează de la Sine şi nu depinde de cineva. De aceea, Apostolul Pavel prescrie aceeaşi putere şi stăpânire pe care le însuşeşte Tatălui şi Sfântului Duh. Şi precum zice el despre Tatăl: "***Este un Dumnezeu care lucrează totul întru toate***" (I Corinteni 12, 6), tot aşa zice şi despre Sfântul Duh:

"***Toate acestea le lucrează unul şi acelaşi Duh, împărţind fiecăruia, precum voieşte***" (I Corinteni 12,11).

Vezi cum Sfântul Duh are aceeaşi desăvârşire, aceeaşi putere ca şi Tatăl? Fiindcă Amândoi sunt deopotrivă după fiinţă, trebuie să fie asemenea încă şi după domnie; şi fiindcă Ei sunt deopotrivă în cinstire şi în vrednicie, trebuie să fie deopotrivă şi în putere şi stăpânire.

- ***Prin Sfântul Duh am dobândit şi iertarea păcatelor noastre; prin El ne-am curăţit de toate petele păcatelor; prin darurile Sale, oamenii, care se povăţuiesc de harul Său, se fac îngeri, nu prin aceea că îşi schimbă firea, ci, ceea ce este mai minunat, prin aceea că ei, deşi rămân oameni, dar se poartă aşa de curat şi sfânt, ca şi îngerii. Aşa de mare este puterea Sfântului Duh!***

Precum focul cel pământesc preface lutul cel moale într-un vas vârtos, apa şi focul Sfântului Duh, când cuprinde un suflet bine-gânditor, îl fac mai tare decât fierul, deşi el înainte era mai moale decât lutul, aşa că păcatul nu mai poate vătăma sufletul cel întărit. Iar omul, care cu puţin mai înainte era pătat cu întunecimea păcatului, prin harul Sfântului Duh se face mai luminat şi mai strălucit decât soarele.

Aceasta ne învaţă Apostolul Pavel, când scrie: "***Nu vă înşelaţi: nici curvarii, nici închinătorii la idoli, nici precurvarii, nici malahienii, nici sodomiţii, nici furii, nici lacomii, nici beţivii, nici ocărâtorii, nici răpitorii nu vor moşteni împărăţia lui Dumnezeu***" (I Corinteni 6, 9-10). După ce el a numărat toate felurile de păcate şi ne-a învăţat că cei ce sunt cuprinşi de aceste păcate sunt pierduţi pentru împărăţia lui Dumnezeu, a adăugat îndată: "***Şi aşa eraţi unii dintre voi; dar v-aţi spălat, v-aţi sfinţit, v-aţi îndreptat"*** (I Corinteni 6, 11).

Cum şi în ce chip? La aceasta tot el răspunde: "***în numele Domnului nostru Iisus Hristos şi prin Duhul Dumnezeului nostru***" (I Corinteni 6, 11), Vedeţi, iubiţilor, puterea Sfântului Duh? Vedeţi cum Sfântul Duh a depărtat toate aceste păcate, şi pe cei care înainte cu totul se înjosiseră prin nelegiuirile lor, repede i-a ridicat la cea mai înaltă cinste?

Dar să ne întoarcem acum la alt punct, la o cercetare de care se merită într-adevăr a ne ocupa. Adică, eu, iubiţilor, trebuie să vă lămuresc pentru ce Hristos nu îndată după înălţarea Sa la cer ne-a dat Duhul Sfânt, acest izvor de multe bunuri şi daruri, ci a lăsat pe ucenicii Săi să-L aştepte un timp îndelungat, şi apoi le-a trimis darurile

Sfântului Duh. Aceasta s-a făcut nu din întâmplare şi fără pricină: ***El ştia că oamenii nu admiră îndeajuns bunurile pe care le au la îndemână, nu preţuiesc după cuviinţă mărimea şi gingăşia lor, dacă n-au fost lipsiţi de ele un timp îndelungat.***

Să vă aduc un exemplu: Cine este cu totul vioi şi sănătos, nu simte şi nici nu poate şti cât de preţioasă este sănătatea, dacă el niciodată n-a suferit de vreo boală. De asemenea, nu s-ar preţui după cum se cade lumina zilei, dacă noi n-am cunoaşte şi întunecimea nopţii. Mai bine învăţăm a cunoaşte valoarea bunurilor de care ne îndulcim atunci când le pierdem pentru un timp îndelungat.

Astfel, ucenicii Domnului au petrecut zilele lor cu multă plăcere, când s-au îndulcit de prezenţa Lui, iar petrecerea lor cu Dânsul le aducea mii de bucurii. Toată Palestina se uita la ei ca la nişte stele strălucitoare; atunci ei înviau morţii, curăţeau leproşii, alungau duhurile cele necurate, tămăduiau bolile şi săvârşeau multe alte minuni. Fiindcă erau aşa de renumiţi şi slăviţi, de aceea a îngăduit Dumnezeu ca pentru un timp să piardă puterea prin care ei lucrau toate acestea, pentru ca ei, tocmai prin această pierdere să cunoască cât de mult trebuiau să mulţumească milostivirii Lui, şi tocmai prin această recunoştinţă să se facă mai doritori de a primi darurile harului Sfântului Duh.

Aceasta i-a mângâiat când jeleau şi suspinau pentru ducerea de la ei a învăţătorului lor; a luminat pe cei descurajaţi, a ridicat iarăşi pe cei ce erau aproape căzuţi, a împrăştiat norii mâhnirii lor şi a alungat supărarea din sufletul lor.

Când Domnul spusese odinioară către dânşii: "***Mergeţi şi învăţaţi toate popoarele***" (Matei 28, 19), atunci ei erau încă neştiutori cum să înceapă aceasta şi încotro să apuce fiecare spre a propovădui cuvântul lui Dumnezeu. ***Acum însă S-a pogorât peste ei Sfântul Duh în chip de limbi ca de foc, i-a povăţuit la tot adevărul, i-a învăţat şi i-a luminat, şi prin graiurile ce s-au dat fiecăruia a vorbi, le-a arătat ţările care erau încredinţate propovăduiţiilor.***

Însă Duhul Sfânt, de aceea a venit în chip de limbi ca de foc, ca să amintească de o întâmplare de demult a Vechiului Testament. Adică, atunci când oamenii, umflaţi de mândrie, voiau să zidească un turn care să ajungă până la cer, Dumnezeu a despărţit, prin amestecarea limbilor, această păcătoasă unire a popoarelor. Acum, din contră, S-a revărsat Duhul Sfânt în chipul limbilor, pentru ca lumea cea dezbinată întru sine, iarăşi să se aducă la o unire mai înaltă, adică la împărăţia lui Dumnezeu, la credinţă şi la dragoste. Cu aceasta s-a săvârşit ceva neobişnuit şi nou.

Dacă oarecând limbile au dezbinat lumea şi au sfărâmat unirea cea păcătoasă, acum limbile cele de foc iarăşi au adus unirea în lume şi cei dezbinaţi iarăşi s-au unit unii cu alţii. Aceasta a fost pricina pentru care Sfântul Duh S-a arătat în chipul limbilor. Dar limbile s-au părut a fi de foc, căci mulţi spini ai păcatului crescuseră în noi. Precum un pământ bun şi roditor, dacă nu se lucrează, produce multă pălămidă şi spini, tot aşa se întâmplă şi cu noi, oamenii. ***Plecarea firii noastre, deşi este bună şi proprie a lucra fapta bună, însă dacă ea nu se lucrează cu plugul cucerniciei şi nu se seamănă cu sămânţa cunoştinţei de Dumnezeu, ea produce o întreagă pădure de păcate. Şi precum adeseori nu se poate vedea pământul unui ogor din pricina mulţimii pălămidei, a spinilor şi a buruienilor, aşa multă vreme nu s-a putut cunoaşte şi privi nici nobleţea sufletului nostru, până ce a venit Sfântul Duh şi a lucrat ogorul sufletului nostru, 1-a curăţit cu focul Duhului şi 1-a pregătit de a primi sămânţa cea cerească.***

Pentru toate acestea, şi încă pentru nenumărate alte bunuri, trebuie să mulţumim zilei de astăzi. De aceea vă sfătuiesc să prăznuim această sărbătoare într-un chip vrednic de aceste bunuri, nu numai cu strălucirea şi cu podoaba din afară **(*1*.***Sfântul Ioan continuă aceasta şi mai departe, şi din cuvintele lui vedem că atunci, ca şi astăzi, la Rusalii, se împodobeau casele şi uliţele cu flori, arbori etc.***)**, ci să ne împodobim sufletele noastre şi să ne îmbrăcăm în hainele cele strălucite ale faptei bune. În felul acesta, vom dobândi şi noi darurile Sfântului Duh şi ne vom face părtaşi roadelor ce vin de la Sfântul Duh.

Dar care este, oare, roada Sfântului Duh? Să ascultăm pe Apostolul Pavel, care ne spune: "***Roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea…***" (Galateni 5, 22). Ia aminte cât de potrivit rosteşte Apostolul aceste cuvinte şi în ce mare legătură stau ele. El pune dragostea înainte, apoi vorbeşte despre urmările ei. El începe de la rădăcină, şi apoi arată roadele. El pune întâi piatra de temelie, şi apoi aşează zidirea. El caută mai întâi izvorul, şi apoi vine la râu.

Într-adevăr, noi nu putem simţi bine bucuria până ce mai întâi nu socotim fericirea altora ca pe a noastră, şi binele aproapelui nu îl privim ca pe al nostru. Aceasta însă, nu se poate face, dacă mai întâi nu a domnit dragostea întru inima noastră. Adică dragostea – rădăcina, izvorul şi mama a tot binele. Ea, asemenea unei rădăcini, produce mii de ramuri ale faptei bune, se revarsă ca un izvor în nenumărate pâraie şi, asemenea unei mame, îmbrăţişează pe toţi cei ce scapă la dânsa.

Fiindcă Sfântul Apostol Pavel ştia foarte bine aceasta, a numit-o roadă a Sfântului Duh. Dar într-alt loc, îi dă o numire aşa de mare, încât o numeşte plinire a legii:

“***Dragostea este plinirea legii***” (Romani 13, 10). Chiar Hristos, Domnul lumii, declară avuţia dragostei ca dovada cea mai adevărată că cineva este ucenicul Său, când zice: “***Intru aceasta vor cunoaşte toţi că sunteţi ucenicii Mei, de veţi avea dragoste între voi***” (Ioan 13, 35).

De aceea, să alergăm la dragoste, să ne lipim de ea şi cu dânsa să prăznuim această sărbătoare! Căci unde este dragostea, de acolo lipseşte micimea sufletului; unde este dragostea, de acolo pier patimile cele nebune ale inimii, căci dragostea, zice Apostolul, “***nu se trufeşte, nu se laudă, nu se poartă cu necuviinţă***” (I Corinteni 13, 4-5). Dragostea nu pricinuieşte aproapelui nici o vătămare, şi unde domneşte dragostea, acolo nu se vede nici un Cain şi ucigaş de frate.

Astupă izvorul neiubirii, mai ales al pizmei, şi pârâul păcatelor îndată se va usca; scoate rădăcina, şi atunci ai stârpit şi roadele! Aceasta o zic nu spre folosul celor pizmuiţi, ci spre folosul pizmaşilor, căci aceştia sunt cei care au mai multă pagubă dintru aceasta, şi ei înşişi îşi pregătesc pieirea. Dimpotrivă, pentru cei ce sunt pizmuiţi şi suferă, aceasta cu răbdare, sunt gătite cununi, şi răsplătiri slăvite. Gândeşte-te la Abel; el totdeauna va fi proslăvit ca un drept, în toate zilele se va vesti lauda lui, şi tocmai uciderea lui i-a adus aşa de mare slavă; încă şi după moarte glasul lui nu a amuţit, şi de-a pururea pârăşte pe ucigaşul său. Cain a rămas în viaţă şi a secerat roada faptei sale, căci şi-a petrecut zilele sale întru frică şi cutremur. Abel însă zăcea în pământ, sugrumat, dar vorbea după moartea lui cu mai mare curaj decât Cain. Precum pe Cain păcatul 1-a făcut atât de nenorocit, încât ducea o viaţă mai amărâtă decât moartea, aşa pe Abel fapta cea bună 1-a făcut încă şi mai slăvit după moartea sa şi mai renumit decât înainte.

Aşadar, pentru ca noi, atât aici, cât şi în cealaltă viaţă, să avem o încredinţare tare şi să secerăm fericita bucurie ca rod al acestei sărbători, să aruncăm hainele cele necurate ale sufletului, dar mai ales să depărtăm pizma! De am avea mii de însuşiri bune, toate acestea nu ne ajută, întrucât ne schimonoseşte această urâtă meteahnă. Să dea Dumnezeu ca noi toţi să fim slobozi de dânsa!

Închideţi, deci, satanei intrarea din toate părţile, pentru ca voi, plini de încredere şi de veselie, să ieşiţi întru întâmpinarea împăratului cerului, când El va veni spre a face părtaşi de bunurile Sale cele negrăite pe cei care au petrecut viaţa lor cu fapte bune şi cu evlavie, ***întru Hristos Iisus Domnul nostru, Căruia se cuvine cinstea şi slava, acum şi în vecii vecilor. Amin.***

VI. Cuvânt la Duminica Cincizecimii, ziua Sfintei Treimi - Egalitatea Fiului cu Tatăl

„Eu şi Tatăl una suntem" (Ioan 10, 30)

Noi întrebăm astăzi de este Fiul de aceeaşi putere şi slavă ca şi Tatăl şi de aceeaşi fiinţă cu Dânsul. Totuşi, noi practic nu întrebăm, ci prin harul lui Hristos am şi aflat ceea ce căutăm, şi ţinem aceasta tare, şi voim acum a o dovedi şi potrivnicilor.

Dar eu mă ruşinez când trebuie să vorbesc despre aceasta; căci, în adevăr, nu este oare de râs a voi să dovedeşti un lucru aşa de clar? Nu este, oare, lucru nebunesc a întreba de este Fiul de aceeaşi fiinţă cu Tatăl? Căci noi trebuie numai să privim natura, spre a dobândi răspunsul. Atât cei născuţi, cât şi născătorii, cu toţii sunt de aceeaşi fiinţă, atât la oameni, cât şi la dobitoace şi la plante. Voieşti tu, oare, numai la Dumnezeu a face o deosebire de la această lege obştească? Totuşi, ca să nu se pară că egalitatea fiinţei Fiului cu a Tatălui voiesc a o dovedi numai din cele pământeşti, de aceea o vom întemeia acum şi cu dovezi din Biblie.

Şi nu noi, ci necredincioşii, care se împotrivesc unui lucru aşa de dovedit şi adevărului, merită a fi de râs. Ei spun împotrivă: „Ce este oare aşa de dovedit? Dacă Hristos, pentru că S-a numit Fiu al lui Dumnezeu, trebuie să fie de aceeaşi fiinţă cu Dumnezeu, atunci şi noi trebuie să fim de aceeaşi fiinţă cu Dumnezeu, căci şi noi ne numim fii ai lui Dumnezeu de către psalmistul, Când zice: ***«Dumnezei sunteţi şi toţi fii ai Celui Preaînalt»*** (Psalmul 81, 6).

O, nebunie şi cutezare! Când noi vorbim despre slava Celui Unuia-Născut, ei voiesc a-L pogorî la propria lor înjosire şi zic: „Încă şi noi ne numim fii ai lui Dumnezeu".

Dar noi suntem departe de a fi de aceeaşi fiinţă cu Dumnezeu. Tu eşti numit numai fiu, dar nu Unul-Născut, precum se numeşte El. Tu nu te odihneşti în sânul Tatălui, nu eşti strălucirea slavei Lui, nici chipul fiinţei Lui (Evrei 1, 3).

Dacă aceasta nu te convinge, ia aminte ce zice Însuşi Iisus Hristos, spre a arăta că fiinţa Sa întru nimic nu se deosebeşte de a Tatălui Său: ***„Cel ce M-a văzut pe Mine, L-a văzut pe Tatăl"*** (Ioan 14, 9). Spre a arăta egalitatea puterii, El zice: ***„Eu şi Tatăl una suntem"***, şi: ***„Precum Tatăl scoală pe cei morţi şi le dă viaţă, tot aşa şi Fiul dă viaţă celor ce voieşte"*** (Ioan 5, 21). Când voieşte a însemna egalitatea cinstirii, El zice: ***„Ca toţi să cinstească pe Fiul, precum cinstesc pe Tatăl"*** (Ioan 5, 23). Şi aceeaşi putere minunată o rosteşte prin cuvintele: ***„Tatăl Meu până***

acum lucrează; şi Eu lucrez" (Ioan 5, 17). Dar necredincioşii nu socotesc aceste lămurite graiuri ale lui Hristos, ci iau vorba Fiului într-un înţeles subiectiv, zicând că şi oamenii se numesc fii ai lui Dumnezeu, şi pogoară pe Hristos la propria lor înjosire.

Dacă tu din graiurile psalmistului: „Dumnezei sunteţi şi fii ai Celui Preaînalt", nu crezi că Hristos este Fiu al lui Dumnezeu altfel decât tine, pentru ce nu spui că şi tu eşti asemenea cu Dumnezeu, căci psalmistul zice „Dumnezei sunteţi"?

Dar tu răspunzi: ***„Totuşi, Hristos, adeseori, a spus că El este mai mic decât Tatăl, a rugat pe Tatăl pentru ceva. Dacă El este de aceeaşi fiinţă cu Dânsul şi de aceeaşi stăpânire şi putere, pentru ce roagă pe Tatăl?".***

În adevăr, locurile aduse: „Precum Tatăl scoală morţii şi-i înviază, aşa şi Fiul pe care vrea îi înviază" şi celelalte graiuri pe care le-aţi auzit se par a fi în împotrivire cu faptul că El roagă pe Tatăl; însă când eu voi spune pricina acestei rugăciuni, vi se va ridica toată îndoiala.

Deci, care sunt temeiurile pentru care Hristos însuşi a rostit despre Sine cu înjosire şi, de asemenea, Apostolii au grăit despre El cu înjosire? Cea dintâi şi de căpetenie pricină este că ei voiau a convinge atât pe cei ce trăiau atunci, cât şi pe oamenii cei mai de pe urmă, că El cu adevărat S-a făcut om, şi că ei aveau înaintea lor nu numai umbră şi chip, ci adevărul naturii omeneşti.

Deşi Hristos a grăit multe despre Sine cu înjosire, şi, de asemenea, Apostolii despre Dânsul, totuşi satana a răzvrătit pe unii nenorociţi a tăgădui adevărata întrupare şi a afirma că El n-a luat trup cu adevărat. Ce s-ar fi întâmplat şi cât s-ar fi lăţit această religie, dacă Hristos n-ar fi zis acelea despre Sine?

A doua pricină este slăbiciunea ascultătorilor, pentru că cei ce dintru început L-au văzut şi L-au auzit nu puteau pricepe învăţăturile cele mai înalte. Şi aceasta nu este numai o presupunere a mea, ci o pot dovedi din Scriptură.

Când El zicea despre Sine ceva mare şi înalt, ceva ce era vrednic de slava Sa, ba încă atunci când El declara despre Sine numai ceva mai presus de om, ei se tulburau şi se scandalizau. Dar când El grăia ceva despre Sine cu înjosire şi lucruri omeneşti obişnuite, ei se linişteau şi primeau cuvântul Lui.

Vedem aceasta cu deosebire în Evanghelia lui Ioan. Când El a zis: ***„Avraam, părintele vostru, a fost bucuros să vadă ziua Mea şi a văzut-o şi s-a bucurat"***,

atunci ei s-au împotrivit: ***„Tu încă nu ai cincizeci de ani şi l-ai văzut pe Avraam?”*** (Ioan 8, 56-57).

Vezi? Ei îl socoteau un simplu om. Dar El ce a făcut? ***„Iisus le-a zis: Eu sunt mai înainte de a fi fost Avraam. Şi ei au luat pietre ca să arunce asupra Lui”*** (Ioan 8, 58-59). Şi când El vorbea mai cu de-amănuntul despre Taina Împărtăşirii şi le-a zis: ***„Iar pâinea pe care Eu voi da pentru viaţa lumii este Trupul Meu”*** (Ioan 6, 51), atunci ei au răspuns: ***„Greu este cuvântul acesta! Cine poate să-l asculte?”*** (Ioan 6, 60). ***„Şi de atunci mulţi dintre ucenicii Săi s-au dus de la Dânsul şi nu au mai venit la El”*** (Ioan 6, 66).

Spune-mi, deci, ce trebuia să facă Domnul? Trebuia, oare, să se ţină de graiuri înalte şi prin aceasta să se depărteze de la oamenii Săi şi să alunge poporul de la propovăduirea Sa? Dragostea lui Dumnezeu către oameni nu a îngăduit aceasta.

Când El, altădată, a zis: ***„De va păzi cineva cuvântul Meu, nu va vedea moartea în veac”***, ei I-au răspuns: ***„Acum am cunoscut că ai diavol. Avraam a murit, de asemenea şi proorocii; şi Tu zici: Dacă cineva va păzi cuvântul Meu, nu va gusta moartea în veac”*** (Ioan 8, 51-52). Şi trebuie, oare, să ne mirăm că mulţimea gândea aşa, când şi cei mai mari ai poporului erau de aceeaşi părere? Nicodim era unul dintre cei mai mari şi foarte aplecat către Domnul, şi totuşi s-a scandalizat de cuvintele lui Hristos: ***„Cine nu se naşte a doua oară din apă şi din Duh, nu va putea să intre în împărăţia lui Dumnezeu”*** (Ioan 3, 4), şi, de asemenea, cugeta omeneşte, întrebând: ***„Cum poate omul să se nască, fiind bătrân?”*** (Ioan 3, 4). Şi ce a făcut Hristos? El i-a răspuns: ***„Dacă am spus cele pământeşti şi nu credeţi, cum veţi crede de vă voi spune cele cereşti?”*** (Ioan 3, 12).

Prin aceasta, Mântuitorul arată pricina pentru care nu vorbeşte totdeauna despre naşterea Sa cea înaltă şi veşnică. De asemenea, tot în timpul vieţii Sale, când a făcut mii de minuni şi a dovedit puterea Sa, preotul cel mare s-a scandalizat de cuvintele: ***„ Veţi vedea pe Fiul Omului şezând de-a dreapta puterii şi… venind pe nori”*** (Matei 26, 64), şi şi-a rupt hainele sale. Nu este de mirare dacă Hristos, către asemenea oameni, care se târau pe pământ, vorbea despre Sine numai cu înjosire.

Acestea ar fi fost de-ajuns spre a lămuri pentru ce Hristos a vorbit despre Sine cu înjosire. Dar eu voiesc să dovedesc aceasta şi dimpotrivă.

Pe când ei se scandalizau şi se îndepărtau, pentru că Hristos vorbise despre Sine lucruri înalte, dimpotrivă, când El grăia despre Sine ceva înjositor şi mic, îi vedeţi alergând la El şi primind învăţătura Lui. Cei care mai înainte îl părăsiseră, iarăşi au

venit când El a zis: ***„Eu de la Mine însumi nu fac nimic, ci precum M-a învăţat Tatăl, aşa grăiesc”*** (Ioan 8, 28). Şi Evanghelistul arată că pentru aceste cuvinte de înjosire ei au crezut în El, când zice: ***„Acestea grăind El, mulţi au crezut în El”*** (Ioan 8, 30).

La fel s-a întâmplat şi în alte cazuri, şi de aceea Domnul grăia despre Sine când omeneşte, când mai presus de om, adică despre cele care se cuvin numai lui Dumnezeu şi se potrivesc cu obârşia Lui cea înaltă. Aceea o face El ţinând seama de slăbiciunea ascultătorilor, iar aceasta îngrijindu-Se de adevărul dogmei. El nu scapă din vedere pe aceasta din urmă, pentru ca nu cumva printr-o necontenită pogorâre, să se formeze la generaţiile viitoare o socotinţă rătăcită despre vrednicia Sa. Deşi El prevedea că ei se vor scandaliza prin aceasta şi se vor abate, totuşi a vorbit despre Sine înalt, spre a arăta că El numai cu pogorământ a vorbit uneori despre Sine cu înjosire şi omeneşte. Aşadar, când îl auzi vorbind despre Sine cu înjosire, să nu gândeşti că El voieşte a arăta înjosirea fiinţei Sale, ci că El S-a smerit numai pentru slăbiciunea şi socotinţa ascultătorilor Săi.

Nu numai pentru că El a luat trup omenesc (întâia pricină), şi nu numai pentru slăbiciunea ascultătorilor Săi (a doua pricină), ci şi pentru ca să îndemne pe ucenicii Săi la smerenie, pentru aceasta a vorbit Hristos despre Sine cu smerenie şi a lucrat cu smerenie. Cine voieşte să înveţe pe alţii smerenia, trebuie să facă aceasta cu cuvântul şi cu fapta: ***„Învăţaţi-vă de la Mine, că sunt blând şi smerit cu inima”*** (Matei 11, 29), şi iarăşi: ***„Fiul Omului n-a venit să I se slujească, ci ca să slujească El”*** (Matei 20, 28).
Deci El, Care ne-a învăţat să fim smeriţi şi să nu căutăm locurile cele dintâi, ci să suferim a fi număraţi între cei mai mici, El, Care cu cuvântul şi cu fapta ne îndemna la aceasta, negreşit avea un motiv important pentru a vorbi despre Sine cu înjosire.

Se mai poate aduce încă şi a patra pricină, nu mai mică decât cea dinainte. Care? El a voit să ne ferească nu cumva, pentru apropierea cea mare şi negrăită în care stau cele Trei Feţe una către alta, să ajungem la socotinţa că în Dumnezeire ar fi numai o faţă. Într-adevăr, Sabelie şi alţii învăţaseră una ca aceasta printr-o nedreaptă înţelegere a cuvintelor: „Eu şi Tatăl una suntem”, şi: „Cine Mă vede pe Mine vede pe Tatăl”. Hristos a vrut încă să ne ferească să nu socotim că El este faţa cea întâi şi cea nenăscută a Treimii, sau mai mare decât Tatăl. De această rătăcire se pare că şi Pavel s-a temut, de aceea la cuvintele: „***Toate sunt supuse Lui”*** (Fiului), îndată a adăugat: ***„afară de Cel*** (Tatăl) ***Care I-a supus Lui toate”*** (I Corinteni 15, 27). Pavel, negreşit, n-ar fi adăugat acestea dacă nu s-ar fi temut că putea să se ivească o asemenea socotinţă diavolească.

A cincea pricină se arată în faptul că Hristos, adeseori, spre a îmblânzi neprimirea iudeilor, a părăsit graiurile cele înalte şi a ţinut seama de gândurile cele bănuitoare ale celor către care vorbea. De pildă, când a zis: ***„Dacă mărturisesc Eu despre Mine Însumi, mărturia Mea nu este adevărată”*** (Ioan 5, 31), El a zis aceasta spre a birui bănuiala lor, şi nicidecum nu voia să însemne că mărturia Lui n-ar fi adevărată, ci, mai vârtos, El voia numai a zice: „Precum socotiţi şi bănuiţi voi când nu primiţi cele spuse de Mine despre Mine Însumi”.

Noi am putea încă să aducem multe pricini, pentru ce Hristos a vorbit despre Sine cu înjosire, şi încă multe motive pentru care El a făcut aceasta, dar dă acum şi tu o pricină la graiurile cele înalte cu care El a rostit despre Sine. Nu este nici un alt temei decât acela că El, prin aceasta, a voit să arate adevărata Sa înălţime. Cine într-adevăr este înalt, poate să grăiască despre Sine şi lucruri mici, fără ca să fie neadevăr, ba mai ales, acesta este semnul smereniei. Iar dacă cineva care este înjosit spune despre Sine lucruri înalte, aceea este o pretenţie nedreaptă, vrednică de osândit.

Deci, dacă Fiul lui Dumnezeu ar fi mai mic, nu ar fi putut alege graiuri în care El să Se facă asemenea cu Tatăl, căci aceasta ar fi fost o pretenţie nedreaptă. Dacă El, deşi este asemenea cu Tatăl, grăieşte despre Sine uneori cu înjosire, aceasta nu este de osândit, ci vrednică de mirare.

Spre a face cele zise încă mai lămurit, să cercetăm mai de aproape pricina adusă mai înainte, cum că El pentru firea Sa cea omenească a grăit despre Sine cu înjosire şi să ne întoarcem luarea-aminte la rugăciunea pe care El a adresat-o Tatălui.

Luaţi bine seama, căci eu trebuie să încep aceasta mai dinainte, în acea sfântă noapte, întru care Iisus a fost vândut, a fost şi Cina cea de Taină. Eu o numesc noapte sfântă, căci mântuirea cea nesfârşită a lumii s-a săvârşit prin patima lui Hristos, care acum a început. Atunci a zis Iisus către cei doisprezece: ***„Unul dintre voi Mă va vinde”*** (Matei 26, 21). ***Şi când Iuda a întrebat: „Eu sunt?”, El i-a spus: „Tu ai zis”. Şi după ce Iuda s-a dus, Domnul a zis: „ Voi toţi vă veţi sminti întru Mine”*** (Matei 26, 31); ***iar când Petru grăia împotrivă, El a adăugat: „Adevăr zic ţie, în noaptea aceasta, înainte de a cânta cocoşul, de trei ori te vei lepăda de Mine”*** (Matei 26, 34).

Aşadar, El a prevăzut pe vânzător şi fuga tuturor şi moartea Sa, adăugând: ***„Bate-voi păstorul şi se vor risipi oile”*** (Matei 26, 31). El a spus înainte cine se va lepăda

de Dânsul, şi când, şi de câte ori, toate, desăvârşit, întocmai. Apoi, după ce a dat dovadă îndeajuns despre prevederea Sa, a ieşit în grădina Ghetsimani şi S-a rugat.

Potrivnicii noştri afirmă că aceasta este o rugăciune a firii Lui dumnezeieşti, dar noi o prescriem firii omeneşti. Judecaţi singuri! Mai întâi de toate, nu este lucrul lui Dumnezeu ca El să se roage, ci ca El să fie rugat. Dar şi cuvintele rugăciunii dovedesc că ea se potriveşte tocmai firii Sale omeneşti. El zice: ***„Părinte, de este cu putinţă, treacă de la Mine paharul acesta! Însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voieşti”*** (Matei 26, 39). Eu întreb: Cum putea să Se îndoiască, de este aceasta cu putinţă sau nu, El, care cu puţin mai înainte spusese: „Unul dintre voi are să mă vândă”; El, care spusese: „Bate-voi păstorul şi se vor risipi oile”, şi: „Voi toţi vă veţi sminti întru Mine”! El, care zicea lui Petru: „Tu te vei lepăda de Mine de trei ori”. Acesta nu putea să ştie acelea? Cine ar putea afirma acestea?

Aceasta o ştiuseră încă cu sute de ani mai înainte robii Săi, oamenii, proorocii. Astfel, David zice: ***„Străpuns-au mâinile Mele şi picioarele Mele”*** (Psalmul 21, 18). Ceea ce avea să fie, El vestise mai înainte, ca şi cum ar fi fost, însemnând prin aceasta că precum este cu neputinţă a nu fi ceva din ceea ce a fost, aşa este cu neputinţă ca acestea să nu se întâmple.

Încă şi Isaia, mai înainte vestind aceasta, a zis: ***„Ca un miel spre junghiere s-a adus şi ca o oaie fără de glas înaintea celui ce o tunde”*** (Isaia 53, 7). Încă şi Ioan Botezătorul a zis: ***„Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatele lumii”*** (Matei l, 29), adică acel Miel vestit mai înainte. Şi el nu zice simplu mielul, ci: „Mielul lui Dumnezeu”, căci era încă şi un miel evreiesc, şi el voia a deosebi pe acela de Acesta. Mielul evreiesc se jertfea numai pentru poporul evreiesc, iar Acesta pentru toată lumea; acela depărta de la iudei numai suferinţele trupeşti, iar Sângele acestui Miel a adus curăţirea a toată lumea. Şi sângele mielului evreiesc a lucrat ceea ce a lucrat, dar nu prin propria sa putere, ci numai pentru că era o preînchipuire a Acestui Miel.

Şi mai departe, dacă acea rugăciune ar fi fost a dumnezeirii Sale, atunci S-ar fi contrazis El Însuşi şi S-ar fi certat cu Sine. Acelaşi, care prin cuvintele: „Dacă este cu putinţă, treacă de la Mine paharul acesta”, ar fi încercat a Se feri de patimă şi de moarte. Acelaşi, altădată, când Petru îl sfătuia să Se cruţe şi să nu meargă la moarte, îi răspunsese: ***„Mergi înapoia Mea, satano! Sminteală îmi eşti, că nu cugeţi cele ce sunt ale lui Dumnezeu, ci cele ce sunt ale oamenilor”*** (Matei 16, 23). El numeşte pe Apostol satană, nu pentru a-l batjocori, ci spre a însemna că acele cuvinte nu au venit din sufletul lui Petru.

Altădată El spusese: ***„Cu dor am dorit să mănânc acest Paşti cu voi”*** (Luca 22, 15). Pentru ce? Pentru că după Paşti trebuia să urmeze Crucea. Şi aşa, El în multe locuri a presupus moartea Sa, a rostit dorinţa Sa de a muri şi a declarat că El special pentru acesta a venit în lume. ***Dacă El acum totuşi zice: „De este cu putinţă”, apoi cu aceasta arată slăbiciunea firii omeneşti, care pentru fireasca iubire către viaţă, nu voia a se despărţi de viaţa aceasta. El, prin cuvintele acestea, se roagă ca omul să scape de moarte, pe când în altă parte zice că a venit de bunăvoie spre a pătimi, prin cuvintele: „Putere am să-Mi pun sufletul, şi putere am ca iarăşi să-l iau. Nimeni nu-l ia de la Mine, ci Eu de la Mine însumi îl pun”*** (Ioan 10, 18). Cum putea El dar să zică: „Însă nu precum voiesc Eu, ci precum voieşti Tu”? Avea oare Fiul o voinţă potrivnică voinţei Tatălui? El zise odată: „Eu şi Tatăl una suntem”. Aceasta din urmă se raporta la firea Sa cea mai înaltă, cea dumnezeiască; după această fire Fiul are o voie asemenea cu a Tatălui. Dimpotrivă, celălalt loc: „Nu precum voiesc Eu”, se raporta la omenirea Sa; şi astfel nu este grăire împotrivă sau contrazicere.

Contrazicere ar fi atunci când cineva, ca ereticii, ar voi să ia acele cuvinte de rugăciune: „Dacă este cu putinţă” şi celelalte ca o rugăciune a dumnezeirii Sale, iar nu a omenirii Sale.

Întrucât El este Dumnezeu, noi să-L adorăm; întrucât El este om, să ne rugăm ca şi Dânsul Tatălui, ca aici şi dincolo să ne facă părtaşi de toate bunătăţile. Fie ca aceasta să o dobândim noi, prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Care în acelaşi chip cu Tatăl şi cu Sfântul Duh este slăvit în vecii vecilor. Amin.

VII. Cuvânt la Duminica tuturor Sfinţilor

La cuvintele Apostolului: ***„Şi nu numai atât, ci ne lăudăm, şi în suferinţe”*** *(Romani 5, 3)*

Este o muncă grea pentru *lucrătorul de pământ* a conduce plugul, a trage brazdele, a arunca sămânţa, a suferi vremea rea şi frigul, a abate de la ogor apa cea de prisos, a săpa canale prin mijlocul ogorului şi a fâneţelor. Dar această muncă obositoare şi foarte grea i se face uşoară şi suferită când priveşte cu duhul semănăturile cele înverzite, secera cea ascuţită, aria cea plină de snopi şi bucuria cu care se aduc acasă roadele coapte.

Tot aşa *corăbierul* cutează a se arunca în valurile sălbatice, nu se teme de furtună şi de marea cea foarte adeseori vuitoare, rabdă vânturile cele nestatornice, valurile cele grozave ale mării şi durata cea lungă a călătoriei pe mare. Toate acestea le rabdă şi le suportă, căci gândeşte la povara mărfurilor, la limanuri şi la pieţele de comerţ, şi vede cu duhul înaintea sa câştigul cel nemăsurat pe care-l nădăjduieşte.
De asemenea, *ostaşul* suferă cu bărbăţie rănile, nu se teme de armă, rabdă foamea şi frigul, marşurile lungi şi toate primejdiile bătăliei, gândind la biruinţă, la semnele triumfale şi la cununa biruinţei, pe care nădăjduieşte să o dobândească.

Dar ce zic eu acestea şi la ce trebuiesc toate aceste exemple? Eu am voit să mă folosesc de acestea, pentru ca să vă îndemn să ascultaţi cu sârguinţă cuvântul lui Dumnezeu, şi să vă faceţi râvnitori şi osârdnici la fapta cea bună. Căci dacă cei mai sus numiţi, lucrătorul de pământ, corăbierul şi ostaşul, cu linişte suferă greutăţile pentru nădejdea şi privirea la lucrurile viitoare, deşi acelea sunt numai nişte lucruri care se sfârşesc odată cu viaţa pământească, *cu cât mai vârtos sunteţi voi datori să ascultaţi fără obosire învăţătura cea dumnezeiască şi să luptaţi pentru viaţa cea veşnică, să răbdaţi cu tărie de suflet toate ostenelile şi greutăţile?* Nădejdea ce o au aceia se întinde numai la nişte bunuri pământeşti, şi acestea foarte nesigure. Ba încă adeseori ei mor, fără de a fi putut vedea împlinirea aşteptărilor lor; ei se bucură de nădejdile lor, dar adeseori nu dobândesc nimic, deşi au răbdat tot felul de supărări.

Lucrătorul de pământ, de pildă, după toate ostenelile şi luptele sale, tocmai când gândea să-şi ascute secera şi să înceapă secerişul, trebuie să se întoarcă acasă cu mâinile deşarte, căci grâul s-a pălit, sau l-au stricat lăcustele, ori o ploaie peste măsură, sau a venit altă nenorocire de la vremea cea rea. El a întrebuinţat toată osteneala şi a făcut tot lucrul, însă nu gustă roadele nădejdii sale.

La fel se întâmplă adeseori *corăbierului*, încă de mult se bucura de încărcătura sa cea mare şi scumpă, cu multă satisfacere dezvelea vâslele şi naviga pe marea cea întinsă. Acum este aproape a intra în liman, dar deodată se izbeşte de un mal sau de un şir de stânci ascunse sub apă, sau i se întâmplă altă nenorocire neprevăzută şi pierde toată încărcătura, ba încă adeseori abia poate el însuşi cu trupul gol a scăpa.

Tot aşa *soldatul*, poate că a rezistat la sute de bătălii şi a biruit pe vrăjmaşi, dar se întâmplă ca în momentul biruinţei celei hotărâtoare el să-şi piardă viaţa, şi toate ostenelile şi zbuciumările lui să fi fost zadarnice.

Dar cu creştinul nu merge aşa. Nădejdile lui sunt tari, sigure şi nepieritoare; ele nu pier împreună cu moartea, ci sunt îndreptate către viaţa cea veşnică, fericită, nemuritoare, şi nu se pot zădărnici aici de vremea cea rea, nici de nenorociri neaşteptate, şi nici chiar de moarte. Astfel, împlinirea nădejdii noastre şi marea răsplătire cea viitoare ne luminează chiar în mijlocul nenorocirii. De aceea zice Sfântul Pavel: „***Şi nu numai atât, ci ne lăudăm şi în suferinţe***" (Romani 5, 3).
Vă rog să nu trecem fără atenţie peste aceste cuvinte, ci fiindcă vorba noastră a intrat în limanul marelui cârmaci Pavel, să ne oprim cu plăcere la gândirea asupra graiurilor sale, care deşi sunt scurte, totuşi cuprind multă învăţătură înţeleaptă. Ce înseamnă aceasta, şi ce voieşte el să înţelegem, când zice: „***Şi nu numai atât, ci ne lăudăm şi în suferinţe***"?

Cuvintele: „nu numai atât", arată că el a vorbit înainte de alte bunuri, la care acum adaugă avantajul pe care îl avem din suferinţe. De aceea a zis el: „Şi nu numai atât, ci ne lăudăm şi în suferinţe". Dar pentru ca să înţelegem mai bine aceste cuvinte, aveţi puţină răbdare, ca să vorbim despre aceasta mai cu de-amănuntul.

Când învăţătura cea dumnezeiască s-a propovăduit de către Apostoli şi ei s-au dus în toate laturile lumii spre a răspândi cuvântul despre cucernicie, când ei se sileau a stârpi rătăcirea din rădăcină, respingeau aşezămintele închinătorilor la idoli, războiau toată răutatea, curăţeau pământul, răsturnau capiştile idoleşti, altarele şi sărbătorile păgâneşti, şi în locul acestora ***învăţau a cunoaşte pe Unul Adevăratul Dumnezeu, deşteptau nădejdea la viaţa din cealaltă lume şi grăiau despre Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt, răspândeau învăţătura cea înţeleaptă despre înviere şi vesteau împărăţia cerească***, atunci, din această pricină, a izbucnit un război cumplit şi înspăimântător, cel mai grozav dintre toate. Mare zgomot, larmă şi răscoală era în toate cetăţile şi satele şi casele, în locurile cele locuite şi în pustie, pentru că se stricau obiceiurile cele vechi, păgâneşti, se răsturnau prejudecăţile cele de mult timp înrădăcinate şi se introduceau învăţături noi, de care mai înainte

nimeni nu auzise, împotriva acestei învăţături s-au alarmat domnii, iar împăraţii cei puternici ai pământului s-au aprins de mânie, oamenii simpli s-au tulburat, toate locurile publice clocoteau de zgomot, scaunele judecătoreşti s-au înfuriat, săbiile s-au scos din teacă, armele s-au apucat şi legile s-au mâniat. Pedepsele, muncile, schingiuirile şi tot ce omului i se pare groaznic ameninţau.

Precum este marea când se tulbură şi este îngreunată cu grozavele sfărâmări de corăbii, aşa era atunci starea lumii. *Tatăl se lepăda de fiul său pentru credinţa cea sfântă, mama se despărţea de fata sa şi fratele de frate, stăpânul se înfuria asupra slugii, toată firea era răsculată, şi nu a izbucnit numai un război civil, ci luptă şi război în fiecare casă, în fiecare familie.* ***Căci cuvântul Domnului pătrundea ca o sabie, şi despărţind mădularele bolnave de cele sănătoase, pricinuia pretutindeni dezbinare şi luptă şi aducea mii de lupte şi prigoniri asupra credincioşilor.*** De aici a urmat că unii au fost aruncaţi în temniţă, alţii târâţi la judecători, iar alţii erau duşi la moarte. Unora li se răpeau bunurile şi averea, alţii se trimiteau în surghiun, alţii erau căzniţi. Ticăloşia şi nenumărate nenorociri cădeau asupra lor mai numeroase decât zăpada în zilele cele tulburi ale iernii; înlăuntru era lupta, afară frica de prieteni şi de Străini, şi chiar de cei cu care erau legaţi prin legătura firii şi a sângelui.

Acestea le-a văzut Sfântul Pavel, acest mare Apostol al lumii, acest învăţător al adevărurilor cereşti. *Necazurile erau de faţă, înaintea mâinilor şi a ochilor săi. Bunurile erau numai nădăjduite şi făgăduite, adică împărăţia cerească, învierea şi îndulcirea de bunurile care covârşesc cu mult toată gândirea şi toată vorba.*

Dimpotrivă, cuptoarele cele înfocate, uneltele de schingiuire, sabia, pedeapsa de tot felul şi uciderea erau nu numai aşteptate, ci şi simţite. Iar cei care trebuiau să se lupte contra tuturor acestora abia se lepădaseră de altarele şi de statuile idolilor, de desfrânări, de îmbuibare şi de desfătare şi se întorseseră la creştinătate; încă nu erau obişnuiţi cu gândirea cea înaltă despre viaţa cea veşnică, ci erau încă lipiţi de lucrurile cele de faţă, şi pentru aceea era de temut că mulţi vor fi mici la suflet şi vor cădea, când ei în toate zilele vedeau prigonirea.

Vezi, acum ce face înţelepciunea lui Pavel, care s-a învrednicit de la Dumnezeu de taine negrăite! El necontenit le vorbea de cele viitoare, le înfăţişa premiul luptei, le arăta cununile de biruinţă, îi întărea şi îi îmbărbăta prin nădejdea bunătăţilor celor veşnice. Şi cum grăieşte el? „***Eu socotesc că pătimirile vremii de acum nu sunt vrednice de mărirea care ni se va descoperi***” (Romani 8, 18). Prin aceasta el vrea să zică: „Ce-mi vorbeşti mie de răni, de grămezile de lemne aprinse, de călăi, de pedeapsă, de foame, de pierderea averii, de sărăcie, de temniţă şi de

legături? Adu aici tot ce vrei, tot ce oamenilor li se pare grozav şi totuşi nu ai putea numi nimic care să poată preţui cununile şi răsplătirile acelea. Toate aceste pătimiri încetează cu viaţa aceasta, iar răsplătirile cele veşnice nu au sfârşit. Cele dintâi sunt vremelnice şi trecătoare, cele din urmă netrecătoare şi veşnice. Aceasta învaţă Pavel şi în alt loc, zicând: „***Necazul de acum este trecător şi uşor***” (II Corinteni 4, 17).

Aşadar, el le declară neînsemnate, după mărime şi fel, şi micşorează frica greutăţii lor prin scurtimea timpului. Căci chiar dacă nenorocirile, după firea lor, ar fi grele şi nesuferite, totuşi greutatea lor slăbeşte prin scurtimea timpului, căci necazul nostru de acum, cel uşor şi trecător, ne aduce o slavă veşnică, care covârşeşte totul, neprivind la cele văzute, ci la cele nevăzute, „***căci cele văzute sunt trecătoare, iar cele nevăzute veşnice***” (II Corinteni 4, 17-18).

Dar poate va zice cineva că toate aceste bunuri sunt numai nădăjduite, iar omul cel mic la suflet şi greoi nu se atrage, precum se cuvine, prin arătarea acestor bunuri, ci caută să găsească chiar în viaţa de acum mângâiere şi odihnă. *De aceea, acest înţelept învăţător, Pavel, nu ia temeiuri de mângâiere numai din cele viitoare, ci încă şi din viaţa de acum. Mai întâi numără toate bunurile ce s-au săvârşit pe faţa pământului şi pe care cineva nici nu le nădăjduia, dar de care se îndulceşte. Iar aceste bunuri prezente sunt cea mai mare şi mai sigură dovadă pentru cele pe care noi încă le nădăjduim.*

Însă în ce se cuprind acele bunuri, cărora noi ne-am şi făcut părtaşi? Întru aceea, zice Apostolul Pavel, că Dumnezeu a dat pe Fiul Său, pe Fiul Său cel Unul-Născut şi iubit, pentru noi, robii cei prihăniţi, şi pe noi cei îngreuiaţi cu nenumărate păcate şi apăsaţi de povara cea mare a nelegiuirilor, nu numai ne-a izbăvit de păcat, ci încă ne-a prefăcut în drepţi. ***Fără a pune asupră-ne ceva greu şi ostenitor, ci numai cerând de la noi credinţă, ne-a făcut drepţi şi sfinţi, ne-a declarat fii ai lui Dumnezeu, moştenitori ai împărăţiei cerului şi împreună-moştenitori ai lui Hristos; ne-a făgăduit învierea, nestricăciunea trupului, petrecerea cu îngerii, o fericire care covârşeşte toată gândirea – locuinţa în cer. Ne-a făgăduit legătura cu Însuşi Dumnezeu, a revărsat aici jos harul Sfântului Duh peste noi şi ne-a slobozit de sub stăpânirea diavolului şi a duhurilor rele; a stârpit păcatul, a ridicat blestemul, a sfărâmat porţile iadului, a deschis iarăşi raiul şi a trimis nu un înger sau arhanghel, ci pe propriul Său Fiu, spre a ne face fericiţi, precum a vestit prin gura proorocilor:*** „**Nu un trimis, nici înger, ci însuşi Domnul ne-a mântuit**” (Isaia 63, 9).

Iar toate acestea, adică sfinţirea şi îndreptarea noastră încă de aici, şi numai prin credinţă, trimiterea Unuia-Născut, a Fiului lui Dumnezeu, din cer pentru noi, darea pentru noi de către Tatăl a Fiului Său cel preaiubit, primirea Sfântului Duh, dobândirea unor haruri atât de bogate şi a unor binefaceri atât de multe, ***nu sunt, oare, toate acestea mai preţioase decât miile de cununi şi de bunuri cărora avem a ne face părtaşi?*** După ce Pavel a arătat toate acestea în puţine cuvinte, iarăşi vine a vorbi despre nădejde. După ce a zis: „***Deci, fiind îndreptaţi din credinţă, avem pace cu Dumnezeu, prin Domnul nostru Iisus Hristos, prin Care am avut şi apropiere, prin credinţă, la harul acesta, în care stăm, şi ne lăudăm întru nădejdea slavei lui Dumnezeu***” (Romani 5, 1-2), el adaugă îndată: „***Noi ne lăudăm şi în suferinţe***”.

Aşadar, după ce a spus ceea ce se săvârşise, că ne-am îndreptat, şi că Fiul lui Dumnezeu a murit pentru noi şi prin El avem apropiere la Tatăl, şi ne-am făcut părtaşi harului şi darurilor Lui, şi că ne-a slobozit din păcate, şi după ce a pomenit de bunurile cele viitoare, adică de „***slava cea viitoare cu care noi ne lăudăm***”, totuşi, observă că această nădejde nu este de ajuns spre a trezi pe cei mici la suflet şi a-i îmbărbăta.

Socoteşte acum înţelepciunea Sfântului Pavel. Chiar din lucrurile care par a întrista pe ascultători, a-i tulbura şi a-i nedumeri, tocmai dintr-acelea el împleteşte cununi de mângâiere şi de laudă. Căci după ce a enumerat toate acestea, zice: „***Eu însă socotesc binefaceri nu numai cele înşirate până acum, că noi ne-am sfinţit şi ne-am îndreptat prin Fiul lui Dumnezeu, că noi ne-am îndulcit de harul lui Dumnezeu, ne-am slobozit din păcat, că ni s-au dăruit atât de multe, şi încă atât de multe ni s-au făgăduit în cealaltă lume, adică slava cea negrăită, nemurirea, învierea trupului, petrecerea cu îngerii şi cu Hristos, locuinţa în cer***”, *ci el adaugă la acestea şi cele ce se socotesc de oameni înfricoşate, adică judecăţile, temniţa, moartea, ameninţările, foamea, schingiuirile, munca, cuptoarele înfocate, surghiunirea, luptele, răscoala şi cearta; toate acestea le adaugă la darurile şi binefacerile lui Dumnezeu.*

El socoteşte că cineva trebuie să se bucure nu numai de lucrurile acelea, ci să se laude şi în suferinţe, precum zice: „***Mă bucur de suferinţele mele pentru voi şi împlinesc, în trupul meu, lipsurile necazurilor lui Hristos***” (Coloseni 1, 24). Vezi tu acest suflet viteaz, acest suflet înalt şi acest duh nebiruit, care se laudă nu numai pentru cununi, ci se bucură încă şi de lupte; nu numai pentru răsplătiri se veseleşte, dar saltă de bucurie chiar şi pentru luptă; se veseleşte nu numai pentru plată, ci şi pentru strădanie? Nu-mi spune mie de împărăţia cerului şi de cununile neveştejite şi de premiul luptei, ci de lucrurile de acum, cele pline de osteneală şi de grijă.

Despre ele să vorbeşti cu mine, şi eu îţi voi arăta că noi, şi pentru acestea trebuie să ne bucurăm, ba încă cu deosebire să ne bucurăm foarte în luptele pământeşti.
Lupta aduce cu sine numai povară şi osteneală, dar Biruinţa face plăcere. ***Aici, însă, la luptele pentru împărăţia cerului, este altfel, căci chiar înainte de biruinţă, chiar în timpul luptei, are cineva deplin temei a se lăuda a triumfa.*** Iar pentru ca să vezi că aşa se întâmplă, priveşte la sfinţii din toate neamurile şi din toate veacurile, iau cum zice Iacov: „***Luaţi pildă de suferinţă şi de robire îndelungată pe proorocii care au grăit întru numele Domnului***” (Iacov 5, 10).

Aşa, însuşi Pavel, care îndeamnă la această luptă, vorbeşte de nenumăratele pătimiri ale sfinţilor, pe care ar fi cu neputinţă a le număra pe toate, şi apoi adaugă: „***Au pribegit în piei de oaie şi de capră, lipsiţi fiind, strâmtoraţi, rău primiţi; ei, de care lumea nu era vrednică***” (Evrei 11, 37-38), ***şi cu toate aceste necazuri, erau veseli. Aceasta poate să o vadă oricine din purtarea lor, atunci când Apostolii au fost mai întâi aruncaţi în temniţă şi apoi biciuiţi.*** Ce Ziceau ei atunci? „***S-au dus bucurându-se de la faţa sinedriului, că s-au învrednicit, pentru numele Lui, să sufere ocară***” (Fapte 5, 41).

Vedeţi că şi necazurile au slava şi răsplătirea lor? Priviţi numai la Sfântul Pavel, cum zăcea el în temniţă, Cum se târa înaintea judecătorilor, cât de slăvit, cât de strălucit, cât de admirabil se părea el tuturor, mai vârtos celor care îl prigoneau şi-l pândeau!

Dar ce zic eu că el atunci se părea oamenilor slăvit? Ba încă tocmai când el era bătut, era înfricoşat chiar şi duhurilor rele. *Când era în temniţă, sau când suferea sfărâmare de corabie, atunci el săvârşea cele mai multe minuni, atunci el era mai învingător asupra puterilor şi stăpânirilor vrăjmaşe.* Deci, fiindcă el ştia bine ce câştig trage sufletul său din necazuri, de aceea zicea: „***Când sunt slab, atunci sunt tare***” (II Corinteni 12, 10), şi pentru aceasta zice în acelaşi loc: „***Pentru aceea mă bucur întru slăbiciunile mele, în defăimări, în nevoi, în prigoane, în strâmtorări pentru Hristos, ca să locuiască întru mine puterea lui Hristos***” (II Corinteni 12, 10 şi 9). De aceea, când el în epistola sa, voind să dojenească pe unii dintre corintenii care aveau înaltă socotinţă despre sine şi dispreţuiau pe alţii, a fost silit să vorbească despre propriile sale însuşiri covârşitoare.

Nu s-a lăudat nici cu minunile, nici cu semnele sale, nici cu vrednicia şi înălţimea sa, ci s-a lăudat cu temniţa, cu judecătoriile, cu foamea, cu frigul, cu luptele şi cu prigonirile ce a suferit, zicând: „***De sunt ei slugi ale lui Hristos, eu sunt încă mai mult***” (II Corinteni 11, 23). Iar întru ce stă acest „mai mult”, arată în cele următoare: „***întru osteneli mai mult, în temniţă mai mult, întru bătăi peste***

măsură, la moarte adeseori” (II Corinteni 11, 23). Şi apoi adaugă: „***De se cuvine a mă lăuda, întru suferinţele mele mă voi lăuda***” (II Corinteni 11, 30).

Vezi cum el întru acestea găseşte mai multă slavă decât în cununile şi însuşirile sale cele slăvite, şi de aceea zice: „***Şi nu numai atât, ci ne lăudăm şi în suferinţe***” (Romani 5, 3).

Ce înseamnă aceasta: „nu numai atât”! El vrea să zică: „Noi rămânem întru necazuri şi suferinţe nu numai cu curaj şi fără supărare, ba le şi socotim cinste şi ne lăudăm cu aceste suferinţe”. *După ce a spus că necazurile duc la cea mai mare cinste, la laudă şi la slavă, aşadar, neapărat şi la bucurie, căci unde este slavă şi cinste, acolo este şi bucurie, după ce el a arătat cât de slăvit si lăudat este a suferi necazuri, vorbeşte de altă roadă mare şi slăvită a suferinţelor.* Care este aceea? El zice: „***Suferinţa aduce răbdare, iar răbdarea încercare, iar încercarea nădejde, iar nădejdea nu ruşinează***” (Romani 5, 3-4).

Ce vrea să zică aceasta: „Suferinţa aduce răbdare”?
Acesta este cel mai slăvit rod al suferinţelor, că ele împuternicesc şi întăresc pe omul cel asuprit. Aici se întâmplă ca şi cu arborii. Arborii care cresc la umbră şi sunt apăraţi de toate vânturile, deşi se par la privirea pe dinafară că înverzesc şi înfloresc frumos, ei sunt molăi şi bureţoşi şi se vătămă uşor de orice furtună.
Dimpotrivă, arborii care stau pe înălţimile munţilor, izbiţi de multe şi puternice vânturi, răbdând toate vremile cele rele, suportând furtunile cele mai silnice şi suferind mult de zăpadă, aceştia sunt mai tari decât fierul. *De asemenea, şi acele trupuri omeneşti care sunt crescute în multe şi felurite îndestulări, care sunt împodobite cu haine moi, care necontenit întrebuinţează băi şi unsori şi se îndulcesc cu bucate bune, acestea sunt cu totul incapabile de toate ostenelile şi greutăţile pe care trebuie să le rabde cineva pentru cucernicie, şi aşa se fac vinovate de foarte mare pedeapsă.*

De asemenea, şi sufletele care duc o viaţă fără supărare, care au prisosinţă de îndestulări, care află bucurie numai în cele de aici, aceste suflete, zic, sunt mai moi decât ceara, slabe şi incapabile de fapta cea bună şi, în fine, ajung pradă focului celui veşnic. *Iar sufletele care necontenit suferă primejdii şi osteneli şi necazuri pentru Dumnezeu, sunt oarecum crescute cu acestea, ele sunt mai vârtoase, mai tari decât diamantul şi mai nobile.* Tocmai prin necontenitele necazuri se fac neînvinse de potrivnicii lor şi dobândesc o iscusinţă în răbdare şi în statornicie, care prin nimic nu se poate clăti. Precum cei care pentru prima dată fac călătorie pe mare ameţesc şi se îmbolnăvesc cumplit, iar cei care au făcut îndelungate călătorii pe mare, care de sute de ori au ţinut lupta cu valurile şi care au suferit încă şi

sfărâmare de corabie intră în noile călătorii pe mare plini de curaj şi de vitejie, *aşa şi sufletul care a răbdat multe ispite şi a suferit multe necazuri, pe viitor se obişnuieşte şi se întăreşte în osteneli, fără a se mai teme şi a se înfricoşa şi fără a se buimăci. Adică, prin necontenita îndeletnicire în suferinţe, sufletul ajunge a suporta cu uşurinţă toate împotrivirile.*

Tocmai aceasta o spune Sfântul Pavel, acest mare dascăl al căii celei cereşti, când zice: „***Şi nu numai atât, ci ne lăudăm şi în suferinţe***”, ***adică noi, înainte de a ajunge la împărăţia cea veşnică şi la cununile cele cereşti, tragem din necazuri un folos slăvit, că prin necontenitele suferinţe sufletul nostru se întăreşte şi priceperea noastră se face mai tare şi mai înţeleaptă.***

Ştiind toate acestea, iubiţilor, *să suportăm cu răbdare şi cu statornicie necazurile şi suferinţele care ne vin, căci Dumnezeu le lasă şi ele ajută la mântuirea noastră. Să nu fim fără inimă, să nu cădem biruiţi de ispite, ci să ne întărim cu puterea bărbătească şi totdeauna să mulţumim lui Dumnezeu pentru binefacerile ce ne-a arătat, ca să ne îndulcim atât de bunurile de acum, cât şi de cele viitoare* ***să ne facem părtaşi, prin harul şi prin mila şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul şi de viaţă făcătorul Duh se cuvine slava şi cinstea, acum şi în vecii vecilor.***

Amin.

VIII. Cuvânt la Duminica a 3-a după Cincizecime - Bogatul nu trebuie să se semeţească întru bogăţia sa

„Luaţi seama la crinii câmpului cum cresc, nu se ostenesc nici nu torc. Şi vă spun vouă că nici Solomon întru toată slava sa nu s-a îmbrăcat ca unul dintre aceştia” *(Mat. 6, 28- 29).*

“Celor bogaţi în veacul de acum porunceşte-le, să nu se înalţe cu gândul, nici să nădăjduiască spre bogăţia cea nestătătoare”. Această învăţătură a dat-o Pavel ucenicului său Timotei (l Tim. 6, 17).

Este vrednic de luarea aminte a noastră, că Apostolul nu opreşte bogăţia în sine, nu a zis: „insuflă bogaţilor, să fie săraci, şi să arunce bogăţia lor”. Ci: „***insuflă-le să nu se semeţească***”.

- *El ştia, că preţuirea peste măsură a bogăţiei şi umblarea şi alergarea după dânsa purcede de la mândrie, şi că din contră cel smerit nu pune în ea vreo mare vrednicie, nici întrebuinţează la ea râvnă mare.*
- *El ştia, că bogăţia nu este oprită, numai dacă cineva, o întrebuinţează la ceea ce este de trebuinţă.*

Adică, precum vinul în sine nu este ceva rău; ci rău este numai întrebuinţarea lui cea fără rânduială, adică bogăţia; aşa şi bogăţia nu este în sine ceva rău, ci rea este zgârcenia şi lăcomia de avere. Altceva este un lacom de avere, şi altceva un bogat. Aşa, lacomul de avere este acela, care, deşi are mult, totuşi nu se crede bogat, căci el de-a pururea tot mai mult pofteşte. *Dar cel ce pofteşte mult, acela mai de grabă se poate numi lipsit, decât bogat şi avut.* Zgârcitul este numai păzitorul, nu şi stăpânul avuţiei sale, rob era şi nu stăpânul banilor săi. Mai lesne ar da el o bucată din propriul său trup, decât ceva din comoara sa cea îngropată. El o păzeşte cu aşa teamă, ca şi când cineva i-ar fi poruncit, a nu atinge nimic dintrînsa. El se fereşte de ale sale, ca şi cum ar fi străine. Căci banii aceia, din care el nici într-un fel de împrejurări nu voieşte a da, încât mai bucuros ar suferi cea mai grozavă osândă, adică a iadului, decât să voiască a da ceva săracilor, *cum pot oare aceşti bani să fie cu adevărat proprietatea sa? Cum poate el să fie stăpânul unui lucru, pe care el niciodată nu l-a întrebuinţat, nici s*-a îndulcit de dânsul?

Aşadar Pavel nu porunceşte bogaţilor, să fie săraci, ci să fie smeriţi, fiindcă el ştia, că smerenia opreşte pe oameni de la umblarea şi alergarea după bogăţie şi de la iubirea ei cea fără rânduială. De aceea el îi sfătuia, să nu se mândrească întru bogăţia lor, şi totodată le arăta, cum pot să depărteze de la sine această mândrie.

Cum trebuie ei să înceapă aceasta? Ei trebuie să bage seama la firea bogăţiei cât este ea de nesigură şi necredincioasă. Pentru aceasta Pavel a adăugat: „***să nu nădăjduiască spre bogăţia cea nestătătoare***”. Adică nimic nu este mai necredincios, decât bogăţia; ea este sluga nemulţumită şi necredincioasă, şi de a-i pune asupra lui mii de cătuşe, el totuşi fuge cândva de la tine împreună cu cătuşele sale. Adeseori stăpânii lui l-au păzit cu încuietori şi cu zăvoare şi au pus străji. Dar el i-a mituit şi a fugit cu dânşii; i-a tras cu dânsul ca cu un lanţ, şi straja n-a folosit cât de puţin. *Aşadar cine poate fi mai necredincios, decât bogăţia? Şi cine este mai nenorocit decât aceia, care i-au dat toată îngrijirea lor?* Cine cu toată râvna adună un lucru aşa de trecător şi de schimbător, acela nu socoteşte cuvintele psalmistului, care zice: „***vai de cei ce se reazemă pe puterea lor, şi se fălesc întru mulţimea bogăţiei lor***” (Ps. 48, 7).

Dar pentru ce el îi văicăreşte? „***Ei adună comori***, zice el, ***şi nu ştiu, cine se va îndulci de ele***” (Ps. 38, 7). Osteneala adunării bogăţiei este ştiută, dar îndulcirea din ea nu se ştie. Adeseori se întâmplă, că aceia, ce noi am adunat şi am agonisit cu osteneală, ajunge chiar în mâinile vrăjmaşilor noştri, şi după moartea ta moştenirea adeseori va fi în partea acelora, care în curgerea vieţii tale de mii de ori te-au vătămat, ţi-au făcut rău. Ei au îndulcirea banilor, şi tu pe seama ta nu ai decât păcatele, pe care le-ai săvârşit cu agonisirea lor.

De eşti bogat, gândeşte, că propriu-zis nu acela este bogat, care are mult, ci acela, care dă mult.

Aşa făcea Avraam. El era bogat, dar nu zgârcit, ci primea pe călători în casa sa, şi ajuta lipsa săracilor. ***El nu şi-a zidit palat pompos, şi totuşi îngerii veneau la el în gazdă, pentru că ei se uitau nu la strălucirea locuinţei, ci la fapta cea bună a sufletului.*** Deci să urmăm lui, iubiţilor, şi averea noastră să o întrebuinţăm pentru săraci. Nu casele noastre, ci inimile noastre să le împodobim; ***căci nu ar fi oare ruşine, ca noi să ne învelim pereţii cu marmură, dar să lăsăm nebăgat în seamă pe Hristos, care în cel sărac umblă gol şi desculţ?***

Căci, o omule, ce-ţi va folosi o casă aşa de scump împodobită? Când vei muri, nu vei lua-o cu tine. Dimpotrivă, sufletul tău, dacă l-ai împodobit şi înfrumuseţat, ai să-l iei cu tine în cealaltă viaţă. *Dar închipuieşte-ţi, că şi aici pe pământ ai căzut întru o primejdie, şi te-a ajuns o patimă grea, ce poate să-ţi ajute casa cea strălucită? Poate oare să te scape din primejdie şi din nenorocire, dacă de pildă te îmbolnăveşti, sau îţi mor copiii?*

Aşadar vezi, căci casa cea strălucită nu poate să-ţi ajute. Noi zidim case, spre a locui în ele, nu spre a ne mândri cu ele. ***Ce este peste trebuinţa noastră, este de prisos şi nefolositor.*** Tu nu îngăduieşti a ţi se face o încălţăminte prea mare, pentru că ea te-ar împiedica la mers, aşa şi o casă prea mare te va împiedica la intrarea în cer. Vrei să-ţi zideşti case mari şi slăvite, – eu nu te opresc, însă zideşte-le nu pe pământ, ci în cer; case, care nici odinioară nu se învechesc şi nu putrezesc. *Dar asemenea case îţi zideşti tu prin cucernicie şi prin binefacere.*

Ce alergi tu ca un furios după lucruri trecătoare, care la moarte te părăsesc? Nimic nu este mai înşelător, decât bogăţia, astăzi ea este pentru tine, mâine împotriva ta; de-a pururea înarmează ea ochii tuturor pizmaşilor împotriva ta; ea este potrivnicul tău sub însuşi acoperământul tău, şi-ţi face pe casnicii tăi vrăjmaşi ascunşi. *Ce povară este bogăţia, mărturisesc aceasta mulţi chiar din cei bogaţi. Bogatul are mii de griji, umblă încoace şi încolo căutând, unde să-şi îngroape banii, sau caută pe aceia, la care să-i poată pune. Pe cine cauţi tu, bogatule?*

Iată aici stă Hristos, care voieşte să împrumute bani de la tine. El are să ţi-i dea iarăşi odinioară cu o dobândă bogată, şi nicăieri nu poate fi pus mai sigur un capital, decât la dânsul. Dacă îl pui aiurea, lesne poţi să fii neliniştit şi îngrijorat, dar de îl pui la Hristos, prin binefacerea săracilor, atunci poţi să fii cu totul sigur şi fără de grijă. Pe pământ tu eşti numai un oaspete şi un călător.

Patria ta este în cer.

Aşadar acolo pune capitalul tău, pentru ca să ai adevăratul folos şi îndulcire de la El.

- *Vrei sa fii bogat cu adevărat, fă-ţi pe Dumnezeu prieten, şi vei fi cel mai bogat.*
- *Voieşti să rămâi bogat, fii smerit; căci prin smerenie se slăbeşte pisma altora şi atunci poţi în tihnă să stăpâneşti ceea ce ai.*

Iar a fi smerit, la aceasta noi în adevăr avem multe pricini. Noi trebuie numai să socotim firea noastră cea pătimaşă, să numărăm păcatele noastre, şi să cumpănim, cine suntem noi.

Nu zice, întru mândria ta: eu am grămădit venitul atâtor ani, eu am atâtea si atâtea, mii de bani şi dobânzile se înmulţesc în fiecare zi. Căci oricât de mult ai putea număra, totuşi acesta este ceva deşert şi trecător. Adeseori un singur ceas, asemenea unui vânt, carele mână pulberea, a răpit toate acestea dintru o casă. Istoria e plină de exemple de felul acesta. *Astăzi eşti bogat, mâine poţi să fii sărac.*

Dar cine dă săracilor, acela are o comoară nepieritoare, a cărei stăpânire nu se pierde la moarte, ci mai vârtos se va dobândi, în cealaltă viaţă, mai mult decât s-a dat aici. De aceea ***să ne adunăm nouă comori în cer, pe care nici rugina nici moliile nu le strică, şi nici furii nu pot a le dezgropa şi a le fura*** (Mat. 6, 20). ***Să ne dea nouă Dumnezeu harul Său spre a împlini aceasta!***

Amin!

IX. Cuvânt la Duminica a 4-a după Cincizecime - Despre împăcare şi despre iubirea vrăjmaşilor

“Nu vă răzbunaţi voi singuri, iubiţilor. Căci scris este: „A mea este răzbunarea, Eu voi răsplăti, zice Domnul”. Drept aceea de flămânzeşte vrăjmaşul tău, dă-i lui pâine, de însetează, adapă-l; căci aceasta făcând, cărbuni de foc grămădeşti pe capul lui” . (Rom. 12, 19- 20).

Dacă Dumnezeu ar voi să pedepsească, după cum se cade, toate atacurile, ce noi săvârşim împotriva Lui, în adevăr noi n-am mai trăi nici o zi. Încă Palmistul a zis: ***„De te vei uita la fărădelegi, Doamne, cine va putea suferi”?*** (Ps. 129, 3). *Fără a gândi la toate păcatele cele ascunse, pe care numai conştiinţa păcătosului le cunoaşte, şi care numai Dumnezeu le vede, fără a pomeni toate acelea*, ***dacă noi am trebui să dăm socoteală numai de păcatele noastre cele văzute, cum am putea noi dobândi iertarea lor?***

Ce iertare am putea noi dobândi, dacă Dumnezeu ar voi să cerceteze lenevirea şi nerespectul nostru la rugăciune? Când noi prin rugăciunea ne apropiem de Dânsul şi Îl chemăm, adeseori nu-I arătăm nici atâta cinste şi stimă, câtă obişnuiesc a arăta robii stăpânului, soldaţii ofiţerilor săi şi prietenii prietenilor.

Căci când vorbeşti cu prietenul tău, faci aceasta cu băgare de seamă: iar când ceri de la Dumnezeu iertare şi lăsare păcatelor tale, adeseori eşti uşor la minte şi împrăştiat, şi când îngenunchezi şi buzele tale limbuţesc, gândurile tale zboară în deşert pretutindeni, prin casa ta, prin târg, pe uliţi. Şi aceasta aşa de adeseori se întâmplă cu noi! Deci dacă Dumnezeu de toate acestea ar cere de la noi socoteală, cum am putea noi dobândi iertare?

Dacă mai departe Dumnezeu ar judeca defăimările, care noi în toate zilele aruncăm unul asupra altuia şi criticile noastre cele aspre şi nedrepte asupra celor deaproape ai noştri, cu ce ne-am dezvinovăţi, ce am putea zice?

Dacă peste acestea El ar voi să pedepsească după cum se cade toate privirile noastre cele prihănite şi necurate, poftele cele păcătoase ale inimii noastre, toate vorbele noastre cele necuviincioase, ce mare pedeapsă am trebui noi să suferim?

Dacă El ar cere socoteală de la noi pentru toate vorbele cele de ocară, cum am cuteza noi să zicem măcar cel mai mic cuvânt spre dezvinovăţirea noastră, când şi acela este vinovat focului gheenei, care zice fratelui său: nebune? (Mat.5, 22).

Şi dacă se va cerceta încă şi slava cea deşartă, cu care noi ne mândrim pentru postul şi milostenia noastră, dacă s-ar cerceta, nu de către Dumnezeu, ci de către noi păcătoşii, cum am putea noi atunci să mai căutăm la cer?

Dacă pe lângă aceasta se va judeca şi necinstea, cu care noi urmărim unii pe alţii, lăudăm pe oameni în faţă dar pe din dos îi clevetim, cum am putea noi suferi pedeapsa pentru aceasta?

Ce trebuie să zic eu despre jurămintele cele mincinoase, despre mânia cea nedreaptă şi despre pizma, cu care noi adeseori nu numai pe vrăjmaşi, dar şi pe prieteni îi prigonim?

Ce trebuie să zic eu despre aceea, că noi ne bucurăm, când altora le merge rău şi ne desfătăm întru nenorocirea aproapelui?

Acestea toate sunt păcate vădite, care tuturor sunt cunoscute şi mai toţi le săvârşesc. Sunt încă şi altele, care sunt cunoscute numai conştiinţei păcătosului.

Ce ruşine pentru noi, când ele în ziua judecăţii se vor vădi înaintea a toată lumea! Însă de acea ruşine împreună şi de însuşi păcatele cele mari, precum şi de pedeapsa cea mare, noi putem scăpa, dacă vom ierta aproapelui nostru atacurile sau vătămările, ce el ne-a făcut. Căci Însuşi Domnul Dumnezeu zice: ***"De veţi ierta oamenilor greşelile lor, şi Tatăl vostru cel ceresc va ierta vouă greşelile voastre; iar dacă nu veţi ierta altor oameni, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşelile"*** (Mat. 6, 14-15). Iar Apostolul Pavel zice: ***„dragostea acoperă mulţime de păcate"*** (I Petru 4, 8).

Dar noi nu trebuie numai să iertăm ci să şi uităm; că aşa întreaga rană a sufletului nostru trebuie vindecată.

Precum turbatul niciodată nu simte odihnă, aşa şi acela, care nu uită vătămarea suferită, ci totdeauna o aminteşte, niciodată nu va putea avea pacea cea adevărată, pe cât el adeseori pomeneşte cuvintele sau faptele vătămătorului său.

Iar dacă tu tot gândeşti la răzbunare, te chinuieşti mai întâi pe tine însuţi. Mânia ta este pentru tine însuţi o unealtă de schingiuire, şi îţi sfâşii măruntaiele tale. Şi cine poate fi mai nenorocit decât un om, care de-a pururea este mânios? Îndată ce el îl vede pe vrăjmaşul lui, ba încă dacă vede numai haina sau casa lui, această vedere îl chinuieşte şi îi adaugă o adâncă rană peste rană. Dar pentru ce

ne necăjim şi ne chinuim? Chiar dacă n-ar ameninţa iadul pe cei neîmpăcaţi, singure muncile lăuntrice, ce se pricinuiesc prin răzbunare, ar trebui să ne îndemne a ierta pe cei ce ne-au vătămat, dar fiindcă afară de această muncă, încă şi pedepsele cele veşnice aşteaptă pe cei neîmpăcaţi, apoi ce este mai fără de judecată decât a-şi găti cineva chinul şi aici şi în cealaltă viaţă, a se nenoroci şi aici şi dincolo, numai să se răzbune asupra vrăjmaşului său?

Nu zice: vătămarea suferită este prea mare. Nu este acesta temeiul, pentru care tu eşti atât de neîmpăcat, şi aşa îndelungat ţii mânia, ci temeiul cel adevărat stă întru aceea, că tu nu gândeşti la propriile tale păcate, nici la iad, nici la frica lui Dumnezeu.

Sau crezi tu, că este ceva ruşinos, ca tu mai întâi să fii gata la împăcare? Socoteşti tu în adevăr, că este ruşine, a câştiga folosul acestei preveniri. Dimpotrivă, este ruşine pentru tine, când tu aşa îndelung rămâi încătuşat de patimă şi aştepţi, până ce vătămătorul va cere iertare. Acesta este pentru tine ruşine şi vătămare totodată. Căci cel ce vine înaintea altuia la iertare, apoi el, iar nu tu, ai folosul din aceasta, căci tu ai iertat nu pentru ascultarea către Dumnezeu, ci numai din plăcerea către alţii.

Dacă tu dimpotrivă, înainte, şi fără ca vătămătorul să-ţi vorbească de aceasta, fără a te ruşina, te apropii de dânsul şi laşi la o parte mânia ta, atunci fapta cea bună rămâne întreagă pe seama ta, şi vei avea câştig deplin, răsplată de la Dumnezeu.
Dar poate tu zici: ai fost foarte rău vătămat şi clevetit. Totuşi păzeşte-te, de-aţi răzbuna singur necazul ci lasă lui Dumnezeu răzbunarea, El va apăra afacerea ta, mai bine decât poţi tu dori. Tu eşti dator numai a te ruga pentru duşmani, iar ceea ce are să se întâmple cu acesta, Dumnezeu a rezervat sie. Încă nici să doreşti rău duşmanului tău, ci îndeobşte să-l laşi în judecata Domnului.
Iar dacă noi ne rugăm pentru duşmanii noştri şi ne împăcăm cu ei, Dumnezeu nu-I va ierta, până ce ei înşişi nu se vor face mai buni. El nu-I iartă pentru propriul lor folos.

Pe tine El te laudă pentru împăcarea ta cea înţeleaptă, iar pe dânşii îi pedepseşte, pentru ca ei să nu se facă mai răi.

Netemeinică şi deşartă este aşadar pricinuirea acelora, care zic, că numai pentru acea ei nu iartă pe duşmanul lor, pentru ca să nu-l facă încă mai rău şi pentru a nu-l lovi în mândria lui.

Ei adaugă: se socoteşte slab cel ce face întâiul pas spre împăcare şi voieşte a se pune la cale cu vrăjmaşul. Toate acestea sunt vorbe deşarte. ***Ochiul lui Dumnezeu, care totdeauna priveghează, cunoaşte gândurile, şi tu nu trebuie să bagi seamă de vorbele celui împreună cu tine rob, numai dacă judecătorul, care are să te judece în cealaltă lume, este mulţumit cu tine.*** Socoteşti tu însă în adevăr, că potrivnicul tău, prin mlădioşia ta s-ar face încă mai rău, atunci să ştii, că el nu se va face mai rău prin acesta, ci mai rău s-ar face mai vârtos atunci când tu nu te împaci cu dânsul.

Şi chiar de ar fi el cel mai rău, totuşi el, deşi nu o spune şi o tăinuieşte, va proslăvi întru inima sa bunătatea, blândeţea şi înţelepciunea ta.

Dacă el cu toată iertarea ta, totusi rămâne întru răutatea sa, atunci trage aupraşi cea mai mare pedeapsă a lui Dumnezeu. Aşadar nu grăi cuvintele acele reci: *„eu nu pot cel dintâi a întinde mâna de împăcare, ca să nu socotească potrivnicul meu, că eu fac aceasta de frica lui, şi să se facă încă mai semeţ către mine”.* Astfel de cuvinte arată un duh copilăresc şi fără judecată, care se lasă a se ameţi de socotinţa oamenilor.

Creadă cineva, că tu te-ai împăcat de frică, răsplătirea ta va fi cu atât mai mare, dacă tu ai prevăzut aceasta şi totuşi ai răbdat toate prin frica de Dumnezeu. *Dimpotrivă cine se împacă, spre a fi lăudat de oameni, acela însuşi îşi răpeşte tot câştigul dintru acesta.*
Numai cu un vrăjmaş nu trebuie să te împaci tu niciodată; acesta este Satana. Cu acest vrăjmaş nu te împăca nici odinioară. Iar asupra confraţilor tăi să nu cugeţi niciodată duşmăneşte.

Şi de s-a ivit între voi vreo ceartă, să nu dureze peste zi căci Apostolul zice: ***„Să nu apună soarele întru mânia voastră”*** (Efes. 4, 26). ***Iar dacă vrăjmăşia ta durează mai mult, atunci ea nu este urmare a pripirii, ci a răutăţii celei lăuntrice, a unui suflet păcătos.***

Prin fiecare amânare împăcarea se va face tot mai grea, căci trecând o zi tu te ruşinezi mai mult, decât la început, şi încă mai mult după ce au trecut două sau trei zile; iar dacă a trecut a treia şi a patra, atunci va trece încă şi a cincea zi, ba şi a zecea, ba şi a douăzecea, ba şi a suta, şi răul va fi cu totul nevindecabil.

Cu cât mai mult timp trece, cu atâta noi mai mult ne depărtăm de potrivnicii noştri, cu atâta mai departe ajungem unii de alţii.

Acum când tu, ştii toate acestea, grăbeşte-te a ieşi înaintea aproapelui tău cu împăcare, şi ţine-l tare, până el cu totul se va muia de tine. Aceasta este ceva greu şi aspru. Dar gândeşte, că tu faci toate acestea pentru Dumnezeu, şi că pentru aceasta vei dobândi mângâiere şi deplină răsplătire de la Dumnezeu.

Deşteaptă sufletul tău cel întârzietor şi trândav, care se ruşinează de aceasta şi strigă la el: Ce întârzii şi zăboveşti? Este vorba despre fericirea ta; Dumnezeu cere de la noi împăcarea, şi poruncile Lui trebuie preferate înainte de orice.

Potrivnicul tău poate din nou să te atace şi să-ţi sporească toate relele, noi toate trebuie să le suferim cu răbdare; căci aceasta este de mai mare folos pentru noi, decât pentru dânsul; şi dintre toate faptele cele bune ale noastre în ziua judecăţii mai mult se va lăuda împăcarea .

Noi adeseori am atacat pe Domnul, adeseori am păcătuit , dar în împăcarea cu cei de aproape ai noştri Dumnezeu ne-a arătat calea prin care să putem dobândi şi noi împăcare şi iertare.

Aşadar, să lepădăm păcatul neîmpăcării şi al răzbunării, ca să ne putem face părtaşi împărăţiei cereşti, pe care fie ca să o dobândim prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh fie cinstea, slava şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

X. Cuvânt la Duminica a 5-a după Cincizecime - Despre rugăciunea cea nedemnă şi păcătoasă

„Nu tot cel ce zice mie: Doamne, Doamne va intra întru Împărăţia Cerurilor" (Mat. 7, 21)

Nu de mult eu am vorbit despre aceea, că mulţi la rugăciune, arată răceală şi trândăvie, se arată somnoroşi, cască şi se întind sau îndeobşte cată încoace şi încolo, şi vădesc un adevărat dispreţ pentru rugăciune.

Astăzi voi vorbi despre o altă greşeală, care încă se săvârşeşte între altele, şi care este încă mai pierzătoare şi mai primejdioasă, decât cea dinainte.

Mulţi adică arată la rugăciune multă râvnă, se pleacă adânc, chiar se aruncă cu faţa la pământ, varsă călduroase lacrimi, suspină cu amar, întind mâinile, şi vădesc multă ardoare; dar întrebuinţează rău această căldură şi sârguinţă spre dauna sufletului lor. Adică ei strigă la Dumnezeu nu pentru păcatele lor şi-l roagă nu pentru iertarea greşelilor lor, ci îndreptează această râvnă a lor împotriva vrăjmaşilor lor, plâng la Dumnezeu pentru pedepsirea şi smerirea lor.

Ei fac asemenea aceluia, care ascuţeşte sabia sa, nu pentru ca să o întrebuinţeze împotriva vrăjmaşilor, ci pentru ca să lovească cu ea propriul său trup.

De asemenea se folosesc aceşti oameni de rugăciune, nu pentru a dobândi iertarea păcatelor lor, ci pentru a cere de la Dumnezeu pedepsirea vrăjmaşilor lor.

Acesta înseamnă tot la fel ca şi când cineva s-ar arunca în propria sa sabie, încă şi aceasta a născocit-o vrăjmaşul cel rău, satana, pentru ca în toate chipurile putincioase să ne piardă atât prin râvna întru rugăciune, cât şi prin trândăvie şi răceală.

Unii jignesc pe Dumnezeu prin dispreţul lor pentru rugăciune, şi vădesc prin răceala lor nesocotinţa lor pentru Dumnezeu, alţii, măcar că arată râvnă, dar arată această râvnă spre nimicirea mântuirii lor celei sufleteşti.

Acela, gândeşte satana, este uşor de minte şi trândav, şi aceasta este de ajuns, ca el să nu tragă nici un folos de la rugăciunea sa. Celălalt, zice satana mai departe, este râvnitor şi învăpăiat. Aşadar ce este de făcut? Eu nu pot slăbi râvna lui, de aceea trebuie să caut altă cale, spre a-l pierde. Cum însă? Eu voi face, ca el să întrebuinţeze rău râvna sa, şi să o aplice nedrept. A se ruga împotriva vrăjmaşilor

săi este o nedreptate. Dacă el face aceasta, atunci de la rugăciunea lui cea râvnitoare nu numai nu va avea nici un folos, ci prin aceea încă mai mult se va vătăma, decât prin răceală şi prin trândăvie.

Atât de viclene sunt planurile acestui rău vrăjmaş! Pe unii îi răstoarnă în pierzare prin trândăvie, pe alţii prin râvnă, când această râvnă a lor nu corespunde legii lui Dumnezeu.

Dar noi trebuie să auzim încă, cum sună rugăciunea lor, şi din aceea să cunoaştem nebunia sufletului lor. Eu mă ruşinez, când voiesc să aduc cuvintele nebunilor, dar trebuie să le aduc, trebuie să repet sunetele limbii lor cele fără de minte. Cum sună deci rugăciunea lor? „Răzbună-mă, Doamne, se roagă ei, de vrăjmaşii mei, şi arată-le, că tu eşti Dumnezeul meu". ***O nebune, omule! Nu dintru aceea că noi ne mâniem, ne necăjim şi ne înfuriem, vede cineva, că noi avem un Dumnezeu, ci din aceea că noi suntem blânzi, liniştiţi şi prietenoşi, şi întru toate ne purtăm cuminte şi cu fapte bune: „Aşa zice Dumnezeu, să strălucească lumina voastră înaintea oamenilor, ca ei să vadă faptele voastre cele bune, şi să proslăvească pe Tatăl vostru cel din cer". (Mat. 5, 16).***

Nu vezi tu oare, că este împotriva lui Dumnezeu, când cerem de la Dânsul, ca să pedepsească pe vrăjmaşii noştri? ***Poate vei întreba: pentru ce acesta este împotriva lui Dumnezeu? Pentru că, îţi voi răspunde eu, Însuşi Dumnezeu a zis „rugaţi-vă pentru vrăjmaşii voştri". (Mat. 5, 44).*** Pentru că El Însuşi a pus legea aceasta. Deci dacă tu ceri de la legiuitor, ca să calce legea sa proprie, şi ceri, ca el să dea o poruncă potrivnică; dacă tu rogi pe acela, care te-a oprit a te ruga împotriva vrăjmaşilor tăi, ca să audă rugăciunea ta cea duşmănească, atunci când faci aceasta, nu săvârşeşti rugăciune, ci batjocoreşti pe dătătorul legii şi înfrunţi pe acela, care altminteri ţi-ar fi dat, pentru rugăciunea ta, toate bunurile.

Şi spune mie, cum ar fi cu putinţă, ca Dumnezeu să audă rugăciunea ta, când tu înfrunţi pe acela, care trebuie să o audă? Când tu faci aceasta, zădărniceşti mântuirea ta cea sufletească şi te arunci în prăpastie, când tu necinsteşti pe potrivnicul tău în faţa Domnului şi Împăratului tău. Deşi nu-l loveşti cu mâinile, dar îl loveşti cu cuvintele. Aşa ceva nu ai cuteza tu în ochii stăpânirii celei pământeşti, împotriva celui împreună cu tine rob, de frica unei pedepse aspre. Şi cu dreptate. Dacă tu nu cutezi înaintea stăpânirii celei pământeşti a necinsti pe cel împreună cu tine rob; apoi cum poţi tu cuteza a face aceasta înaintea ochilor lui Dumnezeu?

Spune, nu te înfiori, nu te cutremuri, când în mijlocul rugăciunii te mânii, te înfurii, te turbezi, şi te arăţi mai grozav şi mai nemilostiv, decât acel rob din Evanghelie, care pretinde de la alt rob cei o sută de dinari? Ca să vezi, că eşti încă mai cutezător, decât acel rob, nu ai decât să-ţi aminteşti povestirea evanghelică. (Mat. 18, 24 urm.).

El era dator Domnului său cu zece mii de talanţi, dar fiindcă nu-i putea plăti, s-a rugat Domnului său, ca să aştepte (şi să-l păsuiască) până ce va vinde toate ale sale, că aşa să poată plăti toată datoria Domnului său. Când Domnul l-a văzut atât de trist, s-a milostivit asupra-i, şi i-a iertat cei zece mii de talanţi. Deci după ce acest rob s-a dus, a aflat pe alt rob, tovarăşul său, care îi era dator cu o sută de dinari, l-a apucat si cu toată asprimea şi nemilostivirea a cerut de la dânsul plata, însă Domnul când a auzit aceata, a poruncit să-l arunce în temniţă.

Cumpăneşte acum, cât de mult covârşeşti tu la cruzime, pe acest rob, când te rogi pentru pedepsirea vrăjmaşilor tăi! Acela n-a cerut de la Domnul său, ca el să-i scoată cei o sută de dinari, ci i-a cerut el însuşi. Iar tu ceri de la Domnul, adică de la Dumnezeu, o lucrare aşa de batjocoritoare şi neiertată.

Aşa tu voieşti, ca Însuşi Domnul să pedepsească pe robul, tovarăşul tău. Acela a apucat pe tovarăşul său nu în faţa Domnului, ci afară de casă, iar tu faci aceeaşi faptă, pe când stai la rugăciune, înaintea ochilor Împăratului tău. Deci, dacă acel rob, care n-a cerut de la Însuşi Domnul executarea datoriei, şi tocmai după ce ieşise dinaintea Domnului său, a apucat pe tovarăşul său, dacă acesta, zic n-a dobândit iertarea de la Domnul, apoi cât de mult vei fi pedepsit tu, care ceri la Domnul tău aceeaşi lucrare rea, şi sugrumi pe tovarăşul tău înaintea ochilor lui? Ce faci tu, neînţelegătorul? Pe când stai înaintea lui Dumnezeu, spre a dobândi de la el iertarea păcatelor tale, umpli inima ta de ură şi de mânie!

Într-un timp, când noi trebuie să fim cei mai blânzi, când vorbim cum Domnul când plângem, cerând iertarea păcatelor noastre, aşteptăm îndurare, har şi iertare, cum, în acelaşi moment putem a ne mânia, a trece în furia cea de afară, şi a umplea gura noastră cu otravă şi cu amărăciune? Spune-mi deci, cum putem noi nădăjdui, că vom dobândi de la Dumnezeu, har şi mântuire, când noi punem numai masca unei rugăciuni smerite, dar îndată ne aruncăm în cuvinte semeţe şi fără de judecată şi aşa amărâm pe Domnul asupra noastră înşine?

Ai venit în Biserică, spre a vindeca rănile tale, iar nu spre a zgândări mai tare pe ale aproapelui tău. Timpul rugăciunii este timpul îndurării şi al suspinului, iar nu al mânierii şi al urii; timpul lacrimilor, iar nu al necazului şi al duşmăniei.

Pentru ce amesteci unele cu altele nişte lucruri atât de contradictorii? Pentru ce te combaţi pe tine însuţi? Pentru ce dărâmi propria ta zidire? Cel ce se roagă trebuie mai mult decat oricine a avea o minte liniştită, un duh smerit şi o inimă înfrântă. Dar cine strigă asupra vrăjmaşilor săi totdeauna va fi lipsit de asemenea însuşiri. El este plin de mânie şi pentru aceea nu poate avea simţul cel liniştit al smereniei.

Dar poate îmi vei răspunde, că duhul tău se înflăcărează prin amintirea de vrăjmaşii tăi; inima ta se învăpăiază, şi când gândeşti la nedreptatea ce ai suferit, nu poţi înfrâna învăluirea ta. Bine, dar tu trebuie să pui împotriva acestei porniri amintirea de păcatele tale şi frica de judecata cea viitoare. Adă-ţi aminte numai, cât de mare este vinovăţia ta către Domnul, şi că tu pentru toate păcatele tale eşti vrednic de osândă, şi frica de aceasta va birui acea mânie asupra aproapelui tău, căci această frică trebuie să fie mai mare şi mai puternică, decât patimile tale. Când te rogi, adă-ţi aminte de iad, de pedepsele şi de chinurile cele veşnice, atunci desigur vrăjmaşul tău nu-ţi va mai putea veni în minte. Înfrânge duhul tău şi smereşte sufletul tău prin amintirea de propriile tale păcate, atunci nu va putea mânia să învăluie inima ta.

Dar tocmai aceasta este pricina tuturor relelor, că noi călcările de lege ale altora le urmărim cu cea mai mare amănunţime, iar pe ale noastre le trecem cu vederea cu un pogorământ foarte mare. Şi totuşi noi trebuie să urmăm dimpotrivă. Noi pururea trebuie să ţinem în minte păcatele noastre, iar nelegiuirile altora niciodată să nu le pomenim. Când noi vom face aceasta, atunci şi Dumnezeu va fi milostiv şi îndurat către noi, şi noi vom înceta de a mai purta veşnice duşmănii şi veşnice vrăjmăşii către cei de aproape ai noştri. Şi dacă cândva ne-ar mai veni vreuna, noi vom lăsa ura repede iarăşi să se ducă şi prin acesta tot aşa repede vom dobândi şi iertarea păcatelor noastre.

Adică precum acela, care de-a pururea pomeneşte greşelile aproapelui său, opreşte prin aceasta pe Dumnezeu, de a ierta pe ale lui însuşi, aşa dimpotrivă, acela care este curat de ură, curând este curat şi de păcate.

Căci dacă noi, care suntem păcătoşi şi din fire mânioşi iertăm, din ascultare către porunca cea dumnezeiască atacurile cele suferite, cu cât mai vârtos Dumnezeu cel iubitor de oameni, cel plin de dragoste şi blând, va ierta păcatele noastre, şi tocmai prin iertarea acelora va răsplăti omenia noastră către cei de aproape ai noştri?

Fie ca noi toţi să fim părtaşi iertării păcatelor noastre, prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia se cuvine cinstea şi slava în vecii vecilor! Amin.

XI. Cuvânt la Duminica a 6-a după Cincizecime – Tâlcuirea rugăciunii Tatăl nostru

„Fraţilor, la rugăciune stăruiţi!” (Rom. 12, 12)

”Strâmtă este uşa, zice Domnul, şi îngustă calea, care duce în viaţă, şi puţini sunt cei ce o află pe ea; dar largă este uşa şi lată calea care duce în pierzare, şi mulţi sunt cei ce intră printr-însa.” De câte ori aud aceste cuvinte şi socotesc grijile cele multe ale oamenilor pentru lucruri deşarte; de atâtea ori mă uimesc despre adevărul acestor cuvinte. ***Toţi merg pe calea cea largă, toţi umblă numai după lucrurile cele pământeşti, şi niciodată nu se îndeletnicesc cu gândirea la cele veşnice.*** Toţi aleargă după poftele trupului, iar sufletele lor le lasă să se istovească de foame, măcar că sufletul lor în toate zilele de mii de ori se răneşte de păcat, ei însă nu simt răul, care i-a ajuns.

Când ne îmbolnăvim cu trupul, îndată alergăm la doctori, ba îi chemăm la locuinţele noastre, îi plătim cu îndestulare, le arătăm mare răbdare, şi ne supunem la cea mai dureroasă cură, pentru ca iarăşi să ne facem sănătoşi trupeşte, însă, dacă se îmbolnăveşte sufletul, cineva nu se tulbură de aceea, nici nu se îngrijeşte, ca iarăşi să se însănătoşeze, deşi noi ştim, că trupul este trecător şi muritor şi se aseamănă cu florile primăverii. Precum ele, aşa şi el se usucă, se vestejeşte şi putrezeşte.

Despre suflet dimpotrivă ştim, că este împodobit cu nemurire, este făcut după chipul lui Dumnezeu, şi este stăpânitorul trupului. Căci ceea ce este vizitiul pentru trăsuri, cârmaciul pentru corabie şi muzicantul pentru strune, aceea este, după voia plăsmuitorului, sufletul pentru vasul cel pământesc al trupului. ***El ţine frâul, el poartă cârma, el loveşte strunele, şi când face aceasta într-un chip nimerit, trebuie să se producă melodia cea slăvită a faptei celei bune. Iar dacă el lasă să cadă tonurile, sau le suie peste cuviinţă, atunci piere atât meşteşugul, cât şi armonia. Deci de suflet nu se îngrijesc cei mai mulţi oameni, şi nu-l învrednicesc nici de puţină luare aminte, ci aplică tot timpul vieţii lor la îngrijirile trupeşti.***

Unii se îndeletnicesc cu corăbieria, se luptă cu valurile şi cu vânturile, se clatină de-a-pururi între moarte şi viaţă, şi şi-au pus toată nădejdea pe o scândură stricăcioasă. Alţii aleg sudoarea lucrării pământului, înjugă taurii la plug, brăzdează şi răresc pământul, seamănă şi seceră, plantează şi adună roadele, şi tot timpul trece în astfel de osteneli. Iarăşi alţii aleg negustoria, de aceea fac călătorii depărtate pe apă şi pe uscat, preferă patriei străinătatea, îşi lasă rudele, prietenii, nevasta şi copiii şi aleargă în depărtare pentru un mic câştig.

Dar să număr eu oare toate meşteşugurile, pe care le-a născit omul pentru dragostea trupului, de care el este zi şi noapte buimăcit, pentru a se îngriji de trup, pe când sufletul îl lasă tulburat de foame, de sete, de necurăţie şi de murdărie, şi bântuit de mii de rele. Şi cu toată această sudoare, cu toate aceste osteneli, nu-şi scapă de moarte nici măcar trupul ci împreună cu trupul cel muritor, aruncă şi sufletul cel nemuritor în chinul cel veşnic.

De aceea eu tânguiesc neştiinţa, care înveleşte sufletele tuturor oamenilor, şi întunericul cel gros de care sunt înconjuraţi, şi aş dori să pot striga tuturor oamenilor cu cuvintele lui David: "Fiii oamenilor, până când se va îngreuna inima voastră, pentru ce iubiţi deşertăciunea şi căutaţi minciuna?" (Ps. IV. 3) preferând cele pământeşti celor cereşti, cele vremelnice celor veşnice, cele trecătoare celor netrecătoare?

Până când veţi închide ochii voştri până când veţi astupa urechile voastre, până când nu veţi auzi glasul cel dumnezeiesc, care în toate zilele strigă către voi: "Cereţi şi se va da vouă, căutaţi şi veţi afla, bateţi şi se va deschide vouă; căci tot cel ce cere ia, şi cel ce caută află, şi cel ce bate i se va deschide" (Mat, VII, 7, 8)?

Dar fiindcă unii sunt aşa de nedesăvârşiţi, aşa de plecaţi către cele pământeşti, gândurile lor sunt aţintite numai la cele pământeşti, şi pentru aceea nu pricep a se ruga bine, de aceea Domnul ne-a prescris, cum trebuie să ne rugăm.

Aceasta este rugăciunea Domnului sau Tatăl nostru şi noi vom cerceta, ce înseamnă cuvintele acestei rugăciuni, şi vom lua aminte, ce ne învaţă Domnul prin ele.

Se începe aşa: ***"Tatăl nostru, carele eşti în ceruri" (Mat. VI, 9).*** O ce covârşire a dumnezeieştii iubiri de oameni şi ce împlinire de cinste pentru noi! Ce cuvinte pot fi de ajuns, spre a mulţumi după cum se cade Aceluia, care ne arată atâta bunătate?

Cumpăneşte, iubitule, jositatea firii tale şi a mele; socoteşte înrudirea noastră cu pământul, cu pulberea, cu noroiul şi cu cenuşa! Căci din pământ ne-am format noi şi iarăşi în pământ ne întoarcem.***Cumpăneşte aceasta şi te uimeşte de nespusa bogăţie a bunătăţii lui Dumnezeu către noi, când el se învoieşte a-l numi Tată! Cel pământesc pe cel ceresc, cel muritor pe cel nemuritor, cel trecător pe cel netrecător, cel vremelnic pe cel veşnic, cel ce încă ieri era pulbere cutează a-l numi Tată pe cel ce este Dumnezeu din veşnicie!*** Însă nu în zadar te înveţi tu a-l numi tată, ci din respectul către numele tată, pe care limba ta l-a rostit, să urmezi şi tu bunătăţii sale, precum Hristos a zis în alt loc: "fiţi asemenea Tatălui vostru celui

din cer, care răsare soarele Său peste cei buni şi peste cei răi, şi plouă peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi" (Mat. V. 45).
Dar pe Dumnezeu cel bun nu poate a-l numi tată acela, care însuşi este nemilostiv şi cumplit ca o fiară sălbatică; căci el nu poartă caracterul bunătăţii Părintelui ceresc, ci s-a făcut asemenea ca o fiară răpitoare, şi a pierdut nobleţea sa cea dumnezeiească, precum zice David: "Omul n-a cunoscut cinstea sa, alăturatu-s-a cu dobitoacele cele fără de minte şi s-a asemănat lor" (Ps.XLVIII 21)

Cine împunge ca un taur sălbatic, cine loveşte ca un cal, cine sfâşie ca un leu, înghimpă ca o scorpie, şi umblă pândind cu vicleşug ca o vulpe, cum poate unul ca acela să rostească cuvintele, care se cuvin numai unui fiu a lui Dumnezeu, cum poate el să numească pe Dumnezeu tată al său? Dar ce nume trebuie să dăm noi unor asemenea oameni? Trebuie oare să-i numim fiare? Însă fiarele au numai câte una din relele însuşiri cele numite; el dimpotrivă le are pe toate împreună, şi este încă mai fără de minte decât dânsele.

Ce zic eu: o fiară? El este mai cumplit decât toate fiarele. Căci acestea, deşi sunt din fire sălbatice, se pot îmblânzi prin meşteşugul omului. Omul însă, care sălbăticiunea lor cea firească a putut să o prefacă într-o blândeţe nefirească, cum se va putea oare dezvinovăţi, când el blândeţea sa cea firească a prefăcut-o într-o sălbăticie nefirească? Cum se va putea dezvinovăţi el, care domoleşte pe lei, când duhul lui este mai mânios şi mai neîmblânzit, decât un leu? El face întrucâtva pe leu om, şi nu bagă de seamă, ca pe om, adică pe sine însuşi, îl face leu. Aceluia, adică leului, îi împărtăşeşte, el ceea ce este peste firea lui, iar pe sine însuşi se pune mai jos decât firea sa. Cum ar putea unul ca acesta să numească pe Dumnezeu Tată?

Dar cel ce este către aproapele său bun şi îndurat, care nu se răzbună asupra celui ce l-a atacat, ci stârpeşte atacurile prin binefaceri, acela poate cu dreptate să numească pe Dumnezeu Tată al său.

Aşadar cumpăneşte înţelesul acelor cuvinte ale rugăciunii, cât de frumos Domnul, în graiul: "Tatăl nostru" ne îndeamnă la iubirea aproapelui, cum leagă el pe toţi unul cu altul în dragoste! El nu zice, ca noi să ne rugăm: "Tatăl meu cel din cer", ci "Tatăl nostru cel din cer".

Noi trebuie să învăţăm dintru aceasta, că noi avem un tată obştesc, şi că pentru aceea noi trebuie să ne întâmpinăm unul pe altul cu dragoste frăţească.

Mai departe ne învaţă, că noi nu trebuie să ne uităm la pământ şi la cele pământeşti, şi să nu umblăm după cele de jos, ci să luăm aripile credinţei, să ne înălţăm în eter, şi să căutăm pe acela, pe care noi îl numim Tată. Aceasta arată el în cuvintele: "Tatăl nostru, care eşti în ceruri". El zice aceasta, nu pentru că Dumnezeu ar fi numai în cer, ci pentru ca să ne îndemne pe noi, cei ce ne zbuciumăm pe pământ, să ne ridicăm privirea la cer, El ne arată frumuseţea bunurilor celor cereşti, spre a îndrepta la dânsele toată dorinţa şi pofta noastră.

După aceea Hristos, adaugă cuvintele: ***"Sfinţească-se numele tău"!*** Însă nimeni nu trebuie să fie atât de nepriceput, încât să creadă, că s-ar putea da lui Dumnezeu încă un spor de sfinţenie, căci El este în faptă cel sfânt, cel în totul sfânt şi cel prea sfânt între sfinţi. Această laudă i-o dau lui Serafimii, când neîncetat strigă: "Sfânt, sfânt, sfânt este Domnul Savaot; plin e cerul şi pământul de slava sa" (Îs. VI. 3).

Dar vedeţi, acei ce primesc pe un împărat cu pompă şi cu triumf şi îi strigă cu cuvintele: "o împărate şi Doamne", ei nu dau împăratului ceea ce el n-ar avea, ci proslăvesc întru el ceea ce este propriu al său. ***Căci rostirea: "Sfinţească-se numele tău", nu înseamnă altceva, decât: "proslăvit fie numelei tău". Prin aceste cuvinte noi ne învăţăm încă, a dirija viaţa noastră prin fapte bune, pentru ca oamenii, văzând aceasta, să proslăvească pentru aceasta pe Tatăl cel ceresc, potrivit cu graiul lui Hristos: "Să strălucească lumina voastră înaintea oamenilor, pentru ca ei, văzând faptele noastre cele bune, să proslăvească pe Tatăl vostru cel ceresc" (Mat. V, 16).***

Mai departe Hristos ne învaţă a ne ruga: ***"vie împărăţia ta".*** Fiindcă noi suntem tiranizaţi de poftele trupului şi năpăstuiţi de mii de ispite, de aceea împărăţia lui Dumnezeu este foarte trebuitoare, pentru ca păcatul să nu împărăţească în trupul nostru cel muritor, şi noi să nu-i dăm ascultare întru poftele lui, nici să facem mădularele noastre arme ale nedreptăţii.

Mai vârtos ele trebuie a fi arme ale dreptăţii spre slujirea Domnului, şi noi să fim cu ele ostaşi ai Împăratului cel veşnic. Afară de aceasta, cuvintele acestea ne învaţă, a nu preţui peste măsură viaţa de acum, a socoti puţin lucrurile pământeşti, a alerga după cele viitoare, ca unele ce sunt rămâitoare, şi a căuta Împărăţia cerească cea veşnică.

Noi nu trebuie să ne lipim de bucuriile acestei lumi, nici de frumuseţea trupului, nici de mărimea avuţiei, nici de mulţimea bunurilor, nici de luxul caselor, nici de putere, nici de precădere, nici de stăpânire, de porfiră şi de coroană, nici de mâncările cele scumpe, nici de mesele cele desfătate, nici de altceva, ce gâdilă

simţurile noastre, ci trebuie a ne despărţi de toate aceste lucruri, şi de-a pururi a năzui la împărăţia lui Dumnezeu.

După ce ne-a învăţat această faptă bună, ne cheamă apoi a ne ruga: ***"fie voia ta, precum în cer, şi pe pământ".*** Adică după ce în cele dinainte ne-a umplut de iubirea către bunurile cele viitoare şi de dorul Împărăţiei celei cereşti, ne duce apoi, - plini de acest dor - la cuvintele: "fie voia Ta, precum în cer, şi pe pământ".

El voieşte a zice cu aceasta: Dă-ne, Doamne harul, ca noi acea viaţă cerească să o urmăm încă şi pe pământ, şi că ceea ce tu voieşti, să voim şi noi. Vino deci întru ajutorul voinţei noastre cele slabe, care deşi ar putea împlini poruncile tale, dar este împiedicată la aceasta de slăbiciunea trupului! Întinde mâna acelora, care deşi cu bucurie ar putea alerga, dar singuri n-ar putea! Deşi sufletul nostru are aripi, deşi el voieşte a se ridica la cer, însă greutatea trupului îl împiedică. Acela voieşte repede a se ridica în sus, dar carnea îl atârnă la pământ. Dar când, o Dumnezeule, ajutorul tău ne însoţeşte, atunci se face uşor ceea ce altminterea era cu neputinţă. De aceea "fie voia ta, precum în cer, şi pe pământ"!

După ce Hristos în acea rugă a pomenit de pământ, a trebuit să amintească şi de acei ce se produc din pământ şi locuiesc pe el, şi care sunt închişi în trupul cel pământesc, precum şi de hrana cea cuviincioasă, şi de aceea a adăugat: ***"Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-o nouă astăzi".*** El ne porunceşte să cerem numai pâinea cea trebuitoare, nu pentru traiul cel bun, ci numai pentru saţ, pentru ca puterea cea scăzută a trupului iarăşi să se restabilească şi foamea să se ostoiască. Nu pentru mesele cele încărcate cu bucate trebuie noi să ne rugăm, nu pentru bucatele cele gustoase, nu pentru felurile de bucate cele scump gătite, nu pentru vinurile cele mirositoare, şi nici pentru tot ce gâdilă cerul gurii, dar îngreuiază stomacul, întunecă duhul, întărâtă trupul a se împotrivi sufletului, şi pe care îl face nesupus celui ce trebuie să-l cârmuiască.

Pentru toate acestea după regula lui Hristos noi nu trebuie să ne rugăm, numai pentru pâinea cea neapărat trebuitoare, adică, pentru mijloacele de hrană, de care trupul nostru are trebuinţă, şi care îi sunt lui suferite, încă şi această pâine noi nu trebuie să o cerem înainte pentru un timp îndelungat, ci să ne rugăm numai pentru atâta, cât ajunge pentru o zi.

Hristos zice încă şi în alt loc: "nu vă îngrijiţi de ziua de mâine" (Mat. VI, 34). Căci pentru ce trebuie un om să se îngrijească încă şi pentru ziua cea viitoare, când el nu ştie, dacă va trăi încă pentru acea zi? Dar cel ce lucrează, nu trebuie oare să secere

şi rodul? Nădăjduieşte numai în Dumnezeu, care "dă hrană la tot trupul" (Ps. CXXXV, 25).

El, care ţi-a dat trupul şi ţi-a insuflat sufletul, El care te-a format fiinţă cuminte, şi ţi-a gătit toate bunurile înainte de a te face, cum ar putea acum, după ce te-a făcut, să te uite, El, care, răsare soarele peste cei buni şi peste cei răi, şi plouă peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi"? (Mat. V. 45) Încrede-te dar întru El, şi cere hrană numai pentru astăzi; iar grija pentru mâine las-o asupra Lui, precum zice David: "aruncă spre Domnul grija ta, şi el te va hrăni" (Ps. LIV, 23).

În cuvintele cele de până acum Hristos ne-a învăţat înţelepciunea cea mai înaltă. Dar fiindcă El ştia, că pentru noi oamenii cei închişi întru-un trup stricăcios, este cu neputinţă, ca noi să nu facem greşeli, de aceea ne-a învăţat a ne ruga: ***"iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri!" Cu aceste cuvinte El ne aduce un folos întreit. Pe cei mai îmbunătăţiţi dintre noi îi învaţă a cugeta despre sine cu smerenie şi a nu se mândri cu faptele lor cele drepte, ci mai vârtos cu frică şi cu cutremur să-şi aducă aminte de păcatele lor cele mai dinainte, precum făcea şi Sfântul Pavel, care, după ce săvârşise mii de fapte mari, totuşi zicea: "Iisus Hristos a venit în lume, ca să mântuiască pe cei păcătoşi, dintre care cel dintâi sunt eu" (I Tim. l, 15). El nu zice: "eu am fost cel dintâi", el zice: "eu sunt", spre a arăta, că păcatele lui cele trecute pururea le avea în proaspătă amintire. Celor mai îmbunătăţiţi dintre noi aşadar Hristos, prin acele cuvinte ale rugăciunii le insuflă smerenia şi prin această siguranţa despre păcate în viitor; iar pe aceia, care după botezul lor au căzut, nu-i lasă a se îndoi despre mântuirea lor, ci îi îndeamnă a se ruga Doctorului sufletelor pentru leacul iertării păcatelor.***

Totodată în aceste cuvinte ale rugăciunii se cuprinde încă şi învăţătura despre blândeţea duhului . ***Adică Hristos, voieşte, ca noi să fim cu dragoste către duşmanii noştri, să nu ne răzbunăm asupra celor ce ne-au vătămat, şi iertându-i pe dânşii, înşine să dobândim de la Dumnezeu iertare.*** Noi trebuie să aplicăm mai întâi măsura bunătăţii cu care Dumnezeu are a ne măsura nouă. Aşa noi în acele cuvinte cerem, ca: Dumnezeu să ne ierte nouă pe atâta, pe cât noi iertăm altora, şi cerem întocmai aşa de mare iertare de datorie, pe cât noi îngăduim altora.

În sfârşit noi trebuie să ne rugăm: ***"nu ne duce în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău"*** Adică mult rău vine de la satana, dar încă mult de la oameni, care ne pândesc sau făţiş sau în ascuns, încă de multe ori trupul se revoltă contra sufletului, şi-i pricinuieşte mare vătămare, însă adeseori însuşi trupul este încercat de tot felul de boli, şi ne pricinuieşte multe dureri şi suferinţe.

Aşadar fiindcă asupra noastră din toate părţile atât de multe şi atât de felurite rele năpădesc, de aceea Hristos ne-a învăţat să ne rugăm lui Dumnezeu, ca să ne scape de toate aceste rele. Căci când El ajută, trebuie să înceteze toată furtuna. Valurile cele mugitoare se întorc la linişte, şi satana, se depărtează de la noi ruşinat; căci cum ar putea el birui pe oamenii cei priveghetori, care sunt cu luare aminte, şi stau sub ocrotirea lui Dumnezeu, Împăratul lor? Căci ***"dacă Dumnezeu este pentru noi, atunci cine poate fi împotriva noastră?" (Rom.VIII,31). "Puterea Lui întru neputinţă se săvârşeşte" (II Cor. XII, 9).*** Amin.

XII. Cuvânt la Duminica a 7-a după Cincizecime - Dreapta şi reaua întrebuinţare a limbii

„Orice om să fie grabnic la ascultare, zăbavnic la grăire" (Iacov 1, 19)

„Mulţimea cuvintelor nu scuteşte de păcătuire" (Pilde 10, 19). Nu este nici un mădular al trupului prin care diavolul să poată aşa de lesne a ne amăgi şi a ne pierde, ca printr-o limbă neînfrânată şi printr-o gură nepăzită. Prin ele săvârşim greşeli nenumărate şi fărădelegi grele, iar cât de uşor poate cineva păcătui cu limba ne arată înţeleptul Sirah prin cuvintele: „***Mulţi sunt cei ce au căzut de sabie, dar mai mulţi au pierit prin limba lor***" (Sirah 28, 19).

Cât de grea însă este această cădere, arată acelaşi înţelept, în alt loc, prin cuvintele: „***Mai bună este căderea pe pământ, decât căderea din pricina limbii***" (Sirah 20, 19). ***El voieşte să zică prin aceasta că este mai bine a cădea jos de pe un loc înalt şi a fi zdrobit, decât a vorbi un cuvânt care să arunce sufletul nostru în pierzare.***

Sirah, însă, nu numai că vorbeşte despre cădere, dar ne şi îndeamnă cu toată osârdia de a nu cădea, şi de aceea zice: „***Fă gurii tale uşă şi încuietoare***" (Sirah 28, 28), nu ca şi cum noi, literar, ar trebui să punem lacăt la gură, *ci pentru a opri cu toată îngrijirea gura noastră de la vorbe deşarte.*

În alt loc, ***Sfânta Scriptură ne arată că noi, pentru păzirea limbii, pe lângă râvna noastră proprie, avem nevoie şi de ajutorul lui Dumnezeu, spre a putea ţine în frâu această fiară sălbatică.*** Psalmistul, întinzând mâinile la cer, zice: „***Ridicarea mâinilor mele, jertfă de seară; pune, Doamne, pază gurii mele şi uşă de îngrădire împrejurul buzelor mele***" (Psalmul 140, 2-3).

Iar Sirah, cel amintit mai sus, zice: „ ***O, de ar pune cineva pază gurii mele, şi peste buzele mele pecetea înţelepciunii!***" (Sirah 22, 30).

Vezi cum amândoi, şi înţeleptul Sirah şi psalmistul, se tem de păcatele limbii, le tânguiesc, dau sfaturi împotriva lor şi se roagă ca limba să fie totdeauna păzită şi privegheată cu îngrijire?

Dar vei întreba tu, pentru ce ne-a dat Dumnezeu acest mădular, dacă el pricinuieşte atâtea nenorociri? Pentru aceea, răspund eu, că ea aduce şi foarte mult folos. Aşa, dacă suntem cu luare-aminte, limba aduce numai folos şi nici o vătămare. Ascultă ce zice înţeleptul Solomon: „***în puterea limbii este viaţa şi moartea***" (Pilde 18, 21). Acelaşi lucru îl arată şi Hristos prin graiurile: „***Din***

cuvintele tale te vei îndrepta, şi din cuvintele tale te vei osândi” (Matei 12, 37). ***Adică limba se poate întrebuinţa în două feluri şi stă în puterea ta cum să o întrebuinţezi.***

De asemenea, şi sabia se poate întrebuinţa în două chipuri. De o întrebuinţezi împotriva vrăjmaşului, ea este pentru tine o unealtă de mântuire; iar dacă tu cu dânsa te răneşti pe tine, pricina rănirii tale nu este firea fierului, ci propria ta voinţă. Tot aşa trebuie să gândim despre limbă, încă şi ea este o sabie ce se poate întrebuinţa în două chipuri. ***Ascuţeşte-o deci, pentru ca să pârăşti propriile tale păcate, dar nu o întrebuinţa ca să vatămi pe fratele tău.*** ***De aceea, Dumnezeu a îngrădit limba cu un zid îndoit, adică cu dinţii şi cu buzele, pentru ca ea să nu poată cu uşurinţă şi fără băgare de seamă a rosti cuvinte deşarte.*** *Aşadar, ţine-o în frâu. Când ea nu voieşte să asculte, pedepseşte-o cu dinţii. Este mai bine ca ea, acum, când voieşte a păcătui, să sufere o muşcătură dureroasă, decât acolo, în focul cel veşnic, să dorească în zadar o picătură de apă şi să fie lipsită de toată mângâierea.*

Iar păcatele care se săvârşesc cu limba sunt de multe feluri. De la ea vin hulirile, batjocorile, vorbele de ruşine, pârele mincinoase, jurămintele şi încălcările de jurământ.

Şi cu atât mai mult este de nevoie să ne înfrânăm limba şi să nu vorbim multe, căci: „***Mulţimea cuvintelor nu scuteşte de păcătuire***”, precum zice Solomon (Pilde 10, 19). ***Numai când ai să zici ceva folositor, numai atunci deschide buzele tale; iar dacă nu ştii nimic trebuincios şi însemnat, taci!*** ***Dar dacă totuşi voieşti să vorbeşti, cântă nişte cântări duhovniceşti.***

Îndeobşte să obişnuim limba noastră a vorbi numai lucruri bune, numai a mustra propriile noastre păcate, iar viaţa altor oameni a o lăsa judecăţii Aceluia Care ispiteşte inimile şi rărunchii. Cu chipul acesta vom scăpa de focul iadului.

Precum cei care se ocupă cu greşelile altora lasă nebăgate în seamă propriile lor păcate, aşa, pe de altă parte, cei care se feresc de a ocărî pe alţii, se îngrijesc numai de păcatele lor, se judecă numai pe sine, iar nu pe alţii, şi de aceea, în cealaltă lume, vor afla un Judecător blând. Apostolul Pavel zice: „***De ne-am fi judecat noi înşine, nu am mai fi judecaţi***” (I Corinteni 11, 31).

Deci, pentru ca să scăpăm de îngrozirea ce este în aceste graiuri, să ispitim viaţa noastră cu mare râvnă, să întrebuinţăm limba noastră spre a ne ocărî pe noi

înşine şi a ne judeca pe noi înşine, a înfrânge inima noastră şi totdeauna a ne cere socoteală de la noi înşine.

În sfârşit, gândeşte şi la aceasta! ***Cum poţi să întrebuinţezi tu limba ta la vorbe murdare, când tocmai cu această gură şi pe această limbă primeşti Sfântul Trup al lui Iisus Hristos?***

În adevăr, este foarte pierzător lucru a întrebuinţa la vorbe de ocară, la huliri şi nebunii această limbă, care va lua parte la Taina cea mai sfântă, care este oarecum vopsită cu Sângele Mântuitorului, şi, aşa zicând, s-a făcut sabie de aur.

Nu pângări deci cinstea pe care Dumnezeu a dat-o limbii şi nu o întrebuinţa la nici un păcat. Iar împreună cu limba păzeşte totodată şi inima ta curată de toată viclenia şi răutatea împotriva aproapelui tău; şi tot aşa să păzeşti ochii şi urechile. Sau este oare cuviincios, ca pe de o parte să auzi glasul cel ceresc al îngerilor, iar pe de alta, cu acelaşi urechi, să asculţi cântecele cele necurate? Nu merită, oare, cea mai grea pedeapsă să pângăreşti cu privirea necurată, neinfrânată, ochii cu care te uiţi la Tainele cele mai sfinte?

Tu, iubite, eşti chemat la Cina cea cerească; deci nu intra acolo cu haine necurate, ci îmbracă haine de nuntă! Fie aceasta, prin harul şi mila Domnului şi Mântuitorului nostru, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh se cuvine cinstea şi slavă, în vecii vecilor.

Amin.

XIII. Cuvânt la Duminica a 8-a după Cincizecime - Despre binefacerea către săraci

***„Şi luând cele cinci pâini şi cei doi peşti, căutând la cer, a binecuvântat şi, frângând, a dat ucenicilor pâinile, iar ucenicii poporului"* (Matei 14, 19)**

Socoteşte milostenia nu ca o cheltuială, ci ca un venit; nu ca o pierdere, ci ca un câştig, căci tu dobândeşti prin ea mai mult decât ai dat.

- *Tu dai pâine şi dobândeşti viaţa cea veşnică;*
- *tu dai haină şi dobândeşti veşmântul nemuririi;*
- *tu îngăduieşti locuirea sub acoperământul tău şi dobândeşti împărăţia cerului;*
- *tu dai cele trecătore şi primeşti în locul lor cele ce trăiesc în veci.*

Când este vorba de a avea lucruri trecătoare, pământeşti, cu preţ ieftin, atunci noi suntem sârguitori şi râvnitori, dar când noi putem să ne agonisim aşa de uşor cele netrecătoare şi veşnice, întârziem şi ne trândăvim.

Când omul de la ţară pune sămânţa în pământ, şi prin aceasta pierde la vedere din avutul său, el totuşi nu se întristează şi nu socoteşte aceasta o pierdere, ci folos şi câştig. *Dar tu, care trebuie să semeni un ogor mult mai nobil şi mai roditor şi să dai banul tău lui Hristos Însuşi, te împotriveşti, eşti greoi şi te dezvinovăţeşti cu sărăcia ta.*

Dă deci săracilor, pentru ca atunci când vreodată tu însuţi nu vei putea să vorbeşti pentru tine, mii de buze să vorbească în locul tău şi milostenia să fie mijlocitorul tău; căci **milostenia este banul de răscumpărare pentru sufletele noastre.** Noi ajutăm pe cel nevoiaş, şi prin aceasta împăcăm pe Cel Preaînalt. De aceea strămoşii noştri au pus pe săraci la uşile bisericilor, pentru ca privirea lor să mişte la compătimire şi pe cei mai nesimţitori şi mai neiubitori.

Căci unde stă un cârd de bătrâni gârboviţi, înveliţi în zdrenţe şi cu toate semnele mizeriei, abia în stare a se ridica printr-un toiag, adeseori lipsiţi de vederea ochilor, sau în tot trupul schilodiţi, cine ar putea fi aşa de învârtoşat, ca piatra şi fierul, încât să poată rămâne nemişcat şi nesimţitor de vârsta acelora, de slăbiciune, de orbire, de sărăcie şi mizerie? De aceea stau ei înaintea uşilor noastre, şi mai mult prin privirea lor, decât prin cuvinte, îndeamnă la binefacere pe cei ce intră.

De aceea, niciodată să nu te duci la rugăciune fără milostenie, şi dacă te vei obişnui

cu aceasta, nu te vei mai depărta de acest obicei vrednic de toată lauda, nici de bunăvoie, nici silit. Iată, chiar rugăciunea şi postul ne lipsesc de putere, dacă sunt fără milostenie. Postul nu se ridică la cer, dacă nu are de soră milostenia.

Tot aşa, ***milosteniile sunt aripile rugăciunii şi dacă nu dai milostenie, rugăciunea ta nu poate zbura la înălţime.*** Între amândouă trebuie să domnească o strânsă legătură şi unire, precum şi îngerul a zis către Cornelie: ***„Rugăciunile tale şi milosteniile tale s-au suit, spre pomenire, înaintea lui Dumnezeu”*** (Fapte 10, 4).

Dar poate tu vei zice: ***„Cum pot eu să dau milostenie, când însumi sunt sărac?”.*** În adevăr, tocmai când eşti sărac poţi face aceasta, de multe ori chiar mai bine. Adică, bogatul adeseori este beat şi bolnav, ca de friguri, de mulţimea banilor săi şi are o iubire nesăţioasă către avuţie şi totdeauna voieşte a înmulţi ceea ce are. Dar cel sărac este slobod de această boală, şi tocmai pentru că el nu o cunoaşte, cu atât mai uşor va împărtăşi dintru ale sale altuia. ***Milostenia nu se judecă după măsura posibilităţii, ci după voinţa cea bună.*** De aceea, văduva din Evanghelie, cu cei doi dinari ai săi, ***a întrecut pe cei bogaţi*** (Marcu 12, 42); iar altă văduvă, cea din Sarepta, a primit pe omul lui Dumnezeu, Ilie, ***deşi avea numai o mână de făină într-o oală şi puţin untdelemn într-un ulcior*** (III Regi 17, 12). Şi niciuna dintre acestea nu au fost oprite de sărăcie de la această faptă bună. ***Aşadar, nu aduce pricini de prisos şi nefolositoare, căci nu se cer daruri mari, ci numai multă bunăvoinţă.***

Milostenia nu se preţuieşte după mărimea darului, ci după socotinţa cea bună a dătătorului. Tu eşti sărac, da; cel mai sărac dintre oameni. Dar nu eşti mai sărac decât văduvele acelea, care atât de mult au întrecut pe cei bogaţi. Poate nu ai tu însuţi cele de trebuinţă, dar nu eşti mai nevoiaş decât pomenita văduvă, care, deşi se afla la marginea sărăciei, aşteptând moartea şi înconjurată de un cârd de copii, totuşi n-a cruţat merinda sa cea mică, şi pentru aceea, în sărăcia ei, a câştigat o bogăţie nemăsurată, a prefăcut acel pumn de făină al său într-un hambar mare, ulcioraşul într-un butoi şi puţinul său într-un izvor îmbelşugat.

Însă cât de mult trebuie să dai? Dă cât poţi da. **De ai un ban, cumpără cu dânsul cerul, nu pentru că cerul este aşa de ieftin, ci pentru că Dumnezeu este aşa plin de iubire. Dar dacă tu nu ai măcar un ban, atunci dă un pahar de apă rece**, căci „***cel ce va adăpa pe unul dintre aceşti mici numai cu un pahar de apă rece, nu-şi va pierde plata sa***” (Matei 10, 42).

Adu-ţi aminte numai de răsplătirea cea slăvită şi mare a milosteniei. Solomon zice: „***Cel ce miluieşte pe sărac, împrumută pe Dumnezeu***” (Pilde 19, 17). Adică,

fiindcă cei bogaţi nu împrumută bucuroşi banii fără o îndestulătoare chezăşie şi siguranţă, şi în multe chipuri fiind închişi spre compătimire, umblă numai după câştig, de aceea însuşi Dumnezeu Se dă amanet şi chezaş pentru cei săraci. ***„Încrede-te în Mine, zice El, împrumută-Mă pe Mine; Eu îţi voi întoarce însutit ceea ce tu dai săracilor”.***

Aşadar, eu Te împrumut pe Tine, Doamne, când dau milostenie săracilor. Dar când îmi vei reîntoarce Tu mie aceasta? El va face aceasta atunci „***când Fiul Omului va şedea pe tronul slavei Sale… şi va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stânga… şi va zice celor de-a dreapta Sa: Veniţi, binecuvântaţii Părintelui Meu, moşteniţi împărăţia care este pregătită vouă de la întemeierea lumii. Că am flămânzit, şi Mi-aţi dat de am mâncat; am însetat, şi Mi-aţi dat de am băut; străin am fost şi M-aţi primit; gol am fost, şi M-aţi îmbrăcat; bolnav am fost şi M-aţi cercetat; în temniţă am fost, şi aţi venit la Mine***” (Matei 25, 31-36).

Atunci vor zice cei ce au slujit Lui: „Doamne, când Te-am văzut flămând şi Te-am hrănit, sau însetat şi Te-am adăpat? Când Te-am văzut într-o astfel de sărăcie? Când Ţi-am făcut noi Ţie acestea?”. Atunci El va zice: „Întrucât aţi făcut unuia dintre aceşti fraţi ai Mei prea mici, Mie Mi-aţi făcut” (Matei 25, 40). Aşadar, este adevărat ceea ce Domnul zice prin Solomon: „***Cine miluieşte pe sărac, împrumută pe Dumnezeu***”.

Dar precum a împărţit El darul împărăţiei cereşti celor din dreapta, pentru binefacerea şi iubirea de oameni a lor, aşa a îngrozit pe cei din stânga Sa, cu osânda cea veşnică, pentru învârtoşarea inimii lor. „***Duceţi-vă de la Mine, blestemaţilor, întru întunericul cel mai din afară, care este gătit diavolului şi îngerilor lui***” (Matei 25, 41). Şi pentru ce, oare? „***Pentru că am flămânzit, şi nu Mi-aţi dat să mănânc***”. Vrea să zică: „***Eu pedepsesc nemilostivirea, ca rădăcină a tuturor relelor, şi laud binefacerea, ca rădăcină a tuturor faptelor bune. Pe unii îi îngrozesc cu focul cel veşnic, iar altora le făgăduiesc fericirea cea cerească***”.

Într-adevăr, o, Doamne, făgăduinţele Tale sunt slăvite; frumoasă este împărăţia Ta, pe care noi o aşteptăm, şi grozav este iadul, cu care ne ameninţi! împărăţia Ta ne ademeneşte, iar iadul ne duce întru frica Ta cea folositoare. De aceea să-L împrumutăm pe Dumnezeu, pentru ca să-L avem datornic, iar nu judecător.

Sau cum, tu ai voi să nu dai nimic Mântuitorului Celui flămând? Tu şi cel sărac mâncaţi, şi unul şi altul, masa cea sfântă, Trupul Lui cel Sfânt, şi primiţi acelaşi pahar. Într-un lucru aşa de mare şi sfânt are săracul aceeaşi parte cu tine, iar dintr-

un lucru mic şi neînsemnat tu nu voieşti să-l împărtăşeşti? Pe lângă asta, tu nu-i dai ceva din proprietatea ta; căci deşi ai averea de la părinţii sau strămoşii tăi, totuşi, toate acestea sunt ale lui Dumnezeu.

Pentru ce voieşti tu, oare, ca şi acel rob mişel din Evanghelie, a îngropa talantul tău în pământ? Dă-l săracilor, iar acolo este foarte sigur păstrat, căci acum însuşi Domnul te ocroteşte. Pentru că apărătorii cei mai siguri contra tâlharilor nu sunt zidurile, ci săracii. ***Iar cine voieşte să fie sigur de răsplătirea binefacerii sale, trebuie să creadă că, dând milostenie, mai vârtos primeşte decât dă.***

Tocmai aceasta însemnează a socoti banii lucru mic, şi aceasta vrea să zică în adevăr a hrăni pe Hristos, a-I da de mâncat şi de băut, când nu dai milostenia cu mândrie şi cu îngâmfare, ci cu acea smerenie ca şi cum mai vârtos ţie însuţi, decât altuia, săvârşeşti binefacere. „***Pe dătătorul de bunăvoie iubeşte Dumnezeu***” (II Corinteni 9, 7).

Dimpotrivă, dacă ai da nenumărate comori cu mândrie şi cu îngâmfare, nu ai avea din ele nici un câştig, ***ca fariseul acela*** (Luca 18, 11-12) care zeciuia toată averea sa, şi totuşi s-a întors de la biserică fără folos, căci el era îngâmfat şi gândea lucruri înalte despre sine.

În sfârşit, să ne simţim datori şi sârguitori către milostenie, mai cu seamă iarna şi în sfintele Duminici. Vara, chiar de la anotimp capătă săracii multă înlesnire; ei au trebuinţă numai de o biată îmbrăcăminte, fiindcă razele soarelui le înlocuiesc veşmintele. Ei pot fi lipsiţi de un pat, n-au nevoie de încălţăminte, nici de o hrană mai bună, ci se îndestulează cu izvoarele apelor, cu oarecare legume neînsemnate şi cu puţine roade uscate; însuşi anotimpul le găteşte o masă, care pentru nevoia lor este de ajuns.

Pe lângă aceasta, mai au şi un alt ajutor, fiindcă foarte uşor pot găsi de lucru. Căci cei care zidesc case, care pregătesc şi ară ogorul sau se îndeletnicesc cu corăbiitul, au nevoie de slujba lor. Aşadar, vara ei au oarecare uşurare. Dimpotrivă, în timpul iernii trebuie a se lupta în toate părţile, şi cu deosebire sunt în multe feluri strâmtoraţi şi împresuraţi. Dinăuntru, foamea roade măruntaiele lor; dinafară, frigul îi înţepeneşte şi-i omoară.

De aceea, ei acum au nevoie de mai multă hrană, de îmbrăcăminte mai groasă. Le trebuie locuinţă, pat, încălţăminte şi multe altele. Dar ce este mai rău, ei nu pot acum găsi nimic de lucru, căci nu îngăduie aceasta anotimpul. Şi fiindcă acum au

mai multe nevoi pentru trai, şi nici nu pot să lucreze, acum mai vârtos să le întindem mâini îndurătoare.

Afară de aceasta, Duminica cu deosebire este mai potrivită pentru milostenie. ***Poate tu vei zice: „Cum se poate recomanda pentru binefacere un timp mai mult decât altul?”.*** Iată cum! În această zi se odihnesc oamenii de toată lucrarea, dar prin odihnă şi duhul se face mai vesel şi mai senin, şi prin aceea mai aplecat spre a da. Şi mai mult încă, pentru acestei zile avem noi înşine a-i mulţumi pentru un bine peste măsură.

În această zi s-a biruit moartea, blestemul s-a ridicat, păcatul s-a stârpit, porţile iadului s-au deschis, diavolul s-a încătuşat, războiul cel îndelungat s-a sfârşit, Dumnezeu iarăşi S-a împăcat cu oamenii, neamul nostru s-a reîntors nu numai la bunăstarea de mai înainte, ci încă la una şi mai înaltă, iar soarele întru această zi a văzut minunea cea mai vrednică de mirare şi de uimire, adică omul s-a făcut nemuritor. De toate acesta să ne aducem aminte, şi atunci Duminica va fi un mijlocitor pentru săracii care strigă către noi.

Adu-ţi aminte, omule, cât de multe şi mari daruri ai dobândit tu astăzi şi din câte rele mari te-ai slobozit. **Duminica este ziua naşterii întregului neam omenesc, căci noi eram pierduţi şi astăzi iarăşi ne-am aflat, eram morţi şi iarăşi am înviat, eram vrăjmaşi şi ne-am împăcat.**

De aceea, să cinstim această zi într-un chip duhovnicesc, nu prin ospeţe şi băuturi, nu prin beţie şi dans, ci prin aceea ca să sprijinim cu dărnicie pe fraţii noştri cei mai săraci. Fiecare, în această zi, precum a poruncit Pavel corintenilor, ***să depună ceva din averea sa pentru Domnul*** (I Corinteni 16, 1-2). Şi faceţi-vă vouă aceasta ca lege şi obicei neschimbat, ca în viitor să nu mai aveţi nevoie de îndemnare la aceasta.

XIV. Cuvânt la Duminica a 9-a după Cincizecime - Privirea nenorocirilor celor multe pot întări credinţa noastră în Pronia dumnezeiască

Viaţa noastră pe pământ este plină de tulburări şi traiul nostru plin de frământări şi de nelinişte. Acesta este adevărul, iubiţii mei! Dar totuşi, nu acesta ne face pe noi nenorociţi. *Nenorocirea noastră vine mai vârtos de acolo, că aceste nelinişti şi tulburări, care s-ar putea sau micşora sau a le răbda fără supărare, noi nu căutăm să le biruim, ci lăsăm să scadă bărbăţia noastră, şi aşa toată viaţa o petrecem cu o permanentă tristeţe.*

Unul se tânguieşte de sărăcie, altul de boală, iar altul de povara grijilor, de gospodăria sa şi de copiii săi, altul că n-are copii. Vezi acum cât de departe merge nebunia?

Noi nu ne tânguim numai pentru un fel de lucruri, ci adeseori tocmai pentru lucruri potrivnice unul altuia.

- *Dacă însă lucrurile în sine ar fi pricina tânguirilor noastre, noi n*-am putea *să ne plângem asupra celor dimpotrivă.*
- *Dacă sărăcia ar fi în sine un rău mare şi nesuferit, atunci bogatul niciodată n-ar putea să se tânguiască.*
- *Dacă lipsa de copii ar fi în sine un rău, atunci ar trebui să fie totdeauna mulţumiţi cei care au copii mulţi.*
- *Dacă cârmuirea treburilor publice ale unei cetăţi sau ale unui stat, ocuparea locurilor de cinste şi stăpânirea multor supuşi ar fi în sine un* bun *vrednic de dorit, atunci viaţa singuratică, care se petrece în toată liniştea, ar trebui înlăturată şi urâtă de toţi.*

Acum însă, când noi vedem că cei bogaţi se tânguiesc ca şi cei săraci, ba încă adeseori mai mult decât aceştia, dregătorul cel mai mare întocmai ca şi cel supus, şi tatăl multor copii la fel ca cel fără copii, atunci să socotim că nu lucrurile în sine sunt pricinile tânguirilor omeneşti, ci însuşi oamenii trebuie să fie vinovaţi, care nu se potrivesc pe sine cu împrejurările şi cu poziţia lor şi nu ştiu a scăpa de supărările lor.

Neliniştile şi tulburările vieţii nu vin aşadar din schimbarea norocului, ci cauzele acestora zac în noi înşine şi în alcătuirea duhului nostru.

Dacă sufletul nostru este într-o stare bună, atunci să se ridice împotriva noastră mii de furtuni din toate părţile, noi vom fi ca într-un liman liniştit şi sigur.

Şi de altă parte, dacă în sufletul nostru se află răul, atunci de ne-ar merge toate bine, noi totuşi vom fi asemenea celor cu corabia stricată.

Încercarea ne arată aceasta chiar în trupul omenesc. Cine are un trup puternic, voinic, oricât de mult s-ar lupta cu schimbările vremii rele şi cu altele, el totuşi va rămâne nu numai sănătos, ba încă prin deprinderea şi obişnuinţa cu vremea rea, se va face mai tare şi mai sănătos. Iar dacă cineva are un trup slab, poate fi vremea cea mai frumoasă, el totuşi nu se va afla bine, fiindcă el, din pricina slăbiciunii sale, suferă dureri şi la aerul cel mai curat.

Tot aşa vedem noi şi la mâncăruri. De avem un stomac tare şi puternic, orice am mânca, fie chiar lucruri grele şi greu de mistuit, stomacul cel puternic totuşi le va preface în suc curat şi va birui însuşirea cea rea a mâncării. Iar dacă puterea stomacului este slăbită şi betejită, poţi să-i dai bucatele cele mai bune, el le va strica şi va pregăti dintr-însele sucuri nesănătoase; căci starea cea rea a lui strică bunătatea oricărei mâncări.

De aceea, iubiţilor, când vedem în lume vreo neorânduială, să nu aruncăm vinovăţia asupra lui Dumnezeu, căci aceasta ar însemna a nu căuta vindecare pentru rană, ci a face lângă rană încă o rană. Nici să însuşim cârmuirea lumii la duhurile cele rele şi să credem că nu este pronie dumnezeiască, ci întâmplarea sau soarta care ar cârmui totul. Acestea: hula, neorânduiala şi confuzia, nu stau în cursul lucrurilor însuşi, ci în mintea sau duhul cel bolnav.

Dacă sufletul nostru este bolnav, poate să i se înfăţişeze de mii de ori ordinea în lume, până ce el nu va birui dezordinea sau neorânduiala sa proprie, toată acea ordine sau rânduială a lumii nu o va băga în seamă.

Un ochi bolnav, în amiaza mare, va crede că totul este întuneric, va vedea una în loc de alta şi nu va avea nici un folos de la razele soarelui. Dimpotrivă, un ochi sănătos şi tare, chiar şi seara va putea conduce trupul cu siguranţă şi fără împiedicare.

Tot aşa se întâmplă cu ochiul sufletului nostru. Dacă el este sănătos, va vedea ordine şi frumuseţe chiar şi acolo unde se pare a fi dezordine şi confuzie.
Iar dacă ochiul sufletului nostru este bolnav, atunci măcar în cer de s-ar uita, el va crede că şi acolo a descoperit multă dezordine şi confuzie.

Iar cum că aceasta aşa este, pot să vă aduc pilde doveditoare din timpul cel vechi şi din cel nou.

Cât de mulţi suferă sărăcia foarte uşor, şi pe lângă aceasta neîncetat proslăvesc pe Domnul! Dimpotrivă, cât de mulţi sunt care trăiesc în bogăţie şi prisosinţă, şi totuşi nu mulţumesc lui Dumnezeu pentru aceasta, ba încă Il hulesc! Cât de mulţi se tânguiesc asupra proniei dumnezeieşti, măcar că ei nu suferă nici o nevoie? Cât de mulţi, fără a fi vinovaţi, şi-au petrecut viaţa în temniţă, unde, în toată ticăloşia aceea, au fost mai veseli decât alţii care duceau o viaţă fără frică şi în toată siguranţa?

Aşadar, vezi că sufletul omului, iar nu lucrurile cele din afară, este pricina pentru care noi vedem în lume dezordine şi nenorocire, sau fericire şi ordine.
De aceea, ***dacă ne-am îngriji de binele sufletului nostru, atunci n-am şti nimic despre neorânduială, confuzie şi rău, chiar dacă treburile vieţii noastre s-ar întoarce în sus şi în jos mai cumplit decât un vârtej mare.***

Spune-mi, pentru ce a mulţumit Pavel lui Dumnezeu?
El era unul dintre cei ce au vieţuit mai bine şi au petrecut timpul în fapte bune. Nici un om sub soare nu era mai drept decât dânsul, dar, totodată, nici un om n-a avut de suferit şi de răbdat mai multe decât dânsul, însă, măcar că el vedea mulţi păcătoşi vieţuind în bună stare şi în prisosinţă şi îndulcindu-se de toate bunurile, totuşi, el mulţumea Dumnezeului său şi îndemna şi pe alţii a face aceasta. La el uitaţi-vă, iubiţilor!

Când vezi cum păcătosul este fericit, cum se îngâmfă, cum surpă pe potrivnicii săi, cum se răzbună asupra celor ce-i sunt potrivnici şi totuşi rămâne nepedepsit, cum îi curg din toate părţile banii şi avuţia, cum toţi îl cinstesc şi îl măgulesc, pe când la tine toate se întâmplă dimpotrivă, şi supărarea, clevetirea şi răutatea te chinuiesc, totuşi, să nu crezi că pronia nu priveghează asupra ta, ci priveşte la Sfântul Pavel, care se afla într-o asemenea poziţie.

Deşteaptă duhul tău, vino-ţi în fire şi nu cădea în descurajare.
Nu după fericirea sau nenorocirea cea pământească, socoteşte pe prietenul sau pe vrăjmaşul lui Dumnezeu, ci când vezi un om care trăieşte cu înţelepciune, liber de patimi, şi care năzuieşte la cucernicie, pe acela să-l fericeşti şi să-l socoteşti fericit, chiar de ar fi încătuşat cu mii de legături, chiar de ar avea statornicită locuinţa sa într-o temniţă, chiar de ar sluji unor tirani nevrednici, chiar de ar fi apăsat de sărăcie, sau ar munci la ocnă, sau orice ar suferi. El este fericit chiar de i s-ar scoate ochii, şi chiar atunci când ar fi aruncat în foc şi trupul său s-ar omorî cu încetul.

Dacă, dimpotrivă, vezi pe unul ducând o viaţă luxoasă şi păcătoasă, şi chiar de s-ar îndulci de toată cinstea cea pământească, de ar şedea şi pe un tron împărătesc,

împodobit cu coroană şi îmbrăcat în porfiră şi domnind peste toată lumea, totuşi, trebuie să-l tânguieşti şi să-l socoteşti nenorocit pentru păcatele sale.
Un om cu aceste însuşiri este nenorocit, chiar de ar stăpâni toată lumea.

Oare, ce-i foloseşte lui toată avuţia şi bogăţia sa, dacă el în fapta bună este cel mai sărac decât toţi?
Ce-i foloseşte lui a domni peste aşa de mulţi, dacă el nu poate domni peste sine şi poftele sale?

Când vedem că trupul unui om nu se află bine, că suferă de friguri, de durere de picioare, ori de ameţeală, sau este cuprins de altă boală nevindecată, noi jelim pe acest om şi îl socotim nenorocit, oricât de bogat ar fi. Astfel, cu cât el este mai bogat, cu atât ni se pare mai nenorocit, căci simţul durerii este mai mare atunci când cineva ar trăi în prisosinţă.

Pe cine sărăcia îl opreşte de la gustarea îndestulărilor, acela în nenorocire are mângâierea trebuitoare; cine, dimpotrivă, ar putea să guste toate îndestulările şi numai boala îl opreşte de la acestea, acela suferă cu atât mai mult durerea. Nu ar fi, oare, cea mai mare nebunie a socoti nenorocit pe cel căzut în vreo boală trupească, chiar când el este bogat, iar pe cel bolnav cu sufletul - pentru că sufletul este cel mai înalt şi mai preţios – a-l socoti fericit pentru bani, sau pentru cinstea cea trecătoare, sau pentru oricare din bunurile pe care el nu poate să le ia cu sine în cealaltă lume şi care adeseori ne părăsesc încă înainte de sfârşitul acestei vieţi?

Rogu-vă, trebuie, oare, ca asemenea lucruri să fie pentru voi pricină de nelinişte şi de tulburare?

Pentru nişte lucruri ca acestea unii cutează a se tângui împotriva lui Dumnezeu; pentru nişte lucruri ca acestea, mici, vor unii să tăgăduiască pronia şi cârmuirea dumnezeiască a lumii!

Dacă ei ar şti că în această viaţă nimic nu este bun afară de fapta bună, nici bogăţia, nici banii, nici sănătatea, nici puterea, nici orice altceva, şi nimic în viaţa aceasta nu este rău cu adevărat, decât numai păcatul şi răutatea; nici sărăcia sau boala, nici ocara sau clevetirea, sau altceva din cele ce obişnuit se numesc nenorocire; dacă ar şti aceasta, niciodată ei n-ar grăi, cum s-a zis mai sus, că nu este pronie; niciodată nu s-ar descuraja, niciodată n-ar ferici pe cel pe care trebuie să-l jelească, şi nici să nu jelească pe cel pe care se cuvine să-l fericească.

Pentru un trup bine hrănit, pentru o mâncare bogată şi pentru mult somn să-l fericeşti pe un om, ar fi ca şi cum ai vorbi despre o făptură fără judecată, căci doar îndestularea dobitocului stă în aceste lucruri. Dar chiar şi pentru multe din dobitoace traiul cel bun şi trândăvia sunt pierzătoare.

Deci, dacă aceste lucruri sunt vătămătoare chiar şi pentru dobitoacele cele fără de minte, a căror îndestulare stă numai în traiul cel bun, trebuie, oare, la oameni, a căror vrednicie constă în nobleţea sufletului, să socotim aceste lucruri ca nişte preferinţe, şi nu mai vârtos să ne ruşinăm de cer şi de îngeri, care sunt înrudiţi cu sufletul nostru? Nu te ruşinezi tu de însuşirea şi de chipul propriului tău trup?
Dumnezeu nu ne-a dat acelaşi chip al trupului ca şi al dobitoacelor celor fără de minte, ci un altfel de trup, care să fie cuviincios a sluji un suflet cuminte şi nemuritor.

Pentru ce a întors Dumnezeu ochii tuturor dobitoacelor spre pământ, iar ochiul tău, omule, l-a înfipt în cap, ca în vârful unei întărituri?
Oare, nu pentru aceea s-a făcut aceasta, căci dobitoacele n-au trebuinţă să se uite în sus la cer, cu care nu au nici o legătură, iar tu ai primit de la Dumnezeu şi de la fire legea, ca mai întâi de toate să te uiţi în sus?
Pentru ce a închipuit Dumnezeu trupul tău drept, pe când al dobitoacelor l-a întors spre pământ? Nu s-a făcut, oare, aceasta iarăşi pe acel temei? Nu prin această alcătuire îţi dă ţie învăţătură că nu trebuie să ai legătură cu pământul şi să nu te lipeşti de cele pământeşti?
Aşadar, să nu fim vânzătorii nobleţei noastre, nici să ne pogorâm la nedestoinicia dobitocului, ca să nu zică şi de noi Sfânta Scriptură: „***Omul în cinste fiind, n-a priceput***” (Psalmul 48, 21).

Căci a pune fericirea in traiul cel bun, în bogăţie şi în mărire, îndeobşte în bunurile pământeşti, nu se cuvine oamenilor care îşi cunosc nobleţea, ci se potriveşte numai celor care s-au asemănat cu dobitoacele. Dar departe să fie de noi ca în această adunare, în această ceată duhovnicească şi în această privelişte sfântă să fie astfel de oameni!

De aceea, să ascultăm adeseori cuvântul lui Dumnezeu, şi cu acesta, ca şi cu un cuţit, să tăiem patimile cele sălbatice ale sufletului, să fim arbori roditori şi să aducem roade bune, timpurii, care să se păstreze în magazia cea împărătească, iar Domnului, Care cultivă sufletele noastre, să-I aducă cinste, şi nouă viaţa cea veşnică.

De care, fie ca toţi să ne împărtăşim, prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh se cuvine cinstea, în vecii vecilor.

Amin.

XV. Cuvânt la Duminica a 10-a după Cincizecime

„De acum nu bea numai apă, ci foloseşte puţin vin pentru stomacul tău şi pentru desele tale slăbiciuni " (I Timotei 5, 23)

Cu aceste puţine şi parcă neînsemnate cuvinte ne vom ocupa astăzi în toată cuvântarea, iar aceasta nu o facem din ambiţie, spre a arăta oarecum darul vorbirii, căci ceea ce noi spunem nu este proprietatea noastră, ci ni s-a dat de harul Sfântului Duh.

Dar noi ştim a cerceta mai de aproape cuvintele biblice aduse, pentru ca pe cei uşori la minte dintre ascultătorii noştri să-i deşteptăm şi să-i convingem cât de nemărginit de mare este comoara Sfintei Scripturi, şi cum cineva nu trebuie să treacă repede peste nici un loc din ea. Dacă acel loc neînsemnat şi uşor de înţeles, care se pare că nu ar cuprinde nimic important şi special, totuşi ne dă prilejul de o mare îmbogăţire şi este izvorul unei înalte înţelepciuni, cu cât mai vârtos vor fi acele locuri ale Scripturii, a căror bogăţie lăuntrică chiar de la început se înfăţişează privirii, care pe cei ce iau aminte îi umplu cu mii de comori.

De aceea, să nu trecem repede peste acele graiuri ale Sfintei Scripturi, care ni se par neînsemnate, căci toate purced de la Duhul Sfânt, iar harul Sfântului Duh niciodată nu este mic şi de nebăgat în seamă, ci totdeauna mare şi slăvit şi vrednic de Dătătorul cel înalt.

Deci, să ascultăm cu luare-aminte neîmprăştiată, căci şi topitorii de metale ridică nu numai lingourile de aur, ci caută cu mare luare-aminte şi bucăţelele cele mai mici. Fiindcă şi noi, acum suntem topitori de metale - adică gura apostolului este baia noastră cea purtătoare de aur, iar ceea ce noi scoatem din ea nu aruncăm în cuptor, ci o depunem în sufletele noastre, şi aprindem nu o flacără obişnuită, ci focul Sfântului Duh, să alegem cu grijă şi cele mai mici grăuncioare ale metalului apostolic.

Deşi cuvântul acesta din Sfânta Scriptură este scurt, totuşi este de mare însemnătate, pentru că vrednicia mărgăritarelor nu stă în grămada materiei, ci în frumuseţea lor. Tot aşa se întâmplă şi cu citirea Sfintelor Scripturi, învăţătura cea pământească adeseori aduce multe vorbe deşarte, vorbeşte către ascultători foarte multe, iar la urmă îi slobozeşte cu mâinile deşarte, fiindcă ei din toate acele cuvinte nu pot trage vreun folos, nici mare, nici mic.

Dimpotrivă, cu Sfânta Scriptură nu este aşa. Ea, în puţine cuvinte, împărtăşeşte înţelepciunea cea mai înaltă, şi adeseori este de ajuns un singur loc din Biblie spre a avea o merinde pentru toată viaţa. Fiind deci bogăţia Sfintei Scripturi atât de mare, să fim cu luare-aminte, şi ceea ce se va zice să primim cu o minte deşteaptă. Mai întâi, să luăm seama la fapta cea bună a lui Timotei şi la îngrijirea cea delicată a apostolului Pavel, căci amândouă sunt însemnate în locul nostru cel din Biblie.

Ce poate fi mai iubitor, decât aceea că Pavel, aflându-se la o aşa de mare depărtare, şi fiind împresurat de aşa de însemnate treburi, se îngrijeşte de sănătatea ucenicului său şi îi scrie cu astfel de grijă pentru vindecarea bolii? Şi, pe de altă parte, ce se poate asemăna cu fapta cea bună a lui Timotei? El aşa de tare nesocotea traiul cel bun, şi aşa de puţin preţuia o masă bună, încât pentru postul lui cel mult căzuse în boală. Căci el nu era bolnăvicios din firea sa, ci numai îşi stricase stomacul prin post şi printr-o totală înfrânare de la vin.

Aceasta ne-o arată apostolul hotărâtor. El nu zice simplu: „întrebuinţează puţin vin”, ci mai întâi: „Nu bea numai apă”. Cuvintele „nu bea numai apă” înseamnă că Timotei până atunci a băut numai apă, şi din cauza aceasta slăbise. Cine nu se va mira de acest aspru chip de vieţuire? Iar că Timotei a ajuns la un înalt vârf al virtuţii, aceasta arată despre dânsul învăţătorul său, Pavel, şi în alt loc, când zice: „Eu am trimis la voi pe Timotei, care este iubitul şi credinciosul meu fiu întru Domnul” (I Corinteni 4, 17).

Când Pavel îl numeşte fiu al său, fiu iubit şi credincios, ajung aceste cuvinte spre a arăta toată destoinicia lui. Judecăţile sfinţilor nu sunt povăţuite de favoare, ci sunt libere de orice părtinire.

Timotei nu ar fi fost aşa vrednic de mirare ca acum, chiar de ar fi fost cel mai iubit fiu al lui Pavel. Dar el nu era înrudit cu Pavel după trup, din contră, prin înrudirea sa cea duhovnicească cu apostolul îşi câştigase vrednicia de fiu al lui Pavel, pentru că el se sârguia a întipări întru sine faptele bune ale aceluia întocmai, totdeauna şi în toate privinţele.

Deşi încă tânăr, el purta acelaşi jug cu Pavel în toată lumea. Tinereţea sa nu l-a împiedicat la aceasta, căci râvna lui îl făcea a fi părtaş la ostenelile învăţătorului său, la întrecere cu dânsul. Martor la aceasta este iarăşi Pavel, când spune: „Nimeni să nu-l dispreţuiască pe Timotei, căci el lucrează lucrul Domnului ca şi mine” (I Corinteni 16, 10-11). Vezi că Pavel îi însuşeşte lui o râvnă deopotrivă de mare cu a sa? Dar ca să nu se pară cuiva că el numai zice acestea, de aceea el cheamă pe cititori a mărturisi faptele cele bune ale lui Timotei prin cuvintele: „Iscusinţa lui o

cunoaşteţi, că precum un copil lângă tatăl său, împreună cu mine a slujit Evanghelia” (Filipeni 2, 22). El voieşte să zică: „Voi aţi primit dovadă de fapta cea bună a lui, şi sufletul lui este încercat”.

Însă, deşi Timotei ajunsese la o astfel de înălţime a faptei bune, totuşi nu se credea sigur şi stăruia în luptă şi întru frică. De aceea, el mergea mai departe postind cu asprime, şi nu s-a lăsat a cădea în vinovăţie, ca mulţi alţii, care, după ce au postit un timp, de o dată sfârşesc cu totul, şi iarăşi părăsesc cu totul asprimea lor. El însă nu făcea aşa şi nu zicea întru inima sa: „De ce să postesc mai mult? Eu am biruit, poftele le-am învins, trupul mi-am omorât, pe diavol l-am bătut şi m-am făcut înfricoşat puterilor celor rele! De ce aş avea nevoie să mai postesc şi încă mai mult să mă asigur din această parte?”. Din toate acestea el nimic nu zicea şi nu cugeta, ci pe cât era mai mare plinătatea meritului său, cu atât mai mult se temea şi se cutremura. Şi această înţelepciune a învăţat-o de la dascălul său.

Încă şi acesta, deşi fusese răpit la al treilea cer şi în Rai, unde auzise cuvinte negrăite şi înţelesese cele mai înalte taine, el, care cutreierase toată lumea, ca şi cum ar fi fost înaripat, zice în întâia sa epistolă către Corinteni: „îmi chinuiesc trupul ca nu cumva altora propovăduind, eu însumi să mă fac netrebnic” (I Corinteni 9, 27).

Iar dacă Pavel, după aşa de multe şi slăvite fapte mari avea frică, el care putea zice: „Mie lumea s-a răstignit, şi eu lumii” (Galateni 6, 14), cu cât mai vârtos trebuie să ne îngrijim noi? Şi cu atât mai vârtos, cu cât mai mult bine am făcut. Căci tocmai atunci satana se înfurie şi se întărâtă mai mult, când vede că noi ţintim a ridica viaţa noastră la cele mai înalte fapte bune. Când el vede că noi am adunat toate lucrările îmbunătăţite şi încărcătura este plină, atunci el mai mult se trudeşte a sfărâma corabia noastră.

Când cade un om de rând şi neînsemnat, aceasta nu aduce întregii obşti vreo pagubă mare, dar dacă cineva a ajuns la vârful faptei bune şi este foarte renumit, un om pe care toţi îl cunosc şi îl admiră, dacă un asemenea om se ademeneşte şi cade, căderea lui şi paguba este mare, nu numai pentru că el a căzut aşa de adânc, ci încă şi pentru că mulţi dintre cei ce priveau la dânsul, acum se fac uşori la minte.

Precum paguba nu este aşa de mare când se vătăma vreun mădular mai puţin însemnat al trupului, ca atunci când tot trupul se face neputincios, când orbesc ochii sau se vătămă capul, tot aşa se întâmplă şi cu cei care se deosebesc prin virtuţile lor cele mari. Dacă lumina lor se stinge şi ei se pătează, ei pricinuiesc întregului trup o daună mare şi nereparabilă.

Toate acestea le ştia bine Timotei, şi pentru aceea se păzea din toate părţile. El ştia ce lucru primejdios este tinereţea, cât este de nestatornică cu duhul, lesne de amăgit şi uşor căzătoare, şi că are trebuinţă de un frâu întins. Căci ea se aseamănă unui pojar care cuprinde pe toate cele dimprejurul său şi repede le preface în flacără. De aceea, el se îngrădea din toate părţile pentru a stinge acest foc; se trudea ca să potolească această flacără în tot chipul şi a speriat calul cel sălbatic şi greu de îmblânzit cu astfel de silnicie, până ce a domolit săriturile lui, l-a îmblânzit, şi cu puterea cea mare a mâinilor l-a supus minţii celei conducătoare. Cadă trupul în slăbiciune, zicea el, numai sufletul să nu fie bolnav; trupul trebuie domolit, ca să nu împiedice mersul sufletului la cer.

Afară de aceasta, Timotei este de mirare în gradul cel mai înalt şi pentru că, deşi bolnav, nu părăsea lucrul lui Dumnezeu, ci cutreiera toate locurile mai mult decât cei sănătoşi cu trupul. Acum se arăta în Efes, acum în Corint; de multe ori în Macedonia, în Italia; pretutindeni pe uscat, pretutindeni pe mare, împreună cu învăţătorul său, şi a luat parte la toate luptele şi primejdiile lui, fără ca boala trupului să poată mărgini înţelepciunea sufletului. Atât de puternică era râvna lui pentru Dumnezeu!

Precum la cei care au un trup tare şi sănătos, starea lor cea bună nu le aduce nici un câştig, dacă sufletul lor cugetă lucruri de jos şi este trândav şi tâmp, tot asemenea, pe de altă parte, nu păgubesc nimic bolnavii prin suferinţa lor, dacă sufletul le este nobil, puternic şi înfocat.

Dar poate unii socotesc că citatul nostru cuprinde învoirea de a bea vinul fără de nici o grijă. Nu este aşa! Ci dacă cineva ia bine aminte la graiurile lui Pavel, va vedea că ele cuprind mai vârtos necesitatea trezviei şi a înfrânării. Gândeşte numai că Pavel nu de la început a dat lui Timotei acest sfat, ci tocmai atunci când acesta slăbise, şi atunci nu deplin, ci numai cu o mărginire. El nu i-a zis: „bea vin”, ci „puţin vin”‘, nu pentru că Timotei avea trebuinţă de această sfătuire şi pază, ci pentru că noi avem trebuinţă de acestea.

Pe când el cuvintele acestea le spune pentru Timotei, ne pune nouă măsură şi hotar în băutura vinului, şi voieşte ca noi să bem numai atât cât ne este trebuincios, iar nu a cădea în altă boală. Căci băutura cea peste măsură a vinului pricinuieşte amândurora, trupului şi sufletului, multe boli. Umple sufletul cu războiul patimilor şi stârneşte furtuna gândurilor destrămate, dar slăbeşte totodată şi puterea trupului, încât el se face slab şi uşor se strică. Căci precum pământul prin o prea mare inundare se înmoaie şi se desface, tot aşa băutura cea nemăsurată a vinului moaie, slăbeşte şi istoveşte trupul.

De aceea, să fugim de necumpătare, căci vinul este dat de Dumnezeu nu pentru ca să ne îmbătăm, ci ca să-l întrebuinţăm măsurat, ca el să ne veselească şi nu ca să ne pricinuiască dureri şi suferinţe.

Psalmistui zice: „Vinul veseleşte inima omului” (Psalmul 103, 16), iar tu îl faci izvor de tânguire, căci sufletul celui beat este învelit în întuneric. Vinul este un mijloc ales de vindecare, când se ţine măsura cea cuvenită la băutura lui.

Dar ce este mai necuviincios decât beţia? Beţivul este un mort viu, un duh rău de bunăvoia sa, un bolnav care nu se poate dezvinovăţi, un căzut care nu merită nici un pogorământ şi o defăimare pentru tot neamul omenesc. Căci beţivul nu este numai netrebnic pentru viaţa socială, şi nu numai nedestoinic pentru treburile casnice şi cele publice, ci chiar privirea lui este tuturor nesuferită şi el umple de cea mai mare greaţă pe oricine vine în apropiere de dânsul.

Dar ce este mai cumplit pentru beţivi este că pentru ei cerul este închis, şi ei nu pot ajunge la fericirea cea veşnică, pentru că pe ei, afară de pierderea de pe pământ, îi aşteaptă pedeapsa cea veşnică, cea nesuferită. „Beţivii, zice apostolul Pavel, nu vor moşteni împărăţia lui Dumnezeu” (I Corinteni 6, 10).

De aceea, iubiţilor, să lepădăm această rea obişnuinţă şi să ascultăm pe Pavel, când zice: „bea puţin vin”. Adică noi trebuie să întrebuinţăm mâncarea şi băutura pe care ni le-a dat Dumnezeu atunci când este trebuinţă, dar niciodată să nu trecem hotarele şi să cădem în necumpătare, ca să nu pierdem Împărăţia Cerurilor. Căreia fie ca să ne împărtăşim, prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh se cuvine cinstea, puterea şi slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

XVI. Cuvânt la Duminica a 11-a după Cincizecime - Despre darea de seamă ce are să ni se ceară şi despre împăcare

“Asemenea este Împărăţia lui Dumnezeu omului împărat, care a vrut să se socotească cu slugile sale” (Matei 18, 23)

Nu trece repede, fără băgare de seamă, peste aceste cuvinte, ci priveşte la judecata ce se înseamnă aici; intră în conştiinţa ta proprie şi gândeşte ce ai făcut în toată viaţa ta. Când auzi că Domnul voieşte a se socoti cu slugile Sale, gândeşte că prin acestea se referă la împăraţi, căpetenii de oşti şi domni, bogaţi şi săraci, slugi şi stăpâni, în scurt, la toţi. Căci noi toţi ne vom arăta înaintea scaunului judecăţii lui Hristos.

De eşti bogat, gândeşte că şi tu odată trebuie să dai socoteală dacă ai cheltuit averea ta pentru desfătări sau pentru cei săraci, pentru linguşitori şi măgulitori sau pentru cei nevoiaşi, pentru dezmierdări sau pentru faptele milosârdiei, pentru lux, mâncare şi îmbuibare sau pentru ajutorul celor strâmtoraţi. Şi nu numai pentru întrebuinţarea avuţiei tale ai să dai seamă, ci şi pentru felul în care ai câştigat-o, de ai adunat-o cu munca cea dreaptă sau prin răpire, prin zgârcenie şi lăcomie de avere, de ai moştenit-o de la tatăl tău sau prin jefuirea sărmanilor şi a văduvelor.

Însă nu numai bogatul are să dea seama despre bogăţia sa, dar şi săracul despre sărăcia sa, de a suferit-o cu răbdare şi cu mulţumire lui Dumnezeu sau a fost trist şi cârtitor şi a hulit pronia, când a văzut pe altul întru îndestulare şi prisosinţă, iar pe sine întru lipsă şi nevoie.
Pe cei bogaţi îi va întreba Dumnezeu despre milostenia cea dată, iar pe cei săraci despre răbdare, dar nu numai despre răbdare, ci şi despre milostenie, căci sărăcia nu face neputincioasă darea de milostenie. Dovadă la aceasta este ***văduva cea din Evanghelie, care a pus cei doi bani în cutia jertfelor şi cu toată micimea darului ei, a covârşit pe toţi cei care aruncaseră acolo mult*** *(Marcu 12, 42-43).*

Şi nu numai săracii şi bogaţii, dar încă şi stăpânirile şi judecătorii trebuie să dea seama cu de-amănuntul dacă n-au vătămat dreptatea, dacă vreodată n-au rostit vreo hotărâre după favoare sau din nefavoare, dacă n-au judecat vreodată strâmb, ademeniţi de linguşire, dacă n-au prigonit, din răzbunare, pe cei nevinovaţi.

Şi nu numai stăpânirile lumeşti, ci şi înainte-stătătorii bisericeşti trebuie să dea seama de purtarea dregătoriei lor şi tocmai ei au să fie supuşi la cea mai ageră şi mai aspră cercetare. Propovăduitorul Evangheliei va fi acolo cercetat cu tot dinadinsul, dacă nu cumva el, din lenevire sau din altă pricină, a scăpat prilejul de

a spune şi a propovădui ceea ce era dator, dacă a făcut el însuşi ceea ce propovăduia, dacă a spus el toate lămurit şi n-a trecut nimic din cele ce slujesc spre mântuire.

Iar cel ce a ajuns la dregătoria episcopală, cu cât este mai sus, cu atât mai aspră socoteală trebuie să dea; dacă a ţinut tare şi drept învăţătura cea adevărată, cât şi dacă a sprijinit şi apărat pe cei săraci; dacă a sfinţit el la preoţie numai oameni de treabă şi despre mii de alte lucruri.

La acestea se referă şi Apostolul Pavel, când scrie către Timotei: ***„Mâinile degrabă să nu-ţi pui (la hirotonie) pe nimeni, nici te face părtaş la păcate străine " (I Timotei 5, 22).*** Încă şi în epistola către evrei vorbeşte despre aceiaşi înainte-stătători şi rosteşte înfricoşate cuvinte: ***„Ascultaţi pe învăţătorii voştri şi vă supuneţi lor, care priveghează pentru sufletele voastre, ca cei ce vor să dea seamă" (Evrei 13, 17).***

Şi nu numai pentru faptele noastre, ci şi pentru vorbele noastre avem să dăm seamă. Când noi încredinţăm bani slugilor noastre, cerem de la ei socoteală amănunţită despre toate; tot aşa şi **Dumnezeu, Care ne-a încredinţat cuvântul, va cere de la noi socoteală despre întrebuinţarea lui.** *Cu asprime se va iscodi şi cerceta, dacă noi n-am risipit cuvântul fără luare-aminte şi fără folos.*

Nici întrebuinţarea cea nebunească a banilor, niciodată n-a pricinuit aşa de mare pagubă, ca şi cuvintele cele nefolositoare şi negândite. Dacă banii cheltuiţi fără folos ne-a vătămat adeseori avuţia noastră, cuvintele cele nefolositoare, adeseori au zăpăcit familii întregi şi au răsturnat sufletele în pierzare. Paguba în avuţie se poate iarăşi îndrepta, iar cuvântul, odată grăit, rămâne grăit.
Iar că în adevăr noi trebuie să dăm seamă de cuvintele noastre, ascultă pe Hristos, când zice: ***„Vă spun vouă că pentru tot cuvântul deşert, pe care-l vor grăi oamenii, vor da seamă în ziua judecăţii. Că din cuvintele tale te vei îndrepta şi din cuvintele tale te vei osândi" (Matei 12, 36-37).***

Dar nu numai de ceea ce grăim, ci şi de ceea ce auzim vom da seamă. Aşa de pildă, când eu primesc o pâră mincinoasă asupra aproapelui meu, căci se spune: ***„Să nu asculţi vorbe mincinoase" (Ieşirea 23, 1).*** Deci, dacă şi cei care primesc o vorbă mincinoasă se osândesc, cum se vor putea apăra clevetitorii şi pârâşii cei mincinoşi?

Dar ce zic eu despre cele ce noi vorbim şi auzim, noi avem să dăm seamă şi de cele ce gândim. Încă şi Apostolul Pavel arată aceasta, când zice: ***„Mai înainte de***

vreme nimic să nu judecaţi, până ce Domnul va veni, Care va şi lumina cele ascunse ale întunericului şi va arăta sfaturile inimilor" (I Corinteni 4, 5). Aşa, de pildă, când tu vorbeşti cu strâmbătate şi cu inimă rea către fratele tău, cu gura şi cu limba îl lauzi, iar în inima ta eşti plin de ură şi de zavistie către dânsul.

Toate acestea Hristos le va aduce la lumina zilei. Şi pentru a arăta încă mai lămurit că nu numai pentru faptele noastre, dar şi pentru gândurile noastre vom da seama, Domnul Hristos zice: ***„Tot cel ce caută la femeie spre a o pofti, iată a prea curvit cu dânsa întru inima sa " (Matei 5, 28).*** Păcatul, deşi nu este vădit în faptă, ci se ascunde în inimă, totuşi, prin aceasta nicidecum nu este fără de vinovăţie.

Aşadar, când tu auzi că Domnul voieşte a se socoti cu slugile Sale, nu trece repede peste aceste cuvinte, ci gândeşte că aceasta priveşte toate clasele sociale, toate vârstele, pe toţi, bărbaţi şi femei. Gândeşte ce fel de judecată are să fie aceea şi adu-ţi aminte de toate păcatele tale. Căci deşi noi le-am uitat, Dumnezeu nu le va uita, ci va pune înaintea ochilor noştri toate încălcările de lege ale noastre, dacă nu le vom fi stârpit încă aici pe pământ prin pocăinţă, mărturisire şi prin iertarea supărărilor îndurate de noi.

Însă pentru ce se socoteşte Domnul cu slugile Sale? Nu pentru că El n-ar fi ştiut ceva, căci cum ar fi aceasta cu putinţă Aceluia Care ştie toate încă înainte de a se fi făcut? Ci pentru ca să te convingă pe tine, sluga Sa, că ceea ce datorezi, cu dreptate datorezi şi nu numai pentru ca să te convingi de datoria ta, ci şi pentru ca tu să te slobozeşti de ea.
Pentru aceea şi Proorocul Isaia a trebuit să pună înaintea poporului iudeu păcatele lui. ***„Vesteşte poporului Meu păcatele sale şi casei lui Iacov fărădelegile sale" (Isaia 58, 1),*** nu numai pentru ca iudeii să le audă, ci şi pentru ca ei să se facă mai buni.
Când împăratul din Evanghelie a început socoteala, a găsit pe unul care îi datora zece mii de talanţi. Tot ce i se încredinţase, cheltuise. Cu adevărat, o datorie mare! „***Şi el nu avea nimic***", zice Sfânta Scriptură, „***cu ce să poată plăti***". ***Ce însemna aceasta: „el nu avea nimic"?*** Aceasta nu înseamnă altceva decât: ***El era lipsit de fapte bune şi nu se îndeletnicise cu nici un lucru bun, care să i se fi putut socoti spre iertarea păcatelor. Adică faptele bune, ba încă şi suferinţele şi necazurile, ni se vor socoti spre iertarea păcatelor.***

Aceasta învaţă Hristos în pilda pentru săracul Lazăr, unde Avraam zice către omul bogat: ***„Pentru că Lazăr, în viaţa sa cea pământească, a răbdat atâtea rele, de aceea el acum se mângâie" (Luca 16, 25). Dar mai mult decât necazurile, decât bolile şi suferinţele, ni se vor socoti spre iertarea păcatelor lucrările cele bune,***

pe care noi le săvârşim de bună voie. Totuşi, acea slugă n-a putut arăta nici o singură faptă bună, ci numai o covârşitoare povară de păcate.

„Fiindcă el nu avea cu ce să plătească, Domnul a poruncit să-l vândă”. Tocmai dintru aceasta trebuie să recunoşti tu iubirea de oameni a Domnului, că pe de o parte, se socoteşte cu robul, iar pe de altă parte, porunceşte să-l vândă; căci amândouă le face ca să-l mântuiască. Din ce cunoaştem aceasta? Din cele de la sfârşit. Dacă Domnul înadins ar fi voit să-l vândă, cine L-ar fi putut opri de la aceasta? Dar pentru ce a poruncit să-l vândă, când El nu voia aceasta cu tot dinadinsul? Prin acea îngrozire, El a voit să-i sporească frica şi aceasta voia a i-o spori pentru ca să-l silească pe acela să se roage. Iar la rugăciune voia să-l silească, pentru ca să-l poată ierta. El l-ar fi putut slobozi înainte de rugăciune, dar n-a făcut aceasta, ca să nu-l facă şi mai rău. ***El putea să-l ierte înainte de a se socoti cu el, dar pentru ca acela să cunoască mărimea nelegiuirii sale şi să fie mai blând şi mai milostiv către aproapele său, de aceea i-a arătat mai întâi mărimea datoriei sale şi apoi i-a iertat-o.***Toate acestea le-a făcut Dumnezeu pentru ca să înmoaie inima cea vârtoasă a aceluia. Iar dacă prin toate acestea nu se îndreaptă, atunci nu Dumnezeu, ci acela care nu se îndreaptă poartă vinovăţia.

Socotiţi acum în ce chip Domnul tratează pe slugă! „***Sluga aceea***, zice Sfânta Scriptură, ***căzând la picioarele domnului său, se ruga zicând: Doamne, mai îngăduie-mi, şi-ţi voi plăti ţie tot***”. El n-a zis că nu avea cu ce să plătească, căci astfel este obiceiul datornicilor, că ei şi când nu pot plăti, totuşi făgăduiesc toate, numai să scape din încurcătură.

Ascultaţi acum voi, cei trândavi la rugăciune, luaţi aminte cât de mare este puterea rugăciunii! Sluga nu putea dovedi nimic bun, dar îndată ce el a alergat la rugăciune, a putut mişca pe domnul la compătimire. Aşadar să nu obosim întru cerere şi rugăciune! Cine era mai prihănit decât această slugă? Şi el totuşi n-a zis întru sine: „Eu nu mai am trecere la domnul meu, sunt plin de ruşine şi nu mă pot apropia de dânsul, nu pot să-l rog”. Aşa zic mulţi păcătoşi cuprinşi de o frică ce vine din iad şi duce la iad.

Tu zici că nu ai trecere la Domnul? Tocmai pentru aceea întoarce-te la Dânsul, ca iarăşi să dobândeşti încrederea. Acela pe care tu ai să-L îmblânzeşti nu este un om de care tu te-ai ruşina, ci este Domnul Dumnezeu, Care mai mult decât tine însuţi doreşte iertarea ta. Tu însuţi poate că nu te îngrijeşti aşa de mult pentru mântuirea ta, precum El.

Tu nu ai încredere? Dar tocmai pentru aceea trebuie să ai încredere, căci cel ce

vede că nu are nădejde de a se îndrepta pe sine, tocmai acela are mai multă nădejde la harul dumnezeiesc. Pe de altă parte, de asemenea, este cea mai mare ruşine a voi cineva să se dezvinovăţească pe sine înaintea lui Dumnezeu. Cine face aceasta este un nelegiuit, chiar de ar fi fost cândva cel mai sfânt. Dimpotrivă, acela se va îndrepta care se socoteşte pe sine cel mai nevrednic. Aceasta o dovedesc fariseul şi vameşul din Evanghelie. ***Aşadar, să nu ne îndoim din cauza păcatele noastre, nici să fim fără de nădejde, ci să ne apropiem de Dumnezeu întru rugăciune, să cădem înaintea Lui şi să-L rugăm, precum a făcut sluga aceea.***

Să vedem acum în ce chip Domnul a iertat slugii datoria. ***„Şi milostivindu-se domnul slugii aceleia, l-a slobozit şi i-a iertat şi datoria". Aşadar, nu te ruşina a ruga pe Domnul, ci ruşinează-te mai vârtos numai de păcatele tale; nu te îndoi şi nu părăsi rugăciunea, ci apropie-te de Domnul chiar când eşti păcătos, ca să-L împaci şi să-I dai putinţa de a-Şi arăta milostivirea Sa prin iertarea păcatelor tale. Dacă te temi a te apropia de Dânsul, împiedici bunătatea Lui de a se arăta şi opreşti bogăţia harului Său.***

De aceea, să fim neobosiţi întru rugăciune. De am fi noi căzuţi în prăpastia cea mai adâncă a păcatelor, rugăciunea poate în curând iarăşi a ne scoate. Nimeni n-a păcătuit aşa de mult ca sluga aceea; ea a săvârşit tot felul de păcate. Aceasta înseamnă cei zece mii de talanţi şi el era cu totul deşert de lucrurile cele bune, pentru că el nu avea nimic cu ce să plătească. Şi totuşi, puterea rugăciunii a putut să-l mântuiască. Aşadar, atât de mult a putut rugăciunea, încât a putut izbăvi de pedeapsă şi de osândă chiar pe acela, care cu zeci de mii de fapte a supărat pe Domnul.

Totuşi, ***rugăciunea singură nu face totul, ci ea are ajutor harul lui Dumnezeu, care har, propriu-zis, face totul şi dă şi rugăciunii puterea sa.*** Aceasta se arată în cuvintele: „***Şi milostivindu-se domnul slugii aceleia, l-a slobozit şi i-a iertat şi datoria***". Dintru aceasta trebuie să recunoşti că şi înainte şi după rugăciunea slugii, milostivirea Domnului a făcut totul.
Dar tot binele ce făcuse sluga prin rugăciunea sa, l-a pierdut prin învârtoşirea sa către tovarăşul său. Ducându-se, a aflat pe unul dintre cei ce slujeau cu el şi care îi datora o sută de dinari şi cum l-a prins, l-a apucat de grumaz şi i-a zis: ***„Plăteşte-mi ce-mi eşti dator". Ce putea să fie mai neruşinat decât purtarea aceasta?***

Cuvântul iertării sale răsuna încă în urechile lui şi totuşi, el aşa de mult uitase bunătatea Domnului! ***Vezi cât este de bine a-şi aduce aminte cineva totdeauna de păcatele sale?*** Dacă acest slujitor şi-ar fi amintit propriile sale păcate, el nu ar fi

fost aşa de rău şi neomenos. ***De acea zic eu adeseori şi nu voi înceta a zice, că foarte folositor şi de trebuinţă este ca totdeauna să ne aducem aminte de toate păcatele noastre. Nimic nu poate face pe suflet aşa de înţelept, blând şi liniştit, ca permanenta amintire a păcatelor sale.***

De aceea, Apostolul Pavel aşa de adeseori îşi amintea păcatele sale, nu numai cele de după botez, dar încă şi cele pe care le săvârşise înaintea botezului, deşi acestea din urmă toate se stârpiseră prin botez.

Iar dacă Pavel îşi aducea aminte încă şi de păcatele săvârşite înainte de botez, cu cât mai vârtos datorăm noi să ne amintim încălcările de lege săvârşite după botez? ***Printr-o astfel de amintire, noi nu numai stingem păcatele, ci prin aceasta ne facem încă mai iubitori către alţii şi slujim Domnului cu mai multă bunăvoinţă, căci pomenind pururea greşelile noastre, totdeauna ne aducem aminte de îndurarea Lui.***

Nu aşa a făcut sluga din Evanghelie, ci uitând mărimea propriei lui datorii, s-a învârtoşat către tovarăşul său şi iarăşi a pierdut tot ce dobândise prin îndurarea cea dumnezeiască. ***„Şi apucându-l, îl sugruma zicând: Plăteşte-mi ce-mi eşti dator”.*** El nu zice: „plăteşte-mi o sută de dinari”, căci el se ruşina, fiindcă acea datorie era atât de mică, ci zicea numai: „Plăteşte-mi ce-mi eşti dator”. Iar acela a căzut la picioarele lui şi îl ruga, zicând: ***„Mai îngăduieşte-mă şi îţi voi plăti”.***

Prin aceste cuvinte, sluga cea dintâi dobândise iertare de la domnul şi pentru aceea se cuvenea ca ele să fie folositoare şi tovarăşului. Dar crudul acela nici prin aceste cuvinte nu s-a domolit şi nici nu a gândit că tocmai prin acele cuvinte se mântuise şi el. Dacă el ar fi iertat pe tovarăşul său înainte ca domnul să-i ierte datoria lui şi să-i arate aşa de mare har, aceasta ar fi fost o faptă mărinimoasă.

Dar acum, după ce lui i s-a iertat o aşa de mare datorie şi i s-a dat un har atât de mare, acum el era oarecum îndatorat a fi cu pogorământ către tovarăşul său. Însă el n-a făcut aşa, nici nu şi-a adus aminte ce deosebire mare era între iertarea de care el se împărtăşise şi între ceea ce trebuia să facă el tovarăşului său.
Datoria aceea se suia la zece mii de talanţi, aceasta numai la o sută de dinari. Acela făcuse încălcare de lege împotriva domnului său, acesta era dator numai tovarăşului său. După ce el însuşi căpătase o binefacere, deşi domnul nu aflase întru el nimic bun, ar fi trebuit ca şi el să fie compătimitor. Dar la toate acestea el nu gândea, ci orbit de mânie, a apucat pe tovarăşul său şi l-a aruncat în temniţă.

Văzând aceasta, celelalte slugi s-au întristat, cum spune Sfânta Scriptură, ***şi l-au***

pârât domnului. Şi auzind domnul acestea, l-a chemat la sine, l-a înfăţişat iarăşi înaintea judecăţii şi a zis: ***„Slugă vicleană, eu ţi-am iertat toată datoria”.*** Când sluga era datoare (chiar cu zece mii de talanţi), domnul nu i-a vorbit nici un cuvânt de ocară, dar după ce acela a fost nemilostiv către tovarăşul său, ***domnul s-a mâniat, pentru ca noi să vedem că Dumnezeu mai uşor ne iartă păcatele noastre cele împotriva Lui, decât cele împotriva fraţilor noştri. „Şi domnul l-a dat pe el muncitorilor, până ce va plăti toată datoria lui”.***

Deci, care păcat poate să fie mai mare decât nemilostivirea şi neîmpăcarea către fraţi, de vreme ce Dumnezeu pentru acest păcat îşi retrage binefacerile Sale? Dar este scris: ***„Darurile lui Dumnezeu şi chemarea Lui nu se pot lua înapoi” (Romani 11, 29). Pentru ce oare, numai de această dată, darul harului şi iertarea cea dată iarăşi se retrag? Pentru neîmpăcare.***

De aceea, nu greşeşte cel ce va socoti că greşeala aceasta este cea mai rea din toate. Chiar de s-ar ierta toate celelalte păcate, păcatul acesta nu se va ierta; ba şi cele mai dinainte iertate, din pricina acestuia, iarăşi se vor imputa din nou.

Neîmpăcarea este aşadar un rău îndoit. Întâi, ea însăşi nu se iartă; al doilea şi datoriile cele vechi, care fuseseră iertate, prin neîmpăcare iarăşi se înnoiesc. Aşa s-a întâmplat şi cu sluga din Evanghelie. Căci Dumnezeu nimic nu urăşte şi nimic nu urgiseşte aşa de tare ca pe omul neîmpăcat. Acestea ne-a arătat El aici, dar şi în rugăciunea pe care El însuşi ne-a învăţat-o: ***„Şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri” (Matei 6, 12).***

Ştiind toate acestea şi scriind în inima noastră pilda biblică, la fiecare amintire de răul ce am suferit de la alţii, totdeauna să ne aducem aminte de cele cu care noi înşine am mâniat pe Domnul. Frica pentru propriile noastre păcate uşor va domoli mânia noastră pentru greşelile altora. Iar dacă totuşi voim să gândim la greşeli, să gândim la ale noastre proprii.

Dacă gândim la păcatele noastre, atunci nu ne vom aminti greşelile altora. Dacă, dimpotrivă, noi uităm păcatele noastre proprii, cu atât mai lesne cădem în osândirea altora.

Dacă sluga aceea n-ar fi uitat datoria sa de zece mii de talanţi, nu şi-ar mai fi adus aminte de cei o sută de dinari. Î însă fiindcă el a uitat datoria aceea, a apucat pe tovarăşul său şi fiindcă el a cerut înapoi datoria cea mică, s-a încărcat iarăşi cu povara celor zece mii de talanţi.

De aceea eu zic, cu îndrăzneală, că neîmpăcarea este păcatul cel mai mare. Nu, nu eu zic aceasta, ci o zice însuşi Hristos prin pilda aceasta. ***De aceea, înainte de toate, să gândim a ne curăţi de mânie şi a ierta vrăjmaşilor noştri, ştiind că nici rugăciunea, nici milostenia, nici postul, nici împărtăşirea cu Sfintele Taine, nici altceva nu ne va putea mântui în ziua aceea, dacă noi nu ne-am împăcat.***

Iar dacă ne-am împăcat, atunci păcatele noastre pot fi iertate, căci Hristos zice: ***„De veţi ierta oamenilor greşelile lor, Tatăl vostru Cel din cer va ierta şi vouă greşelile voastre; iar dacă nu veţi ierta altora, nici Tatăl vostru nu vă va ierta vouă" (Matei 6, 14-15).***

Aşadar, pentru ca noi aici să petrecem o viaţă paşnică şi lină, iar după moarte să dobândim iertarea şi lăsarea păcatelor noastre, trebuie să ne sârguim a ne împăca cu toţi vrăjmaşii pe care îi avem. Atunci iarăşi vom împăca cu noi şi pe Domnul, chiar de am fi săvârşit împotriva Lui zeci de mii de păcate şi vom fi părtaşi fericirii celei viitoare. ***Pe care, fie să o dobândim noi toţi, prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine cinstea şi puterea, în vecii vecilor. Amin.***

XVII. Cuvânt la Duminica a 14-a după Cincizecime - Numai nebunul preferă bunurile pământeşti celor duhovniceşti

„ Iar ei, nebăgând de seamă, s-au dus: unul la holda sa, altul la negustoria sa" (Matei 22, 5)

Fierbinţeala este mare şi arşiţa verii foarte grea, dar râvna voastră, prin aceasta, nu a slăbit, şi dorinţa voastră de a asculta cuvântul lui Dumnezeu nu s-a înăbuşit. Aşa fac toţi râvnitorii şi adevăraţii cinstitori ai învăţăturii cereşti. Din dragoste către cuvântul lui Dumnezeu, ei suferă toate cu înlesnire, numai ca să-şi poată împăca această poftă nobilă şi duhovnicească; şi nici frigul, nici fierbinţeala, nici mulţimea treburilor, sau grămada grijilor, nici orice altceva nu poate să-i abată de la această râvnă.

Şi cu dreptate, căci această privelişte, această Casă a lui Dumnezeu este mai slăvită şi mai vrednică de cinste decât palatul unui împărat. Darurile şi vredniciile pe care le capătă cineva într-un palat împărătesc, oricum ar fi ele, se sfârşesc cu viaţa cea de acum, şi pe lângă aceasta, ele sunt pline de nelinişte şi de griji.

Dar aici, în biserică, este cu totul altfel. Darurile care se dobândesc aici sunt cele mai sigure şi scutite de toată grija; vredniciile şi harurile ce se împart aici nu se sfârşesc, nu se nimicesc nici de moarte, ci prin ea mai mult se întăresc şi se statornicesc.

Nu-mi vorbi de un domn care şade în trăsura sa cea pompoasă, care are o înfăţişare aleasă şi este înconjurat de o suită mare; eu nu cred că aceasta face pe cineva cu adevărat om însemnat. Ci adevărata însemnătate şi mărime vine de la însuşirea sufletului, adică atunci când cineva stăpâneşte patimile sale, înfrânează poftele sale cele rele, biruieşte lăcomia averii, învinge pofta trupului, se ţine slobod de pizmă, nu se ţine de pofta cinstei deşarte, nu se înfiorează şi nu se cutremură de sărăcie, nu deznădăjduieşte la schimbarea poporului, şi altele ca acestea. Un asemenea om poate cu adevărat a se numi stăpân şi domn, căci adevărata domnie stă întru învingerea tuturor acestor lucruri.

Cine, din contră, măcar că domneşte asupra oamenilor, dar este rob al patimilor sale, pe un asemenea om eu l-aş putea numi cel mai mare şi mai neliber rob din lume.

Precum doctorii numesc bolnav de friguri pe un om în al cărui trup s-au aprins frigurile, chiar dacă ele nu s-au arătat în trup din exterior, şi cei neiscusiţi nu bagă

în seamă această boală, tot aşa şi eu, cu dreptate numesc rob pe cel al cărui suflet este căzut în robia păcatului şi este prins de patimi. Deşi el, în afară se arată a fi un domn, înlăuntrul lui vuieşte prihana, şi patima domneşte asupra lui ca un tiran.

Dimpotrivă, numele de liber, de stăpân şi de domnitor le merită cu adevărat cei care au scăpat din tirania păcatului, în care nu domnesc patimile cele rele şi nu se înspăimântă de ceea ce în viaţa aceasta se socotesc nenorociri. Aşadar, acesta este adevăratul liber, împărat şi domnitor, chiar de ar fi înfăşurat cu zdrenţe sau ar zăcea în temniţă şi în legături.

Astfel de vrednicie nu se vinde cu bani şi nimeni nu este zavistuit pentru ea; ea nu cunoaşte limba clevetitorilor, nu vede ochiul pizmaşilor, meşteşugurile pânditorilor nu o vatămă; ea mai vârtos rămâne îngrijită şi nevătămată în azilul cel sigur al înţelepciunii şi nu suferă vreo vătămare, nici de la nenorocirile vieţii, nici chiar de la moarte.

Aceasta o dovedesc Sfinţii mucenici. Deşi trupurile lor se sfărâmă în pulbere şi în cenuşă, cinstea şi mărirea lor trăieşte pururea. Încă izgonesc demonii, alungă bolile, fac cucernice cetăţi întregi, şi prin aceasta aduc în Casa lui Dumnezeu popoare întregi. Atât de mare este puterea vredniciei şi a măririi lor, că ei domnesc şi după moarte, ca şi în timpul vieţii.

Nimeni nu este silit să vină aici, ci fiecare se arată aici din libera sa hotărâre şi din propriul său îndemn; şi această dorinţă nu se răceşte nici prin lungimea timpului.
Vedeţi acum că eu cu dreptate am numit acest sfânt loc mai slăvit şi mai vrednic de cinste decât un palat împărătesc? Cinstea pe care o capătă cineva în palate se aseamănă frunzelor veştejite şi umbrelor trecătoare, iar darurile şi bunurile care se împart în Biserică se aseamănă în tărie cu diamantele, ba încă sunt mai trainice decât acestea, căci ele sunt cu totul netrecătoare, nepieritoare, nesupuse la nici o schimbare. Cine le are nu se teme de nimic şi nu se îngrijeşte de vreo ceartă, de pizmă, de sfadă, de urmăriri şi de clevetiri.

Bunurile pământeşti se adună laolaltă numai pentru sine şi cu pizmă asupra altora; la cele duhovniceşti se întâmplă dimpotrivă, căci cu cât cineva mai mult le împarte, bogăţia lor cu atât mai mult se măreşte; însăşi propovăduirea mea vă poate sluji ca dovadă la aceasta.

Când eu împrăştii cuvintele mele între toţi, ca sămânţa pe un ogor deşert, eu însumi câştig prin aceasta, şi totodată vă fac şi pe voi mai bogaţi. Prin aceasta nu mă fac mai sărac, ci mă fac mai bogat, ceea ce la comorile pământeşti este cu neputinţă.

La acestea se întâmplă dimpotrivă, căci cine ar voi să împartă comoara sa pământească, printr-o asemenea împărţeală ar micşora avuţia sa şi neapărat că s-ar face mai sărac.

Deci, fiindcă bunurile duhovniceşti sunt atât de slăvite şi aşa de uşor se dobândesc, căci ele se dau în dar tuturor celor ce le doresc, de aceea să iubim aceste bunuri şi să nu mai alergăm după bunurile cele părute, ca după o umbră; să nu căutăm prăpăstii şi stânci. Dar pentru ca dragostea către aceste bunuri duhovniceşti să se mărească întru noi, Dumnezeu aşa a tocmit, că cel ce posedă bunuri vremelnice, de cele mai de multe ori trebuie să le piardă înainte de moartea sa.

Să spunem aceasta mai lămurit: De multe ori, noi pierdem bunurile pământeşti nu tocmai atunci când murim, ci ele se veştejesc şi trec încă trăind noi, pentru ca trecerea lor să vindece de o astfel de turbare pe nebunii iubitori de aceste bunuri şi să le arate că aceste bunuri sunt mai trecătoare decât umbra. Aşa pofta de dânsele trebuie să se stingă.

⇒ *Bogăţia, de pildă, părăseşte pe stăpânul său nu numai la moarte, ci adeseori chiar încă trăind el.*
⇒ *Tinereţea fuge de la noi nu atunci când murim, ci pe când noi încă răsuflăm; ea se depărtează cu anii bărbăţiei şi face loc zbârciturilor bătrâneţii.*
⇒ *Încă şi frumuseţea şi chipul cel bun al femeii se sfârşesc încă trăind ea, şi de multe ori se prefac chiar în urâciune.*
⇒ *La fel de trecătoare sunt cinstea şi puterea.*
⇒ *Dregătoriile şi vredniciile trec repede, încă mai repede decât omul care le posedă.*
⇒ *Şi precum cineva poate vedea în toate zilele trupuri omeneşti murind, tot aşa în toate zilele poate vedea şi sfârşitul bunurilor fericirii pământeşti.*

Dar aceasta se face pentru ca noi să socotim cele de acum trecătoare şi mici şi să ne lipim de cele viitoare; să nădăjduim îndulcirea de ele, iar cât timp umblăm pe pământ, cu dorul nostru să fim în cer.

Dumnezeu a pregătit două lumi: cea de acum şi cea viitoare; cea văzută şi cea nevăzută; o lume care cade sub simţiri, şi alta duhovnicească; o lume în care cineva gustă repaosul trupesc, şi alta în care gustă repaosul duhovnicesc; o lume a încercării, şi alta a credinţei; o lume care stă sub pipăirea noastră, şi alta pe care noi o nădăjduim.

O lume trebuie să fie stadiul de alergare, alta răsplătirea; uneia i-a împărţit Dumnezeu luptele, ostenelile şi sarcinile, alteia, dimpotrivă, cununile de biruinţă, răsplata şi plata. O lume seamănă cu marea, alta cu limanul; una durează scurt, alta este netrecătoare şi niciodată nu îmbătrâneşte.

Dar fiindcă mulţi oameni preferă bunurile văzute celor duhovniceşti, de aceea Dumnezeu a făcut bunurile materiale, cele de faţă, să fie trecătoare şi nesigure, pentru ca prin aceasta să abată inimile de la ele şi cu tărie să le îndrepte spre dragostea bunurilor viitoare.

Totuşi, fiindcă bunurile viitoare nu se pot vedea, ci numai se cred şi se nădăjduiesc, apoi iată ce a făcut Dumnezeu şi cum ne-a uşurat năzuinţa la ele. El a făcut aceasta pe două căi: întâi, prin pilda lui Hristos, iar al doilea, prin aceea că a pus în vedere răsplătirile şi cununile biruinţei.

Pe calea cea dintâi, Hristos însuşi a mers înaintea noastră prin pilda Sa şi Însuşi a împlinit ceea ce ne-a poruncit nouă să facem, pentru ca să putem fi părtaşi viitoarei împărăţii. El ne-a arătat cu fapta că această poruncă se poate împlini. Precum cel ce trebuie să meargă pe o cale grea, face aceasta cu mai mare voioşie şi are mai mult curaj când vede pe un altul mergând înaintea sa, tot aşa se întâmplă şi cu poruncile dumnezeieşti. Oricine le urmează mai uşor, când vede pe alţii că mai înainte le împlinesc.

Deci, pentru ca oamenii mai uşor să urmeze calea către cer, Hristos a luat trup omenesc şi fire omenească, El însuşi a umblat pe calea aceasta şi însuşi a împlinit aceste porunci.

De pildă porunca: „Dacă cineva te loveşte peste obrazul cel drept, întoarce lui şi pe celălalt” (Matei 5, 39), El însuşi a împlinit-o, când L-a pălmuit peste obraz sluga arhiereului. El nu S-a răzbunat asupra lui, ci i-a arătat atâta blândeţe, încât i-a zis: „De am grăit rău, dovedeşte că este rău; iar de am grăit bine, de ce Mă baţi?” (Ioan 18, 23). Vezi blândeţea cea vrednică de mirare? Vezi smerenia cea uimitoare? El a fost lovit, şi încă de o slugă, de un năimit, şi El răspunde cu o astfel de îngăduinţă!

De asemenea, a grăit odinioară Tatăl Său către iudei: „Poporul Meu! Ce am făcut ţie, şi cu ce te-am împovărat? Spune-Mi!” (Miheia6, 3). Precum Fiul a zis slugii: „Dovedeşte că este rău”, aşa a zis Tatăl: „Spune-Mi!”. Şi precum Fiul a zis: „Pentru ce mă baţi”, aşa a grăit Tatăl: „Cu ce te-am supărat şi te-am împovărat?”.

Altădată, Hristos învăţa sărăcia, şi vezi cum El o recomandă cu fapta şi cu pilda Sa, fiindcă a zis: „Vulpile au viziuni şi păsările cerului cuiburi; iar Fiul Omului nu are unde să-Şi plece capul” (Luca 9, 58). Vezi tu, oare, aici cea mai mare sărăcie? El nu are masă, nu are lumină, nu are casă, nu are scaun, nimic din toate acestea. El învaţă, iarăşi, că clevetirile trebuiesc suferite cu răbdare, şi tot asemenea a arătat aceasta prin fapte. Când clevetitorii ziceau de Dânsul că are întru Sine demon şi îl porecleau samarinean (Ioan 8, 48), El, totuşi, deşi putea a-i nimici şi a pedepsi răutatea lor, n-a făcut aceasta, ci mai vârtos le-a arătat binefaceri şi a alungat de la dânşii duhurile rele.

El a zis oarecând: „Rugaţi-vă pentru cei ce vă prigonesc” (Matei 5, 44) şi a împlinit aceasta El însuşi, când a fost răstignit pe cruce. Adică, după ce ei L-au răstignit şi L-au pironit, El a zis: „Iartă-le lor, că nu ştiu ce fac” (Luca 23, 34). Aceasta, El nu o zicea ca şi cum n-ar fi avut putere El însuşi a ierta, ci pentru ca să ne înveţe că trebuie să ne rugăm pentru vrăjmaşi. Adică, pentru ca nu numai cu cuvintele, ci şi cu fapta să ne înveţe aceasta, de aceea a adăugat El această rugăciune.

De asemenea, El a spălat picioarele ucenicilor Săi, nu pentru că El ar fi fost mai prejos decât dânşii, ci numai pentru ca să fie pildă. S-a pogorât la atâta smerenie acest Dumnezeu şi Domn, şi totodată a zis: „Învăţaţi-vă de la Mine, că sunt blând şi smerit cu inima” (Matei 11, 29).

Al doilea, socotesc că Domnul a făgăduit credincioşilor răsplătiri şi le-a pus în vedere cununi de biruinţă. Când El, de pildă, zice: „Rugaţi-vă pentru cei ce vă supără şi vă prigonesc” (Matei 5, 44), îndată adaugă şi făgăduinţa răsplătirii, prin cuvintele: „Ca să fiţi fii Tatălui vostru Celui din ceruri” (Matei 5, 45).

Iarăşi zice El: „Fericiţi veţi fi când vă vor ocărî şi vă vor prigoni şi vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, minţind pentru Mine. Bucuraţi-vă şi vă veseliţi, că plata voastră multă este în ceruri” (Matei 5, 11-12). Vezi că aceste cuvinte cuprind o poruncă, dar totodată şi făgăduinţa unei răsplătiri?

Tot El zice: „De voieşti să fii desăvârşit, mergi, vinde-ţi averile tale, şi le dă săracilor, şi vei avea comoară în cer” (Matei 19, 21). Vezi că iarăşi sunt împreună porunca şi făgăduinţa răsplătirii? Pe una a poruncit-o, iar pe alta a pregătit-o celor care vor împlini poruncile Lui.
Şi iarăşi a zis: „Toţi care au lăsat casă, sau fraţi, sau surori, sau tată, sau mamă, sau femeie, sau feciori, sau holde, pentru numele Meu, însutit va lua înapoi, şi viaţa veşnică va moşteni” (Matei 19, 29). Vezi aici iarăşi răsplătirea cea făgăduită şi cununa biruinţei?

Dar învaţă acum, cum El ne-a convins că răsplătirile făgăduite cu adevărat vor şi urma. El, de pildă, a făgăduit învierea trupului şi nemurirea; El a spus că noi împreună cu Dânsul vom fi luaţi la cer. Cum că aceasta va urma, ne-a arătat cu fapta. Cum şi în ce chip? Prin aceea că El însuşi, după moarte, a înviat. De aceea a petrecut cu ucenicii încă patruzeci de zile, pentru ca să le arate în ce fel vor fi trupurile noastre după înviere.

El a zis prin Pavel: „Noi vom fi răpiţi în nori, spre întâmpinarea lui Hristos" (I Tesaloniceni 4, 17), şi a arătat aceasta cu fapta. Adică, după învierea Sa, când voia să Se înalţe la cer, S-a înălţat de la ochii ucenicilor Săi, şi un nor L-a luat de la privirea lor (Fapte 1, 9). Aşadar, ei au văzut cum El însuşi S-a înălţat la cer. Deci, aşa va fi şi cu trupurile noastre cele înviate, fiindcă noi avem aceeaşi fire omenească cu Hristos. Aceasta o arată Pavel şi mai lămurit în cuvintele: „El va schimba trupul smereniei noastre, ca să se facă în chipul trupului slavei Lui" (Filipeni 3, 21). Iar dacă trupul nostru va fi asemenea Trupului proslăvit al lui Hristos, va fi asemenea celui luat la cer şi înălţat pe nori. Aşadar, toate acestea trebuie să le aştepţi la învierea ta.

Şi fiindcă învăţătura despre Împărăţia Cerului a fost ascunsă îndelung ucenicilor Săi, de aceea S-a suit cu dânşii pe un munte şi S-a proslăvit înaintea ochilor lor. Prin aceasta, le-a arătat în ce fel va fi slava cea viitoare şi le-a arătat, în icoană, chipul cel viitor al trupului nostru.

Acum, iubiţilor, ştiind noi toate acestea, fiind încredinţaţi atât prin cuvintele Domnului, cât şi prin faptele Lui, să petrecem în aşa chip, ca noi, odată răpiţi în nori, veşnic să ne unim cu Dânsul; prin harul Lui să dobândim mântuirea şi să ne îndulcim de bucuriile cele viitoare. Iar acestora să fim noi toţi părtaşi prin Iisus Hristos Domnul nostru, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt se cuvine cinstea şi închinăciunea, acum şi în vecii vecilor. Amin.

XVIII. Cuvânt la Duminica a 15-a după Cincizecime - Pavel, ca model al adevăratei iubiri către aproapele

"Să iubeşti pe aproapele tău, ca pe tine însuţi" (Matei 22, 39)

Sfântul Pavel, care deşi om, a fost răpit până la al treilea cer şi a întrecut pe îngeri şi pe arhangheli, ne îndeamnă într-un loc să-i urmăm lui şi cu dânsul lui Hristos, zicând: ***"Următori fiţi mie, precum şi eu lui Hristos" (I Corinteni 11, 1).*** În alt loc, dimpotrivă, el tace când este vorba despre persoana sa, şi deodată ne duce la Dumnezeu: ***"Fiţi următori lui Dumnezeu, ca nişte fii iubiţi" (Efeseni 5, 1).***

Prin aceasta, el arată că noi cu nimic mai mult nu putem să fim următori lui Dumnezeu, decât atunci când întru toate ne sârguim a ajuta la binele aproapelui, şi de aceea adaugă: ***"Umblaţi întru dragoste" (Efeseni 5, 2).*** Îndată ce a zis "Fiţi următori lui Dumnezeu", a adăugat "Umblaţi întru dragoste ca să ne dea a înţelege că această faptă bună, mai mult decât toate, ne face asemenea lui Dumnezeu." Alte fapte bune, mai mici, se văd numai la oameni, de pildă: lupta cu poftele, războiul împotriva îmbuibării, împotriva lăcomiei de avere şi împotriva mâniei; dragostea, însă, o avem în comun cu Dumnezeu. De aceea a zis Hristos: ***"Rugaţi-vă pentru cei ce vă supără şi vă prigonesc, ca să fiţi fiii Tatălui vostru, Care este în cer" (Matei 5, 44-45).***

Fiindcă Pavel ştia că dragostea este cea mai mare dintre faptele cele bune, de aceea el se sârguia cu toată râvna pentru dobândirea ei. Nimeni n-a iubit pe vrăjmaşii săi ca dânsul, nimeni n-a arătat atâtea binefaceri prigonitorilor săi, nimeni n-a suferit atât de mult pentru atacatorii săi. Adică, el privea nu la ceea ce suferea, ci la

legătura firii dintre el şi aceia, şi cu cât ei mai mult se înfuriau, cu atât mai mult el compătimea nebunia lor, iar purtarea lui semăna cu a unui părinte iubitor către fiul său, care se află în tulburarea frigurilor. Cu cât mai mult bolnavul face zgomot, ocărăşte şi loveşte, cu atât tatăl îl jeleşte şi îl tânguieşte. Deci, cu cât mai mult îl necăjeau cei cuprinşi de duhurile cele rele, cu atât el mai mult cunoştea că sunt bolnavi şi se îngrijea de ei mai duios.

Ascultă numai cu câtă blândeţe şi compătimire vorbeşte Pavel despre dânşii, care de cinci ori l-au biciuit, care l-au împroşcat cu pietre şi l-au încătuşat, care însetau de sângele lui şi în toate zilele doreau să-l sfâşie. El zice aşa: ***"Mărturisesc că au râvnă pentru Dumnezeu, dar sunt fără cunoştinţă" (Romani 10, 2).*** Şi în alt loc i-a smerit pe cei ce voiau a se ridica peste dânsul, zicând: ***"Nu te înălţa cu mintea, ci te teme; căci dacă Dumnezeu n-a cruţat ramurile cele fireşti, nici pe tine nu te va cruţa" (Romani 11, 20-21).*** El ştia bine că Dumnezeu dăduse hotărârea Sa asupra vrăjmaşilor săi, dar totuşi voia să facă pentru dânşii ceea ce stătea în puterea sa. De aceea, el pururea plângea pentru dânşii, avea compătimire pentru ei, nu suferea ca cineva să se înalţe peste dânşii, când era cu putinţă căuta să descopere măcar o umbră de dezvinovăţire pentru ei. Şi, fiindcă pentru îndărătnicirea şi împietrirea inimii lor, el nu putea să-i câştige pentru credinţă, pururea se ruga pentru ei şi zicea; ***"Fraţilor, bunăvoinţa inimii mele şi rugăciunea către Dumnezeu, pentru Israel, este spre mântuire" (Romani 10, 1).***

El se sileşte încă a le face nădejde bună, când zice: ***"Darurile şi chemarea lui Dumnezeu nu se pot lua înapoi" (Romani 11, 29).*** El zice aceasta pentru ca ei să nu deznădăjduiască cu totul şi să piară. Aşa lucrează prietenul cel plin de iubire şi îngrijorat, care este aprins de râvnă pentru dânşii. Mişcat de acest simţ, el zice încă: ***"Veni-va din Sion Izbăvitorul şi va întoarce necurăţiile de la Iacov" (Romani 11, 26).*** Adică, pentru dânsul era un chin cumplit şi o muncă neroditoare, ca să vadă că vrăjmaşii săi se duc spre pieire. De aceea căuta vreo uşurare la această durere, uneori zicând: "Va veni Izbăvitorul", iar alteori grăind: ***"Aceştia n-au ascultat acum, ca, prin mila către voi, să fie miluiţi şi ei acum" (Romani 11, 31).***

Tot aşa făcea odinioară Ieremia, care, de asemenea, din toate puterile voia să găsească o dezvinovăţire pentru păcate, uneori zicând: ***"Deşi faptele cele rele mărturisesc împotriva noastră, dar Tu, Doamne, ajută-ne pentru numele Tău" (Ieremia 14, 7);*** altă dată, zicând: ***"Fapta omului nu stă în puterea sa şi nu este în puterea omului, ca să umble şi să-şi îndrepte paşii săi" (Ieremia 10, 23).*** Şi iarăşi, un alt prooroc zice ***"că noi pulbere suntem" (Psalmul 102, 14).***

Acesta este obiceiul celor care mijlocesc pentru cei vinovaţi. Că ei, chiar când nu le este cu putinţă nici o dezvinovăţire temeinică, totuşi născocesc vreo umbră de apărare, care deşi nu totdeauna suferă o pătrunzătoare cercetare, dar, totuşi, celui ce se îngrijeşte pentru cel vinovat, îi dă cel puţin o mângâiere. Deci, astfel de dezvinovăţiri să nu le cercetăm cu prea mare pătrundere, ci să le socotim ca nişte semne ale sufletului necăjit, care ar zice ceva spre folosul păcătoşilor!

În acelaşi chip trebuie să judecăm şi despre cuvintele lui Pavel. Dar, oare, Pavel, numai către iudei, conaţionalii săi, era aşa plin de iubire, sau şi către cei străini? El, într-adevăr, era cel mai bogat în dragoste, atât către ai săi, cât şi către străini. Ascultă numai cum grăieşte către Timotei: ***"Un slujitor al Domnului nu trebuie să se certe, ci să fie blând faţă de toţi, destoinic să dea învăţătură, îngăduitor, certând cu blândeţe pe cei ce stau împotrivă, că doar le va da Dumnezeu pocăinţă spre cunoaşterea adevărului, şi ei să scape din cursa diavolului, de care sunt prinşi, pentru a-i face voia" (II Timotei 2, 24-26).***

Iar de voieşti să vezi cum vorbeşte Pavel cu cei păcătoşi, ia aminte la cum scrie el către corinteni: ***"Mă tem nu cumva dacă voi veni, să nu vă aflu pe voi precum voiesc" (II Corinteni 12, 20).*** Şi ceva mai târziu zicea: ***"Iarăşi mă tem, nu cumva, dacă voi veni, să mă smerească Dumnezeul meu la voi şi să plâng pe mulţi care au greşit mai înainte şi nu s-au pocăit de necurăţia şi de curvia şi de spurcăciunea pe care le-au făcut" (II Corinteni 12, 21).*** Iar către galateni scrie: ***"Fiii mei, pe care iarăşi cu durere vă nasc, până ce se va închipui Hristos întru voi" (Galateni 4, 19).***

Ascultă-l acum pe Pavel, când vorbeşte despre amestecătorul de sânge din Corint, cum el este supărat mai mult decât acela, şi apelează la corinteni pentru dânsul: ***"Rogu-vă să întăriţi spre acela dragostea" (II Corinteni 2, 8).*** Şi când a fost silit să-l depărteze de la trupul Bisericii, a făcut aceasta cu multe suspinuri şi lacrimi. El zice aşa: ***"Că din multă scârbă şi necaz al inimii am scris vouă cu multe lacrimi; nu ca să vă întristaţi, ci ca să cunoaşteţi dragostea pe care o am cu prisosinţă spre voi" (II Corinteni 2, 4).*** Şi în alt loc el zice: ***"Şi m-am făcut iudeilor ca un iudeu, ca pe iudei să-i dobândesc. Celor de sub lege, ca un supus legii, ca pe cei de sub lege să-i dobândesc… M-am făcut celor neputincioşi, ca un neputincios, ca pe cei neputincioşi să-i dobândesc. Tuturor toate m-am făcut, ca în orice chip pe unii să-i mântuiesc" (I Corinteni 9, 20, 22).*** Şi iarăşi, în alt loc el scrie: ***"Noi învăţăm pe tot omul întru toată înţelepciunea, ca să punem de faţă pe tot omul desăvârşit întru Hristos Iisus" (Coloseni 1, 28).***

Cunoşti tu acum sufletul lui, care covârşeşte toate cele pământeşti? El voia a desăvârşi pe tot omul întru Hristos, şi el a şi făcut aceasta, pe cât a fost în puterea lui. El era aşa de grijuliu şi cu aşa râvnă alerga în toate părţile, ca şi cum toate popoarele ar fi fost copiii lui. Îşi dădea toată osteneala pentru a-i aduce la împărăţia cerului: vindeca, sfătuia, făgăduia, plângea, se ruga, speria duhurile cele rele şi pe toţi vrăjmaşii mântuirii sufleteşti ai oamenilor. Prin venirea sa de faţă, prin epistole, prin cuvinte, prin fapte sprijinea pe cei ce cădeau, direct sau prin ucenicii săi; întărea pe cei ce stăteau, ridica pe cei căzuţi, mângâia pe cei zdrobiţi, întărea pe cei uşori la minte, înspăimânta pe vrăjmaşi cu glasul său cel puternic şi căuta la potrivnici cu o privire ameninţătoare. El se asemăna unui comandant de oaste, unui doctor ales; purta el însuşi armele, sprijinea pe ai săi, stătea cu dânşii şi era în oaste totul întru toate.

Şi nu numai în cele duhovniceşti, dar încă şi în lucrurile cele pământeşti a arătat întotdeauna o mare îngrijire şi o neobişnuită râvnă. Ascultă numai cum scrie şi ce zice el către un popor mare pentru o singură femeie: ***"Vă încredinţez pe Febe, sora noastră, care este diaconiţă a Bisericii din Chenhrea, ca să o primiţi pe ea întru Domnul, după cum se cuvine sfinţilor, şi să-i fiţi ajutători întru tot lucrul, orice ar pofti de la voi" (Romani 16, 1-2).*** Asemenea vorbeşte în altă epistolă: ***"Ştiţi casa lui Ştefana, care spre slujba sfinţilor s-au rânduit pe ei înşişi. Să cunoaşteţi bine dar pe unii ca aceştia şi să-i aveţi întru cinste" (I Corinteni 16, 15, 18).***

Adică, dragostea sfinţilor este astfel formată, ca ea să dea ajutor şi în lucrurile cele vremelnice. Aşa proorocul Elisei, pe femeia care l-a primit, a răsplătit-o nu numai cu lucruri duhovniceşti, ci şi cu binefaceri trupeşti (IV Regi 4, 13). Şi trebuie cineva să se minuneze, că Pavel, de multe ori în epistolele sale, când recomandă pe cineva, nu socoteşte mai prejos de vrednicia sa a se îngriji chiar şi de călătorie şi de cheltuiala fraţilor săi. Aceasta a grăit-o în epistola sa către Tit, când zice: ***"Pe Zenas, cunoscătorul de lege, şi pe Apollo să-i trimiţi mai înainte, cu bună grijă, ca nimic să nu le lipsească" (Tit 3, 13).***

Iar dacă Pavel, pentru oamenii cei împreună cu dânsul recomanda atâta îngrijire, cu mult mai vârtos el ar fi făcut toate când i-ar fi văzut în primejdie. Vezi numai cât de îngrijorat este el în epistola către Filimon pentru Onisim, şi cu ce dibăcie şi râvnă scrie pentru dânsul. Iar dacă el a putut să scrie o epistolă întreagă pentru un rob şi, pe lângă aceasta, pentru un rob fugar şi mai înainte necredincios, socoteşte ce ar fi simţit el pentru un om dintre cei împreună cu dânsul!

Numai un lucru socotea el mai jos de vrednicia sa, adică a întârzia în ceea ce putea sluji spre binele altora. De aceea, el punea totul în mişcare şi nu pregeta a

întrebuinţa toate pentru mântuirea altora: cuvinte, bani şi propria sa viaţă. Când el, de mii de ori, se expunea la moarte pentru alţii, cu cât mai vârtos n-ar fi întrebuinţat pentru dânşii bani şi avuţie, dacă le-ar fi avut? Ce zic eu, dacă le-ar fi avut? Eu pot să arăt că el nu cruţa banii şi averea, deşi nu avea nimic. Nu gândi că aceste cuvinte ale mele ar fi o zgârcitură, ci ascultă ce zice el însuşi: ***“Iar eu prea cu dulceaţă voi cheltui, şi mă voi cheltui şi pe mine pentru sufletele voastre” (II Corinteni 12, 15).*** Şi vorbind cu efesenii, el zice: ***“Voi înşivă ştiţi că mâinile acestea au lucrat pentru trebuinţele mele şi ale celor ce erau cu mine” (Fapte 20, 34).***

El stătea în vârful faptei bune, şi, mai ales, prin văpaia dragostei către aproapele său, a covârşit căldura oricărui foc. Precum fierul, când se pune în foc, cu totul se înroşeşte, aşa era Pavel aprins de dragoste; Pavel, cu totul era dragoste. Şi fiindcă el era părinte al întregii lumi, de aceea urma tuturor părinţilor, ba încă îi întrecea cu îngrijirea pentru nevoile duhovniceşti şi trupeşti ale fiilor săi. A jertfit avere şi bunuri, trupul şi viaţa, totul, pentru iubiţii săi. Pentru aceea a numit el dragostea adunarea de căpetenie a legii, legătură a desăvârşirii, mamă a tot binele, începutul şi sfârşitul tuturor faptelor bune. El zice anume: ***“Ţinta poruncii este dragostea din inimă curată şi din cuget bun” (I Timotei 1, 5).*** Şi în alt loc: ***“Poruncile: să nu curveşti, să nu ucizi… şi oricare altă poruncă, întru acest cuvânt se cuprind: Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi” (Romani 13, 9).***

Deci, fiindcă dragostea este începutul şi sfârşitul tuturor faptelor bune, să urmăm şi noi întru aceasta Sfântului Pavel, căci tocmai prin dragoste s-a făcut el aşa de mare şi înalt! Nu-mi vorbi de morţii pe care el i-a înviat, nici de leproşii pe care i-a curăţit. Astfel de fapte Dumnezeu nu cere de la tine. Dar sârguieşte-te aţi câştiga dragoste ca Pavel, şi vei dobândi cununa cea cerească.

Cine spune aceasta? Tocmai acela care a avut dragoste în o aşa de mare măsură, şi care a preferat-o minunilor şi semnelor, şi altor mii de fapte bune. Şi fiindcă el însuşi o săvârşea cu atâta râvnă, de aceea şi cunoştea aşa de bine puterea ei. Prin ea s-a făcut el însuşi aşa de slăvit, şi nimic nu i-a dat lui o aşa de înaltă vrednicie, decât numai puterea dragostei. De aceea zicea el: ***“Râvniţi însă la darurile cele mai bune. Şi vă arăt încă o cale care le întrece pe toate” (I Corinteni 12, 31).*** Prin aceasta, el se gândeşte la dragoste, pe care o numeşte calea cea mai bună şi mai aleasă.

Să umblăm, deci, şi noi, pururi, pe această cale, pentru ca, şi noi, vreodată, să vedem pe Pavel, ba chiar pe Domnul şi Dascălul lui Pavel, şi să dobândim cununile

cele netrecătoare, prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava şi cinstea, în vecii vecilor. Amin.

XIX. Cuvânt la Duminica a 16- a după Cincizecime - Creştinul este asemenea unui schimbător de bani

„ Se cuvenea deci ca tu să pui banii mei la zarafi, şi eu, venind, aş fi luat ce este al meu cu dobândă." (Matei 25, 27) Aşa a grăit domnul către sluga sa cea leneşă şi aşa va grăi Hristos, Domnul nostru, fiecăruia dintre noi, când va veni la judecată şi va cere banii Săi cu dobândă.

O, cât de mare şi nespusă este dragostea Domnului! El opreşte pe oameni să ia dobândă, iar El Însuşi cere dobândă. ***Dar pentru ce?*** Pentru că dobânda omenească este vrednică de osândit şi de defăimat, iar cea dumnezeiască este vrednică de laudă şi de toată aprobarea. Dobânda aceea, înţeleg cea de bani, vatămă atât pe cel ce o dă, cât şi pe cel ce o primeşte. Pe cel ce o ia îl duce în iad, iar pe cel ce o dă îl face mai sărac decât înainte.

Ce poate să fie mai groaznic, decât atunci când cineva trage câştig din lipsa aproapelui său, iar nenorocirea aproapelui său o stoarce în folosul său? Sau când unul, sub masca bunătăţii, întrebuinţează învârtoşarea inimii, şi pe cel ce are trebuinţă de ajutor, căruia se pare că-i întinde mâna, îl împinge desăvârşit în prăpastie?

Ce faci, o, omule? Nu pentru aceasta a venit săracul înaintea uşii tale, ca să-i mai înmulţeşti sărăcia, ci pentru ca tu să-l scapi de dânsa. Iar tu faci întocmai ca otrăvitorii. Aceştia amestecă otrava cu mâncarea cea obişnuită, şi fac aşa ca să nu se observe înşelăciunea lor.

Tot aşa, cei ce acoperă sub masca bunătăţii pierzătoarea lor camătă, ştiu să ascundă paguba şi vătămarea cea mare de către cei care s-au hotărât a bea această pierzătoare otravă.

Pentru aceasta, mai ales de camătă, poate zice cineva cu toată dreptatea ceea ce Solomon a zis despre păcat îndeobşte. Dar ce zice Solomon despre păcat? „ Un timp îndelungat el este dulce pentru gâtlejul tău, dar după aceea îl vei afla mai amar decât fierea şi mai tăios decât o sabie cu două tăişuri" (Pilde 5, 3-4).

Această încercare o fac toţi cei ce iau bani cu camătă. La început, când primesc banii, ei simt oarecare uşurare; dar numai pentru un timp scurt. Iar după ce dobânzile cresc şi povara datoriei covârşeşte puterile, ceea ce mai înainte era dulce gâtlejului lor, se arată acum mai amară decât fierea şi mai tăioasă decât sabia cea

cu două tăişuri, pentru că ei, adeseori, se văd nevoiţi a înstrăina întreaga moştenire părintească.

Cu toate acestea, să trecem acum, în vorba noastră, de la cele simţite la cele duhovniceşti.

„Se cuvenea ţie, zice Domnul, să fi dat argintul Meu schimbătorilor". Prin schimbători El vă înţelege pe voi, cei care auziţi aceste cuvinte. Însă pentru ce Dumnezeu v-a numit schimbători? Pentru ca să vă înveţe că tot ce auziţi trebuie să cercetaţi cu aceeaşi îngrijire, precum cei care primesc monede şi pe care le ispitesc şi le cercetează, precum schimbătorii de bani aruncă o monedă falsă şi care nu are tiparul cel adevărat, iar pe cele bune şi adevărate le primesc, şi aşa deosebesc pe cele mincinoase de cele adevărate, aşa trebuie să faci şi tu!

Să nu socoteşti adevărate toate câte auzi, mai vârtos să înlături de la tine cele false şi neadevărate, iar pe cele adevărate şi care îţi ajută la mântuire să le întipăreşti în duhul tău. La aceasta ai şi cumpănă şi cântar, negreşit nu din fier sau aramă, ci din cele care se cuprind în obiceiurile cele curate şi în credinţa cea adevărată, şi cu acestea trebuie să cercetezi tot cuvântul ce-l auzi.

De aceea se zice: „Fiţi schimbători buni", nu ca şi cum ar trebui să şedeţi în târg şi să număraţi banii, ci pentru ca voi să cercetaţi cu tot dinadinsul fiecare cuvânt şi fiecare învăţătură. De aceea scrie Apostolul Pavel: „Toate să le încercaţi şi ce este bun să ţineţi" (I Tesaloniceni 5, 21).

Dar Hristos ne-a numit schimbători nu numai pentru că noi trebuie să cercetăm toate vorbele, ci încă şi cu privire la transmiterea celor ce ni s-au încredinţat. Precum schimbătorii pierd tot câştigul, dacă închid în casă banii pe care i-au primit şi nu-i dau altora, tot aşa se întâmplă şi cu cei ce aud cuvântul cel dumnezeiesc. Dacă tu, învăţătura ce ai primit-o aici (în biserică) o păstrezi pentru tine şi nu o împărtăşeşti altora, atunci agoniseala ta va rămâne fără folos.

La casele de schimb, în toate zilele şi de-a pururi, vedem oameni intrând şi ieşind. Tot aşa trebuie să fie şi în privinţa învăţăturii. La schimbători, noi vedem cum unii depun la ei banii lor, iar alţii îndată îi împrumută de la ei, şi aşa este toată ziua. De aceea schimbătorii câştigă aşa de mult, deşi banii nu sunt ai lor proprii, iar ei aşa de mare folos câştigă din banii străini, pentru că ştiu a-i întrebuinţa cum se cuvine.

Tot aşa trebuie să faci şi tu. Învăţăturile pe care le primeşti nu sunt proprietatea ta, ci ele sunt ale Sfântului Duh. Dar dacă tu faci dintr-însele o întrebuinţare dreaptă,

vei trage din aceasta un folos duhovnicesc foarte mare. De aceea v-a numit Dumnezeu schimbători.

Însă pentru ce Dumnezeu a numit bani cuvintele pe care noi le ascultăm? Banii au chipul împăratului; şi dacă nu au acest chip, nu sunt adevăraţi, ci sunt falşi. Tot aşa trebuie ca fiecare învăţătură, pe care noi se cuvine să o credem, să poarte întru sine chipul lui Iisus Hristos.

Şi mai departe: întrebuinţarea banilor alcătuieşte tot traiul nostru; banii sunt temelia tuturor tocmelilor noastre, şi de trebuie să cumpărăm sau să vindem ceva, totdeauna banul joacă un rol.

Tot aşa se întâmplă cu cuvântul şi cu învăţătura.

Aceşti bani duhovniceşti sunt stratul şi rădăcina tuturor tratatelor duhovniceşti. Dacă noi, de exemplu, voim să cumpărăm ceva de la Dumnezeu, trebuie mai întâi să plătim cu cuvântul rugăciunii, spre a dobândi ceea ce dorim.

Când vedem un frate uşor la minte şi leneş, care merge spre pieire, noi putem iarăşi să câştigăm mântuirea sufletului său şi să cumpărăm izbăvirea lui, când aplicăm la aceasta cuvântul învăţăturii şi plătim cu el.

De aceea, toate cele bune pe care le auzim, trebuie să le păzim cu toată sârguinţa şi să le păstrăm, pentru ca iarăşi să le putem împărtăşi altora, încă şi despre dobânda acestor bani trebuie să dăm socoteală.

Aşadar, să fim cu luare aminte când primim o monedă adevărată a învăţăturii, ca iarăşi să putem depune banii noştri la alţii. Căci fiecare, numai dacă voieşte, poate să fie învăţătorul altuia.

- ⇒ *Tu nu poţi să schimbi în bine o cetate întreagă. Fie! Dar tu poţi sfătui la bine pe nevasta ta.*
- ⇒ *Tu nu poţi să vorbeşti către toată adunarea, ca un preot. Fie! Dar tu poţi să aduci pe fiul tău la o cale mai bună.*
- ⇒ *Tu nu poţi învăţa tot poporul. Fie! Dar tu poţi face mai bune slugile tale.*

Pentru puterile tale, aceştia nu sunt prea mulţi şcolari, şi o astfel de învăţătură nu întrece măsura cunoştinţelor tale; ba tocmai tu poţi aduce pe aceşti oameni la rânduială mult mai uşor decât preotul şi decât propovăduitorul. Acesta vine la voi numai o dată sau de două ori pe săptămână, iar tu ai pe aceşti şcolari în toate zilele

cu tine; poţi da învăţături bune femeii tale, copiilor tăi, slugilor tale, atât seara, cât şi la masă, ba încă şi toată ziua.

Dar încă şi din alt motiv îţi este ţie mai uşor a-i mântui. Propovăduitorul, vorbind către o mare mulţime, nu ştie de ce boală suferă fiecare; de aceea, el trebuie în fiecare predică să aducă tot felul de doctorii. Voi, însă, nu aveţi trebuinţă de aceasta; mai vârtos puteţi cu o mică lucrare să produceţi o mare îmbunătăţire, căci voi cunoaşteţi deplin greşelile acelora care sunt cu voi în casă, şi de aceea puteţi întrebuinţa împotriva lor mijloacele cele mai potrivite.

Aşadar, iubiţilor, să nu amânăm grija pentru casnicii noştri, căci cea mai mare pedeapsă şi o nespusă muncă aşteaptă pe cei care se lenevesc pentru casnicii lor.
Apostolul Pavel zice lămurit: „Dacă cineva nu poartă grijă de ai săi, şi mai vârtos de casnicii săi, de credinţă s-a lepădat şi este mai rău decât cel necredincios” (I Timotei 5, 8).

Vezi, cât de ager atinge Pavel pe cei care nu se îngrijesc de casnicii lor? „Căci cine nu îngrijeşte de ai săi, cum va îngriji de cei străini?” (I Timotei 3, 5). Eu ştiu că de multe ori v-am dat acest sfat, dar niciodată nu voi înceta, căci numai aşa voi fi slobod de toată răspunderea. Pentru aceea, adeseori, vă îndemn să vă îngrijiţi de mântuirea sufletească a celor de aproape ai voştri, pentru ca cele ce eu vă zic să pătrundă, în sfârşit, în adâncul sufletelor voastre.

Precum răsadurile, ale căror rădăcini se întind adânc în pământ, nu se pot birui de nici un vânt, aşa şi acele învăţături despre fapta cea bună, care se prind adânc în sufletul nostru, nu se pot smulge uşor de îndeletnicirile şi împrăştierile vieţii.

Spune-mi, iubitule: Să presupunem că tu vezi pe fiul tău aproape mort de foame. L-ai putea trece cu vederea sau, mai vârtos, nu i-ai face şi nu i-ai răbda toate, ca să-l scapi a muri de foame? Deci, dacă tu nu treci cu vederea pe cel ce se chinuieşte de foamea trupească, cum ai putea să rămâi liniştit când fiul tău este ameninţat să piară de foamea învăţăturii celei dumnezeieşti? Meriţi tu, oare, numele de tată? Această foame duhovnicească este mai primejdioasă decât cea trupească, căci moartea cu care ea se sfârşeşte este mai groaznică. De aceea, tu trebuie cu mult mai mult să gândeşti la liniştirea acestei foame.

Apostolul zice: „Creşteţi pe fiii voştri întru învăţătura şi certarea Domnului” (Efeseni 6, 4). Aceasta este cea mai frumoasă îngrijire a unui părinte; acestea sunt cele mai nobile osteneli pentru copiii săi. Din aceasta cunosc eu înrudirea firii,

când părinţii au cea mai mare grijă tocmai pentru binele duhovnicesc al copiilor lor.

XX. Cuvânt la Duminica a 18- a după Cincizecime – Comportarea creştinului către greşelile aproapelui

„De acum înainte vei fi pescar de oameni" (Luca 5, 10).

Vă laud, prietenii mei, că nu încuviinţaţi uşurimea minţii şi lenevirea altora, şi prihăniţi aceste rele purtări, şi mă minunez de această râvnă a voastră; însă doresc ca ea să fie amestecată şi măsurată cu blândeţe şi cu iubirea aproapelui.

O râvnă fără băgare de seamă şi fără de blândeţe nu este râvnă, ci urgie, şi sfătuirea fără iubirea aproapelui este o nepriinţă şi amărăciune.

De aceea vă rog, să nu judecaţi cu asprime greşelile celor de aproape ai voştri!

Precum cel ce fără compătimire se atinge de rănile fraţilor săi, şi el de asemenea nu va afla iertare greşelilor sale la alţii; tot aşa pe de altă parte cel ce judecă cu milă greşelile aproapelui, când el însuşi va cădea vreodată, va afla multe mâini, care iarăşi îl vor ridica.

Zic aceasta nu cu scopul, de a întări în lenevirea lor pe cei uşori de minte şi nepăsători, mai vârtos voiesc eu a spori încă râvna voastră pentru mântuirea sufletească a aproapelui, dar voiesc totodată a o face mai nobilă şi mai plină de dragoste.

Pavel ne-a poruncit: „***mustră, ceartă, îndeamnă***" (II Tim. 4. 2), şi cineva nu trebuie, ca de-a pururea să întrebuinţeze numai unul din aceste mijloace, ci trebuie a amesteca şi a schimba aceste mijloace de îndreptare, pentru ca ele să aducă un folos cu atât mai mare.

Dacă noi pururea numai ne-am prici şi ne-am certa, nu am dobândi alta, decât am face pe oameni să nu se mai ruşineze; iar dacă noi numai am îndemna, i-am face numai mai uşori de minte, încă şi doctorii nu totdeauna taie şi ard, ei adeseori numai cât leagă rănile, şi nu totdeauna întrebuinţează doctorii iuţi şi amare, ci adeseori încă şi de cele line.

Pe unele le întrebuinţează ei, spre a curăţi rănile de puroi şi de putreziciune, iar pe altele, spre a alina şi ostoi durerile. De aceea zice Pavel într-alt loc: ***„fraţilor, de va cădea vreun om în vreo greşală, voi cei duhovniceşti îndreptaţi pe unul ca acela cu duhul blândeţilor, păzindu-te pe tine, ca să nu cazi şi tu în ispită"*** (Gal. 6, 1).

Aceasta este îndemnare slăvită, un sfat însemnat, o dovadă de cea mai mare îngrijire a Apsotolului pentru noi şi o mărturie a inimii lui celei părinteşti. Acestea, fraţii mei, sunt nişte cuvinte vrednice de limba Sfântului Pavel!

Mai întâi se sileşte el a dobândi bunăvoinţa celui ce-l ascultă, sau îl citeşte, prin aceea că îl numeşte frate. Aceasta este tot atâta, ca şi când ar zice: ***tu te-ai născut din acelaşi trup de mamă şi într-aceeaşi dureri, te-ai crescut cu aceeaşi hrană, ai acelaşi tată şi aceeaşi naştere duhovnicească, ca şi aproapele tău cel căzut în păcat.***

Arată-i acum înrudirea ta cu dânsul prin felul şi chipul, cu care cerţi greşelile lui.

Apostolul zice: „***De va cădea vreun om în vreo greşeală***", el nu zice tocmai: „***dacă ar păcătui vreun om***", şi prin acesta dă a înţelege o greşeală, care cu totul este vrednică de iertare.

Cuvintele: „***de ar cădea***" înseamnă totuna ca şi cum ar fi zis: „***dacă cineva, împins de ispită, s-ar fi abătut***"; ele nu arată pe un om, care păcătuieşte întradins, ci pe unul, care deşi este plecat a face fapte bune, totuşi viclenia satanei l-a făcut să şchiopăteze.

Un asemenea om nu merită vreo mustrare amară, ci mai vârtos iertare. Apostolul zice: „***de ar cădea vreun om***". ***Prin aceasta el iarăşi aduce un temei pentru iertare, adică slăbiciunea şi stricăciunea firii omeneşti, pe care el o înseamnă prin cuvântul „om", în acelaşi chip se silea marele Iov a dobândi de la Dumnezeu iertare, când zicea:*** „***Ce este omul, că-l socoteşti pe dânsul, şi însemnezi păcatele lui?***" (Iov. VII. 17).

Deci, când trebuie să sfătuim şi să certăm pe unul dintre fraţii noştri, să facem tocmai aşa, cum zice Apostolul, totdeauna să zicem: „***Şi el este un om***", să ne aducem aminte de stricăciunea firii sale prin aceasta să domolim mânia şi să deşteptăm compătimirea. Pentru ca să facem noi aceasta, de aceea Apostolul Pavel în locul acela şi-a adus aminte de firea omenească şi de şubrezenia ei şi a zis: ***„de ar cădea vreun om în vreo greşală".***

El adaugă: ***„voi cei duhovniceşti". Pe cel ce păcătuieşte, el îl numeşte om, pe cel ce face cele bune, îl numeşte – duhovnicesc: fiu al Duhului; acolo a pus el numele firii, aici numele faptei celei bune.*** El voieşte să zică: ***dacă tu cu adevărat eşti fiu al Duhului (om duhovnicesc), dovedeşte mie fapta cea bună a ta, nu prin***

îngrijirea numai de mântuirea ta, ci şi pentru a fratelui tău, şi prin ajutorul, de care împărtăşeşti pe cei căzuţi .

Căci omul cel plin de duhul cel creştinesc este dator a nu trece cu vederea pe aproapele său, care este mădular cu dânsul al unui trup.

„***Îndreptati pe unul ca acela cu duhul blândeţilor***", zice Apostolul mai departe, adică, ***faceţi, ca el să nu fie silnicit de satan, să nu fie biruit în războiul cu dânsul, nici să fie învins în lupta împotriva aceluia.***

Iarăşi zice Apostolul: ***„Păzindu-te pe tine însuţi, ca să nu cazi şi tu în ispită".*** Aceasta este cea mai pătrunzătoare sfătuire, cu care el a putut să-ţi vorbească.

De ai fi vârtos ca piatra, auzind aceste vorbe, ele ar trebui să te îngrozească, şi să te îmboldească, a veni într-ajutorul fratelui tău celui căzut. Voieşti să te milostiveşti asupra lui, ca un frate? Nu voieşti să-l ierţi, căci el este om, şi pentru aceea este supus beteşugului? Nu voieşti, ca fiu al duhului, să-i întinzi mâna? O, atunci, priveşte asupra ta însuţi, şi atunci nu mai ai trebuinţă de nimeni, ca să-ţi zică, o ajută pe cel călduţ, căci tu ai întru tine însuţi îndemnul la aceasta. Pentru ce aceasta, şi cum? „Păzeşte-te pe tine însuţi zice Apostolul, ca să nu cazi şi tu în ispită".

Ca să nu te tulbure, el nu zice, că şi tu însuţi eşti un păcătos, ci zice: „ca să nu cazi şi tu în ispită". Aceasta vrea să zică: „***gândeşte-te şi tu însuţi poate vei cădea în păcat, poate nu vei cădea; dar fiindcă nimic nu este sigur, ce are să fie în viitor , de aceea adună-ţi o comoară, prin compătimirea către aproapele tău, pentru ca, când tu însuţi te vei împiedica, să dobândeşti iertare îndestulătoare***".

El zice: „***ca să nu cazi şi tu in ispită***", ia aminte cu dinadinsul la însemnarea acestui cuvânt, căci prin el Apostolul ne arată, că avem un ispititor vrăjmaş. Ispititorul nu are un timp bine hotărât, când are să năvălească asupra noastră şi adeseori ne prinde fără de veste, pe când noi dormităm, şi suntem uşori la minte.

Cu atât mai mult merită iertare, cel ce a fost apucat fără de veste şi în acest chip prins de ispititor. Aceasta n-a fost vreo luptă vădită, n-a fost vreun timp hotărât spre întâlnire, ci el peste aşteptare a fost năpădit şi de acea biruit. Către un asemenea noi trebuie să ne purtăm aşa cum fac corăbierii.

Chiar când corabia lor are un vânt foarte priincios, şi ei sunt întru toată siguranţa, dar în oarecare depărtare alţii suferă sfărâmare de corabie, ei totuşi nu socotesc

folosul lor propriu, şi nu lasă pe aceia în nenorocirea lor; mai vârtos ei opresc corabia lor, aruncă ancora, strâng ventrele, aruncă afară odgoane şi scânduri, pentru ca cei cu corabia sfărâmată să se apuce de dânsele şi să poată scăpa.

Urmează deci şi tu, omule, acestor corăbieri, căci şi tu navighezi pe o mare întinsă şi nemăsurată, pe marea acestei vieţi, o mare plină de fiare grozave, plină de piscuri prăpăstioase şi de stânci, plină de furtuni şi de vijelii, şi foarte mulţi suferă sfărâmare de corabie pe această mare. Deci când tu vezi, că un corăbier pe marea acestei vieţi prin pânditurile diavolului este în primejdie, a pierde bogăţia mântuirii sale cele sufleteşti, că el se şi luptă acum cu valurile şi în tot minutul este ameninţat a se cufunda, opreşte corabia ta în loc, lasă orice alte treburi ale tale, îngrijeşte-te de mântuirea lui. Căci, când cineva este ameninţat a se cufunda, atunci nu poate fi codire, sau întârziere.

Aşadar, grăbeşte, cât poţi mai repede, ca să-l scoţi din valuri, fă tot ce stă în puterile tale pentru ca să-l mântuieşti din prăpastia pierderii. De te-ar chema aiurea mii de treburi, gândeşte-te, nimic nu este mai neapărat şi mai însemnat, decât mântuirea celui ce se află în primejdie, şi de vei întârzia numai un moment, îl vei trăda furtunii celei furioase.

De aceea în nişte asemenea întâmplări noi trebuie să fim grabnici, rapizi şi râvnitori. Ascultă numai, cât de plin era de îngrijire însuşi Sfântul Apostol Pavel, când a văzut pe un om aproape de a se prăpădi, şi cum îndeamnă şi pe alţii ia mântuirea lui: „***Daţi-i dovadă de dragostea voastră, ca nu cumva de un necaz prea mare să se piardă unui ca acela***" (II Cor. 2, 7-8).
Prin aceste cuvinte el ne îndeamnă, a întinde îndată mâna de ajutor celui nenorocit, pentru ca nu cumva, pe când noi întârziem şi ne codim, el să se cufunde şi să se înghită de valuri.

Să ne îngrijim deci de mântuirea sufletească a fraţilor noştri; căci aceasta este una din cele mai de căpetenie datorii ale noastre, şi dintru aceea se va cunoaşte, că noi suntem creştini, când noi ne îngrijim nu numai pentru noi, ci ne ocupăm a îmbunătăţi şi a mântui încă şi pe aproapele nostru, care este mădular al aceluiaşi trup.

Aceasta este cea mai mare dovadă, ce o putem da despre credinţa noastră; căci „**întru aceasta**" zice Hristos, „***vă vor cunoaşte oamenii, că sunteţi ucenici ai mei, de veţi avea dragoste între voi***" (Ioan, XIII. 35).

Iar dragostea cea adevărată se arată nu numai prin aceea, că cineva dă unui om

mâncare şi băutură, vorbeşte cu el şi-i arată prietenie, ci prin aceea o pune în vileag, când cineva se îngrijeşte de adevărata norocire şi de mântuirea sufletească a aproapelui, când iarăşi ridică pe cel căzut, când întinde mâna de ajutor celui răsturnat la pământ, care nu se poate îngriji de mântuirea sa, când cineva preferă binele aproapelui folosului său propriu. Aşa lucrează dragostea cea adevărată; căci „***dragostea nu caută ale sale***" (I. Cor. XIII. 5).

Aceste cuvinte ale mele voi nu trebuie să le ascultaţi numai pentru voi, ci încă şi pentru alţii, adică pentru aceia, pe care îi aveţi spre creştere şi spre priveghere.

Biserica se aseamănă cu un trup alcătuit din multe mădulare, şi acest trup se ţine prin unirea mădularelor, şi prin ajutorul ce-l dă un mădular altuia.

Dacă un mădular ar voi a se sprijini numai pe sine, iar nu şi pe celelalte, prin aceasta ar pieri trupul întreg şi împreună cu dânsul şi singuraticul acela mădular pismătăreţ.

Dacă de pildă stomacul ar ţine pentru sine toate bucatele, atunci el ar ucide pe celălalt trup prin slăbiciune, iar pe sine prin îmbuibare. De acea el ţine pe seama sa numai cât îi trebuie lui, şi pe celelalte sucuri hrănitoare le împărtăşeşte celorlalte mădulare, aşa se ţine el pe sine şi întreg trupul întru sănătate.

Tot aşa va fi şi la tine. Dacă tu, deşi ai auzit aceste sfaturi si învăţături ale mele, dar nu le vei comunica şi altora, mai ales acelora, pentru a căror mântuire sufletească ai să îngrijeşti, atunci tu vătămi pe aceia şi pe sineţi, fiindcă trândăvia ta este foarte vrednică de pedeapsă. Iar dacă tu comunici altora din hrana cea duhovnicească, pe care ai primit-o aici, foloseşti şi lor şi ţie însuţi.

Să încheiem astăzi, cu aceasta, şi să mulţumim Domnului pentru învăţătura, ce el ne-a dat. Căruia se cuvine cinstea în vecii vecilor! Amin.

XXI. Cuvânt la Duminica a 19- a după Cincizecime - Despre şi împotriva laudei de sine

„Căci chiar dacă aş vrea să mă laud, nu voi fi fără de minte căci voi spune adevărul, dar mă feresc de aceasta, ca să nu mă socotească nimeni mai presus decât ceea ce vede sau aude de la mine” (II Cor. 12, 6-7).

„De aţi avea puţină răbdare cu neînţelepciunea mea”! (II Cor. XI, 1). Ce vrea să zică apostolul Pavel cu cuvintele acestea? În timpul acela erau în Corint mulţi apostoli mincinoşi, care amăgeau pe credincioşi şi micşorau pe Pavel, împuţinau slava lui, îl atacau cu derâdere, şi îl declarau de un guraliv.

Deci împotriva lor se luptă el cu putere în multe locuri ale Epistolei sale, aşa de pildă când zice: „noi nu suntem ca cei mulţi, care strică cuvântul lui Dumnezeu” (II Cor. II, 17), şi iarăşi: „nu am fost nimănui dintre voi spre greutate” (II Cor. XI, 9). Şi după ce a declarat, că şi pe viitor va păzi acesta, a adăugat: „Este adevărul lui Hristos întru mine, că lauda aceasta nu se va îngrădi mie în laturile Ahaei (II Cor. XI, 10). Dând temeiul la aceasta, arată apoi acele huliri cu cuvintele: „Ceea ce am făcut până acum, voi face şi mai departe, ca să tai pricina celor ce poftesc pricină” (II Cor.XI, 12).

Fiindcă aceşti apostoli mincinoşi născoceau nenumărate clevetiri împotriva lui, vătămau pe ucenicii lui şi îi ademeneau la nerespect către apostol, de aceea în sfârşit el s-a văzut nevoit, a se lăuda pe sine însuşi şi a vorbi de oarecare însuşiri covârşitoare ale sale; căci nu era înţelept, de a tăcea mai îndelung despre acestea.

Deci fiindcă el trebuia să povestescă luptele sale, şi să vorbească despre descoperirile ce primise, şi de ostenelile ce suferiseră, a voit totodată să arate, că el face aceasta cu neplăcere şi silit, de aceea el şi numeşte aceasta ceva neînţelept şi zice: „De aţi avea puţină răbdare cu neînţelepciunea mea”! El cu aceasta voieşte să zică: Eu am de gând să fac ceva neînţelept, adică să mă laud pe mine însumi; însă nu eu sunt de vină la aceasta, ci aceia, care m-au silit la aceasta. De aceea vă rog, pe mine să mă îngăduiţi, iar vinovăţia să o prescrieţi acelora.

Pavel a făcut întru aceasta, ca toţi Sfinţii. Când ei făceau ceva nedrept, ei înşişi spuneau aceasta la toţi, se tânguiau în toate zilele şi mărturiseau înaintea tuturor oamenilor. Iar când făceau ceva nobil şi mare, tăinuiau aceasta, şi înşişi o uitau, încă şi Pavel, fără ca să-l silească cineva „a vorbit public despre păcatele sale şi le-a făcut cunoscute. Aşa de pildă când zicea: „Hristos Iisus a venit în lume, ca să mântuiască pe cei păcătoşi, dintre care cel dintâi sunt eu” (I Tim. 1, 15). De

asemenea când scrie: „mulţumesc celui ce m-a întărit pe mine, lui Hristos, Iisus Domnului nostru, căci credincios m-a socotit, punându-mă întru slujbă, pe mine cel ce eram mai înainte hulitor şi gonitor, şi ocărâtor". (I Tim. 1, 12, 13). Şi iarăşi: „mai pe urmă decât toţi, ca unul născut fără de vreme, s-a arătat şi mie, că eu sunt mai micul apostolilor, care nu sunt vrednic a mă chema apostol, pentru că am prigonit Biserica lui Dumnezeu" (I Cor. XV, 8, 9). Şi iarăşi: „mie celui mai mic, decât toţi credincioşii, mi s-a dat harul acesta" (Efes. III, 8).

Vezi, cum el se numeşte cel mai mic nu numai dintre apostoli, ci şi dintre toţi credincioşii, şi declară, că nu este vrednic de mântuirea, ce a dobândit? Măcar că Hristos zisese despre dânsul: „vas al alegerii îmi este mie acesta, ca să poarte numele meu înaintea neamurilor şi a împăraţilor" (Fapt. IX, 15), totuşi el nu s-a îngâmfat de această laudă, şi măcar că el ar fi putut să aibă o mare bizuire, totuşi el de-a pururea se numea pe sine un biet păcătos şi cel mai mare dintre păcătoşi, care numai pentru aceea a dobândit îndurare, pentru ca şi cel mai mare călcător de lege să nu se deznădăjduiască de mântuirea sa (I Tim. l, 16), privind la dânsul, adică la apostolul şi la harul, de care el s-a împărtăşit.

Aşadar Pavel, fără ca să fie împins de vreo nevoie, în toate Epistolele sale a vădit păcatele sale. El le-a scris şi le-a descoperit nu numai contemporanilor săi, ci si tuturor generaţiilor celor viitoare. Dimpotrivă, însuşirile lui cele covârşitoare, şi cele ce îi aduceau laudă, le aminteşte el numai cu greu şi cu neplăcere, chiar şi când nevoia îl împingea la aceasta.

Aceasta se vede de acolo, că o astfel de amintire el adesea o numeşte nebunie şi neînţelepciune; se vede încă şi de acolo, că despre descoperirea cea slăvită, care i s-a împărtăşit, el a tăcut aşa de îndelungat. Căci nu abia de doi, de trei, sau chiar de zece ani, ci cu mult mai înainte primise el acea descoperire. De aceea arată el chiar timpul prin cuvintele: „Ştiu pe un om, care înainte cu paisprezece ani s-a răpit până la treilea cer" (II Cor. XII, 2). Iar timpul îl arăta, pentru ca tu să vezi, că el nici acum n-ar fi vorbit despre aceasta, dacă n-ar fi fost silit la aceasta de o nevoie foarte mare. Căci dacă el ar fi avut plăcerea a se lăuda pe sine, el ar fi povestit îndată, sau cel puţin după doi, trei ani acea înaltă cinste, de care s-a împărtăşit, însă el a tăcut în curgere de patrusprezece ani, şi atunci nu a spus despre dânsa nimănui, decât numai Corintenilor. Şi când? Tocmai când a văzut, că s-au sculat apostoli mincinoşi; si prin aceea a arătat, că el nici acum n-ar fi vorbit despre aceasta, dacă n-ar fi văzut izbucnind între ucenicii lui o amăgire aşa de mare.

Noi însă nu facem aşa, ci cu totul dimpotrivă. Despre păcatele noastre noi nu vorbim niciodată, şi când alţii vorbesc despre ele noi ne supărăm, ne mâniem,

socotim aceasta ca ceva neruşinat, ocăram şi hulim pentru aceasta; dimpotrivă, când am făcut un bine cât de mic, necontenit îl arătăm, mulţumim celor ce vorbesc de el, şi îl declarăm prieteni ai noştri, măcar că Hristos ne-a poruncit dimpotrivă, adică, ca noi să uităm faptele noastre cele bune, iar păcatele noastre să le amintim cu sârguinţă.

Aceasta ne-a însemnat el în cuvintele, ce a zis către ucenicii săi: „Când aţi făcut toate, ziceţi: slugi netrebnice suntem” (Luca XVII, 10).

Tot aceasta ne-a învăţat el şi în pilda despre vameş şi fariseu, în care el ne-a înfăţişat pe vameş ca model. Pe cât pe acesta l-a îndreptat pomenirea păcatelor, pe atâta pe celălalt l-a pierdut pomenirea însuşirilor sale celor covârşitoare. Aceeaşi îndemnare a făcut Dumnezeu încă în Testamentul vechi iudeilor cu cuvintele: „eu şterg fărădelegile tale şi păcatele tale nu le voi mai pomeni; iar tu adă-ţi aminte însuţi de dânsele” (Is. XLIII, 25).

Precum Pavel, aşa făcea şi proorocul Samuil. El a fost mult timp judecător peste poporul iudeu, a purtat dregătoria sa spre plăcerea lui Dumnezeu, şi totuşi el nici odinioară n-a vorbit însuşi despre sine lucruri mari, deşi el ar fi putut aduce multe lucruri slăvite, precum creşterea sa din tinereţe, petrecerea sa în templu, darul proorociei, care i se dăduse lui încă din leagăn, apoi războaiele ce a purtat, biruinţele ce a câştigat, şi chiar nu prin puterea armelor, ci prin harul lui Dumnezeu, însă despre toate acestea el n-a pomenit până acum cât de puţin.

Dar când a depus înalta sa dregătorie, şi a înmânat altuia domnia, atunci a găsit de trebuinţă a vorbi despre lauda sa, şi a făcut aceasta şi acum cu mare cumpătare.
El a adunat tot poporul, şi a vorbit în prezenţa lui Saul aşa: „iată am ascultat cuvântul vostru, şi v-am pus vouă împărat. Iată eu am umblat înaintea voastră din tinereţile mele până în ziua aceasta. Iată eu, mărturisiţi de mine înaintea Domnului şi înaintea unsului lui: de am luat boul cuiva, sau asinul cuiva, sau de am nedreptăţit pe cineva dintre voi, sau de am asuprit pe cineva, sau de am luat mită de la cineva şi cu aceea am lăsat să mi se orbească ochii; mărturisiţi asupra mea, şi voi întoarce vouă” (I Împăr. XII. 1-3).

Poate că vei întreba: ce oare a silit pe Samuil a-şi face singur această laudă? El avea multe şi însemnate pricini. Fiindcă el acum introducea pe Saul la domnie, prin această laudă de sine a voit să-l înveţe, cum trebuie să ocârmuiască şi să se îngrijească de supuşi şi tocmai pentru aceea a chemat pe supuşi, ca martori ai purtării sale cele cinstite. Şi a făcut aceasta nu în timpul, când el însuşi domnea, ca să nu poată zice cineva, că oamenii de frică au tăcut înaintea lui şi au mărturisit

mincinos. Mai vârtos el atunci a cerut cercetare a purtării sale, când a depus dregătoria sa cea mare şi a predat domnia altuia, când prin urmare pârâşii nu aveau de ce se mai teme. Dacă ar fi fost el altfel, s-ar fi răzbunat pe iudei pentru supărarea, ce i s-a întâmplat. El atunci nici n-ar fi dorit să aibă un urmaş tocmai bun şi blând, parte spre a-şi răzbuna prin aceasta, parte pentru ca cu atât mai mult el însuşi în viitor să
fie lăudat.

Vedeţi deci, cum sfinţii niciodinioară nu se lăudau pe sine, decât numai când erau siliţi la aceasta? Aşa făcea şi apostolul Pavel, şi fiindcă el ştia bine, că orice laudă de sine este ceva potrivnic şi nu se ascultă cu plăcere, de aceea el a zis: „de aţi avea puţin răbdare cu neînţelepciunea mea"! El cere numai puţină răbdare, căci chiar când este nevoit, el nu voieşte a se întinde cu de-amănuntul în povestirea însuşirilor sale cele covârşitoare, ci numai în scurt a le atinge, şi numai pe atâta a vorbi despre dânsele, pe cât era de nevoie şi mântuitor pentru Corinteni. Precum este un semn de cea mai mare neînţelepţire, a vorbi fără trebuinţă despre însuşirile sale cele covârşitoare, tot aşa pe de altă parte a tăcea despre dânsele, în ştiute cazuri ar fi o trădare a adevărului.

Dar chiar şi în cazul de nevoie Pavel face aceasta cu neplăcere, şi o numeşte neînţelepţire, pentru ca tu să înveţi a cunoaşte marea sa înţelepciune, dibăcie şi prevedere. Şi de aceea eu laud şi admir pe apostol, şi îl numesc foarte înţelept, căci el orice laudă de sine o declară neînţelepţie.

Iar dacă Pavel lauda de sine chiar când este trebuincioasă, a numit-o neînţelepciune, apoi ce iertare vor merita, şi cum se vor putea îndrepta aceia, care fără nici o trebuinţă vorbesc despre sine cu multă laudă şi voiesc şi pe alţii a-i sili la aceasta? Ştiind noi acestea, iubiţilor, nu numai să lăudăm purtarea apostolului, ci încă să o şi urmăm, să dăm uitării însuşirile noastre cele covârşitoare şi faptele noastre cele îmbunătăţite, dimpotrivă foarte adeseori să gândim la păcatele noastre, spre a ne deprinde la smerenie, şi pentru ca odinioară să dobândim plata chemării noastre pentru cer, de care fie ca să ne împărtăşim prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos. Căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt se cuvine slava şi cinstea, acum şi în vecii vecilor! Amin.

XXII. Cuvânt la Duminica a 20- a după Cincizecime - Creştinul nu este fără mângâiere la moartea celor de aproape ai săi

„ Puţin şi nu mă veţi vedea, şi iarăşi puţin şi mă veţi vedea. Că eu merg la Tatăl meu” (Ioan XVI, 16).

Fiţi cu luare aminte, fraţilor, pentru ca vorba mea cea potrivită cu acest timp şi, de folos, să nu treacă fără urme! Când cineva suferă de o boală mai grea, atunci mai mult are trebuinţă de doctorie, şi când ochiul suferă o durere mare, atunci i se aplică unsori de ochi.

Iar dacă cineva în acest moment este sănătos, totuşi să voiască a asculta, căci este de folos pentru viitor a cunoaşte doctoria cea vindecătoare. Dimpotrivă acela, al cărui ochi sufletesc este bolnav şi suferă durere prin jălania (despre moartea unui prieten ş.a.), acela, zic, trebuie să fie cu atâta mai luător aminte, a deschide ochiul său la unsoarea cea vindecătoare a cuvântului celui Dumnezeiesc.

Cine nu face aceasta, durerile lui pururea se vor mări, şi la el se împlineşte cuvântul Sfintei Scripturi: „***că întristarea lumii moarte lucrează***” (II Cor. VII, 10). Sfântul Apostol Pavel, acest Dascăl al credincioşilor, acest Doctor ales, ne învaţă, că sunt două feluri de întristare.

Una este bună, alta rea, una folositoare, alta nefolositoare, una aduce mântuire, alta pieire. El zice anume: ***„întristarea, care este după Dumnezeu, pocăinţă spre mântuire fără părere de rău” (II Cor. VII, 10). Aceasta este întristarea cea bună. După aceea adaugă el: „întristarea lumii moarte aduce”.***
Să socotim acum, fraţilor, dacă întristarea, ce arătăm noi pentru moartea celor de aproape ai noştri, este folositoare sau nefolositoare, mântuitoare sau vătămătoare. Iată trupul unui prieten zace acum fără suflare; zace acolo un om, fără a mai fi om, sunt numai mădularele fără duh. Îl strigă, şi el nu răspunde, i se vorbeşte, şi el nu aude; zace acolo o figură palidă cu chipul schimbat, este chiar icoana morţii.

Vă amintiţi bucuriile, ce vă făcea odinioară răposatu, gândiţi la foloasele, ce el v-a adus sau încă vă aducea, amintiţi relaţiile voastre cele prieteneşti, vă aduceţi aminte de graiurile cele plăcute, ce aveaţi cu dânsul, şi doriţi să se întoarcă petrecerea cea de mulţi ani, ce ai avut cu cel răposat. Toate acestea stârnesc lacrimile voastre, vă pricinuiesc tânguiri şi cufundă tot sufletul vostru întru o adâncă întristare.

La toate aceste puternice arme ale durerilor, ca cea dintâi apărare, punem noi,

graiurile acestea: ***tot ce se naşte în lumea aceasta, trebuie să moară.*** Aceasta este legea lui Dumnezeu, şi hotărârea Sa neschimbată, pe care El a dat-o după păcatul cel dintâi asupra strămoşului neamului omenesc, prin cuvintele:
„***Pământ eşti, şi în pământ te vei întoarce***” (Fac. III, 19).

Ce este dar de mirare, când un om, care cu această condiţie s-a născut, face împlinirea legii şi hotărârii dumnezeieşti? Ce este de mirare, când un născut din părinţi muritori, merge pe calea firii sale, de la care nu se poate abate? Ceea ce este vechi nu este ceva neobişnuit; ceea ce se face în toate zilele, nu este ceva neauzit; ceea ce se întâmplă cu toţi, nu este o raritate.

Dacă moşii şi strămoşii tăi au mers pe această cale a morţii, dacă încă de la Adam toţi patriarhii şi proorocii au trebuit să se despartă de lumea aceasta, să înălţăm sufletul nostru dintru adâncul întristării. Acest om şi-a plătit datoria sa şi cum poate cineva să fie trist, când plăteşte datoria, ce avea?

Dar aceasta este o datorie, care nu se poate stinge cu bani, şi de care nu ne poate slobozi nici fapta bună, nici înţelepciunea, şi nici puterea, o datorie, pe care şi împăraţii trebuie să o plătească. Fiindcă hotărârea şi legea lui Dumnezeu sunt neschimbate, întristarea noastră este zadarnică, zadarnică şi întrebarea: pentru ce a murit acest frate? Dimpotrivă, dacă noi socotim condiţia cea obştească pentru tot ce vieţuieşte pe pământ, atunci ochiul nostru cel duhovnicesc, prin aplicarea acestei dintâi doctorii, va simţi uşurinţă.

Dar tu poate că zici: eu ştiu, că moartea este soarta tuturor; eu ştiu, că cine moare, îşi plăteşte datoria; dar eu îmi aduc aminte de bucuria, ce-mi făcea răposatul, de legătura noastră cea prietenească, de petrecerea noastră cea înviorătoare, şi de aici purced lacrimile mele.
Vezi, tu eşti interesat, socoteşti numai folosul tău propriu, dar trebuie să gândeşti şi la folosul răposatului, şi poate că pentru dânsul moartea era tocmai de folos, precum este scris: „***răpitu-sa, ca să nu schimbe răutatea inima lui. Sufletul lui era plăcut lui Dumnezeu, pentru aceea s-a grăbit a-l scoate din lumea aceasta păcătoasă***”, (Înţel. IV, 11). Ce trebuie să zic eu despre aceea, că temeiul întristării se pune în lipsirea pe viitor de petrecerea cea obişnuită? Incă şi timpul vindecă mult întru aceasta, dar cu cât mai vârtos, pot ajuta mintea şi înţelepciunea? Aici mai ales aduceţi-vă aminte de cuvântul Apostolului: „***întristarea lumii lucrează moarte***” (II Cor. VII, 10). Însă pentru ce lucrează ea moarte? Pentru că o astfel de întristare peste măsură duce sau la îndoială, sau chiar la hulirea lui Dumnezeu.

Dar poate îmi va zice cineva cum poţi tu să opreşti de a jeli morţii, când aceasta au făcut-o încă şi Patriarhii, şi acel mare slujitor al lui Dumnezeu, Moise, şi mulţi prooroci, şi înainte de toţi Iov cel drept, care pentru moartea fiilor săi şi-a rupt haina sa? Dar eu te întreb, când tu îţi măriţi fata ta după un mire, cu care ea se duce într-o ţară depărtată; când ei acolo îi merge bine; tu nu socoteşti ducerea aceea ca ceva rău, şi îngrozitor, ci ştirea despre traiul ei cel bun depărtează supărarea pentru lipsa ei.

Nu ar fi oare nebunie în cazul de faţă a te jăli şi a te tângui, când nu un om, ci Însuşi Domnul a luat pe fiica ta, sau pe fiul tău la sine întru un loc străin? Dar zici tu: cum se poate, ca să nu mă întristez, când eu sunt om? Eu nu cer aceasta de la tine, ci opreşte covârşirea întristării. Că noi ne întristăm, aceasta are temeiul său, în firea omenească, dar că facem aceasta peste măsură, pricina este în nebunia noastră, în lipsa de cugetare, şi în moliciune.

Jeleşte şi plângi, dar nu cârti, nu fii posomorât şi oţărât. Mai vârtos laudă pe cel ce l-a luat, cu aceasta tu cinsteşti pe însuşi răposatul, şi îi trimiţi după dânsul acest monument de cinste. ***Căci, dacă cârteşti, jigneşti pe cel mort, mânii pe Dumnezeu, şi te vatămi pe tine însuţi.***

Iar dimpotrivă, dacă mulţumeşti lui Dumnezeu, atunci cinsteşti pe cel mort, lauzi şi slăveşti pe cel ce l-a luat, şi foloseşti ţie însuţi. Plângi, cum a plâns pe Lazăr Hristos Domnul tău, care prin aceea ne-a însemnat măsura, scopul şi marginile întristări, pe care cineva nu trebuie să le păşească.

Mai dintâi tu aminteşti de patriarhi si de prooroci, dar adu-ţi aminte, că tu la aceasta ai mai puţin drept decât dânşii. Ei cu dreptate se tânguiau, căci Hristos nu venise încă din cer, El, care prin învierea Sa a secat izvorul lacrimilor pentru cei morţi.

Ei se tânguiau cu dreptate, căci atunci nu se ridicase încă osânda morţii deasupra omenirii. Ei se văietau cu dreptate, căci învierea morţilor încă nu se vestise. Toţi sfinţii din Vechiul Testament nădăjduiau întru venirea Domnului, dar de aceea ei tânguiau pe morţi, căci ei nu puteau vedea pe acela, întru care au nădăjduit.

Însă, de când cuvântul trup s-a făcut, şi a locuit între noi, de când noul Adam a ridicat hotărârea cea rostită asupra lui Adam cel dintâi, a nimicit moartea noastră prin moartea Sa şi a înviat a treia zi din morţi, de atunci moartea nu mai este înfricoşată credincioşilor, şi ei nu se mai tem de apusul soarelui vieţii lor, căci

răsăritul lor se arată iarăşi întru înălţime, Insuşi Domnul, care nu poate minţi, zice: „***Eu sunt învierea şi viaţa; cel ce crede în mine, de va şi muri, viu va fi. Şi tot cel ce este viu şi crede întru mine, nu va muri în veac***” (Ioan XI, 25).

Acest glas al lui Dumnezeu, iubiţilor, este lămurit; ***cine crede în Hristos şi păzeşte poruncile lui, va trăi, deşi a murit.*** Aceste cuvinte încă şi Sf.Apostol Pavel le-a luat întru sine, le-a ţinut tare cu toată puterea credinţei şi aşa a învăţat: „***despre cei ce au adormit nu voim să fiţi în neştiinţă, ca să nu vă întristaţi ca ceilalţi care nu au nădejde***” (I Tes. IV, 12). ***El numeşte adormiţi pe cei răposaţi, pentru ca prin acest grai să însemne siguranţa învierii.***

De fapt moartea nu este altceva, decât un somn lung. Să nu-mi zici mie, că cel mort nu poate nici auzi, nici vorbi, nici vedea, nici simţi, căci toate acestea şi cel ce doarme nu le face. Ba încă eu trebuie să vă spun ceva lămurit: la cel ce doarme, doarme întrucâtva sufletul, dar la cel mort nu este aşa, căci aici sufletul priveghează. ***Dar zici tu, cel mort putrezeşte şi se trece, şi se preface în pulbere şi cenuşă.*** ***Ce se dovedeşte cu aceasta, iubiţilor?*** Nimic alta cu toate acestea, decât că tocmai pentru aceasta cineva trebuie să se bucure de moarte. Când cineva voieşte a reînnoi o casă povârnită şi veche, înainte de toate scoate pe locuitori din ea, o surpă apoi, şi zideşte în locul ei una mai frumoasă.

Aceia, care trebuie să iasă din ea, nu se întristează pentru aceasta, ci mai vârtos se bucură; căci ei nu se uită la sfărâmarea casei, ce o au înaintea lor, ci gândesc la zidirea cea nouă, pe care încă nu o văd. ***Aşa face si Dumnezeu; el desface trupul nostru, si porunceşte sufletului, ce locuieşte întrânsul, să iasă afară, ca dintr-o casă, pentru ca pe aceasta să o zidească iarăşi mai măreaţă, si apoi să-l introducă iarăşi în ea cu o mai mare slavă. De aceea noi să nu ne uităm la sfărâmarea cea de acum, ci la slăvita restabilire în viitor.***

Voi mai aduce încă o altă asemănare, închipuiţi-vă, că cineva are o icoană de metal, care s-a ros de rugină şi de timp şi în multe locuri s-a vătămat, aşa stricată o aruncă în topitorie, spre a o topi cu totul, şi prin aceasta o face din nou mai frumoasă. Deci precum desfacerea icoanei în cuptor nu este nimicirea, ci mai vârtos înnoirea ei; aşa şi moartea trupului nostru nu este o nimicire, ci o înnoire.

De acea, când vezi trupul nostru topindu-se şi trecând ca metalul în cuptor, nu te opri la această privire, ci aşteaptă înnoirea. Dar încă nu este de ajuns această asemănare. Topitorul de metal, care topeşte în cuptor un trup de aramă, nu scoate în locul lui unul de aur şi viu, ci iarăşi unul tot de aramă. ***La Dumnezeu însă aceasta este altminterea; căci El nimiceşte un trup trecător din pământ, şi-ţi dă***

în locul lui un trup nemuritor, mai slăvit, ca şi de aur. Se pune în mormânt un trup muritor şi trecător şi se scoate altul nemuritor şi netrecător.

Aşadar uitaţi-vă nu la acela, ai cărui ochi sunt închişi şi care zace fără grai, ci la acela, care iarăşi va învia şi va dobândi o slavă negrăită, înaltă şi vrednică de mirare, întoarce gândurile tale de la privirea cea de faţă la nădejdea viitorului.

Când Apostolul Pavel, în cuvintele aduse mai sus, zice: „***nu voi să nu ştiţi fraţilor de cei ce au adormit***” adaugă îndată: „***ca să nu vă întristaţi ca şi ceilalţi ce n-au nădejde***”, ***întristează-te, zice el, însă nu ca un necredincios, care nu ştie nimic despre înviere şi se îndoieşte de viaţa cea viitoare.***

Aşa, noi ne ruşinăm, când nu arareori vedem la creştini cele mai puternice izbucniri de o întristare fără de minte.

Ce vor zice necredincioşii, văzând aceasta? Ei vor zice: Aceştia oare sunt aceia, care ştiu a vorbi aşa de frumos despre înviere?

Cu adevărat, purtarea lor nu se potriveşte cu vorbele lor. Prin cuvinte ei grăiesc cu multă înţelepciune despre înviere, iar prin faptă ei se arată ca şi cum nu ar crede întru aceea. De ar fi convinşi, că este o înviere, ei nu s-ar purta astfel.

Dacă ar crede, că starea morţilor este mai bună, ei nu s-ar boci. Acestea şi încă şi mai multe zic cei necredincioşi, când observă la creştini o întristare peste măsură pentru cei morţi.

Pentru aceea să ne măsurăm întru aceasta şi să nu ruşinăm credinţa creştinească despre înviere.

Moartea este repaosul şi slobozirea de trudele şi de grijile vieţii. Aşadar când vezi pe unul dintre ai tăi, despărţindu-se de aici, nu trebuie să cârteşti, ci să-ţi frângi inima, să te întorci înlăuntrul tău, să cercetezi conştiinţa ta, şi să gândeşti, că şi pe tine în curând te aşteaptă aceeaşi soartă.
Fii mai înţelept, şi la moartea altuia învaţă-te a tremura pentru tine însuţi, depărtează toată uşurătatea minţii, cercetează faptele tale, îndreaptă toate păcatele tale, şi schimbă purtarea ta spre mai bine.

- *Gândeşte mai departe, la cine s-a dus răposatul, şi vei afla mângâiere! El s-a dus acolo, unde se află Petru şi Pavel şi toată ceata Sfinţilor.*
- *Gândeşte, cum el va învia, cu ce strălucire şi cu ce slavă!*

- *Gândeşte, că tu cu întristarea şi cu bocetul tău nu vei putea schimba ceea ce s-a făcut, ci numai a-ţi vătăma ţie însuţi.*
- *Gândeşte, cui te vei asemăna tu prin această întristare peste măsură, şi fugi de acea asemănare, căci tu vei fi asemenea cu cei necredincioşi, care nu au nădejde, precum a zis Pavel.*

Dimpotrivă creştinul fiindcă crede în înviere, ştie, că nu trebuie a jeli şi a se tângui pentru cei ce au murit întru fapte bune, ci pentru acei ce vieţuiesc întru păcate. Dacă cel lipsit de minte merită lacrimile noastre, cu cât mai vârtos cel lipsit de dreptate şi de nădejdea la Dumnezeu? Pentru aceştia, iubiţilor, să ne întristăm, şi o astfel de mâhnire este folositoare; căci mulţi păcătoşi s-au îndreptat prin lacrimile celor de aproape ai lor.

Dimpotrivă, tânguirea pentru cei morţi este nefolositoare. ***De aceea noi să nu stricăm orânduiala, ci numai pentru păcate să ne mâhnim; iar toate celelalte să le purtăm cu tărie de suflet, fie sărăcie, sau boală, sau moarte timpurie, sau pagubă, sau pâră, sau orice altă patimă omenească ne-ar lovi; căci, când noi suntem privighetori, toate aceste patimi ne aduc pe atâta mai multe cununi de biruinţă.***

Însă vorba mea se potriveşte şi la aceia, care în timpul de faţă nu suferă şi nu jelesc vreo rudă; ci pentru atunci când vor veni asupra lor suferinţe, să-şi aducă aminte de cele ce s-au zis şi prin aceea să poată dobândi mângâiere îndeajuns.

Ostaşii în mijlocul păcii gândesc la război şi se pregătesc pentru dânsul, pentru ca atunci când acela va izbucni, să fie înarmaţi şi să poată arăta, iscusinţele ce ei au câştigat în timpul păcii. *Tot aşa şi noi să gătim în timpul păcii arme şi doctorii, pentru ca, când vreodată ne vor împresura patimile cele fără de minte, sau întristarea, sau durerea, sau altceva, noi, fiind bine înarmaţi şi apăraţi, să putem respinge din toate părţile năvălirile răutăţii.*

Aşa vom putea noi săvârşi cu suflet vesel viaţa aceasta de faţă şi ne vom face părtaşi împărăţiei celei cereşti, prin Iisus Hristos, căruia se cuvine cinstea şi puterea împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, în vecii vecilor! Amin.

XXIII. Cuvânt la Duminica a 21-a după Cincizecime - Bogăţia nu face norocit, nici sărăcia nenorocit

„Faceţi-vă prieteni cu bogăţia nedreaptă" (Luca 16, 9)

Dacă vrea să zică cineva adevărul, nu acela este bogat, care posedă multă avuţie, ci acela, care nu are nevoie de multe. Şi de asemenea, nu acela este sărac, care posedă puţin, ci acela care pofteşte multe. Deci dacă vezi pe unul, care încă multe doreşte, să-l socoţi cu siguranţă de prea sărac, chiar de ar stăpâni cât de multe avuţii, şi iarăşi când vei vedea pe unul, care numai de puţin are trebuinţă, trebuie să-l socoţi de cel mai bogat, chiar de nu ar stăpâni nimic; căci bogăţia şi sărăcia trebuie a se judeca după plecările sufletului omului, nu după măsura averii.

De pildă noi n-am socoti sănătos pe un om, care de-a pururea suferă de sete, chiar de ar locui el lângă râuri şi izvoare, căci ce-i foloseşte lui atâta mulţime de apă, dacă setea lui rămâne nealinată şi nepotolibilă?

Tot aşa să socotim şi în privinţa celor bogaţi. Despre aceia, care totdeauna doresc şi însetează de bunurile cele străine, noi nu putem crede că ei sunt norociţi şi trăiesc întru prisosinţă, căci cine nu poate stăpâni propriile sale pofte, cum ar putea el vreodată să aibă prisosinţă, chiar şi pe toate de le-ar stăpâni? Dimpotrivă trebuie a socoti prea bogaţi pe aceia, care sunt îndestulaţi cu proprietatea lor, împăcaţi cu poziţia lor, nu se uită cu poftă la averea cea străină, chiar de ar fi cei mai săraci. Căci ***cel ce nu pofteşte nimic din cele străine, ci este îndestulat cu ceea ce însuşi are, acela este cel mai bogat dintre toţi.***

La aceasta se adaugă, că norocirea cea pământească a bogatului, pentru durata sa cea scurtă nu stă nici întru o legătură cu fericirea, sau cu osândirea cea veşnică. Cât de îndelungat socoteşti tu, că se îndulceşte un bogat, de bogăţia sa? O sută de ani, sau două sute, sau trei sute, ba dacă vrei şi o mie de ani, deşi Scriptura zice: „numărul anilor noştri este şaptezeci" (Ps. LXXXIX, 10).

Totuşi să ne închipuim, că bogatul ar trăi o mie de ani. Dar ce sunt aceşti ani faţă de viaţa cea veşnică a drepţilor în cealaltă lume? Spune-mi dacă cineva întru o sută de ani a fost nenorocit, şi a trăit în prisosinţă numai o singură dată, şi aceasta în vis, iar întreaga sută de ani a suferit chin şi muncă, ai putea tu oare să asemeni acea singură noapte de vis cu cei o sută de ani nenorociţi? Negreşit nu. Tot aşa trebuie să judeci şi despre viaţa cea viitoare. Ba încă mai mult. Ceea ce este o mică picătură către marea lumii cea nemăsurată şi nemărginită, aceea sunt cei o mie de ani faţă de slava şi fericirea cea viitoare. Şi ce se poate zice mai mult, decât că ea

nu are sfârşit, nici hotare? Şi pe cât de mare este deosebirea între o norocire numai visată şi între una adevărată, pe atât de mare este deosebirea între nenorocirea cea de acum şi între cea viitoare.

Cât de puţin face sărăcia pe cineva întru adevăr nenorocit, noi vedem la Lazăr cel sărac. Odinioară, el zăcea ticăloşit înaintea porţii bogatului, acum noi îl vedem în sânul lui Avraam. Odinioară îl lingeau câinii, acum el este însoţit de îngeri. Odinioară el era sărac, acum trăieşte întru slavă. Odinioară el era istovit de foame, acum el are toate cu prisosinţă. Odinioară trebuia el să se lupte, acum poartă cununa biruinţei. Aţi privit trudele şi patimile sale, vedeţi acum, voi bogaţilor şi săracilor, răsplătirea sa.

Vedeţi bogaţilor, pentru ca să nu socotiţi, că bogăţia voastră este ceva mare fără de fapte bune şi voi - săracilor, trebuie să vedeţi, pentru ca să nu gândiţi, că sărăcia voastră este ceva rău cu adevărat. Şi pentru unii şi pentru alţii Lazăr este dascăl. Căci dacă el întru sărăcia sa nu cârtea şi nu se posomora, ce dezvinovăţire pot găsi aceia, care cu toată bogăţia lor sunt cârtitori şi posomorâţi? Dacă el, aflându-se în foame şi în aşa de multă ticăloşie, proslăvea pe Dumnezeu, cum se vor dezvinovăţi aceia, care, fiind în trai bun, nu săvârşesc această faptă bună? Şi pe de altă parte, cum se vor putea dezvinovăţi aceia, care cârtesc şi se supără pentru sărăcia lor, când acesta trăind în casa unui bogat şi fiind de-a pururea cuprins totodată de foame, de sărăcie, părăsire şi boală, de nimeni socotit şi lipsit chiar de mângâierea, de a vedea o altă asemenea ticăloşie, totuşi arăta o aşa de multă tărie de înţelepciune? Să învăţăm de la dânsul, nici pe bogaţi a-i ferici, nici pe săraci a-i socoti nenorociţi.

Spre a avea o dovadă vederată despre graiurile că nici bogăţia nu face norocire, nici sărăcia nenorocire, să mai privim încă la soarta cea de pe urmă a săracului Lazăr şi a îmbuibatului cel bogat.

„A murit şi bogatul, şi s-a îngropat” (Luc. XVI, 22), pe când sufletul lui încă mai dinainte era îngropat în carne, şi înfăşurat de trup, ca de un giulgiu. Căci, el ferecat de beţie, de lăcomia mâncării şi de îmbuibare, ca de un lanţ, îşi netrebnicise şi omorâse sufletul. Pe lângă cuvintele: „el a fost îngropat” nu trece repede, iubite, ci gândeşte aici la mesele cele acoperite cu argint, la paturile cele măreţe, la covoarele cele preţioase, la podoabe şi la toate desfătările casei, la unsori şi mirodenii, la mulţimea vinului, la felurimea mâncărurilor, la bucatele cele delicate şi gustoase, la bucătari, la linguşitori, la tovarăşi, la slugi, şi la toată pompa, care acum s-a stins şi s-a nimicit. Toate acum sunt pulbere şi cenuşă, jale şi bocet, şi nimeni nu poate ajuta, nimeni nu poate întoarce sufletul, ce a fugit.

Acum puterea aurului şi a bogăţiei s-a prefăcut în ruşine. Din mijlocul unei aşa de mari slugării el s-a scos gol şi singuratic, fără a putea lua cu dânsul ceva din prisosul său. El fu scos singuratic şi fără ajutor. Nici o slugă, nici un ajutător nu era acolo, ca să-l scape de la pedeapsă, ci a fost părăsit de toţi şi răpit spre a suferi pedepsele cele nesuportabile.

Aşa, cu adevărat, „tot trupul este ca iarba, şi toată slava omului ca floarea ierbii. Uscatu-s-a iarba şi floarea s-a veştejit, iar cuvântul Domnului rămâne în veci" (Isa. IV. 6-8).

Moartea a venit şi a stins toată slava, iar pe dânsul l-a luat, ca pe un prins şi l-a târât, cu căutătura smerită, plin de ruşine, şi de spaimă, plin de tremur şi de frică, ca pe un om, care numai în somn s-ar fi îndulcit de atâta desfătare, iar acum la deşteptare se vede grozav amăgit.

Şi acum bogatul trebuia să roage pe cel sărac, şi se uita cu jind la masa aceluia, care înainte atât de mult suferise de foame, şi era lăsat în voia câinilor. Toate s-au schimbat, şi acum s-a văzut, cine într-adevăr este bogat şi cine sărac, că Lazăr este cel mai bogat, iar acela dimpotrivă cel mai sărac dintre toţi săracii, căci precum la teatru, unii joacă roluri de împăraţi, de comedianţi, de înţelepţi, de cuvântători ş.a. fără ca ei înşişi să fie ceva din acestea, aşa în viaţa aceasta de acum, bogăţia şi sărăcia sunt numai nişte roluri, nişte măşti.

Când tu şezi la teatru, şi vezi pe un actor în rolul unui împărat, nu-l socoteşti pentru aceasta norocit, nu crezi, că el într-adevăr este împărat, şi nu doreşti să fii asemenea lui; căci tu ştii, că el este cu totul un om obişnuit. Pentru rolul său şi pentru hainele sale nu-l socoteşti norocit, şi nu închei, de pe aceea la starea lui, ci îl preţuiesti numai după însuşirea sa cea dinainte, cea adevărată.

Deci, când vezi în lume, ca într-un teatru, înfăţişându-se mulţi în rolul bogăţiei, să nu crezi, că ei în adevăr sunt bogaţi, ci că ei nu mai joacă un astfel de rol, precum cel ce înfăţişează în teatru pe un rege, sau pe un comediant, adeseori este un biet om cu totul de rând, aşa şi cel ce se înfăţişează pe teatrul lumii ca bogat adeseori este cel mai sărac dintre toţi. Căci când i-ai ridica masca, i-ai cerceta conştiinţa şi i-ai ispiti sufletul, ai afla mare sărăcie de fapte bune, şi ai descoperi în el pe omul cel mai rău şi mai mic.

Precum la teatru noaptea, după ce privitorii s-au depărtat, toţi actorii leapădă vălurile cele mincinoase şi împăraţii şi comedianţii cei păruţi iarăşi se arată în chipul lor cel adevărat; tocmai aşa se întâmplă, când vine moartea, scena s-a

sfârşit, şi toţi au lepădat măştile bogăţiei şi sărăciei. Atunci toţi se judecă numai după faptele lor, şi atunci se arată, cine în adevăr a fost bogat ori sărac, ales ori înjosit.

Adeseori unul, care aici se părea a fi bogat, se găseşte cel mai sărac decât toţi, precum bogatul cel îmbuibat din Evanghelie. După ce l-a cuprins noaptea, adică moartea, şi el a părăsit această viaţă, ca pe un teatru, şi a lepădat masca, s-a arătat el acum cel mai sărac, care nu avea nici măcar o picătură de apă, ci pentru ea trebuia să se roage, şi totuşi n-a căpătat-o.

Dar care sărăcie poate să covărşească pe aceasta! Dimpotrivă Lazăr, pe care el îl vede în sânul lui Avraam, ne dă dovadă, că desigur păcatului îi este hotărâtă pedeapsa lui, şi că cinstea şi cununa este partea acelora, care au pătimit pentru fapta cea bună. Amin.

XXIV. Cuvânt la Duminica a 22- a după Cincizecime

„Era un om oarecare bogat, şi se îmbrăca în porfiră şi în vison, veselindu-se în toate zilele luminat; şi era un sărac oarecare anume Lazăr, care zăcea înaintea uşii lui plin de bube, şi poftea să se sature din fărâmiturile care cădeau de la masa bogatului; ci şi câinii, venind, lingeau rănile lui" (Luca 16, 19-21).

Prin această pildă Hristos voieşte să ne înveţe următoarele: Era un om bogat, zice el, carele trăia în multe desfrânări, şi totuşi nu suferise nici o nenorocire, ci din potrivă îi curgeau toate bunurile, ca un râu. Căci cum că pe el nu l-a ajuns nici o întâmplare rea neaşteptată, cum că n-a avut nici o pricină de descurajare şi nici o neîndemnare în viaţă, acesta arată Domnul prin cuvintele: „veselindu-se în toate zilele luminat". Iar cum că el trăia întru păcate, se vede din sfârşitul ce l-a ajuns şi încă mai dinainte din dispreţul său către săraci.

Căci el n-a fost fără milă numai către acel ce zăcea înaintea uşii lui, ci şi către toţi. Dacă el nu s-a milostivit asupra unui om carele de-a pururca zăcea înaintea porţii lui şi înaintea ochilor lui, pe carele el în fiecare zi trebuia să-l vadă nu numai odată, sau de două ori; dacă el, zic, nu se milostivea asupra acestui om, carele suspina sub o patimă aşa de grea şi în o sărăcie aşa de mare, carele întreaga sa viaţă a târât-o în ticăloşie aşa de mare şi întru o durere aşa de amarnică, cum se va fi milostivit el asupra altuia oarecare? Dacă el a trecut îu întâia zi pe lângă Lazăr, totuşi ar fi trebuit a doua zi să simtă compătimire; şi dacă şi de această dată iarăşi a trecut cu vederea, ar fi trebuit ca măcar a treia zi sau în a patra zi, ori zilele următoare să se fi mişcat, dacă n-ar fi fost mai cumplit, decât o fiară sălbatică.

Însă el nu simţea nimica din toate acestea, ci era mai crud şi mai neînduplecat decât judecătorul acel din Evangelie, carele nici de Dumnezeu, nici de oameni nu se temea (Luc. XVIII, 4). Pe acesta, oricât de cumplit şi sălbatic era, totuşi l-a muiat spre milă plângerea cea stăruitoare a văduvei şi rugămintea ei. L-a mişcat spre ascultare; la îmbuibatul cel bogat şi acestea au rămas, zadarnice. Şi totuşi rugămintea lui Lazăr era mai lesne de împlinit. Văduva căuta ajutor contra vrăjmaşului ei, iar acesta voia numai, ca cineva să-i potolescă foamea şi să nu piară nebăgat în seamă. Aceea era impovăratoare prin strigătele ei, acesta dinpotrivă se arăta înaintea bogatului totdeauna în tăcere, şi o astfel de mulţumire trebuie să mişte o inimă oricât de împietrită.

Când cineva ne necăjeşte, adeseori noi ne supărăm, dar când vedem, că cei nevoiaşi se arată înaintea noastră întru o adâncă tăcere, nu zic nici o vorbă, şi deşi nu sunt ascultaţi, totuşi nu se supără, ci pururea ni se arată tăcând; atunci noi, chiar

de am fi mai nesimţitori decât pietrele, totuşi în sfârşit ne atingem de covârşirea unei astfel de răbdări.

Pe lângă aceea se adaugă, că chiar faţa lui Lazăr, cea istovită de foame şi de boala cea îndelungată, trebuia să deştepte compătimirea. Dar toate acestea împreună, n-au putut să înmoaie pe acel neomenos.

Cea dintâi prihană a lui dar era îmbuibarea şi o lipsă de dragoste care nu are pereche. Căci nu este tot una, dacă cineva fiind însuşi lipsit, nu ajută pe alt lipsit, sau dacă cineva trăind în toată desfătarea, fără grijă lasă pe alţii a se istovi de foame. Şi iarăşi nu este tot una, a vedea un sărac o dată sau de ori şi a trece pe lângă dânsul, sau a-1 vedea în toate zilele şi prin necontenita vedere a ticăloşiei a nu se mişca spre compătimire şi milă.

Şi iarăşi nu este tot una dacă un om carele singur este în nenorocire, în supărare şi în necaz, nu ajută pe aproapele sau dacă unul, îndulcindu-se de un aşa de mare trai bun şi de o pururelă norocire, nesocoteşte pe alţii, care sunt chinuiţi de foame, închide inima sa şi nici măcar întru bucuria sa nu se face iubitor de oameni. Mai ştiţi încă, că cineva deşi ar fi fost oarecând aspru, când îi merge bine, se face mai blând şi mai prietenos. Însă îmbuibatul acela prin norocirea sa niciodată nu s-a făcut mai blând, ci a rămas fiară sălbatică, ba încă a covârşit sălbăticia şi cumpliţia oricărei fiare.

Dar pe când înrăutăţitul şi nemilostivul se îndulcea de toată norocirea, dreptul şi îmbunătăţitul se afla în cea mai mare ticăloşie; căci cum că Lazăr era drept, arată şi sfârşitul său, şi înainte de sfârşit - răbdarea sa întru nenorocire. Nu vi se pare oare, că vedeţi toate acestea înaintea ochilor voştri ? Corabia bogatului era plină de mărfuri şi plutea cu un vânt bun. Dar nu vă miraţi, ea mergea spre sfărâmare, căci încărcătura sa el nu o făcuse înţelepţeşte.

Să mai numesc încă şi altă meteahnă a bogatului? Îmbuibarea lui cea de toate zilele; căci şi aceasta este o meteahnă grozavă, nu numai în timpul de faţă, când noi suntem îndatoriţî de înţelepciunea cea creştinescă, ci încă din timpurile cele vechi, şi înaintea de arătarea Domnului.

Încă profetul Amos zice: „Vai celor ce dorm pe paturi de os de fildeş şi se desmierdă în aşternuturile lor“ (Amos. VI, 4). Veţi zice poate, ca numai a dormi pe un pat împodobit luxos nu este o moliciune neiertată ? Celelalte păcate totuşi au de urmare a lor oarecare îndulcire, d. p. beţia, îmbuîbarea şi lăcomia averii, dar dormirea pe paturi de fildeş ce îndestulare aduce ? Se face oare prin acesta somnul

ceva mai plăcut şi mai dulce? Dinpotrivă acest lux dacă vom gândi drept ne este chiar împovărător. Adică dacă vei gândi, că, pe când tu dormi într-un pat luxos, un confrate nu are nici măcar o bucăţică de pâine să mănânce în tihnă, şi poate că tremură şi înţepeneşte de frig pe gerul cel mai aspru, în mijlocul nopţii, într-un culcuş vârtos acoperit cu paie; oare conştiinţa nu te va mustra şi nu te va dojeni pentru această nepotrivire?

Dar voieşti să vezî un pat în adevăr luxos, patul celui întâi şi mai mărit rege? A căruia laudă până astăzi răsună în toată lumea . Să-ţi arăt patul lui David. Dar cum era gătit acela ? Nu cu aur şi cu argint era împodobit, ci cu lacrimile pocăinţei, precum el însuşi spune, când zice: „toată noaptea spăl patul meu cu suspinuri şi ud aşternutul încă cu lacrimi“ (Ps. VI. 7). El era semănat cu lacrimî ca cu nişte mărgăritare. Socoteşte sufletul lui cel iubitor de Dumnezeu. Fiindcă el ziua avea atât de multe griji ale domniei, pentru căpitenii, pentru supuşi, pentru război şi pace, pentru trebile statului şi cele casnice, pentru relaţiile cu cel de aproape şi cu cel de departe, de aceia el, timpul, întru carele alţii se dau somnului, el îl întrebuinţa la mărturisirea păcatelor sale, la rugăciune şi lacrimî. Un astfel de pat trebuie să-ţi găteşti ţie, căci cel împodobit cu aur şi cu argint înteţeşte numai zavistia oamenilor şi mânia lui Dumnezeu; iară astfel de lacrimi, ca ale lui David, sting focul iadului.

Nimica nu este mai vătămător decât desfătarea. Ascultă ce zice Moise despre dânsa: „îngrăşatu-s-a iubitul, lăţitu-s-a şi s-a întărit, şi acum loveşte cu piciorul ca un cal“ (Deut. XXXII, 15). El nu zice, că iubitul s-a depărtat, ci că a lovit cu piciorul, spre a arăta sumeţia şi împotrivirea lui. Şi în alt loc zice: „Când mănânci şi bei, nu uita pe Domnul Dumnezeul tău“ (Deut. XI, 16).

Adică desfătarea face pe om uitător. De aceea iubitule, când şezi la masă, adu-ţi aminte, că după mâncare trebuie să mulţumeşti lui Dumnezeu, şi pentru aceasta satură-te cu cumpătare, ca să fii în stare, a pleca genunchii şi a striga către Dumnezeu. Nu vedeţi cum dobitoacele, care poartă poveri, îndată ce ies de la iesle, unde şi-au luat ospăţul, numai decât apucă iarăşi drumul şi fac iarăşi slujba lor? Dar tu oare după ospăţ trebue să fii nedestoinic de lucru? Dar atunci tu ai fi mai dispreţuit decât dobitocul, carele poartă sarcinele. Pentru ce? Pentru că trebuie să fim mult mai treji decât acestea, pentru că timpul de după masă este un timp de rugăciune. După cină trebuie să ne întoarcem nu la pat, ci la rugăciune.

Dar să ne întoarcem iarăşi la îmbuibatul cel bogat şi la Lazăr cel sărac.

⇒ *Bogatul trăia întru păcat şi întru desfătare în toate zilele, şi se îmbrăca luxos, dar prin aceasta şi-a gătit o pedeapsă încă şi mai mare, un foc încă şi mai mare, o judecată neîmblânzită şi o răzbunare neîmpăcată.*

⇒ *Iar săracul zăcea înaintea porţiei lui, fără a se necăji şi supăra, şi fără a huli. El nu zicea întru sine, ca mulţi alţii: Ce este acesta? Acest om păcătos, cumplit şi nemilostiv are toate cu prisosinţă, este cruţat de necazul şi de nenorocirea, care ajung pe tot omul şi gustă o plăcere cu totul netulburată. Eu nu am nici măcar hrană trebuincioasă, pe când la el, carele întrebuinţează averea sa pentru lingăi şi pentru măgulitori, şi pentru vin, toate curg ca uu pariu. Eu zac aici istovit de foame, spre batjocură şi spre râsul celor ce mă văd. Este oare o pronie? Domneşte dreptatea în lucrurile omeneşti? El nu zicea, nici nu cugeta nimica din toate acestea. De unde vedem noi aceasta? Dintru aceea că l-au înconjurat îngerii şi l-au dus în sânul lui Avraam. Iar dacă el ar fi hulit, nu ar fi fost părtaş unei astfel de cinste.*

Obicinuit se ia în privire numai sărăcia lui Lazăr, eu însă voi arăta, că el a suferit nouă feluri de patimi, nu spre pedepsa sa, ci spre prea mărirea sa căreia în adevăr s-a şi făcut părtaş:

1) *Înainte de toate sărăcia este ceva aspru, precum ştiu toţi cei ce o cunosc din cercare. Nici un cuvânt nu poate rosti ticăloşia, ce suferă acei săraci, care nu au înţelepciunea cea creştinească.*
2) *Dar Lazăr nu era apăsat numai de sărăcie, ci încă cuprins şi de boli şi încă de o boală neobişnuit de mare. Vezi numai cum Sfânta Scriptură, înseamnă că amândouă suferinţele la el ajunsese trepta cea mai înaltă. Cum că sărăcia întrecea pe toate celelalte sărăcii, arată ea prin cuvintele, că el nu o dată ar fi dorit să mănânce sfărâmăturile, ce cădeau din masa bogatului. Iar cum că şi boala ajunsese la el cea mai înaltă treaptă, acesta se vede îu cuvintele că şi câinii lingeau rănile lui. Deci dacă fiecare din aceste două rele, siugură în sine, este nesuferită şi grozavă cum cineva, nefiind de oţel sau de fier, poate să le sufere pe amândouă întrunite? Sunt mulţi bolnavi, dar ei totuşi au hrana trebuincioasă; alţii, deşi sunt foarte săraci, dar totuşi se bucură de o bună sănătate. Una slujeşte spre uşurarea celelalte.*
3) *Dar poţi tu să-mi numeşti pe cineva carele a fost aşa de sărac şi aşa de bolnav, precum Lazăr, şi pe lângă acestea încă tot aşa de părăsit? Un altul, carele însuşi nu are nimica de la casnicii săi, totuşi, când el zace în uliţă, poate afla compătimire la cel ce-l văd.*
4) *La Lazăr însă amândouă aceste suferinţe erau încă mai aspre, căci el se vedea părăsit de toţi, şi însuşi această părăsire a fost iarăşi mai amarnică prin aceea, că el zăcea la poarta unui om bogat. Dacă el ar fi zăcut într-un*

loc singuratic, şi suferinţele lui ar fi rămas nebăgate în seamă, acesta nu l-ar fi durut aşa tare. Depărtarea de oameni de sine i-ar fi învăţat răbdare. Dar zăcând el în apropiere de aşa mulţi beţi şi îmbuibaţi şi neavând de la nimeni cel mai mic ajutor simţirea durerilor lui şi mâhnirea trebuiau să se aprindă mai tare şi mai mult. Căci aşa suntem noi, că lipsa celor ce ar putea să ne ajute nu ne îngrozeşte aşa tare, ca şi când ei, fiind dc faţă, nu vor să ne întindă mâna. Şi această durere a pătimit-o Lazăr. Nu era nimeni care *să-l mângâie cu cuvântul, nimeni cu fapta, nici un prieten, nici o rudă* nimeni dintre cel ce-l *vedeau, căci toată casa bogatului era necuceruică şi pierdută.*

5) *Durerea lui se mărea încă prin aceea* că *el vedea înaintea ochilor săi pe alţii norociţi, nu pentru că el la acesta ar fi fost pismătăreţ şi răutăcios, ci pentru că firea omenească aşa aduce cu sine, ca noi* la nenorocirea altora *mai tare simţim nenorocirea noastră proprie.*
6) La bogatul mai era încă *o împrejurare, care pe Lazăr trebuia să-l atingă mai simţitor, căci, nu numai când el asemăna norocirea* aceluia cu nenorocirea sa, *trebuia mai hotărâtor să o simtă pe a sa, dar încă şi mai mult, când gândea, că cumplitul şi nemilostivul acela era norocit* întru toate, pe când el, cu toate faptele sale *cele bune, cu toată dreptatea sa, trebuie să* sufere atât de multe *rele. Încă şi acesta deştepta într*-însul o tulburare *nemângâiată. Dacă bogatul ar fi fost un om cucernic, drept, destoinic şi îmbunătăţit, Lazăr nu s-ar fi tulburat atâta; dar fiindcă acela trăia întru păcat şi se suise la cea mai înaltă, treaptă a necucerniciei, arăta* atâta *lipsă de iubire, era neruşinat şi fără milă ca o piatră, şi cu toate acestea se* îndulcea de o astfel de norocire; gândeşte cât de *fireşte* este, ca sufletul *săracului trebuie să se fi acoperit de nişte valuri noi! Înfăţişează-ţi, ce trebue să fi fost în sufletul lui Lazăr, când el vedea pe lingăi, pe măgulitori şi pe slugi suindu-se şi pogorându-se, intrând şi ieşind, alergând*, strigând, *bând, dănţuind şi întru toate destrămându-se! Se părea, că tocmai dc aceia venise Lazăr înaintea porţii bogatului, pentru ca să fie martor al plăcerii şi norocirii altora; se părea că el anume pentru aceea trebuia să trăiască mult,* pentru a *putea simţi nenorocirea sa întru toată mărimea ei, şi era, ca şi cum ar fi suferit sfărâmare de corabie chiar în liman, şi ca şi cum ar fi trebuit să se chinuiască de cea mai cumplită sete la marginea unui* izvor.
7) *Vă voi numi şi un al şaptelea rău, de carele suferea Lazăr. El nu vedea pe un al doilea Lazăr. Adică de am fi noi apăsaţi de mii de rele, totuşi privind la Lazăr, putem afla oare care mângâere şi repaos. Căci a vedea un tovarăş* la nenorocire acesta *aduce mult repaus celui ce suferă. Dar Lazăr nu* vedea *pe nimeni, carele să pătimescă asemenea cu dansul; ba încă el nu* putea *măcar să audă de la cineva povestind, ca* oarecine, chiar în timpurile cele

vechi, ar fi răbdat aşa de mult ca dânsul. Iar aceasta este îndeajuns, spre a posomorî şi întrista sufletul.

8) *Se mai adaugă la acesta al optulea rău, că adică oamenii cei fără minte atacau numele lui cel bun. Mulţi sunt obişnuiţi, când văd pe cineva în nevoie şi în boală şi în cea mai mare ticăloşie, nu mai au de el o socotinţă bună, ci de la nenorocirea lui încheie la viaţa lui, şi socotesc ticăloşia lui, ca o urmare a răutăţii lui. Dacă acest om, zic eî, ar fi fost plăcut lui Dumnezeu, el nu l-ar fi lăsat să se istovescă în nevoie şi în ticăloşie.*

Aşa s-a întâmplat cu Iov şi cu Pavel. Către acela ziceau prietenii săi: dacă tu ai fi făcut bine, nu ai suferi această nenorocire ; dar acum tu te pedepseşti pentru păcatele şi călcările de lege ale tale; şi aceasta mai mult decât toate durea pe dreptul Iov (Iov. IV, 2, urm). Încă şi asupra lui Pavel gândeau cu răutate varvariî, când au văzut şarpele aninat de braţul lui, şi îl socoteau de cel mai mare nelegiuit, precum se vede din cuvintele lor. Adică ei ziceau: „pe acesta, şi după ce a scăpat din mare, dreptatea lui Dumnzeu nu-l lasă să trăiască. (Fapt. Ap. XXVIII, 4).

De aceea noi trebuie să judecăm cu minte, şi să nu zicem: dacă Dumnezeu ar fi iubit pe acesta, nu l-ar fi lăsat întru sărăcie. Dimpotrivă, tocmai acesta este un semn al dragostei lui Dumnezeu către dânsul, „căci pe carele Dumnezeu iubeşte pe acela îl ceartă şi bate pe tot fiul, pe carele îl primeşte" (Ebr. XII, 6). Şi în alt loc se zice: „fiiule, când voieşti să slujeşti lui Dunmezeu, găteşte sufletul tău spre ispite, pleacă inima ta şi fi statornic" (Sirach. II, 1). Spune mie când tu vezi pe un căpitan de tâlhari înconjurând drumurile, pândind pe călători, răpind tot ce găseşte, trăgând în peşterile sale şi aur şi argint, închizând acolo turme întregi şi prin jafurile sale posedând multe veştminte şi slugi, spuue-mî, îl veî ferici oare ca pe un norocit pentru bogăţia lui, sau mai vârtos îl veî socoti nenorocit pentru viitoarea pedeapsă? El încă nu este prins, nu este dat pe mâna judecătorului, nici nu este aruncat în temniţă, nu este încă pârât, nici osândit, dinpotrivă el încă trăieşte în desfătare, îmbuibare şi prisosinţă. Totuşi noi nu-l fericim pentru norocirea lui cea de faţă, ci îl socotim nenorocit pentru viitor şi pentru cele ce-l aşteptă. Deci aceiaşi trebuie să zicem noi şi despre bogaţii cei răpitori şi nedrepţi, căci ei sunt furi, care pândesc la căi, jefuiesc pe trecători, şi ascund avutul altora în cămările lor, ca întru nişte peştere subpământene.

Aşadar să nu-i socotim norociţi pentru starea lor cea de faţă, ci foarte nenorociţi pentru viitor, pentru acea judecată înfricoşată, pentru acea dare de seamă neînlăturată, pentru întunericul cel mai din afară, carele are să-i cuprindă. Pe lângă

aceasta, furii adeseaorî scapă din mâînele oamenilor, dar în privire către Dumnezeu aceasta nu se poate întâmpla, nimeni nu se poate feri de hotărârea judecăţii sale, ci toţi cei ce trăesc în lăcomia de avere şi în pofta răpirii, se vor osândi de dânsul la acea pedeapsă veşnică, ca bogatul cel din Evanghelie.

Dar chiar şi în această lume păcătoşii nu sunt norociţi, căci ei şi aici se pedepsesc, înainte de a fi traşi la pedepsa cea de dincolo. Nu-mi zice mie, acela ţine o masă costisitoare, poartă haină de mătase, are un cârd de slugi, şi fiecare trebuie să-i facă loc de cinste. Mai vârtos descoperă tu conştiinţa lui, şi veî afla în ea un mare freamăt de păcate, o necontenită frică, furtună şi groază, veî vedea, cum mintea, ca într-o sală de judecată, se suie pe scaunul cel împărătesc al conştiinţei, şede acolo ca un judecător, cheamă gândurile ca pe nişte călăi, spre a pedepsi sufletul peutru păcatele sale, şi detună cu glas înfricoşat, măcar că nimenea nu bagă de seamă, nici nu înseamnă toate acestea, decât numai Dumnezeu şi păcătosul.

Prea curvarul, d. p. fie el de o mie de ori bogat, şi nepârât de nimeni, totuşi nu încetează a se pârî lăuntric el însuşi pe sine. Plăcerea durează numai un timp scurt, iar durerea rămâne împreună cu frica şi tremurul, bănuiala şi supărarea. El tremură de toată umbra, chiar de slugile sale, de aceia care ştiu sau nu păcatele sale, de femeia, pe care el a necinstit-o, şi de bărbatul pe carele el l-a batjocorit. Poate să se ducă, unde voieşte, el pururea poartă cu sine conştiinţa sa, ca pe un pârâş amarnic, se osândeşte însuşi pe sine, şi nici un moment nu poate afla repaus; căci în pat, la masă, la târg, în casă, ziua şi noaptea şi chiar în visuri păcatele sale îi fâlfâie pe dinaintea ochilor, el trăieşte pe pământ, ca Cain, tânguindu-se şi tremurând, şi fără ca cineva să vadă, el poartă în inima sa un foc arzător. Tot aşa se întâmplă cu jocaşii şi cu cămătarii; tot aşa cu beţivii, şi în scurt cu toţi cei ce vieţuiesc în păcate.

Acum, iubiţilor, să ţinem minte toate cele până acum zise, şi să nu fericim pe cei bogaţi, ci pe cei cu fapte bune, să nu socotim nenorociţi pe cei săraci, ci pe cei păcătoşi, să nu ne uităm la cele de faţă, ci la cele viitoare, să nu ne oprim la haina cea din afară, ci la conştiinţă, şi năzuind la bucuria ce iese din dreptate şi din fapta cea bună, să urmăm lui Lazăr, orîcum am fi noi, săraci sau bogaţi. Căci nu una sau două, ci multe cercări ale faptei celei bune a suferit el, anume: sărăcia, boala, părăsirea, apoi că el toate acestea le-a suferit fără a fi fost mângâiat de cineva, înaintea unei case, care ar fi putut nimici cu totul ticăloşia lui. Pe lângă aceea se adaugă, că pe cel ce nu avea milă de dânsul el îl vedea trăind în toată dulceaţa, şi nu numai în desfătare, ci şi întru păcate şi fără grijă, că el nu se putea mângâia nici cu un alt Lazăr, ci pe lângă aceea pentru nenorocirea lui avea şi în popor nume rău.

Însă toate acestea 9) le-a răbdat el nu două sau trei zile, ci întreagă viaţa sa, totdeauna a trebuit să se vadă pe sine în ticăloşie, şi pe bogat totdeauna în norocire.

Deci cum ne vom dezviuovăţi noi când el atât de multe rele deodată le-a purtat cu aşa mare tărie, şi noi nu voim a răbda nici măcar jumătate dintr-însele? Tu nu poţi să-mi arăţi pe nimeni, nici să numeşti pe cineva, carele să fi răbdat aşa de multe şi aşa de mari pătimiri. De aceea l-a pus şi Hristos ca model, pentru ca noi înşine, când cădem în vreo nenorocire, să vedem în el o nenorocire încă mai mare şi să putem trage bărbăţie şi mângâiere de înţelepciunea şi răbdarea lui. Pentru toţi pătimitorii din toată lumea este el ca un dascăl şi îi întrece pe toţi cu mărimea ticăloşiei.

Pentru aceea mulţumind lui Dumnezeu celui plin de dragoste, să ne folosim din povestirea cea biblică. Acasă, în târg şi pretutindenea trebuie să fie ea în amintirea noastră, şi cuprinderea ei cea bogată să o primim cu râvnă înlăuntrul nostru, pentru ca noi atât curgerea vieţii de faţă să o petrecem fără întristare, cât şi bunurilor celor viitoare să ne putem face părtaşi. Iar acestea fie ca Dumnezeu să ni le dea, după harul şi milosârdia sa, prin Domnul nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, se cuvine mărirea cinstea şi închinăciunea, acum şi în vecii vecilor Amin.

XXV. Cuvânt la Duminica a 25- a după Cincizecime – Adevăratul samarinean este cel care se îngrijeşte şi de sufletul cel bolnav al aproapelui

„Şi, apropiindu-se, a legat rănile lui, turnând pe ele untdelemn şi vin” (Luca 10, 34)

Model de purtare de grijă pentru mântuirea sufletească a altora ne dă nouă Însuşi Dumnezeu. Mai întâi S-a îngrijit pentru Adam, înainte de căderea lui în păcat, spre a-l feri de aceasta. De aceea, a zis către dânsul: „***Din toţi pomii din rai poţi să mănânci, iar din pomul cunoştinţei binelui şi răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreşit!***” (Facerea 2, 16-17).

Iată că atât prin uşurinţa legii, cât şi prin mulţimea pomilor învoiţi şi prin asprimea pedepsei celei ameninţătoare, Dumnezeu S-a îngrijit de mântuirea sufletească a lui Adam şi voia a-l opri de la păcat. Aşadar, în tot chipul a căutat Dumnezeu să întărească pe Adam împotriva păcatului, însă cu toată această îngrijire, cu toată această îndemnare şi sfătuire, cu toată bunătatea lui Dumnezeu, Adam totuşi a căzut şi nu a păzit porunca. Totuşi, Dumnezeu n-a zis: *„Ce să mai fac Eu şi ce ar folosi aici? El a mâncat, a căzut în păcat, a călcat porunca, a crezut diavolului, a dispreţuit rânduiala Mea. pentru care acum a căzut în nenorocire, în moarte şi întru osândă, ce să mai vorbesc cu dânsul de acum?”.*

Nu a grăit Dumnezeu aşa, ci S-a apropiat iarăşi de Adam îndată după căderea sa în păcat, l-a mângâiat şi a întrebuinţat alt mijloc pentru mântuirea lui, adică osteneala, sudoarea şi suferinţele, şi nu a încetat a face totul până ce iarăşi a restaurat firea cea căzută, a slobozit-o de la moarte, iarăşi a dus-o la cer şi iarăşi i-a dat bunuri încă şi mai mari decât cele pierdute.

Din acestea vedem îndeajuns că noi, pe fraţii cei căzuţi, nu trebuie să-i părăsim, nici să-i nesocotim, ci încă înainte de căderea lor să-i sprijinim împotriva păcatului, iar după căderea lor în păcat să arătăm o grijă mare pentru dânşii.

Că aşa fac şi doctorii. Oamenilor sănătoşi ei le dau povăţuire cum să-şi păzească sănătatea şi să poată înlătura bolile. Iar dacă cineva nu a păzit poveţele lor şi a căzut în boală, ei totuşi nu lasă un asemenea om fără ajutor, ci, mai ales atunci îi arată cea mai mare îngrijire, pentru ca pe cel bolnav iarăşi să-l slobozească din boală.

Aşa a făcut şi Apostolul Pavel. După ce amestecătorul de sânge din Corint săvârşise un păcat aşa de greu, care nu se obişnuia nici la păgâni, totuşi nu l-a

neglijat, ci mai vârtos l-a însănătoşit, deşi acela era îndărătnic şi nu voia să asculte, nici nu a primit mijlocul de mântuire. Şi l-a făcut atât de sănătos, încât iarăşi a putut fi unit cu trupul Bisericii. Când acela a păcătuit, Sfântul Apostol n-a zis întru sine: *„Ce să mai fac eu de acum? Ce poate folosi aici? El a ajuns de neîndreptat, a săvârşit o încălcare de lege şi nu voieşte să se lase de necurăţia sa. Iar pe lângă acestea, el este îngâmfat şi mândru şi prin aceasta face rana sa netămăduită, de aceea îl vom lăsa în voia lui şi-l vom părăsi".*

Nu, el n-a zis nimic din toate acestea, ci tocmai acum a arătat cea mai mare grijă pentru acela, când l-a văzut pe marginea răutăţii, şi n-a încetat de a-l înspăimânta şi a-l pedepsi, şi el însuşi şi prin alţii. El a făcut şi a căutat toate până ce l-a adus la cunoaşterea păcatului său şi la simţirea nelegiuirii sale şi, în fine, l-a curăţit de toată pata.

Deci, aşa trebuie să faci şi tu. Urmează acelui samaritean din Evanghelie (Luca, cap. 10), care a arătat atâta grijă pentru cel rănit. Levitul trecuse pe lângă dânsul, asemenea şi fariseul, şi nici unul dintre cei doi nu s-a plecat la cel ce zăcea, ci l-au lăsat să zacă fără compătimire şi au trecut mai departe.

Iar un samaritean, care de altminteri nu avea nici o legătură cu cel nenorocit, n-a trecut pe lângă dânsul, ci s-a oprit, a simţit compătimire şi a turnat untdelemn şi vin pe rănile lui. Apoi l-a pus pe dobitocul său, l-a dus la o casă de oaspeţi şi a dat şi a făgăduit bani, ca să nu fie lipsit de grijă.

El n-a zis întru sine: *„Ce treabă am eu cu omul acesta, eu sunt samaritean şi nu am nimic comun cu dânsul. Pe lângă aceasta, cetatea este încă departe şi el nu este în stare de a merge acolo; de voi rămâne cu dânsul, aş putea şi eu cădea între tâlhari, ba încă aş putea fi socotit făptaş al nelegiuirii săvârşite aici".* Căci unii, în călătoriile lor, văd adeseori un rănit care se luptă cu moartea, şi nu se apropie de el, nu pentru că n-ar avea milă de el, sau că n-ar voi să cheltuiască cu dânsul, ci de frica de a nu fi traşi înaintea judecăţii, şi a fi ei înşişi bănuiţi că ar fi ucigaşi. Totuşi, samariteanul cel milostiv nu s-a temut de toate acestea, ci fără multă gândire l-a pus pe dobitocul său, l-a dus la casa de oaspeţi şi nu s-a speriat nici de primejdie, nici de cheltuială, nici de nimic altceva.

Deci, ***dacă samariteanul a fost atât de plin de dragoste şi atât de compătimitor către un om necunoscut, cum ne vom putea noi îndreptăţi când nu ajutăm pe fraţii noştri în vreo nenorocire încă mai mare?***

Căci cei căzuţi în păcate sunt mai nenorociţi decât acela; căci păcatele şi prihănile sunt mai cumplite decât toţi tâlharii; ele schingiuiesc pe cei căzuţi în ele mai cumplit decât aceia. Ele răpesc nu numai hainele şi rănesc nu numai trupul, ci şi sufletul, şi după ce le-au pricinuit mii de răni, îi lasă să zacă în prăpastia necucerniciei şi se duc de acolo.

La o astfel de nenorocire să nu rămânem cu sânge rece, să nu trecem fără compătimire pe lângă o privelişte atât de vrednică de tânguire. Şi chiar de ar face alţii aceasta, tu să nu o faci.

Să nu zici întru tine: *„Eu sunt mirean, am muiere şi copii, aceasta se cuvine preoţilor!”.* Iată, samariteanul nu grăia astfel, ci a apucat pe cel nenorocit ca pe un câştig mare.

Deci, când vezi pe cineva care are trebuinţă nu de vindecarea trupului, ci a sufletului, să nu zici: *„Pentru ce nu-l vindecă acesta sau acela”*, ci slobozeşte-l tu din boala sa şi nu întreba pentru ce alţii pregetă.

Când vezi o bucată de aur jos, negreşit nu întrebi mult de ce n-a ridicat-o acesta sau acela, ci te sârguieşti a întrece pe toţi ceilalţi şi a o ridica. Tot aşa trebuie să cugeti şi cu privire la fratele tău cel căzut; trebuie să crezi că în îngrijirea de dânsul ai găsit o comoară.

Când torni în rănile sufletului său untdelemnul învăţăturii creştineşti, când îl legi cu blândeţe şi-l vindeci cu răbdare, prin aceasta ai dobândit comoara cea mai mare, şi această singură faptă va stinge întru tine multe pete ale păcatului.

Când vezi pe cale un sărac, un nevoiaş, nu trece uşor pe lângă dânsul fără a-i da milostenie! Aceasta este frumos şi bine. Dar şi când vezi un frate pe calea păcatului, nu trece pe lângă dânsul, ci printr-un cuvânt prietenesc, ca printr-un frâu, opreşte-l de la calea sa cea rea şi adu-l iarăşi la Biserica lui Hristos. O astfel de milostenie este mai bună decât alta şi are mai mare preţ decât mii de talanţi de aur.
Ce zic eu: decât mii de talanţi? Nu!
Milostenia aceasta are mai mare preţ decât toată lumea cea văzută, căci omul este mai preţios decât lumea.
Pentru dânsul s-au făcut chiar cerul şi marea, soarele şi stelele.
Gândeşte deci la înălţimea vredniciei aceluia pe care tu poţi să-l mântuieşti, şi nu vei pregeta a te îngriji de dânsul, adică de sufletul lui cel nemuritor. Cine dă unui păcătos milioane, nu i-a dat aşa de mult ca cel ce mântuieşte sufletul lui, căci îl abate de la calea lui cea rea şi-l întoarce la fericirea cea dumnezeiască.

Cine dă săracului pune capăt foamei.
Cine îndreaptă pe păcătos pune capăt necucerniciei. Unul mângâie sărăcia, celălalt opreşte prihana. Unul slobozeşte trupul de la răutate, celălalt răpeşte sufletul de la iad.

Vedeţi, eu v-am arătat cum puteţi să câştigaţi o comoară; să nu pierdeţi deci acest câştig. De aceasta nu vă puteţi apăra nici prin sărăcie, nici prin propriile nevoi, căci aici n-aveţi altă cheltuială de făcut decât aceea a cuvântului şi a vorbei.
Însă cu totul împotriva acestei milostenii duhovniceşti este obiceiul cel rău, nu numai de a învinovăţi păcatele altora, ba încă a le şi dezvălui şi a le face cunoscute, fără a le îndrepta.

Nu trebuie să limbuţim asupra slăbiciunilor celor bolnavi, ci să le tămăduim.
Acest obicei rău, iubiţilor, noi trebuie să-l dezrădăcinăm, căci el pricinuieşte multe rele.

Descoperirea greşelilor altora face pe aceştia adeseori cu totul fără curaj spre îndreptare, pe când descoperirea însuşirilor celor bune ale lor ridică sufletul lor şi întăreşte duhul lor. Pentru aceasta, să răspândim ştiri care aduc obştei noastre cinste, iar nu de acelea care aduc ruşine fraţilor noştri.

De auzim ceva bun, să facem aceasta cunoscută tuturor; însă de aflăm ceva rău şi păcătos, să încuiem aceasta în noi şi să tindem ca să se dea uitării.
Aşadar, nu faceţi cunoscute păcatele oamenilor, cei asemenea nouă, şi nu pregetaţi a vă îngriji de mântuirea lor, ci faceţi şi încercaţi toate, ca pe cei bolnavi la suflet iarăşi să-i aduceţi la noi, pentru ca noi, atât în viaţa aceasta vremelnică, cât şi în veşnicie, ***să ne facem părtaşi răsplătirii celei mari, prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh se cuvine slava, acum şi în vecii vecilor.***

Amin.

XXVI. Cuvânt la Duminica a 26- a după Cincizecime - Despre două feluri de beţii: a vinului şi a viciului

„Nu vă îmbătaţi de vin, întru care este desfrânarea ” (Efeseni 5, 18)

Să îndreptăm astăzi limba noastră împotriva beţiei şi să răsturnăm la pământ acest fel de vieţuire ruşinoasă şi fără de rânduială! Voim a pârî pe cei ce s-au dedat ei, nu pentru a-i arunca în ruşine, ci pentru a-i slobozi din ruşine; nu pentru a le face jigniri, ci pentru a-i îndrepta; nu pentru a-i da defăimării obşteşti, ci pentru a-i apăra de defăimarea cea înfricoşată şi a-i scăpa din mâinile satanei. Căci cine trăieşte în beţie, desfătare şi necumpătare a căzut sub tirania satanei. Fie ca sfătuirile noastre să poată aduce oarecare folos!

Noi numim destrămaţi pe acei tineri care îndată ce au primit moştenirea părintească o cheltuiesc fără a gândi cui şi când trebuie să dea; care risipesc haine, aur şi argint cu desfrânatele şi cu tovarăşii cei răi. Tot aşa se întâmplă şi cu beţia. Ea se năpusteşte asupra judecăţii beţivului ca asupra unui tânăr destrămat, face mintea lui roabă şi îl sileşte a cheltui toate comorile duhului fără prevedere şi fără chibzuire.

Beţivul nu ştie ce şi când trebuie să vorbească şi când să tacă, ci gura lui stă deschisă pururea şi buzele sale n-au nici uşă, nici zăvor. Beţivul nu ştie a-şi economisi cuvintele sale, nici a stăpâni comoara duhului său; el nu ştie a păstra pe unele, nici a cheltui pe altele, ci el cheltuieşte şi le risipeşte pe toate. Beţia este o smintire de bună voie, o trădare a propriilor sale gânduri, o boală vrednică de râs, o patimă care se ia în râs, un satan pe care cineva şi-l alege lui însuşi. Patima aceasta este mai rea decât nebunia.
Voieşti să vezi cum beţivul este mai ticălos decât un îndrăcit? Pentru un îndrăcit oricine are compătimire, dar pe cel beţiv noi îl urâm; pe acela îl jelim, iar pe acesta suntem supăraţi şi mânioşi. De ce aceasta? Boala unuia este o nenorocire, iar a celuilalt este o uşurătate de minte, supusă pedepsei.

Beţivul are de suferit aceleaşi patimi ca şi cel îndrăcit. El, de asemenea, se clatină în toate părţile, tot aşa este smintit, tot aşa cade la pământ, tot aşa zgâieşte ochii, tot aşa bate cu picioarele după ce a căzut, şi tot aşa spumegă cu gura.

Un beţiv este prietenilor săi spre îngreţoşare, vrăjmaşilor săi spre râs, slugilor sale spre dispreţ, muierii sale spre ponos, tuturor nesuferit şi mai dispreţuit decât dobitocul cel fără de minte, pentru că un dobitoc bea numai atât cât are sete şi poftă

să se aline odată cu trebuinţa sa; însă acesta, cu necumpătarea sa, trece peste pofta cea firească şi este mai fără de judecată decât făpturile cele fără de minte.

Şi ce este mai rău: o desfrânare însoţită de aşa multe rele şi de o aşa de mare vătămare nu se mai socoteşte păcat, ba încă la mesele bogaţilor se fac chiar şi rămăşaguri cu această ruşine şi se întrec unul cu altul, care mai mult se va necinsti, care mai mult îşi va îmbolnăvi nervii, care mai mult îşi va slăbi puterile, care mai mult va putea ataca pe Domnul Dumnezeu. Acesta este un rămăşag şi o întrecere chiar din iad.

Un beţiv este mai ticălos decât un mort. Mortul zace fără simţire şi nu poate să facă nici bine, nici rău; beţivul, însă, este în stare să facă rău. El şi-a îngropat sufletul ca într-un mormânt şi se zbuciumă cu un trup mort. Vezi tu, oare, că cel beţiv este mai ticălos decât îndrăcitul şi mai fără simţire decât mortul?

Dar vrei tu să auzi ceva mai trist decât toate? Beţivul nu poate intra în Împărăţia Cerului. Cine spune aceasta? Sfântul Pavel, când zice: ***„Nu vă înşelaţi: nici desfrânaţii, nici închinătorii la idoli, nici preacurvarii, nici malahienii, nici sodomiţii, nici furii, nici lacomii de avere, nici beţivii, nici ocărâtorii, nici răpitorii, nu vor moşteni împărăţia lui Dumnezeu" (I Corinteni 6, 9-10).*** Auzit-ai în ce ceată pune Apostolul pe beţiv? El îl pune la un loc cu desfrânaţii, cu închinătorii la idoli, cu preacurvarii, cu hulitorii şi cu răpitorii.

Aşadar, beţia, iubiţilor, este o boală foarte primejdioasă şi grea, şi de aceea eu nădăjduiesc că sufletul vostru se va slobozi de această boală şi voi veţi ţine minte cuvintele Apostolului: ***„Nu vă îmbătaţi de vin, întru care este desfrânarea".*** Vinul umple sufletul cu războiul patimilor şi cu furtuna gândurilor destrămate şi totodată nimiceşte puterile trupului.
Insă nu vinul învinovăţim noi, ci reaua lui întrebuinţare, căci nu întrebuinţarea lui cea bună, ci nemăsurarea pricinuieşte beţia, care este rădăcina tuturor relelor.

Vinul provine de la Dumnezeu, beţia de la diavol. Vinul ni s-a dat pentru vindecarea slăbiciunilor trupului, iar nu pentru stricarea puterilor sufletului; pentru nimicirea bolii trupului, iar nu pentru şubrezirea sănătăţii duhului.

De aceea nu întrebuinţa rău darul lui Dumnezeu şi nu da motiv de păcat oamenilor nebuni şi fără de minte.

Însă este şi o beţie fără de vin, căci cineva se poate îmbăta de mânie, de o dorinţă fără de rânduială, de zgârcenie şi de lăcomie, de deşertăciune şi de mii de alte

patimi. Adică, beţia nu este altceva decât o pierdere temporară a dreptei cugetări, tulburare şi răpire a judecăţii cele sănătoase. Pentru aceea, cu dreptate se poate numai beat, nu numi cel ce toarnă în sine vin mult, ci şi cel ce hrăneşte înlăuntrul său vreo patimă nesilnică.

De pildă, cel ce este aprins de poftă către o femeie străină şi umblă după feţele cele stricate, acela este beat. Precum cel îmbătat de mult vin aruncă vorbe necuviincioase şi nu mai poate să vadă drept, aşa şi cel îmbătat de patimile cele necurate, nu poate scoate nici un cuvânt sănătos, ci numai vorbe de ruşine, pierzătoare şi necuviincioase; el nu mai vede drept şi este orb în toate lucrurile.

Pretutindeni vede femeia pe care pofteşte a o necinsti, şi oriunde s-ar afla, în societate sau la ospăţ, şi de ar vorbi cu dânsul mii, el nu-i aude, căci gândirea lui este aţintită la acea femeie, şi el îşi imaginează păcatul. Toate îi stârnesc presupunerea şi frica, şi este ca o fiară prinsă în cursă, plin de o pătimaşă nelinişte.

Tot aşa, şi mâniosul este un beţiv. Şi lui i se umflă faţa şi glasul îi este nesilnic; ochii lui sângerează, judecata i se întunecă, pătrunderea se împilează, limba îi tremură, ochii i se învârtesc, urechile nu aud bine, căci mânia îi apasă creierii mai cumplit decât beţia şi ridică în sufletul lui o furtună şi o vijelie care nu voiesc a se domoli.

Însă dacă desfrânatul şi mâniosul sunt nişte beţivi, apoi cu atât mai vârtos beţivul este smintitul cel fără Dumnezeu, care huleşte pe Dumnezeu, dispreţuieşte legea lui Dumnezeu, care niciodată nu voieşte să se îndrepte şi este mai ticălos decât un destrămat şi decât un ieşit din minţi, când nu simte boala sa. Căci tocmai aşa se întâmplă la beţie, că omul nu mai bagă în seamă purtarea sa cea ruşinoasă.

Noi am amintit mai sus cuvintele Apostolului Pavel către efeseni: ***„Nu vă îmbătaţi de vin, întru care este desfrânare”***, dar el mai adaugă: ***„ci vă umpleţi de Duhul Sfânt” (Efeseni 5, 18).*** Aceasta este o beţie nobilă, slăvită!

Umple sufletul tău de Duhul Sfânt, ca să nu te umpli de beţie. Amanetează duhul tău şi gândurile tale mai dinainte Duhului Sfânt, pentru ca acea prihană ruşinoasă să nu găsească la tine loc. De aceea, Apostolul n-a zis: „să fiţi părtaşi Duhului Sfânt”, ci „să vă umpleţi de Duhul Sfânt”, adică umple duhul tău ca pe un pahar, cu Duhul Sfânt, cu psalmi, cu cântece şi cântări duhovniceşti, pentru ca acolo diavolul să nu se mai poată îndulci cu nimic.

Cu această beţie, iubiţilor, să ne îmbătăm, iar de la cealaltă să ne înfrânăm, fiindcă duce omenirea la ruşine.

XXVII. Cuvânt la Duminica a 27- a după Cincizecime - Ne este de folos să fim dojeniţi

„S-au ruşinat toţi cei ce erau împotriva Lui.” (Luca 13, 17)

Cine laudă toate fără deosebire, atât faptele noastre cele vrednice de ocară, cât şi pe cele vrednice de laudă, acela nu ne este prieten, ci un amăgitor sau batjocoritor. Când cineva laudă ceea ce este lăudabil, dar, pe de altă parte, ocărăşte greşelile şi păcatele, acesta este prietenul cel adevărat.

Şi ca să vedeţi că cel care în toate ne laudă şi în toate ne proslăvesc nu ne este prieten, ci un amăgitor, ascultaţi ce grăieşte Dumnezeu prin Proorocul Isaia: „Poporul meu, cei ce vă fericesc vă înşeală pe voi şi cărarea picioarelor voastre o strică” (Isaia 3, 12).

Pe un vrăjmaş nu-l putem suferi, chiar când ne laudă, iar pe un prieten îl îmbrăţişăm, chiar şi când ne dojeneşte. Acela ne este potrivnic chiar şi când ne sărută, iar acesta ne este plăcut chiar şi când ne răneşte.

Sărutarea vrăjmaşului este foarte bănuitoare, iar rana ce ne face un prieten purcede de la grija lui pentru noi. Pentru aceea, înţeleptul Solomon zice: „Mai bune sunt rănile prietenului, decât sărutările cele făţarnice ale vrăjmaşului” (Pilde 27, 6).

„Cum zici tu?”. Aşa, rănile sunt mai bune, ca semne ale prieteniei, căci el nu se uită la ceea ce se face, ci la inima şi gândurile oamenilor de la care vine rănirea sau sărutarea.

De pildă, Iuda a sărutat pe Domnul, dar sărutarea lui era plină de trădare, gura sa plină de otravă, limba sa plină de răutate.

Dimpotrivă, Pavel a rănit pe amestecătorul de sânge din Corint, dar tocmai prin aceea l-a mântuit. Tu întrebi: „Cum l-a rănit?”. Prin aceea că l-a predat satanei şi l-a izgonit de la Biserică. El scrie aşa: „Să daţi pe unul ca acela satanii spre chinuirea trupului”. Pentru ce? Pentru „ca sufletul să se mântuiască în ziua Domnului” (I Corinteni 5, 5).

Văzut-ai acum rănile cele ce mântuiesc şi sărutarea cea plină de trădare? Tu recunoşti acum că, într-ade-văr, rănile ce le pricinuieşte prietenul sunt mai bune decât sărutarea cea făţarnică a vrăjmaşului.

Aceasta însă se întâmplă nu numai la oameni, ci şi în privinţa lui Dumnezeu şi a satanei. Acela este prietenul nostru, acesta potrivnicul nostru; Acela Mântuitorul şi îngrijitorul nostru, acesta amăgitorul şi duşmanul nostru. Dar tocmai satana a sărutat odinioară pe om, şi Dumnezeu l-a rănit. Te întrebi cum satana l-a sărutat şi cum Dumnezeu l-a rănit? Satana a zis: „Veţi fi ca Dumnezeu" (Facerea 3, 5). Aceasta este o sărutare. Iar Dumnezeu a zis: „Pământ eşti şi în pământ te vei întoarce" (Facerea 3, 19). Aceasta este o rană. Deci, cine ne-a folosit mai mult: cel ce a zis: „Veţi fi ca Dumnezeu", sau Cel ce a zis: „Pământ eşti şi în pământ te vei întoarce"! Acesta din urmă ne-a ameninţat cu moartea; acela, satana, ne-a făgăduit nemurirea. Dar tocmai el, care ne-a făgăduit nemurirea, ne-a scos din Rai. Dimpotrivă, Cel ce ne-a ameninţat cu moartea ne-a deschis cerul.

Vedeţi că lovirile prietenului sunt mai bune decât sărutările vrăjmaşului? De aceea trebuie să mulţumim prietenilor care ne dojenesc. Aibă ei drept sau nu aibă, ei totdeauna fac aceasta pentru ca să ne îmbunătăţească, nu ca să ne vatăme.

Vrăjmaşii, dimpotrivă, chiar şi când cu dreptate ne ocărăsc, fac aceasta nu spre a ne face mai buni, ci spre a ne defăima. Mai departe, când prietenii ne laudă, ei prin aceasta voiesc a spori râvna noastră; iar vrăjmaşii ne laudă cu scopul ca mai lesne să ne ducă la cădere, însă ori de la cine ar veni ocara, ea este pururea de mare folos, dacă cineva poate să o sufere şi nu se întărâtă prin ea.

Înţeleptul Solomon, zice: „Cel ce urăşte certarea este fără de minte" (Pilde 12, 1). El nu zice: „Cine nu poate suferi certarea aceasta sau cealaltă", ci zice: „Cel ce urăşte certarea". Când prietenul tău te ceartă cu dreptate, îndreaptă-ţi greşeala ta. Iar dacă el te-a certat fără temei, laudă buna lui cuviinţă, aprobă scopul lui şi mulţumeşte prieteniei lui, căci certarea lui a purces numai din dragostea lui cea mare către tine.

Aşadar, să nu ne scârbim când cineva ne ceartă. Căci ar fi de cel mai mare folos pentru viaţa noastră, dacă noi, pe de o parte, pururea am certa cu sinceritate greşelile celor de aproape ai noştri, iar pe de altă parte, dacă şi noi am asculta cu bucurie certarea ce se atinge de noi. Ceea ce este doctoria pentru răni, aceea este certarea pentru greşelile noastre. Precum este fără de minte cel ce leapădă doctoria, aşa este fără de minte şi cel care nu voieşte să primească nici o certare.

Dar mulţi, când suferă certare, se întărâtă, căci gândesc şi zic întru sine: „Eu sunt atât de chibzuit şi priceput; trebuie eu să sufăr nişte astfel de imputări de la acest om?". Ei nu gândesc că tocmai cu aceste cuvinte dau mărturie de cea mai mare lipsă de minte. Sfânta Scriptură zice: „Dacă vezi un om care se crede înţelept în

ochii lui, să nădăjduieşti mai mult de la un nebun decât de la el” (Pilde 26, 12). Tocmai de aceea zice încă şi Sfântul Apostol Pavel: „Nu vă socotiţi voi înşivă înţelepţi” (Romani 12, 16). Oricât de înţelept ai fi, oricât de mare pricepere ai avea, totuşi eşti om şi ai trebuinţă de un sfat bun. Numai Unul Dumnezeu nu are trebuinţă de sfat, şi numai despre Dânsul zice apostolul: „Cine a cunoscut gândul Domnului sau cine a fost sfetnicul Lui?” (Romani 11, 34).

Noi, oamenii, însă, de am fi de o mie de ori mai înţelepţi, totuşi, încă de o mie de ori am merita certare, căci stricăciunea firii noastre pururea se arată, înţeleptul Sirah zice: „Nu poate desăvârşirea să fie întru oameni”. Pentru ce? „Pentru că nu este nemuritor fiul omului”. „Ce este mai luminos decât soarele”, zice el mai departe, „Şi totuşi el se întunecă” (Sirah 17, 25-26).

Precum şi această strălucită lumină şi razele cele luminoase uneori se întunecă, aşa şi priceperea noastră, chiar când se pare a scânteia în toată strălucirea sa cea de amiază, se întunecă prin neajungere.

Adeseori se întâmplă că un înţelept nu vede ceea ce trebuia să vadă, ci, dimpotrivă, un altul, care stă mult mai jos, mai repede observă unele lucruri. Şi aceasta se întâmplă pentru ca cel înţelept să nu se mândrească, iar cel mai neînsemnat să nu se creadă nenorocit.

Aşadar, este o mare faptă bună, un mare bine, când cineva poate suferi certarea, precum, pe de altă parte, este un folos slăvit, a putea certa cineva pe fraţii săi într-un chip drept şi plin de dragoste, căci aceasta este una dintre cele mai însemnate datorii pe care le avem către aproapele nostru.

Vrei să ştii că, oricât de înţelept şi priceput, şi oricât de îmbunătăţit ai fi tu, totuşi, de-a pururea ai trebuinţă de un sfetnic şi de un prieten care să te îndrepte şi să te dojenească? Atunci ascultă o istorie din Vechiul Testament.

Nimeni nu se putea asemăna cu Moise. El era, zice Sfânta Scriptură, „om blând foarte, mai mult decât toţi oamenii cei ce sunt pe pământ” (Numerii 12, 3), era prieten al lui Dumnezeu, era foarte procopsit în ştiinţele lumeşti şi, pe lângă aceasta, plin de înţelepciunea cea duhovnicească, ba încă, precum se zice în Faptele Apostolilor, el era „învăţat întru toată înţelepciunea egiptenilor” (Fapte 7, 22).

Vezi cât era el de înţelept întru toate lucrurile? ***Şi istoria apostolilor zice despre dânsul mai departe: „Şi era puternic în cuvinte şi în fapte” (Fapte 7, 22).*** Mai

ascultă încă şi o altă mărturie despre aceasta. ***Sfânta Scriptură zice despre Moise: „Şi mai mult nu s-a sculat prooroc în Israil ca Moise, cu care să fi vorbit Dumnezeu faţă către faţă” (Deuteronomul 34, 10).***

Ce dovadă mai mare poţi să doreşti tu despre însemnătatea lui? El era, aşadar, bine învăţat, atât întru înţelepciunea egiptenilor, cât şi întru înţelepciunea poporului lui Dumnezeu; era puternic în cuvânt şi în faptă şi domnea peste făptură, căci el era prieten al Stăpânului tuturor făpturilor. El a scos din Egipt un popor aşa de mare, a despărţit marea şi iarăşi a împreunat-o. Atunci s-a văzut o minune neauzită. Atunci pentru întâia dată a văzut soarele că marea nu se trecea cu corabia, ci cu picioarele uscate. Nu corăbii şi vâsle se vedeau acum în mare, ci cai şi trăsuri.

Şi cu toate acestea, înţeleptul acesta, Moise, cel puternic în cuvânt şi în faptă, acest prieten al lui Dumnezeu, acest domnitor al firii, acest mare făcător de minuni nu observă un lucru, pe care însă foarte mulţi oameni îl văd. Socrul său, un om străin şi foarte mic în asemănare cu dânsul, a văzut aceasta, şi i-a întors luarea aminte la ceea ce el scăpase din vedere. Ce era oare aceasta? Luaţi aminte ca să cunoaşteţi că fiecare om are trebuinţă de sfat, chiar de ar fi aşa de însemnat ca Moise, şi că adeseori ceea ce nu văd oamenii cei mari şi vrednici de mirare, de multe ori văd cei
neînsemnaţi şi mici.

După ce Moise ieşise din Egipt şi se oprise în pustie, îl împresurau cei şase sute de mii de oameni, şi Moise singur trebuia să pună la cale toate jeluirile şi certurile ce se iscau între dânşii.

Aceasta văzând-o socrul său Ietro, şi măcar că el altmintrelea era un om neiscusit, neştiutor de legi şi de tocmelile statului, totuşi a băgat de seamă că aici Moise face o greşeală, şi a îndreptat pe Moise cel atât de dibaci şi înţelept, pe prietenul lui Dumnezeu. El a zis către dânsul: „Pentru ce şezi tu singur, şi tot poporul stă înaintea ta de dimineaţă până seara?... Nu faci bine lucrul acesta. Căci te vei prăpădi şi tu şi poporul acesta, care este cu tine. Greu este ţie lucrul acestea, nu-l vei putea face tu singur” (Ieşirea 18, 14, 17- 18). El a însoţit sfatul său de o dojană. Moise însă nu s-a supărat de aceasta, ci acest bărbat înţelept şi dibaci, acest prieten al lui Dumnezeu, acest domnitor peste miriade, a primit povaţa prieteneşte. Nici mulţimea minunilor ce săvârşise el, nici mărimea puterii sale nu l-au îngâmfat; el nu s-a ruşinat că a primit povaţa în faţa a tot poporul. Mai vârtos gândea el că de ar fi făcut încă pe atâtea minuni, totuşi, el pururea poartă în sine firea omenească cea stricăcioasă, căreia atât de multe lucruri îi rămân necunoscute. De aceea a primit el aşa de bine sfatul şi dojana lui Ietro.

Dimpotrivă, mulţi voiesc a se lipsi de folosul ce le-ar aduce un sfat bun, numai ca să nu pară că ei ar avea trebuinţă de sfatul cuiva. Ei voiesc mai bucuroşi a rămâne întru neştiinţă, decât a învăţa ceva de la alţii, şi nu socotesc că nu învăţarea de la alţii, ci neştiinţa este ruşine.

De asemenea, nu trebuie să ne ruşinăm când suntem dojeniţi, ci numai atunci să ne ruşinăm când nu părăsim greşelile noastre. Un om mare şi înţelept poate totuşi să greşească într-un punct, în care nimereşte altul mai mic. ***Moise ştia aceasta, şi de aceea a primit el cu atâta bunăvoinţă sfaturile.***

Acest sfat se cuprindea în aceea că Ietro a zis: „Alege-ţi bărbaţi puternici şi îi pune mai mari peste mie, şi mai mari peste sută, şi mai mari peste cincizeci, şi mai mari peste zece, şi să judece poporul în tot ceasul; iar lucrul cel mare să-l aducă la tine, iar judeţele cele mici să le judece ei” (Ieşirea 18, 21-22).

Moise a ascultat acest sfat fără a se ruşina şi a roşi, nu l-a jignit, că supuşii lui erau martori la dojana ce primise, şi n-a zis întru sine: „Supuşii mei mă vor nesocoti, văzând că eu, povăţuitorul lor, trebuie să învăţ de la altul ce este de făcut”. Mai vârtos el a ascultat acest sfat şi l-a împlinit, şi pentru aceea nu s-a ruşinat nici de contemporanii săi, nici de urmaşi. Ba încă el însuşi, ca şi cum ar fi fost aceasta pentru dânsul o mare cinste, prin cărţile sale şi prin însemnările sale scripturistice a făcut cunoscut tuturor oamenilor din toate timpurile, până la venirea lui Hristos în ziua cea de pe urmă, adică la toată lumea, că el nu a văzut drept şi a învăţat de la socrul său ce trebuie să facă.

Noi, dimpotrivă, ne supărăm şi ne tulburăm când cineva ne ceartă şi numai în faţa unui singur om, şi ni se pare că ne-ar fi luat viaţa. Dar Moise nu făcea aşa. Măcar că mii şi iarăşi mii au auzit şi au văzut cum el fusese certat, totuşi el nu s-a ruşinat, ba încă nu s-a ruşinat nici de miliarde care au trăit după aceea, şi vor trăi până la sfârşitul lumii, ci propovăduieşte la toţi în fiecare zi greşeala sa, prin Sfânta Scriptură.

Dar pentru ce, oare, ne-a însemnat el aceasta prin scrisoare? Pentru ca să ne înveţe că niciodată nu trebuie să gândim despre noi înşine lucruri mari, chiar de am fi mai înţelepţi decât toţi, şi că nu trebuie să dispreţuim sfatul vreunuia din cei de aproape ai noştri, fie acela mai de jos decât toţi.

Dacă cineva îţi dă un sfat bun, primeşte-l, chiar de ţi l-ar fi dat sluga ta.
Dacă cineva îţi dă un sfat rău, nu-l urma, fie acest sfetnic cel mai însemnat om din lume. Căci nu trebuie a căuta la rangul sfetnicului, ci la firea şi însuşirea sfatului.

Aşadar, Moise a însemnat acea întâmplare pentru ca să ne înveţe că nimeni nu trebuie să se ruşineze de dojană, chiar dacă toată lumea ar fi de faţă la ea.

Într-adevăr, nu este puţină laudă, nu este o slavă mică şi nu este un slab semn de înţelepciune, când cineva poate suferi certarea cu mărime de suflet. Moise fie deci modelul nostru, căruia să-I râvnim întru aceasta. Amin.

XXVIII. Cuvânt la Duminica a 28- a după Cincizecime - La fapta bună nu se caută rangul, starea şi neamul

„Săracii şi betegii şi şchiopii şi orbii adu-i aici" (Luca 14, 21)

Oare cântarea cea sfântă, pe care noi o cântăm, nu a întrunit laolaltă toate deosebitele noastre glasuri într-un cântec armonios? Noi toţi, tineri şi bătrâni, săraci şi bogaţi, femei şi bărbaţi, robi şi stăpâni, noi toţi împreună intonăm o cântare.

Aşadar când noi ne-am adunat aici în casa Domnului, spre închinarea şi proslăvirea lui Dumnezeu, nu se mai face deosebire între rob şi stăpân, între bogat şi sărac, între stăpânitor şi supus, ci toată nepotrivirea vieţii cele obişnuite se alungă dintr-un loc sfânt, toţi împreună facem o singură ceată, toate glasurile gustă o singură slobozenie şi pământul aici urmează cerului. Aşa de mare este înălţimea Bisericii!

Nu se poate zice, că aici deşi stăpânul cântă cu o mare voioişie, robul însă trebuie să fie mut, că deşi bogatul mişcă buzele sale, săracul este osândit la tăcere.

Încă şi aceea nu este aici, că numai bărbatul să cânte lui Dumnezeu laude şi să-L proslăvească, iar femeia să stea mută şi fără glas.

Mai vârtos toţi aici se îndulcesc de aceieaşi cinste, toţi aduc aceeaşi jertfă şi acelaşi dar. Acesta nu are mai mult drept, decât acela, şi unul nu are nici o întâietate înaintea altuia, ci toţi se îndulcesc de o cinste şi au numai un glas. Numai un singur glas se înalţă de la toate limbile către Ziditorul lumii. Deosebire nu se face aici dintre aceea că unul este rob, altul slobod, unul slugă, altul stăpân, unul bogat, altul sărac, şi de este cineva bărbat sau femeie, ci deosebirea zace în simţământ, de este cineva râvnitor sau uşuratic, păcătos sau cu fapte bune.

Cu privire la aceasta pot eu adeseori a numi sărac pe cel bogat, şi bogat pe cel sărac; ba încă în privinţa aceasta pot eu pe mulţi bărbaţi a-i numi muieri, şi pe multe muieri – bărbaţi, pe mulţi înţelepţi a-i numi fără de minte, şi pe mulţi fără de minte în înţelepţi.

Dar tu mă întrebi, cum se face aceasta? Cum se face din bărbat femeie, şi din femeie bărbat? eu răspund: nu prin prefacerea firii, ci prin schimbarea chipului lucrării şi prin simţământ.

Când de pildă eu văd un bărbat, care se înfăşoară în aur, întrebuinţează tot felul de mijloace împodobitoare, îşi tocmeşte părul cu grjă şi cu meşteşug, miroase a unsori, poartă haine muiereşti, are mers muieresc şi trăieşte muiereşte, cum aş putea eu să numesc bărbat pe un asemenea, care însuşi a părăsit nobleţea neamului său, şi îndeosebşte se arată muieratic? Ba, încă apostolul Pavel, nici pe femeia, care face astfel de nebunii, nu voieşte a o număra între cei vii, când zice: ***„Femeia, care petrece în desfătare, de vie este moartă”*** (l Tim.V.6). Deci cum s-ar putea număra între bărbaţi, bărbatul, care face lucruri, pentru care chiar femeia se numeşte de către apostol moartă de vie?

De este cineva bărbat sau nu, aceasta se judecă nu după îmbrăcămintea cea bărbătească, nici după toana, cu care el în casa sa este de temut şi ameninţă, ci trebuie să cunoşti aceasta din înţelepciunea şi din fapta cea bună a duhului său.

Numai atunci el este cu adevărat bărbat, când îşi domoleşte patimile, îşi stăpâneşte neputinţele duhului, când el în casa sa, ţine domnia, şi nu se zbucimă de gândurile cele nebuneşti.

Iar dacă el se dă la beţie şi la îmbuibare, dacă petrece zilele sale în ospeţe şi în benchetuieli, dacă el, fiind mai moale decât ceara, primeşte toate întipăriturile prihanei, cum aş putea eu pe un asemenea să-l numesc bărbat, pe acela ce este prins, neslobod, rob, care singur pe sine se leapădă, pe acel ce este robul patimilor, un molişat şi un diezmerdat fără de putere, şi care nici cât de puţin nu este în stare a ţine război în contra ispitei?

Căci noi, precum zice Apostolul, nu avem a ne lupta numai cu oamenii, şi nu numai ***„cu carnea şi cu sângele, ci încă şi împotriva duhurilor celor rele”*** (Efes. VI, 12). Şi tocmai în războiul acesta trebuie să se arate, cine în adevăr este bărbat.

Cine, în loc de curajul bărbătesc, vădeşte numai îngrijire de podoabă, şi voieşte numai a se împodobi, iar nu a se arăta curajos, cum va fi un asemenea în stare să se ţină în lupta mai sus pomenită?

Sau cum ar putea el să se numească bărbat, când este mai femeiatic, decât o femeie?

Pe de altă parte, însă eu numesc pe femeie bărbată, ba încă trebuie să mărturisesc, că ea este mai puternică decât un bărbat, când ea apucă armele cele duhovniceşti, îmbracă platoşa dreptăţii, pune coiful mântuirii, se acoperă cu pavăza credinţei, se

încinge cu brâul adevărului , apucă sabia duhului, şi aşa cu arme strălucite stă în rânduiala de bătălie.

Prin simţul ei cel înalt, ridicându-se până la cer, năvăleşte asupra şirurilor de bătălie ale duhurilor celor rele şi pune capăt tiraniei Satanei, omorând patimile şi poftele şi aşa răstoarnă încă mai mulţi vrăjmaşi, decât obişnuiesc a cădea în bătăliile cele obişnuite.

Ea ucide nu oameni, ci gândurile cele nebuneşti, cele păcătoase. În lucrurile cele vremelnice şi trupeşti bărbatul şi muierea se deosebesc. Femeii i se cuvine gherghelul, fusul, coşniţa şi căutarea gospodăriei casei. Ea trebuie să rămână în casă şi să crească copiii săi.

Dimpotrivă, partea bărbatului sunt camerele judecăţii, adunările de sfat, treburile lumeşti, războiul şi bătălia ş.a.

Insă în luptele cucerniciei bărbatul şi femeia au un singur loc de luptă şi un singur fel de luptă. Incă şi femeile trebuie să se înarmeze la această luptă, şi nu se scot din această ceată.

Incă şi ele se luptă, se încununează şi ca învingătoare se proslăvesc. Incă şi vitejia lor îşi agoniseşte răsplătiri, premii şi cununi, încă şi semnele învingerii lor sunt pompoase, încă şi biruinţele lor sunt multe şi numeroase.

Dar pentru ca să nu credeţi, că toate acestea sunt numai nişte cuvinte deşarte, pentru ca mai vârtos să cunoaşteţi lămurit, cum multe femei sunt mai tari şi mai curajoase decât bărbaţii, *vreau să vă arăt o femeie, care, deşi după firea ei era numai femeie, dar prin mărimea faptei cele bune a ei şi prin statornicie ajungea până la cer; eu înţeleg pe* ***mama Macaveilor****, care a dobândit şapte cununi de biruinţă. Pune în faţa ei pe luptătorii cei mai curajoaşi, cei mai puternici, cei mai bătăuşi şi mai bărbătoşi, şi vei vedea, că această femeie este pe atât mai înaltă decât dânşii, pe cât bolta cerului este mai înaltă decât pământul, însuşi un erou a căzut la cea dintâi lovire mortală şi a murit, iar ea a stat tare, ca un munte de metal, şi la moartea fiecăruia dintre fiii ei sufletul ei capătă o rană mai adâncă, decât s-ar fi putut înfige în trupul vreunui luptător.*

Căci ea era mamă, şi totodată văduvă, şi slăbită de o adâncă bătrâneţe. Voi, care sunteţi părinţi şi mame, care aţi născut sau aţi crescut copii, voi ştiţi, cât de mare a trebuit să fie durerea acestei mame, şi cum că nici o săgeată şi nici o sabie nu putea

să înfigă o rană aşa de adâncă, precum a simţit ea la privirea fiecăruia dintre fiii săi cei omorâţi!

Socoteşte acum, ce vrea să zică, a vedea o mamă pe fiecare dintre fiii săi, făcut pradă jumătate săbiei, jumătate focului, a privi îndelungatul curs al suferinţelor lor!

Socoteşte numai, cum ea însăşi toate le-a văzut şi le-a auzit, cum se ridică înaintea ei aburul din trupurile cele aprinse ale fiilor ei, cum a văzut ea pe fiecare dintre fiii săi omorât în mii de chinuri!

Insă ea stă tare ca o stâncă neclintită, pe care nu o pot urni valurile cele izbitoare. Aşa. Valurile o izbesc aşa, încât se prefac în spumă, căci ea era ca oţelul şi fierul, sau mai bine, eu nu găsesc cuvânt, cu care se pot rosti statornicia acestei femei.

O astfel de femeie nu trebuie oare a se numi bărbat? Sau nu trebuie mai vârtos să zicem, că ea a covârşit pe toţi bărbaţii cu puterea şi cu înălţimea simţământului?

Cine va grăi împotrivă la aceasta? Negreşit nimeni. ***Ascultă acum, ce femei însemnate erau pe timpul Apostolilor.***

În epistola sa către Romani, Apostolul Pavel zice: ***„Vă recomand pe Fiva, sora noastră, care a fost ajutătoare multora, şi mie însumi”.*** (Rom.XVI.1,2).Ce zici tu, o Pavele, o femeie ţi-a dat ţie ajutor? Aşa, răspunde el, căci ea nu era o femeie de rând, ci a ajuns la o mare înălţime a faptei celei bune, şi era împodobită cu frica lui Dumnezeu. Insă cum şi cu ce chip a dat ea ajutor iui Pavel? De ce ajutor oare avea trebuinţă el, care cutreieră toată lumea ca propovăduitor al Evangheliei, care călca firea cu picioarele sale, alunga duhurile cele rele, tămăduia bolile, cu glasul său şi cu umbra sa făcea pe diavol să tremure, şi se cinstea de către credincioşi ca un înger? De ce ajutor avea trebuinţă acest cetăţean al Raiului, care s-a răpit la al treilea cer, s-a învrednicit de taine negrăite, şi care a lucrat mai mult decât toţi ceilalţi apostoli?

El, acest vas ales al Domnului, acest apostol al popoarelor, care a străbătut ţări şi mări, şi pretutindeni a pus semnele de biruinţă ale vitejiei sale, care pururea se lupta cu foamea şi cu setea, cu goliciunea şi cu frigul, care murise lumii şi se făcuse cetăţean al cerului, acest înfocat iubitor de Hristos, care covârşea focul cu fierbinţeala, fierul cu vârtoşimea şi diamantul cu tăria, el nu se ruşina a spune despre o femeie: „că ajutătoare a fost multora, şi mie însumi”. Şi el nu numai zice acesta, o şi scrie, pentru ca toate neamurile următoare să o ştie. Vedeţi, ea era o femeie, dar sexul ei n-a fost pentru dânsa o piedică spre a ajunge la fapta bună cea

înaltă şi la slava cea mare a bunătăţii. Insă întru ce a dat ea ajutor Apostolului? După cât se pare, ***ea l-a scăpat dintr-o primejdie, sau l-a îngrijit în închisoare, în lanţuri l-a mângâiat, şi i-a dat cele trebuincioase ale vieţii, sau a descoperit pânditurile vrăjmaşilor lui şi pe sine însăşi s-a expus la primejdie de moarte, pentru a scăpa pe acest bărbat sfânt şi a-l scoate din necazurile sale.***

În aceeaşi epistolă către Romani laudă Pavel încă pe Priscila şi pe Akila (Rom. XVI, 3). Cine erau aceşti oameni? Ei erau ţesători de corturi şi trăiau într-o casă de lucru. Dar nici manufactura lor, nici sărăcia lor nu erau pentru Apostol respingătoare, el i-a ales pe dânşii mai mult decât pe toţi alţii din întreaga cetate Corint, ca să aibă locuinţa sa la dânşii (Fapt. XVIII, 2,3). Insă pentru ce şi de ce? Nu pentru că casa lor avea statuie frumoasă, cămări preţioase, podele împodobite cu lux, sau acoperăminte înfrumuseţate cu aur, şi încă nu pentru mulţimea slujitorilor şi slujitoarelor; ci ***pentru că în casa acestor oameni se găsea fapta cea bună şi cucernicia, pentru că amândoi purtau o meserie cinstită, împodobeau casa lor cu cucernicia, pe nimeni nu înşelau nici nu amăgeau, ci cu lucrul mâinilor îşi agoniseau întreţinerea cea neapărată.*** De aceea a socotit Pavel casa aceasta cu deosebire cuviincioasă, a fi gazda sa. ***„Ei pentru sufletul meu, zice el, grumajii lor, şi-au supus”*** (Rom. XVI, 4).

Vezi tu, că nici lucrarea cu mâinile, nici sărăcia, nici starea şi sexul nu poate să fie o piedică pe calea faptei celei bune?

Vezi tu aici o pereche ospitalieră, care dă Apostolului nu numai masa ei, ci şi propria sa viaţă? Negreşit ei nu au fost într-adevăr schingiuiţi, însă au cutezat şi au făcut totul, au fost mucenici în viaţă, şi încă au fost de multe ori mucenici, fiindcă totdeauna erau gata, a-şi jertfi viaţa pentru Pavel.

Apostolul nu zice: „Ei au cheltuit, bani pentru mine şi mi-au deschis casa lor”, ci pomeneşte ceea ce era mai mare, adică primejdia morţii, şi zice: „ei şi-au supus grumazii lor pentru sufletul meu”.

Să audă aceasta bogaţii din zilele noastre, care abia voiesc a da un ban confraţilor celor credincioşi ai lor. Aceia au oferit sângele lor şi au riscat viaţa lor, ca să scape pe Apostol şi să-i slujească, însă aceştia de acum adeseori nu voiesc să ajute pe cei nevoiaşi nici cu cea mai mică parte din averea lor. Priscila şi Akila au jertfit averea, trupul şi viaţa.

Vezi tu ce tărie poate avea o femeie, şi vezi, cât de înalt şi mare poate să fie un bărbat, măcar că trăieşte din lucrul mâinilor şi în sărăcie?

Să râvnim şi noi acestora, ca să fim asemenea lor. Să socotim de mic preţ cele de faţă şi pământeşti, şi pe toate să le dăm la o parte, când Dumnezeu aşa voieşte, ca să ne putem face părtaşi bunurilor celor viitoare şi veşnice, pe care ni le va da harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, prin care şi cu care Tatălui, împreună cu Sfântul Duh se cuvine cinstea, acum şi în vecii vecilor!

Amin.

XXIX. Cuvânt la Duminica a 29- a după Cincizecime - Despre binefacerea către cei săraci

„Milă îmi este de popor" (Marcu 8, 2)

A nu da săracilor din averea ta, este a prăda. Poate că vă miraţi de acest cuvânt, dar nu vă îndoiţi, căci tot ce avem noi, nu este proprietatea noastră, ci a Domnului Dumnezeu, ori în ce chip am primit-o. Dacă noi ajutăm cu ea pe cei nevoiaşi, vom dobândi prin aceasta mare binecuvântare; şi de aceea ţi-a dat ţie Dumnezeu o avere mai mare, nu ca să o cheltuieşti la necurăţie, la beţie, la îmbuibare, la haine scumpe şi la alte moleşiri, ci ca să împărţi la cei lipsiţi.

Precum un administrator de bani împărăteşti, se pedepseşte şi se depărtează, dacă el nu dă acelor trimişi la dânsul, şi încă întrebuinţează o parte din ei pentru desfătarea sa; aşa şi bogatul este numai un administrator al comorii celei hotărâte pentru săraci, pe care el trebuie să o împartă soţilor săi celor lipsiţi. Dacă el întrebuinţează pentru sine mai mult decât este de trebuinţă, El va trebui să dea în cealaltă lume cea mai aspră socoteală. Căci bogăţiile lui nu sunt ale sale, ci ale soţilor săi.

De aceea să cruţăm aceste bunuri, ca străine, pentru că tocmai prin aceasta ele să fie ale noastre! Dar cum putem noi să le cruţăm ca pe o avere străină? Când noi nu le întrebuinţăm la lucruri de prisos, şi nu numai pentru noi înşine, ci împărţim din ele şi prin mâinile celor săraci. Dacă tu eşti avut, însă cheltuieşti mai mult decât neapărat, vei da seama despre comorile, ce ţi s-au încredinţat.

Una ca aceasta se întâmplă şi în palatele Domnitorilor. Mulţi dintre dânşii au încredinţat vistieriile şi veniturile lor la nişte anumiţi dregători şi administratori, dar precum aceştia păzesc cele încredinţate lor şi nu le întrebuinţează rău, ci împart acelora, cărora Domnul porunceşte să le dea, şi la timpul, când el porunceşte; aşa fă şi tu. Căci tu ai primit mai mult decât alţii, nu pentru ca să întrebuinţezi numai pentru tine, ci pentru ca să economiseşti şi pentru binele altora.

Deci după ce am văzut, că cel ce nu dă săracilor săvârşeşte un jaf asupra lor, şi le opreşte ceea ce Dumnezeu a hotărât pentru dânşii, să socotim, ca nimeni să nu fie neîmpărtăşit din binefacerile noastre.

Pentru ce oare, socotiţi voi, că Lazăr, precum spune Sfânta Scriptură, fu aşezat tocmai în sânul lui Avraam, şi nu în al altui drept? Pentru aceea, că Avraam era aşa de ospitalier, încât el însuşi invita pe străini şi-i aducea în casa sa.

Bogatul cel îmbuibat în toate zilele trecea pe lângă Lazăr cel sărac, şi nu se îngrijea de dânsul. Nu aşa făcea patriarhul, ci tocmai dimpotrivă. El şedea înainte uşii şi primea deopotrivă pe toţi trecătorii. Precum pescarul, care aruncă mreaja în mare, de regulă, scoate numai peşte, însă uneori încă şi aur şi mărgăritare, aşa şi Avraam. El voia să prindă oameni, şi odată a prins încă şi îngeri, şi încă fără a-i cunoaşte.

Încă şi Pavel vorbeşte de aceasta, plin de mirare, şi dă sfatul ăsta: „iubirea de străini să nu o uitaţi, că prin aceasta oarecare neştiind au primit oaspeţi pe îngeri" (Evr. XIII, 2). El zice foarte frumos: „fără ştirea lor;" căci dacă Avraam ar fi cunoscut pe îngeri, şi de aceea i-ar fi primit cu o atât de multă bunăvoinţă, el n-ar fi făcut vreun lucru mare.

Când tu primeşti cu ştiinţă pe un domn însemnat, nu ai făcut nimic deosebit, căci însemnătatea oaspetelui adeseori sileşte şi pe cei neospitalieri a fi politicoşi şi darnici. Dimpotrivă, este ceva foarte mare, când noi primim cu multă bunăvoinţă pe oamenii nebăgaţi în seamă şi neînsemnaţi.

De aceea Hristos lăudând pe aceia, care fac aşa, a rostit aceste cuvinte: „întrucât aţi făcut unuia dintre aceştia prea mici, mie aţi făcut" (Mat. XXV, 40). Şi iarăşi: „nu este voia Tatălui vostru, ca să piară unul dintre aceşti mici" (Mat. XVIII, 14). Şi iarăşi: „Oricine va sminti pe unul dintre aceşti mici, mai de folos i-ar fi lui, ca să spânzure o piatră de moară la grumazul lui, şi să se înnece în adâncul mării" (Mat. XVIn, 6). Şi pretutindeni mult vorbeşte Domnul despre cei mici şi neînsemnaţi.

Avraam conformându-se cu aceasta, nu întreabă pe trecători, cine şi de unde sunt, precum noi acum adeseori obişnuim a face, ci primea la sine simplu pe toţi trecători.

Adică cel ce voieşte a face o faptă a iubirii de oameni, nu trebuie să ceară socoteala celui nevoiaş despre întreaga sa viaţă, ci numai să ajute sărăciei lui şi să împace trebuinţa lui.

Săracul are un singur mijlocitor, şi aceasta este sărăcia şi trebuinţa lui de ajutor; şi de aceea tu nu trebuie să-i întrebi despre nimic mai departe. Şi chiar de ar fi el păcătosul cel mai mare, dar suferă lipsa de hrană cea neapărată, noi totuşi trebuie să potolim foamea lui.

Aşa ne-a poruncit şi Hristos să facem, când zice: „Să fiţi asemenea Tatălui vostru celui din cer, care răsare soarele său peste cei răi şi peste cei buni, şi plouă peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi" (Mat. V, 45).

Cel milostiv este un liman pentru cei ce suferă nevoi; dar limanul primeşte fără deosebire pe toţi aceia, ale căror corăbii s-au sfărâmat şi îi scapă din primejdie. Fie aceia drepţi sau nedrepţi, sau orice altă, îndată ce ei sunt în primejdie, limanul îi primeşte în sânul său cel mântuitor.

Deci când tu vezi pe pământ pe un om, care din pricina sărăciei a ajuns în soarta celui cu corabia sfărâmată, atunci nu te face judecătorul lui, şi nu cere la dânsul socoteală, ci mântuieşte-l de nenorocirea lui.

De ce vrei tu să-ţi faci o îndeletnicire netrebuitoare? Dumnezeu Însuşi a ridicat de la tine această grijă şi trudă prisoselnică.

Cât de spornici la întrebări, şi cât de aspri ar fi mulţi oameni, dacă Dumnezeu, ar fi poruncit, ca noi să cercetăm cu de-amănuntul viaţa fiecăruia dintre cei nevoiaşi, şi mai întâi să ne informăm despre istoria nenorocirii lui, şi să cunoaştem cu de-amănuntul toate faptele lui, şi abia atunci să ne milostivim asupra lui? Acum noi însă suntem scutiţi de toată această greutate. Pentru ce voieşti să-ţi faci o osteneală de prisos? Altceva este judecătorul, altceva milostivul.

Cuvântul milostivire arată în sine, că noi trebuie să fim binefăcători şi către aceia care nu merită. La aceasta ne îndeamnă şi Pavel, când zice: „să facem bine către toţi şi mai vârtos către cei de o credinţă cu noi”(Gal. VI, 10).

De mare însemnătate sunt încă şi următoarele: Dacă noi cu atâta amănunţime şi cu atâta îngrijire vom cerceta nevrednicia celor săraci, atunci şi cei vrednici nu se vor apropia de noi; când dimpotrivă noi dăm şi celor nevrednici, atunci cu atâta mai sigur vor primi de la noi şi cei vrednici, şi între dânşii mulţi sunt aşa de vrednici de milă, încât meritul lor va ţine cumpăna dreaptă cu nevrednicia celorlalţi.

Aşa era şi la fericitul Avraam. El nu făcea nici o cercetare supărăcioasă celor ce avea nevoie de ajutor, şi de aceea a găzduit oarecând pe îngeri. Să urmăm şi noi lui, precum şi urmaşului său lui Iov. Încă şi acesta râvnea strămoşului său în binefacere şi în mărimea de suflet, şi pentru aceea zicea: „Uşa mea la tot cel ce venea se deschidea” (Iov. XXXI, 32); aşa dar nu se deschidea unuia, iar altuia se închidea, ci tuturor sta deschisă fără deosebire.
Să facem şi noi aşa, iubiţilor, rogu-vă, şi să nu mai întrebăm pe cei ce au trebuinţă de ajutor, de sunt ei cu totul nevoiaşi; căci pentru ca să fie cineva vrednic de milostenie, nu are trebuinţă de altă, decât ca să fie sărac, şi dacă cel ce caută ajutor este sărac, noi nu avem trebuinţă a mai cerceta altceva.

Noi dăm milostenie sărăciei omului, nu năravurilor sale, ne e milă de dânsul nu pentru preferinţa lui, ci pentru nenorocirea lui, pentru ca şi noi oarecând să dobândim multă milostivire de la Dumnezeu, deşi suntem nevrednici, a fi părtaşi harului Său. Iar dacă noi cercetăm şi ispitim, cu atâta isteţime nevrednicia celor deopotrivă cu noi, slugi, apoi şi Dumnezeu va face aceasta cu noi, - şi atunci vai nouă! „Căci precum voi judecaţi, aşa vă veţi judeca" (Mat. 7, 2). Amin.

XXX. Cuvânt la Duminica a 31- a după Cincizecime - Vindecarea orbului din Ierihon - Răbdarea în suferinţe

„Iar el cu mult mai vârtos striga: Iisuse, fiul lui David, miluieşte-mă”. (Luc. XVIII, 39)

Cât de multe neplăceri nu întâmpinăm noi în toate zilele, şi ce suflet tare se cere, spre a nu fi cineva supărat şi nerăbdător, ci a proslăvi, a lăuda şi a cinsti pe cel ce îngăduie a veni asupra noastră astfel de ispite? Cât de multe nenorociri şi buimăceli neaşteptate nu dau peste noi? Şi totuşi cineva trebuie să înăbuşească gândurile cele rele, şi să nu învoiască limbii a grăi lucruri păcătoase, încă şi fericitul Iov a răbdat mii de patimi, şi totuşi n-a încetat de a proslăvi pe Domnul.

Între noi însă sunt oameni, care când li se va întâmpla ceva rău, când sunt jigniţi de cineva, sau cad în boală, fie aceasta durere de picioare, ori de cap, sau oricare alta, îndată izbucnesc din ei hulele. Ei suferă chinul bolii, dar folosul, ce ar putea ei să tragă dintru aceasta pentru mântuirea lor sufletească, şi-l răpesc ei înşişi.

Ce faci o omule? huleşti tu pe Dumnezeu binefăcătorul tău, mântuitorul tău, apărătorul şi îngrijitorul tău? Nu bagi de seamă oare, că alergi la prăpastie, şi te asvârli însuţi pe tine în fundul cel mai adânc? Oare prin hulire faci tu suferinţa ta mai lesnicioasă? Nu! tu o sporeşti prin nerăbdarea ta şi prin păcatul tău, şi-ţi faci chinul mai straşnic.

Dar poate tu nu poţi tăcea de durere. Iată eu nu-ţi poruncesc să fii cu totul mut. Însă în loc de a huli pe Dumnezeu, tu trebuie să-L proslăveşti, în loc de a cârti asupra Lui, tu trebuie să-L cinsteşti şi să-L lauzi. ***Mărturiseşte Domnului păcatele tale, strigă tare întru lauda lui Dumnezeu, prin aceasta îţi vei uşura suferinţele tale, apropiindu-se Dumnezeu iarăşi de tine prin harul său cel bogat întru ajutor. Dimpotrivă, dacă tu huleşti pe Dumnezeu, alungi de la tine ajutorul Lui.***

Gândeşte încă, că cu cât mai mare este suferinţa, cu atât mai slăvită este şi cununa răsplătirii; cu cât mai mult aurul arde în cuptor, cu atâta se face mai curat; cu cât mai îndelungat şi mai departe pluteşte neguţătorul cu corabia pe mare, cu atâta mai multe mărfuri adună.

Şi tu ai acum cea mai grea luptă cu boala şi cu sărăcia. Socoteşte însă, că prin aceasta Lazăr a dobândit mântuirea. Fiindcă el cu atâta răbdare a suferit sărăcia, boala şi părăsirea, de aceea fu luat în sânul lui Avraam.

Aşa, ***răbdarea în suferinţă este o faptă bună atât de mare, încât ea chiar şi pe cei mai mari păcătoşi îi slobozeşte de datoria lor cea grea; iar când ea se află la un om mai dinainte drept, ea îi dă cea mai mare siguranţă despre fericirea cea cerească. Pentru cei drepţi răbdarea în suferinţă este o cunună strălucită, care luceşte mai luminat decât soarele; iar celui păcătos ea ii este de ajuns pentru iertarea călcărilor de lege ale sale.***

Însă, zici tu, adeseori din obişnuinţă, limba mea, fără ca eu să voiesc aceasta, se porneşte spre astfel de cuvinte de supărare şi de ocară, însă, când ea vrea să fie atât de rea pornită, mai bine muşc-o cu dinţii tăi proprii, ca să-o doară bine, înainte încă de a fi azvârlit ea cuvintele cele de hulă, căci este mai bine ca să curgă acum din ea o picătură de sânge, decât ca ea odinioară să dorească în zadar o picătură de apă, ca bogatul cel îmbuibat. Este mai bine pentru dânsa a suferi o durere vremelnică, degrabă-trecătoare, decât a pătimi acel chin necontenit, veşnic, ca limba bogatului celui din Evanghelie, care chinuindu-se de foc nu putea dobândi cea mai mică astâmpărare.

- ***Dumnezeu ţi-a poruncit ţie să iubeşti încă şi pe vrăjmaşii tăi, dar tu batjocoreşti Însuşi pe Dumnezeu, care te iubeşte.***
- ***El ţi-a poruncit ţie, ca să vorbeşti bine încă şi de prigonitorii tăi şi să binecuvântezi pe cei ce te clevetesc. Tu însă vorbeşti rău despre Însuşi Dumnezeu, binefăcătorul şi ajutătorul tău cel mai mare, fără ca să fi luat de la Dânsul altceva, decât haruri.***

Nu putea El oare, zici tu, să depărteze de la mine această ispită, această suferinţă? Negreşit, dar a îngăduit aceasta, pentru ca tu să fii mai ispitit. Însă iată, zici tu, eu sunt doborât şi pierit. Dar aceasta o face nu firea ispitei, ci propria ta slăbiciune şi lenevie. Căci răspunde mie, ce este mai uşor a grăi, un cuvânt de hulă sau de laudă? Cea dintâi nu-ţi atrage oare ţie dezgustul şi supărarea tuturor celor ce o aud, şi aceasta oare nu măreşte mai mult chinul tău? Cealaltă laudă nu-ţi aduce ţie oare mii de cununi ale înţelepciunii, admirarea tuturor, şi o mare răsplătire de la Dumnezeu? Pentru ce deci pregeţi tu tocmai aceea ce este de folos, aceea ce este binefăcător şi plăcut, şi umbli după ceea ce vatămă, necăjeşte şi chinuieşte?

Mai departe, dacă apăsarea ispitei şi sărăcia ar fi o adevărată pricină de necaz împotriva lui Dumnezeu şi de huliri, atunci ar trebui ca toţi săracii să hulească pe Dumnezeu. Întru adevăr, însă mulţi tocmai dintre cei mai nevoiaşi decât toţi necontenit aduc lui Dumnezeu laudă şi proslăvire, pe când alţii, care petrec în

bogăţie şi prisosinţă, neîncetat Îl hulesc. Aşadar aceasta provine nu atât din însăşi firea lucrului, pe cât din propria noastră voie, de la o hotărâre luată mai dinainte.

Uitaţi-vă la Lazăr cel sărac. Chiar cea mai mare sărăcie n-a putut aduce vreo vătămare sufletului său, n-a putut să-l împingă la cârtire asupra lui Dumnezeu. Ce zic eu, sărăcia? Nici chiar de s-ar aduna toate relele putincioase, n-ar putea zgudui sufletul unui om iubitor de Dumnezeu şi înţelept, nici a-l abate de la fapta cea bună. Martor la aceasta este Lazăr, pe când pe de altă parte îmbuibatului celui moleşit şi dezmierdat nu i-a putut ajuta nici bogăţia sa, nici sănătatea, nici bunul trai cel de-a pururi, nici orice alta.

De aceea, iubiţilor, nu mai ziceţi, că sărăcia, boala şi primejdia ne silesc a cârti împotriva lui Dumnezeu şi a-L huli! Nu sărăcia, ci nebunia; nu boala, ci obrăznicia, nu primejdia, ci lipsa de frica lui Dumnezeu ne îndeamă la hulirile cele fără de judecată, ca şi la toate răutăţile.

Deci când tu, o omule, cazi în vreo boală, sau în orice ticăloşie, adu-ţi aminte de Iov, de carnea lui cea schingiuită, şi de Sfântul său trup cel plin de răni. Dar poate vei zice tu, Iov avea o mângâiere îndeajuns în conştiinţă, că Dumnezeu Însuşi a pus asupra lui aceste suferinţe, însă într-adevăr, tocmai aceasta trebuia să-l mâhnească mai mult, că Dumnezeu cel drept, pe care el în tot chipul Il cinstea, se părea că se luptă contra lui.

Dacă suferinţa ta nu provine de la Dumnezeu, ci de la oameni, iar tu proslăveşti pe Dumnezeu şi nu-L huleşti, căci El, deşi ar fi putut a te scăpa de ispitire, totuşi a îngăduit-o pentru încercarea ta; iată tu atunci vei dobândi de la Dânsul aceeaşi răsplătire ca şi aceia, cărora Însuşi Dumnezeu le-a trimis suferinţa lor. Ca şi aceia, care pătimesc pentru Dumnezeu, vei fi şi tu încununat, căci tu ai suferit cu răbdare nenorocirea, pricinuită ţie de oameni, si ai proslăvit pe Dumnezeu, care ar fi putut să te scape de dânsa, dar n-a vrut.

Priveşte numai la sărăcia şi la boala lui Iov, şi amândouă pe treapta cea mai înaltă, cu toată dreptatea lui! Trebuie oare să-ţi mai arăt lupta cea tot atât de mare, pe care el trebuia să o poarte cu simţurile cele fireşti ale unui tată? Aşa, cea mai mare luptă de felul aceasta a venit asupra acelui nobil bărbat. El a pierdut zece fii, zece deodată, zece în floarea vârstei lor, zece împodobiţi cu toate bunătăţile şi încă printr-o moarte silnică şi ticăloasă. Ei au fost ucişi de casa ce s-a surpat. Cine poate zice, că ar fi fost ajuns de o asemenea mare nenorocire?

Nimeni, desigur nimeni! Deci când tu pierzi un fiu, sau o fiică, aleargă la Iov cel răbdător, şi te vei întoarce mângâiat.

Dar peste dânsul n-a venit numai această supărare, ci s-a adăugat încă căderea şi trădarea prietenilor săi, dojenile, ocările, batjocura şi derâderea. Şi cât de nesuferit este de a fi luat în râs de către toţi? Însăşi nenorocirea nu poate să pricinuiască atât de mare durere, pe cât aceia, care ne fac dojeni pentru dânsa. Iov însă nu numai că nu avea nici un mângâietor în nenorocire, ci mai vârtos pe lângă aceea era năpădit cu ocări din multe părţi. El însuşi se tânguieşte de aceasta şi zice: „voi vă ridicaţi asupra mea", şi îi numeşte nemilostivi în cuvintele; „cei de aproape ai mei s-au lepădat de mine şi casnicii mei au vorbit împotriva mea; alţii m-au batjocorit, şi eu m-am făcut de râsul tuturor" (Iov. XIX, 14, urm 30, 9). Numai a auzi de o asemenea ticăloşie, este nesuferit, tac despre aceea, când cineva trebuie cu fapta să o sufere.

Cea mai mare sărăcie, boala cea nesuferită, cea nouă şi neauzită, pierderea unor atât de mulţi şi atât de aleşi copii, şi în astfel de chip, batjocura şi derâderea şi ocara oamenilor, câte răutăţi! Unii îl batjocoreau, alţii îi făceau dojeni, iarăşi alţii îl dispreţuiau, nu numai prietenii, ci şi slugile sale. Ba încă nu numai îl ocărau şi strigau la el, ci îl şi blestemau, şi aceasta nu numai în curgerea de două, sau de trei, sau de zece zile, ci în curs de multe luni, nici noaptea el nu avea odihnă, ci răutatea zilei se mai mărea prin visurile cele grozave ale nopţii. Ascultă-l pe el însuşi când zice: „pentru ce mă îngrozeşti în visurile mele şi mă înfricoşezi în vedenii"? (Iov. 1, 14).

Care om ar fi putut să fie aşa de oţel şi de fier, încât să poată suferi atât de multe patimi? Dacă fiecare din aceste patimi, luată singură este nesuferită, apoi gândeşte, ce zgomot trebuie să fi ridicat ele toate la un loc în sufletul lui şi totuşi el a suferit toate acestea, şi în toată nenorocirea sa el n-a rostit o singură cârtire păcătoasă împotriva lui Dumnezeu. De aceea la dânsul să căutăm noi, când suntem în vreo nenorocire, şi patimile lui trebuie să fie un mijloc de vindecare împotriva alor noastre!

Când noi vedem, că unul a răbdat toate bătăile pământului la un loc, să ne purtăm bărbăteşte împotriva unei părţi dintru acelea, care ne-a ajuns pe noi. Să căutăm scăparea noastră la istoria patimilor sale, ca la o mamă plină de dragoste, care apără şi ocroteşte pe fiii săi cei înspăimântaţi, şi de ne-ar lovi chiar cea mai mare nenorocire, vom găsi la Iov mângâiere îndeajuns!

Dar dacă tu zici: „Acesta a fost Iov, şi de aceea a putut să fie atât de răbdător, eu însă nu mă pot asemăna cu dânsul", şi altele, apoi prin aceasta tu numai îţi vei atrage o mai mare răspundere. Căci tu trebuie să fii încă mai răbdător, decât dânsul.

Pentru ce aceasta? Pentru că el a trăit înainte de timpul harului, când viaţa nu era aşa de regulată, harul Sfântului Duh nu se revărsase încă asupra oamenilor, când încă era foarte greu de a birui păcatul, când domnea încă blestemul şi moartea avea încă grozăvia sa. Acum însă pentru noi lupta s-a făcut mai uşoară, de când venirea lui Hristos a ridicat toate aceste piedici ale răbdării. De aceea, de când Dumnezeu ne-a dat atât de multe haruri nu mai avem nici o dezvinovăţire, când noi nu ne asemănăm lui Iov întru răbdare.

Pe lângă aceea mai gândiţi, că nu atunci este timpul de tânguire şi de întristare, când ne-a lovit o nenorocire, ci atunci, când noi am săvârşit vreun păcat. Noi însă inversăm rânduiala. Când noi săvârşim mii de păcate, aceasta puţin ne îngrijeşte, iar când vine asupră-ne numai o mică nenorocire, îndată pierdem bărbăţia, ne descurajăm şi am fi bucuroşi să ne descotorosim de viaţă.

Dar aud pe unii zicând: De ce oare să fie în lume nenorocirea şi ostenelile? Eu zic, că de acea viaţa aceasta de acum este plină de trudă şi de greutate, pentru că şi oamenii cei mai grosolan formaţi, care cu totul se dedau la cele vremelnice, să se obosească, să se sature de cele lumeşti şi pământeşti, să fugă de dezmierdări, să se lepede de dragostea lor către cele vremelnice, să-şi aţintească dragostea către cer şi să se pregătească pentru ziua judecăţii. Căci mulţi slujesc cărnii, şi încătuşaţi fiind de tirania celor vremelnice zac ca fiarele în viziunile lor şi se simt tihniţi în ele, ***de aceea prin nenorocire Dumnezeu voieşte a smulge de la dânşii această plăcere, şi pentru aceasta le-a trimis multă trudă, întristare, grijă, lupte şi primejdii, o întreagă oaste de patimi trupeşti, şi multe alte nevoi, pe care nu le putem toate număra, pentru ca ei, înspăimântându-se de acest nor de rele, să năzuiască a ajunge la limanul cel lin, şi să tindă a dobândi pacea cea veşnică, unde nu este binele amestecat cu răul, ci se află numai binele singur.***

Să cumpănim toate acestea şi să purtăm suferinţele noastre cu tărie de suflet şi cu mulţumire lui Dumnezeu, pentru ca şi noi asemenea lui Iov să dobândim cununa cea de biruinţă a răbdării, prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt se cuvine slava, acum şi în vecii vecilor!

XXXI. Cuvânt la Duminica dinaintea Înălţării cinstitei Cruci - Propovăduirea învăţăturii dumnezeieşti este adevărata doctorie a sufletului

„Dumnezeu a trimis pe Fiul Său, ca să se mântuiască prin El lumea” (Ioan 3, 17)

Vă laud, iubiţilor, pentru râvna cu care aţi venit aici în casa Părintelui vostru ceresc, căci această râvnă mă face să nădăjduiesc că voi sunteţi doritori de vindecarea sufletelor voastre.

Într-adevăr, ***Biserica este*** un aşezământ vrednic de mirare şi iscusit pentru vindecarea celor bolnavi; ***un aşezământ de vindecare*** nu pentru trupuri, ci ***pentru suflete***. ***Ea este un aşezământ de vindecare pentru duh, şi nu rănile trupului, ci păcatele inimii se tămăduiesc aici. Iar doctoria pentru aceste păcate şi răni este învăţătura cea dumnezeiască.***

Această doctorie este alcătuită nu din plantele pământului, ci din cuvintele cerului; nu mâinile doctorilor le-au pregătit, ci limbile Proorocilor, Evangheliştilor şi Apostolilor. De aceea, doctoria aceasta este trainică, nu-şi pierde puterea prin lungimea timpului şi nu se biruieşte de nici o boală, oricât de puternică ar fi ea.

Leacurile doctorilor pământeşti, dimpotrivă, suferă de amândouă aceste cusururi. Cât timp ele sunt proaspete, atât durează tăria lor; iar după trecerea unui timp mai îndelungat, ele îşi pierd puterea şi slăbesc, ca nişte trupuri rămase fără viaţă. Adeseori, ele şi pentru aceea sunt nelucrătoare, căci boala este prea tare. Afară de asta, ele sunt doctorii omeneşti. Dimpotrivă, doctoria cea dumnezeiască nu este astfel întocmită, ci poate să fi trecut oricât de mult timp, ea totdeauna păstrează propria sa putere şi tărie.

Din timpurile lui Moise, căci atunci s-a început însemnarea învăţăturii celei dumnezeieşti în Sfânta Scriptură, doctoria aceasta a însănătoşit nenumăraţi oameni, şi încă şi acum, după mai mult de trei mii de ani, puterea ei vindecătoare nu a pierit, încă nu a fost pentru dânsa nici o boală prea puternică. Şi pentru această doctorie nu aveţi trebuinţă a cheltui bani, ci oricine o doreşte sincer şi o caută serios, poate să o ia întreagă.

De aceea, pot dobândi această doctorie săracii, ca şi bogaţii; căci numai unde se cere a se cheltui bani, bogatul are precădere înaintea celui sărac, şi acesta din urmă, adeseori, trebuie a se lipsi de o doctorie, neajungându-i banii, dar aici, trebuie numai să creadă în ea şi să arate râvnă pentru dânsa. Şi cine înfăţişează amândouă

aceste lucruri are cel mai mare folos de la această doctorie, care se primeşte numai cu astfel de preţ şi cu astfel de plată.

Săracul şi bogatul pot, aşadar, să tragă din această doctorie acelaşi folos; ba încă, adeseori, săracul trage cel mai mare folos. Cum aceasta, şi pentru ce? Pentru că bogatul este încurcat şi împleticit în multe griji, adeseori este mândru şi îngâmfat, adeseori trăieşte în lenevire şi uşurătate a minţii şi nu primeşte nici cu grijă, nici cu râvnă acea doctorie care este ascultarea cuvântului dumnezeiesc.

Dimpotrivă, săracul este slobod de îmbuibare, de desfătare şi de uşurinţa minţii, îşi întrebuinţează tot timpul său la lucrarea cu mâinile şi la îndeletniciri neprihănite; prin aceasta, sufletul lui dobândeşte multă înţelepciune, se face mai băgător de seamă şi mai tare, şi cu mai mare râvnă ascultă cuvântul lui Dumnezeu. Aşadar, fiindcă săracul dă un preţ mai mare pentru această doctorie, de aceea şi trage din ea un folos mai mare.

Eu zic acestea nu pentru a face imputare bogaţilor îndeobşte, nici pentru a grămădi laudă sărăciei în sine. Căci nu bogăţia este un rău, ci reaua întrebuinţare a ei este de la cel rău. De asemenea, şi sărăcia nu este singură în sine ceva bun, ci întrebuinţarea cea dreaptă a sărăciei. Bogatul acela, care se arată în istoria lui Lazăr, nu a fost pedepsit pentru că era bogat, ci pentru că a fost crud şi nemilostiv; şi Lazăr cel sărac, din sânul lui Avraam, nu a fost lăudat pentru că era sărac, ci pentru că a răbdat sărăcia sa cu un duh mulţumitor.

Sunt lucruri – luaţi aminte bine la ceea ce zic, căci aceasta vă va da multă lumină, va depărta socotinţele cele mincinoase şi, îndeobşte, vă va învăţa să daţi o hotărâre dreaptă - sunt aşadar, zic eu, lucruri, care sunt bune după firea lor, şi iarăşi altele, care sunt dimpotrivă. Mai sunt încă lucruri, care în sine nu sunt nici bune, nici rele, ci ţin un loc de mijloc.

De pildă, cucernicia este în sine ceva bun, necucernicia este chiar în sine ceva rău; fapta bună este un bine, răutatea este un rău. însă bogăţia şi sărăcia nu sunt în sine nici bine, nici rău, ci se fac una sau alta, după cum este întocmită voia acelor oameni care sunt părtaşi de ele. întrebuinţezi bogăţia ta la fapte de binefacere, atunci ea îţi va fi motiv de multe bunătăţi; iar dacă o întrebuinţezi la silnicii, la câştig nedrept, la răutate împotriva altora, atunci tu întorci întrebuinţarea ei împotriva celei dinainte, adică la rău. însă nu bogăţia este vinovată aici, ci cel care o întrebuinţează rău, spre nedreptăţi.

Tot aşa se întâmplă şi cu sărăcia. Când tu o porţi cu răbdare de suflet şi, pe lângă

aceasta, mulţumeşti Domnului, atunci ea îţi va fi motiv şi prilej pentru cununile cele cereşti.

Dacă, dimpotrivă, pentru sărăcia ta huleşti pe Plăsmuitorul tău şi te tânguieşti asupra proniei dumnezeieşti, atunci ea te duce la rău. însă precum mai înainte, nu bogăţia era vinovată pentru nedreptate, aşa şi aici, nu putem învinovăţi sărăcia pentru hulirea lui Dumnezeu, ci ea cade asupra celui care n-a voit să sufere sărăcia cuminte.

Lauda şi ocara stau aici cu totul în mâna voinţei şi alegerii noastre. Bogăţia este un bine, însă nu în sine, ci în mâna celui drept. Pe de altă parte, sărăcia este ceva rău, însă nu după firea ei, ci prin gura celui necucernic, pentru că el, supărat pe ea, învinovăţeşte şi huleşte pe Făcătorul său.

Aşadar, nici bogăţia să nu o învinovăţim, nici sărăcia de-a dreptul să nu o prihănim, ci pe cei care fac o rea întrebuinţare din una sau din alta; căci bogăţia şi sărăcia, singure, sunt lucruri de mijloc.

Dar să ne întoarcem de unde am pornit, că atât bogatul cât şi săracul, în acelaşi chip, pot dobândi doctoria care se capătă în Biserică, ba încă adeseori, cel sărac este mai cu râvnă şi mai sârguincios în întrebuinţarea acestui mijloc de vindecare. Dar această doctorie nu are unică întrebuinţare.

Pentru că ea vindecă sufletele, nu se pierde prin lungimea timpului, nu este prea slabă pentru nici o boală, se dă în dar şi stă la îndemână, atât săracului cât şi bogatului. însă ea are mai departe şi o altă însuşire slăvită, nu mai mică decât cele până acum numite. Şi care este aceasta? Aceea că noi nu declarăm ce fel de bolnavi aleargă aici spre însănătoşire.

Cei care se duc în aşezămintele de vindecare lumeşti nu pot ascunde rănile şi vătămările lumeşti, ba încă doctorul nu poate să le dea nici o doctorie, dacă ei n-au descoperit mai întâi rana; aici însă nu este aşa. ***Noi vedem aici nenumărate persoane împrejurul nostru şi le vindecăm pe toate îndeobşte. Noi nu scoatem pe păcătos la iveală şi nu declarăm păcatele lui, ci propovăduim tuturor învăţătura cea dumnezeiască şi lăsăm conştiinţei ascultătorilor ca fiecare să-şi aleagă doctoria care se potriveşte la rana lui, adică cuvântul de învăţătură prin care prihana se osândeşte, fapta bună se laudă, îmbuibarea se mustră, cumpătarea şi înfrânarea nu se osândesc, mândria se ruşinează, smerenia se slăveşte. Acest cuvânt izvorăşte din gura predicatorului ca o doctorie, alcătuită din tot felul de***

părţi, iar datoria ascultătorilor este să-şi aleagă fiecare pentru sine tocmai ceea ce i se potriveşte şi îi este de folos.

Cuvântul învăţăturii iese la iveală cu îndrăzneală, dar prinzându-se de conştiinţa fiecăruia îndeosebi; puterea sa vindecătoare lucrează în ascuns, şi adeseori sănătatea se restatorniceşte înainte de a fi fost cunoscută boala.

Când eu, de pildă, într-o predică am proslăvit puterea rugăciunii şi am dojenit pe cei leneşi la rugăciune, nu am numit în public pe nici unul dintre dânşii. Deci, celor cărora eu le-am dat mărturie că ei sunt sârguitori în rugăciune, aceia s-au făcut încă mai sârguitori decât înainte; iar cei pe care conştiinţa lor i-a dojenit pentru lenevire, şi-au însuşit critica mea, au părăsit răceala lor şi nebăgarea în seamă a rugăciunii.

Eu, însă, nu pot să numesc nici pe unii nici pe alţii, şi tocmai această necunoştinţă şi neştiinţă este la amândouă părţile potrivită. Voiţi să ştiţi pentru ce? Să vă spun. Cel ce a auzit lauda rugăciunii şi are cunoştinţa râvnei sale întru aceasta, dacă ar fi avut mulţi martori ai laudei sale, lesne ar fi căzut în semeţie şi în mândrie, dar fiindcă el şi-a însuşit această laudă numai în ascuns, el s-a asigurat împotriva a toată îngâmfarea.

Dimpotrivă, cel ce se cunoaşte vinovat în lenevirea sa, auzind tânguirea mea, mai lesne se va îmbunătăţi prin această dojana care i s-a făcut în ascuns, fără de martori. Aceasta este pentru dânsul de un mare folos. Adică, fiindcă judecata mulţimii are mare putere asupra noastră, de aceea noi, păcătoşii, tindem a ne îndrepta câtă vreme noi credem că greşelile noastre sunt încă necunoscute; iar după ce ele s-au făcut cunoscute la arătare, noi atunci ne facem fără ruşine şi leneşi.

Precum rănile cele dezgolite, fiind expuse pururea la asprimea aerului, se înrăutăţesc, tot aşa se întâmplă cu sufletul cel păcătos; el se face mai neruşinat, când dojenirea încălcărilor de lege ale lui se face înaintea multor martori. ***Ca să nu se întâmple una ca aceasta, de aceea propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu a vindecat întru ascuns bolile voastre.***

Şi ca să cunoaşteţi că acest chip de vindecare ascuns aduce roade bogate, ascultaţi ce zice Hristos: „***De va greşi ţie fratele tău, mergi şi îl mustră pe dânsul***”, nu zice: „între tine şi între cetate”, şi, cu atât mai puţin: „între tine şi între popor”, ci: „***între tine şi între el singur***” (Matei 18, 15). Pâra, zice El, trebuie să se facă fără martori, pentru ca mai uşor să poată veni îndreptarea.

Aşadar, este de lăudat când o astfel de sfătuire sau dojana nu se face cunoscută.

Este destul când conştiinţa omului mărturiseşte împotriva lui; este îndeajuns acest judecător nemituit. ***Nu poţi tu să pedepseşti pe păcătos mai aspru decât propria lui conştiinţă; pârâşul acesta este cel mai amarnic, şi nimeni nu cunoaşte încălcările de lege ale omului mai bine decât conştiinţa sa.***

De aceea, nu mai înmulţi rănile lui cu altele noi, prin descoperirea păcatelor sale, ci sfătuieşte-l fără martori. Aşa a făcut şi Sfântul Pavel, când el zicea către corinteni: „***Acestea, fraţilor, le-am zis ca despre mine şi despre Apollo, dar ele sunt pentru voi***” (I Corinteni 4, 6).

Deci, el n-a numit pe cei păcătoşi dintre corinteni, ci i-a ascuns sub numele său şi al lui Apollo, şi prin aceasta le-a dat prilejul a se smulge de la nelegiuirile lor. In alt loc, el zice: „***Nu cumva dacă voi veni iarăşi, să mă smerească Dumnezeul meu la voi şi să plâng pe mulţi care au greşit mai înainte şi nu s-au pocăit de necurăţia şi de desfrânarea şi de necumpătarea pe care le-au făcut***” (II Corinteni 12, 21).

Vezi cum el numeşte pe păcătoşi numai îndeobşte şi nu-i înseamnă mai de aproape, pentru ca nu cumva, prin pâra făţişă, să facă sufletele lor mai neruşinate? în acelaşi chip procedează şi predicatorul, cu multă băgare de seamă la mustrările şi pedepsirile sale, şi de aceea vă sfătuiesc şi eu să fiţi totdeauna cu luare aminte la propovăduirea cuvântului dumnezeiesc şi să lucraţi cu toată râvna la îndreptarea voastră. Amin.

XXXII. Cuvânt la 26 octombrie, ziua Sfântului marelui mucenic Dimitrie - Nenorocirea ne duce la Dumnezeu

„Şi venind ucenicii Lui L-au deşteptat pe El, zicând: Doamne mântuieşte-ne, că pierim" (Mat. 8, 23)

Merită să ne dăm osteneala, ca totdeauna tare şi neclintit să ţinem minte şi nici-odată să nu uităm, că Dumnezeu este bun şi plin de dragoste, nu numai când ne face bine, ci şi când ne pedepseşte.

Cu adevărat, pedepsele şi certările sale se numără între cele mai mari binefaceri, şi sunt dovadă de pronia lui cea îndurătoare. De aceea, când tu vezi, că s-au ivit foame şi molimă, secetă, sau vărsare de apă, sau vreme rea, sau altceva de felul acesta cercetează pe neamul omenesc, nu te supăra, nu cârti, ci închină-te pricinuitorului acestora, şi admiră-L pentru purtarea de grijă a Lui. El este, care trimite toate acestea şi pedepseşte trupul, pentru ca să se îndrepte şi să se mântuiască sufletul.

Cum, Dumnezeu trimite astfel de nenorociri? Poate că zici tu. Aşa, Dumnezeu le trimite, eu aş putea vesti aceasta înaintea a toată lumea: Dumnezeu le trimite. Când eu zic aceasta, am în partea mea pe proorocul Amos, care strigă şi zice: „***Nu este nici un rău în lume, pe care să nu-l fi trimis Domnul***" (Amos. III, 6).

Cuvântul rău, este însă un cuvânt cu două înţelesuri, căci este un rău, care este adevăratul rău, adică păcatul, de pildă desfrânarea, curvia, lăcomia averii şi sute de alte păcate, care cu dreptate merită cele mai mari certări şi pedepse. Sunt însă şi rele, care propriu zis, nu sunt rele, şi numai se numesc aşa, precum: foamea, molima, moartea, boala ş.a. Acestea în fapt nu sunt vreun rău, ele numai se numesc aşa.

Eu nu zic aceasta în zadar; căci dacă ele ar fi adevărate rele, nu ar putea să fie pentru noi pricină de un bine aşa de mult, prin aceea de pildă că ele smeresc mândria noastră, alungă uşurătatea minţii şi ne fac mai râvnitori şi mai băgători de seamă.

Psalmistul zice cu privire la Iudei: „***Când Dumnezeu îi ucidea pe dânşii, atunci Il căuta pe El, se întorcea şi mâneca la Dânsul***" (Ps. LXXVII, 38). Aşadar el vorbeşte despre un rău, care făcea pe iudei mai cuminţi, mai buni şi mai râvnitori, îi întoarce la fapta cea bună; însă el nu grăieşte despre acel fel de rele, care merită defăimare şi pedeapsă.

Acest din urmă fel de rele, adică păcatele, nu vin de la Dumnezeu, ci este faptă a însăşi voii noastre cele răzvrătite; însă celălalt soi de rele, despre care vorbeşte proorocul Amos, tocmai este destinat, spre a ridica acele rele şi a le depărta. Aşadar proorocul Amos prin cuvântul rău înţelege propriu zis necazurile şi nenorocirile, care se numesc rele nu după firea lor, ci numai după socotinţa oamenilor.

Fiindcă noi suntem obişnuiţi a numi rău nu numai furtul, curvia ş.a. ci încă şi întâmplările nenorocite, de aceea şi proorocul întrebuinţează acest chip de grăire, când zice: „***nu este nici un rău în cetate, pe care să nu-l fi trimis Domnul***”. Încă mai înainte zisese Domnul aceeaşi prin proorocul Isaia cu cuvintele: „***Eu sunt Domnul Dumnezeu cel ce face pace şi zidesc rele***” (Is. XLV, 7). Iarăşi prin cuvântul rele, se înţeleg necazurile şi nenorocirile. Asemenea înţelege şi Hristos, când zice ucenicilor săi: „***ajunge zilei răutatea ei***” (Mat. VI, 34), adică: necazul său.

Aşadar, este clar, că în toate aceste locuri prin zicerea rău, răutate, se înţeleg pedepsele şi certurile, şi că acestea ni le trimite Dumnezeu, tocmai prin aceasta arătându-ne purtarea sa de grijă pentru noi. Incă şi doctorul merită laudă nu numai atunci, când duce pe bolnav în grădini desfătate şi în livezi, în băi şi la apă proaspătă, sau la mese scumpe, ci încă şi atunci, când el lasă pe bolnav să sufere foame şi sete, il închide în pat sau în odaie, ba încă îi răpeşte chiar lumina soarelui, astupând şi întunecând ferestrele; de asemenea, când îl taie şi-l arde, şi îi dă doctorii amare.
Ori şi câte altele de felul acesta ar face el, totuşi pururi rămâne doctor vindecător. Deci nu este oare cea mai mare nebunie, pe acest doctor, după ce a născocit atât de multe rele, totuşi a-l lăuda; pe Dumnezeu dimpotrivă a-L huli şi a tăgădui ocârmuirea lumii prin El, când aduce asupra noastră asemenea chinuri! Şi cu toate acestea El este adevăratul doctor pentru trup şi pentru suflet.

Pentru aceea, când El vede, că noi din pricina unei prea mari normciri ne-am făcut semeţi, şi ne-am cuprins de frigurile păcatului, ne scapă iarăşi de această boală prin lipsă, prin foame, prin moarte şi prin alte întâmplări nenorocite, ca prin nişte doctorii.

Dar zici tu: lipsa şi foamea urmăresc numai pe cei săraci, nu si pe păcătoşii cei bogaţi. Bine; dar Dumnezeu nu pedepseşte numai prin foame, ci încă şi prin mii de alte lucruri. Dumnezeu adeseori a îndreptat pe cei săraci prin foame, iar pe cei bogaţi şi înstăriţi prin primejdii, prin boli şi prin moarte neaşteptată. Dumnezeu ştie felurite mijloace şi căi, spre a ne întoarce.

Tu poţi să vezi din istoria strămoaşei noastre Eva, cât de bună a fost pentru dânsa izgonirea din Rai, aşadar o foarte mare nenorocire pentru ea. Socoteşte numai, cum era Eva înainte, şi cum s-a făcut după aceea, înainte ea a crezut diavolului, amăgitorului şi duhului celui rău mai mult decît poruncilor celor dumnezeieşti, şi numai singură privirea pomului a ademenit-o să calce legea cea dumnezeiească. Dar uită-te numai cu cât s-a făcut ea mai bună şi mai cuminte după izgonirea din Rai? Când a născut ea un fiu zicea acum: „***dobândit-am om prin Dumnezeu***” (Fac. IV, 1). Tocmai ea, care înainte dispreţuise pe Dumnezeu, năzuieşte acum la Dumnezeu, şi pentru naşterea ei mulţumeşte nu firii, ci lui Dumnezeu, Domnului firii, pe care acum îl cunoaşte şi-l proslăveşte.

Tocmai ea, care înainte înşelase pe bărbatul său, mai târziu, când a născut pe al treilea copil, i-a dat un nume, care de-a pururea trebuia să amintească copilului, că el a fost dăruit de Dumnezeu. Adică ea a zis la a treia naştere a lui Set: „***mi-a ridicat mie Dumnezeu altă sămânţă, în locul lui Abel, pe care l-a omorât Cain***”. (Fac. IV, 25). Despre Set vrea să zică: ridicat.

Ea adeseori îşi aducea aminte de acea nenorocire, însă totuşi nu era supărată, ci mulţumeşte lui Dumnezeu pentru darul lui cel nou, numeşte pe fiul său cu numele darului, şi aşa chiar din numele lui îi dă un permanent învăţământ.

Aşadar Dumnezeu trimiţând Evei o nenorocire, i-a gătit o norocire mult mai mare. El a izgonit-o din Rai, însă prin această izgonire ea fu adusă la cunoştinţa de Dumnezeu, şi prin urmare a aflat mai mult decât a pierdut. Dumnezeu face aceasta cu noi, ca părintele cel bun cu fiul său. Intâi acesta lasă pe fiul său să locuiască în casa sa şi a se îndulci de toate bunurile cele părinteşti. Dacă însă fiul prin aceste bunuri se înrăutăţeşte, îl îndepărtează de la masa sa şi-l alungă de la ochii săi şi din casa sa, pentru ca el fiind întru nenorocire şi întru ruşine, iarăşi să se îndrepte şi să se facă vrednic de a se întoarce în casa Tatălui său şi a dobândi moştenirea cea părintească.

Tocmai aşa a făcut Dumnezeu. ***El a dat omului Raiul. Când acesta s-a arătat nevrednic, l-a izgonit de acolo, pentru ca el prin petrecerea afară şi prin pedeapsă să se îndrepte şi să se facă vrednic, de a fi primit a doua oară în Rai, însă în raiul cel ceresc. Vezi acum, că Dumnezeu a fost cu bunătate către oameni şi întru aceea, că i-a izgonit din Rai; căci dacă n-ar fi făcut el aceasta, ei nu s-ar fi îndreptat şi nu s-ar fi făcut vrednici de Rai.***

Dumnezeu face cu noi, ca vierii cu butucii de vie. Ei nu numai acoperă rădăcina, nu numai o apără de spini, ci o şi taie, şi leapădă din ea mulţi curpeni. De aceea ei

poartă nu numai sapa, ci şi cosorul. Insă pentru aceasta lor nu le face nimeni vreo imputare, ci mai vârtos îi laudă, când văd, că ei taie multe nefolositoare şi vătămătoare, pentru ca cele rămase cu atât mai bine să izbutească. Deci n-ar trebui oare să fie nebunia cea mai mare, ca să laude pe un tată, pe un doctor, pe un vier în chipul arătat, şi a nu ocărî nici pe tatăl, care alungă din casă pe fiul cel fără de socoteală, nici pe doctorul, care dă bolnavului doctorii amare, nici pe vierul care taie viţele; iar asupra lui Dumnezeu, dimpotrivă, a se tângui şi a tăbărî asupra lui cu mii de ocări, când El voieşte a ne deştepta din ameţeala şi din căpierea păcătoşiei? Nu este oare aceasta cea mai mare smintire, şi ce iertare vom merita noi, când pe Domnul cel atât de bun, îndurat şi atât de îngrijorător pentru noi, care este mai înţelept decât orice doctor, mai plin de iubire decât oricare tată, şi care întrebuinţează mai multă sârguinţă şi îngrijire pentru sufletele noastre, decât poate întrebuinţa un lucrător de pământ pentru ţarina sa – ce iertare zic, vom merita noi, când ocărăm şi prihănim pe un asemenea Domn, pe Dumnezeu în loc să ne închinăm Lui.

Departe să fie aceasta de noi; mai vârtos, când Dumnezeu după înţelepciunea sa retrage darurile şi bunurile, care ni le împrumutase până acum, sau trimite asupra noastră vreo nouă întâmplare rea, să strigăm cu Iov: „***Domnul a dat, Domnul a luat; fie numele Domnului binecuvântat***”! (Iov. 1, 21). Amin.

XXXIII. Cuvânt la 8 noiembrie, în ziua Sfinţilor Arhangheli - Pentru ce păcătoşii sunt amestecaţi la un loc cu drepţii?

Când Dumnezeu lasă să trăiască cel rău şi cel bun unul lângă altul, n-a dat pământ deosebit şi patrie deosebită nici păcătoşilor, nici drepţilor, ci mai vârtos i-a amestecat unii cu alţii, cu aceasta a făcut El ceva de mare folos.

Prin această amestecare cei cucernici mai mult se vor proslăvi, căci ei locuind în mijlocul celor ce-i împiedică de la fapta cea bună şi-i ademenesc la rău, totuşi năzuiesc la dreptate. „Trebuie să fie eresuri între noi, zice Apostolul, ca cei lămuriţi să se facă arătaţi între voi” (I Cor 11, 19).

Aşadar Dumnezeu de aceia n-a stârpit pe cei răi din lume, pentru ca cei drepţi să lucească mai mult. Vezi tu ce folos? Însă acest folos nu vine de la cei răi, ci de la vitejia celor buni. De aceia noi admirăm pe Noe nu numai că a fost drept şi desăvârşit, ci mai mult pentru că el a păstrat fapta cea bună a sa într-o vreme atat de pierdută şi necucernică, într-o vreme în care nimenea nu-i da lui pildă de faptă bună, ci mai mult, toţi îl indemnau la necucernicie. El a mers tocmai pe calea opusă şi asemenea unui călător curajos, care vedea că toată mulţimea merge pe o cale, el totuşi alege şi se îndreaptă pe alta singuratică. Pentru aceia zice despre dânsul Sfânta Scriptură nu doar că: „Noe era un om drept şi desăvârşit” ci adaugă „în timpurile sale” (Fac. VI, 9), care erau atât de răzvrătite şi stricate, şi în care nu aflai faptă bună nicăieri.

Aşadar cei cucernici trag de la cei păcătoşi folosul pomenit, şi asemenea copacilor care fiind clătiţi de vânturi puternice, se fac mai tari. Dar şi păcătoşii au folos pentru ei, din amestecarea cu cei cucernici. Ei trebuie să se teamă, să se ruşineze, să se roşeasca de dânşii, şi chiar dacă nu încetează de a mai face păcatul, totuşi ei îl fac mai mult în ascuns. Este şi aceasta un merit mare când un păcătos pierde curajul de a mai face păcatul la vederea tuturor. Purtarea celor cucernici este pentru cel păcătos un prielnic pârâş al răutăţii sale. „Chiar vederea lui ne cade greu”, zic cei păcătoşi despre cel drept (Înţelep. II, 15). Este un început bun de îndreptare chiar şi acesta, că păcătosul nu se simte bine la vederea celui drept. Conştiinţa păcătosului se înfiorează şi se trezeşte la vederea celui cucernic, şi aceasta îl împiedică foarte mult a mai face păcatul.

Vezi ce folos au cei cucernici de la cei păcătoşi, şi păcătoşii de la cei cucernici? De aceia nu a separat Dumnezeu unii de alţii, ci i-a lăsat amestecaţi.

Această amestecare mai are şi alt folos. Păcătoşii aruncă cu mare uşurinţă vinovăţia răutăţii lor asupra lui Dumnezeu şi zic: noi nu putem fi altfel, firea omenească este prea slabă. Deci pentru a le arăta că nu este aşa, Dumnezeu lasă pe cei cucernici a locui la un loc cu cei păcătoşi, pune slugă către slugă, pentru ca cei cucernici să judece pe cei păcătoşi, şi ca păcătoşii să nu mai aibă nici un pretext de a învinovăţi pe Dumnezeu.

- ⇒ *Aşadar când un om trăieşte în necurăţie şi voieşte a se dezvinovăţi cu slăbiciunea firii omeneşti, arată-i un om care trăieşte în curăţie,*
- ⇒ *de este vreun răpitor şi lacom şi asupreşte pe alţii arată-i pe unul darnic care face multă milostenie.*
- ⇒ *De este unul plin de ură şi pizmă aratăi pe altul care este slobod de această patimă.*
- ⇒ *De se lasă unul stăpânit de mânie, arată-i un vecin care ştie a se stăpâni pe sine.*

Nu este destul ca unor astfel de oameni să le aducă cineva pilde din istoria trecutului ci trebuie să le arate fapte din timpul de faţă, şi prin darul lui Dumnezeu, şi în vremea zilelor noastre sunt multe exemple de cucernicie.

Deci cine nu voieşte să creadă că Iov a fost atât de răbdător precum zice Sfânta Scriptură, arată-I un comtemporan, care-i asemenea cu Iov în fapta bună şi zii: tu eşti o slugă ca şi acesta, eşti un om ca şi dânsul, locuieşte pe acelaşi pământ şi sub acelaşi cer şi gustă asemenea hrană ca şi dânsul, pentru ce tu trăieşti în păcat, iar acela întru dreptate?

Vezi, această dovedire este una din cauzele pentru care Dumnezeu lasă pe păcătoşi şi pe cei drepţi de a trăi unii lângă alţii.

În sfârşit Dumnezeu nu a despărţit pe cei cucernici şi pe cei păcătoşi unii de alţii, pentru ca cei dintâi să atragă pe cei din urmă şi să-i întoarcă la fapta cea bună. Ascultă numai ce a zis Hristos către ucenicii Săi: „Asemenea este Împărăţia Cerurilor aluatului pe care luându-l, o femeie l-a amestecat cu trei măsuri de făină până a dospit toată” (Mat. 13, 33). Deci cei cucernici au în lume puterea aluatului, aşa că ei pot să-i îndrepte pe cei păcătoşi şi să-I facă asemenea lor. Să nu zici că cei cucernici sunt puţini că şi aluatul era puţin. Aceasta nu a fost nici o piedică şi mai mult aluatul cel puţin ce a pătruns toată frământătura şi prin propria lui puterea a făcut-o asemenea lui, adică acru. Aşa şi puterea celor cucernici nu se reazimă pe mărimea numărului lor ci tăria vine chiar de la Duhul Sfânt.

Apostolii au fost doisprezece. Vezi cât de puţin aluat? Şi toată lumea era în necredinţă. Vezi ce grămadă mare şi totuşi cei doisprezece apostolii au întors toată lumea.

Aşadar, Dumnezeu a îngăduit pe cei cucernici şi pe cei păcătoşi unii lângă alţii, pentru ca ei, precum din fire sunt asemenea unii cu alţii, să fie asemenea unii cu alţii în fapta cea bună. Aceasta ne ajută şi foloseşte la mântuirea noastră. Amin.

XXXVI. Cuvânt la Naşterea Domnului, în 25 decembrie

Ceea ce patriarhii cu mare dor au aşteptat, proorocii au prezis, drepţii au dorit să vadă, s-a împlinit în ziua de astăzi: ***Dumnezeu S-a arătat în trup pe pământ şi a locuit între oameni.*** De aceea, să ne bucurăm şi să ne veselim, iubiţilor!

Dacă Ioan, încă în pântecele mamei sale fiind, când a venit Maria la Elisabeta, a săltat de bucurie, cu cât mai mult noi, astăzi, văzând nu pe Maria, ci pe Însuşi Mântuitorul nostru, trebuie să săltăm cu bucurie şi să prăznuim, să ne minunăm şi să ne uimim de Taina cea mare a întrupării lui Hristos, care covârşeşte toată priceperea omenească.

Socoteşte numai ce minune ar fi când dintr-o dată soarele s-ar pogorî din cer şi s-ar mişca pe pământ şi de aici şi-ar împrăştia razele sale. Deci, dacă aceasta s-ar întâmpla măcar numai cu o stea a pământului, ar trebui să pună în cea mai mare uimire pe toţi cei ce ar vedea. ***Gândeşte şi cumpăneşte apoi cât de minunat este a vedea pe Soarele dreptăţii cum răspândeşte razele Sale din Trupul Său şi luminează sufletele noastre.*** De mult doream eu să privesc această zi şi într-o adunare aşa de mare.

Eu doream ca în această sărbătoare să văd biserica plină de fraţi, precum este, şi dorinţa mea s-a îndeplinit. Nu sunt nici zece ani de când această zi s-a făcut cunoscută, şi iată că ea străluceşte prin râvna noastră, ca şi când ni s-ar fi predat din veac şi de mulţi ani, aşa că poate să o numească cineva cu dreptate sărbătoare nouă şi veche. Nouă, pentru că ea de curând ni s-a făcut cunoscută; veche, pentru că ea îndată s-a făcut asemenea cu sărbătorile cele mai vechi şi, aşa zicând, a ajuns aceeaşi măsură a vechimii cu acestea.

Precum plantele cele nobile, când se pun în pământ, îndată şi repede cresc la înălţime, la fel această sărbătoare, care la apuseni era demult cunoscută, iar la noi, abia acum, de câţiva ani s-a adus, aşa de repede a crescut şi aşa de multe roade a adus, precum şi voi vedeţi, că biserica este plină de mulţimea credincioşilor.

Această râvnă a voastră este vrednică de răsplată, şi aceasta să o aşteptaţi de la Cel ce S-a născut astăzi, de la Hristos. El vă va răsplăti deplin, căci dragostea către această zi este cel mai mare semn de dragoste către Cel ce S-a născut astăzi.

Deci, ca un părinte al vostru întru slujire, voi încerca a vorbi spre folosul vostru, pe cât îmi stă în puterile mele şi cât darul lui Dumnezeu îmi va da.

Deci, ce doriţi voi să auziţi întru această zi? Ce altceva decât să vorbim despre această zi. Eu ştiu că mulţi, încă şi acum, nu sunt lămuriţi întru sine despre această sărbătoare. Unii sunt pentru, alţii împotrivă, şi în toate locurile se vorbeşte despre ea. Unii aduc împotriva ei că este nouă şi abia de curând sărbătorită, alţii întăresc că este străveche, căci încă şi proorocii au prevestit Naşterea lui Hristos, şi că ea este cunoscută şi stimată din timpurile cele vechi de către toţi apusenii, de la Tracia până la Cadix.

Ei bine, despre această zi vom vorbi noi! Căci această zi, măcar că nu se ştie prea multe despre dânsa, se află la noi în aşa de mare cinste. Este lucru dovedit că ea, când va fi mai mult cunoscută, se va bucura de o râvnă mult mai mare. O pătrundere mai mare ce veţi dobândi despre ea, prin vorba mea, va mări şi mai mult dragostea voastră către această sărbătoare.

Eu am trei dovezi din care noi cunoaştem că acesta este timpul în care S-a născut Domnul nostru Iisus Hristos, Cuvântul lui Dumnezeu.

Cea dintâi din aceste trei dovezi este repejunea cu care această sărbătoare s-a făcut cunoscută pretutindeni şi a ajuns la aşa înălţime şi înflorire. Pe ceea ce Gamaliil a zis în privinţa propovăduirii Evangheliei: „***De este lucrul acesta de la oameni se va risipi, iar de este de la Dumnezeu, nu veţi putea să-l risipiţi***” (Fapte 5, 38-39), tocmai pe aceasta mă bizuiesc eu când vă vorbesc despre sărbătoarea de astăzi. Fiindcă Cuvântul lui Dumnezeu, Care S-a născut în această zi, este din Dumnezeu, de aceea această sărbătoare nu numai că nu a încetat, ci din an în an s-a făcut mai mare şi mai slăvită. De asemenea, şi acea propovăduire a Evangheliei despre care grăieşte Gamaliil, în puţini ani s-a răspândit în toată lumea, măcar că peste tot era condusă de făcătorii de corturi, de pescari şi de oameni neînvăţaţi. Micimea slujitorilor nu vătăma cu nimic, căci puterea Acelui care Se propovăduia biruia toate mai dinainte, depărta toate piedicile şi descoperea propria putere.

Iar dacă cineva nu este lămurit de cele zise de mine, eu pot să aduc o **a doua dovadă.** Care? Ea se află în spusele Evangheliei: „***în zilele acelea a ieşit poruncă de la Cezarul August să se înscrie toată lumea. Această înscriere s-a făcut întâi pe când Quirinius cârmuia Siria. Şi se duceau toţi să se înscrie, fiecare în cetatea sa. Şi s-a suit şi Iosif din Galileea, din cetatea Nazaret, în Iudeea, în cetatea lui David care se numeşte Betleem, pentru că el era din casa şi din neamul lui David, ca să se înscrie împreună cu Maria, cea logodită cu el, care era însărcinată. Dar pe când erau ei acolo, s-au împlinit zilele ca ea să nască, şi a născut pe Fiul Său, Cel Unul-Născut şi L-a înfăşat şi L-a culcat în iesle, căci nu mai era loc de găzduire pentru ei***” (Luca 2, 1-7).

De aici se vede că El S-a născut în timpul celui dintâi recensământ. Deci, cel ce ar putea vedea actele cele vechi ce se află la Roma, va afla exact timpul acestui recensământ. ***Dar tu zici: „Ce ne trebuie nouă acestea, noi nu am fost la Roma şi nici nu ne vom duce", însă ascultă şi crede că noi am aflat ziua de la cei care cunosc bine aceste lucruri şi care locuiesc în cetatea aceea.*** Cei ce locuiesc acolo, încă de mult prăznuiesc această zi, şi, potrivit cu o veche tradiţie, acum ne-au împărtăşit şi nouă despre aceasta. Evanghelistul nu ne-a însemnat numai îndeobşte, ci ne face cunoscut şi ne arată lămurit şi ziua întrupării lui Hristos. Cezarul August n-a dat acea poruncă din propria iniţiativă, ci pentru că sufletul lui a fost mişcat de Dumnezeu, pentru ca el, fără să vrea, să slujească venirii pe lume a Celui Unuia-Născut.

Dar va zice cineva: „Ce, a fost naşterea lui Hristos la porunca Cezarului?". Nu puţin, iubitule, ci foarte mult, şi acea poruncă era dintre lucrurile cele mai neapărate pentru săvârşirea scopurilor lui Dumnezeu. Cum aşa? Galileea este o provincie din Palestina, şi Nazaretul este o cetate din Galileea. Şi mai departe încă, şi Iudeea este o provincie din Palestina, numită aşa după locuitorii ei cei din seminţia lui Iuda, iar Betleemul era o cetate din Iudeea. Deci, toţi proorocii au propovăduit că Hristos va veni din Betleem, nu din Nazaret, căci este scris: ***„Şi tu Betleeme, deşi eşti mai mic între miile lui Iuda, din tine va ieşi stăpânitor peste Israel"*** (Miheia 5, 1).

Şi când odinioară iudeii au fost întrebaţi de Irod unde Se va naşte Hristos, i-au adus această mărturie (Matei 2, 6). De aceea, şi Natanael, când i-a zis Filip; ***„Aflat-am pe Iisus cel din Nazaret"***, a răspuns: ***„Din Nazaret poate fi ceva bun?"*** (Ioan 1, 45). Şi Hristos a zis despre el: ***„Iată cu adevărat israelit în care nu este vicleşug". Dar pentru ce l-a lăudat pe el?*** Pentru că el, prin vorba lui Filip, nu s-a lăsat ademenit îndată, ci ştia bine şi întocmai că Hristos nu Se va naşte nici în Nazaret, nici în Galileea, ci în Iudeea şi în Betleem, cum s-a şi întâmplat. Deci, fiindcă Filip nu ştia aceasta, Natanael, cel cunoscător de lege, a dat răspunsul cel potrivit cu proorociile cele vechi; ştiind bine că Hristos nu vine din Nazaret, pentru aceea a zis Hristos: „Iată cu adevărat israelit în care nu este vicleşug".

Din acelaşi motiv (ca Natanael către Filip), ziceau unii dintre iudei către Nicodim: ***„ Cercetează şi vezi că din Galileea nu s-a ridicat prooroc"*** (Ioan 7, 52), şi iarăşi: ***„Oare, nu din Betleem, cetatea lui David, va să vină Hristos?"*** (Ioan 7, 42). Este clar că El de acolo are să vină, nu din Galileea.

Deci, Iosif şi cu Maria, născuţi în Betleem, părăsiseră cetatea aceasta şi se aşezaseră în Nazaret, precum adeseori se întâmplă că oamenii lasă cetatea

părintească şi îşi mută locuinţa în altă parte, însă Hristos trebuia să Se nască în Betleem, de aceea a ieşit porunca Cezarului, silindu-i, contra voii lor, să se ducă în Betleem, căci aşa a rânduit Dumnezeu. Căci legea care poruncea ca fiecare să se înscrie în patria lui i-a silit să se ridice de acolo, adică din Nazaret, şi să se ducă în Betleem pentru a se înscrie. Aceasta însemnând Evanghelistul, zice: ***„Şi s-a suit Iosif din Galileea, din cetatea Nazaret, în Iudeea, în cetatea lui David, care se numeşte Betleem, pentru că el era din casa şi din neamul lui David, ca să se înscrie cu Maria cea logodită cu el, care era însărcinată. Dar pe când erau ei acolo, s-au împlinit zilele ca ea să nască, şi a născut pe Fiul Său, Cel Unul-Născut”*** (Luca 2, 4-7).

Vedeţi, iubiţilor, rânduiala lui Dumnezeu, care pentru scopurile Sale se foloseşte atât de cei credincioşi, cât şi de cei necredincioşi, pentru ca cei ce sunt străini de adevărata cinstire a lui Dumnezeu să înveţe a cunoaşte puterea şi virtutea Lui!

Steaua a adus pe magii de la răsărit; porunca Cezarului a adus pe Maria în cetatea ei părintească, care s-a numit de prooroci ca loc de naştere a lui Hristos. Din aceasta, noi vedem că şi Fecioara se trăgea din neamul lui David, căci dacă ea era din Betleem, era dovedit că şi ea era din casa şi familia lui David.

Dar pentru ca să pot face încă mai lămurită dovada că ziua de astăzi este cu adevărat ziua Naşterii lui Hristos, vă rog să luaţi aminte, căci voiesc a readuce în memoria voastră lucruri ce s-au petrecut de demult şi legi vechi, pentru a face dovada a tot ce spun.

Când Dumnezeu a slobozit pe poporul evreu din robia egiptenilor şi din tirania cea barbară şi a văzut că între dânşii se află încă multe rămăşiţe ale nedumeririi, şi că ei erau împătimiţi către cele pământeşti şi admirau mărimea şi frumuseţea templelor, le-a poruncit să zidească un templu, care nu numai prin scumpetea materialului şi nu numai prin mulţimea meşteşugului, ci şi prin forma zidirii să întreacă toate templele de pe pământ. Precum un părinte duios, care mai târziu iarăşi primeşte la sine pe fiul său, cel ce se răzvrătise cu oamenii cei răi şi trăise întru toată dezmierdarea, şi îl pune să trăiască într-o prisosinţă mare şi cuviincioasă, pentru ca nu cumva acela, din cauza vreunei lipse, să dorească viaţa cea veche, aşa Dumnezeu, văzând împătimirea iudeilor pentru cele pământeşti, le-a dat tocmai pentru aceasta o prisosinţă, pentru ca ei să nu mai poftească Egiptul şi toate ale lui. Şi El le-a zidit un templu, al cărui plan a cuprins toată lumea, atât cea materială, cât şi cea duhovnicească.

Precum în lume este cerul şi pământul, şi în mijlocul amândurora este tăria, aşa

a trebuit să se zidească şi templul. De aceea, El a despărţit templul în două, şi între amândouă părţile a aşezat catapeteasma. Partea cea dinaintea catapetesmei era deschisă tuturor, iar partea cea dinlăuntru, cea din spatele catapetesmei, nu era permisă nimănui, nici măcar nu putea fi văzută, decât numai de preotul cel mare. Şi să ştii că eu nu spun de la mine aceasta, ci cum că templul, cu adevărat s-a zidit după planul lumii, poţi auzi de la Pavel, când el zice cu privire la înălţarea la cer a lui Hristos: ***„Căci Hristos n-a intrat într-o Sfântă a Sfintelor făcută de mâini – închipuirea celei adevărate”*** (Evrei 9, 24). El zice cu aceasta că Sfânta Sfintelor, aici pe pământ, este icoană a Sanctuarului adevărat. Iar cum catapeteasma de la Sfânta Sfintelor despărţea Sfintele de cele dinafară, precum cerul desparte ceea ce este deasupra lui de toate cele ce sunt la noi, a arătat-o Apostolul când a numit cerul catapeteasmă. Căci vorbind despre nădejde, el zice: ***„Pe care o avem ca o ancoră a sufletului, neclintită şi tare, intrând dincolo de catapeteasmă, unde Iisus a intrat pentru noi ca înaintemergător, fiind făcut Arhiereu în veac, după rânduiala lui Melchisedec”*** (Evrei 6, 19-20). ***Vezi cum numea el cerul catapeteasmă?*** Afară, înaintea catapetesmei, era sfeşnicul, şi masa şi altarul cel de aramă pentru jertfe şi arderi de tot, iar înăuntru, după catapeteasmă, era sicriul, acoperit peste tot cu aur, şi într-însul tablele Legii, şi năstrapa cea de aur, şi toiagul lui Aaron ce odrăslise, şi altarul cel de aur, care servea numai la tămâierea jertfelor.

Dar şi despre aceasta vreau să aduc o mărturie a lui Pavel, care zice că ***în cortul cel dintâi intrau totdeauna preoţii, săvârşind slujbele dumnezeieşti*** (Evrei 9, 6). Prin acesta din urmă, el înţelege partea cea din afară a cortului unde putea să intre toată lumea şi unde era sfeşnicul şi masa punerii înainte a pâinilor, iar după a doua catapeteasmă era aşezată aşa numita Sfânta Sfintelor cu altarul cel de aur şi sicriul cel aurit peste tot, iar într-însul năstrapa cea de aur cu mana, şi toiagul lui Aaron ce odrăslise, şi tablele Legii. Deasupra sicriului erau heruvimii slavei care umbreau acoperământul sicriului.

Şi toate acestea, fiind aşa aşezate în cortul cel dintâi, aici intrau preoţii când aduceau jertfele, iar în a doua despărţitură, ***o dată pe an, intra singur Arhiereul, şi nu fără de sânge, pe care îl aducea pentru sine însuşi şi pentru păcatele poporului*** (Evrei 9, 1-7). ***Vezi că numai Arhiereul intra aici şi numai o dată în an?***

Dar veţi zice: „Ce legătură au toate acestea cu ziua de astăzi?”. Aşteptaţi puţin şi vă veţi lămuri. Noi urmărim izvorul până la obârşia sa şi vrem să ajungem până la adânc, pentru ca toate să ni se lămurească cu uşurinţă. Totuşi, ca vorbirea noastră să nu fie prea lungă şi puţin lămuritoare prin lungimea ei, vă voi spune acum

pricina pentru care am spus toate acestea. Aşadar, pentru ce? Când Ioan avea în pântecele Elisabetei şase luni, ea a primit pe Maria. Dacă noi vom afla care este acea lună a şasea, atunci vom şti şi când a zămislit Maria, şi ştiind aceasta, vom şti şi când ea a născut socotind cele nouă luni.

Dar de unde putem afla care era a şasea lună a sarcinii Elisabetei? De acolo, că ştim în care lună ea a zămislit, şi aceasta o aflăm când vom cunoaşte timpul întru care bărbatul ei (Zaharia) a primit vestea cea bună. Şi de unde putem cunoaşte aceasta? ***Din Sfânta Scriptură, fiindcă Evanghelia ne istoriseşte că Zaharia era tocmai în Sfânta Sfintelor, când îngerul i-a adus vestea şi l-a înştiinţat despre naşterea lui Ioan.*** Deci, fiindcă Scriptura arată lămurit că singur Arhiereul, şi numai o dată pe an, intra în Sfânta Sfintelor şi în care lună a anului, apoi de aici se cunoaşte timpul în care Zaharia a primit vestea cea bună, şi din aceasta cunoaştem şi timpul când Elisabeta a zămislit.

Cum că el numai o dată pe an intra în Sfânta Sfintelor ne-a spus-o Pavel mai sus, şi Moisi ne spune aceasta când zice: ***„Şi a zis Domnul către Moisi: «Grăieşte către Aaron, fratele tău, să nu intre în toată vremea în Sfânta Sfintelor, care este înlăuntrul catapetesmei înaintea curăţitorului celui de pe chivotul legii, ca să nu moară»”*** (Levitic 16, 2). De aici se vede că el nu în tot timpul intra în Sfânta Sfintelor, şi pe când era el acolo, nimeni nu putea să intre în cort, ci toţi trebuiau să stea afară înainte de catapeteasmă. Ţineţi bine minte acestea, că mai rămâne a arăta în ce timp Arhiereul intra în Sfânta Sfintelor. Iarăşi, în aceeaşi carte a Sfintei Scripturi, se zice: „***«In luna a şaptea, în ziua a zecea a lunii, să postiţi şi nici un lucru să nu faceţi, nici băştinaşul, nici străinul care este între voi, căci în ziua aceasta vi se face curăţire, ca să fiţi curaţi de toate păcatele voastre, înaintea Domnului, şi curaţi veţi fi. Aceasta e cea mai mare zi de odihnă pentru voi şi să smeriţi sufletele voastre prin post. Aceasta este lege veşnică. De curăţit însă să vă cureţe preotul care este uns ca să slujească în locul tatălui său. Să se îmbrace el cu veşmintele cele de in şi cu veşmintele sfinte; şi va curăţi Sfânta Sfintelor, cortul adunării, va curăţi jertfelnicul şi pe preoţi şi va curăţi şi toată obştea poporului… o dată în an să curăţiţi pe fiii lui Israel de păcatele lor». Şi Aaron a făcut aşa cum poruncise Domnul lui Moisi”*** (Levitic 16, 29-34). Aici este vorba despre sărbătoarea Corturilor, când, o dată pe an, Arhiereul intra în Sfânta Sfintelor.

Deci, dacă o dată pe an, la sărbătoarea Corturilor, intra Arhiereul în Sfânta Sfintelor, să arătăm acum, că atunci s-a arătat îngerul lui Zaharia, tocmai când el era în Sfânta Sfintelor, căci s-a arătat numai lui, pe când el tămâia. Arhiereul nu intra niciodată singur în templu, decât în această zi.

Să ascultăm acum cuvintele Evanghelistului: ***„Era în zilele lui Irod, regele Iudeii, un preot cu numele Zaharia…, iar femeia lui era din fiicele lui Aaron şi se numea Elisabeta… Şi pe când Zaharia slujea înaintea lui Dumnezeu, în rândul săptămânii sale, a ieşit la sorţi, după obiceiul preoţiei, să tămâieze intrând în templul Domnului”*** (Luca 1, 5-9).

Aduceţi-vă aminte, iubiţilor, de locul acela care zice: ***„Nici un om nu va fi în cortul mărturiei când va merge el să se roage în Sfânta Sfintelor până când va ieşi el afară”*** (Leviticul 16, 17).

„Şi i s-a arătat îngerul Domnului, stând de-a dreapta altarului tămâierii” (Luca l, 11). Nu zice „jertfelnicului”, ci „altarului tămâierii”, căci jertfelnicul era altarul cel din afară, iar altarul tămâierii, cel dinăuntru. Deci, pentru că îngerul a fost văzut numai de el, şi că tot poporul îl aştepta afară, ne încredinţează că el intrase în Sfânta Sfintelor. ***„Şi s-a spăimântat Zaharia şi frică a căzut peste el. Iar îngerul a zis către el: Nu te teme, Zaharia, că s-a auzit rugăciunea ta şi Elisabeta, femeia ta, va naşte fiu şi se va chema numele lui Ioan… şi poporul aştepta afară pe Zaharia şi se mira că întârzie în templu. Şi ieşind, nu putea să vorbească… şi el le făcea semne”*** (Luca 1, 12-13, 21-22).

Vezi că el fusese înăuntru, după catapeteasmă? Acolo a primit vestea. Aceasta era în timpul sărbătorii Corturilor şi a postului, şi aceasta din urmă se înţelege prin cuvintele: „Să smeriţi sufletele voastre”. Iar această sărbătoare se făcea la iudei către sfârşitul lunii septembrie. Aşadar, atunci a zămislit Elisabeta.
Acum este timpul să arătăm că în a şasea lună de când Elisabeta purta în pântece pe Ioan, Maria a primit vestirea cea de bucurie şi a zămislit şi ea. Adică, acum a venit la ea Gavriil şi i-a zis: ***„Nu te teme Maria că ai aflat har de la Dumnezeu, şi iată că vei zămisli în pântece şi vei naşte fiu şi se va chema numele lui Iisus”*** (Luca 1, 30-31). Când ea s-a spăimântat şi a întrebat ***„Cum este aceasta cu putinţă?”***, îngerul i-a răspuns şi a zis: ***„Duhul Sfânt Se va pogorî peste tine şi puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea şi Sfântul care Se va naşte din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema. Şi iată Elisabeta, rudenia ta, a zămislit fiu la bătrâneţea ei şi aceasta este a şasea lună pentru ea, cea numită stearpă. Că la Dumnezeu nimic nu este cu neputinţă”*** (Luca 1, 34-37).

Deci, dacă Elisabeta a zămislit în luna septembrie, Maria a zămislit mai târziu, în luna a şasea, în martie, şi dacă, mai departe, vom adăuga cele nouă luni până la Naşterea lui Hristos, ajungem în luna decembrie, în care şi prăznuim această zi.

Am arătat mai înainte tot ce era de zis despre această zi. Numai una voiesc să mai adaug, şi apoi voi încheia. ***Să ne bucurăm de bucuria căreia ne-am făcut părtaşi prin Naşterea lui Hristos, şi pe Dumnezeu, Cel ce S-a făcut om, să-L proslăvim pentru această întrupare a Sa, şi după puterile noastre să-I aducem cinste şi mulţumire, însă lui Dumnezeu nu-I este plăcută altă mulţumire, decât aceea ca noi să ne mântuim sufletele noastre şi să ne silim a face fapte bune.***

Aşadar, să nu fim nemulţumitori către Binefăcătorul nostru. După puterile noastre, toţi să-I aducem de toate: credinţă, nădejde, dragoste, înfrânare, milostenie, iubirea aproapelui. Dar mai ales, când vă apropiaţi de această înfricoşată şi Sfântă Masă, de Sfintele Taine, faceţi aceasta cu frică şi cu cutremur, cu conştiinţa curată, cu post şi cu rugăciune. Socoteşte, o, omule, ce jertfă ai să primeşti, de ce Masă te apropii! Gândeşte că tu, cel ce eşti praf şi cenuşă, ai să primeşti Trupul şi Sângele lui Hristos! Când un împărat vă cheamă la masa sa, voi staţi acolo cu respect şi luaţi cu înfrânare din bucatele puse pe masă. ***Aici, însă, Dumnezeu vă invită la masa Sa şi v-a dat pe propriul Său Fiu; şi îngerii stau împrejur cu frică şi cu cutremur, şi heruvimii îşi acoperă feţele, şi serafimii strigă cuprinşi de spaimă: „Sfânt, Sfânt, Sfânt, este Domnul". Ceea ce ni se dă la această Masă este vindecarea rănilor sufletului nostru, o visterie neîmpuţinată, care ne agoniseşte împărăţia cerurilor.***

Aşadar, să ne apropiem plini de o spaimă sfântă, şi plini de mulţumire să cădem mărturisind păcatele noastre, plângând de întristare pentru relele ce am făcut, întinzând mâinile la rugăciune către Dumnezeu. Astfel curăţindu-ne, să ne apropiem cu toată liniştea şi rânduiala către împăratul cerului. Ca o sărutare duhovnicească să primim Jertfa cea curată şi sfântă, să ne aţintim ochii noştri cu râvnă spre dânsa şi să ne înflăcărăm inimile noastre, ca să nu ne adunăm aici spre osândire, ci spre înfrânarea sufletului, spre dragoste, spre fapta bună, spre împăcarea cu Dumnezeu, spre o pace adâncă, spre câştigarea nenumăratelor bunătăţi, pentru ca noi înşine să ne sfinţim şi să zidim pe aproapele nostru.

O, iubiţilor, viaţa noastră este scurtă; să fim treji şi să veghem! Să ne pregătim bine, să arătăm râvnă către toţi şi să fim băgători de seamă întru toate.

Desigur, este cea mai mare dispreţuire pentru Dumnezeu când cineva se apropie aici fiind întinat de păcat. Ascultă ce zice despre aceasta Apostolul: ***„De va pângări cineva casa lui Dumnezeu, îl va strica Dumnezeu pe el"*** (I Corinteni 3, 17). Noi nu vrem ca în loc să-L împăcăm pe Dumnezeu, să-L întărâtăm împotriva noastră; mai vârtos ***să ne apropiem cu toată grija, toată curăţia şi liniştea***

sufletului, cu rugăciune şi cu inimă înfrântă, ca prin aceasta să dobândim bunăvoinţa Domnului nostru Iisus Hristos şi să ne facem părtaşi bunătăţilor făgăduite, prin darul şi prin iubirea de oameni ale Aceluiaşi Domn Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfânt Duh se cuvine cinstea, în vecii vecilor. Amin

XXXV. Cuvânt la 25 decembrie, ziua Naşterii Domnului nostru Iisus Hristos

Dacă s-a născut Iisus în Betleemul Iudeei, în zilele lui Irod împărat, iată Magii de la Răsărit au venit în Ierusalim, zicând: Unde este împăratul iudeilor cel ce s-a născut? (Mat. 2, 1-2).

Trebuie multă osârdie şi rugăciune, spre a putea înţelege după cuviinţă această Evanghelie. ***Cum au putut oare Magii (înţelepţii de la Răsărit) să afle de la stea, că Hristos este împăratul Iudeilor?*** Căci el nu era împăratul vreunei împărăţii pământeşti, precum El a zis către Pilat: ***„împărăţia mea nu este din lumea aceasta”*** (Ioan. XVIII, 36).

Şi El nu avea nimic pe lângă Sine, care să arate o împărăţie, nici un lancier şi scutier, nici cal şi asini, sau altceva de asemenea; mai vârtos El ducea o viaţă nevoiaşă şi săracă şi avea pe lângă sine doisprezece oameni mici. ***Şi dacă acei înţelepţi ştiau, că El este împărat, pentru ce au venit la Dânsul?***

Ce i-a hotărât la aceasta, şi ce bunătăţi puteau ei nădăjdui de la cinstirea unui împărat atât de depărtat de patria lor? Chiar dacă El vreodinioară s-ar fi făcut împăratul lor, totuşi ei n-ar fi avut temei să urmeze aşa. Dacă El s-ar fi născut într-un palat împărătesc şi în fiinţa de faţă a împăratului, tatăl său, ar putea cineva zice, că ei au cinstit pe fiul cel nou-născut, pentru ca să îndatorească pe tatăl şi prin aceea să-şi câştige o mare favoare la dânsul. Dar acum, când ei nu aşteptau, ca El să fie împărat al lor, ci al unui popor străin şi depărtat, şi acum când el încă era copil, – ***pentru ce au întreprins ei o aşa de mare călătorie, şi ii aduc daruri, mai ales când toate acestea trebuiau să le facă cu primjedie?***

Căci Irod s-a înspăimântat, când a auzit aceasta, şi tot poporul s-a înspăimântat, auzind de la dânşii acestea. Tu zici, că ei tocmai n-au prevăzut, că acesta este mai primejdios. Însă acesta nu este drept. Căci ei chiar de ar fi fost foarte neştiutori, totuşi ar fi ştiut, că cine se duce într-un sat, unde domneşte un împărat, şi acolo vorbeşte astfel, şi propovăduieşte pe un alt împărat, decât pe acel ce o cârmuieşte, se expune la mii de primejdii de moarte.

Şi pentru ce cinstesc ei pe un prunc încă în faşă? Dacă ei ar fi făcut aceasta unui vârstnic, ar putea cineva zice, că s-au expus primejdiei întru nădejdea ajutorului lui, măcar că ar fi cea mai mare nebunie, ca un persan, un străin, care nu are nimic comun cu poporul iudeu, să-şi lase patria, ţara sa şi rudeniile şi să voiască a se supune unei împărăţii străine.

Dacă acestea sunt destule nebunii, apoi cea următoare este şi mai mare. Care? Aceea că ei, după ce au făcut o călătorie aşa de mare, s-au înfăţişat stima lor şi au adus totul în nelinişte, aşa de repede s-au întors iarăşi la urma lor. ***Ce semne au văzut ei îndeobşte despre vrednicia împărătească?***

O colibă şi o peşteră şi un copil în faşă şi o mamă săracă. Şi cui au adus ei daruri, şi pentru ce? Era oare vreo lege sau obicei, de a cinsti aşa pe principii nou-născuţi îndeobşte. Sau ei cutreierau toată lumea, spre a cinsti înainte de suirea pe tron pe toţi aceia, despre care ei ştiau, că din starea de jos au să se înalţe pe tron? Aceasta nu o va adeveri nimeni. Şi pentru ce au adus ei cinstirea lor. Dacă pentru timpul de faţă, atunci ce puteau ei aştepta de la un prunc şi de la o mamă săracă? Era deci cu privire la viitor, apoi de unde ştiau ei, că copilul acel cinstit de dânşii încă în faşă, îşi va aduce aminte de cele de demult întâmplate? Iar dacă mama trebuia să aducă aminte de acestea, atunci ei mai degrabă trebuiau să se aştepte la pedeapsă, decât la cinste, căci ei au aruncat pruncul într-o primejdie atâta de mare. Căci Irod înspăimântat de dânşii a căutat pruncul şi a uneltit asupra vieţii lui.

Cine face undeva cunoscut despre un om particular, că odinioară va fi împărat, acela nu face altceva, decât a trăda la moarte pe acel om şi scoală asupra-i mii de lupte. Vezi, cât de multe necuviinţe se ivesc, când purtarea acelor oameni din Răsărit se judecă după chipul omenesc cel obişnuit, încă s-ar putea aduce la acesta mai multe şi mai vederate. Dar pentru ca să nu încurcăm lucrul, grămădind gândire peste gândire, să păşim acum la dezlegarea întrebării puse şi să începem cu steaua.

Căci dacă noi vom şti, ce stea era aceasta, şi de ce fel, şi de era ea una din cele multe, sau una cu totul deosebită de celelalte, şi de era ca o adevărată stea, sau numai se părea ochilor a fi stea; atunci noi uşor vom pricepe şi toate celelalte, însă de unde vom afla noi acestea?

Din Sf. Scriptură. Cum – că aceasta nu era o stea dintre cele multe, ba mai vârtos, cum ni se pare, nici nu era o stea proprie, ci era o putere nevăzută, care numai luase o formă de stea, aceasta o cunoaştem înainte de toate din cursul său. Căci într-adevăr nu este nici o stea, care să aibă astfel de drum.

- *Soarele, luna şi toate stelele îndeobşte merg de la răsărit la apus, iar aceasta mergea de la miazănoapte spre miazăzi, căci aşa este pusă Palestina în privire către Persia.*
- *A doua dovadă este luată de la timp, căci ea nu s-a arătat noaptea, ci în mijlocul zilei, pe când lucea soarele. Ea nu putea să fie o stea, ba încă nici*

lună, care covârşeşte pe toate stelele. Când vin razele soarelui, ea îndată se face nevăzută, însă acea stea prin covârşirea strălucirii sale, biruia chiar razele soarelui şi era mai strălucită decât el.

- *Al treilea aceasta se vede din năpraznica ei ivire şi ascundere. Ea s-a arătat şi i-a dus pe cale până la Palestina; iar când au ajuns ei la Ierusalim, ea s-a ascuns. Când ei, după despărţirea lor de Irod, voiau, iarăşi să meargă mai departe, ea li s-a arătat din nou, şi aceasta nu era mişcarea unei stele, ci a unei puteri foarte mari.Ba încă ea nu avea un curs propriu, ci unde trebuiau să meargă ei, acolo mergea şi ea; toate întocmindu-le după trebuinţă, ca acel stâlp de nor, care le poruncea taberei Israiltenilor acum a se opri, acum a merge mai departe (Eşir. XIII, 21).*
- *Al patrulea, răspuns dorit se va vedea lămurit din felul şi chipul, cum ea s-a arătat; căci ea nu a rămas sus în cer, spre a arăta locul, – şi ei aşa nici n-ar fi putut cunoaşte locul, – ci s-a pogorât jos, spre a face aceasta. Voi ştiţi că o stea nu poate să arate un loc aşa de mic, precum este o colibă, ba încă o colibă ce era trebuitoare pentru trupul unui aşa de mic prunc. Aceeaşi este şi cu luna, care totuşi era mai aproape de noi, decât stelele. Deci spune mie, ar fi putut steaua să arate un loc atât de strâmt al unei peştere şi colibe, dacă ea nu s-ar fi pogorât din înălţimea sa, şi nu s-ar fi pus tocmai deasupra corpului pruncului. Aceasta arată şi Evanghelistul, când zice: „**Iată steaua mergea înaintea lor, până a venit şi a stat deasupra, unde era pruncul**” (Mat. II, 9).*

Vezi, cât de multe dovezi vorbesc despre aceea, că această stea nu era dintre cele obişnuite?

Dar pentru ce s-a arătat ea? Spre a mustra tâmpirea iudeilor, şi a lua nebunilor orice pricinuire spre dezvinovăţirea lor. Adică fiindcă cel ce s-a pogorât pe pământ avea să desfiinţeze întocmirile cele vechi şi să cheme toată lumea la cinstirea sa, şi trebuia să fie cinstit pretutindeni pe pământ şi pe mare, de aceea el îndată de la început deschide păgânilor uşa, pentru ca prin cei străini să lucreze asupra poporului său.

De vreme ce ei când auzeau pe prooroci necontenit vorbindu-le de venirea lui Iisus, nu le dă multă ascultare, de aceea el a iconomisit, ca să vină străinii dintr-o ţară depărtată, ca să caute pe împăratul iudeilor, pentru ca aceştia mai întâi din gura perşilor să afle ceea ce nu voise a cunoaşte de la prooroci, şi pentru ca ei, când din nou se vor împotrivi, să le lipsească orice fel de dezvinovăţire.

Căci ce trebuiau să zică acum aceia, care după atâtea proorocii n-au cunoscut

pe Domnul, când au văzut că Magii L-au cunoscut şi L-au cinstit după arătarea unei singure stele?

Ceea ce a făcut el în privire către Niniviteni, când le-a trimis pe Iona, a făcut el şi cu Magii: i-a deşteptat prin stea spre ruşinarea iudeilor.

De aceea şi zice el: „***Ninivitenii se vor scula şi vor osândi (pe iudei), şi împărăteasa austrului se va scula şi va osândi pe neamul acesta***" (Mat. XII, 41 urm.), căci aceia, Ninivitenii, au crezut pentru mai puţin, iar aceştia, iudeii, n-au crezut nici pentru lucruri mai mari.

Însă pentru ce a adus el pe Magi tocmai prin o astfel de arătare? Pentru ce nu le-a trimis el prooroci? Magii n-ar fi ascultat de prooroci iudei. Pentru ce nu le-a trimis un glas de sus? Ei n-ar fi ascultat de acesta. Dar nu putea să le trimită un înger? Poate că ei şi pe acela l-ar fi trecut cu vederea.

De aceea Dumnezeu a lăsat toate acestea la o parte şi i-a chemat prin ceva potrivit cu dânşii (Magii erau cu deosebire pricepuţi în ştiinţa stelelor), făcându-le pogorământ, şi le-a arătat o stea mare şi neobişnuită, spre a-i aduce în uimire prin mărimea şi frumuseţea acestei arătări, şi prin felul şi chipul cursului ei.

Urmând aceasta Pavel a luat prilej de la altarul cel de la Atena, spre a vorbi către păgâni şi a adus mărturia vechilor poeţi.

Dimpotrivă către iudei el a vorbit despre tăierea-împrejur, şi la cei ce trăiau sub lege a început învăţătura sa pornind de la jertfe.
Fiindcă fiecăruia este iubit ceea ce se potriveşte cu dânsul, de aceea şi Dumnezeu se dirijează după aceasta şi după aceasta se dirijează şi oamenii, pe care El i-a trimis pentru mântuirea lumii.

Magii îndată au urmat stelei, iudeii dimpotrivă niciodată n-au crezut propovăduirile proorocilor.

Dar pentru ce Evanghelistul ne dă încă şi timpul şi locul naşterii lui Iisus, zicând: „***în Betleem şi în zilele lui Irod împăratul***"? Pentru ce înseamnă el chiar şi vrednicia acestuia? Acesta din urmă, pentru că a mai fost un Irod, care a ucis pe Sfântul Ioan Botezătorul; însă acesta a fost tetrarch, iar nu împărat. Iar locul şi timpul ni-l dă, pentru ca să ne aducă aminte de proorocirile cele vechi. Una dintre acelea este a lui Micheea, şi zice: „***Şi tu Betleeme pământul Iudei nicidecum nu eşti mai mic între Domnii Iudei***" (Mich. V, 2). Alta este de la Iacov, care arată

timpul, când zice: „***Nu va lipsi domnul din Iuda şi povăţuitor din coapsele lui, până va veni cel ce s-a gătit, şi acela este aşteptarea neamurilor***” (Fac. XLIX, 10).

Însă noi trebuie să cercetăm încă, ***de unde Magii au venit la socotinţa, că steaua însemna naşterea lui Mesia, şi ce i-a îndemnat la aceasta?***

Aceasta nu mi se pare mie a fi un lucru numai al stelei, ci trebuie să fi fost şi al lui Dumnezeu, care mişca sufletul lor, precum a făcut şi cu Kyr, când a lucrat, ca acela să slobozească pe iudei din robia Babilonului (Kyr regele perşilor a surpat împărăţia Babilonului, a unit-o cu a perşilor, şi a eliberat pe iudei, care erau în robia babilonică.).

Însă Dumnezeu a făptuit aceasta nu aşa, ca să ridice voia cea slobodă, încă şi când El a chemat pe Pavel prin un glas de sus, a vederat pe cât harul său, pe atâta şi ascultarea lui Pavel. Dar pentru ce n-a dat el această descoperire tuturor Magilor? Pentru că nu toţi ar fi crezut; iar aceştia erau mai gata decât alţii. Mii de cetăţi au pierit, şi numai la Niniviteni s-a trimis proorocul. Şi erau pe cruce doi tâlhari, dar numai unul s-a mântuit.

Socoteşte mai departe fapta bună a acestor magi, nu că au venit, ci că ei au fost sinceri. Ei cu toată sinceritatea numesc lui Irod pe călăuzul ce îi conducea (steaua), şi lungimea căii lor. Ei arată o mare sinceritate. „Noi am venit, zic ei, ca să ne închinăm Lui”, şi nu s-au temut de mânia poporului şi de tirania regelui. De aceea eu cred, că ei erau dascălii poporului lor. Dacă ei nu s-au oprit pe sine de la această propovăduire în Ierusalim, cu cât mai mult curaj vor fi vorbit ei despre aceasta în patria lor.

Irod s-a înspăimântat şi tot Ierusalimul cu dânsul. Irod – fireşte, pentru că era rege, şi se temea pentru sine şi pentru familia sa, dar de ce locuitorii din Ierusalim, cărora încă de demult se proorocise despre dânsul, ca despre mântuitorul şi slobozitorul?

Aşadar pentru ce s-au înfricoşat, ei? Pentru că ei şi acum tot aşa gândeau, ca şi altă dată, când batjocoreau pe Dumnezeu bine-făcătorul, şi măcar că gustase o slobozenie slăvită, doreau cărnurile Egiptului, în spaima lor ei nu vor nici măcar să vadă ceea ce s-a întâmplat, ei nu însoţesc pe Magi, nu-şi dau nici o osteneală.

Ei sunt pe o mare treaptă potrivnici şi totodată trândavi. Pe când ei trebuiau să salte de bucurie, că împăratul s-a născut la dânşii, şi el a adus acolo pe perşi, şi că ei vor

supune loruşi toate neamurile, când se va începe domnia împăratului celui nou, – nici prin aceasta nu s-au făcut mai buni, măcar că nu de mult se slobozise din robia perşilor.

Ei ar fi trebuit să gândească, dacă perşii de pe acum se tem de împăratul nostru, cu cât mai vârtos se vor teme, când el va veni în vârstă, şi viitorul nostru este mai strălucit, decât al tuturor celorlalte popoare. Ei însă nu gândeau nimic din toate acestea, aşa de mare era răutatea şi dormitarea lor.

Aceste două pricini trebuie noi cu îngrijire să le depărtăm din sufletul nostru, şi cel ce vrea să se lupte împotriva lor, trebuie să fie mai iute decât focul. De aceea zice Hristos: „***foc am venit să arunc pe pământ, şi ce altă vreau, decât ca să se aprindă?***” (Luc. XII, 49).

De aceea şi Sfântul Duh s-a arătat în chip de foc.

Noi însă suntem mai reci, decât cenuşa, şi mai ologi decât mortul.

Gândiţi însă la cei dintâi credincioşi, care au defăimat banii şi averea şi toate grijile cele vremelnice şi cu totul s-au afurisit lui Dumnezeu.

Acesta este felul focului celui duhovnicesc, el nu suferă nici un dor de cele pământeşti, ci aprinde în noi o dragoste cu totul alta.

Cel ce este plin de aceasta, chiar de ar trebui să se lepede de averea sa, de traiul cel bun şi de slavă, ba chiar de s-ar cere a-şi da şi viaţa , toate acestea le va face cu o voinţă gata. Căci când intră într-un suflet căldura acestui foc, el alungă de acolo toată ologia, şi face pe acela, pe care îl umple, mai uşor decât pana, şi el va preţui puţin toate cele pământeşti.

Dimpotrivă el va petrece într-o zdrobire permanentă; va vărsa râuri de lacrimi, şi din ele va scoate o mare bucurie. Căci nimica nu ne uneşte aşa de strâns cu Dumnezeu, ca astfel de lacrimi. De aceea zice Hristos: „***fericiţi cei ce plâng***”. (Mat. V, 9).

Iudeii ar fi trebuit să meargă înaintea tuturor altora întru cinstirea nou-născutului împărat, dar ei au defăimat harul făcut lor, şi pentru aceea s-au întâmplat cele dimpotrivă.

Magii ar fi trebuit să vină nu mai înainte decât iudeii, cei atât de depărtaţi, nu mai întâi decât locuitorii cei din apropierea Betleemului, cei ce până acum nu auzise nimic despre acest lucru trebuiau să vină nu mai înainte, decât cei crescuţi între prooroci.

Dar fiindcă aceştia din urmă n-au cunoscut norocirea lor, de aceea perşii au întrecut pe locuitorii Ierusalimului.

Pe când iudeii dormeau, Magii au trecut înainte.

Aşadar lor să le urmăm noi.

Să ne depărtăm de păgânătate, pentru ca să vedem pe Hristos, precum şi ei s-au depărtat de patria lor cea păgânească, spre a-L vedea pe El.

Să părăsim lucrurile cele pământeşti, ca şi Magii, care, după ce au părăsit Persia, au văzut pe soarele dreptăţii.

Aşadar lasă toate şi aleargă la Betleem.

- ✓ *De eşti păstor şi te vei duce acolo, vei vedea pruncul în colibă.*
- ✓ *De eşti împărat, şi nu te duci acolo, şi porfira nu-ţi va folosi nimic.*
- ✓ *De eşti înţelept, şi aceasta nu te poate împiedica, de a te duce acolo şi a te închina fiului lui Dumnezeu; căci aceasta foarte bine se potriveşte cu înţelepciunea, însă păzeşte-te, ca să nu zici ca Irod numai la arătare: „Şi eu voiesc să merg să mă închin lui”, iar cu fapta să voiască a-l omorî.*

Lui se asemănă toţi cei ce primesc Sfintele Taine cu nevrednicie, căci ei, zice Apostolul: „***păcătuiesc în trupul şi în sângele Domnului***” (I Cor. XI, 27). Ei au într-nşii un tiran, care se împotriveşte mesei lui Hristos, şi este mai cumplit, decât Irod, adică Mamona.

Iar noi, când avem aur, să-l jertfim lui Hristos.

- *Dacă acei varvari (străini) au adus lui daruri spre cinste, apoi cine eşti tu dacă niciodată nu ajuţi pe un nevoiaş?*
- *Dacă aceia au făcut o cale atât de depărtată, spre a vedea pe nou-născutul, apoi ce dezvinovăţire poţi tu aduce, tu, care niciodată nu poţi merge câţiva paşi, spre a cerceta pe un bolnav?*
- *Aceia au dus aur, şi tu nu dai nici măcar pâine.*

- *Aceia s-au bucurat când au văzut steaua, iar tu vezi pe Însuşi Hrostos în persoana săracului şi a golului, şi nu te mişti.*

Care dintre noi, cei ce am primit de la Hristos mii de binefaceri, a făcut de voia sa un asemenea drum, ca acei varvari, sau mai drept, ca acei prea înţelepţi între cei înţelepţi? Ce zic eu, un drum aşa de mare?

Multora li se pare prea departe a pune câţiva paşi până la Biserică, spre a vedea pe Domnul în peştera cea duhovnicească; dar lor nu le lipseşte puterea de a merge, când este vorba despre afaceri lumeşti, sau despre teatru, despre parăzi şi despre petreceri. Nu merită oare acesta pedeapsă şi dojană?

XXXVI. Cuvânt la 26 decembrie, a doua zi de Crăciun - Dumnezeu este ajutătorul nostru întru nevoi

„Iar după ce s-a săvârşit Irod, iată îngerul Domnului în vis se arată lui Iosif în Egipt, zicând: sculându-te ia pruncul şi pe muma lui, şi mergi în pământul lui Israil, că au murit cei ce căutau să ia sufletul pruncului" . (Mat. II. 19, 20).

Când tu, frate, eşti lovit de vreo nenorocire, care te pune în necaz, nu căuta scăpare la oameni, nu te rezema pe ajutorul muritorilor, ci trecând pe lângă toţi alţii, aleargă la adevăratul doctor al sufletului tău. Numai El singur poate vindeca sufletul nostru, el, „care l-a făcut" (Ps. XXXII, 15), şi numai El, care cunoaşte faptele noastre, poate pătrunde şi în conştiinţa noastră, a atinge inima noastră şi a deştepta duhul nostru.

Iar dacă El nu ne mângâie, atunci orice ar face oamenii pentru acesta, este de prisos şi zadarnic. Din contră, ***când Dumnezeu ne deşteaptă şi ne mângâie, necăjească-ne oamenii şi de o mie de ori, ei nu pot nimic; căci când El întăreşte inima noastră, nimeni nu este în stare a o clăti.***

Zicând aceasta, iubiţilor, totdeauna să năzuim la Dumnezeu, la El, care are bună-voinţă şi putere, a sfârşi necazul nostru. Când noi voim să rugăm pe un om pentru ceva ne adresăm mai întâi către servitorii si favoriţii lui şi să facem un înconjur lung. La Dumnezeu însă toate acestea nu sunt de trebuinţă; pe El putem nemijlocit a-L chema, şi El aude rugămintea noastră, fără pierdere de timp şi fără cheltuială. ***Este de ajuns, ca numai să strigăm către Dânsul întru inimile noastre şi să-L rugăm cu lacrimi, si atunci tu poţi a te adresa de-a dreptul la El şi a te apropia de Dânsul.***

Când noi rugăm pentru ceva pe un om, adeseori avem teamă, ca nu cumva să audă despre aceasta vreun potrivnic al nostru, sau altul să grăiască rău despre lucru, şi aşa să vatăme lucrul nostru cel drept.

La Dumnezeu n-avem să ne temem de toate acestea. Căci El zice: ***Când voieşti să mă chemi, vino singur, adică, strigă întru inima ta, fără ca să ai trebuinţă a mişca buzele. „Intră, zice El, în cămara ta, încuie uşa şi roagă-te Tatălui, care este întru ascuns; şi Tatăl, care vede întru ascuns, va da ţie ca arătare" (Mat. VI, 6).***

Vezi, ce cinste mare îţi arată Dumnezeu! Când strigi către Mine, zice El, nu trebuie să te vadă nimeni; iar când Eu te cinstesc trebuie să fie martoră toată lumea, cât de

bine îţi merge ţie. Aşadar să ascultăm regulele Sale, şi să nu ne rugăm, spre a fi văzuţi.

Dar la rugăciune noi nu trebuie să dăm reguli lui Dumnezeu, cum El trebuie să ne ajute.

Dacă noi chiar şi avocaţilor şi judecătorilor pământeşti, numai le povestim afacerile noastre, dar nu le prescriem chipul, cum trebuie să ne apere, ci trebuie să lăsăm aceasta lor, apoi cu cât mai vârtos trebuie să facem noi aceasta cu Dumnezeu?

Dacă te-ai jeluit Lui pentru afacerea ta şi i-ai spus suferinţa ta, nu-I prescrie Lui, cum trebuie să te ajute, El ştie mai bine, ce-ţi este ţie de folos.

Unui doctor nu-i ordonă bolnavii, ce doctorii să întrebuinţeze el, ci se dedau în cura lui, ori cât de neplăcută li s-ar părea ea lor. Tocmai aşa şi cei ce se află pe corabie, nu prescriu căpitanului, cum trebuie să ţină cârma şi să conducă corabia, ci rămân la locurile lor, şi se lasă la dibăcia lui, nu numai când vântul este favorabil, ci şi în primejdia cea mai mare.

Numai lui Dumnezeu, care totuşi mai bine ştie, ce este bine şi folositor pentru noi, numai Lui nu voiesc a se încredinţa oamenii cei nepricepuţi, ci Ii prescriu, ce trebuie El să le dea.
Şi la aceasta de multe ori ei cer lucruri vătămătoare, ca, cum le-ar fi de folos. Ei se aseamănă cu un bolnav, care ar cere de la doctorul său nu doctorii, care să nimicească boala, ci de acelea, care ar mai spori şi întări pricina bolii, însă doctorul nu se povăţuieşte de astfel de cereri ale bolnavului, ci urmează regulile ştiinţei sale, şi chiar când bolnavul ar vărsa lacrimi pentru aceea; şi aceea că doctorul nu bagă în seamă pe bolnavul cel nebunatic, noi nu o numim cruzime, ci bunătate. Iar dacă el ar urma bolnavului, şi i-ar da ceea ce îi este lui plăcut, atunci în adevăr el ar lucra către dânsul duşmăneşte. Dimpotrivă, împotrivindu-i-se, şi combătând pofta sa, în faptă el arată către dânsul compătimire şi bunăvoinţă. Tocmai aşa face şi doctorul sufletelor noastre, El nu dă celor ce se roagă, ceea ce nu le-ar aduce decât vătămare. De aceea părinţii cei foarte buni, când copiii lor cei mici cer cuţit şi cărbuni aprinşi, nu le dau nici într-un chip, că ei ştiu, că aceasta numai spre vătămare ar putea fi copiilor.

Mulţi oameni sunt aşa de tare smintiţi, că ei cer de la Dumnezeu nu numai lucruri lumeşti şi pământeşti, precum frumuseţea trupului, bogăţie şi putere ş.a. ba încă de-a dreptul se roagă în contra vrăjmaşilor lor, şi cer de la Dumnezeu, ca să-i

pedepsească şi să-i nenorocească. Tocmai de la Dumnezeu, care doresc ei să le fie lor milostiv, ei cer, ca El să fie grozav şi duşman către alţii.

Fiind deci aceste cereri atât de necuviincioase, toate acestea la rugăciune trebuie a se lăsa la o parte şi numai a striga cu vameşul: ***„Dumnezeule, milostiv fie mie păcătosului”! (Luc. XVIII, 13). Dumnezeu ştie, cum trebuie El să te ajute. „Căutaţi, zice Domnul, mai întâi împărăţia lui Dumnezeu, şi toate celelalte se vor adăuga vouă” (Mat. VI, 33).***

Deci, iubiţilor, să ne înţelepţim prin înfrângere şi prin smerenie, şi ca vameşul să batem piepturile noastre, atunci vom dobândi aceea, pentru care ne rugăm.

Dimpotrivă, dacă noi mergem la rugăciune plini de mânie şi de ură către aproapele nostru, atunci suntem în ochii lui Dumnezeu urâciune şi groază.

De aceea să frângem sufletul nostru, să smerim inima noastră, şi să ne rugăm pentru vrăjmaşii noştri, ca pentru noi înşine.

Voieşti tu adică să câştigi pe judecătorul cel veşnic, ca să te ajute şi să te sprijine, apoi niciodată să nu strigi către Dânsul împotriva vrăjmaşilor tăi.

Căci acesta este întâiul fel şi chip al acestui judecător, că El foarte cu drag ascultă rugămintea acelora, care se roagă şi pentru vrăjmaşii lor, nu ţin minte jignirile lor, şi nu se întărâtă asupra potrivnicilor lor. Şi cu cât mai mult fac ei aceasta, cu atât mai mult îi răzbună Dumnezeu pe vrăjmaşii lor, cu atât mai mult îi pedepseşte, dacă ei nu se pocăiesc.

Poate să zică cineva împotriva rugăciunii. ***Oare nu poate Dumnezeu să ne arate nici un bine, înainte de a ne fi rugat lui pentru aceasta. Nu ar putea El să ne dea o viaţă fără durere, fără griji şi necazuri? Aşa, însă El nu face nici una nici alta, şi tocmai din iubire către noi. Dar pentru ce îngăduieşte El, ca noi să fim cercetaţi de necazuri, şi pentru ce nu se grăbeşte El cu ajutorul său? Pentru ce se întâmplă aceasta? Pentru ca noi totdeauna să năzuim la Dânsul, la El să cerem ajutor, la El să ne adresăm, şi pururea să-L chemăm spre mântuire întru nevoile noastre.***

De aceea lasă El să vină asupra noastră durerile trupului, nerodirea, scumpetea şi tot felul de nevoi, pentru ca prin aceste necazuri mai strâns să ne legăm cu Dânsul, şi aşa prin nenorocirea cea vremelnică să ajungem la fericirea cea veşnică. Pentru

aceea şi pentru aceste necazuri trebuie să mulţumim lui Dumnezeu, care în felurite chipuri vindecă şi mântuieşte sufletele noastre.

Dumnezeu însă este un părinte bun, şi cu bucurie ne mântuieşte, de aceea noi neîncetat să năzuim la Dânsul, în orice nevoie la El să căutăm mângâiere, în orice necaz, la El să căutăm mântuire şi compătimire, în orice ispită şi primejdie, la El să cerem ajutor. Oricât de mare ar fi necazul, oricât de mare nevoia, El le poate abate si depărta. Ba încă mai mult, El ne va da bunătăţile Sale, încă şi toată siguranţa şi tăria, cinstea cea adevărată, sănătatea trupului şi a sufletului, nădejdea cea îmbucurătoare şi harul, de a nu păcătui uşor.

Aşadar să nu cârtim şi să nu ne jelim asupra Domnului, ca sluga cea nemulţumitoare, când ne trimite vreo supărare; ci mai vârtos să-I mulţumim pentru toate, şi singur numai păcatul să-l socotim de adevărată nenorocire. Atunci nu ne va putea vătăma nici boala, nici sărăcia, nici ocara, nici nerodirea, nici oricare alta aşa numită nenorocire.

Iar dacă noi ne-am adresat către Dumnezeu în vreo nevoie şi El ne-a mântuit, apoi să nu uităm iarăşi ajutorul şi harul Lui. Cum că noi, pe cât durează nevoia şi necazul, suntem smeriţi şi înfrânţi, şi arătăm multă evlavie, nu este de mirare. Căci aceasta este firea dumnezeieştilor încercări, că ele înmoaie şi pe inimele cele mai împietrite şi le silesc la astfel de lucruri, însă un suflet evlavios, care de-a pururea are pe Dumnezeu înaintea ochilor săi, şi după ce trece nevoia, şi primejdia, nici odinioară nu va uita iarăşi pe Dumnezeu, precum atât de adeseori făceau odinioară iudeii.

De aceea a zis Psalmistul spre defăimarea lor: ***„Când îi ucidea pe dânşii, atunci Îl căutau pe El, şi se întorceau şi mânecau la Dumnezeu” (Ps. LXXVII, 38).***

Încă şi Moise, care de asemenea cunoştea acea greşeală a iudeilor, adeseori îi sfătuia cu cuvintele: ***„Când vei mânca şi te vei sătura, ia aminte de tine însuţi, să nu uiţi pe Domnul Dumnezeul tău”. (Deuteronomul VI. 11-12).***

De aceea ***noi admirăm pe Sfinţi atât pentru că ei întru necazurile cele aspre au fost înţelepţi şi iubitori de Dumnezeu, ci mai vârtos pentru că ei, după ce trecea furtuna şi venea liniştea, rămâneau tot aşa de râvnitori şi îmbunătăţiţi.***

Noi admirăm mai mult încă şi pe cal, care fără frâu merge cu totul regulat, iar când se ţine în rânduială prin frâu şi prin zăbală, nu este nimica de mirare; căci atunci rânduială nu trebuie a se însuşi soiului cel bun al calului, ci silei frâului. Tot

aceasta putem zice şi despre suflet. Nu este nici o minune, că el petrece în orânduială pe cât este necăjit; ci după ce a trecut încercarea, şi el nu se mai ţine în frâu prin frică, atunci să-mi arăţi înţelepciunea sufletului tău, şi cât este el de bun şi cu rânduială.

Când izbucnesc peste noi foametea, bolile, grindina, seceta, pojarul şi necazurile războiului, atunci ne facem evlavioşi şi cu frica lui Dumnezeu, atunci suntem înţelepţi, atunci socotim mici toate cele pământeşti, atunci ne lepădăm de lăcomia averii, de semeţie, de desfătări, de viaţa cea dezmierdată, atunci ne lăsăm de toate gândurile cele rele, păcătoase, atunci năzuim la evlavie şi la rugăciune, cu suspin şi cu lacrimi; atunci şi destrămatul învaţă a-şi birui poftele sale, răzbunătorul se face paşnic, lacomul şi zgârcitul împarte milostenie şi mâniosul se face blând şi îngăduitor.

Dar abia a încetat mânia lui Dumnezeu, abia a trecut furtuna şi s-a întors liniştea, noi iarăşi cădem în păcatele cele vechi. Aceasta este primejdios în cea mai înaltă treaptă. Căci socotiţi: Când cineva de multe ori a dobândit de la Dumnezeu iertarea păcatelor sale, şi totuşi nu trage nici un folos din această îndelung-răbdare a lui Dumnezeu, şi nu încetează de la răutatea sa, atunci şi Dumnezeu se poartă cu el aşa, că contra voinţei sale îl dă pieirii, îl zdrobeşte cu totul şi nu-i mai dă timp de pocăinţă, precum aceasta s-a întâmplat lui Faraon. Fiindcă acesta nu s-a folosit de întâia, de a doua, de a treia, de a patra, şi de cele următoare cercetări ale lui Dumnezeu, cu toată îndelung-răbdarea Domnului, de aceea în sfârşit Dumnezeu l-a stârpit de istov cu toată oastea lui.

Asemenea s-a întâmplat şi iudeilor. Spre a le vesti desăvârşita lor pieire, Hristos a zis către dânşii: ***„Ierusalime, Ierusalime, de câte ori am voit să adun pe fii tăi, şi nu aţi voit; iată casa voastră se va pustii". (Luc. XIII. 34, 35).***

Eu mă tem, că asemenea soartă să nu ne ajungă şi pe noi, căci noi nu ne îndreptăm nici prin nenorocirea străină nici prin a noastră.

Dar ca să mă întorc la ceea ce am zis mai înainte, să urmăm pilda sfinţilor, care nici în nenorocire nu s-au deznădăjduit, nici întru norocire nu s-au mândrit, precum mulţi oameni fac aceasta acum.

Ei se aseamănă cu o luntre slabă, care de fiece val se aruncă întru adânc şi se cufundă. De cădem întru sărăcie, îndată ni se întâmplă sfărâmare de corabie şi credem, că trebuie să ne înecăm; de venim iarăşi la stare bună, iarăşi ne îngâmfăm îndată şi din nou cădem în lenevire şi într-o uşurătate a minţii vrednică de pedepsit.

De aceea vă rog şi vă îndemn, ca pe toate altele să le socotim bagatele, inimile noastre însă să le dregem aşa, ca toţi să ne facem părtaşi fericirii celei cereşti. Când întru aceasta ne merge bine, atunci întâmplese tot felul de nenorociri, foame şi boli, clevetire şi pierderea averii, sau orice alta vie peste tot, ele vor fi suferite şi uşoare, căci nădejdea noastră este îndreptată spre Domnul. Dimpotrivă însă, când sufletul nu este întru întocmirea cea dreaptă, atunci putem noi fi bogaţi, putem să avem copii sănătoşi şi să ne îndulcim de mii de bunuri de tot felul; totuşi vom avea multe necazuri şi griji.

De aceea nici după bogăţie să nu alergăm, nici de sărăcie să nu ne temem, ci mai întâi de toate să îngrijim de sufletul nostru, şi să-l facem îndemânatic atât pentru viaţa aceasta, cât şi pentru călătoria în veşnicie. Căci puţin timp mai este încă, şi noi toţi trebuie să ne arătăm înaintea înfricoşatului scaun de judecată al lui Hristos. De-a Dumnezeu, ca acolo să nu fim puşi la un loc cu caprele în partea cea stângă!

Amin.

XXXVII. Cuvânt la 27 decembrie, în ziua Sfântului Arhidiacon Ştefan - Cugetare asupra morţii Sfântului Ştefan şi întoarcerea Sfântului Pavel

„Scoţându-l afară din cetate, îl ucidea cu pietre. Iar martorii şi-au pus hainele sale lângă picioarele unui tânăr, ce se chema Saul." (Fapt. VII, 58)

Înainte de întoarcerea sa la credinţă Pavel sau Pavlu a umplut Ierusalimul de sânge, el sugruma pe cei credincioşi, prigonea pe Apostoli şi a ajutat la uciderea Sfântului Ştefan şi nu cruţa nici bărbaţi, nici femei. Ascultă, cum vorbeşte de aceasta ucenicul său Sfântul Evanghelist Luca în Faptele Apostolilor: „***Pavel strica Biserica, mergând prin case şi trăgând bărbaţi şi femei îi da la temniţă***" ***(Fapt. VIII, 3).***

Aşadar lui nu-i ajungeau locurile publice, el străbătea încă şi prin case. Luca zice răspicat, nu că Pavel „scotea pe bărbaţi şi pe femei", ci că „îi trăgea afară", spre a arăta, că furia lui se aseamănă unei fiare sălbatice. Şi nu numai bărbaţi, ci şi femei trăgea afară, căci el nesocotea firea, nu cruţa nici sexul şi nu simţea compătimire către slăbiciune, însă ceea ce il împingea la aceasta nu era ura, ci o râvnă mincinoasă.

Pentru aceasta alţi iudei care făceau aceeaşi, erau mai vrednici de osândă decât dânsul, căci ei o făceau din ură sau din dorul slavei, ca să-şi câştige un nume mare în popor; el însă făcea aceasta din râvnă către Dumnezeu, negreşit din o râvnă mincinoasă şi fără de minte.

Aceia nu prindeau femeile dintre cei credincioşi, ci numai pe bărbaţi, pentru că ei vedeau, că prin faptele şi prin minunile acelora ei îşi pierdeau stima, ce avusese până atunci; Pavel dimpotrivă, tocmai pentru că lucra din râvnă, s-a înfuriat asupra tuturor. Sfântul Luca ştia toate acestea. Văzând el însă, că setea lui Pavel de sângele creştinilor nu s-a potolit încă, de aceea povesteşte el mai departe: ***„Pavel sufla cu groază şi cu ucidere asupra ucenicilor Domnului" (Fapt. IX, 1).***

Moartea lui Ştefan şi prigonirea Bisericii, urmată după aceea, nu l-au îndestulat pe dânsul, ci el a mers mai departe şi furia lui nu avea margini, pentru că el era mânat de râvna cea oarbă. Abia întors de la uciderea Sfântului Ştefan, el prigonea pe Apostoli şi se asemăna cu un lup furios, care năvălind într-un staul şi răpind şi sfâşiind un miel, prin aceea se face mai furios şi mai lacom de sânge. Tocmai aşa a năvălit Saul asupra cetei bărbaţilor apostolici, a răpit de acolo un mieluşel al lui

Hristos, adică pe Sfântul Ştefan, l-a sfâşiat şi prin aceasta s-a făcut mai cumplit decât înainte. De aceea zice istoria Apostolilor: „Pavel încă suflând cu îngrozire”.

A cui sete de sânge nu s-ar fi săturat cu moartea Sfântului Ştefan? Pe cine nu a fi împăcat blândeţea celui ucis? Pe cine n-ar fi muiat rugăciunea lui pentru ucigaşi, când el a strigat: „Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta” (Fapt. VII, 5, 9) ? Dar tocmai pentru că Domnul n-a socotit păcatul acesta, de aceea din gonaci s-a făcut încă un propovăduitor al Evangheliei. Adică ***curând după moartea lui Ştefan, Pavel s-a întors la credinţă şi Dumnezeu a ascultat rugăciunea aceluia, în adevăr, Ştefan merită să fie ascultat, atât pentru viitoarea însemnătate a Apostolului Pavel, cât şi pentru cuprinderea cea slăvită a rugăciunii sale, căci în ea se zice: „Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta”!***

Această rugăciune trebuie să o asculte toţi cei ce au vrăjmaşi şi sunt jigniţi de dânşii. Când ţi-ar fi făcut vrăjmaşii tăi mii de jigniri, totuşi nu te-au ucis cu pietre, ca pe Ştefan. Dar uită-te, ce s-a întâmplat. S-a astupat un izvor al creştinătăţii, adică Sfântul Ştefan, dar s-a deschis în locu-i un altul, care a curs în mii de pâraie şi râuri.

Când a amuţit gura lui Ştefan, a răsunat trâmbiţa Sfântului Pavel. Aşa Dumnezeu nu părăseşte nici odinioară pe cei ce năzuiesc la dânsul, ci le dăruieşte mai mult, decât le-ar fi luat vrăjmaşii. Adevărat, iudeii prin uciderea Sfântului Ştefan au răpit un luptător slăvit din oastea creştinească, dar Hristos l-a înlocuit cu altul şi mai slăvit, adică cu Sfântul Pavel.

Cu toate acestea, „Pavel încă sufla cu îngrozire”. Acest „încă” ne duce la o altă gândire mai departe. ***Pe când el încă se înfuria, pe când el încă turba şi era la culmea zgomotului său, pe când el gândea încă la ucidere şi omor, Hristos l-a atras la sine. N-a aşteptat, până ce patima lui se va domoli sau furia lui să se potolească sau urgia lui să se îmblânzească. Nu l-a atras la sine după ce s-ar fi liniştit, ci l-a îmblânzit tocmai, când acela era mai tare înfuriat, spre a arăta puterea sa prin aceea, că el pe prigonitorul cel mai grozav l-a biruit şi l-a învins în mijlocul zgomotului şi al turbării sale.***

Noi mai mult admirăm pe un doctor, când el poate birui puterea frigurilor, în timpul când acelea sunt mai cumplite. Tocmai aceasta s-a întâmplat la Pavel. Pe când el era în fierbinţeala cea mai mare a frigurilor, s-a pogorât glasul Domnului ca o rouă asupra lui şi l-a slobozit cu totul din boala lui.

„Pavel încă sufla cu îngrozire şi cu ucidere asupra ucenicilor Domnului”. El acum a lăsat mulţimea cea mare în linişte şi s-a repezit asupra căpeteniilor Bisericii. Precum cel ce voieşte să dezrădăcineze un arbore, lasă ramurile să stea, dar taie rădăcinile, aşa a năvălit Saul asupra Apostolilor şi cu aceasta voia să smulgă rădăcinile propovăduirii Evangheliei, însă el a rătăcit; căci adevăratele rădăcini ale Evangheliei nu erau ucenicii Domnului, ci Domnul ucenicilor.

De aceea el a zis: ***„Eu sunt butucul viei, iar voi viţele” (Ioan. XV, 5).*** Cu cât viţele se taie mai mult, cu atâta odrăslesc altele noi şi încă în număr mai mare decât înainte. Ştefan s-a tăiat, iar Pavel a odrăslit în locul lui şi împreună cu dânsul toate miile, care au crezut El.

Istoria Apostolilor povesteşte mai departe: ***„Şi a fost, când s-a apropiat Saul de Damasc, fără de veste a strălucit peste el lumină din cer. Şi căzând la pământ, a auzit glas zicându-i: Saule, Saule, de ce mă prigoneşti? (Fapt. IX. 3,4).***

Pentru ce însă n-a venit glasul mai întâi? Pentru ce a trebuit să strălucească mai înainte lumina? Pentru ca el să poată auzi glasul în linişte. Căci un om, care cu totul a pironit gândirea sa la un lucru şi totodată este înfuriat, nu se poate lăsa de obiceiul său, chiar de ar striga la dânsul mii de glasuri. El este cu totul cuprins de obiceiul său. Deci pentru ca să nu se întâmple aceasta şi cu Saul şi pentru ca el, zăpăcit de smintirea faptelor sale de până acum, să nu audă glasul său, să-l nesocotească, căci toată ţintirea lui era îndreptată la stârpirea Bisericii lui Hristos; de aceea Domnul mai întâi i-a răpit vederea ochilor, a liniştit prin aceasta duhul lui cel întărâtat, a alinat furtuna sufletului său şi a restatornicit odihna şi liniştea în duhul lui.

Atunci a venit glasul de sus, pentru ca el, curăţit de mândria cea deşartă, să socotească cu mintea trează şi cugetătoare cuvintele cele mai departe ale Domnului. „Saule, Saule, ce mă goneşti”? Acestea mai nu seamănă a fi cuvintele unui pedepsitor, ci mai vârtos ale unuia, care voieşte să se îndrepteze. „Ce mă goneşti”? Aceasta vrea să zică: despre ce lucru mare sau mic ai tu să te jeluieşti asupra mea? De ce ai tu să te tânguieşti asupra mea? Poate pentru că eu am sculat morţii voştri, am curăţit leproşii voştri, am izgonit duhurile cele rele? Dar pentru aceasta eu trebuie să fiu închinat, iar nu prigonit!

„Saule, Saule, ce mă goneşti? Iată tu acum zaci la pământ şi eşti legat fără lanţuri. Ca şi când un stăpân prinde pe robul său cel fugar, care a făcut multe rele, porunceşte să-l lege si apoi zice către dânsul: „Ce trebuie să fac eu acum cu tine? Iată acum ai căzut în mâinile mele”: aşa a grăit acum Hristos către Pavel,

când acesta prins, zăcea pe pământ, plin de frică şi de tremur, lipsit de toată puterea şi mişcarea.

„Saule, Saule, ce mă goneşti"? Ce o să iasă din această pornire a ta? Ce vrea această turbare? La ce slujeşte această râvnă fără de vreme? Ce alergi tu pretutindeni, ca să duci pe oameni legaţi la Ierusalim? (Fapt. IX. 2). De ce această nebunie? Iată acum tu nu te mai poţi mişca, nici măcar a vedea pe cei ce îi prigoneşti! Tu, care cutreieri pretutindeni cu atâta râvnă, acum singur ai nevoie de un conducător şi fără dânsul nu poţi merge un pas! Aşadar Hristos de aceea a zis către dânsul: „Ce mă goneşti"? pentru ca Saul să cunoască, că tot ce făcuse el înainte împotriva credincioşilor, Hristos numai a îngăduit; cele dinainte nu sunt dovadă de slăbiciune, întâmplarea cea de faţă nu este semn al asprimii Domnului, ci întru cele de mai înainte el a arătat îndelungă-răbdare şi păsuială, în cele de faţă îngrijirea sa pentru Saul.

Ce a făcut acum Pavel? **El a zis: „Doamne cine eşti tu"? (Fapt. IX, 5).** ***Din îngăduinţa cea de mai înainte şi din orbirea sa cea de acum el a cunoscut că este Domnul; era convins acum despre puterea lui şi zicea: „cine eşti tu, Doamne"?***

Vezi tu felul cel bun al sufletului său şi duhul lui cel slobod? Vezi tu inima lui cea sinceră? El nu se împotriveşte, nu se oţărăşte, ci îndată cunoaşte pe Domnul. El nu face ca iudeii, care, când vedeau morţi sculaţi, orbi cu vederea dobândită şi leproşi curăţiţi, nu numai nu alergau la marele făcător de minuni, ci încă îl porecleau înşelător şi în mii de chipuri căutau a-L vătăma. Pavel n-a făcut aşa, el îndată s-a întors.

Dar ce zice acum Hristos către dânsul: „Eu sunt Iisus, pe care tu goneşti". (Fapt. IX, 5). Pentru ce nu zice El: „Eu sunt Iisus cel înviat, Iisus cel ce şade de-a dreapta Tatălui"? Pentru ce zice El: „eu sunt Iisus, pe care tu goneşti"?
Pentru ca să atingă inima lui şi să frângă sufletul lui. Ascultă pe însuşi Sfântul Pavel, cum el încă după mulţi ani, după ce el săvârşise nenumărate fapte mari, pururea vedea înfrângerea şi căinţa sa şi zicea: ***„Eu sunt mai micul Apostolilor şi nu sunt vrednic a mă chema Apostol, pentru că am gonit Biserica lui Dumnezeu" (1 Cor. XV, 9).***

Dacă el şi după un timp atât de îndelungat şi după ce săvârşise atâtea fapte mari, totuşi pururea se pâra pe sine, ***ce trebuie oare să fi suferit el în acea clipă, când Domnul a atins inima lui şi a frânt sufletul lui, atunci când el nu avea în conştiinţa sa nici o faptă bună, ci numai prigonirea sa cea înfricoşată?***

Cu toate acestea unii ne aruncă împotrivire şi zic: ***„Ce minune mare este aceasta, că Pavel s-a întors, când Dumnezeu i-a aruncat acel glas aşa zicând ca o funie pe grumaz şi l-a tras la sine cu de-a sila”?*** Rogu-vă îngăduiţi-mi luare aminte a voastră. Această împotrivire o fac oamenii cei ce vor a-şi dezvinovăţi necredinţa lor. Aşadar ce zice reclama lor? „Cu de-a sila, zic ei, a tras Dumnezeu pe Pavel la sine şi dacă s-ar întâmpla şi cu noi aceasta şi noi am crede şi ne-am îmbunătăţi”. ***Dar spune mie, o omule, cu ce de-a sila a tras Dumnezeu la sine pe Pavel? „L-a chemat din cer”, zici tu. Bine, dar Dumnezeu te cheamă şi pe tine astăzi, tocmai prin cuvintele, pe care le-ai auzit; totuşi tu nu asculţi.***

Vezi tu că aici nu este vorba de nici o silă? Căci dacă Dumnezeu ar sili şi tu ar trebui să asculţi. Iar dacă neascultarea ta vine de la voia cea slobodă, tot aşa slobodă trebuie să fi fost şi ascultarea lui Pavel. Dar ca să vedeţi, că strigarea ce a venit la Pavel, deşi a confăptuit mult la mântuirea lui, el însă totuşi de bună voia sa s-a lipit de Domnul, voiesc să vă arăt aceasta şi din altă întâmplare, încă şi iudeii au auzit odinioară un glas din cer şi încă glasul Tatălui, care la Iordan public a declarat pe Hristos de Fiu al Său cu cuvintele: ***„Acesta este Fiul Meu cel iubit, întru carele am binevoit” (Mat. III, 17).***

Dar măcar că iudeii au auzit aceasta, totuşi ziceau: ***„Acesta este un înşelător şi amăgitor” (Mat. XXVII, 63).*** Aşadar ei s-au împotrivit Însuşi lui Dumnezeu şi au grăit împotriva glasului celui dumnezeiesc.

Spre a asculta de acest glas, se cerea o inimă bine formată şi sinceră şi un suflet, care să nu fi fost mai dinainte cuprins de patimi. Aici a venit glas din cer şi acolo glas din cer, însă cu deosebire, că Pavel a ascultat de acest glas, iar iudeii i s-au împotrivit. Ba încă ei n-au auzit numai glasul, ei au văzut încă şi pe Sfântul Duh în chip de porumb şi au auzit mărturia lui Ioan, care zicea: ***„Eu nu sunt vrednic, ca să dezleg cureaua încălţămintelor Lui” (Ioan. l, 27; Luc. III, 16).*** Ei totuşi nu au crezut. Cu totul altminterea a urmat Apostolul Pavel. ***El numai o singură dată a auzit glasul Aceluia, pe care el Îl gonea şi îndată a alergat la Dânsul, îndată a ascultat şi s-a întors din toată inima.***

Dacă veţi voi să-mi mai hărăziţi luare-amintea voastră, aş vrea să vă mai aduc şi o altă întâmplare. Şi iudeii au auzit o dată glasul a Însuşi Fiului şi tocmai aşa ca Pavel şi în asemenea împrejurări şi totuşi nu au crezut întru El. Pavel a auzit glasul în timpul, când el se înfuria, când el se turba, când el gonea. Tocmai aşa s-a întâmplat şi cu iudeii. Cum şi când? ***Ei s-au dus noaptea, cu făclii, cu felinare şi cu arme, ca să-L prindă (Ioan. XVIII, 3).*** Ei socoteau că năvălesc asupra unui om simplu. Dar când Hristos a voit să le arate puterea Sa şi să le dovedească, că El este

Dumnezeu şi că ei calcă împotriva boldului (Fapt. IX, 5), aşa a grăit către dânşii: ***„pe cine căutaţi”? (Ioan XVIII, 4). Ei stau cu totul aproape de El şi nu-L vedeau. El Însuşi, pe care ei căutau, i-a adus la Sine, pentru ca ei să poată vedea, că El de bunăvoie se supune patimilor şi că ei nu L-ar fi putut prinde, dacă El Însuşi n-ar fi voit.***

Sau cum L-ar fi putut ei prinde, dacă ei nu-L puteau afla? Ce zic eu: nu-L puteau afla? Ei nu putuse nici să-L vadă, când El sta înaintea lor. Ba chiar şi când El vorbea cu dânşii, ei încă nu ştiau, cine stă înaintea lor.

Aşa de tare lovise El ochii lor cu orbire. Dar glasul său a putut încă mai mult, că a aruncat pe prigonitorii săi la pământ. Adică, când ***El a zis: „Eu sunt”, ei s-au tras îndărăt şi au căzut la pământ (Ioan XVIII, 6).*** Precum glasul cel din cer a răsturnat pe Pavel, tot aşa El a aruncat la pământ pe toţi aceşti iudei şi precum Pavel nu putea să vadă pe acela, pe care el prigonea, tot aşa nu puteau nici ei să vadă pe acela, pe care Îl căutau.

Precum Pavel a fost lovit cu orbire tocmai în timpul furiei sale, aşa au fost şi ei loviţi cu orbire în mijlocul turbării lor. Lui i s-a întâmplat aceasta, când se ducea să prindă pe ucenicii lui Hristos, iar lor li s-a întâmplat, când ei voiau să prindă pe Însuşi Hristos.

Acolo erau legături şi aici legături, acolo prigonire şi aici prigonire, acolo orbire şi aici orbire, acolo glasul Domnului şi aici glasul Domnului, dovada puterii lui Hristos este aceeaşi aici şi acolo, aceleaşi mijloace mântuitoare pentru întoarcerea prigonitorilor s-au întrebuinţat în amândouă întâmplările, dar nu în amândouă întâmplările au urmat aceeaşi îndreptare.

Căci chiar între bolnavi era o foarte mare deosebire. ***Din toate acestea tu poţi trage încheierea, că Pavel n-a fost silit la credinţă şi la întoarcere, ci aceasta a venit din felul cel bun al sufletului său şi din inima lui cea sinceră. Aşadar voi ştiţi, că Dumnezeu nu face silă celor ce nu vor să vină la Dânsul, dar trage la sine pe cei ce au bunăvoinţă la aceasta.***

Dumnezeu nu sileşte pe nimeni la mântuire cu puterea, dar el voieşte ca toţi să se mântuiască.

Aceasta o spune de-a dreptul Apostolul Pavel în întâia sa Epistolă către Timotei cu cuvintele: ***„Dumnezeu voieşte, ca toţi oamenii să se mântuiască şi la cunoştinţa adevărului să vie” (l Tim. II, 4). Dar cum se întâmplă, că nu toţi se mântuiesc,***

când totuşi Dumnezeu voieşte ca toţi să se mântuiască? Aceasta vine de acolo, că nu fiecare voinţă omenească urmează voinţei lui Dumnezeu, iar el nu sileşte pe nimeni cu puterea.

Aşa zice şi Domnul către Ierusalim: „***Ierusalime, Ierusalime, de câte ori am voit să adun pe fiii tăi şi nu aţi voit***”, însă ce adaugă el la aceasta? ***„Iată se lasă casa voastră pustie”. (Luc. XIII. 34, 35).*** Aşadar vezi tu, că noi pierim, chiar când Dumnezeu voieşte a ne mântui, noi însă nu voim a alerga la Dânsul.

Scriind noi acestea, să gândim la bunătatea Domnului nostru şi după putere să căutăm a face viaţa noastră vrednică de harul său, pentru ca să dobândim mântuirea cea veşnică. De care fie ca să ne împărtăşim prin harul si prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh se cuvine lauda şi slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor! Amin.

XXXVIII. Cuvânt la 1 ianuarie, ziua Anului nou

Anul îţi va merge bine nu când tu vei sta beat în ziua cea dintâi a lui, ci când, atât în ziua cea dintâi, cât şi în cea de pe urmă, şi în fiecare zi, tu vei face fapte plăcute lui Dumnezeu.

Nu beţia înseninează, ci rugăciunea; nu vinul, ci cuvântul înfrânării. Vinul stârneşte furtună, cuvântul lui Dumnezeu aduce linişte.

- ✓ Acela aduce nelinişte în inimă, acesta alungă zgomotul;
- ✓ acela întunecă mintea, acesta luminează pe cea întunecată;
- ✓ acela aduce întristarea, care înainte era departe, acesta ridică grija, care este de faţă.

Căci nimic nu poate aşa de tare a însenina ca învăţătura înţelepciunii: a preţui puţin lucrurile de acum, a ţinti la cele viitoare, a recunoaşte cele pământeşti ca trecătoare şi a nu le socoti statornice, nici bogăţia, nici puterea, nici cinstea, nici măgulirile. Dacă tu ai o astfel de înţelepciune, atunci poţi să priveşti pe un bogat fără ca să-l zavistuieşti, poţi să ajungi la nevoie şi la sărăcie, şi totuşi să nu-ţi pierzi curajul.

Creştinul nu trebuie să prăznuiască sărbătorile numai în anumite zile, ci tot anul trebuie să fie pentru el sărbătoare. Cum însă trebuie să fie sărbătoarea care se cuvine lui? Pavel zice: „Să prăznuim nu întru aluatul cel vechi, nici întru aluatul răutăţii şi al vicleşugului, ci întru azimele curăţiei şi ale adevărului" (I Corinteni 6, 8). Dacă ai conştiinţa curată, tu serbezi în toate zilele, săturându-te cu nădejdile cele slăvite şi îndestulându-te cu aşteptarea bunurilor viitoare. Iar dacă nu ai conştiinţa liniştită şi eşti împovărat cu multe păcate, atunci poţi să ţii mii de sărbători, că nu te vei afla mai bine decât cel ce jeleşte.***Căci ce-mi foloseşte mie o zi senină, când conştiinţa mea este întunecată?***

Aşadar, dacă voieşti să ai vreun folos de la Anul nou, mulţumeşte acum când a trecut un an, mulţumeşte Domnului că El te-a adus până aici, frânge inima ta, numără zilele vieţii tale şi zi către tine însuţi: ***„Zilele aleargă şi trec, numărul anilor se împlineşte, eu am şi săvârşit o mare parte din cale, dar ce bine am făcut? Oare, nu mă voi duce de aici deşert şi gol de toată dreptatea? Judecata este înaintea uşii, viaţa mea merge spre bătrâneţe".*** Acestea le cumpăneşte în ziua Anului nou, la acestea să gândeşti în curgerea anului. Să cugetăm la cele viitoare, ca să nu ne zică cineva ceea ce proorocul zicea iudeilor: ***„Zilele lor s-au stins întru deşertăciune şi anii lor au trecut repede" (Psalmul 77, 37).***

Această sărbătoare neîncetată despre care am vorbit, care nu cunoaşte vreo curgere a anului şi nu este legată cu vreo zi hotărâtă, pe aceasta poate să o prăznuiască deopotrivă săracul şi bogatul. Pentru ea nu este de trebuinţă nici cheltuială şi nici avere, ci numai singură fapta cea bună.

Tu nu ai avere, dar ai frica lui Dumnezeu, care este mai preţioasă decât toate comorile; o comoară netrecătoare, neschimbătoare, nesecată.

Priveşte cerul, cerul cerurilor, pământul, marea, aerul, speciile dobitoacelor, feluritele plante şi tot neamul omenesc. Priveşte îngerii, arhanghelii şi stăpâniile cele de sus. Toate acestea sunt proprietatea Domnului. Robul unui Domn atât de bogat nu poate să fie sărac, când acest Domn este cu milă spre el.

A te veseli în astfel de zile, a avea mare îndestulare într-însele, a lumina cu făclii locurile publice şi a împleti cununi, şi altele asemenea, este o nebunie copilărească.Tu eşti liber de aceste slăbiciuni, ai vârsta creştinească şi eşti cetăţean al cerului. De aceea, nu mai aprinde în această zi focuri în pieţe, ci aprinde înăuntrul tău lumina cea duhovnicească, căci ***„Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât să vadă faptele voastre cele bune şi să proslăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri” (Matei 5, 16).*** Această lumină îţi va face mare câştig.

Nu împodobi uşile casei tale, ci poartă-te bine, ca să dobândeşti din mâna lui Hristos cununa dreptăţii. Nu face nimic în zadar, nimic fără temei, ci toate întru cinstea lui Dumnezeu, precum Pavel zice: ***„Ori de mâncaţi, ori de beţi, ori altceva de faceţi, toate întru slava lui Dumnezeu să le faceţi” (I Corinteni 10, 31).***

Tu întrebi:„Cum poate cineva să mănânce şi să bea intru slava lui Dumnezeu”? Cheamă un sărac, primeşte printr-însul pe Însuşi Hristos la masa ta, şi tu ai mâncat şi ai băut întru slava lui Dumnezeu.

Dar El voieşte ca noi, nu numai să mâncăm spre slava lui Dumnezeu, ci şi toate celelalte să le facem tot aşa. De exemplu, ieşirea din casă şi rămânerea noastră acasă. Şi una şi alta trebuie să se facă pentru Dumnezeu. ***Cum însă putem să le facem pe amândouă pentru Dumnezeu?*** Iată cum.Când tu ieşi spre a merge la biserică să iei parte la rugăciune şi la învăţătura cea duhovnicească, atunci eşti întru slava lui Dumnezeu. Dar tu poţi să rămâi şi acasă întru slava lui Dumnezeu. Cum şi în ce chip? Când auzi zgomote, vezi neorânduieli şi prăznuiri păcătoase, sau vezi piaţa plină de oameni răi şi obraznici, atunci nu ieşi, nu lua parte la neorânduială, şi astfel tu ai rămas acasă întru slava lui Dumnezeu.

Iar dacă cineva poate ieşi din casă şi a rămâne în casă întru slava lui Dumnezeu, apoi poate încă a lăuda şi a dojeni întru slava Lui. ***„Dar – întrebi tu – cum se poate a lăuda sau a dojeni pe cineva întru slava lui Dumnezeu?”.*** Voi, adeseori, şedeţi la locurile voastre de lucru şi vedeţi trecând oameni răi şi pierduţi, care sunt cu sprâncenele încreţite şi îngâmfaţi, înconjuraţi de slugarnici şi de linguşitori, îmbrăcaţi în haine scumpe, plini de un lux deşert, oameni jefuitori şi lacomi de avere. Deci, dacă tu vei auzi pe cineva zicând: „Iată un om fericit şi vrednic de râvnit”, dojeneşte această vorbă, jeleşte şi tânguieşte. Aceasta vrea să zică a dojeni întru slava lui Dumnezeu, căci astfel de dojană este pentru cei de faţă o învăţătură de înţelepciune şi de faptă bună, ca ei să nu mai fie aşa de poftitori de cele pământeşti.

Zi celui ce a rostit vorba de mai sus: „Pentru ce acest om este fericit? Poate pentru că are un cal frumos, împodobit cu frâu scump şi multe slugi, o haină luxoasă şi în toate zilele petrece în beţie şi în desfătare?”. Tocmai pentru aceea el este nenorocit şi în treaptăa cea mai înaltă vrednic de jelit. Eu văd că voi nimic nu puteţi lăuda la el decât numai lucrurile cele dinafară: calul, frâul, haina, care nu fac parte din el. Spuneţi, poate, oare, să fie ceva mai sărăcăcios, decât atunci când calul, frâul, frumuseţea hainei şi mulţimea slugilor se admiră, iar stăpânul trece fără nici o laudă? Cine poate să fie mai sărac decât cel care întru sine nu are nimic frumos, ci se împodobeşte numai cu cele străine?

Podoaba şi bogăţia noastră cea adevărată, cea proprie, constă nu în slugi, nu în haine şi în cai, ci în fapta cea bună a inimii, în bogăţia faptelor bune şi în fericita încredere în Dumnezeu.

Iar dacă tu vezi trecând un sărac, un puţin preţuit şi nebăgat în seamă, care trăieşte foarte greu, dar foarte îmbunătăţit, laudă-l înaintea celor de faţă, iar lauda ta va fi o îndemnare pentru dânşii, o chemare la viaţa cea îmbunătăţită şi dreaptă.

Dacă ei zic: „Acesta este ticălos şi nenorocit”, răspunde-le: „Dimpotrivă, el este cel mai fericit, căci el are prieten pe Dumnezeu, soaţa a vieţii, fapta cea bună; el stăpâneşte o comoară netrecătoare, adică o conştiinţă curată. Cum poate să-l vatăme pe el lipsa bogăţiei pământeşti, când el are să moştenească cerul şi bunătăţile cereşti?”. Când tu vei vorbi aşa cu dânşii şi îi vei învăţa aşa, vei primi mare plată pentru laudă şi pentru dojană, căci pe amândouă le faci întru slava lui Dumnezeu.

Noi putem încă să şi pedepsim întru slava lui Dumnezeu. Cum? Adeseori ne supărăm pe slugile şi pe supuşii noştri; dar cum putem să-i pedepsim pentru

Dumnezeu? Când vezi că sluga ta sau un cunoscut, sau altcineva din cei legaţi cu tine s-a îmbătat, ori a răpit ceva, umblă la locuri rele, nu se îngrijeşte de sufletul său, jură, minte, ocărăşte-l şi-l pedepseşte, readu-l pe calea cea dreaptă, pune-l în rânduială, şi toate acestea vor fi făcute întru slava lui Dumnezeu. Iar dacă vezi că el a greşit împotriva ta, şi în slujba ta a fost leneş, iartă-l şi tu îl vei ierta întru slava lui Dumnezeu.

Dar, cu părere de rău, mulţi fac cu totul din contră, atât cu cei cunoscuţi, cât şi cu slugile lor. Când aceştia păcătuiesc împotriva noastră, atunci ne facem judecători aspri şi nemilostivi; dimpotrivă, dacă ei au jignit pe Dumnezeu şi şi-au aruncat sufletele lor în pieire, noi nu pierdem nici o vorbă pentru aceasta.

Mai departe. Poate tu trebuie să-ţi faci prieteni. Fă-ţi prieteni pentru Dumnezeu! De trebuie să-ţi faci vrăjmaşi, fă-ţi-i pentru Dumnezeu!

Insă cum putem noi să ne facem prieteni şi vrăjmaşi pentru Dumnezeu? Să nu căutăm prieteni de la care primim daruri, de care suntem invitaţi la masă şi care ne părtinesc în lucrurile cele pământeşti, ci să ni-i câştigăm pe acei prieteni care totdeauna ţin sufletul nostru în rânduială, ne îndeamnă la datoriile noastre, pedepsesc greşelile noastre, dojenesc încălcările de lege ale noastre; când cădem, iarăşi ne ridică, şi prin sfat şi rugăciune ajută apropierea noastră de Dumnezeu.

Dar şi vrăjmaşi trebuie să-şi facă cineva pentru Dumnezeu. Când tu vezi pe un om destrămat, încălcător de lege, plin de păcate şi de socotinţe rele, care voieşte să te ducă la cădere şi să te amăgească, retrage-te şi fugi, precum a poruncit Hristos să faci, când a zis: ***„De te sminteşte ochiul tău cel drept, scoate-l şi-l aruncă de la tine" (Matei 5, 29).*** Prin aceasta, El îţi porunceşte ca şi pe prietenii pe care tu îi iubeşti ca pe ochiul tău, şi care îţi sunt foarte folositori în viaţă, să-i smulgi şi să-i arunci de la tine, când mântuirea ta cere aceasta.
Când te duci în societate şi trebuie să vorbeşti multe, fă şi aceasta pentru Dumnezeu. Şi când taci, să taci pentru Dumnezeu. Cum poate însă cineva să facă acestea pentru Dumnezeu?

Când tu, în societate, nu vorbeşti cu alţii despre lucruri pământeşti, despre lucruri deşarte şi nefolositoare, ci despre adevărata înţelepciune, despre cer şi iad; când nu vorbeşti nimic de prisos şi fără de minte, precum: cine a dobândit o dregătorie, cine a fost pedepsit şi pentru ce, cum a câştigat cutare aşa de mult şi s-a făcut aşa de bogat, ce a lăsat celălalt la moartea sa, pentru ce unul nu a moştenit, pe când el socoteşti că are cea mai mare nădejde la aceasta, şi altele asemenea.

Despre astfel de lucruri noi nici să nu începem vorba, nici cu alţii să nu vorbim despre ele. Mai vârtos să avem în vedere ca să facem şi să vorbim ceea ce place lui Dumnezeu.

Iarăşi, tu poţi să taci pentru Dumnezeu atunci când vei fi tratat cu îndrăzneală sau ocărât, sau vei suferi mii de necazuri, dar toate acestea le vei îngădui cu nobleţe de suflet şi nu vei răspunde cu nici o vorbă defăimătoare.

Dar noi putem, întru slava lui Dumnezeu, nu numai a lăuda şi a dojeni, nu numai a rămâne acasă şi a ieşi, nu numai a vorbi şi a tăcea, ci putem şi a ne întrista şi a ne bucura spre slava lui Dumnezeu.

Atunci când tu te vezi pe tine sau pe vreun frate căzând în păcat, jeleşte şi te întristează, şi prin această întristare tu vei câştiga mântuirea cea fără de căinţă, după cum zice Apostolul Pavel: ***„întristarea cea după Dumnezeu aduce pocăinţă spre mântuire, fără părere de rău" (II Corinteni 7, 10).***

De asemenea, când vezi pe unul slăvit, nu-l pizmui, ci mulţumeşte lui Dumnezeu ca pentru binele tău propriu, căci El a făcut aşa de slăvit pe fratele tău, şi această bucurie îţi va aduce mare plată.

Căci, spune mie: Poate să fie cineva mai vrednic de jelit decât cel care pizmuieşte, care, în loc de a se bucura şi a trage câştig din bucurie, se întristează când altuia îi merge bine, iar prin această întristare el totodată îşi atrage pedeapsa lui Dumnezeu?

Trebuie, oare, să mai adaug că noi putem şi a cumpăra şi a vinde întru slava lui Dumnezeu? Când? Atunci când, de exemplu, nu cerem preţ mai mare decât cel obişnuit, nu abuzăm de timpurile în care toate sunt scumpe, şi încă atunci dăm săracilor din proviziile noastre. ***„Cel ce ţine grâul este blestemat…" (Pilde 11, 26), zice Domnul.***
Însă ce trebuie să număr toate îndeosebi? Un exemplu poate sluji pentru toate. Precum zidarii, când voiesc a zidi o casă, măsoară din unghi în unghi cu sfoară şi aşa întocmesc zidirea, pentru ca partea ei cea din afară să nu fie nepotrivită, aşa trebuie şi noi, de-a pururea să întrebuinţăm, ca o sfoară, cuvintele Apostolului: ***„Ori de mâncaţi, ori de beţi, ori altceva de faceţi, toate să le faceţi spre slava lui Dumnezeu" (I Corinteni 10, 31).***

Aşadar, de ne rugăm ori de postim, de pedepsim ori iertăm, de lăudăm sau dojenim, de intrăm ori ieşim, sau orice facem, toate să fie spre slava lui

Dumnezeu. Ceea ce nu poate sluji spre slava lui Dumnezeu, nici să facem, nici să grăim.

Iar cuvântul Apostolului totdeauna să-l purtăm cu noi, ca pe un toiag puternic, ca pe o armă sigură şi ca pe o comoară scumpă; să-l înscriem în inima noastră, ca noi toate să le facem, să le grăim, să le săvârşim spre slava lui Dumnezeu, ca să dobândim slavă de la Domnul, atât aici, cât şi la sfârşitul acestei călătorii pământeşti.

Căci El zice: ***„Cine Mă cinsteşte pe Mine, şi Eu îl voi cinsti pe acela" (I Regi 2, 30).*** Însă nu numai cu cuvintele, ci şi cu faptele să slăvim totdeauna pe Tatăl, împreună cu Hristos Dumnezeul nostru, căci Lui se cuvine cinstea şi slava şi închinăciunea, acum şi în vecii vecilor. Amin.

XXXIX. Cuvânt la 1 ianuarie, Tăierea împrejur a Domnului - Despre creşterea copiilor

„Şi a coborât cu ei şi a venit în Nazaret şi le era supus” (Luca 2, 51)

Când Apostolul vorbeşte despre însuşirile cele bune ale unei văduve, aminteşte, mai înainte de toate, că ea trebuie să fi crescut copii (I Timotei 5, 9-10).

Însă cuvântul „creştere” el nu-l ia într-un înţeles obştesc, de jos, precum mulţi înţeleg aceasta, că adică văduva nu trebuie să fi lăsat copiii săi să moară de foame. Chiar singură, puterea firii unei mame nu ar fi îngăduit aceasta, şi de aceea nu este trebuinţă de vreo lege ca văduva să nu lase copiii săi flămânzi. ***Apostolul vorbeşte aici despre creşterea întru cucernicie şi dreptate. Iar mamele care nu îşi cresc aşa copiii lor sunt mai rele decât cele ce îşi omoară copiii. Aceasta trebuie să se zică nu numai femeilor, ci şi bărbaţilor.***

Mulţi părinţi îşi dau toată truda ce se poate gândi pentru ca să agonisească fiului lor un cal bun, o casă frumoasă, o moşie preţioasă, dar pentru ca el să dobândească un suflet nobil şi un simţământ cucernic, nu se îngrijesc cât de puţin. Şi tocmai aceasta duce toată lumea în neorânduială, că noi nu creştem copiii noştri după cuviinţă şi ne îngrijim numai pentru averea lor, şi nu pentru sufletele lor.

Aceasta este cu adevărat cea mai mare nebunie. Căci fie averea cât de mare şi cât de însemnată, dacă acela care are să o moştenească nu este îmbunătăţit şi drept, ea trebuie a se socoti ca şi pierdută; ba încă unui astfel de om, averea îi este chiar spre pierzare şi îl duce încă mai sigur şi mai adânc în iad. Dimpotrivă, dacă sufletul este nobil şi îmbunătăţit, el, şi sărac fiind, va fi fericit.

De aceea, noi trebuie să ne îngrijim să nu-i facem bogaţi în aur, argint şi în alte lucruri asemenea, ci să fie foarte bogaţi în cucernicie, în dreptate şi în fapta cea bună; să nu aibă multe trebuinţe şi să nu umble cu ardoare după bunurile şi după plăcerile pământeşti. Trebuie să fim cu luare aminte asupra ieşirii şi intrării lor, asupra purtării, umblării şi asupra prietenilor lor, ştiind că cine este leneş întru aceasta nu poate nădăjdui iertarea de la Dumnezeu.

Dacă purtarea de grijă pentru mântuirea altor oameni este una dintre cele mai mari datorii ale noastre, precum zice Apostolul: ***„Nimeni să nu caute folosul său, ci folosul altuia” (I Corinteni 10, 24),*** cu cât mai mult fiecare va trebui să fie răspunzător pentru îngrijirea de mântuirea copiilor săi!

Dumnezeu va zice către fiecare tată: ***„Nu am dat Eu copil dintru început în casa ta? Nu te-am pus Eu pe tine învăţător, crescător, îngrijitor şi stăpân al lui? Nu am pus Eu în mâinile tale toată puterea asupra lui? Când el era încă gingaş, ţi l-am dat ţie, ca să-l formezi şi să-l orânduieşti"? Ce iertare poţi nădăjdui, când tu pregeţi şi treci cu vederea creşterea lui?***

Sau ce poţi tu, oare, să zici spre dezvinovăţirea ta? Poate că fiul tău este greu de înfrânat şi îndărătnic. Dar la aceasta trebuia să gândeşti de mai înainte, când el era încă mic şi uşor se putea înfrâna; de atunci să te fi îngrijit a-l îmblânzi, a-l obişnui la datoriile lui, a-l aduce la orânduială şi a stârpi bolile sufletului său.

Când ogorul inimii lui era încă uşor de lucrat, de atunci trebuia să smulgi spinii, atunci când ei, la vârsta cea fragedă, uşor se pot smulge. Şi astfel, patimile copilului nu s-ar fi făcut, prin lenevirea ta, mai mari şi nebiruite.

Pentru aceea, zice înţeleptul Sirah: ***„De ai feciori, învaţă-i şi pleacă din pruncie grumazul lor" (Sirah 7, 24).*** Şi Dumnezeu nu numai că îţi porunceşte aceasta, ci mai vârtos te şi ajută El însuşi. Cum şi în ce chip? Prin aceea că zice: ***„ Cel ce va grăi de rău pe tatăl său sau pe mama sa, cu moarte să se omoare" (Ieşirea 21, 17).*** Vezi tu cum îngrozeşte El pe copii şi cum îi înspăimântă; cât de mult îţi înlesneşte stăpânirea asupra lor?

Iar dacă Dumnezeu pedepseşte cu moarte îndrăzneala copiilor împotriva părinţilor, apoi cum putem să ne dezvinovăţim când am privit cu nepăsare îndrăzneala copiilor noştri împotriva lui Dumnezeu?

Dumnezeu zice fiecărui tată: „Pe fiul care te ocărăşte pe tine îl voi pedepsi cu moarte; iar tu nu voieşti nici măcar cu un cuvânt să tulburi pe cel ce calcă cu picioarele poruncile Mele? Merită acesta iertare?". Tu vezi cum el cutează împotriva Făcătorului său, şi nici măcar nu te superi de aceasta, nu-l ameninţi, nu-l pedepseşti, deşi ştii bine că Dumnezeu opreşte astfel de îngăduinţă.

Şi Dumnezeu face aceasta nu pentru că o astfel de jignire ar aduce vătămare Celui Preaînalt şi neatins, ci pentru ca să mântuiască pe fiul tău cel păcătos. Iar cel ce este atât de nebun şi se îndârjeşte împotriva lui Dumnezeu, acela încă şi mai mult va păcătui împotriva tatălui său şi a propriei lui mântuiri sufleteşti.

Aşadar, să nu fim fără de grijă despre aceasta, ştiind că atunci când copiii păzesc cu credinţa datoriile lor către Dumnezeu, şi în celelalte lucruri ale vieţii dobândesc fericire şi cinste, fiindcă oricine cinsteşte şi stimează un om îmbunătăţit şi bine

crescut, fie el oricât de sărac; pe când pe cel rău şi fără de rânduială, toţi îl înjură şi îl urăsc, fie el oricât de bogat.

Insă un fiu bine crescut, nu numai de la alţii va dobândi stimă, dar şi de tine, tatăl său, va fi mai iubit, fiindcă la dragostea cea firească se adaugă încă un alt temei al iubirii, adică fapta cea bună a fiului. Afară de aceasta, un astfel de fiu nu numai că îţi va fi mai drag, ci încă mult mai plăcut şi mai folositor, căci el te va cinsti şi te va sprijini la bătrâneţile tale.

Precum cei care sunt nemulţumitori către Dumnezeu nu stimează nici pe părinţii lor, tot aşa cei ce cinstesc pe Dumnezeu, arată şi părinţilor lor tot respectul. De aceea, pentru ca tu să fii plăcut atât lui Dumnezeu, cât şi oamenilor, ca să-ţi găteşti o viaţă fericită şi să scapi de pedeapsa în viaţa viitoare, creşte pe copilul tău cu toată grija.

Iar cum că cei care nu cresc copiii lor cu grijă, deşi ei altminteri ar fi buni şi vrednici, totuşi se pedepsesc greu, aceasta se arată dintr-o istorie veche, pe care o voi povesti.

A fost un preot mare între iudei, anume Eli (I Regi 2, 11). Eli era vrednic şi bun, însă avea doi feciori foarte răi, pe care nu i-a ţinut în frâu şi nu i-a domolit, sau cel puţin nu făcuse aceasta cu destulă putere şi stăruinţă; căci el ar fi trebuit să-i înfrâneze, să-i alunge din casa sa şi în tot chipul să-i pedepsească, pentru ca să-i îndrepteze.

Însă el numai îi îndemna şi se mulţumea a le da sfaturi blânde, zicându-le: ***„Pentru ce faceţi voi asemenea lucruri, căci aud vorbe rele despre voi… ” (I Regi 2, 23).*** *Ce zici tu, Eli? Ei au cutezat împotriva lui Dumnezeu şi tu îi numeşti „fii ai tăi”? Ei nu vor să mai recunoască pe Făcătorul lor şi tu mărturiseşti încă înrudirea ta cu dânşii? De aceea zice Sfânta Scriptură:* ***„Eli nu a certat pe fii săi” (I Regi 3, 13).*** *Căci, când cineva îndeamnă simplu, aceasta nu este certare, ci trebuie a folosi un mijloc aspru şi tare, precum cere boala.*

Aşadar, nu este de ajuns numai a spune copiilor greşelile şi a-i sfătui, ci trebuie a-i şi înfricoşa, spre a dezrădăcina obiceiurile cele rele de la început. Însă tocmai prin aceea, că Eli, deşi îndemna pe fii săi, însă nu cu destulă stăruinţă, precum ar fi trebuit, prin aceea, zic, i-a dat în mâinile vrăjmaşilor. Ei au căzut într-o bătălie contra filistenilor, şi fiindcă el n-a putut suferi vestea aceasta, a căzut de pe scaunul său, şi-a frânt grumazul şi a murit.

Vezi că am avut dreptate când am zis că părinţii care nu-şi cresc copiii şi nu-i ţin întru cucernicie sunt adevăraţi ucigaşi ai copiilor lor? Aşa a fost şi Eli, ucigaşul fiilor săi. Adică, măcar că vrăjmaşii au omorât pe fiii lui, totuşi, el a fost vinovat de moartea lor, căci prin lenevirea sa în creşterea lor, el le-a răpit ajutorul lui Dumnezeu şi, prin aceasta, i-a dat fără pază şi fără apărare ucigaşilor lor. Dar el a omorât nu numai pe fiii săi, ci şi pe sine însuşi.

Aceeaşi soartă o au încă şi acum mulţi părinţi. Fiindcă ei nu voiesc să fie aspri, nu voiesc să-i înfrâneze şi să-i tulbure pe copiii lor cei fără de rânduială şi păcătoşi, ei adeseori sunt siliţi a privi cum aceştia, pentru nelegiuiri, sunt prinşi, târâţi înaintea scaunului judecăţii, aruncaţi în temniţă, sau chiar şi omorâţi.

Căci dacă tu nu-i pedepseşti, nu-i îndreptezi, atunci va urma pentru dânşii judecata după legile comune şi se vor pedepsi public. La această nenorocire se adaugă şi ruşinea, căci toţi arată cu degetul pe tatăl al cărui fiu a luat un asemenea sfârşit, şi îi fac imposibilă orice ieşire din casă. Căci cu ce ochi poate el să se uite la cei cu care se întâlneşte, după ce fiul lui a adus asupră-i o astfel de ruşine, o astfel de nenorocire?

De aceea, vă poftesc şi vă rog, aveţi grijă de copiii voştri, şi anume de mântuirea sufletului lor. Tu, tatăl casei, eşti un dascăl pentru toată casa ta, şi Dumnezeu neîncetat trimite la tine la şcoală pe femeia ta şi pe copiii tăi.

Pentru femei Apostolul Pavel grăieşte: ***„… de voieşte să înveţe ceva, să întrebe acasă pe bărbaţii lor” (I Corinteni 14, 35),*** iar pentru copii: ***„… creşteţi-i întru învăţătura şi certarea Domnului” (Efeseni 6, 4).***

Gândeşte că tu ai în casa ta nişte statui de aur, adică copiii tăi, de aceea orânduieşte-i, cercetează-i în toate zilele cu luare aminte, împodobeşte şi formează sufletul lor în tot chipul. Urmează lui Iov celui cucernic, care, de teamă ca nu cumva fiii lui să fi păcătuit cu ceva în inimile lor, aducea jertfă pentru dânşii şi era cu multă luare aminte pentru ei.

Urmează încă şi exemplul patriarhului Avraam. Şi el se îngrijea nu ca să lase fiului său bani şi comori, ci se uita la împlinirea Legii lui Dumnezeu, ca să insufle urmaşilor săi din toate puterile împlinirea acesteia. Martor pentru această faptă bună a sa este însuşi Dumnezeu, când zice: ***„Ştiu că va porunci fiilor şi urmaşilor săi, ca să păzească căile Domnului şi să facă dreptate” (Facerea 18, 19).***

Iar David, când era să moară, a chemat pe fiul său, şi în loc de avere i-a lăsat o sfătuire pe care el adesea o repeta, adică: ***„Dacă tu, fiul meu, vei trăi după Legea cea dumnezeiască, nu te va întâmpina nici o nenorocire, ci toate îţi vor merge cu folos şi te vei îndulci de mare apărare şi linişte. Iar dacă vei pierde sprijinul lui Dumnezeu, nu-ţi va putea folosi împărăţia şi toată puterea lumii" (III Regi, cap. 2).*** Acestea şi altele asemenea i-a vorbit el, deşi nu cu aceste cuvinte.

Deci şi noi, atât în viaţă, cât şi la moarte, acestea să vorbim copiilor noştri şi să-i convingem că/frica lui Dumnezeu este averea cea mai mare, moştenirea cea mai sigură şi comoara cea mai nepieritoare. Să nu ne zbuciumăm a le lăsa comori trecătoare, ci cucernicia, care este o avere netrecătoare şi trainică.

Unde lipseşte cucernicia, acolo şi averea ce o are cineva se prăpădeşte în primejdii şi în ruşine. Unde este cucernicia, acolo se vor dobândi şi averile, pe care cineva încă nu le are. Dacă tu vei creşte pe fiul tău în fapta cea bună, şi alţii vor creşte tot aşa pe fiii lor, atunci se va forma un lanţ, un şir de bună purtare, care va cuprinde la urmă pe toţi; un şir care începe de la tine şi care, pentru creşterea cea bună a copiilor, îţi va aduce roade slăvite.

Un copil are trebuinţă de asprime, de supraveghere şi de frică. Aceasta însă eu nu o zic pentru ca voi să vă purtaţi neprieteneşte cu copiii, ci pentru ca să fiţi mult stimaţi de către dânşii. Dacă şi femeia trebuie să stimeze pe bărbatul său şi să se teamă de dânsul, cu cât mai mult copiii trebuie să se teamă de tatăl lor! Nu-mi răspunde mie că tinereţea nu se poate domoli.

Căci dacă Pavel cere o astfel de îngrijire de la o văduvă, cu cât mai mult o va cere de la un bărbat? Dacă însă nu ar fi cu putinţă, desigur, el nu ar fi recomandat-o. Toată răutatea copiilor se reazemă pe lenea noastră, căci noi de la început, din vârsta cea fragedă, nu i-am ţinut în cucernicie şi în frica Domnului. Noi ne îngrijim ca ei să capete cultură lumească, să înveţe lucruri şi afaceri lumeşti, cheltuim bani pentru acestea, rugăm pentru dânşii pe prietenii noştri şi nu lăsăm nici o cale neîncercată, dar nu ne îngrijim nicidecum ca ei să fie cu trecere la Împăratul îngerilor.

Noi totdeauna le îngăduim a vizita teatrele, dar nu-i silim să se ducă la biserică. Şi dacă copilul vine aici de vreo două ori, stă fără nici un folos şi câştig. Însă nu trebuie să fie aşa, ci precum atunci când îi trimitem la şcoală, le cerem socoteală de ceea ce au învăţat, tot aşa trebuie să fie şi când îi trimitem la Biserică, sau mai vârtos când îi ducem noi înşine.

Trebuie, după aceea, a-i întreba ce au auzit sau ce au învăţat aici. Dacă procedăm astfel, îndreptarea copiilor ne va fi un lucru foarte uşor şi îndemânatic. Dacă ei, acasă, totdeauna ne aud vorbind de faptele cele bune şi îi învăţăm datoriile lor, dacă cele ce aud în biserică se unesc cu cele auzite acasă, atunci ei, în curând, ne vor arăta roadele cele slăvite ale acestei nobile seminţii.

Dar noi nu facem nimic din toate acestea; datoriile, care sunt cele mai neapărate, noi le privim ca lucruri lăturalnice, şi dacă cineva ne îndeamnă la ele, noi râdem de dânsul. De aceea, toate merg pe dos, şi de acolo vine că cei ce nu au fost crescuţi de părinţii lor, trebuie să fie certaţi de legile civile.

Dar nu simţi tu ruşine şi nu roşeşti când vezi că judecătorul pedepseşte pe fiul tău şi îl îndreaptă, şi că el are trebuinţă de certare străină, deşi atâta vreme a fost lângă tine? Nu te ascunzi, nu te acoperi de ruşine? Spune-mi, mai poţi tu purta numele de tată, când tu ai fost un vânzător al fiului tău şi nu i-ai dat paza trebuincioasă, ci l-ai lăsat să se piardă prin tot felul de răutate?

Când vezi un om rău că îţi bate copilul, te superi, te mânii, te aprinzi şi năvăleşti asupra făptaşului. Iar când vezi pe satana în toate zilele rănind şi bătând pe copilul tău, şi duhurile rele amăgindu-l la păcat, te uiţi cu nepăsare şi, dormitând, nu te superi şi nu cauţi să mântuieşti copilul tău. Şi aceasta ar fi de cea mai mare trebuinţă, căci păcatul este cel mai rău dintre duhurile rele, şi cel ce trăieşte în păcat nu poate să se mântuiască.

Aşadar, pe un fiu păcătos nu trebuie numai a-l plânge, ci încă a-l şi pedepsi şi a-l certa, a-l opri şi a-l ţine în frică, a căuta ca prin tot felul de leacuri să-l vindeci de boala lui cea sufletească. Tu trebuie să urmezi văduvei, despre care zice Pavel: „a crescut feciori”.

Căci marele Apostol nu îndreaptă îndemnarea sa numai spre văduve, ci spre toţi. El sfătuieşte pe toţi oamenii, când zice: ***„Creşteţi pe copii întru învăţătura şi certarea Domnului” (Efeseni 6, 4).*** Iar aceasta este cea dintâi şi mai mare avere cu care părinţii pot împodobi un copil. Amin.

XL. Cuvânt la Duminica dinaintea Botezului - Cea mai bună pregătire pentru o sărbătoare bisericească este împăcarea cu vrăjmaşii

„ Orice vale se va umple şi orice munte şi orice deal se va pleca ” (Luca 3, 5)

Nu este, oare, un lucru fără judecată, ca atunci când soseşte o sărbătoare, să fie aşa o mare preocupare de a se scoate din ladă haina cea mai frumoasă şi a o pregăti cu cea mai mare grijă, a pune încălţăminte frumoasă, a aşeza pe masă mâncăruri scumpe, a aduce din toate părţile tot felul de prisosinţă, a se împopoţona şi împodobi în tot chipul, dar a nesocoti cu totul sufletul, sufletul cel părăsit, cel pătat, cel sălbăticit, cel flămând şi necurat?

Tu aduci aici, în biserică, un trup împodobit, dar un suflet gol şi urâcios. Căci trupul îl vede robul cel asemenea ţie, şi de aceea puţin interesează, dar pe sufletul tău îl vede Dumnezeu, şi, desigur, neîngrijirea ta de dânsul va fi aspru pedepsită.

Nu ştiţi voi că pe acest altar arde focul cel ceresc, adică Dumnezeu-Omul este de faţă? De aceea, nu aduce cu tine aici paie, lemne, ogrinji şi altele asemenea, adică păcatele, pentru ca sufletul tău să nu se aprindă de acest foc ceresc şi să se mistuiască.

Mai vârtos, adu cu tine pietre preţioase, aur şi argint, adică fapte bune, pentru ca acestea, aici, încă mai mult să se curăţe, iar tu să te poţi întoarce de la altar cu câştig mare şi bogat. De este întru tine ceva păcătos, leapădă şi depărtează aceasta din sufletul tău, înainte de a veni la altar.

Dacă cineva, cu deosebire, are un vrăjmaş de care a fost greu jignit, să lepede acum vrăjmăşia şi să domolească sufletul său cel aprins de mânie, care se frământă în clocotire, ca să vină iarăşi în liniştea şi pacea sa cea lăuntrică. Mai mult decât toate, aceasta este de trebuinţă, când voieşti să te apropii de Sfânta împărtăşanie.

Căci prin Sfânta împărtăşanie vrei să primeşti la tine un împărat, iar când un împărat voieşte să locuiască în sufletul tău, trebuie să domnească acolo mult repaus şi linişte şi o pace adâncă.

Dar tu te împotriveşti şi zici că ai fost prea jignit şi de aceea nu poţi să-ţi potoleşti mânia. Dar spune mie: ***Voieşti, oare, să te vatămi pe tine însuţi mai mult decât toate? Orice ar face vrăjmaşul, nu poate să te vatăme aşa de mult pe cât te vatămi tu însuţi, când nu voieşti a te împăca cu dânsul, căci aşa nesocoteşti porunca lui Dumnezeu. Vrăjmaşul te-a jignit; ei bine, spune mie: Voieşti, oare, a***

jigni şi tu pe Dumnezeu? A nu te împăca cu jignitorul nu înseamnă a-l pedepsi pe acela, ci mai vârtos a-L jigni pe Dumnezeu, Care a dat legea împăcării.

Aşadar, nu te uita la acel rob, asemenea ţie, care te-a jignit, şi nu socoti mărimea jignirii, ci uită-te numai la Dumnezeu şi la frica de Dumnezeu. Gândeşte întru tine, căci cu cât mai mare silă îi vei face sufletului tău, şi cu cât sunt mai mari jignirile pe care tu le ierţi, cu atât mai mare va fi şi răsplătirea de la Dumnezeu, Care cere acestea de la noi. Şi precum tu, acum, după ce ai iertat, primeşti pe Dumnezeu în Sfânta împărtăşanie cu toată cinstea, tot aşa şi El, în cealaltă lume, te va primi cu toată cinstea şi va răsplăti ascultarea ta înmiit.

Multe duşmănii rămân, aşa zicând, veşnice, pentru că nu s-au împăcat de îndată, în ziua cea dintâi. Pentru aceea, nimeni să nu urască pe potrivnicul său mai mult decât o zi, şi să se desfacă de mânia sa încă înainte de sosirea nopţii, după cum zice Apostolul: ***„… soarele să nu apună peste mânia voastră***” (Efeseni 4, 26), pentru ca nu în singurătatea nopţii să se strângă şi să se socotească toate la un loc, câte în mânie s-au vorbit şi s-au făcut, ca nu cumva prin aceasta, sfârşitul să se facă încă mai rău şi împăcarea mai grea.

Precum mădularele trupului cele scrântite şi mişcate din poziţia lor cea dreaptă se întorc fără multă trudă la locul lor de mai înainte, când cineva îndată le îndreaptă, dar dacă ele rămân în poziţia lor cea falsă un timp mai îndelungat, cu foarte mare greutate se pot îndrepta, şi trebuie multă vreme până ce iarăşi se întăresc şi se aşează bine, tot aşa se întâmplă cu noi şi în privinţa vrăjmăşiei.

Dacă împăcarea se face îndată, ea se face uşor şi se cere puţină osteneală pentru a se restatornici prietenia cea veche. Dacă însă trece un timp mai îndelungat, ura şi mânia ne orbesc cu totul; nouă ne este ruşine a ne împăca şi avem trebuinţă de alţii, nu numai pentru ca să ne învoiască cu potrivnicul, dar şi pentru ca, după ce împăcarea s-a făcut, să ţină împreună un timp pe cei nou-împăcaţi, până ce se va restatornici încrederea cea veche.

Ce ruşine este aceasta, nu voi spune. Dar nu este, oare, foarte de osândit ca noi să avem nevoie de alţii să ne poată iarăşi împăca cu propriile noastre mădulare, adică cu cei asemenea cu noi creştini?

Însă acest rău al neîmpăcării nu provine numai de la întârzierea şi amânarea împăcării, ci şi de acolo că noi multe lucruri le socotim jignire, ceea ce de fapt nu este. Tot ce zice potrivnicul noi ascultăm mai dinainte cu neîncredere. Gesturile, privirea, glasul, mersul, totul în el este bănuit.

Cum ne uităm la el, sufletul nostru se aprinde, şi chiar când nu-l vedem, totuşi suntem fără chef; căci nu numai vederea jignitorului, ci şi singură amintirea lui totdeauna ne provoacă dureri. Şi când un al treilea numeşte numai numele lui, îndată începem a ne tângui asupra lui, trăim de-a pururea în tristeţe şi în posomorâre. Prin aceasta, cu mult mai mult ne vătămăm noi înşine decât vrăjmaşul şi hrănim un război pururea în sufletul nostru.

Ştiind toate acestea, iubiţilor, să avem cea mai mare grijă ca să nu trăim cu nimeni în duşmănie. Iar dacă totuşi se iveşte vreo duşmănie, să ne împăcăm în aceeaşi zi. Dacă duşmănia trece la a doua, la a treia zi, poate apoi lesne să ajungă Ia a patra, la a cincea zi, şi astfel se formează un întreg şir de zile de vrăjmăşie. [Căci cu cât mai îndelung amânăm noi împăcarea, cu atât devine mai grea.

Dar poate tu vei zice: „Mi-e ruşine a mă apropia de jignitorul meu şi a-i da mâna". însă, vezi, aceasta nu este ruşine; mai vârtos tocmai aceasta îţi aduce laudă, slavă, cinste, folos şi câştig înmiit. însuşi vrăjmaşul tău şi toţi cei ce vor vedea aceasta te vor lăuda. Şi chiar dacă oamenii te-ar prihăni, totuşi, Dumnezeu, desigur, te va încununa pentru aceasta. Iar dacă tu vei aştepta până ce mai întâi jignitorul tău va veni la tine şi te va ruga de iertare, atunci iertarea îţi va aduce cu mult mai puţin folos şi binecuvântare.

Atunci izbânda cea mai mare o ia de la tine acela care iese înaintea ta şi atrage binecuvântarea la dânsul. Dimpotrivă, dacă tu ieşi înainte, tu nu eşti cel biruit, mai vârtos tu ai biruit mânia, ai stăpânit patima, ai arătat multă înţelepciune, ai ascultat pe Dumnezeu, ţi-ai făcut ţie însuţi, de acum înainte, viaţa mai plăcută, te-ai slobozit de grijă şi de nelinişte.
Este primejdios pentru cineva a avea mulţi vrăjmaşi. Ce zic eu mulţi? A avea numai un singur vrăjmaş este foarte primejdios, precum, pe de altă parte, este foarte folositor şi avantajos a avea mulţi prieteni. Veniturile cele mari, zidurile, şanţurile şi armele de tot felul nu ne apără cu atâta siguranţă ca prietenia cea credincioasă. Ea este zidul cel adevărat, siguranţa cea adevărată, bogăţia cea adevărată. Ea ne face plăcută viaţa cea de acum şi ne întocmeşte fericirea cea viitoare.

Să cumpănim acestea şi să nu uităm ce folos mare aduce împăcarea. Să întrebuinţăm toată osârdia ca să ne împăcăm cu vrăjmaşii ce îi avem acum, iar pe viitor să ne ferim de toate vrăjmăşiile, să întărim şi să împuternicim dragostea către prietenii noştri.

Dragostea este începutul şi sfârşitul tuturor faptelor bune. De aceea, totdeauna să fim cu dragoste, şi aşa să moştenim Împărăţia cerului, prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine cinstea şi slava, în vecii vecilor.

Amin.

XLI. Cuvânt la 7 ianuarie, ziua Sfântului Ioan Botezătorul - Nu sărăcia, ci pofta podoabelor este piedica faptei bune

„Săracilor li se binevesteşte" (Matei 11, 5)

La săvârşirea faptei bune, dacă noi voim aceasta cu adevărat, nimic nu ne poate împiedica; putem fi săraci, slăbiţi şi bolnăvicioşi, neînsemnaţi, din starea de jos, încă şi robi şi slugi. Nici sărăcia, nici slăbiciunea trupului şi boala, nici robia sau altceva de felul acesta nu poate să ne împiedice de a fi îmbunătăţiţi.

Dar ce vorbesc eu despre sărac, despre rob, despre cel neînsemnat! Ba chiar şi când şezi în închisoare, nici aceasta nu te poate împiedica de la fapta bună. Cum aşa? Vă voi spune, iubiţilor!

⇒ *Închipuieşte-ţi că unul din casnicii tăi te-a jignit şi mâniat. Iartă-l şi lasă să treacă mânia peste el. Şi poate, oare, sărăcia, închisoarea şi starea de jos să te împiedice pe tine a face aceasta? Ce zic eu: Să te împiedice? Dimpotrivă, sărăcia şi celelalte îţi ajută, îţi slujesc la înăbuşirea mâniei.*

⇒ *Iarăşi, când tu vezi îndestularea altuia, să nu-l pizmuieşti. Iată, aici nu poate să-ţi stea în drum sărăcia şi cele asemenea.*

⇒ *Şi iarăşi: Când te rogi, trebuie să faci aceasta cu duh treaz şi privighetor. Şi la aceasta nu poate să-ţi stea nimic împotrivă. Blând, modest, cumpătat şi curat poţi fi chiar când nu ai avea nimic în lumea aceasta; dimpotrivă, lucrurile dinafară nu te ajută la aceasta.*

⇒ *Iată, tocmai aşa se întâmplă cu harul lui Dumnezeu. Poate cineva să fie şchiop, sau orb, sau ciuntit, ba poate să zacă şi în boala cea mai grea; toate acestea nu împiedică harul lui Dumnezeu a veni la dânsul. El caută numai sufletul ce-L primeşte cu voie bună, şi nu ia aminte nici cât de puţin la toate celelalte, la lucrurile cele dinafară, precum este sărăcia, boala şi altele.*

Cei ce aleg pe soldaţi se uită la tinereţe, la mărimea şi tăria trupului, Împăratul cerului, însă, nu cere atât de mult, ci primeşte în oastea Sa şi pe cei bătrâni, şi pe cei slabi şi pe cei şchiopi, şi nu se ruşinează de dânşii. Cine poate să fie mai iubitor de oameni, mai bun? El cere de la noi numai ceea ce stă în puterea noastră.

Fireşte, Dumnezeu ne cheamă la slujirea Sa, nu pentru ca noi să-L folosim în vreun fel pe Dânsul, ci numai pentru ca El să ne poată face bine.

Dimpotrivă, împăraţii cei pământeşti iau pe oameni în slujba lor pentru folosul lor propriu. Ei au nevoie de oameni pentru un război pământesc, Dumnezeu însă duce pe ai Săi la o bătălie duhovnicească. Nu trupul, ci sufletul este aici în luptă; şi nu se

luptă cu mâinile şi cu armele, ci prin ştiinţă şi prin fapta cea bună. Şi ori de ce chemare şi meserie ai fi aceasta nu te poate împiedica de la îndeletnicirea faptei bune.

Dacă eşti muncitor, în vremea lucrului tău, cântă cântări duhovniceşti, dacă nu cu gura, pe tăcute, în inimă. Nu este nici un tovarăş mai bun decât un cântec cucernic. Astfel de tovărăşie nu-ţi aduce nici o primejdie, şi poţi să şezi la lucrul tău aşa de liniştit ca într-o mănăstire. Căci nu locul, ci fapta cea bună aduce duhului odihna.

Nicidecum nu se vatăma fapta cea bună a apostolului Pavel, prin aceea că el se îndeletnicea cu lucrul mâinilor. Nu zice: „Eu sunt ţăran, sau sărac, cum aş putea să umblu după fapta bună cea înaltă?". Tocmai pentru aceea tu poţi încă mai bine să fii îmbunătăţit, căci sărăcia mai mult ne ajută la fapta bună decât bogăţia; şi munca este mai folositoare cucerniciei decât trândăvia. Aşa, bogăţia este pentru unii o mare piedică la fapta bună. Când se cuvine a înăbuşi mânia, a stârpi pizma, a înfrâna iuţeala, când se cuvine a se ruga, a fi blând şi modest, bun şi iubitor, cum ar putea sărăcia să fie piedică la acestea? Pentru toate acestea nu se cere a cheltui bani, ci numai o voinţă tare, dreaptă.

Numai singură milostenia, dintre toate faptele bune, are mai mult trebuinţă de bogăţie. Dar şi ea, prin sărăcie, se face mai slăvită şi mai strălucită.

Femeia aceea, care numai doi dinari a aruncat în visteria templului, a fost foarte săracă, şi totuşi a covârşit pe toţi bogaţii (Luca, cap. 21).

Aşadar, să nu socotim bogăţiile un lucru mare! Preţul ce-l are aurul nu stă în firea lui, ci în socotinţa noastră. Căci dacă cercetează cineva lucrul cu atenţie, fierul este mult mai trebuincios decât aurul şi aduce în viaţă un folos mult mai mare meşteşugarilor şi manufacturilor. De asemenea, pietrele obişnuite sunt mai trebuitoare şi mai folositoare decât pietrele scumpe, căci din ele se zidesc casele, zidurile şi cetăţile. Sau, arată-mi ce folos au mărgăritarele preţioase? Ba ele mai vârtos sunt vătămătoare, căci pentru a putea agonisi un astfel de mărgăritar, trebuie să laşi o sută de săraci flămânzi.

Dar pentru fericirea cea adevărată, n-ai trebuinţă de asemenea lucruri.

Voieşti, oare, cu ele să placi bărbatului tău? O, în loc de aur şi de mărgăritare, împodobeşte-te cu fapte bune cu blândeţe, cu buna cuviinţă! Atunci te vei arăta lui drăgălaşă, căci podoaba milostivirii şi a cumpătării întăreşte dragostea bărbatului.

Aşadar, împodobeşte-te cu buna cuviinţă, cu înfrânarea, cu milostivirea, cu prietenia, cu iubirea şi gingăşia către bărbatul tău, cu blândeţea, cu cumpătarea, cu răbdarea şi cu îngăduinţa. Acestea sunt culorile faptei bune; aceasta este o podoabă pe care o iubesc şi îngerii, şi oamenii, şi pentru care Dumnezeu însuşi te va lăuda.

Dacă „înţelepciunea unui om îi luminează faţa", precum zice Sfânta Scriptură (Ecclesiastul 8, 1), apoi cu atât mai mult fapta bună va slăvi faţa femeii. Iar dacă tu, aşa de mult preţuieşti podoaba cea pământească, apoi spune mie: Cu ce au să te ajute, în ziua judecăţii, aceste mărgăritare şi cele asemenea lor? Cu ce-ţi vor putea ajuta, când, pe de altă parte, Dumnezeu îţi va arăta săracii pe care i-ai lăsat flămânzi? De aceea a zis Pavel: „împodobiţi-vă nu cu împletiturile părului, sau cu aur, sau cu mărgăritare, sau cu haine scumpe" (I Timotei 2, 9), căci această podoabă este o ispită, mai întâi pentru voi, şi apoi pentru mulţi, şi la moarte se va lua de la voi împreună cu toate celelalte.

Dimpotrivă, podoaba faptei bune rămâne cu noi şi nu suferă nici o schimbare; ea nu ni se poate răpi şi ne va întovărăşi dincolo, în veşnicie. Această podoabă nu are nevoie de bogăţie, oricine poate să o dobândească. Nici sărăcia, nici lipsa, nimic din cele dinafară nu poate să ne împiedice a birui pe satana.

Este adevărat că satana ne ispiteşte, dar nimeni să nu păşească pragul casei sale până ce nu va fi rostit cuvintele: „Mă lepăd de tine, satano, şi de toată desfătarea ta, şi de toată slujba ta, şi mă predau Ţie, Hristoase!". Nu ieşi niciodată din casă fără să fi rostit cuvintele acestea. Ele trebuie să fie pentru tine toiag, armă şi tărie neînvinsă. Pe lângă aceste cuvinte mai fă şi semnul Sfintei Cruci pe fruntea ta, şi atunci nici un om, nici chiar satana nu te va vătăma. Atunci vei ridica semnul de biruinţă asupra satanei şi vei dobândi cununa dreptăţii.

Iar de aceasta, fie să ne împărtăşim cu toţii prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt se cuvine lauda, în vecii vecilor. Amin.

XLIII. Cuvânt la 30 ianuarie, în ziua Sfinţilor 3 Ierarhi - Tot creştinul, şi mai ales propovăduitorul, trebuie să fie osârdnic întru învăţarea celor rătăciţi

„Eu sunt păstorul cel bun şi... am şi alte oi, care nu sunt din staulul acesta. Şi pe acelea trebuie să le aduc ." (Ioan 10, 14, 16)

Când păcătoşii, chiar după toate sfătuirile noastre, rămân tot în păcatele lor, totuşi, noi nu trebuie a înceta să-i sfătuim în continuare. Fântânile curg şi când nimeni nu scoate apă; izvoarele forfotesc şi când nimeni nu ia apă din ele; pâraiele curg şi când nimeni nu înseteză. Aşadar, şi învăţătorul trebuie să-şi facă datoria sa cum se cuvine, chiar dacă nimeni nu l-ar asculta.

Dumnezeu, Cel plin de dragoste, a dat lege ca noi, cei ce suntem puşi a propovădui cuvântul cel ceresc, să facem tot ce ne stă în putere şi să nu tăcem niciodată, chiar dacă ne ascultă cineva sau nu.

Când Ieremia pregătea pe iudei şi le spunea nenorocirea ce avea să vină, el era batjocorit de ascultătorii săi şi în toate zilele era luat în râs de dânşii. El se hotărâse să lase dregătoria prooroocească, căci îl cuprinsese slăbiciunea omenească şi nu mai voia să sufere batjocora şi râsul. Dar asculta-ţi-l pe el ce zice: „Eu în toate zilele sunt batjocorit şi fiecare îşi bate joc de mine... Şi am zis: «Nu voi mai pomeni de El şi nu voi mai grăi în numele Lui!». Dar iată era în inima mea ceva, ca un fel de foc aprins, închis în oasele mele, şi eu mă sileam să-l înfrânez şi n-am putut" (Ieremia 20, 7, 9).

El vrea să spună: „Gândeam în mintea mea să mă las de dregătoria prooroocească, căci iudeii nu mă ascultau. Dar îndată ce am gândit aceasta, puterea duhului s-a aprins în sufletul meu ca un foc, care ardea tot lăuntrul meu, şi aşa de tare îmi mistuia oasele, încât nu puteam suferi acest pârjol".

Deci, dacă acest proroc, care în toate zilele fusese luat în râs, batjocorit şi ocărât, a trebuit să sufere o astfel de pedeapsă când s-a hotărât să tacă, cum vom fi iertaţi noi, care suferim mult mai puţin, care ne împuţinăm cu duhul pentru uşurătatea minţii unora dintre ascultători şi vrem să încetăm a-i învăţa atunci când sunt şi alţii care ne ascultă?

Eu ştiu că unii vor zice în batjocoră şi în derâdere dispreţuitoare: „Dar ce, tu ai întors pe toţi cu predica ta?". Ce zici, omule? Am făgăduit noi, oare, ca într-o zi să dobândim pe toţi? Dacă am mişcat numai zece, ori numai cinci, ba chiar numai unul, nu este oare de-ajuns spre a ne da mai mult curaj? Dar voi zice şi mai mult.

Să presupunem că noi, prin predica noastră, nu am dobândit pe nimeni, cu toate că nu se poate ca acest cuvânt semănat între atâta popor să rămână fără roadă. Şi chiar dacă ar fi aşa, nici atunci predica noastră nu ar rămâne nefolositoare. Atunci când ascultătorii noştri iarăşi au păcătuit, n-au făcut aceasta fără ruşine, ca mai înainte, ci şi-au adus aminte de mustrarea şi certarea noastră. Iar această amintire, negreşit a produs ruşine; ei au roşit înlăuntrul lor şi nu au făcut păcatul cu obrăznicia de mai înainte. Iar acesta este începutul îndreptării şi al întoarcerii desăvârşite, când cineva se ruşinează de păcatul săvârşit şi singur osândeşte cele făcute.

În afară de aceasta, noi mai avem şi alt câştig, poate şi mai mare. Care? Noi i-am făcut mai îmbunătăţiţi pe cei care au luat aminte şi i-am convins că ceea ce gândeau era bine şi nu se lasă amăgiţi de mulţimea cea mare. Aşadar, deşi nu am vindecat pe cei bolnavi, totuşi am făcut mai tari pe cei sănătoşi. Cuvântul meu, deşi pe mulţi nu i-a oprit de la păcat, totuşi, el a întărit pe cei îmbunătăţiţi.

Voi mai arăta şi al treilea folos. Astăzi nu am întors pe nimeni, dar poate voi întoarce mâine; dacă nu mâine, poate poimâine, sau mai târziu. Cine nu ne ascultă şi ne respinge astăzi, poate va asculta şi primi mâine; cine nu ne bagă în seamă astăzi şi mâine, poate după mai multe zile va asculta şi vorbele noastre.

Că şi pescarul, adeseori toată ziua aruncă mreaja în zadar, şi seara voia chiar să plece, dar tocmai atunci a prins ceva. Dacă noi, pentru neizbânda lucrului nostru am înceta îndată şi ne-am lăsa de lucru, atunci s-ar risipi toată viaţa noastră cea trupească şi sufletească.

Dacă, de pildă, lucrătorul de pământ, pentru vremea rea ce s-a întâmplat o dată sau de mai multe ori, ar părăsi lucrarea pământului, atunci toţi ar trebui să pierim de foame.

Şi dacă corăbierii, pentru o furtună întâmplată o dată, de două ori sau de mai multe ori, ar fugi de mare, aceasta nu ar mai fi umblată şi ar fi mare pagubă pentru oameni.

Deci, dacă la toate meşteşugurile şi meseriile ar lua cineva această hotărâre, ar trebui ca totul să înceteze şi pământul s-ar pustii. Deoarece toţi oamenii ştiu aceasta, ei întotdeauna, iarăşi, cu bărbăţie se apucă de lucru, şi de foarte multe ori nu au avut de pierdut.

Pe lângă aceasta, se mai adaugă: în caz de neizbutire aceştia au numai pagubă. La noi însă nu se întâmplă aşa când predicăm şi sfătuim. Când tu împărţi sămânţa

învăţăturii şi ascultătorii nu o primesc şi nu au adus rodul ascultării, totuşi, tu primeşti de la Dumnezeu plata cuvenită pentru sfătuirea ta; când ascultătorii nu vor să te asculte, vei primi tot atât de mare plată precum ai primi când ei te-ar fi ascultat, căci tu ai făcut tot ce depindea de tine.

Cu toate acestea, învăţătorul nu poate să le facă singur pe toate. El nu poate fi la toţi şi în toate zilele spre ai sfătui; într-o comunitate mare, el nu se poate duce la fiecare, însă dacă veţi voi să împărţiţi între voi lucrarea întoarcerii, dacă fiecare dintre voi va lua asupra lui şi grija pentru unul dintre fraţii săi, atunci, în curând, Biserica cea vie va spori mai mult.

Aşadar, vorbeşte cu fratele tău şi-l îndeamnă, şi chiar dacă el nu te va asculta, tu îţi vei lua plata cuvenită, însă numai atunci când tu nu vei înceta cu îndemnarea şi sfătuirea până ce-i vei câştiga sufletul. Căci scopul şi sfârşitul sfătuirii este ascultarea celui ce primeşte cuvântul.

Satana pândeşte neîncetat mântuirea omului, şi noi nu trebuie, oare, să ne ruşinăm de nepăsarea noastră pentru mântuirea semenilor noştri, când satana mereu gândeşte cum să-i piardă? Satana ne îngrozeşte cu lupta împotriva oamenilor, deşi Dumnezeu îl opreşte de la aceasta, iar tu te vei lenevi la lucru când Dumnezeu Însuşi te îndeamnă să dobândeşti pe cei pierduţi? Cine ne va ierta, oare, fraţilor, când satana are o astfel de râvnă pentru pierzarea oamenilor, iar noi nu avem nici cea mai mică parte din acea râvnă pentru mântuirea fraţilor noştri?

De aceea, când vezi un frate împietrit la inimă şi care nu vrea să te asculte, atunci zi întru sine-ţi: „Oare, cu timpul nu-l voi câştiga?”. Aceasta şi Pavel ne-a poruncit să facem, când scrie: „ Un slujitor al Domnului nu trebuie să se certe, ci să fie blând faţă de toţi, destoinic să dea învăţătură, îngăduitor, certând cu blândeţe pe cei ce stau împotrivă, ca doar le va da Dumnezeu pocăinţă spre cunoaşterea adevărului” (II Timotei 2, 24-25).

Oare, tu nu vezi când un părinte, chiar când nu mai are nici o şansă pentru însănătoşirea copilului său, totuşi, plângând şi suspinând, stă lângă patul său, îl sărută cu dragoste şi întrebuinţează toate mijloacele de vindecare până la suflarea cea de pe urmă? Tot aşa să faci şi tu cu fratele tău. Acela, cu lacrimile sale, nu poate să alunge boala, nici să îndepărteze moartea ce se apropie, tu, însă, pe un suflet bolnav de moarte poţi adeseori a-l mântui şi a-l ridica, cu lacrimile şi suspinurile tale, dacă eşti neobosit şi nu te depărtezi de dânsul.

Aşa face şi Dumnezeu cu noi. Deşi noi suntem fără luare-aminte, El, totuşi, în toate zilele vorbeşte către noi prin prooroci şi apostoli, şi nu încetează să îndemne pe cei împietriţi la inimă.

Gândiţi-vă, în sfârşit, că cel ce nu încetează cu sfătuirea, deşi ar face-o în deşert, va câştiga o plată mai mare decât cel care este ascultat, căci acela care de-a pururi îndeamnă fără să fie ascultat, totuşi nu oboseşte, şi dă dovadă de cea mai adevărată şi călduroasă dragoste.

XLIV. Cuvânt, ziua Întâmpinării Domnului - Pentru ce cei cucernici şi drepţi se cercetează cu suferinţă?

„ Şi prin sufletul tău va trece sabie" (Luca II, 35)

Pentru ce şi oamenii cei cucernici se cercetează cu tot felul de suferinţe, eu iubiţilor pot să vă arăt şapte pricini.

De aceia luaţi aminte şi mă ascultaţi că pe viitor nu veţi avea dezvinovăţire când vă veţi scandaliza de cele ce se petrec în lume, adică de nenorocirea celor îmbunătăţiţi şi nu vă veţi lămuri despre acest lucru ca şi când nu a-ţi avea nici un motiv.

- **Primul motiv** pentru care şi cei cucernici sunt cercetaţi de suferinţă este, pentru ***ca ei să nu se inalţe pentru faptele cele bune şi pentru meritele lor***,
- **al doilea** ***pentru a vedea că şi sfinţii şi cei cucernici sunt oameni neputincioşi*** şi atunci când cineva vă sfătuieşte să-i urmaţi, bunăoară pe Petru şi Pavel să nu puteţi zice că aceia ar fi dobândit cu totul altă fire şi nu pot fi urmaţi. Pătimirile lor arată că şi ei au fost oameni ca şi noi.
- **A treia pricină** este ***ca puterea lui Dumnezeu să se arate tare intru slăbiciune*** şi să biruiască chiar cătuşele şi aşa să se înmulţească slava lui Dumnezeu!
- **Al patrulea**, ***pentru ca răbdarea celor cucernici, cu atât mai dovedită să fie şi să se arate că ei nu pentru plată au slujit lui Dumnezeu, ci chiar şi în mijlocul nenorocirii ei au arătat cea mai mare dragoste către Dânsul.***
- **A cincea pricină** este ***ca toţi cei căzuţi în nenorocire, la privirea celor cucernici şi a suferinţelor lor să poată afla mângâiere şi îmbărbătare.***
- **A şasea pricină** este ***ca noi să gândim la înviere şi la nemurire***, când noi vedem pe un om drept plin de fapte bune, care petrece viaţa sa cea pământească în nenumărate trude şi nevrând suntem siliţi a gândi la judecata cea de apoi. Căci dacă oamenii nu lasă fără plată şi fără răsplătire pe cei ce poartă greutăţi, pentru ei, cu cât mai mult Dumnezeu va răsplăti pe aceia care atât de mult au răbdat pentru El. Dacă Dumnezeu vrea aşa, atunci la sfârşitul acestei vieţi trebuie să vină alta în care ei să-şi ia răsplata pentru pătimirile lor de pe pământ, în sfârşit
- **al şaptelea motiv** este că ***cei cucernici prin necazuri mai mult se adeveresc şi se fac vrednici de o răsplătire mai mare.***

Însă noi trebuie să dovedim aceste pricini cu Sfânta Scriptură şi să arătăm că cele zise nu sunt numai vorbe omeneşti ci învăţătura Sfintei Scripturi. Atunci învăţătura mea va avea mai multă încredinţare şi va pătrunde mai adânc în sufletele voastre.

1. ***Deci mai întâi Dumnezeu pentru aceia trimite nenorocire celor cucernici, pentru ca ei să gândească despre sine măsurat şi cumpătat şi ca ei să nu se înalţe pe sine pentru faptele cele bune şi pentru meritele lor; avem mărturie pe David şi pe Pavel.*** Acela zice: ***„Bine este mie că m-ai smerit, ca să mă învăţ îndreptările tale" (Ps. CXV III, 71)***, iar Pavel zice: ***„am fost răpit până la al treilea cer şi am fost răpit în rai, şi pentru ca să nu mă trufesc cu măreţia descoperirilor, datu mi-sa mie un ghimpe în trup, un înger al satanei care să mă bată peste obraz". (II Cor XII, 2, 3, 7).***

Ce poate fi mai lămurit? Ca să nu mă mândresc zice Apostolul, Dumnezeu trimite asupra mea pe îngerul satanei ca să mă bată. El înţelege aici pe slugile satanei, pe păgâni, pe tirani, pe necredincioşi, care mereu prigoneau pe Apostol. Sau vrea să arate şi patimile şi durerile cele trupeşti. El vrea să zică: ***Dumnezeu ar fi putut să depărteze de la mine aceste trude şi patimi, dar ca să nu mă mândresc pentru răpirea mea la al treilea cer şi în rai, mi-a trimis aceste necazuri***, aceşti îngeri ai satanei şi cei mai mari sfinţi şi tocmai cei cucernici trebuie să fie cu mai multă băgare de seamă ca să nu se mândrească, căci nimic nu duce mai uşor la mândrie, decât conştiinţa de a fi făcut mult bine. ***Deci ca cei cucernici să nu se mândrească Dumnezeu le trimite ispite şi patimi care să-i aducă intru smerenie şi cumpătare.***

2. ***Pătimirile şi necazurile ajută ca nimeni să nu creadă că sfinţii şi cei cucernici nu ar fi şi ei oameni ca ceilalţi oameni.*** De aceia **Petru** după ce a vindecat pe slăbănogul zice către toţi cei ce se uitau cu mirare la dânsul: ***„Ce vă uitaţi la mine ca şi cum cu a mea putere sau cucernicie l-am fi făcut pe acesta să umble" (Fapte III, 12).*** El vroia să oprească mirarea lor şi să-i înveţe că el nu de la el şi prin puterea sa proprie a săvârşit această faptă mare. în Listra Pavel şi Barnaba nu numai că au fost admiraţi, ci locuitorii aduseseră încă şi tauri împodobiţi cu cununi şi vroiau să jertfească la amândoi Apostolii (Fapte XIV, 12). în acest chip s-a format închinarea la idoli. Căci mulţi bărbaţi care au câştigat în războaie, au sărbătorit învingeri, au zidit cetăţi, sau altcumva prin alte fapte mari s-au făcut meritoşi, au fost cinstiţi de popor ca Dumnezeu şi toţi idolii păgâneşti se trag de la astfel de oameni. ***Şi ca să nu se întâmple la fel şi cu cei cucernici şi cu cei Sfinţi, Dumnezeu îngăduie ca ei să fie biciuiţi sau să cadă în boli şi alte suferinţe trupeşti, pentru ca mulţimea necazurilor şi ispitelor să-i convingă pe contemporani, că ei de la ei nu fac nimica şi pentru toate trebuiesc ai mulţumi lui Dumnezeu.*** De aceia când pe noi ne sfătuieşte cineva, să facem aceleaşi fapte bune pe care le-au săvârşit sfinţii, noi nu putem sta împotrivă şi să zicem că aceia ar fi avut altă fire decât noi şi ar fi fost astfel de oameni. Pentru aceia zice Apostolul despre Ilie: ***„el era un om asemenea nouă pătimaş" (Iacov V, 17).***

3. ***Pătimirile celor cucernici slujesc spre a arăta puterea lui Dumnezeu şi aceasta ne-o spune Apostolul Pavel.*** Cei necredincioşi când văd pătimirile unui cucernic zic Dumnezeu care îngăduie toate acestea este slab şi nu poate să ajute cinstitorilor săi. ***Ascultă dar în ce chip Apostolul Pavel dovedeşte că tocmai prin aceasta Dumnezeu arată mai mult tăria şi puterea sa decât slăbiciunea. După ce el a povestit că îngerul satanei, adică prigonirea, ispita, patimile etc, îl băteau peste obraz adaugă: „de trei ori am rugat pe Domnul ca să-l depărteze de la mine şi mi-a zis: îţi este de ajuns harul meu, căci puterea mea se desăvârşeşte în slăbiciune" (II Cor XII, 8). Dumnezeu vrea să zică: puterea Mea tocmai atunci se arată bine, când voi sunteţi slabi şi când prin voi cei slabi se fac în numele meu lucruri mari.*** Era o pătimire pentru Pavel când el a fost aruncat în temniţă, însă tocmai în această neputinţă a lui s-a arătat puterea Domnului, căci El a zguduit temniţa şi Apostolul a câştigat pentru Hristos pe însăşi mai marele temniţei, (Fapte XVI 26-34). Asemenea lucruri se pot vedea şi la Petru şi la ceilalţi apostoli, ***intru necazuri lor totdeauna le-a venit intru ajutor harul lui Dumnezeu şi aşa de a pururea pătimirile lor au preaslăvit puterea lui Dumnezeu.***

4. ***A patra pricină pentru care cei cucernici au necazuri este ca să nu se creadă că ei slujesc lui Dumnezeu numai pentru binele cel de pe pământ.*** Astfel de imputări se fac mereu celor ce trăiesc bine pe pământ, însăşi satana a grăit către Domnul despre Iov pe când acesta nu avea necazuri: ***„Crezi tu oare că Iov iţi slujeşte fără plată? Tu ai îngrădit toate cele din afară şi dinlăuntru ale casei lui" (Iov 1, 10).*** Satana vroia să zică: acela numai pentru aceasta era cinstitor de Dumnezeu, căci Dumnezeu i-a trimis multă bogăţie. Deci ce face Dumnezeu? Spre a arăta că Sfinţii nu slujesc lui din interes, Dumnezeu a răpit de la Iov tot traiul lui bun, I-a predat sărăciei şi I-a lăsat să cadă într-o boală grea. Şi acum Dumnezeu a risipit minciuna ce s-a zis împotriva lui Iov şi a zis: ***„cu toate acestea, el stă departe de păcat"*** .Pentru cei cucernici este destulă plata aceea ca ei să poată să slujească lui Dumnezeu de a pururi, ei nu vor mai mare plată ca aceasta. Până când cel cucernic este învăluit cu bogăţia ca şi cu o haină, nu se poate vedea cu desăvârşire faptele cele bune ale lui, iar când bogăţia cade de pe dânsul ca o haină, şi el se arată despuiat de bunurile cele pământeşti ca şi gol, atunci este lăudat ca şi Iov pentru răbdarea lui şi pentru biruinţa lui în lupta cu necazurile.

5. ***Însă necazul nu dovedeşte numai statornicia celor cucernici, ci aduce şi altora mare mângâiere.*** Căci ce zice Hristos: ***„Fericiţi veţi fi când vă vor ocărî pe voi şi vă vor prigoni, şi vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră minţind pentru mine, bucuraţi-vă şi vă veseliţi că plata voastră multă este în ceruri" (Matei V, 11 -12).*** Aşadar pătimirile celor cucernici precum însăşi Hristos voieşte trebuie să servească creştinilor spre încurajare. Tot aşa mângâie Pavel pe Macedoneni

arătându-le pătimirile altor creştini şi zice: ***„voi fraţilor următori v-aţi făcut ai Bisericilor lui Dumnezeu care sunt în ludeia pentru că aţi suferit şi voi aceleaşi de la cei de un neam cu voi, după cum şi ele de la iudei" (1 Tes. II, 14).*** Cu aceiaşi mângâiere întăreşte Pavel pe Evrei, ***numindu-i pe toţi drepţi, care au fost aruncaţi în cuptor sau în groapă, care au fost alungaţi în pustii, în peşteri, au trăit în foame şi mare lipsă (Evrei XI, 36-40).*** Pentru cei nenorociţi este mare mângâiere, pătimirea altora.

6. Ascultă mai departe de la Apostolul Pavel cum ***pătimirile ne aduc aminte de înviere.*** El zice: ***„Dacă m-am luptat în Efes cu fiarele cele sălbatice ce folos îmi este, dacă morţii nu se vor "scula?" (1 Cor XV, 32).*** Şi iarăşi ***„nădăjduind în Hristos numai în viaţa aceasta, mai ticăloşi decât toţi oamenii suntem" (1 Cor XV, 19).*** El vrea să zică: noi trebuie să suferim în lumea aceasta nenumărate pătimiri.

Cine altul ar fi mai nenorocit decât noi, dacă NU am crede în viaţa veşnică? Dumnezeu nu ar îngădui ca tocmai cinstitorii lui să ajungă în mii de primejdii şi încercări, dacă ei nu au de primit în cealaltă lume ca plată nişte bucurii mult mai mari. Dar fiindcă Dumnezeu nu poate îngădui una ca aceasta, că el a gătit o viaţă mult mai bună şi mai slăvită în care va încununa pe luptătorii săi pentru cucernicie, şi-i va încununa înaintea ochilor a toată lumea.

Aşadar când tu vezi pe un drept murind în nevoie şi în nenorocire, în boală şi în sărăcie, sau în orice alt necaz, atunci tu sine: dacă nu ar fi înviere şi judecată, Dumnezeu nu ar lăsa pe acest cucernic care pentru Dânsul a suferit atât de mult să moară intru atâta necaz.

Dintru aceasta este încredinţat că pe cei cucernici îi aşteaptă o altă viaţă mai bună decât aceasta de acum.

7. ***În sfârşit prin necazuri cei cucernici mai mult se adeveresc şi se fac vrednici de mai mare răsplătire.*** Apostolul zice: ***„Necazul aduce răbdare, răbdarea aduce încercare, încercarea aduce nădejde, iar nădejdea nu ruşinează" (Rom V 3-5).*** Vezi tu cum credinţa întărită prin pătimire ne dă nădejdea vieţii viitoare? Aşa dar eu nu fără temei am zis, ***că pătimirile întăresc în noi nădejdea învierii, şi că ele îmbunătăţesc pe aceia care au suportat încercările.*** Precum aurul se încearcă în topitoare aşa şi omul se face plăcut lui Dumnezeu în cuptorul necazurilor şi se curăţă de toate patimile de care fusese cuprins mai înainte. Deci şi plata în cealaltă lume va fi mai mare şi cununa sa de biruinţă mai slăvită. Cu cât de mare a fost necazul cu atât mai mare va fi şi răsplătirea, ba încă răsplătirea va fi mai mare

decât necazul căci este scris: ***„Căci socotesc că pătimirile vremii de acum nu sunt vrednice de mărirea care ni se va descoperi” (Rom. VIII 1,18).***

Deci fiindcă noi am arătat atâtea pricini pentru ce şi necazurile vin şi asupra celor cucernici şi sfinţi, de acum noi să nu ne mai supărăm pentru cercările ce ni le trimite Dumnezeu, să nu ne descurajăm nici să ne tulburăm, ci să ne folosim de ele spre întărirea sufletelor noastre şi să învăţăm şi pe alţii despre folosul necazurilor.

Deci tu de pildă vezi nenorocit şi sărăcit pe un om binefăcător care a întrebuinţat averea sa pentru săraci nu te tulbura şi nu cârti asupra proniei dumnezeieşti.

Săracilor le va ajuta Dumnezeu pe altă cale, iar pe cel nenorocit suportarea cu răbdare a necazului îl foloseşte mai mult decât milostenia lui cea bogată.

Cum că răbdarea este o faptă mai bună decât milostenia o aflăm din ***istoria lui Iov.***
Pe când el avea avere, deschidea casa lui săracilor şi împărţea toate la cei lipsiţi. Dar mai mare şi mai slăvit s-a făcut el când a răbdat cu statornicie şi vestea despre pierzarea casei sale. El îmbrăca pe cel gol cu lâna oilor sale, dar el a fost mai mare şi mai slăvit când primind vestea că oile sale s-au pierdut, nu a cârtit ci a mulţumit lui Dumnezeu.

Înainte el arăta iubire de oameni, acum o adevărată înţelepciune: El nu a zis: ”acum am pierdut turmele de la care mii de oameni primeau hrana lor. Chiar dacă eu personal nu eram vrednic de o astfel de bunăstare, totuşi pentru aceia cărora eu le veneam în ajutor cu ele, ar fi trebuit să mă cruţi”. El nu a zis şi nu a gândit nimic de acestea, căci el ştia că ce a făcut Dumnezeu este bine făcut. Urmează lui şi necazul tău cel vremelnic îţi va aduce fericirea cea veşnică. Amin.

XLV. Cuvânt Duminica Vameşului şi a Fariseului - Ideea şi vrednicia smereniei

Smerenia nu înseamnă ca un păcătos să se socotească pe sine cu adevărat păcătos, ci aceea ***este*** smerenie, ***când cineva se ştie pe sine că a făcut multe şi mari fapte bune, şi totuşi nu cugetă lucruri înalte despre sine***, ci zice ca Pavel: „***Cu nimica pe mine nu mă ştiu vinovat, însă aceasta nu mă îndreptează pe mine***” (/ Cor. 4, 4). Şi iarăşi: „***Iisus Hristos a venit în lume ca să mântuiască pe cei păcătoşi, dintre care cel dintâi sunt eu***” (/ Tim, l, 15).

Aceea este smerenie, când cineva cu faptele cele bune ale sale este mai presus de toţi, şi totuşi se înjoseşte înlăuntrul său. Iară pentru ca să cunoaşteţi cât de bine este a nu gândi cineva lucruri înalte despre sine, închipuiţi-vă două trăsuri care se întrec între ele. Trăgătorii uneia să fie dreptatea cu mândria, iar trăgătorii alteia – păcatul cu smerenia; şi veţi vedea că trăsura păcatului învinge pe cea a dreptăţii; nu pentru că păcatul ar fi având aşa de multă putere proprie, ci prin tăria smereniei celei legate cu dânsul. Şi trăsura dreptăţii rămâne în urmă, nu pentru că dreptatea ar fi foarte slabă, ci pentru greutatea şi povara mândriei. Adică, ***precum smerenia, prin puterea ei cea însemnată, covârşeşte puterea păcatului şi ne ridică până la cer, aşa pe de altă parte, mândria, prin greutatea şi povara ei cea mare, pune stăpânire pe dreptate şi o doboară la pământ.***

Si ca să vezi că un păcătos smerit întrece pe un drept mândru, adu-ţi aminte ele fariseul şi ele vameşul din Evanghelie. „***Mulţumesc ţie, Dumnezeule, că nu sunt ca ceilalţi oameni, răpitori, nedrepţi, desfrânaţi, sau ca şi acest vameş***” (Lc. 18, 11). O, ce nebunie! Mândria acestui fariseu nu numai că îl făcea să se înalţe pe sine mai presus de tot neamul omenesc, ci într-un chip nebunesc batjocorea pe vameşul, care sta nu departe de dânsul. Dar acesta ce a făcut? El nu a răsplătit ocara cu ocară, nu s-a aprins prin batjocorire, ci a suferit totul cu îngăduinţă, însă săgeata vrăjmaşului a fost pentru el leac de vindecare, ocara i-a adus lui mărire, pâra – cununa de cinste.

Astfel de bine este smerenia, astfel de câştig urmează, când cineva nu se tulbură de batjocoriri şi nu se iuţeşte ele semeţia altora. Căci noi şi ele la cei ce ne batjocoresc putem să tragem mare folos, precum aceasta s-a întâmplat cu vameşul. ***Adică, pe când el primea batjocura, s-a dezbrăcat de păcate, şi după ce a strigat: „Milostiv fii mie, păcătosului”, el s-a întors miluit la casa sa, iară acela nu. De această dată cuvintele au biruit faptele.***

Fariseul, adică, a numărat înaintea lui Dumnezeu dreptatea sa, postul său şi plata zeciuielilor, celălalt însă a grăit cuvintele smereniei, şi păcatele sale i s-au iertat. Cu toate acestea, ***Dumnezeu n-a ascultat numai cuvintele acelea, ci s-a uitat în inima din care ieşeau, şi aflând-o smerită şi înfrântă, s-a îndurat de dânsul, în a Sa iubire de oameni.***

Totuşi, în toate acestea nu se zice că noi am putea păcătui ca vameşul, ci numai că noi trebuie să fim smeriţi ca dânsul. Căci dacă vameşul, acest mare păcătos, a dobândit harul lui Dumnezeu, pentru că a fost smerit, în ce treaptă înaltă trebuie să dobândească bunăvoinţa lui Dumnezeu aceia care totodată cu smerenia lor unesc fapte mari şi îmbunătăţite ? De aceea, ***vă rog, vă îndemn şi vă conjur să mărturisiţi totdeauna cu smerenie păcatele voastre înaintea Domnului!***

Aşa, deschide conştiinţa ta înaintea lui Dumnezeu, arată-I lui rănile tale, şi cere de la Dânsul doctoria cea vindecătoare. El nu te va pedepsi pentru acestea, ci le va vindeca; şi dacă tu ai vrea să le taci către Dânsul, El totuşi ştie totul. Spune-le dar pentru ca aceasta să-ţi folosească; spune-I Lui păcatele tale, pentru ca tu să te eliberezi ele ele, să te duci de acolo curăţit şi să scapi de scaunul cel înfricoşat al Judecăţii.

Noi am şi cunoscut în cele zise până acum vrednicia cea înaltă a smereniei, însă ea ni se arată mai mărită în cele următoare.

Căci cu adevărat smerenia stă mai sus chiar decât mucenicia. Când fiii lui Zevedeu s-au rugat Domnului, ca să le dea locurile cele mai dintâi întru împărăţia Sa, după povestirea Evanghelistului Marcu, Domnul le-a zis aşa: „***Deşi veţi bea paharul Meu şi vă veţi boteza cu botezul Meu*** [adică veţi fi munciţi ca şi Mine], ***însă a şedea de-a dreapta Mea şi de-a stânga Mea, nu este al Meu a da, ci celor ce s-au gătit***” (Mc. 10, 39-40).

Din acest răspuns noi învăţăm taina că chiar moartea mucenicească nu este de ajuns pentru cinstirea cea mai înaltă şi pentru locul cel mai de sus în cer. Căci vedeţi, Domnul a zis către dânşii, că măcar de ar suferi ei moartea cea mucenicească, prin aceasta totuşi nu vor dobândi locurile cele dintâi.

Aşadar, trebuie să fie alţii, care vor putea să arate încă şi mai mare vrednicie. Aceasta a însemnat şi Hristos prin cuvintele: „Puteţi să beţi paharul pe care Eu îl beau, şi cu botezul, cu care Eu mă botez, să vă botezaţi; iară a şedea de-a dreapta Mea şi de-a stânga Mea, nu este al Meu a da, ci celor ce s-au gătit'. El nu vorbeşte numai de şedere, ci de şedere de-a dreapta şi de-a stânga, spre a rosti îndulcirea de

cea mai înaltă cinste, de posedarea locurilor celor mai de sus. ***El vrea să zică prin aceasta: „Preoţia de a fi mai cinstiţi decât alţii şi de a fi ridicaţi peste toţi, nu o puteţi dobândi numai prin mucenicie. Deşi voi veţi răbda acestea, nu stă în puterea Mea de a vă da vouă cea mai înaltă cinste, ci ea se cuvine acelora cărora li s-a gătit".***

Dar care sunt aceştia ? Voim să vedem cine sunt acei fericiţi şi de trei ori fericiţi, care vor dobândi aceste mărite cununi. ***Cine sunt ei oare, şi ce au făcut ei oare ca să se încununeze atât de mărit?*** Ascultă ce zice Domnul! Când ceilalţi Apostoli s-au supărat pe cei doi fii ai lui Zevedeu, pentru că aceştia ar fi vrut să aibă numai pentru dânşii locurile cele dintâi, iată cum Hristos aduce orânduială patimii acelora şi acestora. El a strigat către dânşii si a zis: „***Căpeteniile neamurilor le stăpânesc pe ele, şi cei mai mari ai lor peste ele domnesc. Iară între voi nu va fi aşa; ci care va vrea să fie mai mare între veri, să fie vouă slugă; şi care va vrea să fie mai întâi, să fie cel mai de pe urmă decât toţi***" (Mc. 10, 42-43).

Vezi, ei voiau să fie cei dintâi, cei mai mari, cei mai însemnaţi, asemenea principilor. ***Pentru aceasta a zis Iisus: „Care vrea să fie cel mai mare, acela trebuie tuturor slugă să fie. Dacă voi voiţi să dobândiţi locul cel dintâi şi cinstea cea mai înaltă, sârguiţi-vă a fi cei mai de jos, cei mai smeriţi, cei mai mici şi mai ascultători".***

Aşadar, fapta bună a smereniei dă cinstea cea mai înaltă, precum şi Fiul lui Dumnezeu S-a smerit pe Sine, spre a întemeia împărăţia Sa cea mare şi a dobândi milioane şi milioane de slujitori. ***Iar tu, creştine, te vei teme oare ca nu cumva să te înjoseşti prin smerenie ?*** Atunci vei fi tu mai mare şi mai înalt decât alţii, mai strălucit şi mai mărit, când te vei înjosi pe tine însuţi, când nu vei umbla după rangul cel dintâi, când vei răbda de bună voie umilinţa, jertfirea de sine şi primejdia, când tu te vei sârgui a fi sluga tuturor, gata a face şi a suferi toate pentru aceasta.

Să cumpănim acestea, iubiţilor, şi cu toată râvna să ne sârguim la smerenie. De am fi trataţi de alţii cu semeţie, de am fi batjocoriţi, luaţi în râs şi dispreţuiţi, să le suferim toate cu răbdare! Căci nimica nu ne poate aşa înălţa, nici face aşa de cinstiţi şi mari, ca fapta bună a smereniei. Dacă noi vom întipări-o în viaţa noastră, atunci vom fi părtaşi tuturor bunătăţilor, ***prin harul Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt se cuvine lauda, mărirea şi închinăciunea, acum şi în vecii vecilor ! Amin.***

XLVI. Cuvânt la Duminica Fiului celui pierdut - Omul nu trebuie să deznădăjduiască pentru păcatele sale, dar nici să nu fie leneş şi uşuratic la minte

„Aşa va fi bucurie în cer pentru un păcătos ce se pocăieşte" (Lc. 15. 7)

Când noi ştim că suntem păcătoşi, nu trebuie nici să deznădăjduim, nici să fim uşuratici la minte şi leneşi, căci amândouă acestea ne-ar duce la pieire. Adică deznădăjduirea ne împiedică de a ne scula din căderea în păcate, iară uşurătatea minţii face, ca şi cei ce stau, să se poticnească şi să cadă. Aceasta, aşadar, ne răpeşte binele pe care îl posedăm, iară aceea, adică deznădăjduirea, nu ne lasă a ne elibera de relele sub care noi suspinăm.

Uşurătatea minţii ne împinge iarăşi afară din cer, unde noi ne aflăm, iară deznădăjduirea ne aruncă în bezna răutăţii. Dacă noi însă nu deznădăjduim, putem curând să scăpăm de această bezna. Socoteşte acum puterea amândurora, atât a uşurătăţii de minte, cât şi a deznădăjduirii!

Satana a fost la început un înger bun, clar fiindcă din capul locului a fost uşuratic la minte şi apoi a deznădăjduit, de aceea a căzut aşa de adânc, încât niciodată nu se va mai scula. Cum că el la început a fost un înger bun, învăţăm din cuvintele Sfintei Scripturi, unde se zice: ***„Văzut-am pe Satana ca un fulger din cer căzând" (Lc. 10, 18).*** Această asemănare cu fulgerul ne arată atât strălucirea cea dinainte a Satanei, cât şi repeziciunea căderii sale.

- *Pavel a fost la început un hulitor al lui Iisus Hristos, prigonitor şi vrăjmaş al credincioşilor. Dar pentru că nu a deznădăjduit după ce a cunoscut rătăcirea sa cea grozavă, de aceea el s-a făcut asemenea îngerilor.*
- *Iuda dimpotrivă, dintâi început a fost Apostol, dar pentru că era uşuratic la minte, s-a lăsat smintit de păcat, şi s-a făcut vânzător al Dumnului.*
- *însă tâlharul cel de pe cruce, măcar că săvârşise aşa de multe păcate, nu a deznădăjduit şi de aceea a intrat în rai.*
- *Fariseul, uşuratic fiind la minte, s-a bizuit prea mult pe faptele sale cele bune, şi de aceea a căzut în pieire;*
- *vameşul, dimpotrivă, nu a deznădăjduit, şi de aceea s-a înălţat aşa, întrecându-i pe alţii.*

Trebuie oare să vă mai arăt că aceasta s-a întâmplat şi unei cetăţi întregi?

- *Toată cetatea cea mare Ninive s-a mântuit, pentru că nu a deznădăjduit, măcar că hotărârea cea dumnezeiască îi luase toată nădejdea. Adică*

proorocul nu zisese: „Dacă vă veţi pocăi, vă veţi mântui"; ci el zisese de-a dreptul: ***„încă 40 de zile şi Ninive se va prăpădi" (Iona 3, 4).*** *însă cu toate că Dumnezeu îi ameninţase, cu toate că proorocul le vestise aceasta, iar cuvintele lui nu cuprindeau nici amânare, nici condiţii, ei totuşi nu au deznădăjduit, nu au părăsit încrederea. Dumnezeu nu le pusese condiţii, iar proorocul nu le zisese: „Dacă vă veţi pocăi, vă veţi mântui"; şi el n-a făcut aceasta pentru ca şi noi, când auzim asemenea hotărâre a lui Dumnezeu, să nu ne îndoim şi să nu părăsim nădejdea, ci să privim la exemplul Ninivei.*

Nici o săgeată a satanei nu este aşa de tare şi primejdioasă ca deznădăjduirea, şi când noi deznădăjduim, îi facem chiar mai multă bucurie decât când păcătuim.

Dumnezeu, însă, totdeauna este gata a ierta şi pe cel mai mare păcătos, dacă el dă prilej de a fi cruţat, adică dacă vine la pocăinţă. Voiesc să vă arăt cum însuşi Domnul ne asigură şi ne făgăduieşte aceasta, printr-o pildă.

Au fost doi fraţi care erau moştenitori ai tatălui lor. Unul dintre dânşii a rămas în casă, iar celălalt, care a cheltuit toată moştenirea sa, s-a dus în străinătate, pentru că nu putea suferi ocara sărăciei. Eu vă amintesc aceasta pildă, ca să vedeţi că păcatele noastre se iartă numai dacă deschidem ochii asupra stării noastre. Eu însă zic aceasta, nu spre a face pe cineva uşuratic la minte, ci mai vârtos pentru a feri pe oricine de deznădăjduire, căci deznădăjduirea este încă şi mai rea decât uşurătatea minţii. ***Fiul cel pierdut este icoana păcătosului***. Dar ce a grăit acest fiu, când se afla în cea mai mare ticăloşie? ***„Întoarce-mă-voi la tatăl meu", a zis el (Lc. 15, 18). Tatăl nu-1 oprise de a se duce în străinătate, pentru ca el să înveţe, din încercare, cât de norocit era fiul care rămăsese acasă.*** Adică adeseori Dumnezeu orânduieşte aşa, ca noi, când nu ne folosesc cuvintele, să ne învăţăm şi să ne facem mai cu minte printr-o încercare amară.

Aceasta a spus-o însuşi Dumnezeu iudeilor, prin profetul Ieremia. Când profeţii de mii de ori sfătuiseră şi îndemnaseră pe acest popor, iar el nu urma şi nu asculta, Dumnezeu le-a trimis certări şi profetul le-a zis: ***„Cerceta-te-va viclenia ta, şi răutatea ta te va pedepsi" (Ier. 2, 19).*** Adică fiindcă ei erau atât de nebuni, încât nu ascultau sfătuirile şi mustrările lui Dumnezeu şi petreceau în păcatele lor, de aceea El i-a predat nenorocirii, pentru ca să se certe şi iarăşi să se învrednicească de Dânsul.

Deci, în acelaşi chip, fiul cel trecut prin o amară încercare, a învăţat să cunoască cât de rău este a pierde casa părintească, drept care el acum s-a întors îndărăt. Iară tatăl n-a pomenit rătăcirea lui, ci 1-a primit cu braţele deschise.

Pentru ce a făcut el aceasta ? Pentru că el era tată al lui, iară nu judecător. De aceea, el a poruncit să se facă sărbătoare de bucurie şi ospăţ, şi toată casa să serbeze şi să se veselească.

Ce gândeşti tu?**Păcatul oare se răsplăteşte aşa?** ***Nu, nu păcatul, ci reîntoarcerea; nu călcarea de lege, ci îndreptarea.***

Iară când fratele cel mare s-a supărat ele toate acestea, tatăl 1-a liniştit cu cuvintele: „Tu în toată vremea eşti cu mine, acesta însă era pierdut şi s-a aflat, era mort şi a înviat" (Lc. 15, 31-32).

Cu acestea el vrea să zică: ***când este vorba de a mântui pe un pierdut, nu este locul de a-i face judecata şi a porni aspră cercetare asupra lui, ci trebuie cineva să fie milostiv şi să ierte.*** Aceasta este ca la doctor. Când cineva s-a îmbolnăvit din pricina unei vieţi fără rânduială, doctorul nu-i face mustrări în loc de a-i da doctorii, nici nu-1 pedepseşte în loc de a-1 tămădui. ***Câtă vreme a fost depărtat de la noi, gândeşte părintele, el a fost lăsat foamei, ruşinii şi celor mai înfricoşate ticăloşii de tot felul. De aceea zice el: „A fost pierdut şi s-a aflat, mort şi a înviat".***

El prin aceasta voieşte să zică celuilalt fiu: „Uită-te nu la cele de faţă, ci cumpăneşte mărimea ticăloşiei lui celei de dinainte. Tu ai acum înaintea ta un frate, nu un străin"! El s-a întors la tatăl, şi acesta nu-şi mai poate aminti cele de dinainte, ci îşi mai aminteşte numai de acele ce îl mişcă la compătimire, la îndurare, la pogorământ şi cruţare. De aceea el şi vorbeşte numai de cele ce pătimise fiul său, nu însă şi de cele ce făcuse el. Nu pomeneşte că acela cheltuise în destrăbălări toată averea sa, ci numai ticăloşia cea înmiită cu care avusese a se lupta.

Cu aceeaşi râvnă, ba chiar cu mai mare, păstorul cel bun a căutat oaia cea pierdută, în pilda cea dinainte, fiul cel rătăcit s-a întors singur; ***însă păstorul a alergat după oaia cea rătăcită, iar când a aflat-o, a luat-o pe umerii săi şi s-a bucurat pentru dânsa mai mult decât pentru celelalte, care nicicând nu se pierduseră (Lc. 15, 5).***

Dar socoteşte cum a adus el îndărăt oaia cea pierdută. El n-a certat-o, nici n-a pedepsit-o, ci a luat-o pe umerii săi şi a adus-o el însuşi la turma îndărăt.

Deci, ştiind noi că Dumnezeu pe păcătoşii ce se întorc la El nu numai că nu-i respinge, ci îi primeşte tot aşa de prietenos ca şi pe cei drepţi, şi nu numai că nu-i pedepseşte, ci El însuşi umblă după dânşii şi-i caută, şi aflându-i se bucură de ei

mai mult decât de cei drepţi; ştiind noi acestea, de suntem păcătoşi, să nu deznădăjduim, iară, pe de altă parte, nici de faptele cele bune ale noastre să nu ne închipuim nimica.

Să tremurăm pentru noi, ca nu cumva prin bizuinţă să cădem în păcat; iar dacă am căzut, să aducem pocăinţă. Precum am zis de la început, două lucruri ne aruncă în pierzare, adică bizuirea noastră cea falsă, când ne semeţim, şi deznădăjduirea, când am căzut. De aceea, Pavel, spre a-i face atenţi pe cei ce cred a sta neclintiţi, zice: ***„Celui ce i se pare că stă neclintit, să ia aminte să nu cadă”(I Cor. 10, 12).*** Iară pentru a scula iarăşi pe cei căzuţi, şi spre a deştepta în ei o râvnă nouă mai mare, scrie el către Corinteni: ***„Voi plânge pe mulţi [dintre voi], care au păcătuit şi nu s-au pocăit” (II Cor. 12, 21).***

El socoteşte prin aceasta că aceia care nu s-au pocăit sunt mult mai de jelit decât cei ce au păcătuit. Iară profetul Ieremia a zis: ***„Au doară cel ce cade nu se scoală; sau cel ce se abate nu se întoarce?” (Ier. 8, 4).*** La fel ne sfătuieşte David, când zice: ***„O de I-aţi auzi glasul care zice: „Să nu vă învârtoşaţi inimile voastre…” (Ps. 104, 8).***

Aşadar, să nu deznădăjduiţii, ci să avem nădejde tare la Dumnezeu, să gândim la noianul cel nemăsurat al harului Său şi al iubirii de oameni, să ne scăpăm de conştiinţa cea rea şi, cu toată râvna şi osârdia, să ne sârguim la fapta cea bună, făcând pocăinţa sinceră şi serioasă; pentru ca noi încă de aici să lepădăm toate păcatele cele săvârşite, ca să ne putem înfăţişa la scaunul judecăţii lui Hristos şi să dobândim împărăţia cea cerească, căreia fie ca noi toţi să-i fim părtaşi prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt se cuvine cinstea şi mărirea, acum şi în vecii vecilor! Amin.

XLVII. Cuvânt la Duminica lăsatului de carne - Gândirea la iad şi la Împărăţia Cerului trebuie să ne ferească de păcat

"Atunci vor vedea pe Fiul Omului venind pe nori,cu putere şi cu slavă multă" (Lc. 21, 27)

"Noi toţi trebuie să ne arătăm înaintea scaunului Judecăţii lui Hristos, ca să ia fiecare după cele săvârşite prin trup, ori bine ori rău" (II Cor. 5, 10).

Să ne înfăţişăm, rogu-vă, înaintea scaunului Judecăţii lui Dumnezeu, ca şi cum El ar sta înaintea noastră, ca şi cum Judecătorul ar fi aşezat pe dânsul şi ca şi cum toate faptele noastre ar fi descoperite. Aşa, noi trebuie nu numai să ne arătăm înaintea acestui scaun de judecată, ci vom fi înaintea lui cu totul dezveliţi. Nu roşiţi oare ? Adeseori am voit noi mai bucuroşi să murim decât unele fapte de ruşine ale noastre să fie cunoscute prietenilor noştri celor vrednici de cinste. ***Dar ce vom simţi noi atunci când păcatele noastre vor fi descoperite îngerilor şi oamenilor, şi nouă înşine ne vor fi ţinute înaintea ochilor?***

Dumnezeu chiar zice, prin Psalmistul: „***Mustra-te-voi şi voi pune înaintea feţei tale păcatele tale***" (Ps. 49, 22). Deci noi chiar acum, când Ziua Judecăţii este încă departe şi numai se vesteşte, murim de groaza conştiinţei, ***ce va fi cu noi atunci când toată lumea va fi adunată, când toţi îngerii şi oştile cereşti vor fi de faţă, când trâmbiţele vor suna, când drepţii se vor răpi în nori şi se va înălţa un grozav ţipăt de tânguire al păcătoşilor ? Ce groază ne va cuprinde atunci ?*** „***Unul – zice Domnul – se va lua, altul se va lăsa***" (Mt. 24, 40). Ce vor simţi ei, când vor vedea că unii s-au luat cu cinste mare, iar ei, dimpotrivă, au fost respinşi cu multă ruşine ? Această durere, eu zic şi mă jur, că nu este cu putinţă a se descrie prin cuvinte. Văzut-aţi pe cineva care se duce la moarte ? Ce socotiţi voi că trebuie să simtă un astfel de biet păcătos când face această tristă cale de pe urmă ? Ce n-ar face şi n-ar suferi el bucuros, numai să scape de această înfricoşată pedeapsă de moarte?

Dar ce vorbesc eu despre cel osândit la moarte ? La o execuţie se adună mulţime de popor, dintre care aproape nici unul nu cunoaşte bine pe nenorocitul acela, însă dacă ar putea cineva să se uite în inimile acelor mii, ce stau împrejur, cu greu s-ar putea afla unul care să fie aşa de vârtos la inimă sau aşa de crud şi nesimţitor, încât duhul lui să nu fie cuprins de frică, mâhnit şi zdrobit. Iară dacă noi ne tulburăm si ne mişcăm atâta când se duc la moarte alţii, care nu sunt aproape de noi, ce vom simţi oare noi atunci când ne va ajunge pe noi înşine o soartă cu mult mai

înfricoşată, când noi vom fi încuiaţi afară de bucuria cea negrăită şi osândiţi la munca cea veşnică ?

Chiar dacă n-ar fi iad, totuşi ar fi o pedeapsă grozavă de a fi scos afară din mărirea aceea negrăită. Sau credeţi voi că ar fi un chin mic aceste de a nu fi cineva în partea acelor fericiţi şi a nu se învrednici de acea mărire negrăită, a fi scos din acea ceată mărită şi din acele bucurii nesfârşite ? Dar dacă la acestea se mai adaugă încă întunericul, încă scrâşnirea dinţilor, încă lanţurile cele nedezlegate, viermele care nu moare niciodată, focul cel nestins, spaima şi chinurile de tot felul; dacă limba arde ca la îmbuibatul cel bogat, de pildă; dacă noi ţipăm fără a fi auziţi de cineva şi suspinăm de durere fără a fi băgaţi în seamă, nefiind nimeni care să ne mângâie — nu suntem noi oare atunci cei mai nenorociţi şi cei mai vrednici de plâns dintre toate făpturile ?

Când noi vizităm o temniţă si vedem pe cei nenorociţi, pe unii legaţi cu lanţuri de fier, pe alţii zăcând în camere întunecoase, ne înfiorăm şi ne străduim să facem totul ca să nu ajungem şi noi într-o asemenea ticăloşie. Dacă la o astfel de privire noi ne cutremurăm, ce se va întâmpla oare cu noi atunci când, încătuşaţi, ne vom arunca în prăpastia iadului? Lanţurile de acolo nu sunt de fier, ci de foc, care niciodată nu se stinge, iar căpeteniile temniţei nu sunt din neamul nostru, că poate li s-ar insufla compătimire şi milă de noi, ci sunt duhurile cele rele, înfricoşate şi nemilostive, care ne muncesc şi ne chinuiesc pentru păcatele noastre. La ele nu folosesc cu nimic banii şi darurile şi toate mituirile; încă sunt zadarnice şi toate rugăminţile şi vorbele cele prieteneşti, neputând aduce nici o uşurare. Aici nu este iertare, nici pogorământ.

Chiar dacă Noe, Iov şi Daniil ar vedea pe rudele lor în acest loc de pedeapsă, nu ar cuteza să mijlocească pentru dânşii, nici n-ar putea să le întindă vreo mână de ajutor (Iez. 14, 14).

De aceea, nimeni, care nu este bun, nu poate nădăjdui după moarte o soartă bună, chiar de ar număra mii de sfinţi între strămoşii săi, căci fiecare, zice Apostolul, „***va lua după cum a lucrat în viaţa cea trupească, ori bine, ori rău***” (II Cor. 5, 10). Aceste cuvinte, iubiţilor, trebuie să străbată în auzul nostru şi să ne facă mintoşi.

- *De arde în tine focul poftelor celor păcătoase, gândeşte la focul acelei pedepse, şi focul cel dintâi se va stinge în tine.*
- *Gândeşti tu să spui vreun neadevăr ? Adu-ţi aminte de scrâşnirea dinţilor cea din iad, şi frica de dânsa va fi frâu pentru gura ta.*

- *Plănuieşti tu să săvârşeşti o răpire ? Ascultă glasul Judecătorului, care zice: „**Legaţi-i mâinile şi picioarele şi-l aruncaţi întru întunericul cel mai dinafară**” (Mt. 25, 40); dacă gândeşti la aceasta, îndată vei goni de la tine pofta cea rea.*
- *De eşti împietrit şi nemilostiv, adu-ţi aminte de cele cinci fete nebune, care nu aveau untdelemnul faptelor celor bune şi milostive, iar pentru aceea au fost încuiate în afara cămării mirelui; numai gândeşte la aceasta, si tu îndată te vei face blând şi milostiv.*
- *Sau dacă tu eşti dedat la beţie şi la îmbuibare, o, atunci gândeşte numai la îmbuibatul cel bogat, cum zicea el: „**Trimite pe Lazăr, să-şi întindă vârful degetului în apă şi să-mi răcorească limba mea cea învăpăiată**” (Lc. 16, 24). Gândeşte cum el nu şi-a ajuns dorinţa, şi curând te vei lăsa de această patimă, în acelaşi chip vei putea tu să împlineşti şi toate celelalte porunci ale lui Dumnezeu, căci **Dumnezeu n-a poruncit nimica ce ar fi prea greu.***

Pentru ce însă poruncile Lui par a fi aşa grele ? Aceasta provine de la lenevirea noastră şi de la uşurătatea minţii, adică, precum cele mai grele şi ostenitoare sunt uşoare când noi avem râvnă, aşa pe de altă parte, când noi ne lenevim, până şi cele uşoare ni se par de tot grele şi de neîndurat.

Dacă noi vom cumpăni toate acestea, nu-i vom ferici pe cei ce duc o viaţă desfătată, ţinând masă scumpă, ci vom privi numai spre sfârşit. *Aici ei îşi ung trupul cu mirodenii, dar acolo îi aşteaptă viermele şi focul.*

Tot aşa de nenorociţi sunt şi aceia care se îmbogăţesc prin răpire. *Căci care este sfârşitul lor ? Aici ei au truda şi primejdia, iar dincolo îi aşteaptă închisoarea cea veşnică şi întunericul cel mai dinafară.*

Dar nici cei ce caută mărirea nu sunt norociţi. *Aici ei trăiesc în prefăcătorie si în zgârcenie, căci pururea caută la judecata altora, iară dincolo îi ajunge pedeapsa cea mare şi nenorocirea cea veşnică.*

Dacă noi vom gândi şi vom judeca aşa, de-a pururea punând astfel de cugetări împotriva patimilor noastre celor rele, atunci noi degrabă vom săvârşi fapta cea bună, vom înăbuşi dragostea către cele pământeşti şi simţitoare şi vom aprinde dorinţa de cele viitoare şi veşnice.

Sau oare viaţa cea de acum are ea ceva aşa de statornic, aşa de minunat, aşa de rar, încât noi să întoarcem spre ea toată râvna noastră ? Nu vedem noi oare cum toate în lume se învârtesc, vin şi se duc, schimbându-se ca ziua şi noaptea, ca vara şi

iarna ? De aceea noi totdeauna să aţâţăm în noi mai mult dorinţa bunurilor celor viitoare şi veşnice, căci pe cei drepţi îi aşteaptă o mare mărire, care nu se poate spune prin cuvânt. Adică noi, la înviere, vom primi trupuri ce nu putrezesc şi vom fi soţi ai împărăţiei şi măririi lui Iisus Hristos.

Ce va să zică aceasta puteţi vedea din cele următoare. Negreşit, noi nu putem cunoaşte cu desăvârşire mărirea ce ne aşteaptă la înviere; eu însă mă voi încumeta, pe cât este cu putinţă, a lămuri aceasta printr-un exemplu luat din viaţa cea pământească, ***închipuieşte-ţi că tu ai fi bătrân şi foarte sărac, şi că cineva ţi-ar făgădui deodată a-ţi da iarăşi tinereţea, a te face iarăşi înfloritor şi puternic, ca oricine, ba încă a-ţi da pe o mie de ani o împărăţie mare si întinsă, care se va îndulci de cea mai mărită pace; ce nu ai face şi ce nu ai suferi tu oare pentru ca să dobândeşti cu adevărat o asemenea făgăduinţă ?***

Dar, iată, Hristos îţi făgăduieşte nu numai atâta, ci încă cu mult mai mult. Căci deosebirea între tinereţe şi bătrâneţe nu este aşa de mare, ca între putreziciune şi neputreziciune, iar depărtarea dintre împărăţie si sărăcie nu este aşa de mare ca între viaţa cea de acum şi mărirea cea viitoare. Aseamănă-le una cu alta şi vei vedea că ele stau una către alta ca umbra şi adevărul. Dar eu nicidecum n-am zis îndeajuns, căci marea deosebire între viaţa cea viitoare şi aceasta de acum nu se poate rosti prin cuvinte.

Dacă se uită cineva la deosebirea duratei timpului, deosebirea între amândouă vieţile este atât de mare că nici o gândire nu o poate cuprinde; sau cum ar putea cineva să pună în alăturare viaţa noastră cea scurtă de acum cu cealaltă, care nu are margine şi care durează veşnic ? Ba încă orice ar voi cineva să aducă, deosebirea între amândouă vieţile nu se poate descrie după cuviinţă. Dacă strălucirea trupului celui înviat aş asemăna-o cu razele soarelui, cu lumina fulgerului, totuşi aş zice prea puţin. Si pentru o astfel de mărire nu trebuie noi să jertfim şi bani, şi viaţă şi totul ? Dacă un împărat pământesc te-ar primi în palatul său şi te-ar face mai însemnat decât toţi ceilalţi, te-ar cinsti şi te-ar dărui, nu te-ai crede tu oare cel mai norocit?

Iară când Dumnezeu voieşte a te primi în palatul Său cel împărătesc din cer, când împăratul împăraţilor voieşte a te cinsti şi a te face însemnat, când tu ai să străluceşti între îngeri şi ai să te îndulceşti de mărirea cea negrăită, tu te stânjeneşti, pe când ar trebui cu bucurie şi săltând să jertfeşti însăşi viaţa ta pentru aceasta. Tu faci toate numai ca să dobândeşti o dregătorie, un post de cinste pe pământ; iară când ţi se făgăduieşte împărăţia cerului, o împărăţie veşnică, atunci tu te leneveşti şi te retragi.

O, închipuie-ţi în duhul tău cerul, această înălţime nesfârşită, această lumină strălucitoare, cetele îngerilor şi ale arhanghelilor, şi toate puterile cereşti şi stăpânirile, şi totodată gândeşte la Ziua Judecăţii; atunci vei socoti mică toată mărirea cea pământească şi vei vedea o privelişte care te va umple de fiori şi de groază! Tu vei vedea, cu duhul, cum cerul se deschide şi Unul Născut Fiul lui Dumnezeu, întru mărirea Sa pogoară la Judecată, înconjurat nu de sute, ci de multe mii de îngeri. Toate se vor umple de groază şi de frică, pământul se va despica şi toţi oamenii, de la Adam, vor ieşi şi vor învia. Iar Hristos Însuşi se va arăta cu o mărire care, prin strălucirea Sa, va întuneca lumina soarelui şi a lunii. Ah, ce nepricepere ar fi, când pe noi ne aşteaptă astfel de bucurii şi mărire, să nu ne lipsim cu totul de acestea de acum şi să nu gândim la amăgirea Satanei, care ne abate de la nişte lucruri aşa ele mari, dându-ne pulbere şi noroi pentru ca să răpească cerul, aratându-ne chipuri de umbre pentru ca să ne smulgă bunurile cele adevărate! Iar chipuri de umbră sunt bucuriile şi bogăţiile cele pământeşti. Când va veni atunci lumina, se va arăta că cei ce adeseori păreau cei mai bogaţi, sunt într-adevăr cei mai săraci. Acum noi, iubiţilor, ştiind toate acestea, să fugim de înşelăciunea Satanei, ca să nu ne osândim împreună cu dânsul şi să nu ne zică Judecătorul: „***Duceţi-vă de la mine, blestemaţilor, în focul cel veşnic, care este gătit diavolului şi îngerilor lui***” (Mt. 25, 41).

Aşa, Însuşi Domnul ne îngrozeşte cu iadul. De aceea să nu ne îndoim de existenţa iadului, ca să nu ajungem într-însul. Căci cine nu crede că este iad, pururea va fi uşuratic la minte si leneş, iară cel ce va fi aşa, desigur va ajunge în iad. De aceea să nu ne îndoim de iad, ci foarte mult să vorbim despre dânsul, ca astfel cu atât mai puţin să păcătuim.

Amintirea acestor conversaţii şi grăiri, dacă ele sunt vii între noi, ne vor putea curăţi de toată răutatea, ca o doctorie amară. ***Să întrebuinţăm cu sârguinţă această doctorie, ca să ne putem curăţi de păcate şi învrednici să vedem pe Dumnezeu, împărtăşindu-ne de fericirea cea cerească, prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia se cuvine cinstea în vecii vecilor! Amin.***

XLVIII. Cuvânt la Duminica lăsatului de brânză - Omilia despre profetul Iona şi despre post

Fost-a cuvântul Domnului către Iona: ***„Scoală-te şi mergi la Ninive, cetatea cea mare”*** (Iona l, 1-2). Dar ce trebuia el să vestească acolo? El trebuia să strige: ***„încă trei zile şi Ninive se va prăpădi”*** (Iona 3, 4). ***Dar pentru ce, o Dumnezeule, porunceşti să se vestească mai înainte nenorocirea pe care voieşti să o trimiţi ?*** Răspunsul lui Dumnezeu este: ***„Tocmai ca să nu fac ceea ce am poruncit să se vestească”.*** Pentru aceea Dumnezeu ne-a ameninţat şi cu iadul, pentru ca să nu ne arunce în iad. El zice către noi cam aşa: ***„Teme-te de cuvintele Mele, şi nu vei tremura de faptele Mele”.***

Însă pentru ce oare hotărăşte El un termen aşa de scurt de iertare ? Pentru că tu să cunoşti fapta cea bună a ninivitenilor, care în aşa de puţine zile s-au pocăit de aşa de multe păcate şi le-au stârpit. Totodată, trebuie să te minunezi de îndurarea lui Dumnezeu, căreia i-a fost de ajuns o pocăinţă atât de scurtă pentru atât de multe păcate; de aceea tu nu trebuie să cazi în deznădăjduire, măcar de ai fi săvârşit mii de păcate. Precum un om leneş şi delăsător, care, deşi are timp de pocăinţă, totuşi nu săvârşeşte nimic însemnat, ci din uşurătatea minţii, întârzie de a se împăca cu Dumnezeu; pe când dimpotrivă, cel râvnitor şi dispus la pocăinţă, în timp scurt poate face îndestulare pentru păcatele multor ani.

Nu s-a lepădat oare Petru de Domnul de trei ori ? Şi a treia oară n-a făcut el oare aceasta cu jurământ ? Nu s-a temut el oare de vorbele unei slujnice nebăgate în seamă ? Şi ce ? Avut-a el oare trebuinţă de mulţi ani spre a se pocăi ? Nicidecum, ci într-o noapte a căzut şi iarăşi s-a ridicat, într-o noapte s-a îmbolnăvit şi iarăşi s-a însănătoşit. Dar cum s-a făcut aceasta ? El a plâns şi s-a văitat, şi nu în chip obişnuit, ci plin de râvnă şi de seriozitate. De aceea Evanghelistul nu zice numai: „a plâns”, ci: ***„a plâns cu amar”*** (Mt. 26, 75).

Însă cât de mare a fost puterea acestor lacrimi, cuvintele nu o pot spune; dar urmarea lucrului arată aceasta. Adică, după acea cădere grea – şi ce cădere în păcat putea fi mai cumplită decât lepădarea de Domnul ? - Hristos iarăşi a aşezat pe Petru în vrednicia sa cea de mai înainte şi iarăşi i-a dat dregătoria întâietăţii în Biserică, şi, ceea ce este mai mult, el ne spune că dragostea lui Petru este mai mare decât a tuturor celorlalţi Apostoli, când îl întreabă: ***„Petre, Mă iubeşti tu mai mult decât aceştia?”*** (În. 21, 15).

Poate tu vei zice că pe niniviteni de aceea i-a iertat Dumnezeu aşa de uşor, căci ei nu erau învăţaţi în religia cea adevărată, după cum zice Sfânta Scriptură: ***„Sluga

care nu a ştiut voia Domnului sau, şi a făcut cele vrednice de bătăi, se va bate puţin” (Lc. 12, 48). Pentru ca tu să nu pui aceasta împotrivă, ţi-am adus căderea Sfântului Petru, care, desigur, cunoştea cu desăvârşire voia Domnului, însă iată că el, măcar că a păcătuit, ba încă a săvârşit cel mai mare păcat, totuşi a dobândit din nou cea mai mare încredere. De aceea, nu deznădăjdui nici tu pentru păcatele tale.

Mai rău decât însuşi păcatul este împietrirea în păcat; şi încă şi mai rău este, la cădere, când cineva nu se scoală iarăşi. Aceasta o deplânge Pavel mai mult şi o socoteşte mai vrednică de tânguit, când scrie Corintenilor: ***„Mă tem ca nu cumva, venind iarăşi, să mă smerească Dumnezeul meu la voi şi să plâng pe mulţi care au păcătuit mai înainte şi nu s-au pocăit de necurăţia, de desfrânarea şi de necumpătarea pe care le-au făcut”*** (II Cor. 12, 21).

Dar care timp ar putea fi mai potrivit pentru pocăinţă decât tocmai timpul postului? Dar să ne întoarcem la istoria profetului Iona. După ce a auzit el aceste cuvinte ale Domnului, s-a sculat şi s-a dus la Iopi, ***„spre a fugi de la faţa Domnului la Tharsis”*** (Iona l, 3).

O, omule, unde voieşti să fugi ? Nu ştii tu oare, ce zice Psalmistul: „Unde mă voi duce de la duhul Tău, şi de la faţa Ta unde voi fugi?” (Ps. 138, “7).

- *Poate undeva pe pământ ? Însă **„al Domnului este pământul şi plinirea lui”** (Ps. 23, 1).*
- *Sau în lumea cea dedesubt ? Dar **”de mă voi pogorî şi acolo – zice Psalmistul -Tu de faţă eşti”** (Ps. 138, 8).*
- *Sau în cer? Însă **„de mă voi sui în cer, Tu acolo eşti”** (loc. cât.).*
- *Sau poate cumva în mare ? **„Dar şi acolo mâna ta mă va apuca”’**, zice Sfânta Scriptură (biidem, 10), precum tocmai s-a întâmplat lui Iona.*

Cu toate acestea, păcatul are acea însuşire că umple sufletul nostru de multă nebunie. Adică, precum cei ameţiţi şi beţi nebuneşte şi fără prevedere şovăiesc în toate părţile, chiar şi când în apropierea lor ar fi o beznă sau o prăpastie adâncă, sau altceva asemănător, în care ar putea să se rostogolească, tot aşa se li întâmplă şi păcătoşilor, îmbătaţi, ca de vin, de pofta de a săvârşi păcatul, ei şovăiesc în toate părţile, nu ştiu ce fac şi nu văd nici primejdia cea de faţă, nici pe cea viitoare.

Pentru ce, spune-mi, Iona, pentru ce vrei tu să fugi de Domnul ? Rabdă puţin şi cu fapta te vei încredinţa că nu poţi să fugi la mare, care şi ea este o slugă a lui Dumnezeu. Deci, abia s-a suit Iona în corabie, că marea a înălţat valurile sale şi a aruncat undele sale până la cer. Marea a făcut ca robul cel credincios, care

întâlnind pe un alt rob care a prădat pe stăpânul său, nu-1 pierde din vedere şi împiedică pe oricine ar voi să-1 ia, până ce robul cel necredincios nu s-a întors îndărăt, îndată ce ea a întâmpinat şi a cunoscut un alt rob necredincios, pricinuieşte mii de greutăţi corăbierilor care 1-au primit, mugeşte şi, măcar că nu face chiar judecată, totuşi ameninţă a înghiţi corabia împreună cu oamenii, dacă nu se va preda robul cel necredincios.

Deci, ce au făcut corăbierii în acea furtună ? Au aruncat proviziile din corabie (Iona l, 5). Corabia însă nu s-a uşurat, căci povara cea mai grea rămăsese în ea, adică profetul cel păcătos; atât de greu nu prin trupul său. ci prin păcat.

Căci nimica nu este aşa de greu şi apăsător ca păcatul; de aceea, profetul Zaharia l-a înfăţişat sub icoana unui bulgăre de plumb (Zah. 5, 7); iară David descrie firea păcatului prin cuvintele: ***„Păcatele mele au covârşit capul meu, ca o sarcină grea s-au îngreuiat peste mine”*** (Ps.37, 5)

Şi Hristos a strigat către cei ce au trăit cu multe păcate: ***„Veniţi către Mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi, şi Eu vă voi odihni”*** (Mt. 11, 28).

Aşadar, păcatul lui Iona a îngreunat corabia şi o ameninţă cu pieirea. Între acestea, Iona zăcea dedesubt în corabie şi dormea. Somnul, deşi era greu, nu era plăcut, ci trist; era un somn în care el căzuse nu din nepăsarea de primejdie, ci din melancolie.

Adică, robii care nu s-au înrăutăţit, pricep îndată că au greşit. Aşa a fost şi cu Iona. După ce a săvârşit păcatul, el îndată a cunoscut mărimea greşelii sale. Aşa este firea păcatului. Odată păcatul născut, el pricinuieşte sufletului, ce l-a născut, nenumărate dureri. Se întâmplă cu totul altfel decât la naşterea cea firească. Odată ce femeia a născut, vaietele ei încetează. Dimpotrivă, păcatul tocmai după naşterea sa chinuieşte mai mult sufletul din care s-a născut.

Deci, ce face cârmaciul corabiei ? ***„A venit la Iona şi i-a zis: „Scoală-te şi roagă pe Dumnezeul tău”*** (Iona 1,6). Aşadar, el ştia din experienţă că aceea nu era o furtună obişnuită, ci era trimisă de Dumnezeu, împotriva căreia nu ajunge meşteşugul oamenilor şi mâna cârmaciului nimica nu isprăveşte. El a văzut că în cazul de faţă avea trebuinţă de un alt cârmaci mai puternic, adică de acela care cârmuieşte toată lumea, de ajutorul cel ceresc. De aceea, corăbierii au părăsit cârma şi odgoanele şi toate celelalte, şi au ridicat mâinile lor la cer, spre a chema pe Dumnezeu în ajutor.

Şi când aceasta n-a folosit la nimic, atunci ei, zice Sfânta Scriptură au aruncat sorţi, iar sorţii au descoperit pe cel vinovat (Iona l, 7). Însă ei nu 1-au aruncat îndată în mare, ci 1-au ţinut în mijlocul furtunii şi al freamătului, ca şi cum ar fi fost linişte, au format judecata în corabie, ca el să vorbească pentru sine şi să se apere, şi totul s-a cercetat cu aşa amănunţime ca şi cum ei ar fi trebuit să dea cuiva socoteală despre hotărârea lor de judecată.

Ascultă numai cum totul seamănă a fi cercetat judecătoreşte: ***„Spune nouă ce este lucrul tău şi de unde vii şi încotro mergi, şi din ce ţară şi din ce popor eşti tu ?”*** (Iona l, 8)!

Marea cea mugitoare 1-a pârât, soarta 1-a aflat şi a mărturisit contra lui, ei totuşi nu au rostit îndată hotărârea de osândă asupra lui, ci au urmat ca la o curte de judecată, unde, cu toate că sunt de faţă pârâţii, martorii şi dovezile, totuşi osânda morţii nu se rosteşte, până ce pârâtul însuşi nu mărturiseşte nelegiuirea sa. Aşa au făcut şi corăbierii aceia. Măcar că erau oameni neînvăţaţi şi neştiutori, ei totuşi au urmat obiceiul judecătoriei, şi încă într-o astfel de mugire şi învăluire a mării, încât ei abia puteau răsufla.

De unde oare, iubiţilor, venea această putere atât de prevăzătoare împotriva profetului ? Ea venea de la pronia şi de la înţelepciunea lui Dumnezeu. Adică Dumnezeu a îngăduit acestea, ca să aducă aminte profetului că el trebuie să fie blând şi iubitor de oameni.

Aceasta era ca şi cum ar fi strigat către dânsul şi i-ar fi zis: „Urmează acestor corăbieri, acestor oameni altminteri neînvăţaţi. Ei nu socotesc lucru mic o singură viaţă, se poartă nu fără cruţare chiar şi cu o singură persoană; tu, dimpotrivă, ai expus la primejdia pieirii o cetate întreagă, cu atât de multe mii de locuitori. Ei, măcar că au descoperit pe pricinuitorul răutăţii izbucnite asupra lor, totuşi, nu s-au năpustit asupra lui cu judecata osândirii; tu însă, măcar că nu ai pârât pe nimeni dintre niniveteni, totuşi îi arunci în nenorocire şi în pierdere.

Eu ţi-am poruncit să te duci la dânşii şi, prin predicarea ta să-i chemi la mântuire; tu însă n-ai ascultat; dimpotrivă, aceşti corăbieri, fără a le cere cineva, fac totul ca să te scape ; de pedeapsă pe tine, cel vinovat. Adică, cu toate că marea s-a înfăţişat ca pârâş al profetului şi sorţii au mărturisit contra lui, şi el însuşi a recunoscut şi a mărturisit fuga sa, cu toate acestea ei nu s-au grăbit a-1 pierde, ci s-au oprit, au cercat şi au făcut totul ca, la o asemenea vădită vinovăţie, de va fi cu putinţă, să nu-1 predea mării, însă marea, sau mai bine Dumnezeu, n-a îngăduit aceasta, voind, atât prin corăbieri, cât şi printr-un monstru din mare, să aducă pe profet la o cale

mai bună. Deci, când ei au auzit pe Iona zicând: ***„Luaţi-mă şi mă aruncaţi în mare, şi se va alina marea asupra voastră”*** (Iona l, 12), ei n- au voit să facă aceasta, ci au cârmit spre ţărm; valurile însă i-au împiedicat.

Tu până acum ai judecat pe profet pentru fuga lui; ascultă-l acum cum grăieşte în pântecele chitului de mare şi cum mărturiseşte nedreptatea sa. Acolo, adică în fugă, el a greşit ca un om de rând, iar aici s-a arătat ca un profet. Aşadar, marea 1-a luat şi 1-a închis în pantecele unui monstru, ca într-o temniţă. El nu s-a nimicit nici de valurile cele înfricoşate, nici de monstrul cel încă şi mai înfricoşat care 1-a înghiţit; ba mai mult, acesta din urmă 1-a mântuit şi 1-a dus la Ninive; iară el s-a dus apoi acolo şi a vestit hotărârea Domnului pentru pierderea cetăţii. Ninivetenii au auzit aceasta, au crezut cuvintele lui, nu le-au nesocotit, ci s-au grăbit îndată la post, bărbaţi şi femei, şi robi şi stăpâni, căpetenii şi supuşi, copii şi bătrâni; ba chiar nici animalele cele fără de minte n-au fost scutite de păzirea acestei datorii.

Pretutindeni se vedeau haine de pocăinţă, pretutindeni cenuşă, pretutindeni lacrimi şi suspine, însuşi împăratul s-a pogorât de pe tron, a depus coroana sa şi s-a îmbrăcat în veşmânt de pocăinţă; şi cu chipul acesta ei au mântuit cetatea de pieire. Aici s-a putut vedea ceva rar, adică porfira stând îndărăt, în dosul hainei celei de pocăinţă.

Ceea ce n-a putut porfira, a isprăvit veşmântul cel de pocăinţă, iar ce n-a putut coroana, a putut cenuşa.

Aşadar, vezi cât de adevărat este ceea ce zic eu, că cineva nu trebuie să se teamă de post, ci să se teamă de viaţa cea desfătată, de lăcomie şi de îmbuibare, îndoparea şi îmbuibarea au zguduit cetatea Ninivei şi au dus-o aproape de pieire. Postul însă iarăşi a întărit cetatea.

- *Cu postul a intrat Daniil în groapa leilor, umblând printre fiarele acelea grozave ca printre nişte oi.*
- *Cu postul au intrat cei trei tineri în cuptorul cel înfocat din Babilon, mult timp petrecând în flacără.*

Iată rodurile cele mărite ale postului!

Dar vei zice, poate: postul slăbeşte trupul. Dar ascultă ce învaţă Sfânta Scriptură: ***„Chiar dacă omul nostru cel din afară se trece, cel dinlăuntru însă se înnoieşte din zi în zi”*** (II Cor. 4, 16).

Afară de aceasta, dacă vei cumpăni lucrul mai cu de-amănuntul, vei afla că postul este chiar folositor sănătăţii, întreabă pe doctori, şi ei cumpătarea şi înfrânarea o vor numi mamă a sănătăţii, pe când din îmbuibare şi din viaţa cea desfătată provin mii de boli. Acestea sunt nişte lucruri otrăvite, care ies dintr-un izvor otrăvit, şi vatămă atât sănătatea trupului, cât şi a sufletului.

Aşadar, să nu ne înfricoşăm de post, care ne liberează de nenumărate răutăţi. Eu zic aceasta nu fără temei, ci pentru că ştiu că unii se tem de post, ca de un tiran cumplit, astfel că ei înşişi se vatămă pe sine, prin îmbuibare şi necumpătare. Eu, deci, vă îndemn să nu pierdeţi prin desfătare şi beţie folosul adus de post.

Când cineva, pentru stricarea de stomac, trebuie să ia doctorie, dar mai întâi îşi încarcă stomacul cu mâncări nesănătoase, atunci el, deşi simte amărăciunea doctoriei, nu are de la ea nici un folos. Tocmai aşa se întâmplă cu tine, când înainte de a începe postul, mai întâi te umpli cu mâncare şi cu băutură, ca apoi a doua zi să primeşti doctoria postului. Tu simţi atunci numai neplăcerea, dar n-ai nici un folos de la dânsa, fiind luată toată puterea doctoriei, prin necumpătarea cea săvârşită de tine. Când tu însă vei lua doctoria postului cu cumpătare trupească şi cu trezvie sufletească, ea va putea curăţi multe din păcatele tale cele vechi.

Aşadar, să nu intrăm în post beţi şi ameţiţi, nici să nu trecem de la post iarăşi la beţie, ca să nu se întâmple cu noi ceea ce se întâmplă cu un trup slab, care, împins fiind mai tare, cade. Acelaşi lucru se întâmplă sufletului nostru, dacă el la începutul şi la sfârşitul postului se înveleşte de norul necumpătării şi al beţiei. Aceia care se luptă cu fiarele cele sălbatice păzesc şi învelesc în tot chipul cu putinţă membrele cele de căpetenie. Asemenea fac acum mulţi oameni în faţa postului.
Ei privesc postul ca pe o fiară sălbatică, cu care trebuie să se lupte, şi deci se înarmează cu îmbuibarea, se învelesc cu lăcomia şi cu îmbuibarea şi aşa aşteaptă venirea postului, care totuşi nu este sălbatic şi înfricoşat, ci înfăţişarea lui este blândă şi lină. Dacă întreb pe vreunul: „De ce te îmbeţi tu astăzi ?", el zice: „Pentru că mâine am să încep postul", însă spuneţi, nu este aceasta oare o nebunie înfricoşată, de a voi să înceapă cu suflet necurat această mărită îndeletnicire cu fapta cea bună ?

Am mai avea multe de zis, dar pentru cei înţelegători este destul aceasta, de vor voi să facă îndreptare vieţii lor.

Fie ca noi, prin postul nostru, să ne facem vrednici de Împărăţia cerului, pe care să ne-o dea harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt se cuvine mărirea, acum şi-n vecii vecilor !

Amin.

XLIX. Cuvânt la Duminica întâi a Sfântului şi marelui Post - Nu arunca vinovăţia păcatelor tale asupra satanei

„Atunci dus a fost Iisus în pustie de duhul, ca să se ispitească de diavolul" (Mt. 4, 1)

Astăzi vom vedea că, deşi satana ne ispiteşte, el totuşi nu este vinovat în nenorocirea noastră numai dacă noi înşine vom lua seama bine asupra noastră. Cine însă este uşuratic la minte şi nu are un îndemn tare spre bine, acela cade în păcat şi se aruncă pe sine în pierzare, chiar de nu ar fi diavolul. Satana negreşit voieşte să ne piardă; eu ştiu aceasta, şi nimeni nu o tăgăduieşte. Dar să luaţi aminte la cele pe care am să le zic acum.

1. Spre a arăta că nu satana, ci propria noastră neîngrijire este pricina păcatelor noastre, voi vorbi mai întâi despre plăsmuirea lumii. Oricât de bună şi aleasă este ea, totuşi celor neîngrijitori le slujeşte spre pietre. Ce să zicem noi despre plăsmuirea cea mărită şi vrednică de mirare ? Este ea oare rea şi îndreptată spre pierderea noastră ? Cine ar putea să fie aşa de nebun şi nepriceput încât să hulească plăsmuirea şi să o învinovăţească ? Aşadar, ce să zicem despre dânsa ? Nu este rea, ci mărită, fiind o dovadă despre înţelepciunea, puterea şi bunătatea lui Dumnezeu. Ascultă cum psalmistul se minunează de plăsmuire zicând: ***„Cât de mari sunt lucrurile tale, Doamne, toate întru înţelepciune le-ai făcut"*** (Ps. 103, 24). Psalmistul însă nu înşiră aceste lucruri cu de-amănuntul, ci numai se închină adâncului celui necuprins al înţelepciunii dumnezeieşti.

Iară cum că Dumnezeu a făcut spre folosul nostru plăsmuirea cea atât de mărită şi de faimoasă, de asemenea ne-o spune Sfânta Scriptură, în cartea înţelepciunii, unde se zice: „***Din mărimea şi frumuseţea făpturilor se cunoaşte însuşi făcătorul lor***" (Sir. 13, 5). Ascultă încă şi pe Apostolul Pavel, când scrie: „***Fiinţa cea nevăzută a lui Dumnezeu de la zidirea lumii, din făpturi socotindu-se, se vede***" (Rom. 1, 20). Fiecare din aceste graiuri biblice ne dau a înţelege prin cuprinderea lor că făptura ne duce la cunoştinţa Făcătorului ei, care este Dumnezeu. Deci, când vedem că această făptură, mărită şi vrednică de mirare pentru mulţi, s-a făcut pricină de necucernicie – putem noi oare să învinovăţim făptura ? Nu, desigur nu, ci pe aceia care aşa de rău s-au slujit de dânsa.

Dar poate veţi întreba: ***cum poate făptura, care duce la cunoştinţa lui Dumnezeu, să fie pricina necucerniciei?*** Apostolul răspunde la aceasta aşa: „***Ei s-au întunecat în cugetele lor şi s-au închinat făpturii în locul Făcătorului***" (Rom. 1, 21 –

25). El aici cu nici un cuvânt nu pomeneşte de satana, sau de vreun duh rău, ci vorbeşte numai despre făptură, care altminteri duce la cunoştinţa lui Dumnezeu.

Dar cum oare s-a făcut ea pricina necucerniciei ? Nu prin ea însăşi, nici prin propria ei însuşire, ci prin lenevirea şi uşurătatea oamenilor care nu au socotit deosebirea între făptură şi Făcătorul. Vom dori oare nimicirea făpturii, când ea pentru mintea cea uşuratică a multora s-a făcut pricina răului? Dar ce vorbesc eu despre făptură ? ***Să vorbim despre membrele noastre proprii, încă şi acestea se fac pricină a pierderii noastre, când noi suntem nebăgători de seamă şi uşuratică. Nu din sine şi prin propria lor însuşire membrele trupului nostru se fac pricină a pieirii noastre, ci prin vinovăţia noastră.***

- *Iată, ochiul ţi s-a dat pentru ca să priveşti făptura lui Dumnezeu şi să lauzi pe Făcătorul şi Domnul. Insă dacă tu întrebuinţezi rău ochiul, atunci el se face pentru tine îndemn spre necurăţie şi desfrânare.*
- *Limba ţi s-a dat ca să lauzi şi să preamăreşti pe Domnul Dumnezeu. Iar dacă o vei întrebuinţa rău, atunci ea se face ajutătoare la hulirea lui Dumnezeu.*
- *Mâinile ţi s-au dat ca să le întinzi către Dumnezeu întru rugăciune. Iar dacă tu nu vei fi cu priveghere asupra ta, le vei întinde şi la lăcomia averii si la răpire.*
- *Picioarele ţi s-au dat ca să alergi cu dânsele la lucrurile cele bune. Însă dacă tu eşti leneş şi uşuratic la minte, vei alerga cu dânsele şi la răutăţi.*

Aşadar, ***vezi că celui leneş şi uşuratic la minte toate îi sunt vătămătoare. Ceea ce pentru alţii este doctoria cea mai vindecătoare, lui îi aduce moarte. Aceasta însă nu vine de la doctorie, ci de la om şi de la slăbiciunea lui.***
Dumnezeu a făcut cerul cel înstelat pentru ca tu să admiri pe Făcătorul şi să te închini Lui. Însă unii au lăsat pe Făcătorul şi s-au închinat stelelor. Aceasta iarăşi provine de la uşurătatea minţii şi de la nebunia lor. Dar ce vorbesc eu despre făptură ? Poate oare să fie ceva mai mântuitor decât Sfânta Cruce ? Şi însăşi crucea s-a făcut sminteală celor slabi. „***Cuvântul crucii este celor pieritori nebunie, iară celor ce se mântuiesc, puterea lui Dumnezeu este***", precum zice Apostolul (I Cor. 1, 18). Şi iarăşi: „***Noi predicăm pe Hristos cel răstignit, iudeilor sminteală, iară păgânilor nebunie***" (I Cor. 1, 23).

Şi cine a fost mai iscusit în predicarea Evangheliei decât Pavel şi apostolii ? Şi totuşi apostolii au fost multora „miros de moarte" (adică pricină de pierzare veşnică). Pavel zice aşa: „***Unora suntem mireasmă a morţii, spre moarte, iar altora mireasmă a vieţii, spre viaţă***" (II Cor. 2, 16). Aşadar, vezi că unui slab chiar

Pavel poate să-i aducă vătămare, pe când pe cel tare nici satana nu poate să-l vatăme vreodată.

Trebuie oare să vorbim şi de Hristos? Ce se poate asemăna cu mântuirea ce vine de la Dânsul ? Ce este mai binecuvântat decât venirea Lui pe pământ ? Însă tocmai această arătare mântuitoare şi binefăcătoare a Domnului, pentru mulţi s-a făcut pricină de o mai mare pedeapsă. Însuşi Domnul adevereşte aceasta: „***Spre judecată am venit Eu în lumea aceasta – zice El – ca cei ce nu văd să vadă, şi cei ce văd să fie orbi***" (In. 9, 39). Ce va să zică aceasta ? S-a făcut oare lumina pricină a întunericului ? Negreşit nu, nu lumina, ci slăbiciunea ochilor, adică a ochilor celor duhovniceşti, care nu puteau primi lumina, aceea a fost pricina orbirii. Deci vezi că celui slab toate i se fac spre pagubă, celui tare toate spre folos, iar în păcatele noastre şi în pierderea noastră nu satana, ci propria noastră voinţă este vinovată. Toate vin de la voie.

Noi admitem că la foarte multe păcate satana ne ademeneşte; însă la cele mai multe noi înşine ne dedăm, prin trândăvia şi lenevirea noastră. Nicăieri nu zice Sfânta Scriptură că, la fratricidul lui Cain satana ar fi fost în joc. Dar să presupunem că satana a şoptit lui Cain gândul cel rău, totuşi vinovăţia păcatului rămâne asupra aceluia care a primit şoptirea, a urmat ei şi i-a dat cel dintâi prilej de a se apropia de sufletul său.

De asemenea, nici amăgirea Evei nu se poate în totul prescrie satanei, ci femeia a fost înşelată şi de propria ei poftă. Aceasta o arată însăşi Sfânta Scriptură prin cuvintele: „***Şi a văzut femeia că bun este pomul la mâncare, şi plăcut ochilor la vedere, şi luând din rodul lui, a mâncat***" (Fac. 3, 6).
Însă zicând eu acestea, nu voiesc să eliberez pe satana de ocară, că el pândeşte pe fiii omeneşti, ci voiesc să zic numai că, ***dacă noi n-am păcătui cu propria noastră voinţă, nimeni n-ar putea să ne arunce în pierzare.*** Iară cel ce se lasă amăgit aşa lesne ca Eva, sau precum Cain, acela de dinainte trebuie să fi fost uşuratic la minte şi nu cu destulă pază asupra sa, căci satana n-ar fi avut atâta putere dacă sufletul ar fi fost priveghetor şi cu îngrijire de mântuirea sa.

2. Însă dacă vrei să ştii, diavolul poate să ne fie nouă chiar folositor. Dacă noi vom şti să ne servim bine de dânsul, el ne foloseşte şi noi câştigăm printr-însul nu puţin. Dar cum putem noi trage folos de la diavol ?

a) El ne ţine în priveghere şi ne înspăimântă de păcat. Diavolul ne foloseşte când noi ne temem de turbarea lui, de pândirile lui cele de-a pururea şi de răutăţile lui, care totdeauna se repetă, când nu lăsăm sufletul nostru să dormiteze, ci suntem

deştepţi şi totdeauna gândim la Dumnezeu. Dar ca să vedeţi că această învăţătură nu este numai a mea, ci şi a apostolului Pavel, ascultaţi-l pe dânsul cum, aproape cu aceleaşi cuvinte deşteaptă pe credincioşii care dormitează. Aşa, în Epistola sa către Efeseni, el zice: „***Lupta noastră nu este împotriva trupului şi a sângelui, ci împotriva începătoriilor şi a domniilor şi a stăpânitorilor întunericului veacului acestuia, împotriva duhurilor răutăţii***” (Efes. 6, 12). Zicând el acestea, n-a avut scopul de a descuraja duhurile ascultătorilor săi, ci a voit a le deştepta, încă şi Sfântul Petru zice: „***Fiţi treji, privegheaţi, pentru că potrivnicul vostru diavolul, ca un leu răcnind umblă, căutând pe cine să înghită; căruia staţi-i împotrivă, întăriţi fiind în credinţă***” (Ptr. 5, 8). Aceasta a zis el, spre a ne aduce mai aproape de Dumnezeu. Căci cel ce vede pe vrăjmaş venind, aleargă mai tare la acela care poate să-l ajute si se lipeşte de dânsul. Aşa fac şi copiii. De văd ceva, de care se tem, aleargă în braţele mamei, se apucă de hainele ei, şi cu aceasta se apără. Şi adeseori se ţin aşa de tare, încât cineva nu poate să-i desprindă. Dimpotrivă, dacă ei nu se sperie de nimica, adeseori nu se duc la mama lor, chiar când îi strigă şi voieşte ca ei să vină la dânsa. Tocmai aşa se întâmplă şi cu noi. Când satana ne înfricoşează şi ne înspăimântă, ne facem cuminţi, năzuim la Dumnezeu cu mai multă râvnă.

Dumnezeu n-a nimicit pe satana pentru ca să te facă pe tine mai tare, pentru ca mai mult să prea mărească pe luptător si să-i dea mai multe prilejuri de a arăta vitejia sa. Aşadar, când cineva întreabă pentru ce n-a stârpit Dumnezeu pe diavolul, răspunde-i că celor priveghetori şi păzitori de sine, satana nu numai că nu le face vătămare, dar le foloseşte; nu pentru că aceasta ar fi propria lui voinţă, căci el este rău, ci folosul acesta decurge din vitejia celor priveghetori, care răutatea lui o întorc în folosul lor. Aşa s-a luptat el cu cucernicul Iov, deşi nu pentru a-l face mai mărit, ci pentru a-l răsturna. Acest scop si acest plan l-a avut el, pentru că este rău şi voieşte a pierde pe oameni. Cu toate acestea el n-a putut să vatăme pe cel drept; mai vârtos acesta a tras folos din luptă. Diavolul a arătat numai răutatea sa, iară cel cucernic vitejia sa. Dar totuşi satana biruieşte pe mulţi, vei zice tu. Negreşit, însă nu tăria lui, ci slăbiciunea acelora este vinovată de aceasta.

c) În sfârşit, satana trebuie să ne chinuiască pentru ca să ne facem mai buni. Cum că satana poate să folosească oamenilor, putem încă să învăţăm de la apostolul Pavel, când el scrie aşa despre amestecătorul de sânge de la Corint: „***Daţi-l pre unul ca acela satanei, spre chinuirea trupului, pentru ca duhul să se mântuiască***” (I Cor. 5, 5). Iată, aici satana este pricină de mântuire, negreşit nu după voia lui, ci prin înţelepciunea apostolului. Precum adeseori doctorii fac leacuri clin lucrurile cele vătămătoare, plante otrăvitoare, aşa a făcut şi apostolul. El a de la satana ceea ce este la el folositor, adică îndemânarea lui de a pedepsi pe cineva. El

adeseori s-a slujit cu satana ca un călău sau slugă la schingiuire. Însă călăii schingiuiesc pe făcătorii de rele cum voiesc ei, sau după propria lor părere, ci şi după cum poruncesc judecătorii. Căci călăul la îndeplinirea pedepsei trebuie să se conducă după voia celui ce a rostit hotărârea. Vezi cât de mare este vrednicia şi însemnătatea apostolului ? El, o fiinţă trupească, se slujea de alta fără de trup ca de un rob. Şi precum Domnul Dumnezeu a poruncit diavolului pentru Iov: „***Atinge-te de trupul lui, iară de sufletul lui să te fereşti***” (Iov 2, 6), ca să-i pună margine şi hotar, pe care satana, această fiară sălbatică, să nu le poată trece, aşa urmează şi Apostolul. Când a dat satanei pe amestecătorul de sânge, a zis: „***Spre pieirea trupului***” (I Cor. 5, 5), adică sufletul lui nu trebuie să-l piardă satana. Vezi câtă putere are robul lui Dumnezeu ? Aşadar, nu te teme de satana, căci el este căzut si slab. Dimpotrivă, nimeni nu este mai tare decât omul care are o îmbucurătoare încredere în Dumnezeu.

Toate acestea le zic eu nu pentru a scăpa pe satana de toată ocara, ci pentru a ne scăpa pe noi de neîngrijire şi de uşurătatea minţii. Satana doreşte foarte ca noi să aruncăm asupra lui vinovăţia păcatelor noastre, şi prin aceasta să ne amăgim şi să ne adormim pe noi înşine, să săvârşim tot felul de păcate şi necurmat să înmulţim şi să mărim pedeapsa noastră, pierzând toată iertarea.

Noi, însă, să nu facem una ca aceasta, ci să ne venim întâi cunoştinţa de noi înşine. Să învăţăm a cunoaşte rănile noastre, şi atunci vom nimeri şi leacul cel cuvenit; dimpotrivă, când cineva nu-şi cunoaşte boala sa, nu se îngrijeşte nici de vindecarea ei. Noi am săvârşit multe păcate, ştiu aceasta; noi toţi ne numărăm între cei vinovaţi, însă noi totdeauna trebuie să nădăjduim iertarea si totdeauna putem să ne pocăim. Tu eşti bătrân şi stai la capătul vieţii. Să nu crezi că pentru tine n-ar mai fi timp de pocăinţă, nici să te deznădăjduieşti de mântuirea ta, ci gândeşte la tâlharul care chiar pe cruce s-a mântuit. Ce este mai scurt decât un minut, şi totuşi el a fost de ajuns spre a-i face mântuirea ? De eşti tânăr, nu te bizui pe tinereţea ta si nu-ţi închipui că ai să trăieşti îndelung. „***Ziua Domnului vine ca furul noaptea***” (Tes. 5, 2) şi Dumnezeu a ascuns ceasul morţii noastre pentru ca noi să arătăm râvna şi îngrijirea noastră pentru mântuire. Nu vezi tu, oare, cum în toate zilele mulţi sunt răpiţi de moarte înainte de vreme. De aceea Sirah ne sfătuieşte: ” ***Nu întârzia a te întoarce la Domnul şi nu lăsa din zi în zi***”(Sirr. 5, 8), ca nu cumva, în întârzierea ta, să fi smuls. Sfătuirea cea de mai sus trebuie să o bage de seamă bătrânul, pe aceasta din urmă tânărul.

Dar poate că tu trăieşti în siguranţă, eşti bogat, ai toate cu prisosinţă şi nu te apasă nici o nenorocire. Dar ascultă pe apostolul Pavel, care scrie: „***Când vor zice: pace şi linişte, atunci fără de veste va veni peste dânşii pieirea***” (I Tes. 5, 3).

Soarta omenească totdeauna este supusă schimbării, iar ceasul morţii noastre nu stă în voia noastră. Dimpotrivă, în voia noastră este orice faptă bună , şi unde ea se află, diavolul nu poate avea nici o putere, nici moartea nu ne va găsi nepregătiţi. Fie ca Hristos să ne dăruiască aceasta, căci El, Domnul nostru, este bun şi plin de iubirea de oameni. Amin.

L. Cuvânt la Duminica a 2- a Sfântului şi marelui Post - Folosul mărturisirii si al cercetării conştiinţei în toate zilele

"Cine eşti tu?" (In. 1, 19)

De vreme ce noi, ori aici, ori în viaţa cea viitoare, neapărat trebuie să ne întristăm pentru păcatele noastre, apoi este mai bine ca noi să facem aceasta aici decât în acea lume. De unde reiese aceasta ? Din cuvintele Psalmistului, precum şi din Evanghelie. Adică psalmistul zice: „***Cine în iad se va mărturisi ţie ?***" (Ps. 6, 6). ***El cu aceasta voieşte să spună că cineva nu se va putea mărturisi Domnului în iad, ci că această mărturisire acolo nu va putea ajuta la nimic.***

Acelaşi lucru ne-a învăţat Hristos într-o pildă (Lc. 16, 19 şi urm.). Era un sărac, cu numele Lazăr, peste tot plin ele bube şi ele umflături, şi cuprins de o boală nevindecată. Şi era un bogat, care nu da nimica săracului, măcar din firimiturile sale. Dar ce trebuie să povestesc eu toată pilda? Voi o cunoaşteţi cu desăvârşire: nemilostivirea bogatului, cum el nu hrănea pe sărac, dar şi nevoia şi foamea acestuia, cu care el de-a pururea avea a se lupta. Aşa s-a petrecut cu dânşii în viaţa aceasta. Iară după ce amândoi au murit, bogatul acela a văzut pe cel sărac în sânul lui Avraam. Şi ce a zis ? „***Părinte Avraame***", a zis el, "***trimite pe Lazăr să-şi întingă vârful degetului său în apă, şi să-mi răcorească limba mea, că mă chinuiesc în văpaia aceasta***" (Lc. 16, 24).

Vezi răsplătire ? El nu dăduse aceluia nici măcar firimiturile şi ele aceea acum nu primeşte nici o picătură ele apă; „***căci cu ce măsură veţi măsura, zice Hristos, cu aceeaşi vi se va măsura şi vouă***" (Mc. 4, 24).

Şi ce a răspuns Avraam la rugămintea bogatului ? „***Fiule! i-a zis el, tu ai primit cele bune în viaţa ta, iară Lazăr cele rele. Iară acum acesta se mângâie, iară tu te chinuieşti***" (Lc. 16, 25).

Dar să ne întoarcem iarăşi la propunerea noastră, că cineva trebuie să se pocăiască de păcatele sale încă în viaţa aceasta. Aşa că vă poftesc, vă rog şi vă conjur, ca aici să plângem pentru păcatele noastre, aici să suferim pentru dânsele.

- *Aici trebuie să ne arunce în întristare cuvintele cele de pedeapsă ale preotului, ca să nu ne înspăimânte în acea lume adevăratele pedepse ale lui Dumnezeu.*
- *Aici trebuie să ne rănească predicarea, pentru ca să nu ne roadă în acea lume viermele cel neadormit.*

- *Aici arde-ne dojana şi mustrarea, pentru ca să nu ne ardă acolo focul iadului.*

Este drept ca aceia care suferă aici, acolo să se mângâie, iară aceia care aici trăiesc în desfătări şi cu uşurătatea minţii, şi nu le pasă nicidecum de păcatele lor, este drept ca acolo, neapărat, să plângă şi să se vaiete şi să scrâşnească din dinţi.

Aceste cuvinte nu sunt ale mele, ci sunt tocmai cuvintele Aceluia care are să ne judece în acea lume. El zice: „***Fericiţi cei ce plâng, că aceia se vor mângâia; dar vai vouă, care râdeţi acum, că veţi plânge şi vă veţi tângui***” (Lc. 6, 25). Aşadar, este mult mai bine a schimba un necaz scurt şi o durere scurtă pe nişte bunuri şi bucurii veşnice şi nepieritoare, decât a se desfăta cineva şi a fi uşuratic la minte în această viaţă scurtă şi trecătoare, iar apoi a cădea într-o pedeapsă veşnică.

Dar poate că te ruşinezi a-ţi mărturisi păcatele tale ? O, ce nebunie ! Mai vârtos trebuie să te ruşinezi de a săvârşi păcatele ! Noi însă facem dimpotrivă. ***Noi săvârşim păcatul fără nici o ruşine şi fără groază, dar când trebuie să ne mărturisim, atunci ne ruşinăm şi stăm pe gânduri, pe când ar trebui să fim voioşi şi gata la aceasta. Căci nu este ruşine a se pârî cineva pe sine pentru păcat, ci este o faptă dreaptă şi îmbunătăţită.*** Dacă aceasta nu ar fi o faptă dreaptă şi bună, Dumnezeu n-ar fi îngăduit răsplătire pentru dânsa. Iară, cum că mărturisirea păcatelor se răsplăteşte de Dumnezeu, poţi a te încredinţa de la Profet, cand zice: „***Spune tu fărădelegile tale întâi, ca să te îndreptezi***” (Is. 43, 26).

Şi cine poate să se ruşineze de mărturisirea păcatelor sale, prin care tocmai are să se libereze de păcate ? Sau nu cumva Dumnezeu ne porunceşte a mărturisi păcatele noastre, pentru ca să ne poată pedepsi ? Nici vorbă că El nu ne porunceşte aceasta pentru ca să ne poată pedepsi, ci pentru ca să ne poată ierta.

La judecătoriile lumeşti, într-adevăr, se întâmplă că după mărturisirea vinovăţiei, urmează pedeapsa. Pentru ca cineva să nu tăgăduiască de frica pedepsei păcatele sale şi înaintea lui Dumnezeu, de aceea Psalmistul a zis: “***Mărturisiţi-vă Domnului, că este bun, iar mila Lui este veşnică***” (Ps. 106, 1).

Nu cumva El nu ştie păcatele tale, dacă tu nu I le mărturiseşti ? Iară dacă El le ştie, atunci ce-ţi foloseşte tăcerea ? Sau poţi tu oare să te ascunzi cumva de ochii Lui ? ***Chiar de n-ai mărturisi tu păcatele tale, El totuşi le ştie. Iară dacă le mărturiseşti, El le uită.*** „***Iată, zice El, Eu sunt Dumnezeu, Cel ce şterg fărădelegile tale şi păcatele tale nu le voi mai pomeni***” (Is. 43, 25). Vezi ? El zice: „Nu le voi mai pomeni”. ***Prin aceasta arată El iertarea.*** Tu însă trebuie să

pomeneşti păcatele tale pentru ca să ai prilej de a te îndrepta. Sfântul Pavel, ştiind aceasta, totdeauna amintea păcatele sale deşi Dumnezeu nu le mai pomenea, şi zicea: „***Nu sunt vrednic a mă chema apostol, pentru că am prigonit Biserica lui Dumnezeu.***" (I Cor. 15, 9); şi: „***Hristos a venit în lume pentru ca să mântuiască pe cei păcătoşi, dintre care cel dintâi sunt eu.***" (I Tim. 1, 15). El nu zice „am fost cel dintâi", ci „sunt cel dintâi": deşi Dumnezeu îi iertase păcatele sale, totuşi la Pavel niciodată nu s-a stins pomenirea păcatelor sale celor iertate. Cele pe care Dumnezeu le ştersese, el însuşi le făcea cunoscute. Dumnezeu 1-a numit pe Sfântul Pavel „***vas ales***", (F. A. 9, 15). Iară el se numea pe sine „cel dintâi între păcătoşi". Deci, fiindcă el însuşi necontenit pomenea păcatele sale, poţi tu să judeci cât de mult a pomenit Dumnezeu faptele cele îmbunătăţite.

Dar ce zic eu, că nu este ruşine a-şi mărturisi cineva păcatele sale pomenirea păcatelor noastre este cu mult mai mărită decât pomenirea faptelor noastre celor bune.

Pomenirea faptelor noastre celor bune nu numai că nu ne dă vreo strălucire, ba chiar aduce asupra noastră ruşine şi osândire; pe când pomenirea păcatelor noastre ne umple de o veselă asigurare şi îndreptare la Dumnezeu. Cine ne spune aceasta ? Fariseul şi vameşul. Acesta din urmă şi-a mărturisit păcatele sale şi s-a dus îndreptat de dânsele; iară celălalt şi-a numărat faptele sale cele bune şi s-a pogorât mai jos decât vameşul. Vezi câtă vătămare se aduce când cineva pomeneşte faptele sale cele bune şi cât folos se pricinuieşte când cineva nu uită păcatele sale ? Si aceasta nu este de mirare.

Căci cine pomeneşte faptele sale cele bune, cade în mândrie şi semeţie, dispreţuindu-i pe ceilalţi oameni, ca fariseul acela. El n-ar fi ajuns la o fală aşa de mare şi n-ar fi zis: "nu ca ceilalţi oameni" (Lc. 17, 11) dacă n-ar fi pomenit postul şi zeciuielile sale.

Dimpotrivă, pomenirea păcatelor noastre smereşte duhul nostru, ne învaţă a fi cumpătaţi, şi prin cumpătare ne dobândeşte bunăvoinţa lui Dumnezeu.

Ascultă numai, cum ne porunceşte Hristos să nu pomenim faptele noastre cele bune: "***Când aţi făcut toate, ziceţi: robi netrebnici suntem***" (Lc. 17, 10). El vrea să zică: mărturiseşte tu numai că eşti un rob netrebnic, iar Eu nu te voi face aşa, dacă tu vei mărturisi înjosirea ta, ci te voi mări şi te voi încununa.

Ai văzut tu oare dovezile cele multe ce ţi-am înfăţişat, că pomenirea păcatelor noastre ne este de folos, că pomenirea faptelor noastre celor bune ne este foarte

păgubitoare; pe de altă parte, că noi vom fi pedepsiţi dacă nu vom pomeni păcatele noastre şi că, dimpotrivă, vom primi răsplătire dacă vom pierde din pomenire faptele noastre cele bune ?

Trebuie oare să vă mai arăt şi în alt chip că tocmai pomenirea păcatelor este cea mai mărită faptă bună ? Ascultă pe cucernicul Iov ! Cum el, printre altele, a fost mărit şi strălucit cu deosebire prin mărturisirea păcatelor sale, când zicea: „***Nu m-am ruşinat de mulţimea gloatei ca să nu mărturisesc păcatele mele***" (Iov 31, 33-34). El cu aceasta voieşte să zică: nici când mulţimea oamenilor celor asemenea mie nu m-a adus la aceea, ca să mă ruşinez de mărturisirea păcatelor. ***Si ce ar folosi a ascunde păcatele înaintea oamenilor, când Judecătorul ştie toate ?*** Si ce poate vătăma, când oamenii ştiu păcatele mele, dar Judecătorul mă liberează de pedeapsă ?

Chiar de m-ar osândi toţi, iară Judecătorul mă iartă, nu-mi pasă de toate osândirile lor! Şi iarăşi, de m-ar lăuda şi m-ar admira oricine, iară Acela, Judecătorul, m-ar osândi, nu mi-ar fi de nici un folos hotarârea cea priitoare a tuturor celorlalţi.

La El, la Judecătorul cel dumnezeiesc, trebuie să ne uităm pretutindeni şi de-a pururea, făcând cu păcatul tocmai aşa cum facem cu averea noastră, în toate zilele ne chemăm slugile înaintea noastră şi le cerem socoteală de ceea ce au cheltuit, şi noi putem vedea ce ne-a mai rămas. Si dacă vedem că ne-a rămas prea puţin, ne silim în tot chipul a spori veniturile noastre, ca să nu ajungem la lipsă şi nevoi. Aşa să facem şi în privinţa faptelor noastre. ***Să chemăm conştiinţa noastră, ca să ne dea socoteală despre vorbele şi faptele, despre gândurile şi poftele noastre.*** Să ispitim dacă aici toate sunt curate şi dacă nu s-a făcut ceva spre vătămarea noastră, să cercetăm ce cuvânt rău s-a rostit spre hulă, spre ruşine şi spre batjocură; să cercetăm ce gând a ademenit ochiul nostru la o privire necurată şi ce plan am făcut noi spre vătămarea noastră, fie cu mâinile, fie cu limba, fie cu ochii. Să ne lăsăm de risipele cele netrebnice, iar ce am cheltuit cu fără socotinţă, să împlinim în alt chip.

In locul cuvintelor celor nefolositoare, în viitor să facem rugăciune, în locul privirii celei necurate să punem postul şi milostenia.

Dacă noi nu vom aduna comoară în chipul acesta şi nu vom depune în această comoară fapte bune, vom cădea în cea mai mare sărăcie a sufletului şi ne vom arunca în osânda focului celui veşnic. Când e vorba de averea noastră, noi adeseori dimineaţa facem socoteală, când suntem singuri şi nimeni nu ne împiedică, nici nu

ne tulbură. Atunci să dăm noi înşine socoteală de toate cele ce am făcut şi am vorbit ziua. ***Dacă vedem că am păcătuit, să înfrânăm sufletele noastre, să pedepsim inima noastră, iar duhul nostru să-1 umplem cu chinul pocăinţei, pentru ca după ce ne vom scula iarăşi, niciodată să nu mai cutezăm a ne arunca în aceeaşi prăpastie a păcatului, căci se vor simţi încă urmele pedepsei din ziua trecută.***

Pe lângă aceea, nici un timp nu este mai potrivit pentru această îndeletnicire cu cercetarea conştiinţei ca timpul serii. Ascultă ce zice Psalmistul: "***Cele ce ziceţi întru inimele voastre, întru aşternuturile voastre vă umiliţi***" (Ps. 4, 5).

Multe se întâmplă cu noi în curgerea zilei, care noi am dori să nu se fi întâmplat; prietenii noştri ne jignesc, slugile ne duc la mânie, femeia ne supără, fiul ne necăjeşte, vuietul grijilor şi al treburilor vremelnice şi lumeşti ne înconjoară din toate părţile. ***Dar când noi suntem liberi de toate acestea, seara, când suntem singuri şi în linişte, atunci să ne judecăm pe noi înşine, pentru ca prin aceasta să facem pe Dumnezeu milostiv către noi.*** Căci precum focul repede mistuie si stârpeşte spinii, aşa de uşor sufletul stârpeşte păcatele sale, când cu osârdie gândeşte la dânsele.

Iară Dumnezeu, al cărui har este mai mare decât păcatele noastre, El, care şterge fărădelegile noastre, să ierte şi greşalele noastre şi să ne facă părtaşi Împărăţiei Cerurilor, prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia, împreună cu Tatăl şi Sfântul Duh, se cuvine cinstea, acum şi în vecii vecilor! Amin.

LI. Cuvânt la 9 martie, ziua pomenirii Sfinţilor patruzeci de mucenici - Contra lăcomiei de avere

"Venind cei dintâi, socoteau că vor lua mai mult, şi au luat şi ei câte un dinar" (Mt. 20, 10)

Cine este pricina atâtor rele din lume ? Iubirea de bani, pofta cea fără de minte a bogăţiei, această boală nelecuită, acest foc ce nu se stinge niciodată, acest despot care asupreşte pe toată lumea. De aceea, eu de multe ori v-am sfătuit să vă feriţi de lăcomia averii, şi nu voi înceta de la aceasta, deşi poate mulţi mă ocărăsc şi zic: nu va mai conteni el oare a se lupta cu limba sa împotriva celor bogaţi şi a da război asupra lor? În adevăr, însă, nu eu tăbărăsc asupra bogaţilor, nu eu sunt vrăjmaşul lor, ci, din contră, eu fac şi vorbesc toate numai spre binele lor; pe când ei înşişi ascut sabia asupră-le, fiindu-şi sieşi vrăjmaşi.

Bogăţia este un rob necredincios, care fuge de la domnul său. Totuşi ar fi bine dacă ea numai ar fugi de la stăpânul său, dacă nu l-ar duce şi pe dânsul la pieire! În faptă însă, ea nu numai că fuge de la stăpânul său, ci adeseori şi pe dânsul îl aruncă în nenorocire, făcându-se vânzătorul lui şi vătămându-i mai mult tocmai pe acel stăpân care mai tare a iubit-o.

Aşa bogăţia este un rob necredincios, un ucigaş, un vrăjmaş- neîmpăcat, o fiară sălbatică, o beznă înfricoşată, prăpăstioasă, o stâncă ascuţită acoperită de valuri, o mare plină de furtuni, un stăpân aspru şi despotic, mai nesilnic decât un barbar, un duşman, un potrivnic neîmpăcat, care niciodată nu curmă ura sa.

Cu totul altminteri este sărăcia. Ea este un loc sigur de scăpare, un liman liniştit, o siguranţă nedezminţită, o bucurie fără primejdie, o plăcere curată, o viaţă fără nelinişte, muma înţelepciunii, frâu contra semeţiei, mijloc de mântuire de pedeapsă şi rădăcină a smereniei. Dar spune-mi, pentru ce tocmai de dânsa fugiţi voi aşa de tare şi pentru ce o socotiţi voi inferioară bogăţiei, acestui duşman, acestui ucigaş de oameni, acestei fiare răpitoare ? Căci aşa trebuie cineva să numească lăcomia de avere şi pofta cea fără de minte după comori ! Dar pentru ce oare voieşti a-ţi face casnic al tău pe un vrăjmaş neîmpăcat? Pentru ce întărâţi o fiară, pe care ar trebui să o domoleşti ?

Dar vei întreba poate, în ce chip ea s-ar putea îmblânzi? Eu pot să vă spun aceasta, dacă veţi lua seamă la cuvintele mele. Cum se poate ea îmblânzi ? Înainte de toate trebuie să ştim cât este ea de sălbatică. Dar cât de sălbatică este ea ? După chipul leilor, al pardoşilor şi al urşilor. Dacă ei se închid într-un loc întunecat şi deosebit,

ei se fac mai cumpliţi şi mai furioşi. Tocmai aşa se întâmplă şi cu bogăţia. Dacă se închide, atunci ea face zgomot şi se înfurie mai rău decât leul. Iar dacă o scoţi din închisoarea cea întunecoasă şi o împărţi la săraci, atunci această fiară sălbatică se face blândă ca o oaie, vânzătorul se face acum apărătorul şi mijlocitorul tău, stânca cea primejdioasă se preface într-un liman sigur şi furtuna într-o drăgălaşă linişte.
Ceva asemenea poţi să vezi la corăbii. Dacă ele sunt prea încărcate cu mărfuri, se scufundă, iar dacă povara lor este măsurată, atunci ele aleargă cu uşurinţă peste valuri.

Aşa ni se întâmplă şi nouă. De ai grămădit prea multă bogăţie, se cere numai o mică furtună, sau o neizbutire neaşteptată, şi corabia ta se prăpădeşte împreună cu oamenii săi (adică împreună cu sufletul tău).

Iar dacă tu strângi numai atâta avere pe cât îţi este de trebuinţă, poate să vie şi o furtună puternică, tu vei trece valurile cu uşurinţă. Aşadar, nu dori mai mult decât ai trebuinţă, ca să nu pierzi totul, adună mai mult decât este neapărat, ca să nu ţi se ia şi cele neapărate, şi să nu păşeşti peste marginile cele cuvenite, ca să nu te lipseşti de toate.

Descotoroseşte-te mai ales de prisosinţă, pentru ca, cel puţin, să ai de ajuns cele de nevoie. Nu vezi tu că şi vierii taie viţa, pentru ca puterea ei să nu iasă prin frunze şi prin curpeni, ci să rămână în rădăcină, aducând cu atâta mai bune roduri. Fă şi tu asemenea. Taie frunzele şi curpenii ce sunt de prisos şi întoarce toată puterea la aducerea de roade. Dacă tu nu faci aceasta câtă vreme eşti norocit, negreşit ai să te aştepţi ca nenorocirea să vie asupra ta. Deşi este încă linişte, totuşi tu trebuie să te temi de furtună.

Măcar că eşti sănătos, trebuie să gândeşti la boală, măcar că eşti bogat şi întărit, totuşi trebuie să gândeşti la sărăcie. Sfânta Scriptura zice lămurit: “Adu-ţi aminte de foamete în vremea saturării, şi de sărăcie şi lipsă în zilele avuţiei” (Sir. 18, 25).
Dacă tu vei cugeta aşa, atunci te vei folosi de bogăţie cu cumpătare şi înfrânare, şi vei suporta sărăcia cu mare statornicie. Când vine o nenorocire neaşteptată, ne aruncă în confuzie, iar când vine una aşteptată mai dinainte, nu ne poate zgudui şi mâhni în aşa mare grad. De aceea, totdeauna cand vei aştepta sărăcia şi neon-rocirea, vei avea două foloase deodată: nu te vei sumeţi în norocire şi în nenorocire nu te vei tulbura, nici nu te vei arunca la pământ.

O nenorocire aşteptată este ca şi când ai fi încercat-o. Eu socotesc aşa: de eşti bogat, aşteaptă în toate zilele să fii sărac. Pentru ce ? O astfel de aşteptare poate să-ţi aducă cele mai mari foloase. Adică cel ce aşteaptă sărăcia, nu se va îngâmfa întru

bogăţie, nu va fi molatic, nici dezmierdat, nici nu va pofti avere străină. Căci aşteptarea unită cu frica îi slujeşte în loc de pedagog, îl face dibaci şi cuminte, înfrânează simţirea lui, nu lasă să-i crească plantele cele rele ale lăcomiei de avere, ci le taie cu frica de nenorocire, ca şi cu o secure.

Acesta este un folos neobişnuit de mare pe care îl câştigi prin aşteptarea sărăciei. Nu mai mic este încă şi al doilea folos, ce urmează din acesta, adică, când cu adevărat se iveşte sărăcia, tu nu deznădăjduieşti. Aşadar noi totdeauna să ne temem de a ajunge la sărăcie, pentru ca să nu simţim amărăciunea sărăciei. Adesea tocmai de aceea vine sărăcia asupra noastră, căci noi n-am aşteptat-o; căci chiar aşteptarea nenorocirii ar fi îndreptat pe om, şi nenorocirea însăşi n-ar fi venit asupra lui.

Dovadă de aceasta dau locuitorii Ninivei, fiindcă ei aşteptau nenorocirea cea grozavă pe care le-o prevestise profetul Iona, şi tocmai prin această aşteptare a piericiunii ce-i ameninţa, au îmblânzit mânia lui Dumnezeu.

Dimpotrivă, iudeii, care n-au crezut profetului care a predicat pieirea Ierusalimului, au încercat într-adevăr această înfricoşată nenorocire. Solomon zice aşa: „înţeleptul, temându-se, se fereşte de rău; iar cel fără de minte, nădăjduindu-se în sine, se amestecă cu fărădelegea" (Pild. 14, 16).

Cel ce având bogăţie gândeşte la sărăcie, acela nu va sărăci lesne. Când însă frica de sărăcie nu te cuminţeşte, atunci trebuie să vină asupră-ţi sărăcia însăşi, pentru ca să te aducă la dreapta socotinţă.

Aşadar, de eşti bogat, aşteaptă sărăcia; de te afli într-o norocire şi prisosinţă, teme-te de foamea cea viitoare; de eşti cinstit, gândeşte că poate şi necinstea să vină asupra ta; de eşti sănătos, să ai totdeauna boala înaintea ochilor.

Cumpăneşte de-a pururea firea lucrurilor omeneşti, care sunt schimbătoare şi trecătoare ca undele unui pârâu ce curge repede sunt iuţi ca fumul ce se pierde în aer, sunt nimicuri ca umbra ce piere degrabă. Dacă tu totdeauna vei fi plin de astfel de gândiri înţelepte, nici norocirea nu te va îngâmfa, nici nenorocirea nu te va putea dărâma.

Dacă tu nu te vei lipi de bunurile cele de faţă, atunci nici pierderea lor nu-ţi va pricinui durere nemăsurată. Dacă vei obişnui duhul tău cu aşteptarea nenorocirii, tocmai prin aceasta vei scăpa de multe nenorociri, iar care te va ajunge, nu te va zgudui prea tare.

Ca dovadă a celor zise de mine, am să vă povestesc o istorie din Vechiul Testament.

Fericitul Iov era un bărbat vrednic de mirare, mare şi vestit pretutindeni, un luptător pentru cucernicie, un biruitor a toată lumea. El a suportat tot felul de lupte şi a ridicat mii de monumente ale biruinţei sale asupra satanei. Si acest bărbat a fost bogat şi sărac, însemnat şi nesocotit, binecuvântat cu mulţi copii şi iarăşi lipsit de dânşii. El a locuit în palaturi împărăteşti, dar a şezut şi pe gunoi; a fost îmbrăcat cu haine strălucite, dar a fost şi acoperit peste tot cu lepră; a fost odinioară slujit de mulţi robi şi roabe, iar mai târziu atacat de multe batjocuri, când casnicii şi prietenii îi făceau multe imputări, iar femeia sa îl defăima.

La început îi curgeau toate bunătăţile cu prisosinţă, bogăţie mare, putere şi consideraţie, cinste, pace şi siguranţă, numeroase slugi, sănătate şi bucurie pentru copiii cei mulţi şi bine formaţi. Norocirea lui nu era tulburată de nimic. Bogăţia sa părea sigură, starea lui cea bună - trainică, şi drept, căci Dumnezeu din toate părţile îl păzea şi îl apăra. Dar mai pe urmă el a pierdut toate norocirile acestea. Mii de furtuni s-au înfuriat împotriva casei lui, lovire peste lovire şi cu o putere grozavă.
Toată avuţia i s-a răpit. Robii şi fiii lui au murit năprasnic, pierzându-şi viaţa în timpul prânzului, nu prin sabie, ci prin satana, care a răsturnat casa peste dânşii.
Curând s-a înarmat contra dreptului femeia sa, casnicii şi prietenii lui l-au defăimat şi ocărât; el a trebuit să părăsească casa şi să locuiască pe gunoi, plin peste tot de bube şi de răni, acoperit de sânge şi de puroi, acest bărbat tare ca oţelul şi ca fierul.
O durere venea peste alta, ispitirile erau nesuferite, noaptea mai grea decât ziua, iar ziua încă mai grozavă decât noaptea.

El spunea aşa: „De mă culc, zic: când va fi ziuă ? Şi dacă mă scol, iarăşi: când va fi seară ? Şi sunt plin de dureri de seara până dimineaţa" (Iov 7, 4). Pretutindeni nu erau decât bezne, nimeni care să-l mângâie; din contră - mii de defăimători. Dar şi în aceste furtuni, şi în mijlocul acestor grozave valuri, Iov a stat tare şi nemişcat, şi pricina era, cum am zis, aceea că el, pe când a fost bogat a gândit la sărăcie, pe când era sănătos aştepta boala, iar pe când era tată a mulţi copii se credea a fi fără copii. De aceasta el se temea întotdeauna şi această grijă niciodată nu a ieşit din inima sa, căci el cunoştea firea lucrurilor omeneşti şi gândea la nestatornicia lor. De aceea zicea el: „Frica de care m-am temut, mi-a venit mie, şi de ce m-am speriat, aceea m-a întâmpinat" (Iov 3, 25).

Aşadar, el de-a pururea aştepta nenorocirea, şi de aceea nu s-a tulburat, când ea a izbucnit. Pentru că el mai dinainte cumpănise în duhul său astfel de întâmplări rele şi de aceea când ele au năvălit în faptă, el le-a suportat cu nobleţe şi cu statornicie,

iar fiindcă aceste lupte el mai dinainte le-a socotit şi le-a aşteptat, de aceea ele, când au sosit în faptă, n-au mai putut să-l zdruncine.

Iar cum că, pe câtă vreme a posedat el norocirea, inima lui n-a fost stăpânită de ea, poţi să te încredinţezi de la el însuşi, când zice: „Pus-am eu puterea mea în aur? Sau nădăjduit-am eu în pietrele cele scumpe ? (Iov 31, 24-25). Ce zici tu, omule ? Nu te-ai bucurat de bogăţia care îţi curgea din toate părţile ? Negreşit nu, răspunde el. Şi pentru ce ? Pentru că cunoşteam deşertăciunea şi nestatornicia ei, ştiam că stăpânirea ei nu este trainică. De aceea el nu se bucura de bunurile pământeşti peste cuviinţă, iar la pierderea lor n-a fost cu totul zdrobit, căci el cunoştea firea şi însuşirea lor.

Auzind acestea, iubiţilor, să nu ne lăsăm înfrânţi de sărăcie, dar nici de bogăţie să nu ne mândrim şi să nu ne arătăm! Mai vârtos să rămânem neschimbaţi la schimbarea norocului şi să secerăm roada înţelepciunii celei creştineşti, pentru că chiar aici, pe pământ să fim într-adevăr norociţi şi să ne împărtăşim de bunurile cele viitoare, prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos ! Amin.

LII. Cuvânt la Duminica a 3-a Sfântului şi marelui Post - Conştiinţa noastră ne pârăşte pe noi

Zis-a Domnul către iudei:„Cine dintre voi Mă vădeşte pre Mine pentru păcat?" (In. 8, 46)

Dumnezeu a pus în sufletul nostru un judecător neobosit şi priveghetor necontenit - conştiinţa. Intr-adevăr printre oameni nu este nici un judecător care să fie aşa de treaz, precum conştiinţa noastră. Dintre judecătorii omeneşti, unii se mituiesc, alţii se câştigă prin măguliri, alţii se intimidează prin frică, şi încă multe altele îi împiedică de la judecata cea dreaptă, ***însă tribunalul conştiinţei nu se biruieşte prin toate acestea, ci poţi să măguleşti, să dai daruri, să ameninţi sau să faci orice, această judecătorie pururea va rosti hotărârea cea dreaptă, chiar şi asupra gândurilor tale celor păcătoase.***

Şi tocmai cel ce a săvârşit păcatul se osândeşte pe sine, chiar când nu-1 pârăsesc alţii. Şi aceasta nu se întâmplă o dată sau de două ori, ci foarte adeseori, în toată viaţa. De ar fi trecut oricât de mult timp, conştiinţa niciodată nu uită cele petrecute, atât în timpul când se săvârşeşte păcatul, cât şi înainte şi după săvârşirea lui, se ridică asupra noastră ca un pârâş complet, iară mai cu seamă după isprăvirea păcatului, în timpul săvârşirii păcatului, suntem beţi şi nu băgăm seama la conştiinţă aşa de bine, dar după ce păcatul s-a săvârşit şi s-a isprăvit, iar pofta s-a împăcat, atunci vine boldul cel amarnic al căinţei.

Aici se întâmplă cu totul împotriva celor ce zice Sfânta Scriptură ***despre femeile născătoare, înainte de naştere pătimesc dureri multe şi nesuferite, iară după ce au născut, ele simt uşurare şi durerile trec*** (In. 16, 21). La păcat, dimpotrivă. Câtă vreme purtăm în noi voinţa cea păcătoasă, ne bucurăm şi suntem veseli, iar după ce am născut în lume copilul cel rău, adică păcatul, atunci cunoaştem urâciunea lui, atunci simţim durerile, atunci păţim chinuri mai mari decât femeile ce se află în durerile naşterii. De aceea vă îndemn, păziţi-vă chiar de la început, să nu zămisliţi în voi o poftă rea; iară dacă am zămislit-o atunci să înăbuşim în noi sămânţa cea rea. Dacă însă şi la aceasta am fost leneşi, atunci, îndată ce păcatul s-a arătat în faptă, să-1 omorâm prin mărturisire şi lacrimi şi prin paza asupra noastră înşine. ***Căci nimic nu este pentru păcat aşa de omorâtor ca pâra asupra noastră înşine şi osândirea de noi înşine, unită cu pocăinţa şi cu lacrimile. De aceea osândeşte păcatul tău, şi te vei libera de o grea povară.***

După ce un părinte a pedepsit de multe ori pe fiul său, dar cunoaşte că acela rămâne neîndreptat, atunci el public se leapădă de dânsul, îl goneşte din casa sa şi-

1 desparte de familie. Dar conştiinţa nu urmează aşa. După ce a grăit o dată, şi de două ori, şi de trei ori, şi de zece mii de ori, fără ca tu s-o fi ascultat, ea totuşi vorbeşte din nou şi nu încetează până la răsuflarea cea mai de pe urmă.

Acasă, pe uliţă, la masă, la târg, pe cale, ba adeseori şi în visuri, pune înaintea ochilor noştri icoanele păcatelor noastre.

Şi socoteşte înţelepciunea lui Dumnezeu ! Conştiinţa n-are trebuinţă să ne pârască necontenit, căci noi n-am putea purta povara când ea ar vorbi contra noastră neîncetat. Dar Dumnezeu n-a făcut conştiinţa aşa de slabă, încât să slăbească după întâia şi a doua amintire. Dacă ea în toate zilele şi în toate ceasurile ne-ar chinui cu boldul său, noi am fi înăbuşiţi de descurajare. Dacă din contră, după întâia sau a doua amintire ar înceta cu pâra sa, foarte puţin folos ne-ar aduce. D***e aceea Dumnezeu a rânduit aşa, ca să ne mustre conştiinţa de multe ori şi cu sârguinţă, dar totuşi nu neîncetat; de multe ori, pentru ca să nu cădem în uşurătatea minţii, ci până la moarte să rămânem treji; nu neîncetat şi fără răgaz, ca să nu ne descurajăm, ci câteodată să ne liniştim, să ne mângâiem şi să putem iarăşi răsufla.*** Pe cât de pierzător şi aducător de grosolană nesimţire ar fi dacă păcatele nu ne-ar pricinui nici o durere, tot aşa de vătămător ar fi dacă ar trebui ca noi să suferim această muncă de-a pururea şi peste măsură. Căci covârşirea necazului poate lipsi pe om de minte, copleşindu-i sufletul şi făcându-1 incapabil de orice bine. De aceea conştiinţa ne mustră numai din timp în timp, căci ea este destul de aspră, chinuindu-1 pe păcătos mai cumplit decât strămutarea.

Pe lângă aceasta, ***conştiinţa se deşteaptă şi strigă cu multă putere asupra noastră, nu numai când noi înşine păcătuim, ci şi când vedem pe alţii păcătuind.*** Când desfrânatul, tâlharul ş. a., măcar că nu se pârăşte pe sine, dar aude pâra asupra altora care au săvârşit aceleaşi păcate, se crede pe sine însuşi pedepsit, căci imputând altuia păcatele sale, iarăşi se înfăţişează cu vioiciune şi aceluia aducându-i aminte păcatele sale proprii. Acela se pârăşte, iar acesta, care a săvârşit aceleaşi păcate, nepârât de nimeni simte durerile pedepsei.
Dar tot aşa se întâmplă şi cu faptele cele mărite. Când alţii se laudă si se încununează, se bucură toţi cei ce au făcut aceleaşi fapte nobile, ca şi cum lauda aceea i-ar privi pe dânşii.

Deci cine poate fi mai nenorocit decât păcătosul care se doboară singur pe sine, când alţii se pârăsc? Dimpotrivă, cine poate fi mai norocit, decât cel îmbunătăţit care se poate bucura împreună şi atunci când alţii se laudă, căci lauda altora îi aduce aminte de faptele sale cele mărite. Aceasta este cu adevărat o întocmire care mărturiseşte înţelepciunea cea dumnezeiască, cu adevărat un semn al proniei lui

Dumnezeu! ***Mustrarea conştiinţei, iubiţilor, este o ancoră sfântă a sufletului, care nu ne lasă să ne cufundăm cu totul în cursa păcatului. Căci nu numai când săvârşim păcatul, ci adeseori mulţi ani după aceea, conştiinţa iarăşi ne aminteşte nelegiuirile noastre cele vechi.***

Aşa s-a întâmplat feciorilor lui Iacov. Când Iosif a zis către dânşii: „***Lăsaţi pe unul dintre voi aici, şi aduceţi pe fratele vostru, iară dacă nu, veţi muri***”. Ce ziceau ei atunci între dânşii ? „***Noi suntem vinovaţi pentru fratele nostru, că nu ne-a fost milă, când se ruga de noi***” (Fac. 42, 16-21). Aşadar, iată, după cât de multă vreme ei iarăşi şi-au adus aminte de păcatul acela. Ei spuseră tatălui lor: „***O fiară sălbatică a mâncat pe Iosif***” (Fac. 37, 33), şi acum, când Iosif era de faţă şi-i asculta, se înfăţişează păcatul lor. Ce poate fi mai minunat decât acesta? Aici vedem noi o judecată fără jeluire, o apărare fără pâră, o dovedire fără martori, fiindcă făptuitorii singuri s-au pârât, iar cele făcute în taină le-au vădit la lumină. Cine i-a convins, cine i-a silit să atingă iarăşi ceea ce săvârşiseră de un timp atât de îndelungat ? Nu este oare limpede că conştiinţa acest judecător nemituit şi neamăgit de-a pururea, zguduia sufletele lor, umplându-şi inimile lor de nelinişte ? Aşa ni se întâmplă şi nouă adeseori cu păcatele noastre cele de mai înainte. Când suntem în nenorocire, iarăşi ne aducem aminte de vechile noastre călcări de lege.

Până aici am văzut că conştiinţa este judecătorul cel mai nemituit şi neobosit; să cumpănim acum în scurt adevărul: conştiinţa bună este cea mai mare mângâiere în nenorocire.

Pentru ce ne temem noi de moarte ? Pentru că nu avem o conştiinţă bună. Dacă noi am avea aceasta, nu ne-ar înspăimânta nici moartea, nici foametea, nici pierderea averii, nici orice alta. Căci pe cei îmbunătăţiţi nu-i poate vătăma nimic din toate acestea, nici nu le poate răpi norocirea lor cea lăuntrică.

Cine se nutreşte cu nădejdile cele mai mărite, nimic nu-l poate întrista. Sau cine poate face ceva care să poată nelinişti pe un asemenea om nobil? Presupuneri că cineva îi răpeşte averea. Dar el are o comoară în cer! Cineva îl izgoneşte din patrie. Dar el are patria sa în cer ! Poate că cineva îl ferecă cu lanţuri. Dar el are o conştiinţă liberă, şi nu bagă în seamă închisoarea cea din afară ! însă poate că cineva ucide trupul lui. Totuşi el iarăşi va învia.

Precum cel ce se luptă cu umbră şi bate aerul nu poate răni pe nimeni, aşa şi cel ce se luptă împotriva celui drept, se luptă numai cu umbra, cheltuieşte zadarnic puterea sa, şi nu poate să aducă aceluia nici o lovire.

Dacă poţi tu să-mi asiguri dobândirea cerului, atunci poţi să mă omori astăzi, şi eu încă îţi voi mulţumi pentru aceasta, că tu aşa de repede m-ai pus în stăpânirea acelor bunuri mărite. ***Dar, va răspunde cineva, tocmai de aceea suntem noi îngrijiţi de moarte, căci din pricina mulţimii păcatelor noastre, avem puţină nădejde la Împărăţia Cerului.*** Dacă este aşa atunci încetează a te tângui împotriva morţii, tânguieşte-te mai vârtos asupra păcatelor tale, spre a te curăţi de dânsele. Grozăvia morţii, aşadar, nu este însăşi moartea, ci conştiinţa cea rea; căci conştiinţa cea bună ridică chiar morţii groaza ei. Şi aşa este şi cu orice nenorocire.

În sfârşit, să gândim ce dragoste mare ne-a arătat Dumnezeu prin aceea că ne-a dat conştiinţă! Fiindcă el cândva are să ne tragă la răspundere pentru păcatele noastre, de aceea a pus în inima noastră acest judecător nemituit, pentru ca el chiar aici pe pământ, să ne judece pentru păcatele noastre, să ne facă mai înţelepţi şi să ne mântuiască de înfricoşata judecată viitoare. Pentru aceasta zice şi Pavel: „***De ne-am fi judecat pe noi singuri, nu ne-am fi osândit***” (I Cor. 11, 31).

Deci, ***pentru ca să nu ne osândim acolo, ca să nu fim acolo traşi la răspundere, să intre fiecare în conştiinţa sa, să deschidă viaţa sa ca pe o carte, să urmărească cu amănuntul toate păcatele sale, să spună hotărârea cea de judecată a sufletului care le-a săvârşit, să pedepsească gândurile sale, să muncească şi să necăjească inima sa, iar pentru nelegiuirile sale singur să se supună la pedeapsă, osândindu-se pe sine, făcând pocăinţă aspră cu lacrimi, mărturisind păcatele sale, postind şi dând milostenie, săvârşind înfrânare şi fapte de dragoste, pentru ca noi încă de aicea să lepădăm păcatele noastre; şi să ne putem duce în acea lume cu o veselă siguranţă, prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh se cuvine cinstea în vecii vecilor! Amin.***

LIII. Cuvânt la Duminica a 4-a Sfântului şi marelui Post - Despre post şi despre patima defăimării

„Iară fariseii grăiau: cu domnul dracilor scoate pe draci” (Mt.. 9. 34; Lc. 11, 15)

Precum după sfârşitul iernii, când începe vara corăbierul duce în mare vasul său, ostaşul curăţă armele sale şi îşi pregăteşte calul său de război, lucrătorul de pământ îşi ascute secera, călătorul începe cu curaj călătoria sa cea îndelungată şi luptătorul se găteşte pentru arenă, aşa şi noi, ***când a sosit timpul postului, ca o vară a sufletului, precum ostaşii să curăţim armele noastre, precum lucrătorii de pământ să ascuţim secerile noastre, precum corăbierii împotriva valurilor, poftelor celor fără de rânduială să opunem cugetările cele sfinte, precum călătorii să începem călătoria la cer şi precum luptătorii să ne gătim pentru luptă. Căci creştinul este un lucrător de pământ, un corăbier; un ostaş, un luptător şi un călător.*** De aceea zice şi Apostolul Pavel: ***„îmbrăcaţi-vă cu toate armele lui Dumnezeu” (Efes. 6, 11-13).***

Dacă eşti tu luptător, trebuie să păşeşti pe locul luptei dezbrăcat; dacă eşti ostaş, trebuie să te arăţi la bătălie înarmat. Cum însă sunt cu putinţă amândouă aceste deodată ? Totodată a fi dezbrăcat şi înarmat? Ascultă! Dezbracă-te de treburile lumeşti şi vei fi gol ca un luptător, armează-te cu armele duhului şi vei fi înarmat ca un ostaş; dezbracă grijile cele vremelnice, căci timpul postului este un timp de luptă, armează-te cu armele duhului, căci nouă ne stă înainte un greu război împotriva satanei şi a puterii lui. De aceea noi trebuie să ne dezbrăcăm, pentru ca diavolul să nu se poată apuca de nimic, şi să fim înarmaţi din toate părţile, pentru ca să nu putem fi răniţi de nicăieri.

Lucrează acum ogorul sufletului tău, smulge spinii şi pălămida, seamănă în locul lor cuvântul lui Dumnezeu, pune şi sădeşte plantele cele frumoase ale înţelepciunii, şi atunci tu vei fi un duhovnicesc lucrător de pământ. Secera duhului tău, care se tocise prin necumpătare, prin post iarăşi se va ascuţi; pregăteşte-te de călătorie la cer, păşeşte pe calea cea aspră şi îngustă, căci cel subţiat prin post poate mai uşor să treacă prin uşa cea strâmtă. Furtuna patimilor trebuie acum să o linişteşti, valurile poftelor celor fără rânduială să le domoleşti, corăbioara sufletului tău să o scapi, să întrebuinţezi toată prevederea şi vei fi un cârmaci duhovnicesc. La toate acestea postul ne dă prilej şi învăţătură. Eu însă înţeleg nu postul cel obişnuit, ci postul cel adevărat, adică nu numai înfrânarea de la mâncare, ci încă şi înfrânarea de la păcate; căci nu, singur postul bucatelor în sine, ci numai postul cel adevărat poate mântui pe om.

Aşadar, pentru ca noi să nu ne ostenim în zadar si să ni se răpească folosul postului, ***să cercetăm cum şi în ce chip trebuie să postim.***

- *Fariseul acela din Evanghelie încă postea (Lc. 18, 10 şi urm.), dar aceasta nu i-a folosit la nimic, ci s-a întors deşert în casa sa, pe când vameşul, care nu postise, l-a întrecut.*
- *Ninivitenii au postit şi iarăşi au dobândit harul lui Dumnezeu.*
- *Dar şi jidovii posteau, fără ca aceasta să-i fi mântuit.*

Să vedem acum ce însuşiri a avut postul ninivetenilor şi prin ce au îmblânzit ei mânia cea mare a lui Dumnezeu. Era oare postul lor numai înfrânare de mâncare şi îmbrăcarea hainelor de jale ? Nicidecum, ci era o schimbare a toată viaţa lor. De unde ştim aceasta ? De la însuşi profetul. Când el vorbeşte despre mânia lui Dumnezeu şi despre postul ninivitenilor, şi despre iertarea dumnezeiească, cea dobândită, arată şi temeiul acestei iertări prin cuvintele: ***„Căci Dumnezeu a văzut faptele lor” (Iona 3, 10).*** Care fapte? Oare înfrânarea lor de la mâncare şi purtarea hainelor de jale? Nu, ci tăcând despre aceasta, zice: ***„Fiindcă fiecare a părăsit calea sa cea rea, Domnului i-a părut rău de nenorocirea ce voia a aduce asupra lor”.*** Aşadar, vezi că ninivitenii nu prin înfrânarea de la mâncare, ci prin schimbarea vieţuirii lor au scăpat de primejdia cea mare şi iarăşi au împăcat pe Dumnezeu.

Dar eu zic aceasta nu pentru a înjosi postul, ci pentru a-1 cinsti cu adevărat, căci cinstea postului stă nu întru înfrânarea de la mâncare, ci întru înfrânarea de la păcate, iar cine mărgineşte postul său numai la a nu mânca, acela necinsteşte postul mai mult.

Tu posteşti! Bine, dar arată-mi aceasta prin fapte !

Prin ce fapte ? – întrebi tu. Iată: când vezi un sărac, fie-ţi milă de dânsul; când vezi un vrăjmaş, împacă-te cu dânsul. De vezi pe aproapele tău norocit, nu-1 pizmui. Ţine ochii tăi în frâu, ca să nu arunce priviri poftitoare şi necurate. ***Nu numai gura ta trebuie să postească, ci încă şi ochii şi urechile, picioarele şi mâinile şi toate membrele trupului tău.***

- ***Mâinile tale*** *să postească rămânând curate de averea cea nedreaptă şi de lăcomia câştigului.*
- ***Picioarele tale*** *trebuie să postească nemergând la desfătările cele necuviincioase.*

- ***Ochii*** *trebuie să postească neuitându-se cu poftă şi cu aprindere. Privirea este mâncarea ochilor. Dacă privirea este neiertată, păcătoasă, vatămă postul, ducând tot sufletul la pierdere. Ar fi cea mai mare nebunie a opri gurii chiar mâncarea cea învoită, iară ochiului, dimpotrivă, a-i îngădui privirea cea păcătoasă. Tu te înfrânezi de carne. Bine.*
- *Dar nu-ţi lăsa nici ochii a căuta la pofta cărnii, încă şi* ***urechile tale*** *trebuie să postească. Dar postul urechii stă în a nu asculta clevetirile şi vorbele cele rele asupra cuiva. Căci se zice în Sfânta Scriptură:* ***„Să nu asculţi vorbele cele mincinoase" (Ieş. 23, 1).***
- *încă şi* ***gura*** *trebuie să postească, înfrânându-se de la vorbele cele de ruşine şi de înjurături sau sudalme; căci ce ar folosi, dacă noi nu mâncăm carnea dobitoacelor, dar ca nişte fiare sălbatice sfâşiem numele cel bun al fraţilor noştri ?*

Defăimătorul, într-adevăr, sfâşie şi mănâncă pe aproapele său. Despre aceasta vorbeşte Pavel, când zice: ***„Iară de vă muşcaţi unul pe altul şi vă mâncaţi, căutaţi să nu vă mistuiţi unul de către altul" (Gal. 5, 15).*** Deşi nu ai înfipt dinţii tăi în carnea, nici în trupul aproapelui tău, dar ai muşcat sufletul lui cu clevetirea ta, 1-ai rănit cu bănuiala ta cea rea, ţi-ai pricinuit ţie însuţi, lui şi multor altora înmiite daune.

Căci tu, prin clevetirea aproapelui tău, ai făcut mai rău pe cel ce te-a ascultat; de este el un păcătos, acum va fi mai îndrăzneţ, căci cunoaşte un tovarăş al păcatului său; de este el un drept, acum uşor se va amăgi întru mândrie şi prin păcatul altora va fi împins a cugeta lucruri înalte despre sine. Tu eşti vinovat încă şi prin aceea că numele lui Dumnezeu se huleşte; căci precum prin vederea faptelor celor bune numele lui Dumnezeu se cinsteşte, aşa prin descoperirea păcatelor El se defaimă şi se necinsteşte. Pe lângă aceasta, pe omul pe care îl defaimi, prin defăimarea ta 1-ai făcut mai fără de ruşine şi totodată mai învrăjmăşit asupra ta.

Să nu-mi zică nimeni că numai când ar vorbi cineva neadevărul despre aproapele său, atunci 1-ar defăima, iară nu când vorbeşte adevărul. Nu, nu este aşa; căci şi aceea este o călcare de lege, când cineva vorbeşte asupra aproapelui ceva de rău, care este adevărat. Fără îndoială şi fariseul acela numai adevăr a vorbit despre vameşul, şi totuşi aceasta nu i-a ajutat, iar toate faptele lui cele bune au fost zadarnice. Dar poate tu voieşti să îmbunătăţeşti pe fratele tău, văzându-i păcatele lui. Iată, dacă tu voieşti aceasta, atunci plânge, cere de la Dumnezeu ajutorul lui, ia pe fratele tău la o parte, sfătuieşte-1 îndeosebi, povăţuieşte-1, mângâie-1.

Arată păcătosului că tu îl iubeşti, dovedeşte-i că numai din îngrijire pentru dânsul si pentru că voieşti binele lui, iară nu spre a-1 ruşina, pomeneşti păcatele lui. Arată-i cea mai mare dragoste şi prietenie, fără să te ruşinezi a face toate, dacă ţinta ta este de a-1 face mai bun. Aşa fac adeseori doctorii, care măgulesc pe bolnavii cei nesupuşi, spre a-i îndemna să primească doctoriile cele vindecătoare. Fă şi tu aşa şi arată preotului rănile aproapelui tău. Aceasta înseamnă a te îngriji de dânsul şi a te interesa de îmbunătăţirea lui.

Dar sfătuirea mea nu priveşte numai pe aceia care vorbesc rău de alţii, ci şi pe aceia care aud nişte asemenea vorbe. Pe aceşti din urmă îi sfătuiesc eu aş astupa urechile şi a urma psalmistului, care zice: „Urât-am pe cel ce grăieşte rău în ascuns despre aproapele său" (Ps. 100, 5).

Voieşte cineva să-ţi spună ceva despre altul, zi-i: *dacă voieşti, să lauzi pe cineva cu bucurie, voi pleca urechea mea. Iară de voieşti să vorbeşti rău despre cineva, eu voi astupa urechile mele la vorbele tale. Căci ce-mi va folosi mie a afla că acesta sau acela este un păcătos ?* Mai zi defăimătorului: ***„Pentru noi înşine trebuie să ne îngrijim, cum am putea să dăm seamă de păcatele noastre şi să întoarcem grija la cercetarea propriei noastre vieţi".*** Căci cu ce ne-am putea noi dezvinovăţi şi afla iertare, când noi nu ne îngrijim de treburile noastre proprii, dar ne ocupăm aşa de mult cu cele străine ? Este necuviincios când cineva trece pe lângă o casă, a se uita înăuntru cu curiozitate, iscodind ce se face acolo. Dar încă mai necuviincios şi mai nemoral este a iscodi viaţa şi purtarea altor oameni.

Oamenii aceştia, care pururea se îngrijesc de cele străine, săvârşesc însă şi o altă nebunie foarte mare. Dacă iarăşi au iscodit ceva, îndată o spun altuia, dar opresc pe acesta cu asprime de a mai spune cuiva, şi tocmai prin aceasta dau a înţelege că ei au săvârşit ceva vrednic de prihănit. Căci, dacă tu doreşti ca ceva să nu se mai spună, ar fi trebuit tu însuţi mai întâi de toate să nu spui. Voieşti tu ca ceva să nu fie cunoscut, atunci trebuie ca tu însuţi să o faci mai întâi. Dar dacă tu însuţi nu poţi tăcea, în zadar îndemni pe alţii la tăcere.

Dar poate tu vei zice: „Este foarte dulce şi plăcut a defăima pe altul". Dimpotrivă, a nu defăima este plăcut. Cine a defăimat pe altul, cade în încurcături, se teme de urmările cele rele, se căieşte, şi adeseori şi-ar muşca limba; şi tremură, ca nu cumva ceea ce a spus să îi aducă o mare primejdie şi o cumplită daună. Dimpotrivă, cine stăpâneşte limba sa, este liber de toată această mâhnire şi trăieşte într-o linişte dulce.

„De ai auzit ceva – zice înţeleptul Sirah, las-o să moară în tine; fii liniştit, nu vei crăpa din aceasta” (Sir. 19, 10). Ce vrea să zică aceasta: „Lasă-o să moară în tine” ? Aceasta vrea să zică: stârpeşte-o, îngroap-o, fă-o să nu mai iasă afară.

Aşadar, înainte de toate, trebuie să te fereşti a asculta pe cel ce vorbeşte rău de aproapele tău. Iară dacă ai auzit ceva asemenea, îngroap-o, omoar-o în tine, dă-o uitării, ca să fie ca şi cum nu ai fi auzit-o. Atunci vei putea să petreci o viaţă liniştită, paşnică. Dacă defăimătorii vor vedea că dispreţul nostru îi ajunge mai degrabă pe dânşii decât pe cei defăimaţi, atunci ei curând se vor lăsa de obiceiul lor cel rău, vor părăsi păcatul lor, iar pe viitor vor grăi bine despre aproapele; iară despre noi vor spune cu laudă că suntem mântuitorii şi binefăcătorii lor.
Deci să fugim, iubiţilor, de defăimări, şi să recunoaştem că patima defăimării este o cursă a satanei şi o groapă plină de răutate şi de pândituri.

Căci diavolul pentru aceea ne-a împins la acest obicei rău, pentru ca noi să nu ne îngrijim de mântuirea sufletului nostru, iar ca răspunderea noastră să o facă mai mare. ***Şi defăimarea nu numai pentru aceea este ceva rău, pentru că noi avem să dăm seamă despre fiecare cuvânt, ci şi pentru aceea că defăimarea ne răpeşte orice dezvinovăţire pentru păcatele noastre, făcându-le mai grele şi mai de osândit.***

Cine critică cu amărăciune păcatele altora, acela nu are a aştepta nici o iertare pentru păcatele sale. Căci ***Dumnezeu ne va judeca nu numai după mărimea păcatelor noastre, ci şi după cum am judecat noi pe alţii.*** De aceea Hristos a zis: ***„Nu judecaţi, ca să nu fiţi judecaţi” (Mt. 7, 1).***

Aşadar, păcatul nostru în acea lume se va arăta nu numai aşa cum este el în sine, ci, prin judecata noastră cea aspră despre aproapele, el se va face mai grozav şi mai vrednic de osândă. Dimpotrivă, cel domol, cel iubitor de oameni, cel blând micşorează mărimea păcatelor sale.

Aşadar, în acest sfânt timp al postului să alungăm toată defăimarea din gura noastră, fiind convinşi, că de am mânca numai cenuşă, această viaţă aspră nu va putea folosi, dacă nu ne vom înfrâna totodată de prihănire şi de defăimare. ***Să postim deci, iubiţilor, în aşa chip, ca noi să ne înfrânăm nu numai de la mâncare, ci şi de la păcate.***

Atunci noi încă din viaţa de acum vom avea bună nădejde de mântuire, iară în viaţa cea viitoare ne vom apropia de Hristos cu o veselă încredere şi vom putea gusta bunurile cele negrăite ale cerului, de care fie să ne împărtăşim cu toţi, prin harul şi

prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt se cuvine cinstea în vecii vecilor !

Amin.

LIV. Cuvânt la Duminica a 5-a marelui Post - Puterea rugăciunii

"Cereţi şi vi se va da" (În.16,24)

"Desigur, nimic nu este mai puternic decât rugăciunea. Un împărat în haină de porfiră nu e mai mărit decât rugătorul pe care îl împodobeşte vorbirea sa cu Dumnezeu. Precum un om, vorbind cu împăratul în prezenţa întregii oştiri, a comandanţilor şi a domnilor, prin aceasta atrage asupra-şi ochii tuturor şi capătă însemnătate, aşa se întâmplă şi cu cel ce se roagă. Socoteşte numai ce înseamnă când un om, în prezenţa tuturor Îngerilor, Arhanghelilor, Serafimilor, Heruvimilor şi a tuturor puterilor cereşti, cu toată bucuria şi siguranţa, se apropie de împăratul împăraţilor şi cutează a vorbi către Dânsul?

Care cinste s-ar putea asemăna cu aceasta? Dar nu numai cinste, ci şi un mare folos urmează pentru noi din rugăciune, chiar înainte de a fi primit lucrul pentru care ne rugăm. ***Adică îndată ce ridică cineva mâinile sale la cer şi cheamă pe Dumnezeu, deodată retrage inima sa de la toate lucrurile cele pământeşti şi se strămută cu duhul în viaţa cea viitoare. El atunci gândeşte numai la cele cereşti şi în timpul rugăciunii nu are nimic comun cu viaţa cea pământească, dacă încă se roagă bine.***

Dacă cumva se aţâtă mânia lui, ea uşor se potoleşte prin rugăciune; dacă poftele lui se aprind, focul lui lesne se stinge; de l-ar chinui însă şi pizma, el lesne o va alunga, întâmplându-se ceea ce zice profetul despre răsăritul soarelui. Dar ce zice el? ***" Pus-ai întuneric şi s-a făcut noapte, când se mişcă toate fiarele pădurii; puii leilor ţipă după pradă şi cer de la Dumnezeu hrana lor; când însă răsare soarele, ele fug şi se târăsc în culcuşurile lor"*** Ps.103,20-22). Deci precum la ivirea razelor soarelui toate fiarele pădurii o iau la fugă şi se ascund în culcuşurile lor , ***tot aşa rugăciunea, ca raza soarelui, iese din gura noastră şi se luminează sufletul nostru, fug toate patimile cele fără de minte şi dobitoceşti, ascunzându-se în cotloanele lor, însă numai dacă ne rugăm cu râvnă şi trezvie.*** De ar veni atunci chiar satana, el va trebui să se depărteze.

Adică, precum stăpânul când vorbeşte cu o slugă a sa, nu cuteză o altă slugă a se apropia şi a-l stingheri, aşa cu atât mai puţin cutează duhurile cele rele a ne stingheri când vorbim cu Dumnezeu cu râvnă cuviincioasă.

Rugăciunea este un liman pentru cei zbuciumaţi de furtună, o ancoră pentru cei goniţi de valuri, un toiag pentru cel ce se clătină, o comoară pentru cei săraci, o

siguranţă pentru cei bogaţi, un ajutor împotriva bolilor şi o ocrotire pentru sănătate.

Rugăciunea face nepieritoare bunurile ce le avem şi cu toată graba goneşte relele ce ne bântuiesc. De vine vreo ispită, ea uşor se alungă, de se întâmplă pierderea averii, sau altceva ce tulbură sufletul, rugăciunea vindecă şi aceasta curând. ***Rugăciunea este scăpare contra tristeţii, temelia veseliei, pricină de bucurie statornică, muma adevăratei înţelepciuni.***

Cine se poate ruga cu toată puterea, fie el cel mai sărac om, el totuşi va fi cel mai bogat dintre toţi; aceluia însă, căruia îi lipseşte rugăciunea, de ar şedea chiar pe scaun împărătesc, tot este cel mai sărac dintre toţi.

Ahab nu era oare împărat, nu avea el oare aur şi argint cu prisosinţă? Dar fiindcă era lipsit de rugăciune, nu s-a dus el oare să-l caute pe Ilie, pe un om care nu avea locuinţă, nici alta haină decât un simplu cojoc? Vezi că Ilie era mai bogat decât Ahab? Că până ce el a vorbit şi a rugat ploaia de la Dumnezeu, împăratul cu toată oastea sa, se aflau în mare nevoie. Aceasta este puterea rugăciunii!

Rugăciunea este arma cea mai tare, vistierie care niciodată nu se deşartă, bogăţie nesecată, liman fără valuri, temelia păcii, rădăcină, izvorul, mama tuturor bunătăţilor, mai puternică decât o împărăţie.

Adeseori domnitori împodobiţi cu coroană au zăcut doborâţi de friguri, chinuiţi de arşiţa cea arzătoare; doctorii, soţiile, slugile şi generalii stăteau împrejurul lor, dar nici meşteşugul doctorilor, nici altceva asemenea, n-a putut să aducă vreo ameliorare bolnavului. Atunci venea un om care şi-a pus încrederea sa în Dumnezeu, numai se atingea de trupul celui bolnav săvârşind o rugăciune curată şi toată boala se îndepărta. Ceea ce nu putuse nici bogăţia, nici mulţimea slujitorilor, nici meşteşugul şi cercarea doctorilor, nici mărirea puterii împărăteşti, foarte adeseori a săvârşit rugăciunea unui singur sărac şi nevoiaş.
Aşa puterea rugăciunii a stins şi puterea focului, precum la cei trei tineri în cuptorul cel înfocat; a domolit turbarea leilor, precum la Daniil, a pus capăt războaielor, a curmat bătăile, a alungat furtunile, a izgonit duhurile cele rele, a deschis porţile cerului, a spart cătuşele morţii, a alungat bolile, a abătut paguba şi nenorocirea, a întărit cetăţile cele zguduite, a înlăturat şi ridicat pedepsele cele dumnezeieşti şi panditurile cele omeneşti.

Eu însă vorbesc de rugăciunea care nu zace numai pe buze, ci se ridică din adâncul inimii. Căci precum copacii cei înrădăcinaţi adânc nu se răstoarnă şi nu se

smulg nici de înmiitele năvăliri ale vijeliei, tocmai pentru că rădăcinile cele înfipte adânc în pământ sunt tari, aşa şi ***rugăciunea care se naşte din adâncul sufletului se suie cu siguranţă la înălţime, pentru că rădăcina sa e tare şi nu poate fi răsturnată de nici o furtună a gândurilor.*** De aceea zice şi profetul: ***" dintr-un adânc am strigat către Tine , Doamne."*** Ps.129,1.

Dar atât mai sus se înalţă rugăciunea când iese dintr-o inimă strâmtorată şi evlavioasă. Precum apa când curge pe un câmp şes şi se poate lăţi pe o mai mare întindere, nu se suie la înălţime, dar când se strânge şi se apasă, ţâşneşte la înălţime mai iute ca săgeata, tot aşa şi duhul omenesc, când se îndulceşte de o liberare mare, se împrăştie oricum; dar când se strânge sau se apasă prin vreo nenorocire, atunci transmite la înălţime o rugăciune curată şi binesunătoare.

Şi, ca să ştii că rugăciunea care se săvârşeşte în nevoie mai întâi decât toată ascultarea, ascultă pe profetul ce zice: "***În necazul meu am chemat pe Domnul şi m-a auzit"*** (Ps. 119.1). ***Rugăciunea totodată uşurează sufletul cel necăjit. Căci dacă cel necăjit capătă oarecare alinare când el poate povesti altor oameni nenorocirea lui şi a o descrie, fiindcă prin această grăire el depărtează oarecum patimile, apoi nu oare cu atât mai vârtos vei afla mare mângâiere şi alinare, când vei spune Domnului, patimile sufletului tău? Unui om adeseori îi este împovărător cel ce se jeluieşte de suferinţele sale şi voieşte a plânge pe sânul său; se fereşte de el şi îl împinge la sine; la Dumnezeu nu e aşa, El lasă pe oricine, ba încă îl atrage şi cu cât mai îndelungat îi vei povesti suferinţele tale , cu atât mai mult te iubeşte şi se pleacă la rugăciunea ta. Aceasta ne-o spune însuşi Hristos, când zice : " veniţi la mine toţi cei osteniţi şi însărcinaţi şi eu vă voi odihni"*** Mt.11,28. ***Aşadar El ne cheamă la Sine ne cheamă la Sine, pentru aceea nu ne lasă neascultaţi; ne atrage la Sine nu ne respinge şi de am avea asupra- ne intunerice de păcate, cu atât mai grabnic să alergăm spre Dânsul; că El a venit nu ca să-i cheme pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi*** (Matei 9,13).

Numai noi înşine să ne predăm Lui, numai noi să alergăm la Dânsul şi să nu ne mai lăsăm de El şi ne vom încredinţa cât de adevărat este graiul: că nimica în lume nu ne poate în adevăr tulbura, când noi ne rugăm cu râvnă şi cu sinceritate. Întâmplă-se orice, totul se va depărta uşor prin rugăciune. Şi ce este de mirat că rugăciunea poate depărta necazurile omeneşti, când ea aşa de uşor stârpeşte şi dezrădăcinează păcatul?

Deci pentru ca noi să petrecem cu norocire viaţa aceasta de faţă, totodată să ne eliberăm de păcatele noastre şi să putem oricând cu bucurie a ne înfăţişa la scaunul Judecăţii lui Hristos, de-a pururea să ne gătim nouă pentru acest scop locul cel

mântuitor al rugăciunii amestecându-l cu lacrimi, cu râvnă, cu îndelungă răbdare. Atunci noi vom dobândi o îndestulare statornică şi îndulcirea de bunătăţile cele cereşti, de care fie ca noi toţi să ne împărtăşim, prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, se cuvine laudă în vecii vecilor! Amin.”

LV. Cuvânt la Duminica Stâlpărilor - Păcătosul este cel mai nenorocit, când are pe pământ numai norocire

„De-ai fi cunoscut şi tu în ziua aceasta, cele ce sunt către pacea ta." (Lc. 19. 42).

Nimica nu nelinişteşte pe cei mai mulţi aşa de tare ca aceea că bogaţii cei mai prihăniţi se îndulcesc de multă norocire, pe când drepţii sau cei îmbunătăţiţi adeseori suferă cea mai amară sărăcie şi mii de alte răni care sunt încă mai cumplite decât sărăcia.

De aceea mulţi zic: „***Unde este pronia, unde este dreptatea cea dumnezeiască, unde este judecata cea dreaptă ? Cel înfrânat şi cel îmbunătăţit sunt nenorociţi, pe când cel desfrânat şi cel rău sunt norociţi; acesta este admirat, celălalt nesocotit, acesta trăieşte în îndestulare şi desfătare, celălalt este certat de sărăcie şi de mizeria cea mai mare***".

Aşa vorbeşte cel nepriceput, dar în adevăr păcătosul este omul cel mai ticălos şi mai nenorocit din lume, chiar când nu se pedepseşte îndată; el tocmai atunci este cel mai nenorocit când nu se pedepseşte şi când nu i se întâmplă nimic potrivnic.

La boli şi la rele noi nu deplângem pe cel ce se lasă a se vindeca, ci pe acei ce sunt nevindecabili. ***Iară ce este boală şi rană pentru trup, aceea este păcătui pentru suflet***. Şi ceea ce este tăietură şi doctorie pentru trupul cel bolnav, aceea este nenorocirea pentru un suflet bolnav.

Aţi înţeles ce zic eu ? Fiţi cu luare aminte, căci eu voiesc să vă comunic o învăţătură de adevărată înţelepciune. Presupune că tu vezi pe cineva care are o bubă rea, din care ies viermi şi curge puroi, iar acela îşi neglijează rana şi buba; dar mai vezi încă pe un altul, care suferind de aceeaşi boală, se slujeşte de mâinile doctoriceşti, lasă a se arde şi a se tăia, şi bea doctorii amare. Spune-mi mie, pe care din aceştia doi vei deplânge tu, pe bolnavul care nu se supune vindecării sau pe acela care întrebuinţează leacurile ? Fireşte că pe acela care nu se lasă a se vindeca. De asemenea, înfăţişează-ţi doi păcătoşi, căci şi păcătosul este un bolnav; unul dintre ei se pedepseşte pe pământ, celălalt nu. Deci să nu zic că acest din urmă este un norocit, căci este bogat, căci poate jefui sărmanii, căci împilează văduvele, se află bine, cu toate răpirile sale, se îndulceşte de cinste şi de consideraţie, are dregătorie şi putere, şi nu cunoaşte nici una dintre patimile cele obişnuite omeneşti, nici friguri, nici nenorocire, nici vreun fel de boală. Este înconjurat de-o grămadă de copii, se bucură de o vârstă norocită ş.a.

Şi cu toate acestea,tocmai pe dânsul trebuie să-1 deplângeţi mai mult, căci el este bolnav fără a primi vindecarea. Cum aşa ? îţi voi spune. Când vezi pe cineva suferind de idropică şi trupul lui umflându-se, iară el cu toate acestea nu aleargă la doctor, ci mai vârtos robeşte plăcerii de a bea, ţine o masă îmbuibătoare, se îmbată în toate zilele şi aşa tot mai mult sporeşte boala sa, spune mie, îl lauzi tu oare pe acesta ca pe un norocit, sau îl socoti nenorocit? Dacă, dimpotrivă, vezi pe un altul, care de asemenea este idropic, însă caută ajutorul doctorilor, rabdă foamea, trăieşte foarte cumpătat, mănâncă şi bea neobişnuit de puţin şi primeşte cele mai amare doctorii, care deşi pricinuiesc dureri, însă tocmai prin aceasta restatornicesc sănătatea, nu-1 vei socoti pe acesta mai norocit decât pe acela ? Negreşit, că unul este bolnav şi nu se vindecă, celălalt este bolnav şi se vindecă. Cura este grea, dar folositoare.

Aşa este şi în viaţa noastră cea de acum. Numai că aici nu este vorba de un trup bolnav, ci de un suflet bolnav. Locul bolii îl ţine aici păcatul, doctoria cea amară fiind pedeapsa dumnezeiască. Adică ceea ce lucrează doctorul cu doctoria, cu tăierea şi cu arderea, Dumnezeu lucrează cu pedepsele. Precum la boli fierul şi focul cele adeseori întrebuinţate, deşi ard dureros, opresc cangrena şi stârpesc buba şi sunt foarte mântuitoare, tot aşa la un suflet bolnav, foamea şi bolile şi alte rele de tot felul se întrebuinţează în locul fierului şi al focului, spre a împiedica întinderea cangrenei sufletului şi a-1 vindeca.

Gândiţi iarăşi la doi desfrânaţi, unul bogat, altul sărac. Care din doi dă mai multă nădejde de mântuire ? Negreşit cel sărac. De aceea, nu zice că cel bogat este norocit, pentru că trăieşte în desfătare şi prisosinţă; mai vârtos trebuie să socoteşti norocit pe acela care, fiind desfrânat, este sărac şi se chinuieşte de foame, căci sărăcia este pentru dânsul dascălul unei vieţi mai bune. Aşadar, când vezi un păcătos norocit, plângi, căci răul lui este îndoit; el este bolnav şi totodată nevindecabil. Iară când vezi un păcătos în nenorocire, mângâie-te, atât pentru că el prin nenorocire se va îmbunătăţi pentru viitor, cât şi pentru că el prin aceasta curăţă multe dintre păcatele săvârşite de dânsul.

Unii oameni se pedepsesc numai aicea pe pământ, alţii se curăţă în această lume, şi primesc pedeapsa deplină în această lume; şi apoi sunt şi din aceia care se pedepsesc şi în această lume şi în cealaltă. Pe care din cei trei oameni îi socotiţi voi cei mai norociţi? Desigur, pe cei dintâi, căci ei încă aici se curăţă de păcatele lor, iar acolo se fericesc veşnic. Iară după aceştia, pe care? Poate pe aceia care nu se pedepsesc aicea, dar în cea lume suferă pedeapsa deplină ? Nicidecum aceştia nu sunt cel de al doilea în nenorocire, ci mai vârtos aceia care se pedepsesc şi aicea şi acolo. Căci find ei şi aicea pedepsiţi, de bună seamă pedeapsa lor acolo va fi mai

uşoară. Iară cine numai în acea lume va primi deplina pedeapsă, acela va trebui să sufere acolo un chin neîmblânzit, ca îmbuibatul cel bogat din Evanghelie, care nu putea dobândi nici măcar o picătură de apă, adică, nici cea mai mică mângâiere în munca sa, căci el aici nu curăţise nimic din păcatele sale.

Şi pe un asemenea om, care trebuie să sufere în acea lume o pedeapsă atât de grozavă, îl veţi socoti oare fericit pentru traiul bun de pe pământ ?

Dacă unii se miră de norocirea celor prihăniţi, apoi judece ei, că şi răpitorii, prădătorii de biserici, ucigaşii, corsarii (hoţii de mare), înainte de a fi traşi la judecată, trăiesc întru desfătare şi îndestulare, se îmbogăţesc prin nenorocirea altora, adună comori nedrepte şi în toate zilele se îmbuibează. Iară când judecătorul rosteşte hotărârea asupra lor, atunci se pedepsesc pentru toate acestea. Tot aşa se întâmplă şi celor ce ţin femei posadnice, mănâncă la mese îmbuibătoare, semeţii care înalţă sprâncenele şi batjocoresc pe cei săraci. Când Unul Născut Fiu al lui Dumnezeu va veni la Judecată cu îngerii Săi şi va şedea pe tronul Său, şi toată lumea se va aduna împrejurul Lui, atunci ei vor fi aduşi goi şi lipsiţi de toată mărirea lor, nu vor afla nici un mijlocitor şi fără milă vor fi aruncaţi în râul cel de foc. De aceea, nu-i lăuda ca pe nişte norociţi pentru traiul lor cel bun pe pământ, ci deplânge-i pentru pedeapsă viitoare. Iar pe cel drept să nu-1 socoteşti nenorocit, chiar de-ar fi sărac, ci laudă-1 ca pe un norocit, pentru viitoarea sa bogăţie cerească.

Dar cum de nu este nici unul, veţi zice voi, care să se îndulcească de repaus atât aici cât şi dincolo ? Aceasta, iubiţilor, nu poate să fie, numărându-se lucrurile cele cu neputinţă. Căci, desigur, nu se poate ca pe acea lume să se îndulcească de cinste cel ce trăieşte aici fără grijă, în siguranţă şi în desfătare, cu necumpătare şi cu uşurătate de minte. Cine voieşte a fi acolo părtaş la cinste, acela nu poate trăi aici fără cercare şi osteneală. Deşi nu 1-ar apăsa sărăcia, totuşi el are a se lupta de-a pururea împotriva poftelor, iar aceasta nu este o mică muncă şi povară. Deşi nu 1-ar chinui vreo boală, totuşi îl răneşte fierbinţeala mâniei; şi înfrânarea mâniei pricinuieşte dureri nu mici. Deşi n-ar veni asupra-i vreo nenorocire, totuşi el are a se lupta de-a pururea cu gândurile cele păcătoase; iară spre a înfrâna poftele cele nestăpânite, a birui ambiţia, a smeri semeţia, a se lepăda de dezmierdări şi a trăi cu o aspră înfrânare, se cere osteneală nu mică. Cine însă nu face aceste şi alte asemenea lucruri, acela nu se poate mântui. Prin urmare, ***cerul nu se poate dobândi fără osteneală, fără luptă şi încercări.***

Dar aud întrebând: ***pentru ce oare Dumnezeu pedepseşte pe unii încă în lumea aceasta, iară pe alţii în cealaltă ? Dacă ar pedepsi pe toţi încă din lumea aceasta,***

ar trebui să stârpească tot neamul omenesc, că toţi suntem căzuţi sub osânda judecăţii dumnezeieşti. Iară dacă aici n-ar pedepsi pe nimenea, atunci cei mai mulţi ar fi şi mai uşuratici la minte, ar tăgădui pronia şi cârmuirea dumnezeiască, şi la ce treaptă de răutate nu s-ar sui ei ?

- *De aceea Dumnezeu pedepseşte pe unii, pentru ca ei acum să se lase de păcat, iar în acea lume să primească o pedeapsă mai uşoară, sau cu totul să se libereze de ea.*
- *Totodată, Dumnezeu voieşte ca prin pedeapsă şi nenorocirea unora să facă pe alţi păcătoşi mai înţelepţi.*
- *Iară pe alţii nu-i pedepseşte, nu le trimite nenorocirea cea meritată, pentru ca ei, gândind la mărimea răbdării şi milostivirii celei dumnezeieşti, să se ruşineze şi să intre în sine şi să se libereze, atât de pedeapsa cea de acum, cât şi de cea viitoare.*

Dacă însă ei totuşi rămân în păcatele lor, şi nici măcar prin îndelung răbdarea lui Dumnezeu nu se îndreaptă, atunci pe dânşii îi aşteaptă o pedeapsă cu atât mai mare pentru îngrozitoarea lor uşurătate de minte.

Deci, iubiţilor, ştiind acum toate acestea, să luăm aminte la noi înşine cu toată stricteţea. Când Dumnezeu ne pedepseşte şi ne trimite o nenorocire, noi să-i aducem mulţumire; când ne aflăm bine şi norociţi, să gândim la siguranţa noastră şi, deşteptaţi prin nenorocirea altora, să lăudăm şi să mărim pe Domnul, prin pocăinţă, înfrângere şi mărturisirea păcatelor. ***Să lepădăm toate greşelile, pe care le-am săvârşit în lumea aceasta, cu toată râvna să ştergem toate petele sufletului şi să rugăm pe Dumnezeu să ne ajute a ne despărţi de lumea aceasta şi a intra în cealaltă curaţi şi pregătiţi***, ca acolo să nu ne însoţim cu bogatul cel îmbuibat, ci cu Lazăr în sânul lui Avraam, îndulcindu-le de bucuria cea nemuritoare. ***Căreia fie ca Dumnezeu să ne facă părtaşi, prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt se cuvine cinstea în vecii vecilor! Amin.***

LVI. Omilie (Cuvântare) asupra Evangheliei de la Matei, care se citeşte în Sfânta şi marea Luni, la Liturghie

(Mt. 24, 3-35)

După ce Hristos a vorbit despre nenorocirea ce avea să vie asupra Ierusalimului şi despre aceea că Apostolii vor birui toate piedicile, iar Evanghelia se va predica în toată lumea, se întoarce iarăşi la descrierea ticăloşiei ce va veni peste iudei, pe când ucenicii vor predica strălucit Evanghelia în toată lumea.

„***Atunci cei din Iudeea să fugă la munţi***”. ***Atunci, când ?*** Când acestea se vor întâmpla, când urâciunea pustiirii va fi în locul cel sfânt. El prin aceasta înţelege, oastea romană. Atunci, zice el, să fugiţi, căci nu va fi nici o nădejde de mântuire.

Altădată iudeii din războaie grele se ridicaseră, ca în timpurile lui Sanherib şi ale lui Antioh. Oastea lor fusese împrăştiată, templul cucerit; însă s-au ridicat macabeii împotriva vrăjmaşului şi a urmat o deplină schimbare. Dar pentru ca ei să nu aştepte şi acum ceva asemenea, le curmă toată nădejdea. Abia viaţa singură, zice El, vor putea ei să-şi mântuiască. De aceea, cei ce se vor afla pe acoperământul casei, să nu se mai pogoare în casă spre a-şi lua hainele. El prin aceasta le arată nenorocirea de care nu vor putea scăpa şi prin care oricine se va afla acolo neapărat va pieri.

Pentru aceasta adaugă el: „***Cel ce va fi în câmp să nu se întoarcă înapoi să-şi ia haina sa***”; căci dacă cei ce se aflau în cetate trebuia să fugă din ea, cu atât mai puţin puteau să vină în ea cei ce se aflau afară din dânsa.
„***Vai celor însărcinate şi de cele ce vor alăpta în zilele acelea***”; celor dintâi pentru că ele, cu povara pântecului lor, nu vor putea fugi atât de repede; iar celorlalte pentru că vor fi oprite de dragostea pruncilor lor şi nu se vor putea mântui.

A părăsi banii şi hainele este uşor, dar cine va părăsi ceea ce i-a dat firea ? însemnând mai departe mărimea ticăloşiei. Domnul zice: „***Rugaţi-vă ca să nu fie fuga voastră iarna sau Sâmbăta; căci va fi atunci necaz mare cum nu a mai fost de la începutul lumii până acum, şi nici nu va mai fi***”. Bagă de seamă că el vorbeşte către iudei şi lor le descrie nenorocirea ce are să vină asupră-le. Căci atunci când Vespasian s-a arătat cu oştile înaintea Ierusalimului, Apostolii nu mai erau acolo, şi nu serbau Sâmbăta.
Pentru ce nu iarna sau Sâmbăta? Nu iarna, pentru anotimpul cel rău; nu Sâmbăta, pentru că legea oprea a face o cale lungă, aşadar a fugi departe. Şi când Hristos zice că n-a mai fost un necaz aşa de mare şi nici nu va mai fi, aceasta

nu este o exagerare a lucrului. Cine citeşte cărţile istoricului iudeu Iosif Flaviu, care vieţuia pe atunci, va vedea că aceasta este adevărat.

Şi să nu zică cineva că el poate a spus minciună spre a înfăţişa profeţia lui Hristos ca fiind adevărată. Desigur, nu; căci el nu era unul dintre credincioşi, ci un iudeu foarte râvnitor. Iară el povesteşte că ticăloşia aceea a covârşit toată tragedia şi nici un război n-a nenorocit vreodată un popor, într-o asemenea măsură. Aşa de mare a fost foametea, încât mumele îşi sfâşiau copii şi se certau pe carnea lor, morţii se tăiau bucăţi şi se mâncau. Iudeii înşişi trebuie să spună, şi încă mai mult spune adevărul, că această grozavă nenorocire a venit asupra Iudeii pentru omorârea lui Iisus Hristos.

Pentru că aceasta a fost cea mai mare fărădelege din câte s-au săvârşit pe pământ, de aceea şi necazul acela a fost cel mai mare din câte a văzut pământul. „***Şi de nu s-ar fi scurtat zilele acelea, zice Domnul, n-ar mai scăpa nici un trup, dar pentru cei aleşi se vor scurta zilele acelea***”. ***Prin aceasta El arată că iudeii ar fi meritat şi mai mare pedeapsă, iar sub „zilele acelea” înţelege El timpul împresurării, ceea ce va să zică: dacă războiul romanilor ar fi ţinut mai îndelung, toţi iudeii ar fi pierit.*** Şi el nu înţelege numai pe jidovii cei din Iudeea, ci şi pe cei ce erau afară de această ţară, căci pretutindenea pe unde ei vieţuiau, au fost atuncea prigoniţi şi alungaţi, atâta erau ei de urâţi.

Dar pe cine numeşte Iisus în acest loc: „cei aleşi” ? Pe credincioşii care locuiau între iudei. Adică pentru ca iudeii să nu poată zice că acea nenorocire este o pedeapsă pentru predicarea şi închinarea lui Hristos, de aceea Domnul arată că credincioşii nu numai că n-au fost pricina acelei nenorociri a iudeilor, că mai vârtos aceştia ar fi pierit cu totul, dacă între ei n-ar fi fost nici un creştin. Căci dacă Dumnezeu ar fi lăsat războiul să dureze mai îndelung, n-ar fi rămas nici un iudeu, însă Dumnezeu a scurtat războiul, pentru ca cei credincioşi dintre iudei să nu piară împreună cu cei necredincioşi. ***Şi cu privire la aceasta zice Domnul: „Pentru cei aleşi se vor scurtă zilele acelea”. Zice aceasta spre a da mângâiere credincioşilor ce locuiau printre iudei, ca să nu se teamă că şi ei vor pieri cu dânşii.***

Iar dacă Dumnezeu are o astfel de îngrijire pentru cei credincioşi, că pentru dânşii chiar şi alţii s-au mântuit şi pentru creştini au rămas în viaţă şi iudei, de ce cinste mare se vor împărtăşi ei în timpul cununilor (adică în cer) ? Şi el nu numai că îi mângâie, dar îi şi abate treptat de la obiceiurile iudaiceşti; căci când templul nu mai există, fireşte încetează şi legea. Aceasta însă nu o zice lămurit, ci numai arată la ea, vorbind despre pierirea Ierusalimului.

Atunci de vă va zice vouă cineva: Iată, Mesia este aici sau dincolo, să nu-l credeţi. Că se vor scula hristoşi mincinoşi şi profeţi mincinoşi, şi vor da semne mari şi minuni, cât să amăgească, de va fi cu putiinţă, şi pe cei aleşi. Iată, mai înainte v-am spus. Deci de vă vor zice vouă: Iată este în pustie, să nu ieşiţi; iată este în cămări, să nu credeţi. Că precum iese fulgerul de la răsărit, şi se arată până la apus, aşa va fi şi venirea Fiului Omului".

După ce Iisus a vorbit despre pierirea Ierusalimului, acum El aduce vorba despre venirea sa cea de-a doua şi descrie ucenicilor Săi semnele aceleia; dar nu numai lor, ci şi spre folosul nostru şi al neamurilor viitoare. El zice „atunci". Acest „atunci" nu vă spune că cele următoare sunt legate după timp cu cele înainte mergătoare, sau au să se întâmple îndată după, aceea, ci numai că ele au să se întâmple în viitor.

De asemenea, prin cuvintele: ***„în zilele acelea venit-a Ioan Botezătorul"*** (Mt. 2, 1), nicidecum nu arată timpul cel mai de aproape ce a urmat, ci arată ceva ce s-a întâmplat cu mulţi ani mai târziu. Cuvintele „în zilele acelea" nu înseamnă timpul în care s-au întâmplat cele dinainte, ci când s-au întâmplat cele următoare, pe care el voia să le povestească. în cele dinainte vorbise el despre naşterea lui Hristos, despre venirea magilor şi despre moartea lui Irod. La aceasta uneşte nemijlocit cuvintele: „***în zilele acelea a venit Ioan Botezătorul***", povestind ceea ce s-a întâmplat cu 30 de ani mai târziu. Acest chip de povestire adeseori se află în Sfânta Scriptură. Aşa şi aici ea lasă toată întinderea cea mare de timp dintre surparea Ierusalimului şi sfârşitul lumii, povestind ceea ce are să se întâmple cu puţin înainte de pieirea lumii.

Atunci, de va zice vouă cineva: „***Iată aicea este Hristos, sau acolo***", să nu credeţi. Când a grăit despre pieirea Ierusalimului, el a vorbit şi despre profeţii cei mincinoşi, care vor amăgi oamenii în timpul Apostolilor; dar cu mult mai rău descrie el pe profeţii cei mincinoşi care se vor arăta cu puţin timp înainte de pieirea lumii; „***ei vor da semne mari şi minuni, cât să amăgească, de va fi cu putinţă, pe cei aleşi***".

Aici vorbeşte el de Antichrist şi de slugile lui, despre care şi Pavel zice: „***a căruia venire este dinspre lucrarea Satanei, întru toată puterea şi semne şi minuni ale minciunii, şi cu toată amăgirea pentru cei pieritori***" (II Tes. 9, 10).
Domnul îndeamnă la pază. El zice: „***Să nu vă duceţi nici în pustie, nici în cămări***". El nu zice: „Duceţi-vă la dânsul, dar să nu-l credeţi", ci „să nu ieşiţi", căci vicleşugul lui Antichrist este mai mare şi susţinut prin minuni.

Mai departe El descrie cum va veni iarăşi, prin cuvintele: „***precum iese fulgerul de la răsărit***”… Aşadar, El nu va întrebuinţa nici un trimis, nici un vestitor, ci într-o clipă Se va arăta El tuturor, în toată lumea. El zice: „***Unde este stârvul, acolo şi vulturii***”; aceasta însemnează că îngerii, Mucenicii şi Sfinţii îl vor înconjura. Mai departe pomeneşte de semnele cele înfricoşătoare.

„***îndată după necazul zilelor acelora, soarele se va întuneca***”. Prin „zilele necazului” înţelege el pe cele ale lui Antichrist şi ale profeţilor lui mincinoşi, când mare necaz este de a fi mulţi amăgiţi. Dar acest necaz nu va dura îndelung. Căci, dacă pentru cei aleşi s-a scurtat şi războiul iudaic, cu atât mai vârtos se va scurta pentru dânşii şi acest necaz. De aceea zice el „îndată”, căci mai toate se vor întâmpla deodată.

Abia va sosi Antichrist şi profeţii săi, şi Hristos Se va arăta. „***Soarele se va întuneca***” aceasta nu va să zică se va desfiinţa, ci va fi covârşit de strălucirea venirii Sale; „***şi stelele din cer vor cădea***”, căci ele atunci nu vor mai fi trebuincioase, nemaifiind noapte.

„***Şi puterile cerului se vor clăti***” pe bună dreptate, când ele vor vedea o aşa de mare schimbare. Căci dacă îngerii, precum zice Iov (Iov 38, 7), s-au uimit şi-au lăudat pe Dumnezeu când s-au făcut stelele, mai vârtos se vor uimi ei când vor vedea o aşa de mare prefacere; şi vor privi toată lumea înaintea scaunului judecăţii lui Dumnezeu şi, împreună cu slujitorii lor, pe acei oameni supuşi pedepsei.

„***Atunci se va arăta semnul Fiului Omului pe cer***”, adică crucea mai strălucită decât soarele. Soarele se va întuneca, iară crucea va străluci, căci ea este mai luminoasă decât razele soarelui. Şi acest semn se va arăta spre a ruşina cu totul neruşinarea iudeilor.

„***Şi toate seminţiile lui Israel vor plânge***”, când vor vedea crucea, căci ele nu au tras nici un folos din moartea lui Hristos şi au răstignit pe Acela căruia ar fi trebuit să I se închine.

Iar după ce a amintit crucea, adaugă: „***Şi vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului, cu putere şi cu slavă multă***”. ***El va să zică: pentru că ai auzit de cruce, să nu crezi că a doua venire a lui Hristos va fi ceva trist, ci mai vârtos El va veni cu putere şi cu slavă multă.*** Iară crucea o poartă El, pentru ca prin ea păcatele acelora de sine să se osândească, aşa precum un bătut cu pietre ar arăta pietrele şi petele de sânge de pe haine.

Şi vine pe nor, precum s-a înălţat la cer pe nor. Văzând acestea, seminţiile vor plânge, pentru că înşişi îşi rostesc hotărârea, înşişi se osândesc.

„***Şi va trimite pe îngerii Săi, cu glas mare de trâmbiţă, şi vor aduna pe cei aleşi al Lui din cele patru vânturi, de la marginile cerurilor până la celelalte margini***”. Când auzi aceasta, gândeşte la aceia care aşteaptă osânda, încă şi aceasta auzind ei, va fi pentru dânşii o pedeapsă.

Dar pentru ce îi cheamă El pe îngeri, când, precum zice, se va arăta tuturor de năprasnă ca un fulger? Pentru ca ei, cei aleşi, şi prin aceasta să se cinstească. Pavel zice: „***Ei se vor răpi în nori***” (I Tes. 4, 16). El va zice aceasta când grăieşte despre înviere şi adaugă: „***Domnul întru poruncă, cu glasul arhanghelului, se va pogorî din cer***” (II Tes. 4, 15). Aşadar la înviere, îngerii vor aduna pe cei drepţi, şi adunaţi fiind, vor fi răpiţi în nori, iar acest lucru se va face într-o clipă.

Dar la ce slujesc trâmbiţele şi sunetele ? Spre deşteptare, spre arătare de bucurie, dar şi spre arătarea durerii celor osândiţi.

Vai nouă în acea zi înfricoşată ! Pe când noi ar trebui să ne bucurăm de auzirea sunetului trâmbiţelor, ne umplem de tânguire şi zdrobire. „***Eu am venit să slujesc, nu să Mi se slujească***” zice Hristos (Mt. 20, 28).

Eu sunt prietenul tău, capul tău, sunt fratele tău, soră, mamă, toate, şi nu voiesc alta decât să fii şi tu prietenul Meu. Eu am fost sărac pentru tine, cerşetor pentru tine, am fost răstignit pentru tine, am fost pus în mormânt pentru tine, în cer mă rog Tatălui pentru tine şi am venit pe pământ ca mijlocitor pentru tine la Tatăl. Tu eşti Mie totul, frate împreună moştenitor, prieten, membru.
Ce doreşti mai mult ?
Pentru ce te tragi îndărăt de la Acel ce atât de mult te iubeşte ?
Pentru ce lucrezi tu numai pentru lumea aceasta?
Pentru ce torni tu apă într-un vas fără fund ? Căci aceea face cel ce lucrează pentru lumea cea de acum.
Pentru ce voieşti tu să apuci focul şi să abaţi aerul ?
Pentru ce alergi în zadar ? Toate au sfârşitul lor; arată-mi, deci, şi sfârşitul râvnei tale pentru lume. Dar tu nu poţi aceasta. Toate sunt deşertăciune. Să mergem la morminte; arată-mi pe tatăl tău, arată-mi pe nevasta ta cea moartă. Unde este cel ce purta haine împletite cu aur, cel ce şedea în trăsură pompoasă, cel ce avea putere pe viaţă şi pe moarte ? Eu nu văd nimic alta decât oase şi viermi. Toate acele sunt pulberi şi vis şi umbră, un chip sec, ba nici măcar un chip.

Să dea Dumnezeu ca la sfârşit numai acesta să fie răul. Cinstea, traiul cel bun şi bogăţia sunt, negreşit, aici numai o umbră, dar cele ce au fost legate cu ele, cele ce au urmat din ele: zgârcenia, desfrânarea, acestea nu sunt umbre, ci sunt scrise în cer, fie cuvinte, fie fapte.

Cu ce ochi vom privi noi la Hristos în Ziua Judecăţii ?

Hristos, mai departe, aduce pilda smochinului, spre a însemna timpul. Precum vara este aproape,, când frunzele smochinului cresc, aşa şi sfârşitul lumii va fi aproape, zice el, când vor veni profeţii cei mincinoşi şi Antihrist, şi se vor întâmpla acele semne.

Totodată, ***aceasta înseamnă că viaţa din acea lume este pentru cei drepţi vara cea duhovnicească; pe când pe păcătoşi îi aşteaptă iarna.*** El zice mai departe: „***Nu va trece neamul acesta până ce toate aceste se vor întâmpla***”.

Ce înţelege El prin „toate acestea” ? Atât cele ce privesc Ierusalimul, războaiele, foametea, ciuma, cutremurele de pământ, hristoşii cei amăgitori, profeţii cei mincinoşi, răspândirea Evangheliei în toată lumea, cât şi celelalte numărate mai sus, care se vor săvârşi până la a doua venire a lui Hristos.

Dar atunci, cum putea El să zică: „neamul acesta” ? El prin aceasta nu înţelege pe cei ce trăiau atunci, ci neamul credincioşilor; căci Sfânta Scriptură întrebuinţează zicerea „neam” nu numai spre a arăta o ştiută perioadă de timp, ci spre a rosti felul şi chipul cucerniciei şi al purtării, ca Psalmistul când zice: „***Acesta este neamul celor ce-1 caută pe Dumnzeu***” (Ps. 23, 6).

Hristos voieşte să spună, că Ierusalimul va pieri şi o mare parte din iudei se vor prăpădi, dar neamul celor credincioşi va rămâne, nu se va birui de foamete şi de ciumă, de cutremure şi de războaie, de profeţii cei mincinoşi şi de amăgitori, în sfârşit, spre a-i întări şi mai mult în credinţă, El adaugă: „***Cerul şi Pământul vor trece, iar cuvintele Mele nu vor trece***”, adică mai degrabă se va nimici cerul şi pământul, cu toată tăria lor cea mare, decât să nu se împlinească ceva din cuvintele Sale. ***El cu aceasta voieşte să arate, totodată, că Biserica, pe care El a întemeiat-o, este mai înaltă şi mai trainică decât cerul şi pământul, iar El este Plăsmuitorul a toată lumea, Domnul şi Stăpânul cerului şi al pământului.***

LVII. Cuvânt în Sfânta şi marea Marţi - Împotriva lenevirii de a veni la Biserică

"Daţi lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu" (Mt. 22, 21)

Ni se pare că n-am isprăvit nimic, când ne-am dat osteneala de a vă îndemna să fiţi mai osârdnici cu vizitarea adunării, unde se face slujirea cea dumnezeiască; căci iarăşi Biserica este deşartă şi părăsită de fiii ei. De aceea, eu iarăşi trebuie să vă îngreunez şi să vă fiu povară, pe de-o parte dojenind pe cei de faţă, pe de alta probozind pe cei ce lipsesc. Pe aceştia din urmă, pentru că rămân în lenevire şi în uşurătatea minţii lor, iară pe voi, pentru că nu vă îngrijiţi cu râvna cuvenită pentru mântuirea confraţilor voştri.

Eu iarăşi sunt silit să vă îngreunez şi să vă fiu povară, nu pentru mine şi pentru folosul meu, ci pentru voi şi pentru mântuirea voastră, care îmi este scumpă. Poate să se supere pe mine oricine vrea, poate să mă ocărască pentru aceasta şi să mă vorbească de rău, că totuşi nu voi înceta de a vă fi povară, în felul acesta, şi această împovărare este lucrul cel mai bun, pe care-l pot eu face.

Căci poate, poate că tocmai prin aceasta vă veţi sfii şi de acum înainte vă veţi îngriji pentru mântuirea fraţilor voştri, ca nu de-a pururea să fiţi proboziţi pentru unul şi acelaşi lucru. Căci ce-mi foloseşte mie, când voi lăudaţi predicile mele, dar nu umblaţi după fapta bună; şi ce mă va vătăma pe mine, când voi îmi veţi retrage lauda voastră, dar eu voi vedea că fapta bună şi cucernicia voastră cresc ?

Nu aplauzele ascultătorilor, ci îndreptarea lor este adevărata laudă pentru un predicator. Cuvintele care plac pier repede în aer, iară îndreptarea ascultătorilor este pentru predicator şi pentru ascultători un folos durabil şi netrecător. Lauda voastră poate numai aici jos, pe pământ, să dea predicatorului însemnătate, iară îndreptarea sufletelor voastre îi va da lui duh de veselie, când se va înfăţişa la scaunul Judecăţii lui Hristos.

A nu se îngriji cineva de mântuirea celorlalţi oameni nu este un păcat mic, ci acesta merită o pedeapsă aspră şi neînlăturată, cum s-a întâmplat robului aceluia din Evanghelie, care a îngropat talantul său în pământ.

El a fost dojenit nu pentru vreo purtare fără de orânduială în viaţa sa privată, nici pentru vreo necesitate, căci el a întors totul neatins. Dar vinovăţia lui a stat în aceea

că el n-a dobândit talantul, nu 1-a îndoit, iar pentru aceasta a fost vrednic de osândit.

Din aceasta vedem că, spre a se mântui cineva, nu este de ajuns ca noi înşine să fim aprinşi de râvnă pentru slujirea de Dumnezeu; cineva trebuie să îndoiască talantul său, iar aceasta se face când noi ne îngrijim nu numai de mântuirea sufletului nostru, ci şi de a confraţilor noştri.

Sluga aceea, desi a zis. „***Iată, ce-i al tău***” (Mt. 25, 25), totuşi aceasta n-a fost deajuns pentru apărarea sa, căci Domnul a zis către dânsul: „***Se cuvenea ţie să fi dat argintul meu schimbătorilor***”.

Socoteşte acum cât de uşoare sunt poruncile Domnului! Adică omul cere de la sluga sa, care a împrumutat bani de la stăpânul său, ca ea să-i aducă iarăşi îndărăt; Dumnezeu însă nu face aşa; El cere numai ca talantul să fie dat cu împrumut, şi nu ne face răspunzători de înturnarea lui. Aceasta va să zică: îndeamnă pe aproapele tău, dă-i sfatul tău, fă numai datoria ta, iar a-l îndupleca nu stă în puterea ta.

Dumnezeu cere numai ca tu să pui talantul tău şi să-1 dai la dobândă. Ce este mai lesne decât aceasta? Şi cu toate acestea, sluga aceea a numit pe Domnul său aspru şi nemilostiv.Aşa fac slugile cele rele şi leneşe, ele totdeauna aruncă greşalele lor asupra stăpânilor. De aceea a fost acela pedepsit şi legat şi aruncat în întunericul cel mai dinafară. Pentru aceea, ca să nu ne întâmpine şi pe noi acelaşi lucru, să îndemnăm şi să sfătuim pe fraţii noştri, fie că ascultă ei cuvintele noastre sau nu. Dacă ei ne vor urma, se vor ferici şi pe dânşii şi pe noi; iară dacă nu ne vor urma, vor trage asupră-le cea mai grea osândă, fără ca noi, în ce ne priveşte, să suferim cea mai mică vătămare.

Noi ne-am făcut datoria, le-am dat sfatul şi povăţuirea cea bună; ne-urmarea lor nu poate a ne aduce vreo vătămare.
Nu atunci păcătuim noi, când nu câştigăm pe alţii, ci numai atunci când neglijăm de a le da îndemn şi povăţuire. Iară dacă noi totdeauna i-am îndemnat şi i-am sfătuit bine, de acolo înainte, Dumnezeu nu pe noi, ci pe dânşii are să-i tragă la socoteală.

Însă omul pe care cineva de-a pururea îl sfătuieşte şi-l învaţă, abia este cu putinţă ca la sfârşit să nu se îndrepteze şi să nu se facă râvnitor. Eu pot la aceasta să aduc o zicătoare cunoscută, care spune că apa, picând necontenit pe o piatră, la sfârşit o găureşte. Ce este mai moale decât apa şi ce este mai vârtos decât piatra ? Cu toate acestea, necontenirea picurării biruieşte firea cea vârtoasă a pietrei. Iară dacă

necontenirea poate birui chiar firea, cu atât mai vârtos va putea ea să biruiască voia; creştinătatea, iubiţilor, nu este o jucărie, un lucru de a doua mână. Aceasta noi o spunem de-a pururea, şi totuşi nimica nu isprăvim. Ce gândiţi voi, câte dureri simt eu, când observ că în zilele de sărbători mulţimea cea mare se aseamănă cu valurile cele nenumărate ale mării, iară acum nu se arată la slujirea de Dumnezeu nici a suta parte din acea mulţime?

Unde sunt acum aceia care ne îmbulzesc în zilele de sărbători ? Eu îi caut, îi jelesc acum, gândind câţi dintre dânşii iarăşi se duc la pieire după ce au fost mântuiţi odată, cât de mulţi fraţi văd eu lipsind, cât de mic este numărul celor ce doresc mântuirea şi ce mare parte a Bisericii se aseamănă unui trup mort şi nemişcat. Dar voi veţi zice, poate: ce ne pasă nouă?

Trebuie să vă pese foarte mult. Vai acelora care nu caută să mântuiască pe confraţii lor, nu-i îndeamnă, nu le dau sfat! Trebuie să vă pese vouă, celor ce nu-i siliţi şi nu-i întoarceţi de la uşurătatea minţii şi de la lenea lor. Cum că noi nu trebuie să ne îngrijim numai de noi, ci şi pentru alţii, Hristos ne-a arătat-o lămurit, ***când ne-a numit sare, aluat şi lumină*** (Mt. 5, 13; 14 şi 13, 33). Căci anume aceste lucruri sunt folositoare şi avantajoase pentru alţii.

Lumina luminează şi se arată nu pentru dânsa însăşi, ci pentru aceia care şed în întuneric. Şi tu eşti o lumină – nu pentru ca să ai lumină pentru tine singur, ci pentru ca să poţi întoarce şi pe cei rătăciţi. Căci la ce foloseşte lumina dacă ea nu poate sluji celor ce şed în întuneric? Si ce foloseşte un creştin, dacă el nu câştigă pe nimenea şi nu întoarce pe nimenea în fapta cea bună?

Tot aşa sărează sarea, nu pe sine însăşi, ci împiedicând alte trupuri ca să nu treacă în putrejune şi nelăsându-le să se piardă. Asemenea trebuie să faci şi tu. Dacă Dumnezeu te-a făcut sare duhovnicească, tu eşti dator a săra şi a împrospăta membrele care trec în putrejune, adică pe confraţii tăi, care sunt leneşi şi cugetă cele pământeşti, a-i depărta de lene ca de putrejune; şi iarăşi a-i lega cu trupul Bisericii.

Tot pentru aceasta Dumnezeu te-a numit aluat, încă şi aluatul nu se dospeşte pe sine însuşi, ci plămădeala, oricât de mare sau mică ar fi ea. Aşa trebuie să fiţi şi voi. Chiar de aţi fi puţini după număr, totuşi după credinţă şi după râvna cea cucernică trebuie să fiţi puternici şi tari.

Deci, precum aluatul nu este slab, cu toată micimea lui, ci prin puterea sa cea lăuntrică covârşeşte toată plămădeala, aşa şi voi puteţi întoarce la râvnă un număr mult mai mare, numai de veţi voi.

învinovăţiţi vara, căci aud pe unii făcând aceasta şi zicând: „Căldura acum este prea mare, zăduful este nesuferit, nu putem să ne strângem şi să ne înghesuim într-o adunare prea mare, ne umplem de sudoare şi de năduşeală”; când ziceţi aceasta, în adevăr mie-mi este ruşine de voi, căci acestea sunt vorbe femeieşti, de nimica şi fără putere.

Este o adevărată ruşine măcar a răspunde la astfel de dezvinovăţiri, dar totuşi trebuie să facem aceasta; căci dacă voi nu vă roşiţi a spune acestea, cu atâta mai puţin trebuie să roşim noi de a vă răspunde. Deci, ce să vă răspundem noi la aceste pricinuiri ? ***Eu vă voi aminti istoria celor trei bărbaţi din cuptorul cel cu foc, care în mijlocul flăcărilor ce-i înconjurau din toate părţile, ce se atingeau de gura şi de ochii lor şi ameninţau a-i năbuşi, totuşi n-au încetat a aduce Domnului Dumnezeu cântarea cea sfântă a laudei, în mijlocul focului îl lăudau mai veseli decât pe o drăgălaşă pajişte.***

Pe lângă aceasta vă voi aminti de ***Daniil şi de groapa leilor din Babilon, încă şi de o altă groapă plină de noroi, care era aproape să înăbuşească pe profetul Ieremia.*** Pe cei ce vor să dezvinovăţească nevenirea lor la Biserică prin arşiţă, îndată îi voi duce de ***la această groapă la temniţă şi le voi arăta cum Pavel şi Syla sunt încătuşaţi acolo, plini de vânătăi şi de răni, cu trupul sfâşiat de mulţimea loviturilor, cum ei totuşi în mijlocul nopţii cântau laude lui Dumnezeu şi săvârşeau prea sfânta lor priveghere.*** Toţi aceşti sfinţi din cuptorul cel înfocat, din groapa leilor, din temniţă, din câtuşi şi din tot felul de pătimiri nespuse, niciodată nu s-au îngreuiat de toate acestea, ci le-au suportat cu o râvnă neobosită, într-o evlavie arzătoare şi preamărire a lui Dumnezeu.

Noi însă, care nici măcar o mică parte din pătimirile acelor sfinţi nu am răbdat, am vrea să ne lăsăm de îngrijirea mântuirii sufletelor noastre pentru căldură, pentru puţină arşiţă şi sudoare, a ne feri de adunările servirii dumnezeieşti, şi în locul lor să ne amestecăm în societăţile cele pierzătoare, care nu au în sine nimic sănătos ? Nu este aceasta o nebunie?

Cuvântul lui Dumnezeu este o rouă atât de plăcută şi drăgălaşă, iar tu vorbeşti de arşiţă? Hristos zicea curat: ***„Apa pe care Eu o dau omului se va face într-însul izvor săltător întru viaţa cea veşnică”*** (In. 4, 1, 4); şi iarăşi: „***Cel ce crede întru***

mine, precum a zis Scriptura – ***râuri de apă vie vor curge din pântecele lui***” (In. 7, 38).

Când ai tu izvoarele şi râurile cele duhovniceşti, spune-mi, te mai temi de arşiţa cea trupească ? Când este vorba de târg, unde este aşa de mare zgomot, aşa de cumplită înghesuială şi aşa de năsilnică arşiţă, nu te aperi cu căldură, şi totuşi nu poţi zice, că în târg suflă numai vânt plăcut şi răcoros, iară aici în Biserică s-a strâns tot pripecul şi arşiţa.

Mai degrabă este cu totul dimpotrivă, căci Biserica este podită cu pietre răcoroase, împotriva razelor soarelui ea este apărată prin ziduri şi acoperământ şi prin bolţi înalte, acolo, din contră, fiecare loc este expus razelor celor arzătoare ale soarelui, pe lângă aceea, acolo domneşte o înghesuială cumplită, mult fum şi praf, şi încă multe altele, care pricinuiesc greutăţi. Din aceasta vedem că astfel de pricinuiri şi dezvinovăţiri ale nevenirii la Biserică, precum le-am pomenit eu, trebuie a le însuşi lenevirii şi moleşirii sufletului care nu este încălzit de flacăra Sfântului Duh.

Însă eu adresez vorba mea nu tocmai celor absenţi, ci mai vârtos vouă, care nu-i atrageţi aici, nu-i opriţi de la lenevirea lor şi nu-i faceţi să vină la această masă mântuitoare. Când slugile voiesc să săvârşească o lucrare împreună, cheamă pe toţi soţii lor; voi însă când aveţi să săvârşiţi o slujbă duhovnicească Domnului Dumnezeu, slujirea cea dumnezeiască, nu vă îngrijiţi de soţii voştri la slujire, ci-i lăsaţi a pierde acest mare câştig. Dar dacă ei nu voiesc? Va zice cineva: stăruieşte asupră-le, nu-i lăsa până ce vor voi! Dacă vor vedea că noi nu-i slăbim, ba necontenit îi zorim, vor voi şi ei. Dar toate acestea sunt numai o îndoială şi o dezvinovăţire de nimic.
Câţi părinţi sunt aici care n-au cu dânşii pe copiii lor ? Nu poţi tu oare nici pe copiii tăi să-i aduci aici ? De aici înţelegem noi că mulţi lipsesc din această adunare nu numai pentru lenevirea lor, ci şi pentru că voi nu v-aţi făcut datoria.

Dacă voi până acum nu aţi fost râvnitori la aceasta, trebuie să fiţi cu atât mai mult de acum înainte. Fiecare să aducă, de acum, la Biserică, împreună cu dânsul, pe vreunul dintre cei de aproape ai săi; tatăl să-şi aducă fiul, fiul pe tatăl său, bărbatul pe nevasta sa, femeia pe bărbatul său, stăpânul pe sluga sa, fratele pe frate, prietenul pe prieten; unul să încurajeze şi să îndemne pe altul a se arăta toţi aici. Ba nu numai pe prietenii noştri, ci încă şi pe vrăjmaşii noştri să-i invităm la această comună comoară de norocire. Şi când vrăjmaşul va vedea această grijă a ta pentru mântuirea sufletului său, desigur îi va trece ura asupra ta.

Zi celui ce nu voieşte să meargă la Biserică: nu te ruşinezi tu oare de jidovi, care cu aşa mare stricteţe păzesc sâmbăta lor şi chiar înaintea serii acelei zile se opresc de orice lucru? Vineri, când soarele se pleacă spre apus, ei curmă toate afacerile, cumpărarea şi vânzarea încetează. Jidovii încă şi acum păzesc legea lor atât de curat, măcar că vremea ei a trecut şi măcar că ea nu le ajută, ci mai mult îi vatămă; ***iară tu, care de la umbră ai trecut la lumină şi te-ai învrednicit a vedea soarele dreptăţii, tu, care ai dreptul de cetăţenie al cerului, şi căruia ţi s-a încredinţat adevărul, tu nu vei voi oare să arăţi o râvnă aşa de mare ca jidovii?***

Numai pe o mică parte a zilei te chemăm aici şi tu nu vei voi oare nici această mică parte să o întrebuinţezi spre ascultarea cuvântului lui Dumnezeu ? Spune-mi, ce iertare poţi tu nădăjdui ? Cu ce poţi tu oare să te dezvinovăţeşti temeinic şi cuviincios ? Este cu neputinţă, aşa cum este cu neputinţă ca cineva, fiind atât de leneş şi uşuratic de minte, să dobândească iertare, chiar de ar făptui el mii de treburi şi isprăvi pământeşti.

Nu ştii tu că, dacă vei veni aici şi te vei ruga lui Dumnezeu, atunci treburile tale vor merge mai bine? Tu ai multe griji vremelnice! Tocmai de aceea vino aici, pentru ca prin părtăşia ta la această adunare să câştigi ajutorul lui Dumnezeu şi, liniştindu-te, iarăşi să te duci de aici. Tu vei câştiga atunci pe Dumnezeu întru ajutorul tău şi susţinut de mâna cea cerească, nu vei mai fi biruit de duhurile cele rele.

Dacă tu iei parte la rugăciunea Episcopului, părintelui nostru, şi la evlavia obştească, dacă auzi cuvântul lui Dumnezeu, dacă cu chipul acesta dobândeşti ajutorul cerului şi ieşi de aici înarmat cu aceste arme, atunci nici Satana nu te va mai putea vătăma, nici vreunul dintre oamenii cei înrăutăţiţi, a căror ocupaţie este de a jigni şi de a cleveti pe alţii.

Iară dacă tu fără aceste arme te duci de la casa ta la târg, lesne vei putea fi biruit de toţi cei ce te pândesc. De aici vine că multe din afacerile noastre, atât private, cât şi publice, nu merg după dorinţa noastră; de aici vine că noi nu ne grijim înainte de toate de suflet şi de duh, ci nesocotim orânduiala, pradă treburilor celor lumeşti. De aici vine că toate merg aşa pe dos şi fără de rânduială, şi domneşte o confuzie aşa de mare.

Mai zic încă o dată, socotiţi ce durere mare trebuie să simtă sufletul meu, când gândesc că în sărbători toată cetatea de la sine şi fără invitare se grămădeşte aici; iară dacă a trecut sărbătoarea, nimeni nu mai vine aici, chiar de m-aş osteni şi i-aş invita toată ziua?

Aceasta cu adevărat mi-a pricinuit mult necaz, şi eu am zis în sine-mi: sfatul şi îndemnarea sunt zadarnice, voi faceţi toate numai din obicei, şi prin predicarea mea nu vă faceţi mai buni şi mai râvnitori. în sărbători veniţi aici mulţime, iară dacă a trecut sărbătoarea, atunci se vede că predica mea nu a adus nici un folos.

Nu dovediţi voi oare cu acestea, că predica mea, întrucât vă priveşte pe voi, este nefolositoare şi de prisos? Poate că noi pe mulţi i-am supărat cu cuvintele noastre. Dar tocmai cei leneşi nu prea iau la inimă dojana noastră, altminterea ar trebui ca ei să lepede uşurătatea minţii şi să se facă mai osârdnici.

Spune mie, poţi tu oare trage din vreo afacere lumească atât de mare folos, pe câtă pagubă îţi aduce lipsirea de la Biserică? Este cu neputinţă de a trage din vreo altă societate atâta folos, pe cât din această sfântă adunare.

Tu gândeşti poate la sala judecăţii, la casa sfatului, sau la palatul împărătesc. Este adevărat, noi aici în Biserică nu dăm nimănui vrednicii şi dregătorii, comandamente ori altele asemenea; dar noi dăm aici o vrednicie, care este mai mărită decât cea împărătească; de fapt nu noi, ci harul lui Dumnezeu dă aici această vrednicie. ***Dar care este acea mare vrednicie pe care o primesc cei ce vin aici?*** Ei se învaţă a birui patimile cele nebuneşti, a stăpâni poftele cele păcătoase, a învinge mânia, a înăbuşi zavistia şi a subjuga deşertăciunea.

Un împărat, care şade pe tronul său împodobit cu coroană, nu este aşa de mărit ca omul la care mintea şade pe scaun, domneşte peste patimile cele înjosite şi se împodobeşte cu această putere precum cu o coroană mărită. Spune-mi, ne folosesc oare porfira şi hainele cele pompoase, şi coroana cea înfrumuseţată cu pietre scumpe, dacă sufletul este robul patimilor? Ce ne foloseşte nouă a fi liberi şi mari, dacă partea cea mai însemnată a noastră, sufletul, suspină într-o robie înjositoare? Precum nu ne foloseşte nouă nimic, când trupul nostru din afară pare sănătos iară înlăuntru îl ard frigurile, aşa nu ne ajută nouă stăpânirea cea pământească, ba chiar nici tronul cel împărătesc, când înlăuntru sufletul este sfâşiat de poftele cele sălbatice şi duhul este răsturnat de pe tronul stăpânirii de către patimi, încât se gârboveşte de silnicia lor şi tremură de năpădirile lor.

Deci pentru ca să nu ni se întâmple una ca aceasta, de aceea aleargă la noi Profeţii şi Apostolii, din toate părţile, cu Sfintele Scripturi şi cu îndemnurile şi sfătuirile lor domolesc patimile noastre, îmblânzesc sălbăticia poftelor noastre, ajutându-ne a ajunge la o domnie care este mai mărită decât o împărăţie.

Pentru aceasta am zis eu că cel ce se depărtează de la slujirea de Dumnezeu şi se lipseşte de aceste sfătuiri, singur se răneşte pe sine de moarte, vătămându-se însuşi mai mult decât orice altă vătămare ar putea să fie pe pământ. Dimpotrivă, cei ce vin aici trag mai mare folos decât de oriunde de aiurea, precum am arătat în curgerea cuvântării noastre.

Legea lui Moise a zis: „***Să nu te arăţi înaintea Domnului Dumnezeului tău deşert***" (leş. 23, 15) Deci, dacă fără de jertfă nici la templul Vechiului Testament nu se putea merge, cu atât mai mult trebuie a aduce cu sine jertfa, când cineva se adună cu fraţii săi la slujirea de Dumnezeu cea creştinească.

Iară jertfa, pe care cineva trebuie să o aducă cu sine, este mai mărită şi mai nobilă decât aceea din legea veche, căci aici omul are să aducă jertfă lui Dumnezeu propriul său suflet.

Nu ştii că sunt păsări care ademenesc la sine pe altele ? Aşa să facem şi noi, căci cum ne vom putea noi oare dezvinovăţi, când animale necuvântătoare ademenesc la sine pe altele de felul lor, iară noi, care suntem înzestraţi cu minte şi cu judecată, să neglijăm oare o astfel de prinsoare? De aceea eu vă zic: mergeţi pe la casele confraţilor voştri, aduceţi-i cu voi la maica noastră cea obştească, la Biserică.

Nu este de ajuns să auzim; trebuie să şi facem. Ba încă ne atragem o pedeapsă mai mare, când noi măcar că de-a pururea auzim sfătuirile, dar nu facem ce se zice. Apostolul zice aşa: „***Nu cei ce aud legea sunt drepţi la Dumnezeu, ci cei ce împlinesc legea vor fi îndreptaţi***" (Rom. 2, 13).
Aceasta în ce-i priveşte pe cei ce ascultă. Dar nici predicatorul nu are nici un folos de la cuvântarea sa, dacă purtarea lui nu corespunde învăţăturii sale şi dacă nu pune în concordanţă viaţa sa cu cuvântarea sa.

Ascultă ce zice Psalmistul şi Apostolul. Psalmistul scrie: „***Păcătosului i-a zis Dumnezeu: pentru ce tu povesteşti dreptăţile mele, şi iei aşezământul de lege al Meu prin gura ta, iară tu ai urât învăţătura***" (Ps. 49, 17-18).

Iar Apostolul Pavel aşa grăieşte către cei ce se îngâmfează pentru învăţătura lor: „***Tu te bizuieşti a fi povăţuitorul orbilor şi lumină celor din întunerec, îndreptător celor fără de minte, învăţător celor neştiutori; dar pentru ce înveţi numai pe alţii, iară pe tine însuţi nu te înveţi?"*** (Rom. 2, 19-21).

Deci, fiindcă mie predicarea, iară vouă ascultarea nimic nu ne folosesc, dacă nu facem ceea ce se zice, ba încă prin aceea mai mult se măreşte osânda noastră, de

aceea noi să nu ascultăm numai în linişte cuvântul lui Dumnezeu, ci să-l şi aplicăm în fapte.

Este foarte bine când cineva de-a pururea aude cuvântul lui Dumnezeu; dar oricât de bine este aceasta, totuşi rămâne fără folos, dacă nu unim cu ea şi ascultarea, care împlineşte voia lui Dumnezeu. Aşadar, să nu veniţi aici în zadar şi fără roadă, ci precum eu de multe ori v-am rugat, şi nu voi înceta de a vă ruga, puneţi toată râvna voastră, spre a-i aduce aici pe fraţii voştri; îndemnaţi pe cei rătăciţi si daţi-le sfat bun, nu numai cu cuvintele, ci şi cu fapta, că învăţarea prin fapte este cea mai puternică.

Chiar de nu ai vorbi, dar dacă la ieşirea ta din Biserică vei arăta celor ce au rămas afară de ea, prin aerul tău, prin căutarea ta, prin glas, prin mers şi prin toată fiinţa ta, folosul ce ai câştigat de la Biserică, chiar aceasta este de ajuns, spre a-i sfătui şi îndemna şi pe dânşii să vină la Biserică. Adică noi trebuie să ieşim din Biserică, aşa cum am ieşi din locul cel mai sfânt, aşa cum am ieşi chiar din cer, mai îndreptaţi, mai înţelepţi, mai serioşi şi mai legiuiţi în toate cuvintele şi faptele noastre.

Când femeia pe bărbat, tatăl pe fiu, fiul pe tată, sluga pe stăpân, prietenul pe prieten şi vrăjmaşul pe vrăjmaş se văd astfel ieşind din Biserică, atunci toţi trebuie să recunoască de ce mare folos ne-am împărtăşit noi aici; ei trebuie să recunoască folosul acesta, când vor vedea că noi ne-am făcut mai blânzi, mai răbdători şi mai cucernici.

Gândeşte numai la ce taine ai fost de faţă în Biserică, că tu aici ai fost în ceata Serafimilor, ai fost în rândul cetăţenilor cerului, ai cântat cu îngerii, ai vorbit cu Domnul întru rugăciune şi te-ai unit cu Hristos.

Dacă noi înşine suntem într-o întocmire dreaptă, nu avem nevoie de vorbe multe ca să îndemnăm a veni la Biserică pe cei ce lipsesc, ci mai vârtos ei vor pricepe, din folosul cel mare de care ne-am împărtăşit, pierderea pe care ei au suferit-o, iar pe viitor se vor grăbi a veni şi ei la Biserică, ca să se împărtăşească la rândul lor de acest folos.

Când ei chiar din cele din afară ale voastre vor vedea frumuseţea sufletului vostru, ei de ar fi oricât de nesimţitori, totuşi desigur se vor aprinde de dorul unei asemenea frumuseţi. De aceea noi să împodobim omul nostru cel dinlăuntru, iar ceea ce am auzit aici în Biserică, în afară de ea să le punem în lucrare! Precum luptătorul dă dovadă la săvârşirea luptei de cele ce a învăţat în şcoala de

gimnastică, aşa şi noi în afacerile vieţii trebuie să arătăm cele ce am învăţat aici în Biserică. Amin.

LVIII. Cuvânt în Sfânta şi marea Joi - Despre Sfânta Cină

„Cel ce mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu, întru Mine petrece şi Eu întru el" (In. 6, 56)

Noi avem de gând a ne apropia de masa cea prea sfântă, care umple pe fiecare de o sfială cucernică. Să ne apropiem dară de ea cu o conştiinţă curată. Să nu fie aici vreun Iuda, care poartă în inimă înşelăciunea împotriva aproapelui său, să nu fie vreun înrăutăţit, care ascunde în sufletul său otrava prihanei.

Aici se află de faţă Însuşi Hristos, spre a găti pentru noi această masă, căci nu omul a putut să prefacă pâinea şi vinul în trupul şi în sângele lui Hristos, ci preotul stă acolo numai spre a înfăţişa pe Hristos şi a săvârşi rugăciunea; numai harul şi puterea lui Dumnezeu lucrează acea prefacere. ***„Acesta este trupul Meu"*** (Lc. 22, 19). Aşa se rosteşte cuvântul, care aduce acea prefacere. Precum glasul acela, care a zis: ***„Creşteţi şi vă înmulţiţi, şi umpleţi pământul"*** (Fac. 1, 28), deşi era numai un cuvânt, dar a trecut în faptă, şi a înmulţit omenirea, aşa şi la Cina cea Sfântă glasul acesta al lui Dumnezeu înmulţeşte harul la toţi cei ce se împărtăşesc din ea cu vrednicie.

De aceea să nu fie părtaş la această sfântă masă nici un făţarnic, nici un înrăutăţit, nici un răpitor, nici un hulitor, nici un învrăjbit, nici un zgârcit, nici un beţiv, nici un lacom de avere, nici un desfrânat, nici un pizmăreţ, nici un fur, nici unul cu răutatea ascunsă în inimă, ca nu cumva el însuşi să-şi atragă judecata, adică hotărârea osândirii. Iată, Iuda s-a împărtăşit cu nevrednicie din Cina cea tainică, şi apoi de acolo s-a dus şi a vândut pe Domnul.
De aici tu trebuie să vezi că diavolul tocmai asupra acelora are stăpânire, care cu nevrednicie se împărtăşesc din această Sfântă Taină, şi că ei înşişi se aruncă într-o osândă încă mai mare.

Eu aceasta o zic nu pentru a vă înspăimânta de această sfântă masă, ci pentru a vă face mai cu luare aminte. Adică, precum hrana cea trupească, intrând într-un stomac bolnav, mai mult sporeşte boala, aşa hrana cea sufletească, gustându-se cu nevrednicie, mai mult măreşte răspunderea şi osânda. De aceea vă conjur să nu ascundem în sufletul nostru nici un gând păcătos, ci să curăţim inima noastră, căci noi suntem Biserica lui Dumnezeu, dacă facem aceasta! Aşa, să curăţim sufletele noastre, şi să facem aceasta curând.

Cum şi în ce chip? – întrebi tu. Iată cum: dacă tu ai ceva împotriva vrăjmaşului tău, stârpeşte mânia şi curmă duşmănia, pentru ca la această masă să dobândeşti

iertarea păcatelor tale. Tu te apropii de jertfa cea prea sfântă, cea înaltă. Hristos este aici Cel jertfit. ***Socoteşte, deci, pentru ce Hristos S-a adus pe Sine jertfă? El a pătimit de bună voie, pentru ca să surpe zidul ce era între Dumnezeu şi oameni, să împace cerul şi pământul, iar pe tine, din vrăjmaş lui Dumnezeu, să te facă iarăşi soţ al îngerilor.***

Hristos a dat viaţa Sa pentru tine, iară tu nu voieşti să curmi vrăjmăşia contra aproapelui tău? Cum poţi tu aşa să te apropii de masa păcii?

Domnul nu a pregetat pentru tine a răbda toate patimile, iar tu pregeţi a te lepăda de mânia ta!

Gândeşte, însă, că dragostea este rădăcina, izvorul şi muma a tot binele.

Dar pentru ce nu voieşti tu să ierţi? „M-a mâhnit foarte adânc, zici tu, mi-a făcut o nedreptate înmiită, m-a adus chiar la primejdie de viaţă". Dar ce sunt toate acestea? El, totuşi, nu te-a răstignit, ca jidovii pe Domnul! Dacă tu nu ierţi mâhnirea pricinuită ţie de aproapele tău, nici Tatăl cel ceresc nu-ţi va ierta ţie păcatele tale; şi cu ce conştiinţă vei putea tu să te rogi şi să zici: „Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău", şi celelalte mai departe?

Hristos tocmai pentru mântuirea oamenilor a dat însuşi sângele Său, pe care aceştia l-au vărsat. Ce poţi tu să faci, care să se asemene cu aceasta?

Când, tu nu ierţi pe vrăjmaşul tău, strici nu atât lui, cât ţie însuţi, gătindu-ţi pentru ziua cea viitoare a Judecăţii o osândă veşnică.
Căci Dumnezeu de nimenea nu se îngreţoşază aşa de tare şi pe nimenea nu osândeşte aşa de mult ca pe cel ce rămâne neîmpăcat, a cărui inimă este umflată de mânie şi aprinsă de izbândire.

Ascultă, numai, ce zice Domnul: ***„Când aduci darul tău la altar, şi acolo îţi vei aduce aminte că fratele tău are ceva asupra ta, lasă darul tău înaintea altarului şi mergi de te împacă mai întâi cu fratele tău; apoi, venind, adu darul tău"*** (Mat. 5, 23-24).

Ce zici? Trebuie oare eu să las darul şi jertfa? Desigur, aceasta este jertfa păcii, iar dacă tu nu năzuieşti la pace, părtăşia ta la jertfă nu-ţi aduce nici un folos. Aşadar, dobândeşte mai întâi pacea, apoi vei putea să tragi şi folosul de la jertfă. ***Pentru pace este întemeiată această jertfă, căci pentru aceasta a venit în lume Fiul lui Dumnezeu, pentru ca iarăşi să împace neamul omenesc cu Tatăl***, precum zice

Pavel: ***„Acum El a împăcat toate şi a nimicit vrajba pe cruce”*** (Col. l, 22; Efes. 2, 16).

Şi El însuşi nu numai că a venit ca să întemeieze pacea, ci ne şi fericeşte pe noi, dacă vom face şi noi la fel, când zice: ***„Fericiţi făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema”*** (Mt. 5, 9). ***Deci, precum a făcut Hristos, Fiul lui Dumnezeu, aşa fă şi tu acum, pe cât este aceasta omului cu putinţă, căutând a face pace ţie şi aproapelui tău.***

Dragostea este cea mai mare între faptele cele bune, pentru aceea Hristos pe împăciuitori îi numeşte „fii ai lui Dumnezeu”; şi pentru aceea El, în cuvântarea cea pentru lăsarea jertfei la altar, a pomenit numai de împăcarea cu aproapele.

Gura ta primeşte acum trupul Domnului. De aceea păstrează limba ta curată de vorbele cele de ruşine şi semeţe, de batjocură şi de hulire; căci este foarte pierzător de a întrebuinţa la ocară şi batjocură şi la vorbe nebuneşti limba care a fost părtaşă acestor prea Sfinte Taine.

Nu pângări cinstea pe care Dumnezeu ne-a dat-o în Cina cea Sfântă, ca ea să nu se facă pentru tine o mai mare răspundere şi păcat. ***Dar tu primeşti Taina cea Sfântă nu numai cu gura, ci şi cu inima; de aceea, să nu gândeşti rele şi viclenie asupra aproapelui tău, ci ţine sufletul tău curat de toată răutatea.***

Aş putea, iubiţilor, să vă vorbesc mai mult despre aceasta, dar şi cele ce s-au zis ajung pentru cei ce au primit întru sine sămânţa cucerniciei, cu luare aminte şi cu pricepere, dornici să urmeze celor zise.

Aşadar, vă rog neîncetat să gândiţi la aceste cuvinte şi de-a pururea să vă aduceţi aminte de această sfântă unire, pe care o săvârşim noi acum, la masa Domnului!

Aici sufletele noastre se curăţesc şi toţi ne facem mădulare ale lui Hristos; căci aici este un trup căruia toţi ne facem părtaşi.

Aşa, prin aceasta, noi ne facem un trup, ca sfânta dragoste cea întru Hristos să lege toate sufletele noastre.

Dacă vom face aceasta, atunci putem să gustăm hrana cea sfântă cu o siguranţă îmbucurătoare şi ne vom face locaşuri ale păcii celei agonisite de Hristos.

Dimpotrivă, dacă ne lipseşte împăcarea, atunci, de am avea mii de fapte bune, toate acelea vor fi deşarte şi zadarnice.

Când Hristos S-a înălţat la Tatăl, în loc de bogăţie şi mărire, a lăsat ucenicilor Săi altă moştenire, prin cuvintele: ***„Pacea Mea dau vouă, pacea mea las vouă”*** (Ioan. 14, 27). ***Însă ce bogăţie şi ce comoară poate să fie mai mare şi mai scumpă decât pacea lui Hristos, care este un bine negrăit, pe care nu-l poate cuprinde cu desăvârşire nici o minte omenească?***

Fiindcă şi profetul Zaharia ştia acestea şi vedea ce mare nelegiuire este ne-pacea, de aceea a zis: ***„Ascultă poporul meu, fiecare să grăiască adevăr cu aproapele său şi nimenea să nu amintească întru inima sa jignirile suferite de la aproapele; fugiţi de cuvintele cele mincinoase şi nu veţi vedea moartea [cea sufletească], zice Domnul”*** (Zah. 8, 16-17).

El vrea să zică: De veţi fi mincinoşi şi neîmpăcaţi, de veţi jura jurăminte mincinoase şi veţi uita poruncile mele, veţi muri (adică sufletele voastre se vor osândi).

Deci, iubiţilor, ştiind noi toate acestea, să părăsim orice mânie, să ţinem pacea unii cu alţii, să smulgem rădăcina răutăţii, să curăţim conştiinţa noastră, să ne împărtăşim de înfricoşatele taine ale Sfintei Cine cu blândeţe şi cu bunătate, să ne apropiem de masa cea sfântă cu umilinţă, cu smerenie, cu frică şi cu lacrimi pentru păcatele noastre, pentru ca înduratul Dumnezeu, privind din cer simţămintele noastre cele paşnice, dragostea noastră cea nefăţarnică şi conglăsuirea noastră cea frăţească, să ne facă părtaşi tuturor bunătăţilor celor făgăduite, prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh se cuvine lauda şi închinăciunea în vecii vecilor ! Amin.

LX. Cuvânt în Sfânta şi marea Joi - Despre vânzarea Iudei

Timpul de faţă ne aduce aminte a vorbi de grozava crimă a celui ce a vândut pe Hristos Domnul, în ziua de astăzi Iisus fu predat de ucenicul Său în mâinile iudeilor, însă voi, care auziţi aceasta, nu vă tânguiţi pentru Iisus cel vândut, ci mai vârtos tânguiţi şi jeliţi pe Iuda, vânzătorul Său. Căci Iisus, prin aceea că a fost vândut, a mântuit lumea, pe când Iuda, prin vânzarea sa, şi-a aruncat sufletul în pierzanie. Iisus cel vândut şade acum de-a dreapta Tatălui, în veci; iară Iuda vânzătorul îşi are locul în iad şi suferă pedeapsă veşnică şi nesfârşită. Aşadar, el trebuie tânguit, precum însuşi Hristos, când s-a uitat la Iuda, 1-a tânguit şi 1-a plâns. ***„Căutând la el, s-a tulburat cu duhul şi a zis: Unul dintre voi Mă va vinde" (In. 13, 21).***

Pentru ce însă s-a tulburat El ? Mai întâi spre a arăta cât de mare este iubirea de oameni a Sa, câtă îndurare, câtă bunătate a Domnului! Cel vândut plânge pentru vânzător! El îl plânge încă şi pentru ca să-i dea prilej de a se lăsa de vânzarea sa. Fiindcă însă sufletul aceluia nu mai primea sămânţa mântuirii, fiind nesimţitor la îndemnare şi deşteptare, de aceea, întunecându-se de patimă, s-a aruncat în prăpastie, îndelung-răbdarea şi sfătuirea Domnului Său nu i-au ajutat lui nimic. Şi de aceea mai mult plângea Iisus, căci vedea că Iuda, după o învăţătură aşa de mult repetată şi după îndesite sfătuiri, totuşi s-a aruncat în bezna pierzării.

Pentru acesta Domnul simţea compătimire şi plângea; şi prin aceasta ne-a învăţat mai cu seamă pe aceia să-i plângem, care fac rele, iară nu pe acei ce suferă relele. Aşa, cel ce suferă nefiind vinovat, acela mai vârtos este de fericit. Pentru aceea a zis Hristos: ***„Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate, că a lor este Împărăţia Cerului" (Mt. 5, 10).*** Aşadar, vedeţi ce folos aduce suferinţa relelor.

Dar priviţi şi la pedeapsa celor ce fac rele. După ce Pavel a vorbit despre făcătorii de rele, zice: „Sfârşitul lor va fi după faptele lor" (II Cor. 11, 15); şi în alt loc: „Mânia lui Dumnezeu a sosit, în sfârşit, asupra lor" (II Tes. 2, 16). Aşadar, vezi că făcătorii de rele moştenesc mânia lui Dumnezeu.

Însă eu, iubiţilor, nu vă spun aceasta în zadar, ci pentru ca pe viitor să nu vă mai mâniaţi pe cei ce vă fac rău, ci mai vârtos să-i jeliţi şi să-i plângeţi; căci tocmai aceia ce vă fac vouă rău pe nedrept, sunt cei mai nenorociţi. ***De aceea noi, după porunca Domnului, să ne rugăm pentru dânşii şi să cerem de sus ajutorul cel dumnezeiesc. Chiar pentru noi înşine trebuie să iertăm pe cei ce ne jignesc, căci prin aceasta noi primim mai mult decât dăm, când lăsăm să se pornească mânia noastră asupra aproapelui.***

Tu întrebi: în ce chip primesc eu mai mult decât dau ? Ascultă cu luare aminte: când tu ierţi vrăjmaşului greşalele pe care le-a făcut el împotriva ta, ţi se vor ierta şi ţie păcatele pe care le-ai săvârşit împotriva lui Dumnezeu. Acestea din urmă sunt multe şi abia de iertat, iară cele dintâi sunt chiar uşor de iertat. Păcatele tale împotriva lui Dumnezeu sunt cei zece mii de talanţi din Evanghelie; iară păcatele aproapelui împotriva ta sunt numai cei o sută de dinari. Dacă tu iei aproapelui tău cei o sută de dinari, se vor ierta şi ţie cei zece mii de talanţi.

Dar să ne întoarcem iarăşi la cuvântarea noastră despre crima Iudei şi să vedem cum Domnul nostru a fost vândut, însă, ca să cunoaştem bine turbarea vânzătorului, nemulţumirea ucenicului şi nespusa bunătate a Domnului, să ascultăm povestirea Evanghelistului însuşi.

„Atunci, zice el, unul din cei doisprezece, care se numea. Iuda Iscarioteanul, mergând la Arhierei, a zis lor: Ce-mi veţi da mie, şi eu îl voi da pe El vouă?" (Mt. 26, 14-15). Aceste cuvinte se pare că sunt foarte lămurite şi că nu cuprind nimic altceva decât ceea ce se arată la întâia privire, însă, dacă se cercetează cu dinadinsul toate zicerile, atunci ele dau multă materie de gândire şi arată o bogăţie, de cugetări adânci.

Mai întâi trebuie să socotim timpul. Evanghelistul nu zice simplu: „El s-a dus la Arhierei", ci adaugă: „Atunci s-a dus" etc. ***Pentru ce Evanghelistul înseamnă mai amănunţit timpul ?*** Aceasta nu este în zadar. Mai înainte, adică, venise la Iisus o femeie cu un vas de alabastru şi vărsase unsoarea cea preţioasă pe capul Lui. Ea a arătat multă credinţă, multă stimă, multă supunere şi dăruire. Ea s-a lăsat cu totul de viaţa ei cea de mai înainte şi s-a făcut mai bună şi mai morală. Deci tocmai când păcătoasa s-a îndreptat, atunci ucenicul a vândut pe învăţătorul său. Atunci când păcătoasa a vărsat asupra Domnului vasul cu mir şi a şters picioarele Lui cu părul său, a arătat lui Hristos mare respect, prin mărturisirea sa stârpind toate păcatele sale, atunci ucenicul, care a văzut toate acestea, s-a dus spre a săvârşi vânzarea sa cea ruşinoasă. Aceea s-a ridicat din bezna păcatului la cer; iar acesta, măcar că văzuse mii de minuni şi de semne şi măcar că primise nenumărate învăţături, totuşi a căzut în bezna iadului.

În astfel de mare nenorocire aruncă pe om uşurătatea minţii lui şi voinţa cea răzvrătită. De aceea zice Pavel: ***„Cel ce crede că stă neclintit, să ia aminte, ca să nu cadă" (I Cor. 10, 12)***

Dar ar putea cineva să zică: ***dacă Hristos a putut să atragă la Sine pe păcătoasă, pentru ce n-a putut El să atragă la Sine şi pe ucenic ?*** Negreşit, El putea să-1

atragă la Sine, dar n-a voit să-1 silească, ci a voit să-i lase voia lui cea liberă şi să nu-1 târască la Sine cu de-a sila. De aceea zice evanghelistul: „Iuda s-a dus", adică el n-a fost chemat, n-a fost silit de cineva, nici sfătuit, ci de bună voie a întreprins acest pas, s-a grăbit de bună voie la fapta cea de ruşine, de nimic altceva împins la vânzarea Domnului Său, fără numai de răzvrătirea lui cea lăuntrică.

Evanghelistul spune mai departe: „Unul dintre cei doisprezece s-a dus" etc. şi în aceste cuvinte zace o pâră nu mică. Adică de spun că unul dintre cei aleşi, care în toate zilele umblau cu Domnul şi se învredniciseră de o mare încredere, unul dintre aceştia L-a vândut. Aici tu vezi totodată o dovadă de bunătate şi de îngrijire îndelung răbdătoare a Domnului, care până în seara cea de pe urmă a suferit şi a îndemnat la îndreptare pe vânzătorul şi tâlharul.

Ai văzut cum păcătoasa a dobândit harul, iară apostolul s-a dus în pierdere. De aceea, uită-te la păcătoasă şi nu te îndoi de iertare, dar uită-te şi la prăpăstuirea apostolului şi nu fii neîngrijitor şi nu te bizui; amândouă sunt pierzătoare! Inima noastră este foarte plecată spre păcat şi voinţa noastră este foarte schimbătoare; de aceea, noi trebuie să ne asigurăm şi să ne întărim din toate părţile. „Unul dintre cei doisprezece s-a dus". Vezi din ce societate stimabilă el a pierit şi ce mare nenorocire este uşurătatea minţii ?

Evanghelistul zice mai departe că cel ce s-a dus se chema Iuda Iscarioteanul. Aşa îl înseamnă el mai întâi, spre a-1 deosebi de un alt Iuda, cu porecla Tadeu, frate Sfântului Iacov cel tânăr.

Dar pentru ce îl numeşte el, după locul naşterii sale, „Iuda, cel zis Iscarioteanul" şi pentru ce nu zice „Iuda vânzătorul" ? El face aceasta pentru ca să ne îndemne a ne ţine limba curată de vorbe de ocară şi de aceea se stăpâneşte a-1 numi „vânzătorul". Să ne învăţăm, deci, a nu vorbi rău despre nici unul dintre vrăjmaşii noştri.

Dacă evanghelistul chiar împotriva vânzătorului Domnului nu întrebuinţează nici un cuvânt aspru, cum am putea noi să aflăm iertare când hulim pe cei de aproape ai noştri? Ba încă noi batjocorim nu numai pe vrăjmaşii noştri, ci şi pe cei ce sunt către noi cu bune plecări. Vă conjur, să nu mai fie una ca aceasta ! Ascultaţi numai ce zice apostolul Pavel: ***„Nici un cuvânt putred să nu iasă din gura voastră". (Efes. 4, 29).***

Iuda a zis către Arhierei: „Ce-mi veţi da mie, şi eu îl voi da pe El vouă ?". Ce glas nelegiuit, ce crimă nebună! Noi, iubiţilor, tremurăm numai gândind la aceasta.

Cum a putut o gură omenească să vorbească astfel, o limbă omenească să se mişte spre asemenea graiuri ? Cum s-a putut ca buzele să nu înţepenească şi înţelegerea să nu se clintească ? Spune, Iudo, pentru ce ai vândut tu pe Domnul tău ? Aceasta a făcut-o iubirea de argint, această rădăcină a tuturor răutăţilor, această patimă care întunecă sufletele noastre; ea face să se uite chiar legile firii, răpind judecata cea sănătoasă şi stârpind toată amintirea de prietenie, de mulţumire ş.a.; când o dată iubirea de argint orbeşte ochii duhului nostru, atunci noi umblăm cu totul în întuneric. Ca să te convingi desăvârşit despre aceasta, socoteşte numai cât de multe lucruri în sufletul lui Iuda iubirea de argint le-a dat uitării.

Îndată ce ea a intrat în acest suflet, s-a uitat toată petrecerea cu Domnul, toată acea sfântă legătură şi societate, însăşi învăţătura cea admirabilă a lui Hristos, toate acestea au fost uitate. Pentru aceea, cu drept zice Pavel: ***„Rădăcina tuturor răutăţilor este iubirea de argint." (I Tim. 6, 10).***

„Ce-mi veţi da mie, a zis Iuda, ca eu să vi-L dau pe El vouă ?". Iudo, tu trădai pe Cel ce prin cuvântul Său ţine împreună toată lumea, vinzi pe Cel nesfârşit, pe Făcătorul cerului şi al pământului, încă şi al nostru Făcător?

Dar spre a arăta cum că El de bunăvoie s-a lăsat a se vinde, ascultă ce a făcut Hristos. Tocmai în timpul trădării, când ei au ieşit asupra Lui cu săbii şi cu ciomege, cu făclii şi cu felinare, El a zis către dânşii: „Pe cine căutaţi?". Ei nu cunoşteau pe cel ce voiau să-1 prindă. Aşadar, împotriva voinţei Lui cu atât mai puţin ar fi putut fi El trădat, căci ei nici nu-L cunoşteau, cu toate făcliile şi felinarele lor. Însă ei, îndată ce au auzit glasul lui Hristos, s-au retras înspăimântaţi şi au căzut la pământ. Ei n-au putut suferi nici glasul Lui şi, prin căderea lor, şi-au arătat slăbiciunea; dar Domnul însuşi s-a predat prin Sine lor, zicând: „Eu sunt".

După ce Iuda a vândut pe Domnul şi a săvârşit crima sa cea turbată, a aruncat cei treizeci de arginţi şi a zis: „Greşit-am că am vândut sânge nevinovat" (Mt. 27. 4). Mai înainte el zisese: „Ce-mi veţi da mie, şi eu îl voi da pe El vouă?"; iară acum, după ce a săvârşit păcatul, 1-a cunoscut. De aici noi vedem că, dacă suntem uşuratici de minte şi neîngrijitori, nici o îndemnare şi sfătuire nu ne poate folosi la ceva; iară dacă suntem râvnitori şi priveghetori, putem iarăşi a ne ridica chiar din căderea în păcat.

Priveşte numai: când Domnul îl sfătuia şi voia a-1 opri de la pravăţul lui cel rău, el nu auzea şi nu ţinea seamă de sfătuire. Acum însă, după faptă, când nimeni nu-1 sfătuia, acum s-a deşteptat conştiinţa lui şi fără ca cineva să-1 îndemne a aruncat cei treizeci de arginţi la picioarele Arhiereilor.

Să socotim acum şi deosebirea între Iuda şi ceilalţi ucenici. Toate acestea ni le povesteşte evanghelistul cu de-amănuntul. El ne spune că, atunci când se făcea trădarea, când Iuda vindea pe Domnul, când el încheia negoţul cel ruşinos şi căuta prilej de a-L trăda, pe atunci s-au apropiat ceilalţi ucenici de Domnul şi L-au întrebat: ***„Unde voieşti să gătim pasca ?" (Mt. 26, 17).*** Vezi pe unul, vezi şi pe celălalt! Acesta umbla după trădare, iară acela voia să slujească Domnului. El încheia negustorie şi voia să ia bani pentru sângele răscumpărătorului; iară ei se ocupau cu slujba Domnului.

Şi el şi ei văzuseră aceleaşi minuni şi primiseră aceeaşi învăţătură; de unde, deci, această mare deosebire? Ea vine de la voinţă. Voinţa este pricina binelui şi a răului. Ucenicii întrebau: „Unde voieşti să gătim pasca". Care pască? Cea iudaică, care avea obârşia sa din Egipt, însă pentru ce ţine Hristos această pască? Precum El în toate împlinise legea, aşa voia să o păzească şi în punctul acesta. De aceea a zis El şi lui Ioan Botezătorul: ***„Se cade nouă a împlini toată dreptatea" (Mt. 3, 15).***
Aşadar, ucenicii voiau a găti nu pasca noastră, ci cea iudaică, însă pasca noastră, cea nouă, o gătea însuşi Hristos, ba El însuşi s-a făcut Mielul pascal, prin sfânta Sa patimă .

Dar pentru ce se duce la patimă ? Pentru a ne mântui de blestemul legii. De aceea a strigat Pavel: ***„Dumnezeu a trimis pe Fiul Său Cel născut din femeie, care s-a supus legii, ca pe cei de sub lege să-i răscumpere" (Gal. 4, 4-5).*** Deci, ca să nu poată nimenea zice că El a ridicat legea, pentru că n-a putut să o păzească pentru greutatea şi povara ei, de aceea El a împlinit-o în toate punctele, iar apoi a desfiinţat-o. Şi pentru aceasta a ţinut El şi pasca. Iară pasca cea iudaică era o preînchipuire a celei creştineşti. Ca să vezi aceasta, uită-te numai la asemănarea lor.

- ✓ *Acolo este un miel şi aici este un Miel.*
- ✓ *Acolo se jertfea un dobitoc, aici însuşi Stăpânul vieţii.*
- ✓ *Acolo este umbră, aici Adevărul.*

Soarele mântuirii a răsărit şi umbra a dispărut, Jertfa mielului pascal al iudeilor nu era numai o preînchipuire a viitorului Miel pascal; care a pătimit pe cruce.

Pe când ucenicii mâncau şi beau, a luat Iisus pâinea cu sfintele şi neîntinatele Sale mâini, a săvârşit rugăciunea cea de mulţumire, a frânt-o şi a zis către ucenici: ***„Luaţi şi mâncaţi; acesta este trupul Meu, care pentru voi se frânge, spre iertarea păcatelor". Şi după aceea a luat paharul, 1-a dat şi a zis: „Acesta este sângele Meu, care pentru voi se varsă spre iertarea păcatelor" (Mt. 26, 26-28).*** Şi Iuda era de faţă pe când Domnul zicea toate acestea.

Aşadar, o, Iudo, acesta este sângele pe care tu 1-ai vândut pentru treizeci de arginţi! Acesta este sângele pe care tu nu demult aşa de ruşinos 1-ai târguit cu fariseii cei necucernici!

Cât de mare este dragostea lui Hristos! Cât de mare este nerecunoştinţa Iudei! Domnul îl hrănea şi sluga vindea pe Domnul. El îl vindea pentru trezeci de arginţi şi Domnul îşi vărsa sângele Său; încă şi pentru vânzătorul Său 1-a vărsat, numai dacă el ar fi voit să se folosească de Dânsul. Şi Iuda era încă de faţă la cină, pentru ca să nu aibă nici o dezvinovăţire, mai vârtos pentru ca judecata să vină asupra lui.

Numai cel ce are conştiinţa curată să se împărtăşească din Cina cea Sfântă; nici un Iuda necredincios, nici un înrăutăţit, nici unul care are otravă în inima sa, să nu cuteze a se apropia de masa cea sfântă; căci apostolul Pavel zice: ***„Oricare va mânca pâinea aceasta, sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, vinovat va fi trupului şi sângelui Domnului!" (I Cor. 11, 27),*** de care grea vinovăţie să ne păzească harul lui Dumnezeu totdeauna ! Amin.

LIX. Cuvânt în Sfânta şi marea Vineri

***„Părintele Meu, de este cu putinţă, treci de la Mine paharul acesta; însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voieşti”* (Mt. 26, 39)**

Eu cred că mulţi se întreabă pentru ce Hristos a grăit aceste cuvinte; şi cei necredincioşi vor răstălmăci aceste cuvinte, spre a întinde cursă fraţilor noştri celor mai slabi. Deci pentru ca noi atât năvălirea acelora să o respingem, cât şi pe fraţii noştri să-i scăpăm de nelinişte şi de strâmtoare, să observăm aceste cuvinte mai de aproape, să ne oprim la tâlcuirea acestui loc şi să pătrundem în înţelesul lui cel adânc.

Căci citirea şi audierea cuvintelor nu ajută la nimic, dacă ele nu se şi pricep încă. Şi vistiernicul acela al împărătesei Candakiei citea, dar cât îi lipsea ucenicul lui Hristos, care să-i tâlcuiască cele citite, el nu înţelegea. Ca nu acelaşi lucru să vi se întâmple şi vouă, fiţi cu băgare de seamă la cuvintele noastre, aţintiţi-vă priceperea voastră şi primiţi cuvântarea mea cu suflet plin de luare aminte şi râvnitor. Ochiul vostru să se uite cu agerime, duhul vostru să fie aţintit şi sufletul vostru să se curăţească de toate grijile cele pământeşti, pentru ca noi să nu aruncăm cuvântul lui Dumnezeu în spini, nici pe piatră şi nici pe cale, ci să cultivăm un ogor gras şi roditor, spre dobândirea unui seceriş bogat.

Dacă veţi asculta cuvintele mele aşa, veţi înlesni lucrarea mea, iar voi înşivă fără osteneală veţi afla cele despre ce vă vorbesc. Ce zice locul din Biblie, care astăzi ne preocupă?

„Părinte, de este cu putinţă, treacă de la Mine paharul acesta”. Ce va să zică el cu aceasta? Noi trebuie să dăm înţelesul cuvintelor, înainte de a le tâlcui mai departe. Aşadar, ce voieşte el să zică? Voieşte să zică: „Părinte, de este cu putinţă, treacă de la mine”. ***Ce zici tu? Prin urmare, nu ştia El, oare, de este aceasta cu putinţă sau nu? Cine cutează a adeveri aceasta despre Hristos, măcar că cuvintele par a însemna aceasta?*** Însă nu trebuie să ne agăţăm de un cuvânt, ci să pătrundem în înţelesul, în scopul celui ce vorbeşte, să învăţăm a cunoaşte pricina şi timpul grăirii sale, şi toate acestea a le combina, spre a descoperi înţelesul cel ascuns. ***Dar cum putea înţelepciunea cea veşnică şi negrăită, cum putea Cel ce cunoaşte pe Tatăl, precum Tatăl cunoaşte pe Fiul, cum se putea ca Acesta să nu ştie de trebuie a pătimi sau nu?*** O astfel de ştiinţă, că cineva trebuie a pătimi, negreşit, nu este mai însemnată şi mai înaltă decât ştiinţa înţelepciunii celei lăuntrice şi a firii lui Dumnezeu, pe care numai singur Fiul le cunoaşte cu desăvârşire.

El zice aşa: ***„Precum Tatăl Mă cunoaşte pe Mine, şi Eu cunosc pe Tatăl”*** (În.10, 15). Dar ce vorbesc eu despre Unul-Născut Fiu al lui Dumnezeu? Chiar profeţilor nu le era necunoscut, de trebuia să pătimească Iisus sau nu, ci ei au spus mai înainte, foarte lămurit şi hotărât, că aceasta trebuia să se întâmple cu toată siguranţa. Ei au ştiut şi au predicat că Hristos va fi răstignit, pentru ce se va face aceasta şi ce binecuvântare va curge de aici pentru omenire, că El se va îngropa, dar va învia; a ştiut vânzarea Iudei, judecata cea nedreaptă şi celelalte, toate acestea descriindu-le întocmai. ***Şi Acela care a trimis pe profeţi şi le-a poruncit să vestească toate acestea, El însuşi să nu le fi ştiut oare? Ce om cu judecată va zice aceasta?*** Aşadar, tu vezi că acele cuvinte nu trebuie cineva să le înţeleagă cu uşurinţă.

Dar nu numai partea aceasta dintâi a cuvintelor acelora dă de gândit, ci şi graiurile următoare, încă şi mai mult. El zice: ***„De este cu putinţă, treacă de la Mine paharul acesta”.*** Aşadar, se pare că nu numai că nu ştia de este aceasta cu putinţă sau nu, ci pare încă a se feri de moartea cea de pe cruce. Căci cuvintele Sale par a avea acest înţeles: „De este iertat, aş voi să scap de cruce şi de moarte”. Şi cu toate acestea, când Petru, căpetenia Apostolilor, zisese lui Hristos: ***„Milostiv fii Ţie, Doamne, să nu fie Ţie una ca aceea, ca să fii omorât”*** (Mt. 16, 22), El l-a mustrat cu cuvinte foarte aspre, zicându-i: ***„Du-te de aici, satano, că sminteală îmi eşti; că nu cugeţi cele ce sunt ale lui Dumnezeu, ci cele ce sunt ale oamenilor”*** (Mt. 16, 23).

Nu demult, Hristos fericise pe Petru pentru mărturisirea lui (Mt. 16, 17), iară gândirea de a nu fi răstignit I se păruse Lui aşa de nebunească, încât pe Apostolul, pe care îl fericise şi căruia îi dăduse cheile Împărăţiei Cerului, acum îl numeşte Satană, căci a zis: „Milostiv fii Ţie, Doamne, şi să nu se întâmple Ţie moarte pe cruce”.

Cum oare să nu voiască acum a fi răstignit Acela, care aşa de tare mustrase pe ucenicul Său şi aşa de aspru îl înfruntase, pentru că îi zisese: „Să nu te răstigneşti?”. Şi cum putuse El, în pilda despre păstorul cel bun, să pună ca o faptă bună, de căpetenie, moartea Sa pentru oi? El a zis aşa: ***„Eu sunt păstorul cel bun; iară păstorul cel bun îşi pune viaţa pentru oi”*** (Ioan. 10, 11). Şi apoi adaugă la aceasta: ***„Iară năimitul, care nu este păstor, lasă oile şi fuge, când vede lupul venind”.*** Dacă însuşirea păstorului cel bun este de a-şi pune viaţa, precum însuşirea nămitului este de a nu face aceasta, apoi cum putea tocmai Cel ce S-a numit pe Sine păstor bun să se roage a scăpa de moarte? Cum a putut El să zică: ***„Eu [sufletul] de la Mine Însumi îl pun”*** (Ioan. 10, 18)? Dacă pui tu sufletul tău propriu, de bună voie, cum poţi ruga pe altul să te apere de moarte? Încă şi în alt

loc zice Hristos: ***„Pentru aceasta Tatăl Mă iubeşte, că Eu îmi pun sufletul Meu, ca iarăşi să-l iau”*** (Ioan. 10, 17). ***Iară dacă El nu voieşte a se răstigni, ci se fereşte şi roagă de aceasta pe Tatăl, apoi tocmai pentru aceasta, cum poate el să fie iubit de Tatăl?***

Dragostea purcede tocmai din conglăsuirea voinţelor. Şi dacă Hristos nu ar fi voit să se răstignească, cum putea Pavel să zică: ***„Umblaţi întru dragoste, precum şi Hristos v-a iubit pe voi şi S-a dat pe Sine la moarte pentru noi”*** (Efes. 5, 2)? Însuşi Hristos zice că El voieşte să se răstignească: ***„Părinte venit-a ceasul, preamăreşte pe Fiul Tău”*** (În. 17, 1). ***Prin preamărire înţelege El răstignirea. Dacă El altădată ruga moartea de la Tatăl, cum de se fereşte El acum de dânsa?***

Iară cum că prin preamărire înţelege El răstignirea, ascultă ce zice de aceasta Evanghelistul Ioan: ***„Încă nu era Duh Sfânt, că încă nu se preamărise Hristos”*** (În. 7, 39). ***Înţelesul acestor cuvinte este acesta: Harul lui Dumnezeu nu se dăduse, căci mânia lui Dumnezeu nu se ridicase deasupra oamenilor şi Hristos nu mersese încă la moartea cea de pe cruce.*** Adică crucea a stârpit mânia lui Dumnezeu asupra oamenilor, a lucrat împăcarea, a prefăcut pământul în cer, a unit pe oameni cu îngerii, a dărâmat tăria morţii, a surpat puterea diavolului, a stârpit puterea păcatului, a eliberat lumea din rătăcire, a reîntors adevărul, a speriat duhurile cele rele, a dărâmat capiştele idoleşti, a răsturnat jertfelnicele lor, a mânat fumul jertfelor, a sădit fapta cea bună şi a întemeiat bisericile.

Crucea este voinţa Tatălui, cinstea Fiului, bucuria Sfântului Duh, dar şi mărirea Sfântului Pavel, care zice: ***„Să nu fie mie a mă lăuda, fără numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos”*** (Gal. 6, 14).
Crucea este mai luminoasă decât soarele şi mai strălucită decât razele soarelui. Chiar de s-ar întuneca soarele, crucea totuşi străluceşte; şi soarele se întunecă, pentru că se covârşeşte de sclipirea crucii. ***Crucea a rupt zapisul ce era asupra noastră (Col. 2, 14), a nimicit temniţa morţii şi ne-a dat cea mai desăvârşită dovadă de dragoste a lui Dumnezeu: „Căci aşa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Unul-Născut Fiul său L-a dat, ca tot cel ce crede în El să nu piară”*** (În. 3, 16). Şi Pavel zice: ***„Fiind noi vrăjmaşi, ne-am împăcat cu Dumnezeu prin moartea Fiului Său”*** (Rom. 5, 10).

Crucea este o tărie nebiruită, o pavăză neînvinsă, siguranţa bogaţilor, norocirea săracilor, ocrotirea celor prigoniţi, înarmarea celor năpădiţi, liberarea de patimi, temelia faptei celei bune, semnul cel mărit şi minunat. Crucea iarăşi a deschis Raiul, a vârât într-însul pe tâlharul şi a introdus în cer neamul omenesc, care era aproape să se prăpădească, nici măcar de pământ nefiind vrednic. Aşa de multe

bunătăţi ni s-au împărtăşit şi ni se vor împărtăşi prin cruce, şi Hristos să nu fi voit să se răstignească!

Spune-mi, cine ar putea adeveri aceasta? Iară dacă El, într-adevăr, n-ar fi voit să se răstignească, cine l-ar fi silit, cine l-ar fi nevoit? Pentru ce oare a trimis El înainte pe Profeţi, ca să prevestească că El se va răstigni, şi că El voieşte aceasta; pentru ce i-a trimis înainte, dacă El nu voia să pătimească? Şi pentru ce a numit el crucea „pahar", dacă nu avea plăcere de dânsa? Căci prin aceste cuvinte El arată cât de mult doreşte crucea. Adică precum cel însetat pofteşte un pahar, tot aşa dorea El răstignirea. De aceea a zis El: ***„Eu doar am dorit să mănânc cu voi aceste paşti"*** (Lc. 22, 15). Şi El a zis această nu fără temei, ci pentru că după cină îl aştepta răstignirea.

Deci cum putea Acela, care numise răstignirea preamărire şi pedepsise pe Apostolul Său pentru că voia să-L oprească de la moarte, cum putea Acela, care prin pilda păstorului celui bun arătase lămurit că va merge la moarte pentru oile Sale, care declarase că avea aşa mare dor de dânsa şi că se duce la moarte de bună voie, cum putea El să se roage ca să nu-l atingă moartea? Dacă El însuşi n-ar fi voit să moară, nu s-ar fi putut oare împiedica vrăjmaşii Lui de la prigonirea lor? Dar tu vezi că El de bună voie merge întru întâmpinarea lor. Şi când ei L-au întâlnit. ***El i-a întrebat: „Pe cine căutaţi!". Ei I-au răspuns: pe Iisus. Şi El a zis către dânşii: „Eu sunt"; atunci ei s-au ferit şi au căzut la pământ*** (În. 17, 4-6).

Aşadar, după ce El mai întâi i-a lovit cu orbire şi le-a arătat că El putea scăpa, atunci S-a predat pe Sine lor, pentru ca tu să vezi că nu prin silă sau de nevoie, sau prin puterea prigonitorilor Săi, ci de bună voie şi nesilit a răbdat acestea, precum cu mult mai înainte se hotărâse. Pentru aceea profeţii au fost trimişi înainte, pentru aceea patriarhii au prevestit aceasta şi pentru aceea crucea cu mult mai înainte a fost arătată şi preînchipuită, prin cuvinte şi prin fapte.

Cu toate acestea, ceea ce acum urmează în cuvintele lui Hristos, ne pune pe gânduri şi mai mult. Adică, după ce Hristos a zis: „De este cu putinţă, treacă de la Mine paharul acesta", El adaugă: ***„însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voieşti".*** Aici, chiar după literă, se întâlnesc două voinţe. Tatăl voind ca El să fie răstignit, iară El nu. Noi vedem în toate celelalte locuri ale Sfintei Scripturi că Hristos de-a pururea voieşte la fel cu Tatăl, de-a pururea este în conglăsuire cu Dânsul. Căci când El zice: ***„Părinte, păzeşte-i pe dânşii, ca să fie una, precum şi Noi una suntem"*** (În. 17, 11), El cu aceasta nu zice alta decât că voinţa Tatălui şi a Fiului sunt cu desăvârşire asemenea. Şi când zice: ***„Graiurile, care Eu le grăiesc, nu de la Mine le grăiesc, ci Tatăl este Cel ce grăieşte întru Mine"*** (În. 14, 11), iar

prin aceasta arată aceeaşi. Când zice: ***„Eu de la Mine însumi nu am venit”*** (În. 7, 28) şi: ***„Nu pot Eu să fac de la Mine nimic”*** (În. 5, 30), El nu voieşte să zică că n-are putere la aceasta, ci voieşte a arăta lămurit că în vorbele, faptele şi în toate lucrurile voia Lui şi a Tatălui sunt cu desăvârşire deopotrivă.

Căci cuvintele: „Eu nu grăiesc de la Mine” arată nu lipsa de putere, ci conglăsuirea lui cu Tatăl. De unde însă vine că El acum zice: „Nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voieşti”; pentru ce oare Mântuitorul lumii zice aşa? Vă rog să fiţi cu mare băgare de seamă. Era foarte greu de a crede în întruparea Fiului lui Dumnezeu. Această covârşire a iubirii Sale de oameni şi mărimea pogorârii Sale erau înspăimântătoare, cerându-se multe dovezi pentru ca ele să fie socotite adevărate.

Căci gândeşte, numai, ce va să zică a auzi şi a afla că Dumnezeu cel negrăit şi netrecător, care nu se poate cuprinde cu mintea, nu se poate vedea cu ochii şi nu se poate pipăi, Acela „în mâna căruia sunt marginile pământului” (Ps. 94, 4), care „caută spre pământ şi-l face a se cutremura, Cel ce se atinge de munţi şi ei fumegă” (Ps. 103, 32), a cărui strălucire, chiar când ei se pogoară, nu o pot suporta heruvimii, ci îşi acoperă feţele cu aripele lor, că Acesta care este cu mult mai înalt decât toate gândurile şi decât toate cugetele, întrecându-i pe îngeri, pe Arhangheli şi pe toate puterile cereşti, să voiască a se face om şi să primească trupul cel format din pulbere, să intre în pântecele fecioarei şi să petreacă acolo nouă luni, a se adăpa la pieptul ei şi a suferi toate întâmplările omeneşti – nu este oare aceasta de cea mai mare mirare?

Iară pentru că ceea ce avea să facă era atât de miraculos şi neobişnuit, încât mulţi n-ar fi putut crede, de aceea Dumnezeu a trimis mai întâi pe profeţi ca să prevestească aceasta; şi a profeţit încă Patriarhul Iacov, când a zis: ***„Din vlăstare fiul meu te-ai înălţat, te-ai culcat şi ai adormit ca un leu”*** (Fac. 49. 9). Încă şi Isaia a zis despre Dânsul: ***„Iată fecioara va zămisli şi va naşte fiu, şi se va chema numele lui Emanoil”*** (Îs. 7, 14). Şi în alt loc zice el: ***„Văzutu-l-am ca un prunc şi ca o rădăcină pe pământ însetat”*** (Îs. 53, 2). Încă şi David a vorbit despre venirea Lui în trup prin cuvintele: ***„Pogorî-se-va ca ploaia pe lână şi ca picătura ce cade pe pământ”*** (Ps. 72, 6), pentru că El a intrat în pântecele mumei sale fără a fi fost băgat în seamă şi fără vuiet.

Însă toate aceste prevestiri ale înomenirii Sale nu erau încă de ajuns, ci pentru ca El să fie socotit om cu adevărat, s-a supus la toate cele omeneşti. De aceea nu s-a înfăţişat El deodată ca om crescut, ci s-a născut şi s-a nutrit de muma-Sa, a crescut şi a sporit, pentru ca prin toate acestea să fie crezută omenirea Lui cea adevărată. Ba încă nu s-a oprit la această dovadă, ci a suferit cu trupul Său toate slăbiciunile

firii omeneşti, a însetat şi a flămânzit, a dormit şi a ostenit, ba a mers şi la cruce şi a pătimit atât de mult, pe cât poate vreun om pătimi.

De aceea a căzut de pe faţa Lui sudoarea ca picăturile de sânge, pentru aceea s-a întristat şi s-a descurajat. Deci, precum El flămânzea şi ostenea, dormea şi mânca şi bea, tot aşa şi pregeta a muri, şi prin aceasta a arătat adevărata Sa omenire; căci dragostea către viaţă este sădită în firea omenească. Aşadar, spre a arăta că trupul, pe care El l-a luat, nu este nălucire, nici părere, de aceea El a pus la iveală înaintea noastră patimile Sale.

Acesta este un temei. Afară de aceasta, pot să vă mai aduc şi un altul, care este tot aşa de însemnat; care este acesta? ***Hristos a voit să înveţe pe oameni toate faptele cele bune. Iară cine voieşte să dea învăţătură dreaptă, trebuie să înveţe nu numai prin cuvinte, ci şi prin fapte. Aceasta este învăţarea cea mai bună.***

Când cârmaciul stă lângă învăţăcelul său, arătându-i cum să ţină cârma, uneşte vorba cu exemplul; el nu numai vorbeşte, nici numai lucrează, ci le uneşte amândouă. La fel face şi zidarul. Pune pe învăţăcelul său lângă sine şi îi arată, prin cuvânt şi prin faptă, cum trebuie să zidească. Tot aşa fac şi ceilalţi meşteri, învăţarea şi exemplul sunt pretutindeni legate la un loc. Deci, fiindcă Hristos a venit ca să ne înveţe toate faptele cele bune, de aceea El învăţa ce trebuie a face şi totodată şi El însuşi făcea; căci El zice aşa: ***„Cine va face şi va învăţa aşa, acela mare se va chema întru Împărăţia Cerului”*** (Mt. 5, 19).

Iată, ***El voia ca noi să fim smeriţi şi blânzi, şi a învăţat aceasta cu cuvintele, însă El a învăţat aceasta şi prin faptele Sale***, căci după ce a zis: ***„Fericiţi cei săraci cu duhul, fericiţi cei blânzi”*** (Mt. 5, 3-4), a arătat prin faptele Sale cum trebuie a împlini această datorie. El a luat fota, s-a încins cu dânsa şi a spălat picioarele ucenicilor Săi (În. 13, 4-5). Ce a putut să fie asemenea acestei smerenii? Aşadar, El a învăţat această faptă bună nu numai cu cuvântul, ci şi cu fapta. Tot aşa a arătat El cu fapta blândeţea şi păciuirea Sa. Cum? El a fost lovit peste faţă de sluga arhiereului, dar a zis numai atâta: ***„De am grăit rău, mărturiseşte de rău, iară de am grăit bine, de ce Mă baţi?”*** (În. 18, 23).

El a poruncit a ne ruga pentru vrăjmaşi, dar iarăşi ne-a învăţat şi aceasta prin faptele sale. Căci când spânzura pe cruce, a zis: ***„Părinte, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac”*** (Lc. 23, 34). Aşadar, ***precum El ne-a poruncit nouă să ne rugăm pentru vrăjmaşi, aşa s-a rugat şi El însuşi, măcar că şi fără de aceasta El putea să-i ierte, prin propria Sa putere.***

Iarăşi a poruncit El să facem bine celor ce ne urăsc, să binecuvântăm pe cei ce ne clevetesc. Şi aceasta a făcut-o cu fapta, izgonind demonii din iudei, măcar că ei îl huleau, ca şi cum ar fi El însuşi cuprins de demon. El grămădea binefacerile asupra prigonitorilor Săi şi a introdus în Împărăţia Cerului pe cei ce au voit să-L răstignească. Mai departe zice El către ucenicii Săi: ***„Să nu purtaţi la brâiele voastre nici aur, nici argint, nici aramă”*** (Mt. 10, 9); şi El a împlinit şi aceasta, precum singur zice despre Sine: ***„Vulpile au vizuini şi păsările cerului cuiburi, iară Fiul Omului nu are unde să-Şi plece capul”*** (Mt. 8, 20).

El ne-a învăţat şi cum să ne rugăm. Apostolii au zis către Dânsul: ***„Doamne, învaţă-ne să ne rugăm”*** (Lc. 11, 1); şi de aceea ***El Însuşi se ruga, pentru Ca ei să înveţe de la Dânsul a se ruga. El însă trebuia să le arate lor nu numai că trebuia a se ruga, ci încă şi cum să se roage.*** De aceea, El le-a dat şi formula rugăciunii: „Tatăl nostru, carele eşti în ceruri” şi celelalte. Fiindcă El ne-a poruncit a ne ruga: „şi nu ne duce în ispită”, adică în primejdie, ne învaţă aceasta însuşi şi cu fapta, când zice: „Părinte de este cu putinţă, treacă de la Mine paharul acesta”, prin care învaţă pe toţi credincioşii a nu se arunca singuri în primejdii, ci a aştepta năpădirea vrăjmaşilor, iar atunci a arăta toată bărbăţia. Ei nu trebuie a se grăbi înşişi şi a se expune primejdiei.

Aşadar, fiindcă El voia să înveţe pe ucenicii Săi a se ruga, se roagă şi El însuşi, după firea Sa cea omenească, nu însă după cea dumnezeiească. Iară ca om s-a rugat El, pentru ca să ne înveţe că trebuie să ne rugăm pentru izbăvirea noastră din primejdii. Iară dacă izbăvirea noastră va fi cu neputinţă, atunci să respectăm hotărârea cea dumnezeiească. De aceea a zis El: „Însă nu precum voiesc Eu, ci precum voieşti Tu”. ***Aceasta nu trebuie a se înţelege ca şi cum El ar avea altă voinţă decât Tatăl; şi cuvintele acestea trebuie să fie învăţătură pentru oameni, ca ei, chiar când sunt în necaz şi în primejdie, când tremură şi nu le place a muri, totuşi trebuie să supună voinţa lor voinţei Lui Dumnezeu.***

Pavel ştia aceasta şi a şi împlinit-o. El a rugat pe Domnul ca să depărteze ispitele de la dânsul şi a zis: ***„De trei ori pe Domnul am rugat”*** (II Cor. 12, 8), dar fiindcă aceasta nu era voia Domnului, el a adăugat: ***„de aceea binevoiesc întru neputinţă, în nevoi şi în prigonire”*** (II Cor: 12, 10). Voiesc să vă spun aceasta mai lămurit. Pavel era înconjurat de multe primejdii şi s-a rugat ca să se mântuiască de dânsele. Dar a auzit cum Dumnezeu i-a zis: ***„Destul îţi este harul Meu, că puterea Mea întru neputinţe se săvârşeşte”*** (II Cor. 11, 9); şi după aceea el a ştiut care era voia lui Dumnezeu, supunându-şi voia sa voii lui Dumnezeu.

Aşadar, Hristos amândouă acestea ne-a învăţat prin rugăciunea Sa, să nu ne aruncăm înşine în primejdii, ci să ne rugăm pentru depărtarea primejdiei. Dacă ea totuşi ne-a ajuns, să o întâmpinăm cu bărbăţie şi cu răbdare şi să supunem voinţa noastră voinţei lui Dumnezeu.

Deci, ştiind noi acestea, să ne rugăm, ca să nu cădem în ispită: iară dacă am căzut în ea, să cerem de la Dumnezeu răbdare şi putere şi totdeauna să supunem voinţa noastră voinţei Lui. Atunci vom petrece viaţa aceasta de acum în linişte şi vom dobândi bunătăţile cele viitoare; cărora fie să ne învrednicim prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt se cuvine lauda, acum şi pururea şi în vecii vecilor ! Amin.

LXI. Cuvânt la 23aprilie, în amintirea Sfântului mare mucenic Gheorghe - Nenorocirea celor drepţi şi bunăstarea păcătoşilor nu trebuie să ne facă să rătăcim de la credinţa în Dumnezeu

Poate să fie, oare, ceva mai nebunesc şi mai fără de minte decât nesocotinţa acelora care, cu toată rânduiala ce domneşte în lume, totuşi se îndoiesc şi nu pricep ocârmuirea dumnezeiască a lumii? Cine ar dori să dovedească că soarele este întunecat şi rece, prin aceasta ar da dovadă că mintea lui nu este întreagă.

Tot aşa de nesocotit, şi încă mai mult, este cel care tăgăduieşte pronia şi ocârmuirea dumnezeiască a lumii. Nici soarele nu poate să strălucească aşa de luminos, precum străluceşte pronia dumnezeiască pretutindeni! Noi vedem soarele de veacuri mergând pe calea cea rânduită lui, vedem cum aşezarea stelelor păzeşte rânduiala hotărâtă lor şi cursul lumii niciodată nu se întrerupe; vedem cum ziua şi noaptea urmează una alteia, şi toate, atât cele de sus, cât şi cele de jos, ca într-un dans armonios păstrează locul şi poziţia lor, fără a trece peste hotarele ce le-a însemnat Dumnezeu de la început.

Dar poate veţi răspunde: ***„Ce ne foloseşte pe noi că cerul, şi soarele, şi luna, şi stelele, şi toate celelalte se bucură de o aşa de bună rânduială, când împrejurările şi legăturile noastre omeneşti, dimpotrivă, sunt pline de amărăciune şi neorânduială?”***

Ce amărăciune şi neorânduială socoteşti tu, omule? Îmi răspunzi: ***„Acela este bogat şi, pe lângă aceasta, jefuieşte, înşeală, răpeşte în toate zilele averea săracilor, şi, totuşi, nu-l ajunge nici o supărare. Altul, dimpotrivă, trăieşte cu umilinţă, în cumpătare şi cu dreptate, împodobit cu toate faptele bune, şi, totuşi, este lovit de boală şi sărăcie, de cele mai mari şi felurite rele”.***

Aşadar, ***acestea sunt lucrurile care te mâhnesc pe tine?*** „Acestea sunt”, răspunzi tu. Da, dar când tu vezi că mulţi dintre cei ce fac rău sunt pedepsiţi, dimpotrivă, nenumăraţi dintre cei cu fapte bune trăiesc bine, pentru ce nu părăseşti părerea ta şi întârzii a lăuda pe Dumnezeu? Iarăşi îmi răspunzi: ***„Pentru aceasta nu părăsesc părerea mea, că tocmai această nepotrivire mă scandalizează cel mai mult. Pentru ce din doi păcătoşi, numai unul se pedepseşte şi celălalt se cruţă, şi din doi oameni buni, unul trăieşte bine, iar altul este plin de nenorocire?”.*** Dar ascultă, că tocmai aceasta este una din faptele cele mai mari ale proniei Iui Dumnezeu.

Dacă Dumnezeu, încă de aici, ar pedepsi pe toţi păcătoşii şi ar răsplăti pe toţi drepţii, atunci ar fi de prisos ziua Judecăţii de apoi. Şi, pe de altă parte, dacă El n-ar pedepsi nici un păcătos şi n-ar răsplăti nici un drept, atunci păcătoşii, cu mintea lor cea uşoară, s-ar face şi mai răi şi necucernici, tânguirile şi hulirile asupra lui Dumnezeu şi mai mult s-ar înmulţi, şi ei ar întări cu toată hotărârea că Dumnezeu nu Se îngrijeşte nicidecum de viaţa oamenilor.

Dacă ei, şi acum când Dumnezeu pedepseşte pe unii păcătoşi şi răsplăteşte pe unii drepţi, totuşi, se îndoiesc de ocârmuirea dumnezeiască a lumii, ce ar zice când nu s-ar face asta? Ce cuvinte de hulă n-ar zice atunci? ***Aşadar, Dumnezeu pedepseşte pe unii păcătoşi, şi pe alţii nu, răsplăteşte pe unii drepţi şi pe alţii nu. El nu pedepseşte pe toţi, ca să te convingă pe tine că va fi învierea morţilor. Însă pedepseşte pe unii, pentru ca, prin frica de pedeapsă a altora, să facă pe cei uşuratici cu luare aminte pentru mântuirea lor sufletească.*** Pe de altă parte, ***El răsplăteşte pe unii drepţi, pentru ca prin aceasta să îndemne pe alţii la fapte bune, dar nu răsplăteşte pe toţi, pentru ca să te înveţe pe tine că are să vină ziua de apoi când toţi vor primi răsplata pentru faptele lor.***

Deci, dacă toţi ar primi aici pe pământ răsplătirea sau pedeapsa meritată, atunci nimeni n-ar mai crede în înviere. Dimpotrivă, dacă nimeni n-ar primi încă de pe pământ răsplătirea faptelor sale, atunci cei mai mulţi s-ar face leneşi şi fără luare aminte.

De aceea, Dumnezeu pedepseşte pe unii, iar pe alţii nu, şi prin aceasta foloseşte atât pe cei pe care îi pedepseşte, cât şi pe cei pe care nu-i pedepseşte. ***Pe cei răi îi înspăimântă a se îndepărta de la răutatea lor, iar pe cei buni, dimpotrivă, prin pedeapsa unora, îi face mai buni şi mai cucernici.*** Aceasta o arată însuşi Hristos, când I S-a spus că s-a surpat un turn şi a ucis nişte oameni. El a zis: ***„Credeţi, oare, că ei au fost mai păcătoşi decât toţi oamenii care locuiau în Ierusalim? Nu, zic vouă; dar de nu vă veţi pocăi, toţi veţi pieri la fel”*** (Luca 13, 4-5). Tu vezi din aceasta că, deşi aceştia au pierit că erau păcătoşi, ceilalţi însă s-au cruţat, nu pentru că ei ar fi fost drepţi, ci pentru ca, prin pedeapsa acelora, să se îndrepte. ***Dar tu îmi stai împotrivă şi zici că s-a făcut nedreptate celor pedepsiţi, pentru că se putea ca şi ei să se îndrepte fără să fie pedepsiţi, prin pedeapsa altora.*** ***Însă dacă Dumnezeu ar fi prevăzut că ei se vor pocăi şi se vor îndrepta, nu i-ar fi pedepsit cu moartea.***

Dacă El, pe mulţi dintre cei despre care prevede că nu vor trage nici un folos, din îndelunga Lui răbdare, totuşi îi suferă cu o mare răbdare şi mereu le dă timp şi prilej de îndreptare, cum ar fi putut El să răsplătească pocăinţa celor care s-ar fi

îndreptat prin pedepsirea altora? Aşadar, lor nu li s-a făcut nici o nedreptate. Pe de o parte, ei au fost împiedicaţi de la o răutate mai îndelungată; iar pe de altă parte, pentru că pedeapsa lor în cealaltă lume va fi mai mică, fiindcă au pătimit aici pe pământ.

De asemenea, nu s-a făcut nici o nedreptate nici cu cei care nu s-au pedepsit. Era în puterea lor, numai de voiau, de a trage pentru îndreptarea lor cel mai mare folos din îndelunga-răbdare a lui Dumnezeu, a se mira de răbdarea Lui cea mare, a se întoarce pe calea faptei bune şi a se folosi de pedeapsa altora spre propria lor mântuire. Dimpotrivă, dacă rămân în răutatea lor, nu Dumnezeu este pricina pieirii lor, căci El de asta este îndelung răbdător pentru ei, spre a-i dobândi, însă ei nu, sunt vrednici de iertare, pentru că nu trag nici un folos din îndelunga-răbdare a lui Dumnezeu.

Însă cele spuse până aici nu sunt singurul motiv pentru care nu se pedepsesc toţi păcătoşii aici pe pământ, ci este şi o altă pricină, mai mare. Şi care este aceasta? Dacă Dumnezeu ar fi pedepsit îndată fiecare păcat, s-ar fi stârpit tot neamul omenesc, şi nu ar fi putut ajunge până în zilele noastre. Ca să vezi că aceasta este adevărat, ascultă pe psalmistul, care zice: ***„De te vei uita la fărădelegi, Doamne, Doamne, cine va suferi?”*** (Psalmul 129, 3).

Spre a înţelege după cuviinţă aceste cuvinte, nu este nevoie să socotim păcatele fiecăruia, ci doar pe cele pe care fiecare, fără voia sa, le-a săvârşit, şi chiar dintru aceasta se va vedea că noi, încă de mult timp am fi fost nimiciţi, dacă am fi fost pedepsiţi pentru fiecare păcat.

„ ***Cine va zice fratelui său nebune, vinovat va fi de gheena focului***” (Matei 5, 22), zice Domnul. Este cineva dintre noi care să nu fi făcut acest păcat? De aceea, dacă Dumnezeu, în toate zilele ar pedepsi, de mult am fi fost cu toţii prăpădiţi.

Iarăşi zice Scriptura, ***că oricine jură, deşi nu jură strâmb, totuşi face nedreptate*** (Matei 5, 37). Dar unde este acela care să nu se fi jurat niciodată?

Domnul zice mai departe: ***„Că oricine se uită la femeie poftind-o, a şi săvârşit adulter cu ea în inima lui”*** (Matei 5, 28). Însă câţi nu au făcut acest păcat?

Deci, dacă ne gândim noi la aceste păcate, pe care nimeni nu le poate tăgădui şi care nu pot rămâne nepedepsite, ci neapărat atrag după ele pedeapsa, şi dacă pe lângă acestea toate, ne aducem aminte de propriile noastre păcate ascunse, trebuie

să recunoaştem şi să slăvim pe Dumnezeu că nu ne trimite pedeapsă imediat, după fiecare păcat.

Aşadar, ***când tu vezi că cineva jefuieşte şi înşeală pe altul, şi totuşi rămâne nepedepsit, atunci cercetează-ţi propria conştiinţă, cercetează viaţa ta de până acum, vezi păcatele tale şi lesne vei observa că, mai întâi de toate, pentru tine însuţi a fost bine că Dumnezeu nu pedepseşte îndată fiecare păcat.*** Tocmai de aceea, mulţi vorbesc aşa de nesocotit despre cârmuirea dumnezeiască a lumii, fiindcă ei nu se văd pe ei, ci pe alţii. ***Noi luăm aminte cu mare plăcere la cele străine şi trecem cu vederea pe ale noastre. Să nu mai facem acestea de acum, ci să urmăm dimpotrivă!***

Dacă, mai departe, tu vezi un drept în nenorocire, gândeşte la Iov. Căci deşi este cineva drept, totuşi, nu este mai drept ca el, ba încă nici nu se va apropia vreodată de dânsul, şi deşi a suferit cineva multe, totuşi, nu a suferit aşa multe ca Iov.

Acestea judecă-le şi încetează de a te mai ridica împotriva lui Dumnezeu, şi nu zice că pe cel bun, de aceea îl ajunge nenorocirea, căci Dumnezeu nu i-a aminte la dânsul; ci pentru că El voieşte a-l încununa şi a-l face mai slăvit.

De vrei să vezi un păcătos care a fost pedepsit, adu-ţi aminte de slăbănogul care zăcuse pe patul de boală 38 de ani. Cum că el căzuse în acea boală pentru păcatele sale, aflăm de la Hristos: ***„Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai greşeşti, ca să nu-ţi fie ceva mai rău”*** (Ioan 5, 14). Când noi suntem pedepsiţi, atunci, precum s-a zis, plătim datoria propriilor noastre păcate. Dacă noi, însă, cu toate faptele noastre bune, primim nenorociri atunci Dumnezeu voieşte a ne încununa.
Aşadar, oricum am fi, drepţi sau păcătoşi, este spre mântuirea noastră de a primi pedeapsă şi nenorocire. Prin aceasta, cei buni se fac mai slăviţi, iar păcătoşii se îndreaptă şi îşi micşorează pedeapsa viitoare. Omul care s-a pedepsit de Dumnezeu aici şi a primit pedeapsa cu mulţumire va suferi mai puţin în lumea cealaltă. Aceasta ne-o spune Sfântul Apostol Pavel, când scrie: ***„Căci de ne-am fi judecat noi înşine, nu am mai fi judecaţi. Dar, fiind judecaţi de Domnul, suntem pedepsiţi, ca să nu fim osândiţi împreună cu lumea”*** (I Corinteni 11, 31-32).

Acum, fiindcă noi ştim toate acestea, să judecăm drept despre pronia lui Dumnezeu şi să-i aducem la tăcere pe cei ce o tăgăduiesc. Şi chiar dacă vreo întâmplare covârşeşte priceperea noastră, noi nu trebuie să credem din aceasta că viaţa noastră nu stă sub povăţuirea lui Dumnezeu, fiindcă noi am văzut şi cunoaştem din foarte multe întâmplări puterea lui Dumnezeu în viaţa noastră. De aceea, şi din

întâmplările neînţelese de noi, să cunoaştem înţelepciunea Lui cea necercetată şi să ne închinăm ei. Dacă dibăcia multor oameni este nepricepută de cei neştiutori, cu cât mai mult poate fi nepriceput de mintea omenească adâncul cel fără margini al judecăţilor lui Dumnezeu? ***„Cât sunt de necercetate judecăţile Lui şi cât de nepătrunse căile Lui!”*** (Romani 11, 33).

Dar să primim spre mântuirea noastră nu numai relele ce însuşi Dumnezeu le trimite, ci şi celelalte rele. Presupunem că nenorocirea ce tu o suferi nu vine de la Dumnezeu, ci de la răutatea oamenilor. Dar şi aceasta îţi este spre mântuire, dacă o primeşti cu mulţumire şi nu huleşti pe Dumnezeu, Care putea să o împiedice, dar a îngăduit nenorocirea pentru cercetarea ta. Atunci tu vei fi încununat la fel cu cei la care însuşi Dumnezeu a trimis răul, pentru că tu ai suferit fără cârtire răul care a venit de la oameni şi ai mulţumit Aceluia care putea să-l împiedice, dar nu a voit.

De aceea, ***noi totdeauna să cinstim pronia dumnezeiască şi să cugetăm la ea, căci atunci ne vom face tot mai vrednici de bunătatea şi purtarea de grija cea dumnezeiască, vom dobândi mult ajutor de la El, ne vom elibera de păcate şi vom primi cununa vieţii viitoare. De care fie să ne împărtăşim, prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt se cuvine cinstea, acum şi în vecii vecilor. Amin.***

LXII. Cuvânt la 29 iunie la serbarea Sfinţilor apostoli Petru şi Pavel - Cuvânt de laudă apostolului Pavel

„Dar prin harul lui Dumnezeu sunt ceea ce sunt; şi harul Lui care este în mine n-a fost în zadar” (I Corinteni 15, 10)

Ce este omul, cât de mare este nobleţea firii noastre şi de câte virtuţi mari este capabilă această făptură - omul – nimeni nu a arătat mai bine decât Apostolul Pavel.

El stă acum de faţă cu glas mare spre a răpune pe toţi pârâşii firii, spre a apăra pe Alcătuitorul firii, spre a ne încuraja la fapta cea bună şi spre a astupa gura clevetitorilor care mint, spunând că firea omenească nu este capabilă de nici un bine. Pavel nu a primit o altă fire decât noi, nu a dobândit alt suflet, nu a locuit în altă lume şi cu toate acestea, a întrecut cu mult pe ceilalţi oameni.

Mai întâi, acest Apostol nu s-a înspăimântat de nici o pătimire, de nici un necaz care i s-a întâmplat pentru fapta bună şi pentru dreptate, ci cu bucurie s-a supus tuturor necazurilor şi le-a numit pe acestea ***„vremelnice şi uşoare”*** (II Corinteni 4, 17). Dar încă şi mai vrednic de mirare este că el a făcut toate acestea fără să urmărească vreo răsplătire.

Noi nu suportăm niciodată nici un fel de osteneală şi necaz, fără să aşteptăm răsplătire; el însă le-a luat asupra lui fără răsplată, cu bucurie şi cu dragoste, şi nu s-a tânguit de slăbiciunea trupească, nici de mulţimea treburilor, nici de tirania trupului, nici de nimic altceva.
În toate zilele el se făcea mai râvnitor, şi cu cât primejdiile îl împresurau mai mult, cu atât el devenea mai curajos. Aceasta a arătat-o el însuşi, prin cuvintele: ***„Uitând cele din urma mea şi tinzând către cele dinainte”*** (Filipeni 3, 14). Şi când moartea îi stătea înainte, el îndemna pe alţii să se bucure cu dânsul, scriind către filipeni: ***„Bucuraţi-vă şi fericiţi-mă”*** (Filipeni 2, 18). El sălta de bucurie pentru primejdii, pentru pătimiri şi ocări de tot felul.

Către corinteni scria: ***„Pentru aceasta mă bucur în slăbiciuni, în defăimări, în nevoi”*** (II Corinteni 12, 10). El le numea pe acestea arme ale dreptăţii, şi arăta cu aceasta, că tocmai prin ele s-a împărtăşit de cele mai mari foloase.

Cu toate că pretutindeni era biciuit, batjocorit şi hulit, el totuşi triumfa; lăsa peste tot semnul biruinţei şi mulţumea lui Dumnezeu pentru aceasta prin cuvintele: ***„Dar***

să dăm mulţumire lui Dumnezeu, Care ne-a dat biruinţa prin Domnul nostru Iisus Hristos" (I Corinteni 15, 57).

El alerga spre întâmpinarea defăimării ce i se aducea pentru propovăduirea Evangheliei cu mai multă râvnă decât alergăm noi pentru cinste; dorea moartea, mai mult decât noi viaţa; iubea sărăcia, mai mult decât noi bogăţia; ostenelile, mai mult decât alţii odihna; necazurile, mai mult decât alţii bucuria; iar pentru vrăjmaşii săi se ruga mai des decât îi blestemăm noi pe ai noştri. Câtă deosebire între noi şi Pavel!

A răsturnat el, oare, rânduiala firii? Nu, noi răsturnăm rânduiala. Pavel a urmat-o aşa cum este lăsată de Dumnezeu. Şi el era om, ca şi noi. Aşadar, nu te tângui asupra firii, că ea te împiedică să fii îmbunătăţit. Ia aminte la Apostolul Pavel.
Pentru dânsul numai una era înfricoşată şi grozavă: a supăra pe Dumnezeu. Şi nimic nu era pentru dânsul mai scump şi nimic nu dorea el aşa de mult ca a plăcea Domnului.

Nu mai vorbim de cetăţi, de popoare, de împărăţii şi de toate comorile şi slava lumii; el le socotea toate deşertăciuni.

Nici slava cerului nu era pentru el aşa de scumpă, ca dragostea către Hristos. Această dragoste îi era aşa de dulce, încât el nu râvnea nici chiar vrednicia îngerilor şi a arhanghelilor. Această dragoste covârşea toate şi având-o, se credea cel mai fericit dintre toate făpturile. Iar fără această dragoste, nici domnia, nici stăpânirea, nici puterea nu vor fi avut pentru el nici un folos. Având această dragoste, el mai bucuros voia să fie cel mai mic şi prigonit, decât fără ea, să fie printre cei înalţi şi importanţi. Pentru el, singura nenorocire era pierderea acestei dragoste.

Aceasta ar fi fost pentru el iadul, chinul cel nesuferit. Iar îndulcirea de această dragoste îi era mai scumpă decât viaţa, decât toată lumea, decât vrednicia îngerilor, decât toate cele prezente şi cele viitoare, decât o împărăţie, decât toate bunătăţile.

Tot ce nu era dragoste, nu era pentru el nici bucurie, nici întristare. Pentru această dragoste, el socotea toate celelalte ca pe o plantă veştejită; nu băga în seamă pe tiranii care îl urmăreau cu furie; moartea şi pedeapsa, mii de patimi, erau pentru dânsul un joc copilăresc, pe care el trebuia să le rabde pentru Hristos. Căci el le primea cu bucurie, şi în lanţurile sale era mai fericit decât Nero cu coroana de aur pe cap.

El trăia în temniţă ca în cer şi primea rănile şi lanţurile mai bucuros decât alţii premiul de biruinţă. Ostenelile îi erau la fel de iubite ca şi răsplătirile, ba încă le socotea răsplătire şi le numea dar. Iată, el socotea răsplătire a se slobozi şi a fi împreună cu Hristos, iar a rămâne în trup, el socotea povară, dar prefera pe aceasta, pentru că era de trebuinţă Bisericii (Filipeni I, 23-24).

Dar poate cineva să zică că Pavel a răbdat toate pătimirile şi ostenelile din dragoste către Hristos? Da, şi aceasta o zice şi el. Din dragoste către Hristos el a răbdat toate, iar nouă, dimpotrivă, aceleaşi pătimiri ne aduc mare întristare, pentru că ne lipseşte dragostea către Hristos.

Ce trebuie să zic eu însă de primejdiile şi ispitele ce a suferit Pavel? El de-a pururea era în supărare şi necaz. ***„Cine este slab şi eu să nu fiu slab? Cine se sminteşte şi eu să nu ard?" (II Corinteni 11, 29).***

Nimeni însă nu se întrista de propria-i nenorocire, precum Pavel pentru necazul aproapelui. Cât de mult s-a întristat el, de pildă, pentru iudei, încât ar fi vrut să piardă chiar slava cerească, numai să-i mântuiască pe ei! (Romani 9, 2-3).

Deci, pe cel ce se îngrijea deopotrivă pentru toţi oamenii, pentru popoare întregi şi cetăţi, ca şi pentru fiecare în parte, cu ce să-l asemănăm? Cu fier sau cu oţel? Cum trebuie să numim sufletul lui? Trebuie, oare, să zicem că era ca oţelul şi totodată mai nobil şi mai preţios decât piatra cea scumpă? Dar ce să zic eu de aur sau de oţel? Pune într-o parte a cântarului toată lumea, iar în cealaltă sufletul lui Pavel, şi vei vedea că acesta din urmă este mai greu şi mai de valoare.

Socoteşte acum şi cinstea de care Dumnezeu l-a făcut părtaş încă înainte de înviere. El l-a răpit în Rai, până la al treilea cer, şi acolo i-a arătat taine negrăite, pe care nici o limbă omenească nu este în stare să le grăiască.
Căci el, măcar că umbla pe pământ, trăia totuşi ca şi cum ar fi fost în ceata îngerilor; măcar că era încătuşat într-un trup muritor, el avea o curăţenie îngerească; şi măcar că era supus la multe neputinţe şi ispite, el totuşi se sârguia să nu rămână fără bunătăţile cele cereşti.

Ca propovăduitor al Evangheliei, el cutreiera lumea, ca şi cum ar fi avut aripi; socotea aşa de mici ostenelile şi primejdiile, ca şi când ar fi fost fără de trup, ca un înger; preţuia aşa de puţin toate cele pământeşti, ca şi cum am ar fi trăit în cer, ca şi când el ar fi fost dintre cei fără de trup.

Să nu zici că toate acestea nu Pavel însuşi, ci darul lui Dumnezeu printr-însul le-a făcut. Eu cred unele ca acestea, dar lauda se cuvine lui, că s-a făcut vrednic de un aşa de mare dar. ***Eu mă uimesc de puterea lui Hristos, care a făcut atât de puternic pe Pavel, şi mă minunez de râvna lui Pavel, care a dobândit un aşa de mare dar şi s-a arătat vrednic întru toate de dânsul.***

Pe voi vă îndemn nu numai a vă mira de dânsul, ci şi a vă face următori acestui izvor al faptei bune, căci atunci, şi noi ne vom face părtaşi la cununa de cinste a lui. Nu te îndoi că cel ce se va ridica la măsura lui Pavel nu va dobândi aceeaşi cinste, căci ascultă ce zice el însuşi: ***„Lupta cea bună am luptat, călătoria am săvârşit, credinţa am păzit, de acum mi s-a gătit cununa dreptăţii, pe care Domnul îmi va da-o în ziua aceea, El, Dreptul Judecător, şi nu numai mie, ci şi tuturor celor ce au iubit arătarea Lui"*** (II Timotei 4, 7-8).

Vezi cum cheamă el toţi oamenii a fi părtaşi la cinstea lui? Deci, fiindcă şi pe noi ne aşteaptă aceeaşi răsplătire, să ne sârguim a fi părtaş cinstei făgăduite. Să nu ne uităm la mărimea şi înălţimea faptelor bune ale lui, ci la râvna lui cea tare, pentru care el a dobândit asemenea dar şi la firea pe care el o avea, asemenea nouă.

Atunci şi cele mai grele lucruri ni se vor părea uşoare şi cu putinţă, şi în acest scurt timp nu ne vom speria de trudă şi de luptă spre a dobândi cununa de laudă cea neveştejită, prin darul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, acum şi în vecii vecilor. Amin.

LXIII. Cuvânt la 1 august la pomenirea Sfinţilor mucenici şapte fraţi Macavei - Despre statornicie şi despre creşterea copiilor

Odinioară când organizatorii jocurilor publice organizau concursuri de luptă ei puneau foarte mare râvnă în a aduce în arenă luptători tineri şi puternici ca înainte de începerea luptei privind la aceste figuri de luptători puternici spectatorii să se umple de uimire.

La fraţii Macavei însă a fost dimpotrivă cu totul altfel. Aici nu era o luptă între oameni, ci o luptă grozavă şi înfiorătoare între om şi duhurile cele rele şi la această luptă a adus Dumnezeu nu nişte bărbaţi tari şi puternici ci nişte copii gingaşi împreună cu bătrânul Eleazar şi cu o femeie gârbovită de ani, mama acestor copii.

Ce este aceasta? Duci tu la luptă o vârstă aşa de neputincioasă? Cine a auzit vreodată că o femeie de vârsta asta să fi stat la luptă? Deşi aceasta este neauzită răspunde Dumnezeu, nu voiesc a arăta cu aceasta un lucru de necrezut, nou şi nemaiauzit, căci Eu nu sunt un astfel de organizator de lupte să las totul numai pe tăria luptătorilor, mai mult eu stau lângă ei, îi ajut, le întind mâna mea şi cea mai mare parte a biruinţei trebuie a o atribui ajutorului meu.

Deci tu când vezi o femeie bătrână, tremurândă care pentru a putea merge are nevoie de sprijin, înfăţişându-se la luptă, dispreţuind furia tiranului, biruind duhurile cele rele, cu uşurinţă învingând pe diavolul şi zdrobind puterea lui, admiră darul lui Dumnezeu şi uimeşte-te de puterea Lui.

Luptătorii sunt tari nu după trup ci după credinţă. Firea lor este slabă dar duhul care i-a întărit este puternic. Trupul lor este neputincios din cauza vârstei, dar duhul lor este tare prin dragostea de Dumnezeu. Această luptă nu este supusă simţurilor, de aceia să nu asemeni pe luptători după cele din afară ale lor ci socoteşte tăria sufletului lor şi gândeşte la tăria credinţei lor, ca să înveţi că cel ce se luptă cu păcatul şi cu duhurile cele rele, nu are trebuinţă de un trup tare sau o vârstă înfloritoare, că nici tinereţea cea mai fragedă şi nici vârsta cea mai înaintată nu-l poate împiedica dacă el ar urî suflet nobil şi tare.

Dar ce să vorbesc eu de bătrâni sau tineri când încă şi femei au îndrăznit la astfel de lupte şi au dobândit din ele cununi de laudă? La luptele cele pământeşti se lăsă la o parte femeile, copii şi bătrâni; la luptele cele duhovniceşti dimpotrivă arena luptelor este deschisă tuturor vârstelor şi ambelor sexe, pentru ca tu să cunoşti puterea cea negrăită a lui Dumnezeu şi adevărul cuvântului apostolului: „că puterea lui Dumnezeu este tare întru cei neputincioşi” (II Cor XII, 9).

Căci atunci când copii şi bătrânii se arată viteji peste firea lor, prin aceasta se arată clar harul lui Dumnezeu care este întru dânşii.

Însă ca să vezi că slăbiciunile cele din afară sau trupeşte ale acestor luptători îi fac şi mai slăviţi, să socotim noi nu pe cei 7 fraţi Macavei, ci pe mama lor care era mai slabă. De ce oare să ne mirăm mai întâi la dânsa? De neputinţa firei ei, de vârsta cea înaintată a ei ori de moliciunea simţului de mamă, care atât de uşor ar fi putut ajunge la slăbiciune.

Toate acestea erau mari piedici într-o luptă care cerea foarte multă putere şi răbdare, eu însă am să vorbesc de altceva mai mare din care foarte clar se va arăta tăria femeii şi răutatea satanei, iată răutatea satanei. El a adus pe mamă la luptă nu la început ci după fii ei.

De ce? Chinurile celor 7 fii ai ei trebuia să obosească bărbăţia şi să frângă tăria duhului ei, pentru ca doborâtă şi slăbită prin privirea cea grozavă a completei singiuiri ale copiilor ei, cu atât mai lesne să poată fi biruită. Priveşte deci nu la chinurile ce au suferit fii ei, gândeşte că mama la cazna fiecărui fiu suferea nişte dureri nouă nesuferite şi aşa zicând ea se ucidea cu fiecare din fii săi.

Că eu am dreptate când zic acestea ştiu toate mamele. O mamă când vede pe fiul său lovit de friguri, ar voi bucuroasă să sufere ea toate numai să scape de dureri pe iubitul său copil, căci pentru o mamă numai chinul copilului este pentru ea o durere ce nu se poate spune în cuvinte, iar dacă aceasta este adevărat, şi sigur este, atunci mama Macaveilor în timpul persecuţiilor fiilor ei a suferit mai mult decât ei şi mucenicia ei a fost mai dureroasă decât a copiilor ei.

Dacă vestea de boală a unui copil pune în cea mai mare nelinişte duhul unei mame, ce nu a suferit mama Macaveilor când nu numai un copil, ci toţi ai ei s-au răpit şi ea nu numai a auzit ci toate a trebuit să le vadă cu ochii săi? Cum a putut ea rămâne stăpână pe sine când a văzut în scurt timp chinuindu-se copii ei unul după altui cu chinuri grozave. Cum a fost cu putinţă ca ea să nu moară de durere? Cum a fost cu putinţă ca ea chiar la moartea celui dintâi fiu să nu sară de bunăvoie în focul cel arzător spre a se cruţa pe sine de a vedea mai departe? Pentru că era îmbunătăţită zici tu, dar ea era în acelaşi timp şi mamă. Pentru că ea era cu frica lui Dumnezeu zici tu, dar ea avea totuşi carne şi sânge, pentru că ea era curajoasă zici tu, dar totuşi nu era sloboadă de slăbiciunea femeiască. Ea măcar că ardea de râvna cea dumnezeiască dar totuşi simţea şi povara durerilor unei mame.

Dacă şi noi bărbaţii când se duce un făcător de rele la moarte, prin această privire ne mişcăm şi ne zguduim, chiar dacă nenorocitul acela nu este nici o rudă cu noi şi pentru răutatea lui merită pe deplin pedeapsa; apoi oare ce trebuie să fi suferit acea mamă, când ea a văzut ducându-se la moarte nu vreun făcător de rele ci toţi cei 7 fii ai săi într-o zi şi chinuindu-se nu toţi deodată ci unul după altul cu felurite chinuri.

De ar fi fost ea de piatră şi de oţel, totuşi ar fi trebuit să încremenească şi să sufere ceea ce suferă o mamă la o astfel de privire! Amară pentru ceea ce s-a întâmplat aici, dulce pentru simţământul mamei care trebuia să vadă cele ce se întâmplau şi aşa ea nu se uită la sângele fiilor săi care curgea, ci la cununile dreptăţii destinate lor; ea nu privea la coastele cele sfâşiate ci la locuinţele cereşti cele pregătite fiilor ei, ea nu se uită la călăii ce stau împrejur ci la îngerii care încurajau pe fii ei şi aşa a uitat durerile inimii de mama şi a biruit slăbiciunea firii omeneşti şi a vârstei.

Ea a biruit firea, fire de altfel atât de tirană, care biruieşte chiar şi pe fiarele cele sălbatice. Fiarele din dragoste către fiul său uită de ele şi se aruncă ele în mâinile vânătorilor, şi nu este nici un dobitoc atât de slab care să nu-şi apere puii săi şi nici unul aşa de blând care să nu se întărâte când îi ia puii săi. Însă acea mamă a biruit puterea tiranică pe care o are asupra oamenilor şi a dobitoacelor, ea nu s-a aruncat asupra ucigaşilor fiilor săi, nu le-a sfâşiat faţa măcar că i-a văzut ucigându-i fii săi, ci a fost aşa de tare, curajoasă şi statornică, ca atunci când ea a văzut chinul primului fiu, ea încuraja pe ceilalţi la răbdarea tuturor muncilor.

De ar auzi acestea toate mamele, de ar învăţa ele de la mama Macaveilor cum trebuie să-şi iubească, fii ei cu adevărat şi să fie tari, de ar creşte toate mamele fii lor ca dânsa!

Nu este de ajuns pentru o mamă că ea aduce copilul pe lume, căci aceasta o face firea, că lucrul cel mai important este creşterea şi aceasta depinde de ea.

Şi ca să cunoşti că o femeie nu numai prin naştere este mamă, ci şi prin creşterea unui copil, ascultă pe apostolul Pavel care unei văduve nu-i dă importanţă pentru naşterea, ci pentru creşterea copiilor săi. Când el zice: „să se înscrie între văduve cea care nu are mai puţin de şaizeci ani şi să aibă mărturie de fapte bune” şi adaugă ca punct de căpetenie „dacă a crescut fii” (l Tim V, 9, 10). El nu zice „de a născut fii”.

Aşadar să socotim ce a trebuit să sufere acea femeie,dacă cineva o poate numi femeie, când ea a văzut mădularele unui copil tremurând pe cărbuni, capul altuia

apucându-se cu «cleşte de fier şi jupuindu-i pielea! Cum era cu putinţă ca ea să trăiască văzând acea privelişte? Să vă spun. Ea nu caută la acest pământ ci la viaţa de dincolo, şi se temea numai ca nu cumva tiranul să înceteze chinuirea înainte de moartea tuturor şi să despartă ceata copiilor şi unii să rămână neîncununaţi.

Că ea de acest lucru se temea, se vede de acolo ca pe cel mai tânăr ea l-a dus cu mâna sa la moarte povăţuindu-l şi îndemnându-l prin cuvinte şi sfătuire. Noi nu putem auzi fără să ne zguduim necazul altuia, ea însă privea cu bărbăţie la propriile sale chinuri.

Dar noi să nu ascultăm toate acestea cu uşurinţă, să-şi închipuiască fiecare din noi această jalnică privelişte ca şi când s-ar întâmpla cu proprii săi copii să-şi închipuiască fiecare pe cei mai drăgălaşi dintre copilaşi care au trebuit să sufere aceste chinuri şi numai atunci va pricepe bine ce am zis, dar nici atunci, căci ce simte firea nu se poate descrie în cuvinte, şi numai cel ce trece prin necaz ştie.

Iar la această mamă, după ce s-au încununat cei şapte fii ai săi, cu dreptate i se potrivesc cuvintele proorocului: „vei fi ca un măslin roditor în casa Domnului” (Ps. LI, 10).

La vestitele jocuri olimpice ale vechii civilizaţii chiar de ar fi luat parte mii de luptători, totuşi numai unul câştigă cununa, aici însă s-au încununat toţi cei 7 luptători.

Poţi tu să-mi arăţi un ogor aşa de roditor ca acesta, un pântece de mamă care a născut atâta slavă ca acesta? Mama fiilor lui Zevedei a fost mamă de apostoli, însă numai de doi şi eu nu cunosc nici un pântece de mamă care să fi purtat şapte mucenici şi apoi ea însăşi să-i fi însoţit la moarte. Iar prin aceasta numărul celor munciţi s-a înmulţit nu numai cu unul ci cu mai mulţi. Fii erau 7 şi când s-a adăugat şi mama, numărul mucenicilor nu a crescut numai cu unul ci să dublat căci mama a suferit moarte mucenicească cu fiecare dintre fii săi.

Aşa ea crescând atât de frumos pe fii săi a dat bisericii o întreagă ceată de mucenici. Şapte copii a născut ea dar nici unul pentru pământ ci pe toţi i-a născut pentru cer, pentru Împăratul Slavei şi pentru viaţa cea de dincolo, însă diavolul a lăsat-o pe ea la urmă pentru a fi muncită pentru că aşa cum s-a zis mai înainte, să sfâşie puterile ei cu privirea mucenicii fiilor ei ca să o poată mai lesne birui. Mulţi oameni cad intru nesimţire numai văzând sângele şi cu greu îi poţi readuce la viaţă. Acea mamă a văzut însă pâraie de sânge şi încă nu de sânge strein ci de sângele propriilor ei copii; ce a suferit ea atunci? Ce durere n-a trebuit să sufere sufletul ei?

Ea a intrat ultima în luptă pentru ca ea să fie mai slabă însă s-a întâmplat cu totul altfel. Căci ea s-a luptat cu mai multă bărbăţie. De ce? Pentru că ea acum nu mai avea grijă de copii săi, nu se mai temea ca să nu slăbească vreunul unul dintre ei şi să piardă cununa muceniciei. Mai mult după ce a trimis înainte la cer pe toţi copii săi ca într-o visterie sigură, la cununile cereşti şi la visteriile cele nepieritoare, atunci a intrat şi ea în luptă cu bărbăţie a adăugat trupul său la ceata copiilor săi martirizaţi, precum aşează cineva o piatră scumpă la o coroană şi a călătorit la Dumnezeul cel iubit prin care ne-a lăsat o mare învăţătură şi un puternic îndemn cu fapta, ca noi să suportăm toate nenorocirile cu suflet tare şi cu duh puternic.

Sau care bărbat, femeie, bătrân sau tânăr va putea în viitor dobândi iertare, dacă el se teme de primejdiile ce îl ameninţă cu voia lui Dumnezeu, dacă înainte de Hristos, când porţile iadului erau încă încuiate când păcatul nu era încă nimicit şi moartea nu era biruită, o femeie, o femeie bătrână, mamă a atâtor copii a arătat o aşa tărie, o aşa râvnă.

Aşadar femei sau bărbaţi, bătrâni sau tineri să luăm aminte la toate acestea şi să întipărim această luptă în inima noastră. Statornicia şi tăria să ne fie un îndemn permanent de a dispreţui toate necazurile, a ne păzi sufletul nostru, ca aici pe pământ să urmăm faptele bune a acestor sfinţi mucenici, iar dincolo să ne încununăm ca dânşii. Precum ei au arătat în primejdii bărbăţia cea mai mare să arătăm şi noi aceiaşi tărie împotriva patimilor celor nebuneşti, împotriva mâniei, a lăcomiei de avere, a faptelor trupeşti, a ambiţiei şi a celorlalte asemenea lor.

Dacă noi vom birui flacăra acestor pofte precum ei au biruit pe cea a focului, vom sta şi noi lângă dânşii, vom avea aceiaşi cunună ca dânşii, de care fie ca noi toţi să ne împărtăşim prin darul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos căruia I se cuvine cinstea şi lauda acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LXIV. Cuvânt la 6 august, Schimbarea la Faţă

„ Iisus a luat cu Sine pe Petru şi pe Iacov şi pe Ioan, fratele lui, şi i-a dus într-un munte înalt, de o parte. Şi S-a schimbat la faţă, înaintea lor… " (Matei 17, 1-2)

Pentru ce a luat Domnul cu Sine numai pe cei trei apostoli? Pentru că ei întreceau pe toţi ceilalţi.

Petru se deosebea şi prin aceea că iubea foarte mult pe Domnul, Ioan prin aceea că era foarte iubit de Domnul, iar Iacov prin răspunsul ce-l dăduse împreună cu fratele: „***Putem bea paharul***" (Matei 20, 22). Şi, în afară de aceasta, prin fapta sa, căci Iacov, într-adevăr, a făcut ceea ce adeverise prin acel răspuns, pentru că el a fost atât de nesuferit pentru iudei, ***încât Irod a crezut că-şi va dobândi cinstea lor, dacă-l va omorî*** (Fapte 12, 1-3).

Dar pentru ce a îngăduit Domnul să se arate Moise şi Ilie?
S-ar putea aduce multe motive,

- *dar primul este următorul:* ***Unii oameni ziceau că Hristos este Ilie, alţii că este Ieremia, sau altul din proorocii cei vechi, de aceea a trebuit să se arate lângă Hristos cei mai însemnaţi dintre trimişii dumnezeieşti ai Vechiului Testament, spre a arăta ce deosebire mare este între Domnul şi slujitorii Săi, şi pentru ca Petru, cu dreptate, să poată avea laudă de la Domnul când L-a numit Fiu al lui Dumnezeu.***
- *La acest motiv se mai adaugă şi al doilea, că iudeii deseori înfruntau pe Hristos că încalcă Legea şi huleşte pe Dumnezeu, pentru că El Îşi însuşea vrednicia dumnezeiască, pe care, ziceau ei, nu o merita. Ei ziceau: „**Acest om, care nu păzeşte sâmbăta, nu este de la Dumnezeu**" (Ioan 9, 16); şi iarăşi: „**Nu pentru lucru bun aruncăm cu pietre asupra Ta, ci pentru hulă şi pentru că Tu, om fiind, Te faci pe Tine Dumnezeu**" (Ioan 10, 33). Spre a arăta că amândouă învinovăţirile proveneau din neştiinţă, şi Hristos era nevinovat de amândouă, adică El nu era nici încălcător al Legii, nici hulitor de Dumnezeu atunci când Se numea pe Sine asemenea cu Dumnezeu, de aceea a trebuit să-L înconjoare cei doi bărbaţi ai Vechiului Testament, care au strălucit tocmai în aceste două puncte.*
  Moisi a dat Legea, iar iudeii trebuiau să tacă aici, că Moisi n-ar fi trecut cu vederea ca aceasta să fie încălcată şi, desigur, n-ar fi arătat stimă călcătorului Legii şi vrăjmaşului Dătătorului de Lege. De asemenea, ei trebuiau să ştie că Ilie, acest râvnitor pentru cinstea lui Dumnezeu, nu s-ar fi arătat la chemarea lui Hristos, dacă Acesta S-ar fi ridicat împotriva

lui Dumnezeu şi cu nedreptate S-ar fi numit pe Sine Dumnezeu şi deopotrivă cu Tatăl.

- *Dar este şi un al treilea motiv pentru care Moisi şi Ilie s-au arătat alături de Hristos. Care este acela?* ***Pentru ca apostolii să cunoască că El are putere peste moarte şi peste viaţă, de aceea a trebuit să se arate lângă Dânsul Moisi, cel de mult mort, şi Ilie, cel ce nu era încă mort (Ilie a fost luat la cer fără a muri).***
- *Încă şi alt motiv vede evanghelistul Luca:* ***Spre a arăta slava crucii şi pentru a îmbărbăta şi a ridica duhul lui Petru şi a celorlalţi, care se temeau încă de patima Lui.***

Hristos a ales pe cei doi, pe Moisi şi pe Ilie, încă şi pentru fapta cea bună pe care El mai cu seamă o cerea de la cei care trebuiau să fie lângă Dânsul; pentru că El a zis: ***„Cel ce voieşte să vină după Mine, să-şi ia crucea sa şi să urmeze Mie" (Matei 16, 24).*** De aceea a adus acum pe cei doi, care, pentru porunca lui Dumnezeu şi pentru poporul cel încredinţat lor, au murit de mii de ori.

- *Fiecare din ei şi-a jertfit viaţa, şi tocmai prin aceasta au dobândit viaţa cea adevărată. Şi unul şi altul s-au împotrivit cu statornicie: unul împotriva egiptenilor, altul împotriva lui Ahav şi a altor oameni nemulţumitori şi nestatornici.*
- *Amândoi au fost în cea mai mare primejdie din partea celor pe care ei îi mântuiseră, amândoi au voit să abată pe oamenii lor de la închinarea la idoli şi amândoi păreau a fi neînsemnaţi.*
- *Unul avea o limbă greoaie şi un glas slăbit - Moisi (Ieşirea 4, 10); celălalt părea ţărănos.*
- *Amândoi erau foarte săraci, că Moisi nu avea nimic şi nici Ilie nu avea altceva decât cojocul pe care dormea.*

Şi toate acestea le-au făcut şi le-au răbdat în Vechiul Testament, când încă nu dobândiseră aşa de multă putere minunată.

Dacă Moisi despărţea marea, Petru a umblat pe mare, putea să mute munţii, izgonea diavolii cei sălbatici, vindeca toate bolile, chiar şi umbra sa făcea minuni mari şi a întors la credinţă toată lumea. Şi dacă Ilie a sculat un mort, Petru a sculat sute.

Moisi şi Ilie au trebuit să se arate şi pentru aceea că Domnul a voit ca ucenicii Lui să urmeze râvna acelora în povăţuirea poporului, statornicia şi tăria lor şi să

fie plini de iubire ca Moisi şi râvnitori ca Ilie şi tot la fel să se îngrijească de popor.

- *Unul dintre ei – Ilie – a suferit foamete trei ani pentru poporul israelit (III Regi 17, 1), iar celălalt a zis: „**iartă-le lor păcatele, iar dacă nu, atunci şterge-mă şi pe mine din cartea Ta!**” (Ieşirea 32, 32).*

Despre toate acestea a amintit Domnul ucenicilor Săi, şi, prin arătarea lui Moisi şi a lui Ilie, ei trebuiau nu numai a-i ajunge pe aceştia, dar şi a-i depăşi.

Când, de pildă, ucenicii, urmând lui Hristos, au zis: „***Doamne, voieşti să zicem să se pogoare foc din cer?***” (Luca 9, 54), Iisus le-a răspuns împotrivă: „***Nu ştiţi, oare, fiii cărui duh sunteţi?***” (Luca 9, 55), şi prin aceasta i-a îndemnat, potrivit cu harul cel mai înalt, ca să ierte nedreptatea suferită.

Ilie şi Moisi erau mari pentru timpul lor, dar de la apostoli Domnul cerea o desăvârşire mult mai mare.

⇒ *Ei nu au fost trimişi numai la egipteni, ci în toată lumea, care era mai rea decât egiptenii.*
⇒ *Ei nu aveau a grăi către Faraon, ci a se lupta cu diavolul, adevăratul tiran al răutăţii.*
⇒ *Ei erau datori să-l lege pe acela şi să-i răpească toate armele, şi ei au făcut aceasta despărţind nu Marea Roşie, ca Moisi, ci marea cea monstruoasă, mult mai grozavă, a nedumeririi, prin mijlocirea Toiagului din rădăcina lui Iesei (adică prin Iisus Hristos).*

Moartea, sărăcia, dispreţul şi miile de rele sunt lucruri care umplu de groază pe oameni. Apostolii se temeau atunci de toate acestea mai mult decât iudeii de Marea Roşie, însă Hristos i-a învăţat să fie curajoşi împotriva acestor rele şi plini de siguranţă să treacă peste ele cu picioarele uscate. ***Spre a-i întări, El a poruncit să se arate cei mai străluciţi bărbaţi ai Vechiului Testament.***

„***Bine este nouă să fim aici***”. Petru ştia că Domnul va merge în Ierusalim şi va pătimi acolo şi se temea şi tremura pentru Dânsul, însă după reproşul acela: „***Mergi înapoia Mea, satana!***” (Matei 17, 23), el n-a mai cutezat a zice către Domnul „Fie-Ţi milă de Tine”, de aceea, el rosteşte cam aceeaşi idee, cu alte vorbe: „***Bine este nouă să fim aici***”.

Căci muntele şi latura aceea nelocuită i se părea lui a da siguranţă, încă şi mai sigur i se părea lui ca Domnul să nu meargă în Ierusalim, ci să rămână acolo de-a pururi. De aceea vorbeşte el de corturi. Dacă noi le-am avea pe acelea, gândea el, nu ne-am mai duce în Ierusalim, şi, neducându-ne acolo, Domnul nu va muri.

Pentru aceasta el a zis: „Bine este nouă să fim aici", unde sunt şi Moisi şi Ilie, dintre care unul, la nevoie, a pogorât foc din cer; celălalt s-a acoperit de nori când a vorbit cu Domnul. Dacă noi vom rămâne aici, nimeni nu va şti unde suntem. Vezi dragostea cea înfocată pentru Iisus? Nu gândi că îndemnul său nu era cel mai potrivit, ci gândeşte numai ce dragoste avea el pentru Hristos. El adaugă: „***Dacă voieşti, voi face aici trei colibe: una Ţie, una lui Moisi şi una lui Ilie***".

Ce zici, Petre? Oare, nu tu, nu de mult, ai fost primul care ai deosebit pe Domnul de slugi când ai zis: „***Tu eşti Fiul lui Dumnezeu Celui viu***" (Matei 16, 16), ***iar acum Îl pui în acelaşi rând cu slugile, cu Moisi şi cu Ilie?*** Iată cât erau de nedesăvârşiţi înainte de moartea Domnului!

Chiar dacă Tatăl a descoperit lui Petru că Hristos este Fiul lui Dumnezeu, el însă nu a ţinut minte această descoperire şi s-a buimăcit de groază. Evanghelistul Marcu, cu dreptate adaugă: „***El nu ştia ce grăia***" (Marcu 9, 6), la fel şi evanghelistul Luca, care zice: „***Ei erau cuprinşi de somn***" (Luca 9, 32). Spaima ce îi cuprinsese pentru această vedenie el o numeşte somn. Ochii lor se întunecaseră de lumina cea peste măsură, însă nu era noaptea, ci ziua, şi numai strălucirea razelor a îngreuiat ochii lor.

Ce s-a întâmplat apoi? Însuşi Hristos nu vorbeşte nimic, nici Moisi, nici Ilie, doar Acela care este mai mare decât toţi, Tatăl, ridică glasul Său din nori, şi pe când vorbea, i-a învăluit un nor luminos.

Când Domnul îngrozeşte, Se arată în nor întunecat, precum s-a întâmplat în Sinai, aici El însă n-a voit să îngrozească, ci să înveţe, de aceea norul era luminos. Tatăl a strigat: „***Acesta este Fiul Meu Cel iubit***". Ca să nu se poată cineva îndoi despre cine este vorba, Moise şi Ilie s-au făcut nevăzuţi, când s-a sfârşit glasul acela.

Dar ce a voit Domnul să zică prin acele cuvinte?

- *Dacă Acesta este Fiul Meu Cel iubit, nu te teme, o, Petre, că tu cunoşti puterea Lui şi eşti convins că El iarăşi va învia!*

- *Dacă tu nu ştii aceasta, apoi îmbărbătează-te pentru glasul Tatălui, căci dacă Dumnezeu este puternic, precum şi este cu adevărat, apoi dovedit este că şi Fiul este puternic precum Tatăl.*
- *Dacă El este Fiul Cel iubit, nu te teme, căci nimeni nu părăseşte pe cel iubit. Nu te teme, căci dacă şi tu iubeşti pe Domnul foarte mult, Dumnezeu Tatăl Îl iubeşte şi mai mult.*

„***Întru Dânsul am binevoit***”, zice Dumnezeu Tatăl. Nu Îl iubeşte doar pentru că L-a născut, ci şi pentru că El este întru-totul deopotrivă cu Tatăl şi de aceeaşi voie.

Aşadar, aici este un întreit motiv de iubire: Pentru că El este Fiul Său, Fiul Său Cel iubit şi El are întru Dânsul bunăvoinţa Sa.

„***Pe El să-L ascultaţi***”, ***adică: „Dacă El voieşte să moară pe cruce, nu te împotrivi”.***

„Şi pogorându-se ei de pe munte le-a poruncit lor Iisus, zicând: Nimănui să nu spuneţi ceea ce aţi văzut, până când Fiul Omului Se va scula din morţi”.

Căci cu cât se vor povesti despre El lucruri mari, cu atât mai mult mulţi vor primi greu credinţa şi scandalul ce se va face la cruce mai mult va spori. Pentru aceea, ei trebuiau să tacă. Iar când El a adăugat „până după Înviere”, a arătat totodată şi motivul pentru care trebuiau ei să tacă şi a arătat şi timpul cât de îndelung să tacă.

Desigur, fericiţi au fost cei trei apostoli care au văzut pe Domnul strălucind pe munte.

Dar şi noi, numai dacă vom voi, putem să vedem pe Iisus strălucit, nu ca dânşii pe munte, ci încă şi mai strălucit.

Atunci, fiind cu ucenicii Săi, S-a arătat numai într-o astfel de strălucire pe cât ei suportau, dar la sfârşitul veacurilor, El va veni întru deplina strălucire a Tatălui, şi înconjurat nu numai de Moisi şi Ilie, ci şi de nenumărata oştire a îngerilor, a arhanghelilor şi a heruvimilor. Amin.

În timpul Schimbării la Faţă, glasul din cer nu a rostit altceva decât: „***De El să ascultaţi***”. ***De ce aşa ? Pentru că a fost arătat totodată, pe viu, şi rodul ascultării, ca şi cum Părintele ceresc ar fi grăit: „Vreţi să ajungeţi la măsura asta? Ascultaţi ceea ce El vă va spune şi vă va porunci; şi dacă veţi merge pe drumul Lui, veţi intra fără îndoială în tărâmul luminii, care nu vă va înconjura din***

afară, ci va ieşi dinlăuntrul vostru, ţinându-vă totdeauna într-o astfel de stare, că toate oasele voastre vor cuvânta: „Bine este nouă să fim aici”.

Vă va umple cu prisosinţă lumina bucuriei, lumina blândeţii, lumina cunoştinţei; toate durerile voastre se vor depărta, neorânduielile patimilor vor pieri, minciuna şi rătăcirea, se vor risipi. Veţi deveni fiinţe cereşti pe pământ, veţi deveni fii ai lui Dumnezeu din fii ai tinei, veţi deveni moştenitori ai fericirii veşnice din făpturi stricăcioase.

Atunci, totul va fi al vostru, fiindcă voi înşivă veţi fi ai lui Hristos. Cel ce iubeşte pe Hristos Domnul va fi iubit de Tatăl şi Amândoi vor veni la el şi locaş la el vor face. Iată lumina Schimbării la Faţă.